

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร

โดย

รศ.ดร. สมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์ หัวหน้าโครงการและคณะ

30 พฤศจิกายน 2558

สัญญาเลขที่ RDG5750074

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร

คณะผู้วิจัย	สังกัด
1. รศ.ดร.สมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์	สถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผศ.ดร.วิรัช หิรัญ	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
3. ผศ.ศักดิ์สุริยา ไตรยราช	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
4. นางสาวประภาวี วงษ์บุตรศรี	ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. นางสาววรรณภา วัฒนบุญเลี้ยง	สถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดโครงการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. บทนำ

จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร เป็นจังหวัดชายแดนและประตูการค้าชายแดน (Border Gateway) สำคัญของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เชื่อมโยงประเทศไทยกับเศรษฐกิจในภูมิภาคอินโดจีน ได้แก่ สปป.ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้ ในอนาคตจังหวัดหนองคายและนครพนมจะมีเส้นทางใหม่ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างไทยกับภูมิภาคอินโดจีนเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น ก่อให้เกิดการขยายตัวด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกันเพิ่มขึ้น โดยกรณีของจังหวัดหนองคายจะเป็นจุดยุทธศาสตร์แรกของไทยที่เชื่อมโยงการขนส่งระหว่างไทย สปป.ลาว เวียดนาม และจีนด้วยระบบการขนส่งทางราง ขณะที่จังหวัดนครพนมจะมีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่สามซึ่งจะช่วยเชื่อมการขนส่งระหว่างไทย สปป.ลาวตอนกลาง เวียดนาม และจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทดแทนการขนส่งรูปแบบเดิมที่ต้องอาศัยการลำเลียงผู้โดยสารและสินค้าข้ามแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอเมืองนครพนมกับเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สปป.ลาว ขณะที่จังหวัดมุกดาหารเป็นประตูการค้าสำคัญตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor) ซึ่งมีสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรที่ทำการขนส่งผ่าน สปป.ลาว เวียดนาม และบางส่วนเชื่อมโยงไปถึงจีนตอนใต้

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2554 ผู้บริหารหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐในท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ตลอดจนจังหวัดใกล้เคียงที่อยู่ถัดจากพรมแดน อาทิ อุดรธานีและหนองบัวลำภู มีแนวคิดผลักดันภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ (เมืองหลวงด้านเศรษฐกิจ) ในภูมิภาคอินโดจีน โดยเสนอให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone – SEZ) เพิ่มขึ้นในจังหวัดหนองคายและนครพนม เนื่องจากมีความได้เปรียบด้านที่ตั้งและติดกับเมืองสำคัญของ สปป.ลาว โดยกรณีของหนองคายมีพื้นที่ติดกับแขวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซซึ่งเป็นแขวงของ สปป.ลาวที่มีสัดส่วนการค้ากับไทยมากกว่ากึ่งหนึ่งของการค้าชายแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ทั้งหมด ส่วนกรณีของนครพนมมีพื้นที่ติดกับแขวงคำม่วนซึ่งเป็นแขวงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอันดับที่สามของ สปป.ลาว รวมทั้งมีเส้นทางถนนที่สั้นที่สุดที่เชื่อมระหว่างไทยกับเขตปกครองตนเองกว่างซีจิง และกรณีของมุกดาหารมีพื้นที่ติดกับแขวงสะหวันนะเขตและเขตเศรษฐกิจสะหวันเซโน และเป็นเส้นทางเชื่อมที่สำคัญที่สุดสำหรับการค้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟฟ้าระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เชื่อมต่อ สปป.ลาวและเวียดนาม ทำให้ทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม และมุกดาหารมีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และเหมาะสำหรับการศึกษาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิพิเศษที่เอื้อต่อการลงทุน ตลอดจนขอให้รัฐปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบ เพื่อเป็นความสะดวกด้านการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน การเคลื่อนย้ายทุน ปัจจัยการผลิต และแรงงานระหว่างประเทศมากขึ้น เพื่อรองรับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และการเปิดตลาดการค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Area – ACFTA) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสม มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและการค้า มีแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนโดยรอบ

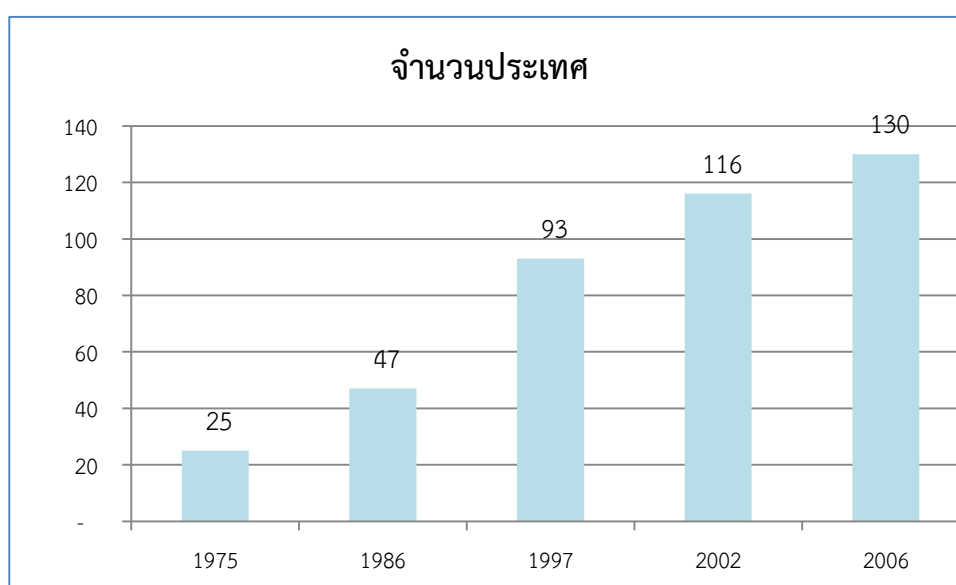
โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยสำหรับโครงการนี้ ได้แก่

1. ศึกษารูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษและกฎระเบียบของไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ศึกษาโอกาส ปัญหา อุปสรรค และความพร้อมในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมกับสถานะการพัฒนาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนโดยรอบ
3. เสนอแนะรูปแบบการลงทุนและการดำเนินการ (Model) ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะมีการพัฒนาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
4. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารที่มีความสอดคล้องลักษณะพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมุ่งเน้นประเด็นการกำหนดกิจการเป้าหมาย การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน และการจัดการด้านองค์กร

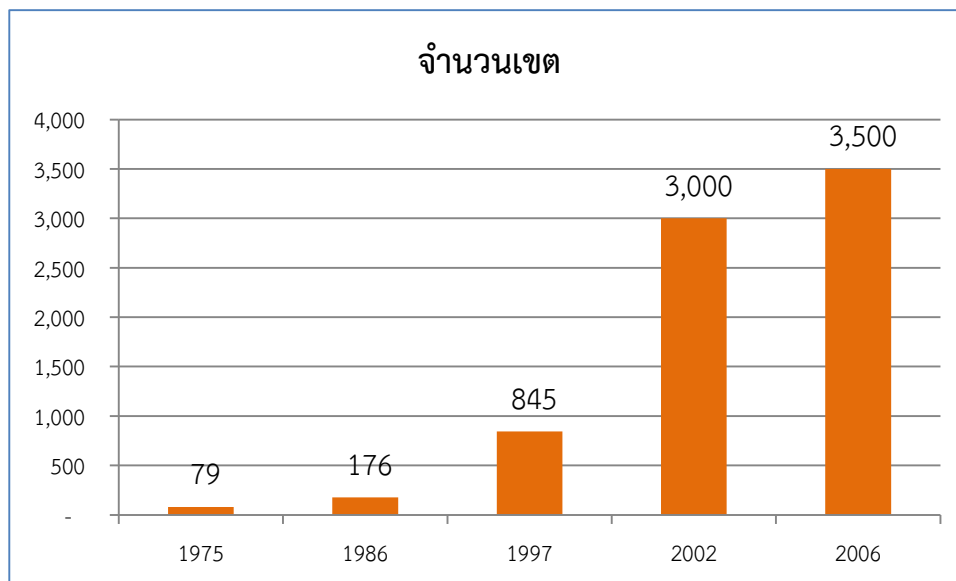
2. เขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ

2.1 ภาพรวมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จากรายงาน Special Economic Zones in Africa: Comparing Performance and Learning from Global Experience โดยธนาคารโลก แสดงให้เห็นว่าในช่วง 30 ปี ระหว่างปี ค.ศ. 1975-2006 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วโลกได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (รูปที่ 1 และรูปที่ 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังปี ค.ศ. 1986 จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงมาก ซึ่งเป็นกระแสที่ถูกจุดประกายจากผลสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจในสาธารณรัฐประชาชนจีน

รูปที่ 1 จำนวนประเทศที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รูปที่ 2 จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการจัดตั้งทั่วโลก

ในทางทฤษฎี เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจำแนกออกได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. เขตการค้าเสรี (Free Trade Zones: FTZ) เป็นเขตการค้าปลอดภาษี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งเพื่อการบริโภคภายในประเทศหรือการส่งออก
2. เขตการแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ) เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมกิจการด้านการผลิตและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญ แต่ในบางกรณีอาจจะพัฒนาเป็น Hybrid EPZ ซึ่งจะรวมการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศด้วย
3. เขตประกอบการอุตสาหกรรม (Enterprise Zone) เป็นการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูการพัฒนาพื้นที่ย่อยในเขตเมืองหรือชนบทด้วยการให้แรงจูงใจและสิทธิประโยชน์ต่างๆ
4. โรงงานเดี่ยว (Single Factories) เป็นการให้สิทธิเฉพาะกับโรงงานหรือผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง โดยไม่จำกัดทำเลที่ตั้งของการประกอบการ
5. ท่าเรือเสรี (Free ports) เป็นการพัฒนาที่ใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ โดยส่งเสริมกิจการและการใช้ประโยชน์หลายประเภทแบบบูรณาการ
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะด้าน (Specialized Zone) เป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือกิจการเฉพาะด้าน เช่น อุทยานวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี เขตอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และศูนย์กลางการบริการทางการเงิน เป็นต้น

โดยทั่วไป เขตเศรษฐกิจพิเศษจะตั้งอยู่ใกล้เมืองชายแดนหรือตั้งอยู่บริเวณท่าเรือที่เป็นประตูการค้าของประเทศ เนื่องจากขอบเขตการศึกษานี้ ครอบคลุมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่ติดกับ สปป.ลาว การทบทวนตัวอย่างเขตเศรษฐกิจพิเศษในบทนี้ จึงให้ความสำคัญกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว และเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ในต่างประเทศที่จัดตั้งบริเวณชายแดนระหว่าง 2 ประเทศ ที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจค่อนข้างแตกต่างกัน ซึ่งเป็นบริบทที่ใกล้เคียงกับความแตกต่างระหว่างไทยกับ สปป.ลาว

2.2 เขตการค้าเสรีและเขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศเกษตรกรรมที่กำลังจะพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรม มีการเจริญเติบโตทางด้านการประชากร การขยายตัวของเขตเมือง จำนวนยานพาหนะ การเดินทาง และการขนส่งสินค้า และด้วยปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ที่มีแนวเขตแดนติดต่อกับประเทศจีน ไทย เวียดนาม กัมพูชา และเมียนมาร์ ทำให้ สปป.ลาวเหมาะสมที่จะเป็นประเทศเครือข่ายในการขนส่งสินค้า จึงทำให้เกิดการลงทุนจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจ

สปป.ลาวได้ริเริ่มแนวความคิดในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเมื่อปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 (จังหวัดมุกดาหาร-แขวงสะหวันเขต) โดยรัฐบาล สปป.ลาวได้ตัดสินใจก่อสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโนเป็นแห่งแรก เพื่อเป็นการส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศตามเส้นทางหมายเลข 9 โดยดำเนินนโยบายตามทิศทางการพัฒนาของรัฐบาล ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ภายใต้แผนยุทธศาสตร์มีกำหนดการพัฒนา 3 แนวทางหลัก ดังนี้

- กำหนดพื้นที่ทุกชายฝั่งเขตทางไกลเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีสิทธิพิเศษดีกว่า เพื่อส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- กำหนดพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะ ส่งเสริมการลงทุน การค้า การท่องเที่ยว
- กำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม เป็นเขตอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรกรรม ผลิตเพื่อส่งออก

ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2554 รัฐบาล สปป.ลาวได้อนุมัติการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (ขพส.: ชื่อย่อตามภาษาลาว) (Special Economic Zone: SEZ) ด้วยการลงทุนนับพันล้านเหรียญสหรัฐ จำนวน 8 แห่ง โดยได้กำหนดความหมายของการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

- เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตที่รัฐบาลกำหนดเพื่อพัฒนาให้เป็นตัวเมืองใหม่ที่ทันสมัยอย่างรอบด้าน เป็นสถานที่ดึงดูดการลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ มีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งพันเฮกตาร์ขึ้นไป มีนโยบายส่งเสริมพิเศษ มีระบบเศรษฐกิจ การเงิน การบริหารจัดการ มีระบบรับประกันความสงบปลอดภัย และปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน
- เขตเศรษฐกิจเฉพาะ หมายถึง เขตที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรม เขตการผลิต เพื่อการส่งออก เขตตัวเมืองท่องเที่ยว เขตการค้าปลอดภาษี เขตพัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร เขตเศรษฐกิจชายแดนและอื่นๆ

ปัจจุบัน สปป.ลาวได้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่หลายแห่งตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ดังสรุปในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว บริเวณชายแดนไทยกับ สปป.ลาวที่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว

เขตเศรษฐกิจพิเศษ	ปีที่จัดตั้ง	ที่ตั้ง	การลงทุน	รูปแบบกิจการ
เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็น แดนคำ	พ.ศ. 2553	แขวงหลวงน้ำ ทา	นักลงทุนจากจีน เกาหลี อังกฤษ รัสเซีย และไทย	คลังสินค้า โรงแรม สถาบัน การเงิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามเหลี่ยมทองคำ	พ.ศ. 2553	แขวงบ่อแก้ว	กลุ่มบริษัทดองกิวคำ จากประเทศจีน	ธุรกิจท่องเที่ยว และการ บริการ
เขตเศรษฐกิจเฉพาะ อุตสาหกรรมและการค้า เวียงจันทน์โนนทอง	พ.ศ. 2554	นครหลวง เวียงจันทน์	จีน-ไต้หวันร่วมกับ รัฐบาลลาว	ห้าง โรงแรม สิ่งทอ ชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์
เขตพัฒนาเศรษฐกิจไชย เซษฐา	พ.ศ. 2554	นครหลวง เวียงจันทน์	บริษัทร่วมทุนลาวและ จีน	ธุรกิจแปรรูปเกษตร อิเล็กทรอนิกส์ และ เครื่องจักร
เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุ หลวง	พ.ศ. 2554	นครหลวง เวียงจันทน์	นักลงทุนจากจีน	เขตวัฒนธรรม ที่อยู่อาศัย สถาบันการเงิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษ เวียงจันทน์-ลองแกงค์	พ.ศ. 2551	นครหลวง เวียงจันทน์	กลุ่มบริษัทกอล์ฟลอง แกงค์จากเวียดนาม	สนามกอล์ฟ โรงแรม หอประชุม ศูนย์กีฬา
เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพสี	พ.ศ. 2555	นครหลวง เวียงจันทน์	บริษัทยูพีแอร์ลาว กับ บริษัท ยูนิเวอร์ซัล แปซิฟิก จำกัด	สถาบันการเงิน ห้าง โรงแรม คลังสินค้า
เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว	พ.ศ. 2553	แขวงคำม่วน	นักลงทุน ภายในประเทศ	ตัวเมืองใหม่ ที่อยู่อาศัย
เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก	พ.ศ. 2555	แขวงคำม่วน	รัฐบาลลาว	ศูนย์การเงิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน- เซโน	พ.ศ. 2546	แขวงสะหวัน นะเขต	บริษัท สะหวันโล (ลาว)/บริษัท Double A logistics (ไทย)/ บริษัท นานน โลจิสติกส์ (ไทย)/บริษัท Logitem (ญี่ปุ่น)/ ฯลฯ	

2.3 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ บนพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่สำคัญในต่างประเทศ¹

ชื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	ที่ตั้ง	ขนาดพื้นที่และอุตสาหกรรมเป้าหมาย	นักลงทุน
1. เขตผลิตเพื่อการส่งออกมาควิลาโดร่า	ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศเม็กซิโกอยู่ในแนวชายแดนระหว่างเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2508 อุตสาหกรรมหลักคืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ตัดเย็บเสื้อผ้า พลาสติก เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วนยานยนต์ สินค้าที่ผลิตประมาณ ร้อยละ 90 ส่งกลับไปจำหน่ายยังสหรัฐอเมริกา	นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นบริษัทสัญชาติสหรัฐอเมริกา
2. เขตเศรษฐกิจพิเศษคอสมิน-สตูบิส	ตั้งอยู่ทางตะวันตกของประเทศโปแลนด์ อยู่ในแนวชายแดนระหว่างโปแลนด์และเยอรมัน	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2540 อุตสาหกรรมหลักคืออุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ สำนักงาน อุปกรณ์ตกแต่งสำนักงาน เคมี สิ่งทอ วิศวกรรมและอาหาร ซึ่งดึงดูดนักลงทุนจากประเทศในทวีปยุโรป	นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีสัญชาติในทวีปยุโรป เช่น เยอรมัน โปแลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร เบลเยียม สวีเดน
3. เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น	ตั้งอยู่บนแผ่นดินใหญ่ของจีน ใกล้กับเกาะฮ่องกง	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2523 มีเนื้อที่ 1,953 ตร.กม. เป้าหมายเพื่อเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของจีนและประสบความสำเร็จมากที่สุด ส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ การผลิตยา การก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง เคมีภัณฑ์ ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ การประกอบและการผลิตอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเครื่องมืออุตสาหกรรมและเครื่องมือวัด อุปกรณ์ทางการแพทย์ การวิจัยและพัฒนา และอุปกรณ์โทรคมนาคมขนส่งสินค้า	นักลงทุนเป็นบริษัทสัญชาติ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ยุโรป และสหรัฐอเมริกา
4. ภูมิภาคอุตสาหกรรมแคซอง	ตั้งอยู่ในประเทศเกาหลีเหนือในแนวชายแดนเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2545 พื้นที่ 66 ตร.กม. ภายในปี พ.ศ. 2555 จะมีการจ้างงานประมาณ 700,000 คน บริษัทจากเกาหลีใต้ใช้ประโยชน์จากแรงงานราคาถูกของเกาหลีเหนือเพื่อผลิตสินค้ามาตรฐานต่ำ เช่น รองเท้า เสื้อผ้า และนาฬิกา เพื่อแข่งขันกับประเทศจีน	นักลงทุนเป็นบริษัทจากเกาหลีใต้

¹ ดัดแปลงมาจาก เชิญ ไกรนรา. การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, 2555.

ชื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดน	ที่ตั้ง	ขนาดพื้นที่และอุตสาหกรรม เป้าหมาย	นักลงทุน
5. ภูมิภาคการพัฒนา อิสกันดาร์	ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ มาเลเซียใกล้กับเกาะสิงคโปร์	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2549 พื้นที่ 2,217 ตร.กม. ประมาณ ร้อยละ 60 ของมูลค่าเพิ่มด้านอุตสาหกรรมมา จากอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรมเคมีและ ผลิตภัณฑ์เคมี เช่น ปิโตรเคมีคัล พลาสติกและอุตสาหกรรมแปรรูป อาหาร	นักลงทุนเป็นบริษัท สัญชาติสิงคโปร์
6. เขตเศรษฐกิจ พิเศษบาตัม	ตั้งอยู่บนเกาะบาตัมของ อินโดนีเซียใกล้กับเกาะ สิงคโปร์	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2550 เป็นเขต การค้าเสรี อุตสาหกรรมหลัก คือ การต่อเรือ และอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์	นักลงทุนเป็นบริษัท สัญชาติสิงคโปร์
7. เขตเศรษฐกิจ พิเศษบาเวต	ตั้งอยู่ในประเทศกัมพูชาใน แนวชายแดนกัมพูชาและ เวียดนาม	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2548 มี เป้าหมายเพื่อส่งเสริมการผลิต อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรม การผลิตจักรยาน และบริการคาสีโน ชายแดน	นักลงทุนเป็นบริษัท สัญชาติจีนและญี่ปุ่น

2.4 สรุปการทบทวนเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ พบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ตั้งขึ้นเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยเป้าหมายในระยะแรกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษในประเทศกำลังพัฒนา คือ **การสร้างอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ**
ตามด้วยเป้าหมายในระยะต่อมา คือ **การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพิ่ม
ศักยภาพและทักษะของแรงงานในประเทศ**

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งบริเวณชายแดนระหว่างประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่าง
กันนั้น **จะจัดตั้งในพื้นที่ของประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า** เพื่ออาศัยประโยชน์จากอัตรา
ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า โดยมักเป็นการลงทุนของนักลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีระดับเศรษฐกิจที่สูงกว่า

3. แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย

ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยเคยมีการพัฒนาพื้นที่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษมาแล้วในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) นิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก
(Export Processing Zone: EPZ) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร
(Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone: FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty
Free Port) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะส่งผลดีต่อการพัฒนา
ประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา แต่แนวคิดดังกล่าวมีข้อจำกัด คือ

- นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออก จำกัดประเภทธุรกิจไว้เฉพาะ “อุตสาหกรรมส่งออก” และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น ทำให้ นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่ได้ถูกออกแบบให้สามารถรองรับธุรกิจประเภทอื่น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจได้ เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว การขนส่ง และการบริการ เป็นต้น
- องค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออก ยังไม่ได้รับมอบอำนาจในการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้การให้บริการแก่ผู้ประกอบการล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในขณะที่แนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone)” เป็นแนวความคิดในการพัฒนาแบบใหม่ที่มุ่งหวังจะแก้ไขข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าว ภายใต้สาระสำคัญในการดำเนินงาน 3 ประการ คือ

- 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้จำกัดประเภทของธุรกิจที่ควรได้รับการส่งเสริม โดยนอกจากจะส่งเสริมกิจการที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตแล้ว การส่งเสริมอาจขยายไปถึงธุรกิจการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การท่องเที่ยว การขนส่ง การเคหะและการก่อสร้าง การวิจัยและการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง ตลอดจนการค้าและการบริการ
- 2) การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร
- 3) องค์กรบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีอำนาจอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจและผู้อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่อง เพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เคยมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการพัฒนาในรูปแบบของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งเริ่มต้นดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ที่รัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาเพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี โดยเป้าหมายสูงสุด คือ ต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ พร้อมกับเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

รัฐบาลไทยได้เริ่มนำแนวความคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษมาผลักดันอย่างจริงจังอีกครั้ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 โดยมีลำดับเหตุการณ์สำคัญจนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 ที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

**ตารางที่ 3 ลำดับเหตุการณ์สำคัญในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย
ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 – พฤศจิกายน พ.ศ. 2558**

วันที่	เรื่อง
19 ตุลาคม 2547	มติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้สร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
11 มกราคม 2548	ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ² ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ผ่านมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 แต่ได้ตกไป เนื่องจากปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนของสิทธิประโยชน์ การลิดรอนสิทธิของท้องถิ่น
21 มกราคม 2556	ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบฯ ตามที่ สศช. เสนอและให้ส่งให้ สคก. ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณา เมื่อร่างระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้วให้นำเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดมาพิจารณาดำเนินการเป็นลำดับแรก
31 มีนาคม 2556	มติคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ³
24 กรกฎาคม 2556	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ⁴ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาพื้นที่ของตนขึ้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภค บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่จำเป็นต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีกลไกที่ช่วยให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

² มติชนรายวัน. สาระสำคัญร่างพรบ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2548

แหล่งที่มา: <http://www.ftawatch.org/node/1899>

³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาฐานสาธารณสุขเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: http://bps.moph.go.th/sites/default/files/2.ssch.naaybuychay_chatpraethuengkul.pdf

⁴ สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556. [ออนไลน์]. 2556.

แหล่งที่มา: http://nakhonphanom.go.th/wp_twincity/wp-content/uploads/2014/02ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ-พ.ศ.-2556.pdf

วันที่	เรื่อง
19 มิถุนายน 2557	คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557⁵ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนและข้อตกลง การค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติจึงแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)
15 กรกฎาคม 2557	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557⁶ ที่ประชุมฯ กนพ. ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดน เพื่อให้สามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558 ได้แก่ 1) แม่สอด 2) อรัญประเทศ 3) ตรด 4) มุกดาหาร 5) สะเดา (ด้านศุลกากรสะเดาและปาดังเบซาร์) โดยเน้นการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการจ้างงานและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามายังพื้นที่ตอนใน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาความแออัดบริเวณด่านชายแดน ที่ประชุม กนพ. ได้เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน 2) การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ 3) มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว และ 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรในพื้นที่เพื่อให้สามารถรองรับกิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเชื่อมโยงในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ
28 กรกฎาคม 2557	คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557⁷ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) นั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2, 4 ของคำสั่งคณะกรรมการ

⁵ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557.

แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>.

⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	สงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 3 คณะ ประกอบด้วย (1) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (2) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานสาธารณสุข และความมั่นคง (3) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร
17 พฤศจิกายน 2557	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2557⁸ ที่ประชุม กนพ. ให้ความเห็นชอบเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษใน 5 พื้นที่ชายแดน เป้าหมาย รวม 36 ตำบล ใน 10 อำเภอ พื้นที่รวมประมาณ 1.83 ล้านไร่ (2,932 ตร.กม.) โดยกำหนดขอบเขตพื้นที่ในระดับตำบลที่อยู่ติดชายแดนและไม่ทับซ้อนพื้นที่ป่าไม้ ดังนี้ - ตาก : 14 ตำบล 886,875 ไร่ (1,419 ตร.กม.) ใน อ.แม่สอด อ.พบพระ และ อ.แม่ระมาด - มุกดาหาร : 11 ตำบล 361,542 ไร่ (578.5 ตร.กม.) ใน อ.เมือง อ.หว้านใหญ่ และ อ.ดอนตาล - สงขลา : 4 ตำบล 354,187 ไร่ (552.3 ตร.กม.) ใน อ.สะเดา - สระแก้ว : 4 ตำบล 207,500 ไร่ (332.2 ตร.กม.) ใน อ.อรัญประเทศ และ อ.วัฒนานคร - ตราด : 3 ตำบล 31,375 ไร่ (50.2 ตร.กม.) ซึ่งเป็นพื้นที่ อ.คลองใหญ่ทั้งอำเภอ
18 ธันวาคม 2557	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557⁹ เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดกิจการและเงื่อนไขในการให้การลงทุนของโครงการที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในกรณีเป็นประเภทกิจการทั่วไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2557 และตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้ - ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี - หากเป็นกิจการในกลุ่ม A 1 หรือ A 2 ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นเวลา 8 ปี แล้ว ให้ได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม โดยให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2557. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

⁹ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.faq108.co.th/boi/announcement/pdf/2557_04.pdf.

วันที่	เรื่อง
	3. ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า ของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ 4. ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ 5. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร 6. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออก เป็นระยะเวลา 5 ปี 7. อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด 8. สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร ในกรณีเป็นกิจการเป้าหมายตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดและตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้ 1. ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี โดยจำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละ 100 ของเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน 2. ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุน ในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 3. ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าว เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ 4. ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ 5. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร 6. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออก เป็นระยะเวลา 5 ปี 7. อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด 8. สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร โดยต้องยื่นคำขอรับการส่งเสริมภายในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560
19 มกราคม 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558¹⁰ ที่ประชุม กนพ. มีมติเห็นชอบในหลักการกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมหารือในรายละเอียดของกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้นักลงทุนสามารถเริ่มขอรับการสนับสนุนการลงทุนตามประกาศของ BOI ในกรณีเป็นกิจการเป้าหมาย สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้โดยเร็ว

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
19 มกราคม 2558	ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558¹¹ เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เห็นสมควรกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยอำนาจตามข้อ 2.6 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2557
12 กุมภาพันธ์ 2558	คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 1/2558¹² เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2.4 และข้อ 2.8 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557 และแต่งตั้งคณะกรรมการ 4 คณะ ดังต่อไปนี้ 1. แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน 2. แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง 3. แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร 4. แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ
24 กุมภาพันธ์ 2558	มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558 1. เห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ปี 2557-2565 รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก จำนวน 6 พื้นที่ (7 ด้าน) 2. ให้ความเห็นชอบแผนระยะเร่งด่วน (ปี 2557-2559) โดยในระยะแรกมี 45 โครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2558 (งบกลาง) วงเงิน 2,622.088 ล้านบาท
16 มีนาคม 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558¹³ ที่ประชุม กนพ. มีมติที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้บรรลุเป้าหมายและพร้อมรองรับการลงทุนของภาคเอกชนในปี 2558 รวมถึงเริ่มเตรียมการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป ดังนี้

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

¹² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 1/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: [http://www.nesdb.go.th/มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ \(กนพ.\) ครั้งที่ 1/2558](http://www.nesdb.go.th/มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558)

¹³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	1. เห็นชอบให้ตั้งอนุกรรมการภายใต้ กนพ. เพิ่มเติมอีก 1 ชุด โดยประกอบด้วยผู้แทนภาคเอกชน เพื่อให้ข้อเสนอแนะด้านการตลาดและเชิญชวนนักลงทุนเพื่อให้เกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นรูปธรรม 2. เห็นชอบกิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 จำนวน 13 กลุ่มกิจการ ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมการเกษตรประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง (2) เซรามิกส์ (3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง (4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน (5) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ (6) การผลิตเครื่องมือแพทย์ (7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน (8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (9) การผลิตพลาสติก (10) การผลิตยา (11) กิจการโลจิสติกส์ (12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ (13) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยให้ สกท. เสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป และกนพ. ยังได้เห็นชอบกิจการเป้าหมายรายพื้นที่ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร และสงขลา โดยให้ สกท. นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป 3. เห็นชอบการกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เชียงราย นครพนม นครราชสีมา และกาญจนบุรี รวม 54 ตำบล ใน 13 อำเภอ ดังนี้ 3.1 หนองคาย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ คือ อ.เมือง/อ.สระใคร 3.2 เชียงราย 21 ตำบล ใน 3 อำเภอ คือ อ.แม่สาย/อ.เชียงแสน/อ.เชียงของ 3.3 นครราชสีมา 5 ตำบล ใน 5 อำเภอ คือ อ.สุโขทัย/อ.ตาดโตน/อ.แวง/อ.ยี่งอ/อ.เมืองนครราชสีมา 3.4 นครพนม 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ คือ อ.เมือง/อ.ท่าอุเทน 3.5 กาญจนบุรี 2 ตำบล ใน 1 อำเภอ คือ อ.เมืองกาญจนบุรี 4. เห็นชอบพื้นที่แปลงที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่นำมาจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือให้เช่าใน 6 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมประมาณ 24,000 ไร่ ได้แก่ 4.1 ตาก ใน ต.ท่าสายลวด และ อ.แม่ปะ (อ.แม่สอด) 4.2 สระแก้ว ใน ต.บ้านป่าไร่และต.บ้านใหม่หนองไทร (อ.อรัญประเทศ) 4.3 ตราด ใน ต.ไม้รูด (อ.คลองใหญ่) 4.4 มุกดาหาร ใน ต.คำอาฮวน (อ.เมือง) 4.5 สงขลา ใน ต.สำนักขาม (อ.สะเดา) 4.6 หนองคาย ใน ต.หนองกอมเกาะ/มีชัย/โพนสว่าง (อ.เมือง) และ ต.สระใคร (อ.สระใคร) โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำรายละเอียดทางด้านกฎหมายและการชดเชย เสนอ คสช. เพื่อถอนสภาพที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แทนการดำเนินงานตามกระบวนการปกติ และให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่มีการถอนสภาพแทนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป 5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ให้ความเห็นชอบการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้ 5.1 โครงการก่อสร้างทางเลี่ยงเมืองแม่สอดพร้อมสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 มอบหมายกรมทางหลวงดำเนินการ วงเงินรวม 3,900 ลบ. โดยเห็นชอบให้ใช้งบกลางปี 2558 วงเงิน 500 ลบ. เพื่อดำเนินงานระยะเริ่มต้น 5.2 โครงการก่อสร้างอาคารด่านศุลกากร บ.หาดเล็ก จ.ตราด มอบหมาย กต. ร่วมกับ กท. เร่งหาข้อยุติเรื่องเขตแดน และการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อก่อสร้างด่านศุลกากร บ.หาดเล็ก

วันที่	เรื่อง
	5.3 การพัฒนาด้านถาวร ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว มอบหมาย สมช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งหาข้อยุติการกำหนดพื้นที่พัฒนาด้านถาวร ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ กับกัมพูชา และให้สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ร่วมกันจัดทำ MOA กับกัมพูชาว่าการเปิดด่านศุลกากรดังกล่าวไม่กระทบต่อการปักปันเขตแดนระหว่างกัน และมอบหมายกรมทางหลวง ตั้งงบประมาณสำหรับการพัฒนาด้านต่อไป
3 เมษายน 2558	คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 2/2558¹⁴ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2.4 ของคำสั่งรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการ 2 คณะ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1. คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ 2. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่
23 เมษายน 2558	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 3/2558¹⁵ เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2557 เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การให้การส่งเสริมการลงทุน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดกิจการเป้าหมายในการให้การส่งเสริมการลงทุนของโครงการที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดมุกดาหาร
15 พฤษภาคม 2558	ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ 17/2558¹⁶ ให้มีการเพิกถอนเขตป่าไม้ถาวร เขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นพื้นที่สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้ ให้ที่ดินดังต่อไปนี้ตกเป็นที่ราชพัสดุ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนสภาพที่ดินต่างๆ ดังต่อไปนี้ (1) ที่ดินในท้องที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 1/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวง

- ¹⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 2/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>
- ¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 3/2558 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>
- ¹⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ 17/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	ฉบับที่ 945 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (2) ที่ดินในท้องที่ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 2/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลคำป่าหลาย ตำบลบ้านโคก ตำบลดงมอน ตำบลกุดแซ่ ตำบลโพนทราย ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี และตำบลหนองแขง อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2536 และถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (3) ที่ดินในท้องที่ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 3/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2507) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (4) ที่ดินในท้องที่ตำบลไม้รูด อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 4/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (5) ที่ดินในท้องที่ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 5/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
25 มิถุนายน 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 3/2558¹⁷ ที่ประชุม กนพ. มีมติที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเตรียมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป ดังนี้ 1. เห็นชอบกิจการเป้าหมายรายพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เชียงราย กาญจนบุรี นครพนม ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 โดยให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (กกท.) พิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป ซึ่งกิจการที่ให้ส่งเสริมการลงทุนในเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งระยะที่ 1 ระยะที่ 2 มีรวม 13 ประเภท โดยแต่ละพื้นที่มีเกณฑ์การคัดเลือกในเรื่องอุตสาหกรรมหรือกิจการเป้าหมายแตกต่างกันไปตามศักยภาพของพื้นที่ สำหรับในกรณีของนราธิวาสใช้สิทธิประโยชน์ที่ได้รับภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ขอให้แต่ละจังหวัดเตรียมการให้พร้อมเพื่อรองรับการลงทุนด้วย 2. เห็นชอบการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ ลดเงินลงทุนขั้นต่ำจาก 1 ล้านบาท เหลือ 5 แสนบาท อนุญาตให้นำเครื่องจักรที่ใช้แล้วในประเทศมาใช้ในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนได้มีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านบาท เพื่อเป็นการ

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 3/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	ช่วยเหลือและส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนการตีมูลค่าของเครื่องจักรจะตีมูลค่าตามบัญชีที่เหลือ หักค่าเสื่อมของเครื่องจักรให้ตามความเป็นจริง และมอบหมาย สกท. นำเสนอ กกท. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
15 กรกฎาคม 2558	ประกาศกรมศุลกากร ที่ 154/2558¹⁸ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายความว่า บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 2 หลักเกณฑ์คุณสมบัติการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรณีพิเศษ ดังนี้ 2.1 คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.1.1 เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายกรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือส่วนราชการ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท หรือมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในจำนวนที่อธิบดีเห็นว่าเหมาะสมกับประเภทกิจการ 2.1.2 เป็นผู้มีความรู้หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิในการใช้พื้นที่ที่ขอจัดตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย 2.1.3 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.1.4 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 4/2557 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าที่บังคับใช้ 2.2 คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.2.1 เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายกรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือส่วนราชการ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท 2.2.2 เป็นผู้มีความรู้หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิในการใช้พื้นที่ที่ขอจัดตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย 2.2.3 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.2.4 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 5/2557 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป ที่บังคับใช้

¹⁸ ประกาศกรมศุลกากร ที่ 154/2558 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
	2.3 เขตปลอดอากร ผู้ขอจัดตั้งเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.3.1 เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย กรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือส่วนราชการ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท หรือมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในจำนวนที่อธิบดีเห็นว่าเหมาะสมกับประเภทกิจการ 2.3.2 เป็นกิจการที่มีฐานะการเงินที่มั่นคง 2.3.3 เป็นผู้มีความรู้หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิในการใช้พื้นที่ที่ขอจัดตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย 2.3.4 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.3.5 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 87/2546 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตปลอดอากรที่บังคับใช้ 2.4 การขอประกอบกิจการในเขตปลอดอากร ผู้ขอประกอบกิจการในเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.4.1 เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีฐานะการเงินที่มั่นคง เป็นผู้มีความรู้หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือพื้นที่ที่ขอประกอบกิจการในเขตปลอดอากร 2.4.2 ได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเขตปลอดอากร 2.4.3 ผู้ประกอบกิจการในเขตปลอดอากรต้องดำเนินการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตปลอดอากร หรือกิจการอื่นใดที่อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ 2.4.4 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.4.5 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 87/2546 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตปลอดอากรที่บังคับใช้ ข้อ 3 ให้ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดอากร รวมถึงการประกอบกิจการในเขตปลอดอากร ยื่นคำขอจัดตั้งตามแบบแนบท้ายประกาศกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้อง พร้อมเอกสารประกอบที่สำนักสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร หรือสำนักงานศุลกากรภาคหรือด่านศุลกากรที่กำกับดูแลพื้นที่ ข้อ 4 ให้ผู้นำของเข้ายื่นคำขออนุมัติสูตรการผลิต รวมถึงการขอแก้ไขเพิ่มเติมสูตรการผลิตสำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ตามแบบแนบท้ายประกาศกรมศุลกากรที่ 35/2545 ต่อด่านศุลกากรที่กำกับดูแลพื้นที่
10 สิงหาคม 2558	ประกาศนโยบายส่งเสริมการลงทุน ที่ 8/2558¹⁹ เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 และมาตรา 18

¹⁹ ประกาศนโยบายส่งเสริมการลงทุน ที่ 8/2558 เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

วันที่	เรื่อง
	แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การให้การส่งเสริมการลงทุนและเงื่อนไข ดังนี้ 1. ต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำของแต่ละโครงการไม่น้อยกว่า 500,000 บาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) 2. ต้องมีบุคลากรธรรมดาสามัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน 3. ต้องมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3 ต่อ 1 4. อนุญาตให้นำเครื่องจักรใช้แล้วในประเทศไทยมาใช้ในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมได้มีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยจะคำนวณราคาเครื่องจักรที่ใช้แล้วในประเทศ โดยใช้มูลค่าตามบัญชีและต้องลงทุนใหม่ในเครื่องจักรหลักเป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าเครื่องจักรที่ใช้ในโครงการ 5. เมื่อรวมกิจการทั้งหมดทั้งที่ได้รับการส่งเสริมและไม่ได้รับการส่งเสริมแล้ว ผู้ขอรับการส่งเสริมต้องมีสินทรัพย์ถาวรสุทธิหรือเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียนไม่เกิน 200 ล้านบาท สิทธิประโยชน์ ให้ได้รับตามหลักเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
9 กันยายน 2558	พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558²⁰ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล บางกรณี อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และมาตรา 3 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้ มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558” มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้ “สินค้า” หมายความว่า ทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างที่อาจมีราคาและถือเอาได้ที่มีไว้เพื่อขายเท่านั้น “บริการ” หมายความว่า การกระทำใดๆ อันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่าซึ่งมิใช่การผลิตสินค้าหรือการขายสินค้า “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

²⁰ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558

วันที่	เรื่อง
	มาตรา 4 ให้ลดอัตราภาษีเงินได้ตาม (ก) ของ (2) สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลของบัญชีอัตราภาษีเงินได้ท้ายหมวด 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร และคงเก็บในอัตราร้อยละสิบของกำไรสุทธิ ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะมีส่วนงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ ที่ใด สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากการให้บริการและมีการใช้บริการนั้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเวลาสิบรอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง หากจดทะเบียนจัดตั้งนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ สถานประกอบการที่ตั้งขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นอาคารถาวร แต่ถ้าจดทะเบียนก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ สถานประกอบการที่ตั้งขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องเป็นอาคารถาวรที่ขยายหรือเพิ่มเติมจากสถานประกอบการที่มีอยู่เดิม มาตรา 5 การนับรอบระยะเวลาบัญชีตามมาตรา 4 ให้นับรอบระยะเวลาบัญชี ดังต่อไปนี้ (1) กรณีที่รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ได้จดทะเบียนขอใช้สิทธิประโยชน์ต่อกรมสรรพากรตามมาตรา 6 (1) ให้นับรอบระยะเวลาบัญชีนั้นเป็นรอบระยะเวลาบัญชีแรก (2) กรณีที่มีการจดทะเบียนขอใช้สิทธิประโยชน์ต่อกรมสรรพากรตามมาตรา 6 (1) ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีใด ให้นับรอบระยะเวลาบัญชีนั้นเป็นรอบระยะเวลาบัญชีแรก แม้ว่าจะมีระยะเวลาน้อยกว่าสิบสองเดือนก็ตาม มาตรา 6 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จะได้รับสิทธิในการลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 4 จะต้องมีความสมบูรณ์ดังต่อไปนี้ (1) ได้จดทะเบียนขอใช้สิทธิการเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก่อน หรือในปี พ.ศ. 2560 (2) ต้องไม่ใช่สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน (3) ต้องไม่ใช่สิทธิลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2554 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 583) พ.ศ. 2558 หรือยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2554 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 564) พ.ศ. 2556 (4) ต้องจัดทำบัญชีแยกรายการสำหรับกิจการที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและกิจการที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (5) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งข้อหนึ่งข้อใดในรอบระยะเวลาบัญชีใด ให้การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสิ้นสุดลงตั้งแต่วันรอบระยะเวลาบัญชีนั้น มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

วันที่	เรื่อง
8 ตุลาคม 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 4/2558²¹ ผลการประชุม สรุปสาระสำคัญว่าที่ประชุม กนพ. ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของอนุกรรมการทั้ง 6 คณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีมติที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้ - เห็นชอบการเพิ่มเติมประเภทกิจการเป้าหมายที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (กกท.) พิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป และให้จังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 จังหวัดให้ข้อมูลกับภาคส่วนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนการลงทุน โดยประเภทกิจการเป้าหมายเพิ่มเติม ได้แก่ - กลุ่มที่ สกท. ให้การส่งเสริมอยู่ในปัจจุบัน 4 ประเภทกิจการ ได้แก่ (1) กิจการอบฟุ้งและไซโล (2) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร (3) กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม (4) กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป ทั้งนี้ จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี และได้ลดหย่อนภาษี ร้อยละ 50 ในปี 9-13 - กลุ่มที่ สกท. ยกเลิกการส่งเสริมไปแล้ว แต่นำกลับมาให้สิทธิประโยชน์ 6 ประเภทกิจการ เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 พื้นที่ โดยมีเงื่อนไขให้ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนภายในเดือนมิถุนายน 2559 ได้แก่ (1) กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ (2) กิจการผลิตวัสดุก่อสร้าง และ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค (ยกเว้นการผลิตกระเบื้องมุงหลังคา และกระเบื้องปูพื้นหรือผนัง) (3) กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติณร่างกาย เช่น สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน (4) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค (5) กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ (6) กิจการพัฒนอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า ทั้งนี้ จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี - เห็นชอบในหลักการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชายแดน จ. สระแก้ว จ. สงขลา และ จ. กาญจนบุรี และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการและประสานกับสำนักงบประมาณต่อไป ดังนี้ - โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดน อ. รัษฎาประเทศ จ. สระแก้ว และมอบหมาย (1) กระทรวงการต่างประเทศ เป็นเจ้าภาพหรือกับฝ่ายกัมพูชา เพื่อหาข้อสรุปรูปแบบสัดส่วนการลงทุนก่อสร้างสะพานข้ามคลองพรมโหด บ.หนองเอี่ยน ก่อนกรมทางหลวงดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (2) กรมทางหลวงชนบท ขอปรับจัดสรรงบประมาณปี 2559 (งบกลางฯ) จำนวน 32 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างถนนสาย ทล.348-บ้านป่าไร่ ระยะทาง 12.5 กม. พร้อมสำรวจก่อสร้างหิรัญทรัพย์

²¹ ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 4/2558

วันที่	เรื่อง
	(3) กรมศุลกากร ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2559 (งบกลางฯ) เพื่อแก้ไขปัญหารถจักรยานยนต์ ด้านบ้านคลองลึก โดยสร้างลานตรวจสินค้าด้วยระบบ X-ray วงเงิน 115 ล้านบาท และโครงการปรับปรุงอาคารที่ทำการ วงเงิน 50 ล้านบาท 2.2 เห็นชอบในหลักการโครงการปรับปรุงด้านศุลกากรสะเดา และมอบหมายกรมศุลกากร ขอรับจัดสรรงบประมาณสำหรับปรับปรุงด้านศุลกากรสะเดาเพิ่มเติม วงเงิน 40 ล้านบาท และค่าครุภัณฑ์และค่าวางสาย Fiber Optic วงเงิน 10 ล้านบาท 2.3 การพัฒนาพื้นที่ชายแดนกาญจนบุรี มอบหมายกระทรวงคมนาคม ร่วมกับ กระทรวงการคลัง และ สศช. เปรียบเทียบมาในการเตรียมพัฒนาด้านพรมแดน บ้านพุน้ำร้อน จ.กาญจนบุรี 3. มอบหมายกระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย การนิคมอุตสาหกรรมและภาคเอกชน หรือร่วมกันเพื่อปรับปรุงข้อเสนออัตราค่าเช่าที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ เหมาะสม รวมทั้งพิจารณาแนวทางการให้เช่าที่ดินในระยะหลังจาก 50 ปีแรก 4 เห็นชอบให้กรมทางหลวงใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากบางส่วน ประมาณ 225 ไร่ ในการก่อสร้างถนน 4 ช่องจราจร และการก่อสร้าง CIQ โดยให้กรมธนารักษ์ ดำเนินการตามระเบียบของกรมธนารักษ์ในเรื่องการให้หน่วยงานของรัฐใช้ประโยชน์ในที่ดิน ราชพัสดุ 5. เห็นชอบในหลักการการจัดหาพื้นที่ของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นครธิวาส นครพนม เชียงราย และกาญจนบุรี โดยให้จัดลำดับความสำคัญและพิจารณา ดำเนินการในส่วนที่ไม่มีผลกระทบเชิงลบต่อประชาชนและพื้นที่ 6. เห็นชอบในหลักการของร่างแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (ปี 2558-2564) ในพื้นที่ 31 จังหวัดทางบก และ 23 จังหวัดทางทะเล โดยกำหนดให้พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา และหนองคาย เป็นพื้นที่เป้าหมายระยะที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ให้เพิ่มเรื่องโรคระบาดทั้งคนและ สัตว์ การจัดระบบแรงงานไป-กลับตามฤดูกาลและรายปี การพัฒนาฝีมือแรงงานไทยและต่าง ชาติบริเวณชายแดน โดยให้มีการประชุมหารือ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีการบูรณา การ 7. เห็นชอบให้มีการยกระดับศักยภาพสหกรณ์การเกษตรให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจระดับท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชน และพิจารณาส่งเสริมการอำนวยความสะดวก สะดวกการนำเข้าผลผลิตสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจากเกษตรกรราย ย่อยเพื่อลดปัญหาการลักลอบนำเข้า นอกจากนี้ ที่ประชุม กนพ. มีมติรับทราบในเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ มติคณะรัฐมนตรีเรื่องนโยบายเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการศูนย์บริการ เบ็ดเสร็จด้านแรงงาน การสาธารณสุข และความมั่นคง ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการด้าน การตลาดและประชาสัมพันธ์ ความก้าวหน้าการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแผน บูรณาการงบประมาณเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
29 ตุลาคม 2558	ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 262)²² เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 6 (5) แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558 อธิบดีกรมสรรพากร กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ในประกาศนี้ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งได้ประกาศกำหนดพื้นที่โดยประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มกราคม พุทธศักราช 2558 และประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 2/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 ลงวันที่ 24 เมษายน พุทธศักราช 2558 “รายได้จากการผลิตสินค้า” หมายความว่า (1) รายได้จากการผลิตสินค้าตามประเภทที่อ้างอิงจากสถิติการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย ประเภทเป็นสินค้านำเข้าซึ่งจัดทำโดยกระทรวงพาณิชย์เพื่อทดแทนการนำเข้า (2) รายได้จากการผลิตสินค้าที่มีการส่งออกไม่น้อยกว่าอัตราร้อยละ 50 ของการผลิตทั้งหมด (3) รายได้จากการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มจะสูญเสียการแข่งขันตามที่ระบุในแผนธุรกิจซึ่งได้ยื่นต่ออธิบดีกรมสรรพากร “รายได้จากการให้บริการ” หมายความว่า รายได้ที่เกิดจากการให้บริการและได้มีการให้บริการนั้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น “รายได้จากกิจการอื่น” หมายความว่า รายได้ของกิจการซึ่งไม่ใช่รายได้ที่ได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558 ข้อ 2 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประสงค์จะใช้สิทธิตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558 แจ้งการขอใช้สิทธิต่ออธิบดีกรมสรรพากร ตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ตามแบบที่แนบท้ายประกาศนี้ โดยให้ยื่น ณ สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ กรมสรรพากร ในกรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ หรือยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสถานประกอบการซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ข้อ 3 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามข้อ 2 ยื่นแผนธุรกิจเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้ พร้อมแบบแจ้งการใช้สิทธิต่ออธิบดีกรมสรรพากร

²² ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 262) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
	แผนธุรกิจต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวนิติบุคคลของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (2) รายละเอียดธุรกิจที่ขอจดทะเบียนการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ประกอบด้วย (ก) ประเภทกิจการการผลิต ได้แก่ การผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลัก หรือการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มจะสูญเสียการแข่งขัน (ข) ประเภทสินค้าที่ผลิต ทั้งนี้ หากเป็นการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลักให้ระบุสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกในแผนธุรกิจด้วย (ค) รายละเอียดอื่นๆ (ถ้ามี) (3) วิสัยทัศน์และเป้าหมายธุรกิจในระยะยาว (4) แผนการดำเนินงานปัจจุบัน (5) แผนการจัดหาเงินทุน (6) ประมาณการรายได้ และรายจ่ายจากการประกอบกิจการ ข้อ 4 การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในมาตรา 65 มาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีรายได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้และรายได้จากกิจการอื่น ให้คำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของแต่ละกิจการแยกต่างหากจากกัน หากรายจ่ายใดไม่สามารถแยกกันได้โดยชัดแจ้งว่าส่วนใดเป็นรายจ่ายของกิจการใด ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉลี่ยรายจ่ายดังกล่าวตามส่วนของรายได้แล้วให้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรเดียวกัน โดยให้แยกกระดาศทำการซึ่งแสดงรายละเอียดการคำนวณกำไรขาดทุนของแต่ละกิจการออกจากกัน ข้อ 5 กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกิจการอื่น มีรายได้จากกิจการที่ได้รับสิทธิลดอัตราภาษีเงินได้และรายได้จากกิจการอื่น หากมีผลขาดทุนสุทธิสำหรับกิจการใด ให้คงผลขาดทุนสุทธิดังกล่าวไว้สำหรับกิจการนั้นเท่านั้น ข้อ 6 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

4. การทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ

4.1 จังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ประมาณ 615 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,026.534 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,891,583 ไร่ ลักษณะเป็นรูปยาวเรียงทอดไปตามลำน้ำโขงซึ่งเป็นเส้นกั้นเขตแดนกับ สปป.ลาว มีความยาวทั้งสิ้น 210.60 กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ที่ทอดขนานไปตามลำน้ำโขงโดยเฉลี่ย 20-25 กิโลเมตร²³

จังหวัดหนองคายมีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 510,263 คน เป็นชาย 255,350 คน คิดเป็นร้อยละ 50.04 เป็นหญิง 254,913 คน คิดเป็นร้อยละ 49.96 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอโพนพิสัย

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรหนองคายประจำปีงบประมาณ 2551-2557 พบว่ามีมูลค่าการค้ารวมปีละ 22,834-41,529 ล้านบาท

ตารางที่ 4 มูลค่าสินค้าผ่านแดนด่านศุลกากรหนองคาย

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปประเทศที่สาม	มูลค่าสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว	มูลค่ารวม
2551	11,883.538	10,950.360	22,833.898
2552	21,128.149	13,966.915	35,095.064
2553	27,354.016	14,633.774	41,987.790
2554	24,028.849	19,265.804	43,294.652
2555	24,826.938	25,069.795	49,896.733
2556	23,279.114	20,259.568	43,538.682
2557	22,076.830	19,452.053	41,528.883

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2557 สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด คือ น้ำมันปิโตรเลียมและยานยนต์สำหรับขนส่งของ มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับที่ 2 ในขณะที่สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ รถยนต์นั่งที่มีกระบะใหม่เครื่องยนต์ดีเซลไม่เกิน 3,000 ซีซี

²³ ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย. <http://www.nongkhai.go.th/home/>

ตารางที่ 5 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรหนองคาย ปี 2557

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ ที่	สินค้าส่งออก		ลำดับ ที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า		ชนิดสินค้า	มูลค่า
1	น้ำมันปิโตรเลียม	14335.48	1	รถยนต์นั่งที่มีกระบะใหม่ เครื่องยนต์ดีเซลไม่เกิน 3,000 ซีซี	395.63
2	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ	5279.41	2	ส่วนประกอบรองเท้าด้านบน	330.56
3	ยานยนต์ที่ออกแบบเฉพาะ เพื่อการเดินทาง	4231.69	3	ชุดสายไฟรถยนต์สำเร็จรูป/สาย เคเบิล	300.00
4	โทรศัพท์มือถือเครื่องโทรสาร	1355.46	4	ไม้แปรรูป	229.93
5	เหล็กเส้น	881.64	5	รถกระบะนั่งสองตอนสองแถว 3,000 ซีซี	156.23
6	ของปรุงแต่งที่ใช้ในการเลี้ยง สัตว์	876.75	6	รถตู้โดยสารใหม่ เครื่องยนต์ไม่เกิน 2500 ซีซี	132.78
7	เครื่องดื่ม	773.20	7	หนังสือเด็ก	106.21
8	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	678.24	8	หม้อแปลงไฟฟ้า	99.69
9	รถแทรกเตอร์ที่ใช้ใน การเกษตร	633.06	9	ไบยาสูบ	94.05
10	ลูกเหล็ก	598.95	10	รถจักรยานยนต์	59.77
11	อื่นๆ	28,640.29	11	อื่นๆ	1,377.22
รวมทั้งสิ้น		58,266.16	รวมทั้งสิ้น		3,282.06

❖ ยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย

ก. วิสัยทัศน์

“เมืองน่าอยู่ เปิดประตูสู่อาเซียน”

ข. พันธกิจของจังหวัดหนองคาย

1. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน
2. พัฒนาคมนาคมขนส่ง และสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
3. พัฒนาและยกระดับสินค้าการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น
4. พัฒนาความสัมพันธ์ และความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
5. พัฒนาระบบการให้บริการให้ได้มาตรฐาน

ค. ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐาน การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการมุ่งสู่
ประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

เพื่อให้การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการ มีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้านการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

เพื่อความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

4.2 จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีลักษณะเป็นแนวชายฝั่งตาม
ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ประมาณ 175 กิโลเมตร บริเวณเส้นรุ้งที่ 16-18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 104-105
องศาตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 753 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 5,528.88 ตาราง
กิโลเมตร หรือประมาณ 3,474,437 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 3 ของพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

จังหวัดนครพนมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 710,860 คน เป็นชาย 354,947 คน หญิง 355,913 คน
มีจำนวนครัวเรือน 206,290 ครัวเรือน ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครพนมมีทั้งสิ้น 26,497 คน เป็นชาย
12,546 คน หญิง 13,951 คน จำนวนครัวเรือน 13,213 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556)

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2557 พบว่ามีมูลค่าการค้ารวม
6,346.47 ล้านบาท (เดือนมกราคม-เมษายน 2557 มีมูลค่า 25,412.69 ล้านบาท) เป็นมูลค่าการส่งออก
2,814.55 ล้านบาท (เดือนมกราคม-เมษายน 2557 มีมูลค่า 14,209.23 ล้านบาท) สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่
หน่วยบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์ (ประเทศปลายทาง คือ ฮองกง จีน) มูลค่าการนำเข้า 3,531.92 ล้านบาท

(เดือนมกราคม-เมษายน 2557 มีมูลค่า 11,203.46 ล้านบาท) สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ พร้อมอุปกรณ์ครบชุด (ประเทศต้นทาง คือ เวียดนาม จีน) ภาวะการค้าผ่านแดน มีมูลค่าการค้าผ่านแดน (ขาออก-ขาเข้า) จำนวน 44.69 ล้านบาท สินค้าผ่านแดนขาออก (มูลค่าการค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว) มีมูลค่า 44.28 ล้านบาท สินค้าผ่านแดนขาออกที่สำคัญ ได้แก่ โซเดียมไฮยาไนด์ (ประเทศต้นทาง คือ จีน) สินค้าผ่านแดนขาเข้า (มูลค่าการค้าผ่านแดนขาเข้าจาก สปป.ลาวไปประเทศที่สาม) มีมูลค่า 0.41 ล้านบาท สินค้าผ่านแดนขาออกที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สำเร็จรูป (ประเทศปลายทาง คือ ญี่ปุ่น)

ข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556 อันดับแรกเป็นสินค้าอุตสาหกรรม โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด คือ สินค้าเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องดื่มและเครื่องดื่มบำรุงกำลัง มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับที่ 2 ในขณะที่สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ สินค้าเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลสินค้าผ่านแดนพบว่า สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาวไปประเทศที่ 3 ที่มีมูลค่าสูงสุด คือ หมวดพลาสติกและผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 6 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556

ลำดับ ที่	สินค้าส่งออก		ลำดับ ที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	ล้านบาท		ชนิดสินค้า	ล้านบาท
1	เครื่องอิเล็กทรอนิกส์	1,467.63	1	เครื่องอิเล็กทรอนิกส์	642.16
2	เครื่องดื่มและเครื่องดื่มบำรุงกำลัง	449.32	2	ไม้ ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์	48.68
3	สินค้ากสิกรรม	184.01	3	สิ่งทอ	36.71
4	สินค้าเชื้อเพลิง	91.40	4	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ ส่วนประกอบ	24.30
5	สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	14.18	5	เครื่องใช้สำหรับเดินทาง	9.73
6	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	12.26	6	วัสดุก่อสร้าง	7.91
7	ผลิตภัณฑ์เซรามิก	9.74	7	สินค้ากสิกรรม	7.04
8	วัสดุก่อสร้าง	6.11	8	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	5.08
9	เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	5.41	9	ยานพาหนะและส่วนประกอบ	4.43
10	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ส่วนประกอบ	3.39	10	รองเท้า และชิ้นส่วน	2.71
11	อื่นๆ	48.18	11	อื่นๆ	13.89
รวมทั้งสิ้น		2,291.63	รวมทั้งสิ้น		802.64

ตารางที่ 7 สถิติสินค้าผ่านแดน ผ่านด่านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556

ลำดับ ที่	จากประเทศ สปป.ลาว ไปประเทศที่ 3		ลำดับ ที่	จากประเทศที่ 3 ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ไม้สำเร็จรูป	1,639,135.84	1	เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	791,419.01
2	ไม้แปรรูป	3,990,998.57	2	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	1,114,452.33
			3	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์และส่วนประกอบ	879,662.38
			4	เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	344,584.89
รวมทั้งสิ้น		5,630,134.41	รวมทั้งสิ้น		3,130,118.61

❖ ยุทธศาสตร์จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. วิสัยทัศน์

“เมืองน่าอยู่ ประตูละออกรักถิ่นฐานและเงินทองดี”

ข. พันธกิจของจังหวัดนครพนม

1. ด้านสังคม ประชาชนมีสุขภาพดี มีการศึกษา มีอาชีพและชีวิตมั่นคง โดยใช้หลักศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น และมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต
2. ด้านเศรษฐกิจ สร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรที่ยั่งยืน พื้นที่ชายแดนมีความมั่นคงและปลอดภัย
4. ด้านการบริหารจัดการ ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาธรรมาภิบาลและองค์กรภาครัฐมีขีดสมรรถนะ และระบบที่ทันสมัยพึงพอใจการให้บริการภาครัฐ

ค. ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาการค้าและการลงทุน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

ส่งเสริมผู้ประกอบการค้าการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

**ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค
ลุ่มน้ำโขง**

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ความสามารถในการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน
2. ระบบการผลิตและการตลาดสินค้าทางการเกษตรมีมาตรฐานและปลอดภัย
3. เกษตรกรมีความเป็นอยู่อย่างผาสุก ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ความสามารถในการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

ประชาชนนครพนมมีวิถีชีวิตพอเพียง มีความสุข มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาความสามารถในการแข่งขัน มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียนและเวทีโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างความสุขอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เมืองศูนย์กลางการให้บริการด้านสุขภาพมาตรฐานสากลเพื่อประชาชนมีสุขภาพดี
2. เมืองแห่งวัฒนธรรมศรีโคตรบูรณ์
3. เมืองเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การปรับสมดุลและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

ประชาชนในจังหวัดนครพนมเข้าถึงการบริการภาครัฐ และประสิทธิภาพในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 8 : การรักษาความมั่นคงชายแดน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

ป้องกันการลักลอบเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมายผ่านแนวชายแดน

4.3 จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดกับ สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ความยาว 72 กิโลเมตร และเป็นบริเวณที่แม่น้ำโขงกว้างที่สุดของประเทศไทย คือมีความกว้างถึง 1,600 เมตร ตั้งอยู่เส้นรุ้งที่ 16-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,394 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 642 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง เป็นเมืองหน้าด่านชายแดน หรือกล่าวกันหนึ่งได้ว่า เป็นประตูสู่อินโดจีนที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นเมืองการค้า/การท่องเที่ยวชายแดน โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ไทย-ลาว ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2549 เป็นเส้นทางสัญจรผ่านแดน นอกจากนี้ จังหวัดมุกดาหารยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและมีขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม โดยมีวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ของชนพื้นเมือง 8 เผ่า ประกอบด้วย ชาวไทยอีสาน ชาวผู้ไทย ชาวข่า ไทยกะโซ่ ชาวไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยย้อ และไทยกุลา

จังหวัดมุกดาหารจำนวนประชากรทั้งสิ้น 344,302 คน เป็นชาย 172,744 คน หญิง 171,558 คน มีจำนวนครัวเรือน 91,019 ครัวเรือน ประกอบด้วย ชน 8 เผ่า ได้แก่ ชาวไทยอีสาน ชาวผู้ไทย ชาวข่า ไทยกะโซ่ ชาวไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยย้อ และไทยกุลา ประชากรในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารมีทั้งสิ้น 33,102 คน เป็นชาย 16,237 คน หญิง 16,865 คน จำนวนครัวเรือน 13,854 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556)

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรมุกดาหาร พบว่าสินค้าที่มีการส่งออก/นำเข้าสูงสุด 5 อันดับแรก เป็นสินค้าอุตสาหกรรม โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด คือ หน่วยประมวลผลข้อมูลใน HARD DISC ผลไม้สดมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับที่ 6 ในขณะที่สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ ทองแดงบริสุทธิ์ที่ยังไม่ได้จัดทำสำเร็จรูปชนิดแคโทด และเมื่อพิจารณาข้อมูลสินค้าผ่านแดนพบว่า สินค้าผ่านแดนจากจาก สปป.ลาว ไปประเทศที่ 3 ที่มีมูลค่าสูงสุด คือ ทองแดงบริสุทธิ์

ตารางที่ 8 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรมุกดาหาร เดือนสิงหาคม 2557

ลำดับ ที่	สินค้าส่งออก		ลำดับ ที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	หน่วยประมวลผลข้อมูลใน HARD DISC	1,154,452,525.27	1	ทองแดงบริสุทธิ์ที่ยังไม่ได้จัดทำสำเร็จรูป ชนิดแคโทด	1,331,223,592.06
2	แท่งกบปลา	297,255,248.50	2	ส่วนประกอบกล้องดิจิตอล	467,127,856.00
3	มอเตอร์	195,816,490.33	3	ถังปลา	331,416,137.50
4	น้ำมันเชื้อเพลิง	173,135,991.13	4	หน่วยเก็บข้อมูลของคอมพิวเตอร์	130,515,210.99
5	กล่องทำด้วยพลาสติก	171,390,786.51	5	เสื้อผ้าสำเร็จรูปพร้อมอุปกรณ์ตกแต่ง	114,975,738.29
6	ผลไม้สด	165,830,027.69	6	แผงวงจรควบคุมความสว่างของหลอดไฟจักรเย็บผ้า	99,406,459.76
7	รถยนต์สำเร็จรูป	98,126,878.36	7	มอเตอร์	47,336,843.20
8	ชิ้นงานทำด้วยพลาสติก	95,869,514.75	8	โลหะขึ้นรูป	69,958,828.09
9	เลนส์	91,684,768.38	9	ชุดงานทำด้วยพลาสติก	27,190,125.14
10	แผ่นโลหะ	69,855,128.10	10	ไม้แปรรูป	25,374,541.66
11	อื่นๆ	744,210,180.95	11	อื่นๆ	251,371,510.79
รวมทั้งสิ้น		3,257,627,539.97	รวมทั้งสิ้น		2,895,896,843.48

ตารางที่ 9 สถิติสินค้าผ่านแดน 10 อันดับ ผ่านด่านศุลกากรมุกดาหาร เดือนสิงหาคม 2557

ลำดับ ที่	จากประเทศ สปป.ลาว ไปประเทศที่ 3		ลำดับ ที่	จากประเทศที่ 3 ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ทองแดงบริสุทธิ์	231,282,556.25	1	อุปกรณ์สำหรับใช้ใน อุตสาหกรรมเหมืองแร่	79,175,934.57
2	น้ำตาลทรายดิบ	88,296,712.02	2	บุหรี	5,069,669.27
3	ไม้แปรรูป	12,274,002.99	3	อุปกรณ์โทรศัพท์	5,729,290.39
4	ข้าวสาร	8,826,363.67	4	ส่วนประกอบของรถบรรทุก	36,758,771.79
5	ถุงเท้า	7,190,114.47	5	รถยนต์ใหม่-พวงมาลัยซ้าย	33,454,661.62
6	แบตเตอรี่	6,587,534.69	6	ส่วนประกอบรถยนต์และอุปกรณ์	16,855,382.16
7	ถุงผ้าฝ้าย	2,146,476.30	7	สุรา	10,746,573.66
8	สบู่	1,554,892.50	8	กั้นกรองบุหรี	9,626,649.68
9	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	1,066,804.93	9	เครื่องจักร	9,142,880.23
10	ผ้า	867,294.01	10	น้ำยาปรับสภาพน้ำให้บริสุทธิ์	9,053,707.03
11	อื่นๆ	981,129.48	11	อื่นๆ	64,977,808.19
รวมทั้งสิ้น		361,073,881.31	รวมทั้งสิ้น		390,591,328.59

❖ ยุทธศาสตร์จังหวัดมุกดาหาร

ก. วิสัยทัศน์

“เมืองการศึกษา การค้า การท่องเที่ยว วัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง เชื่อมโยงอาเซียน”

ข. พันธกิจของจังหวัดมุกดาหาร

1. พัฒนาระบบการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน เพื่อเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลกสู่สังคมฐานความรู้
3. ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม
4. สร้างความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ค. ยุทธศาสตร์ของจังหวัดมุกดาหาร

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาให้มีคุณภาพ ศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขัน สู้สังคมฐานความรู้
2. ยกระดับฝีมือแรงงานและผลิตแรงงานระดับฝีมือเทคนิคและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล
3. ประชาชนได้รับการเสริมสร้างคุณภาพและบริการทางการแพทย์การสาธารณสุขแบบองค์รวมที่มีคุณภาพ
4. ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม เชิดชูคุณค่าความเป็นไทย และสืบสานวัฒนธรรมพื้นเมือง
5. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สงบสุขปลอดภัยจากอบายมุขและยาเสพติด
6. ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คงความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า
7. เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกด้าน เพื่อเป็นกำลังสำคัญทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ระบบการค้า การลงทุน และการบริการ มีศักยภาพที่รองรับการแข่งขันในอาเซียนและสากล
2. ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์มีศักยภาพเชื่อมโยงอาเซียนและสากล
3. มีความสัมพันธ์ที่ดีด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศอาเซียนและสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและบูรณาการทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค
2. ธุรกิจการท่องเที่ยว การบริการ และการค้าเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างรายได้ และการกระจายรายได้สู่ชุมชน ภายใต้การบริหารจัดการที่ดีอย่างยั่งยืน
3. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงอาเซียนสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมการเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. พัฒนาระบบการผลิตให้มีคุณภาพ
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน เช่น อาหารปลอดภัย มาตรฐานสินค้า
3. เพิ่มมูลค่าผลผลิต
4. พัฒนาด้านการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ทรัพยากรธรรมชาติคงความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
2. มีระบบการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม และคุณภาพน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน
3. บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน
4. ป้องกันควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. มีภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมในการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและพิบัติภัยทางธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การรักษาความมั่นคงชายแดน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบ
2. มีระบบการบริหารจัดการสถานะบุคคล ระบบการป้องกันการลักลอบเข้าออกเมือง และการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่มีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน

4.4 สรุปจุดเด่น (Niche) ของแต่ละจังหวัด

● จังหวัดหนองคาย

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสามารถเชื่อมโยงการขนส่งทั้งทางถนนและทางรถไฟ รวมทั้งมีโครงการรถไฟทางคู่ขนาดรางมาตรฐานที่จะเชื่อมโยงไปสู่จีนตอนใต้ กรุงเทพมหานคร และมาบตาพุด

ด้านการผลิตและการค้า มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและยางแท่ง มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาวค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว

ด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่สำคัญ เช่น วังน้ำมอก บั้งไฟพญานาค วัดหลวงพ่อพระใส วัดศรีชมพูก่อตั้ง วัดอรุณบรรพต วัดหินหมากเป้ง แหล่งโบราณคดีโคกคอน อำเภอท่าบ่อ และมีเกจิอาจารย์ชื่อดัง คือ หลวงปู่เทสก์ และหลวงปู่เหรียญ เป็นต้น มีปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) ตามลำนํ้าโขง เช่น อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอ

รัตนวาปี ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ วารสาร mm modern maturity จัดลำดับให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 จาก 40 เมืองทั่วโลก ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

● จังหวัดนครพนม

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม จังหวัดนครพนมตั้งอยู่บนปากทางที่สั้นและสะดวกที่สุดในการเชื่อมโยงภาคอีสานของไทยเข้ากับเขตเศรษฐกิจจีนตอนใต้ (หนานหนิงและกวางตุ้ง) โดยเส้นทางนี้จะเชื่อมผ่านเขตเศรษฐกิจสำคัญขนาดใหญ่ที่กำลังพัฒนา (Economic node) ในภูมิภาคอินโดจีน อาทิ แหล่งทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งผลิตไฟฟ้าใน สปป.ลาวตอนกลาง ทำเรื่อน้ำลึกใหม่ในทะเลจีนใต้หวังอ่างที่ลาว และเวียดนามให้ความสำคัญเขตนิคมอุตสาหกรรมเหล็กกล้าเซินเยืองที่ได้วันมาลงทุนกว่า 3 แสนล้านบาท เมืองวินห์มหานครขนาดใหญ่ในเวียดนามตอนกลาง และเมืองฮานอยเมืองหลวงของเวียดนาม โดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 เส้นทาง R8 R12 ของลาว และ National Highway 1 รวมทั้งมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมที่ดีเอื้อความสะดวกด้านการติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ มีสนามบินนครพนม และมีโครงการจัดตั้งศูนย์ขนถ่ายและกระจายสินค้าชายแดน และสถานีต้นทางรถไฟรางคู่ สายนครพนม-บ้านไผ่

ด้านการผลิตและการค้า จังหวัดนครพนมมีศักยภาพการปลูกพืชคุณภาพสูงหลายชนิด อาทิ ข้าวหอมมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิชั้นคุณภาพดีเยี่ยมของนครพนมได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันระดับประเทศถึง 4 ปี) นอกจากนี้ นครพนมมีพรมแดนติดกับแขวงคำม่วนและบอลิคำไซของลาว เป็นแขวงที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ยังขาดแคลนของไทย อาทิ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา เป็นต้น และมีศักยภาพในด้านการประมงน้ำจืด มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่มีมลพิษต่ำเพื่อรองรับผลผลิตทางด้านการเกษตร เช่น โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลา โรงงานแปรรูปข้าวโพดหวาน โรงสีข้าวขนาดใหญ่ โรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับมาตรฐาน โรงงานยางแท่ง STR 20

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดนครพนมมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์แถบลุ่มน้ำโขงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง มีการกำหนดนโยบาย “โจ้วซุดงเหมิง” (เดินออกสู่อาเซียน) ของจีน โดยมีการยกประเด็นการพัฒนาเส้นทาง นครพนม-หนานหนิง และเมืองฉงจั่ว ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของการเข้าสู่จีนใต้ได้ให้การสนับสนุนสิทธิพิเศษแก่จังหวัดนครพนมในด้านความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรม รวมทั้งนโยบายพัฒนาเวียดนามตอนกลาง โดยมีโครงการสำคัญที่มีผลต่อจังหวัดนครพนม คือ การพัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรมถลุงเหล็กกล้าเซินเยืองซึ่งมีขนาดใหญ่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEA) มูลค่าการลงทุน 3 แสนล้านบาท และทำเรื่อหวังอ่าง ซึ่งเป็นทางออกทะเลที่ใกล้ที่สุดของภาคอีสานที่บริเวณปลายสุดของถนนหมายเลข R12

ด้านการท่องเที่ยว เป็นจังหวัดที่ได้รับการสำรวจพบว่าประชาชนมีความสุขเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทยถึง 2 ปีซ้อน (ปี 2555-2556) นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมมีภูมิสังคม มีทุนทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานที่หลากหลาย เป็นที่ประดิษฐานขององค์พระธาตุพนมอันล้ำค่า พระธาตุสำคัญอีก 7 พระธาตุ มีความสำคัญทางด้านศาสนาในระดับภูมิภาคไทย-ลาว อินโดจีน มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม และประเพณีไหลเรือไฟ

- **จังหวัดมุกดาหาร**

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม จังหวัดมุกดาหารมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เชื่อมโยงกับ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ตามแผนงานการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมขนส่งทางบกในแนวระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบ GMS และ ACMECS ระหว่างไทย ลาว พม่า และเวียดนาม นอกจากนี้ จากกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภาคลุ่มน้ำโขงระหว่างไทย ลาว และ เวียดนาม ตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ที่มีข้อกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง โดยการดำเนินการตรวจปล่อยสินค้าจุดเดียว (Single Stop Inspection: SSI) ในจุดผ่านแดนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ไทย-ลาว) จุดผ่านแดนแดนสะหวัน-ลาวบาว ในวันที่ 11 มิถุนายน 2552 ทำให้มุกดาหารอยู่ในฐานะเมืองหน้าด่าน หรือประตูออกสู่ทะเลจีนใต้ และเป็นฮับในการกระจายสินค้าผ่านลาว-เวียดนาม ตามเส้นทางหมายเลข 9 ไปยังท่าเรือดานัง และขึ้นเหนือผ่านวินห์-ฮานอยเข้าสู่จีนตอนใต้ที่หนานหนิงที่เป็นเมืองศูนย์กลางฐานโลจิสติกส์ ฐานธุรกิจการค้า และฐานการผลิตแปรรูประดับภูมิภาค สำหรับความร่วมมือระหว่างจีน-อาเซียน นอกจากนี้ จังหวัดมุกดาหารยังอยู่ในแนวเส้นทางโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายบ้านไผ่-นครพนม ระยะทาง 347 กิโลเมตร ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าทางรถไฟ

ด้านการผลิตและการค้า จังหวัดมุกดาหารเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งมีโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร มีตลาดอินโดจีนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกระจายสินค้าขนาดใหญ่

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดมุกดาหารได้ดำเนินการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองแฝดสามระหว่างมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ลาว)-กวางตริ (เวียดนาม)-ฉงจั่ว(จีน) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ นอกจากนี้ ประชาชนในชุมชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง รวมทั้งมีขนบธรรมเนียมประเพณี และการสื่อสาร (ภาษา) คล้ายกัน (มุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต)

5. สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กิจการที่เข้าไปลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรผ่าน 2 ช่องทางหลัก คือ **มาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับกิจการเป้าหมายตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ** และ**มาตรการของกรมสรรพากรสำหรับกิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน**

5.1 การเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์

ตารางที่ 10 แสดงสรุปการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญของต่างประเทศ

ส่วนการให้สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา เป็นจำนวน 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน และที่ Eastern Industrial Park (EIP) ประเทศเอธิโอเปีย ให้สิทธิโดยได้เงินคืนร้อยละ 30 จากการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่กำหนดอายุ トラบเท่าที่ไม่ถูกเพิกถอน ส่วน สปป.ลาว พื้นที่ที่ให้สัมปทาน 99 ปี คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง และเขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองແກ່งค์ พื้นที่ที่ให้สัมปทาน 75 ปี คือ เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก พื้นที่ที่ให้สัมปทาน 50 ปี คือ เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซชฐา เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพนี เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ ส่วนประเทศแซมเบีย เขตเศรษฐกิจพิเศษ East Lusaka ให้สัมปทานที่ดิน 80 ปี และเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi ให้สัมปทานที่ดิน 76 ปี

ตารางที่ 10 สรุปการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านที่ดิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี และได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ 50% เพิ่มเติมอีกสูงสุด 5 ปี	1. ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร 2. ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก	1. หักค่าขนส่ง ไฟฟ้า ประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี 2. หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน	การถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ไม่กำหนดอายุ ครอบครองที่ไม่ถูกเพิกถอน
เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน	1. ยกเว้นภาษีกำไรอากรกำไร 2-10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 8-10 2. เสียภาษีรายได้ส่วนบุคคล อากรรายได้ส่วนบุคคลสำหรับคนต่างชาติในอัตรา ร้อยละ 5 (ปกติ 10)	1. ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า อากร ตัวเลขธุรกิจ และภาษีสรรพสามิต อากรขม ใช้ 2. ยกเว้นภาษีในการส่งออกและภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้าง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต		สัมปทานเช่าที่ดินนานสุด 99 ปี และสามารถขอต่อสัมปทานได้ นอกจากนี้ หากเช่าที่ดินเกิน 30 ปี จะได้รับการ ยกเว้นค่าเช่าเป็นเวลา 12 ปี **ค่าเช่าที่ดินถูกมาก อยู่ที่ 10-20 บาทต่อตารางเมตรต่อปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะ ท่าแขก		ลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าประเภทพลังงานและพาหนะสำหรับการผลิต		สัมปทานพื้นที่ 75 ปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะ อุตสาหกรรมและการค้า เวียงจันทน์-หนอง	ยกเว้นภาษีกำไร 5-10 ปี นับตั้งแต่ปีแรกที่ธุรกิจมีกำไร เมื่อผลผลิตสินค้าส่งออกตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไปของสินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้			
เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว	ยกเว้นภาษีกำไรในช่วง 3-10 ปีแรกของการดำเนินธุรกิจ หลังจากนั้นจึงเสียภาษีกำไรในอัตรา ร้อยละ 7-8			สัมปทานพื้นที่ 99 ปี
เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซบู				สัมปทานพื้นที่ 50 ปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง				สัมปทานพื้นที่ 99 ปี
เขตเศรษฐกิจพิเศษ เวียงจันทน์-ลองเตงค์				สัมปทานพื้นที่ 99 ปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพธิ์				สัมปทานพื้นที่ 50 ปี

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านที่ดิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็น แดนคำ				ระยะเวลาในการเข้าพื้นที่ 50 ปี
เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามเหลี่ยมทองคำ				สัมปทานพื้นที่ 50 ปี
เขตเศรษฐกิจพิเศษเขินเจิน	บริษัทต่างประเทศเสียภาษี 15% (ปกติ 33%)			
เขตการค้าชายแดนเจียเก้า เมืองลุ่ยลี่	ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 3 ปี และจ่ายเพียง ครึ่งเดียวอีก 2 ปี	ยกเว้นภาษีนำเข้าส่งออก และไม่ต้องยื่นเรื่องกับ ทางด่านตรวจ ถ้าจำนวนสินค้าเกินกว่าที่รัฐบาล กำหนดถึงจะต้องเสียภาษี		
เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศ อินเดีย	ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับ 5 ปีแรกของการทำ การ และร้อยละ 50 ของ 5 ปีถัดไปและลดลง ร้อยละ 50 สำหรับ 5 ปีต่อไป	1. ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้า เพื่อ การพัฒนา ดำเนินการ และบำรุงรักษา 2. ยกเว้นภาษีทางเลือกขั้นต่ำ 3. ยกเว้นภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง 4. ยกเว้นภาษีการบริการและภาษีขาย		
Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone ZCCZ	1. ละเว้นภาษีเงินปันผลเป็นเวลา 5 ปี จาก การประกาศครั้งแรก 2. ละเว้นภาษีรายได้ใน 5 ปีแรก 50% ในปี ที่ 6-8 และ 75% ในปีที่ 9-10	ละเว้นภาษีศุลกากรนำเข้า สำหรับวัตถุดิบ สินค้า ที่ใช้เป็นการลงทุนและเครื่องจักรเป็นเวลา 5 ปี	ผู้พัฒนาเขตเศรษฐกิจเป็นผู้ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	สัมปทานที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi 76 ปี และเขตเศรษฐกิจ พิเศษ East Lusaka 80 ปี
Eastern Industrial Park ประเทศเอธิโอเปีย	สิทธิประโยชน์ด้วยการละเว้นภาษีรายได้		ได้เงินคืนร้อยละ 30 จากการ ลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	

ที่มา: 1. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2557

2. สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ นครคุนหมิง พ.ศ. 2556

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญและกิจกรรมที่ส่งเสริม ซึ่งพบว่าเขตเศรษฐกิจแต่ละแห่งจะกำหนดธุรกิจหรือ
อุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะได้รับการส่งเสริม โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยจะเน้นส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมทั่วไปและการท่องเที่ยว ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาวจะ
เน้นด้านการท่องเที่ยว สันทนาการ สถานศึกษา สาธารณสุข สถาบันการเงิน อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เขตเศรษฐกิจพิเศษเขินเจินจะเน้นเทคโนโลยีขั้นสูง การเงิน โล
จิสติกส์ และอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรม ส่วนของเขตการค้าชายแดนเจียเก้า เมืองลุ่ยลี่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบที่ได้นำเข้าจากสหภาพเมียนมาร์

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญและกิจกรรมที่ส่งเสริม

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจกรรมที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	1. ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี และได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ 50% เพิ่มเติมสูงสุด 5 ปี 2. หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่มีรายได้ 3. หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน 4. ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร 5. ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก เป็นเวลา 5 ปี 6. ผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ 7. อนุญาตให้นำช่างฝีมือและผู้ชำนาญการเข้ามาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 25 และ 26) 8. อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน (มาตรา 27) 9. อนุญาตให้ส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ (มาตรา 37)	กิจการเป้าหมาย 13 กลุ่ม ครอบคลุม 61 กิจการย่อย ได้แก่ 1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง 2. การผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ 3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง 4. การผลิตเครื่องเรือน 5. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ 6. การผลิตเครื่องมือแพทย์ 7. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน 8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 9. การผลิตพลาสติก 10. การผลิตยา 11. กิจการโลจิสติกส์ 12. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม 13. กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว
เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน	1. ยกเว้นภาษีกำไรอากรกำไร 2-10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 8-10 2. เสียภาษีรายได้ส่วนบุคคล อากรรายได้ส่วนบุคคลสำหรับคนต่างชาติในอัตรา ร้อยละ 5 (ปกติ 10%) 3. ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า อากรตัวเลขธุรกิจ และภาษีสรรพสามิต อากรخمใช้ 4. ยกเว้นภาษีในการส่งออก และยกเว้นภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้าง อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต 5. ได้รับสัมปทานเช่าที่ดินมีระยะเวลาจนถึง 99 ปี และสามารถขอต่อสัมปทานได้ นอกจากนี้ หากเช่าที่ดินเกิน 30 ปี จะได้รับการยกเว้นค่าเช่าเป็นระยะเวลา 12 ปี 6. นักลงทุนที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 100,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป พร้อมคู่สมรสและบุตรอายุต่ำกว่า 21 ปี จะได้รับ Foreign ID Card ซึ่งอนุญาตให้ทำงานใน สปป.ลาวได้และได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย 1 ปี หากมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป จะได้รับ Permanent Resident ID Card หรือได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย 1 ปี หรือได้รับหนังสือเดินทางลาว **ค่าเช่าที่ดินถูกมาก อยู่ที่ 10 ถึง 20 บาทต่อตารางเมตรต่อปี	1. ธุรกิจการผลิตและการแปรรูป เช่น การผลิตสินค้า การประกอบชิ้นส่วน การแปรรูป 2. ธุรกิจการค้า เช่น ร้านค้าปลอดภาษี ศูนย์หรือร้านแสดงสินค้า ห้างสรรพสินค้าและค้าปลีก ศูนย์การประชุมและสัมมนา 3. ธุรกิจบริการและการจัดส่ง เช่น ระบบจัดเก็บสินค้าทั่วไป การจัดทัวร์ ธนาคารหรือสถาบันการเงิน การประกันภัย กองทุนสวัสดิการสังคม โรงเรียน โรงพยาบาล ร้านอาหาร ไปรษณีย์ 4. สำนักงานผู้แทน และสาขาบริษัทภายในหรือต่างประเทศ

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจการที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก	ลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าประเภทพลังงานและพาหนะสำหรับการผลิต ได้รับสัมปทานพื้นที่คือ 75 ปี	ศูนย์การเงินนานาชาติ สวนสนุกดิสนีย์แลนด์ โรงแรม 3-5 ดาว สถานคาสีโน โรงเรียน ศูนย์วัฒนธรรม โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้า และ ประกอบชิ้นส่วนอะไหล่
เขตเศรษฐกิจเฉพาะอุตสาหกรรมและการค้าเวียงจันทน์โนนทอง	หากเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งออกตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไปของสินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้ จะได้รับ ยกเว้นภาษีกำไร 5-10 ปี นับตั้งแต่ปีแรกที่เริ่มกำไร	— ภาคบริการ อาทิ โรงเรียน โรงพยาบาล และโรงแรม — ภาคการค้า อาทิ ร้านค้าปลีก และศูนย์การค้า — ภาคอุตสาหกรรม อาทิ สิ่งทอ รองเท้า จักรยาน และ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว	ได้รับสัมปทานพื้นที่ 99 ปี ภาคอุตสาหกรรมจะได้รับยกเว้นภาษีกำไรในช่วง 3-10 ปีแรกของการดำเนินธุรกิจ หลังจากนั้นจึงเสีย ภาษีกำไรในอัตราร้อยละ 7-8	โรงแรม 3-5 ดาว โรงเรียน ศูนย์วัฒนธรรม โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้า และประกอบชิ้นส่วน อะไหล่
เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซเชฐา	สัมปทานพื้นที่ 50 ปี	ธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร ไม้ อิเล็กทรอนิกส์ และ เครื่องจักร
เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง	สัมปทานพื้นที่ 99 ปี	— เขตวัฒนธรรม อาทิ สถานทูต โรงแรม 5 ดาว และ ห้างสรรพสินค้า — เขตการเงินและธุรกิจ สถาบันการเงิน — เขต Intensive Residential Area อาทิ โรงพยาบาล และโรงเรียน — เขต Low-rise Residential Area ที่อยู่อาศัย ในรูปแบบต่างๆ — เขตการท่องเที่ยวและสันทนาการ อาทิ ศูนย์การค้า โรงแรมและรีสอร์ท สนามกอล์ฟ
เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองเตงค์	สัมปทานพื้นที่ 99 ปี	สนามกอล์ฟ 36 หลุม โรงแรม 5 ดาว รีสอร์ท หอประชุม ศูนย์กีฬา โรงเรียนและซูเปอร์มาร์เก็ต

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจการที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจเฉพาะดง โพธิ์	สัมปทานพื้นที่ 50 ปี	ด้านการค้า การบริการ การท่องเที่ยว สถาบันการเงิน ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า โรงแรม คลังสินค้า โรงพยาบาล และศูนย์ฝึกอบรม
เขตเศรษฐกิจพิเศษ บ่อเต็นแดนคำ	ระยะเวลาในการเช่าพื้นที่ 50 ปี	คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า โรงแรม รีสอร์ท สถาบันการเงิน โทรคมนาคม สนามกอล์ฟ และศูนย์สุขภาพ
เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามเหลี่ยมทองคำ	สัมปทานพื้นที่ 50 ปี	ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคพื้นฐาน เกษตรกรรม ปศุสัตว์ โรงแรม ที่อยู่อาศัย สนามกอล์ฟ สถาบันการศึกษา ศูนย์สุขภาพ ร้านค้า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ร้านอาหาร และ คลังสินค้า
เขตเศรษฐกิจพิเศษเขิน เงิน	บริษัทต่างประเทศจะเสียภาษี 15% (ปกติ 33%)	เทคโนโลยีขั้นสูง การเงิน โลจิสติกส์ และอุตสาหกรรม ด้านวัฒนธรรม
เขตการค้าชายแดนเจีย เก๊า เมืองรุยลี่	- ยกเว้นภาษี 3 ปี และจ่ายเพียงครั้งเดียวอีก 2 ปี - ภายในเขตการค้าฯ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการเดินเอกสารต่างๆ ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจะลดลงครึ่งหนึ่ง รายการที่กฎหมายกำหนดให้เสียค่าใช้จ่ายจะใช้เกณฑ์ที่ถูกที่สุด - ผู้ที่มีสัญชาติพม่าเข้ามาดำเนินธุรกิจส่วนตัวในเขตการค้าฯ ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับชาวจีน - จดทะเบียนบริษัทได้ที่คณะกรรมการบริหารเขตการค้าชายแดนเจียเก๊าได้ทันที - นอกจากสินค้าที่รัฐบาลกำหนดว่าเป็นสินค้าต้องห้ามแล้ว สินค้าทุกชนิดสามารถจัดจำหน่ายในเขตการค้าฯ ได้ - เงินลงทุนต่ำสุดอยู่ที่ 30,000 หยวน และสามารถใช้ทรัพย์สินที่ไม่ใช่ตัวเงินเป็นส่วนหนึ่งในการลงทุนได้อีกไม่เกินร้อยละ 70 - ไม่ต้องเสีย ภาษีนำเข้าส่งออก และไม่ต้องยื่นเรื่องกับทางด่านตรวจ ยกเว้นจำนวนสินค้าเกินกว่าที่รัฐบาลกำหนดก็จะต้องเสียภาษี - นักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการที่เข้ามาในเขตการค้าชายแดนเจียเก๊า จะมีการใช้นโยบายไม่ใช้วีซ่าได้ภายใน 72 ชั่วโมง แต่ถ้าจะเข้ามาที่เมืองลูยลี่จะต้องทำวีซ่า	อุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบที่ได้นำเข้าจาก สหภาพเมียนมาร์โดยเฉพาะ เช่น เครื่องประดับ การแปรรูปหยก ไม้ไผ่ ไม้แปรรูป นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น การแปรรูปน้ำตาล มะนาว ทรัพยากรชีวภาพ แร่ เวชภัณฑ์ และวัสดุก่อสร้าง ตลอดจนอุตสาหกรรมทางเคมี แปรรูปสินค้าทางการเกษตร กระดาษ
เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศอินเดีย	ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับ 5 ปีแรกของการทำการ และร้อยละ 50 ของ 5 ปีถัดไป และลดลงร้อยละ 50 สำหรับ 5 ปีต่อไป	

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจการที่ส่งเสริม
	— ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการและการบำรุงรักษา — ยกเว้นภาษีทางเลือกขั้นต่ำ — ยกเว้นภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง — ยกเว้นภาษีการบริการ และภาษีขาย — การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว — ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการ และการบำรุงรักษา — ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการ และการบำรุงรักษา — อำนวยความสะดวกด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงงานผลิตไฟฟ้าและโครงข่ายจ่ายพลังงาน โรงงานผลิตน้ำประปา โรงงานบำบัดน้ำเสีย และโครงข่ายถนนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ — เชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษกับเขตอื่นๆ ผ่านห่วงโซ่อุปทาน เช่น รางรถไฟ ถนน สะพาน ท่าอากาศยาน เครือข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคม	
Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone ZCCZ	— สัมปทานที่ดินในสวนเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi เป็นเวลา 76 ปี และเขตเศรษฐกิจพิเศษ East Lusaka เป็นเวลา 80 ปี — ได้รับการละเว้นภาษีเงินปันผลเป็นเวลา 5 ปี จากการประกาศครั้งแรก ละเว้นภาษีรายได้ใน 5 ปีแรก 50% ในปี 6-8 และ 75% ในปี 9-10 — ละเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับวัตถุดิบ สินค้าที่ใช้เป็นการลงทุนและเครื่องจักรเป็นเวลา 5 ปี — โครงสร้างพื้นฐานทางผู้พัฒนาเขตเศรษฐกิจเป็นผู้ก่อสร้าง	
Eastern Industrial Park ประเทศเอธิโอเปีย	สิทธิประโยชน์ด้วยการละเว้นภาษีรายได้และได้เงินคืนร้อยละ 30 จากการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	

ที่มา: 1. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2557

2. สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ นครคุนหมิง พ.ศ. 2556 <<http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/views/dViews.aspx?pv=62&pi=256141>>

5.2 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิประโยชน์

— สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 มิได้กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด อีกทั้งเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น กฎหมายที่ดิน กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายส่งเสริมการลงทุน

— สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใน 2 ขั้นตอน คือ

- ก. การจัดทำร่างแผนแม่บทของหน่วยงานที่ประสงค์เสนอให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ
- ข. ขั้นตอนการจัดทำแผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ ภายหลังจากได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและแผนแม่บท

แต่ยังขาดความชัดเจนในกระบวนการและลักษณะของการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้ มาตรฐานการจัดการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการจัดหาพื้นที่เพื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อชุมชนในหลายประเด็น

— กฎหมายไม่ยืดหยุ่นตามพื้นที่และให้อำนาจกับส่วนกลาง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ข้อ 10 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับผิดชอบงานด้านวิชาการและธุรการของคณะกรรมการนโยบาย ที่คณะกรรมการทั้งหมดมาจากส่วนกลาง ซึ่งต่างจากการบริหารเขตเศรษฐกิจในต่างประเทศที่จะให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลดำเนินการบริหาร และออกกฎระเบียบต่างๆ

— สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจ

ผู้ร่วมสัมมนาในการประชุมกลุ่มย่อยให้ความเห็นว่า สิทธิประโยชน์ที่ให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม เมื่อศึกษาตัวกฎหมายจะพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายเดิมอยู่แล้ว เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่เกิน 8 ปี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แต่จะมีการให้สิทธิเพิ่มเติม คือ ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ให้เหลืออัตราร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ สำหรับกิจการที่ตั้งขึ้นใหม่ ภายหลังกฎหมายมีผล

ใช้บังคับหรือการขยายอาครถาวรที่ใช้ในการประกอบกิจการ และมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ... ซึ่งเป็นการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมการให้สิทธิประโยชน์สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 ที่เป็นการให้สิทธิตามกฎหมายเดิม (พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520) ผู้วิจัยเห็นว่าที่ยังคงอิงกับสิทธิประโยชน์เดิมอยู่ น่าจะเป็นเพราะพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูง ถ้าจะให้สิทธิประโยชน์ที่สูงกว่าที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย ทำให้เกิดความล่าช้าในการขับเคลื่อนนโยบาย จึงทำได้เพียงออกพระราชกฤษฎีกาซึ่งมีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าเป็นการเพิ่มเติม แต่จะมีเนื้อหาเกินกว่าขอบเขตอำนาจที่กฎหมายศักดิ์สูงกำหนดให้ไว้ได้ มิฉะนั้นจะใช้บังคับมิได้เลย²⁴

นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดการให้สิทธิประโยชน์เพื่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี มีเพียงแต่การให้สิทธิและประโยชน์ที่ให้แก่ผู้ที่ทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศไทยเท่านั้น ทั้งนี้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ถึงแม้ไทยได้ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมาเป็นระยะเวลานาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีของต่างประเทศให้กับอุตสาหกรรมไทยยังอยู่ในระดับจำกัด ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมยานยนต์หรืออิเล็กทรอนิกส์²⁵ ดังนั้น เพื่อยกระดับผลิตภาพของอุตสาหกรรมไทยและศักยภาพในการแข่งขันของไทยในระยะยาว เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยก้าวพ้นจากประเทศกำลังพัฒนาไปเป็นประเทศที่พัฒนา การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงควรให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อผลักดันให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากนักลงทุนต่างประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูงสู่ผู้ประกอบการไทย

6. รูปแบบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6.1 เป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

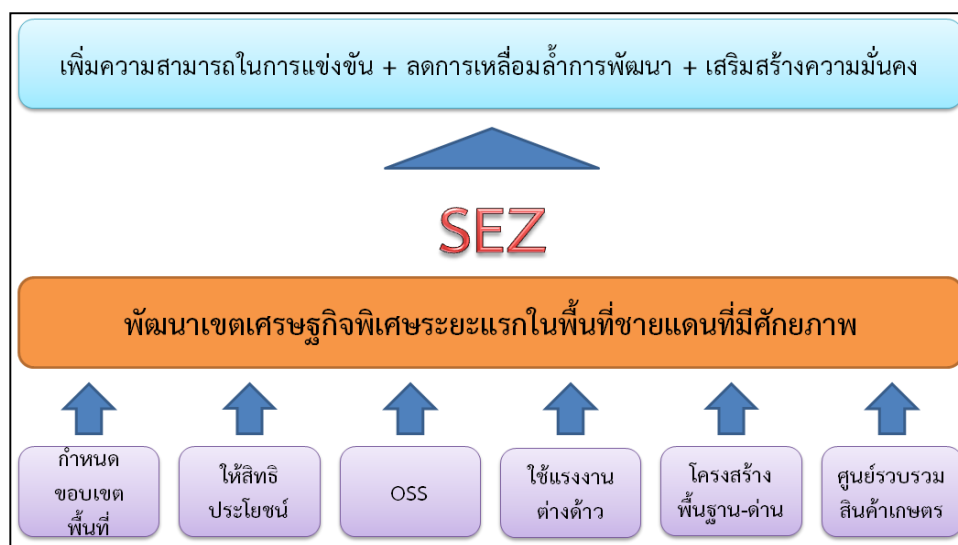
6.1.1 กรอบความคิดเดิม

การกำหนดรูปแบบและแนวทางในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในบริเวณชายแดนของไทยในระยะแรกเริ่มในปี พ.ศ. 2547 จึงได้ดำเนินการภายใต้กรอบการพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงบริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ประสบในบริเวณชายแดนอำเภอแม่สอดเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนในระยะต่อมา ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2557 กลับไม่ได้มีการพิจารณารูปแบบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างไปจากเดิม โดยยังคงใช้แนวความคิดในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งที่อำเภอแม่สอดเป็น “ต้นแบบ” ของแนวความคิดในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนทั่วทั้งประเทศ ซึ่งเป็นการจัดตั้งตามกรอบการพิจารณาทางด้านนโยบายการ

²⁴ ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. [ออนไลน์]. 20 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: <http://www.ryt9.com/s/cabt/2141128>

²⁵ สิริวิศา สิทธิชัย. สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, 2551. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับนโยบายทางด้านความมั่นคง ดังรูปที่ 3 (สรุปกรอบแนวคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย) ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้แรงงานต่างด้าวและการกระจายสินค้าเกษตร

รูปที่ 3 กรอบความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

6.1.2 กรอบความคิดใหม่

กรอบความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจจะมีเหมาะสมสำหรับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แต่การยึดแนวความคิดเดียวกันนี้ เป็นต้นแบบของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อื่นในลักษณะเป็นแบบจำลองมาตรฐานอาจไม่เป็นที่ถูกต้องนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหารที่มีชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว ซึ่งมีบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แตกต่างจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอแม่สอดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

❖ ปัจจัยด้านแรงงาน

ในขณะที่ชายแดนด้านเมียนมาร์ประสบปัญหาแรงงานจากเมียนมาร์จำนวนมากลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย แต่ชายแดนด้าน สปป.ลาวกลับประสบปัญหาแรงงานขาดแคลน เนื่องจาก สปป.ลาวมีประชากรค่อนข้างเบาบางอยู่แล้ว กอปรกับทางฝั่ง สปป.ลาวก็ได้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่หลายแห่งตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว

❖ ปัจจัยด้านระดับของการพัฒนา

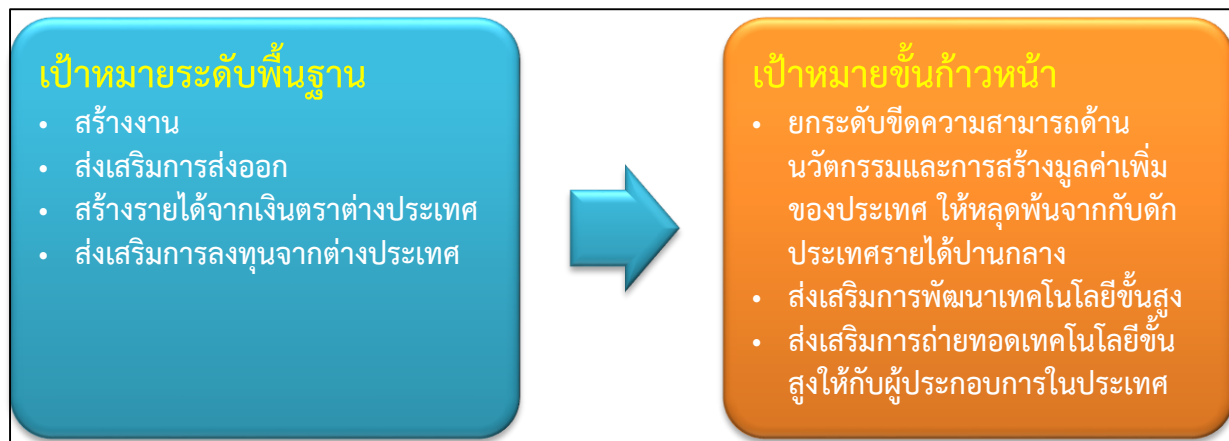
จากการทบทวนประสบการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ พบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมหรือกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้นบริเวณชายแดนของ 2 ประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น **จะถูกจัดตั้งในฝั่งประเทศที่มีการสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าเสมอ** เพื่ออาศัยประโยชน์จากความพร้อมของแรงงานที่มีมากกว่า ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า และสิทธิพิเศษทาง

ภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนา จึงทำให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ใช้แรงงานเข้มข้นเป็นจำนวนหลายแห่งใน สปป.ลาว

เมื่อพิจารณาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจของ สปป.ลาว อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นควรไปตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษฝั่ง สปป.ลาว **ส่วนกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในฝั่งไทยในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร**ไม่ควรเน้นกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้น **ควรเป็นกิจการหรืออุตสาหกรรมที่พึ่งพิงเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า**เพื่อผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่ากิจการที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันและความซ้ำซ้อนกัน

สำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ผันตัวเองมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาระยะหนึ่งแล้ว และจากผลของการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะต่ำและการยกระดับค่าจ้างแรงงานที่เกิดขึ้น **ประเทศไทยจึงพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยการพึ่งพาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำและแรงงานที่มีทักษะต่ำไม่ได้อีกต่อไป** ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) เพื่อไปสู่การยกระดับเป็นประเทศที่พัฒนา จึงเป็นเหตุผลทำให้ไม่ควรถูกจำกัดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เพียงบรรลุเป้าหมายขั้นพื้นฐานเท่านั้น จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติมและให้ก้าวหน้ากว่าเป้าหมายขั้นพื้นฐานแบบเดิมๆ ด้วยการคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมของผู้ประกอบการไทย

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถใช้เป็นกลไกหรือเครื่องมือในการผลักดันการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามไปสู่ระดับเศรษฐกิจที่สูงกว่าได้ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจไทยก้าวข้ามไปสู่ระดับที่สูงกว่าและเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว **การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะดำเนินการต่อไป ควรให้ความสำคัญกับเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างแท้จริง (รูปที่ 4)** โดยส่งเสริมการดำเนินกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเพิ่มมูลค่าสูงในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การใช้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษไปยังผู้ประกอบการในพื้นที่และส่วนอื่นๆ ของประเทศ จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและยกระดับความเชี่ยวชาญแรงงานของไทย ซึ่งท้ายสุดจะส่งผลต่อเนื่องถึงการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ หากสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษหรือธุรกิจท้องถิ่น ทั้งด้านต้นน้ำ (Backward Linkage) และปลายน้ำ (Forward Linkage) จะเกิดการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำในการขยายตัวของเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ของประเทศไทย

รูปที่ 4 การปรับเปลี่ยนเป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6.2 การกำหนดกิจการเป้าหมาย

ข้อพิจารณาที่สำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบในการคัดเลือกกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า
- 2) การเชื่อมโยงและไม่ซ้ำซ้อนกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว
- 3) การคำนึงถึงความได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ชายแดน
- 4) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีมิติที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัด

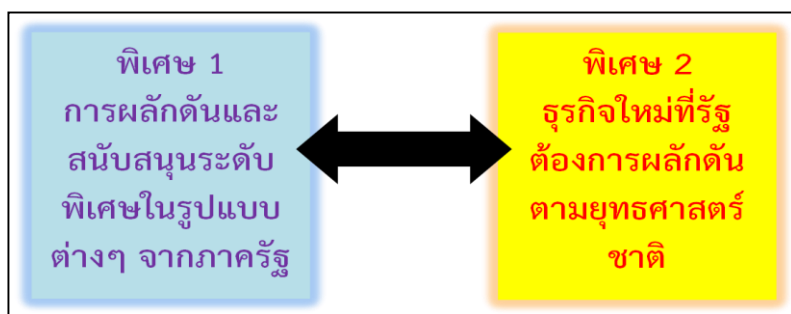
❖ การใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้นควรมีลักษณะ “พิเศษ” ที่แตกต่างจากนิคมอุตสาหกรรมแบบเดิม อยู่ 2 ประการ ได้แก่

- 1) สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนจากรัฐบาลที่มีความพิเศษ เหนือกว่าการลงทุนในพื้นที่อื่นของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ที่ระบุในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 คือ เป็นบริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่นที่จำเป็น เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

- 2) **อุตสาหกรรมหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีรูปแบบพิเศษ** แตกต่างจากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ เนื่องจากพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐสูงกว่าพื้นที่อื่น อุตสาหกรรมหรือกิจการเป้าหมายที่จะจัดตั้งในพื้นที่นี้ ซึ่งจะได้รับอานิสงส์จากสิทธิประโยชน์ที่มากกว่ากิจการในพื้นที่อื่นของประเทศ จึงควรเป็นอุตสาหกรรมใหม่หรือกิจการรูปแบบใหม่ที่ประเทศไทยต้องการจะผลักดันให้เกิดขึ้นโดยเร็วภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติ เพราะเป็นอุตสาหกรรมหรือกิจการที่มีความสำคัญอย่างมากต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ของประเทศในระยะยาว

ความพิเศษทั้ง 2 ประการของเขตเศรษฐกิจพิเศษมีเหตุและผลรองรับซึ่งกันและกัน (รูปที่ 5) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับอุตสาหกรรมหรือกิจการอื่นๆ ที่ตั้งอยู่นอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนในระดับพิเศษที่รัฐจัดให้กับกิจการเป้าหมายภายใต้นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงควรจำกัดให้กับอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่รัฐต้องการให้เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศเท่านั้น ในขณะที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่มีความหวังของประเทศเหล่านี้ จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่ได้รับแรงสนับสนุนในด้านต่างๆ เป็นกรณีพิเศษจากภาครัฐ โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของการลงทุน

รูปที่ 5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิทธิประโยชน์พิเศษและอุตสาหกรรมหรือกิจการประเภทพิเศษ ภายใต้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

❖ การเชื่อมโยงและไม่ซ้ำซ้อนกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว

การพัฒนากิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องไม่เป็นการส่งเสริมกิจการที่เป็นคู่แข่งกับธุรกิจเดิมที่มีการประกอบการอยู่แล้วในพื้นที่ เนื่องจากกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษเหนือธุรกิจทั่วไป เพราะฉะนั้น หากส่งเสริมกิจการที่มีความซ้ำซ้อนกับธุรกิจที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ จะทำให้ผู้ประกอบการในพื้นที่เสียเปรียบในการแข่งขันและไม่สามารถอยู่รอดได้ กิจการที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงควรเป็นกิจการใหม่ที่ใช้ประโยชน์จากจุดเด่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงเป็นโซ่อุปทานกับเศรษฐกิจในพื้นที่ เช่น กิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษนำผลผลิตจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

สปป.ลาวมียุทธศาสตร์ที่จะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายแห่งในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัด เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้นในฝั่งไทยและที่จะจัดตั้งขึ้นใน สปป.ลาวไม่ควรเป็นการแข่งขันกันเอง ซึ่งจะทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายเกิดปัญหาในการลงทุน แต่ควรมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยกิจการที่จะได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ควรเป็นกิจการที่ไม่ซ้ำซ้อนกับที่จะเกิดขึ้นในฝั่ง สปป.ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำและใช้แรงงานเข้มข้นไม่เหมาะสมที่จะได้รับการส่งเสริมในพื้นที่ฝั่งไทย เพราะว่าการเข้าไปลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมประเภทนี้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษฝั่ง สปป.ลาว จะมีความได้เปรียบกว่าเข้ามาอยู่ในเขตเศรษฐกิจฝั่งไทย

❖ การพิจารณาจากอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัด

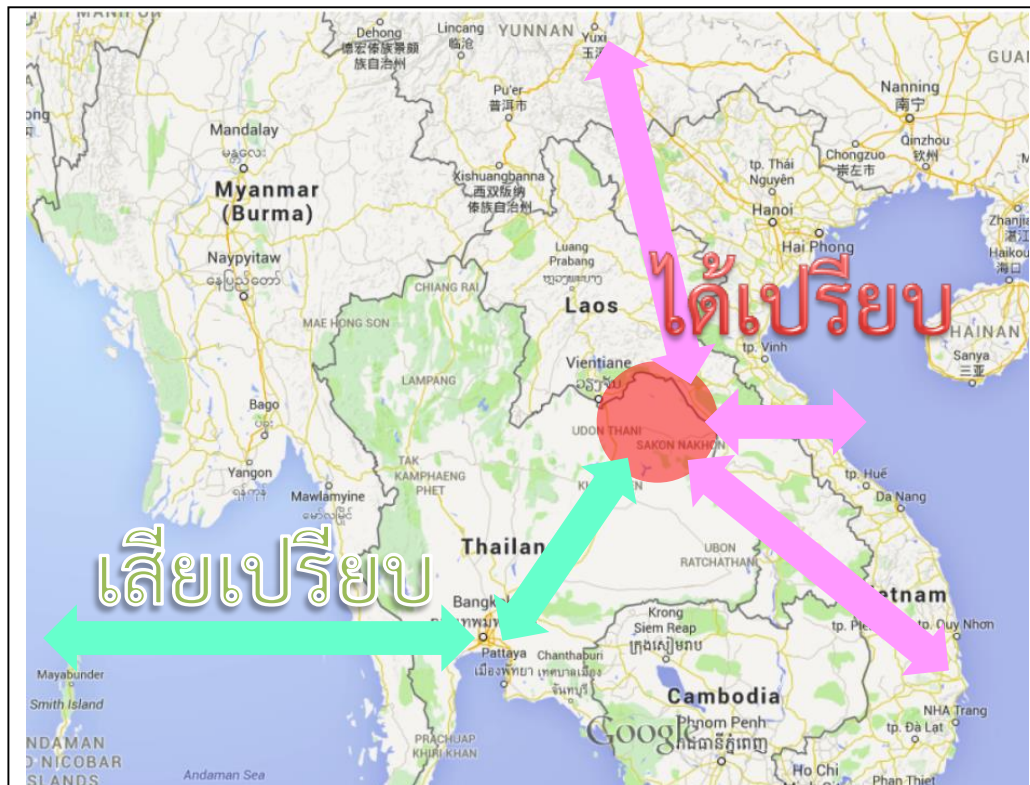
❖ การคำนึงถึงความได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ชายแดน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร เมื่อเปรียบเทียบกับการพัฒนาในพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศนั้น มีทั้งความได้เปรียบและเสียเปรียบในคราวเดียวกัน (รูปที่ 6) โดยในแง่ของความได้เปรียบ การประกอบการในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด จะมีข้อได้เปรียบที่เห็นได้ชัดอยู่ 2 ประการ ได้แก่

- สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบที่อาจขาดแคลนในประเทศไทย แต่หาได้ง่ายกว่าในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น แหล่งแร่ธาตุใน สปป.ลาว เป็นต้น
- เนื่องจากพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัดเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 แห่งที่ 2 และแห่งที่ 3 จึงถือได้ว่ามีทำเลที่ตั้งและโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งที่อำนวยความสะดวกแก่การส่งออกสินค้าที่ผลิตได้ไปจำหน่ายยังตลาดในประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวก คือ ตลาดใน สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมณฑลตอนใต้ของจีน ซึ่งเป็นตลาดเกิดใหม่ที่มีแนวโน้มเติบโตสูงในอนาคต แม้ในปัจจุบันจะยังมีระดับของการบริโภคค่อนข้างต่ำก็ตาม

แต่ในขณะเดียวกัน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัด จะมีความเสียเปรียบในแง่ที่ว่าพื้นที่เหล่านี้ ตั้งอยู่ห่างจากประตู (Gateway) การส่งออกหลักของไทยที่จะเชื่อมโยงกับตลาดสำคัญของโลก เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ทำให้การส่งออกสินค้าจากเขตเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดนี้ มีต้นทุนโลจิสติกส์สูงกว่าการส่งออกจากพื้นที่อื่นของประเทศที่ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือหรือสนามบินที่เป็นประตูการส่งออกของไทย ความเสียเปรียบในประเด็นนี้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่อธิบายว่า ทำไมถึงยังไม่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ดังนั้น กิจการเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษของ 3 จังหวัดชายแดนด้านนี้ คือ กิจการที่มีลูกค้าหรือตลาดหลักอยู่ใน สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ หรือเป็นกิจการที่ใช้ปัจจัยการผลิตในพื้นที่เป็นหลัก และผลิตสินค้าที่มีสัดส่วนมูลค่าสินค้าต่อต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำ เพื่อลดผลกระทบจากความเสียเปรียบด้านโลจิสติกส์ในการที่จะส่งสินค้าออกไปขายยังตลาดสำคัญของโลก

รูปที่ 6 ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ศึกษาในมุมมองด้านโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ

❖ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีมิติที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัด

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีขอบเขตที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัดในมิติที่สำคัญต่างๆ ดังนี้

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	แผนพัฒนาจังหวัด
คำนึงถึงทั้งประโยชน์ระดับประเทศและระดับจังหวัด	คำนึงถึงประโยชน์ระดับจังหวัดเป็นสำคัญ
สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์จังหวัด	สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดเป็นหลัก
อาศัยศักยภาพทั้งจากต่างประเทศ นอกจังหวัด และในจังหวัด	อาศัยศักยภาพในจังหวัดเป็นหลัก
มีบริบทระหว่างประเทศสูง	มีบริบทภายในจังหวัด
พัฒนาแบบก้าวกระโดด	พัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป

6.3 รูปแบบกิจการเป้าหมายที่เสนอแนะ

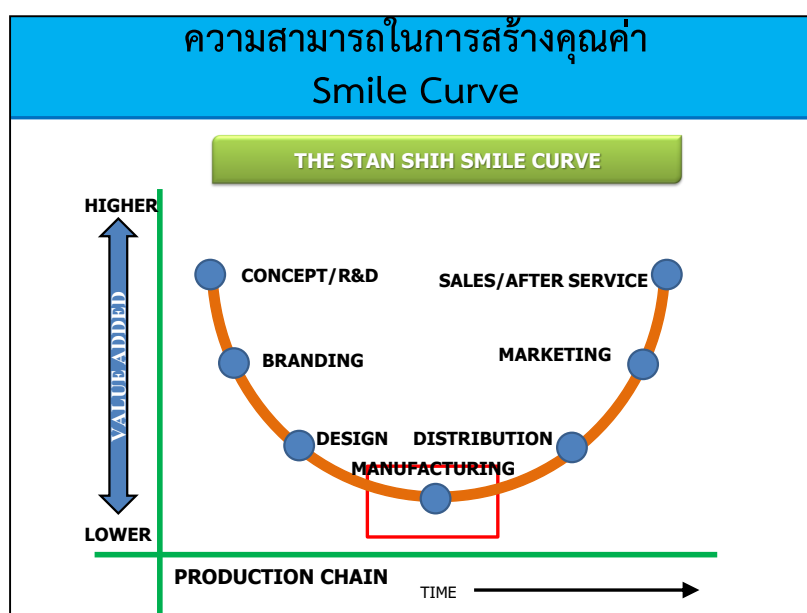
เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษควรถูกออกแบบให้เป็นพื้นฐาน (Platform) ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาในรูปแบบของ “เครือข่ายวิสาหกิจหรือคลัสเตอร์” ซึ่งเป็นกลุ่มของธุรกิจที่มีการเชื่อมโยงกันและเสริมซึ่งกันและกันทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน มาร่วมประกอบการในพื้นที่ใกล้เคียงกัน โดยธุรกิจที่มีการเชื่อมโยงกันจะมีทั้งที่ลงทุนโดยนักลงทุนจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการในประเทศ และผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยประกอบด้วย วิสาหกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม จะทำให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ภายใต้กรอบการพิจารณาทั้ง 5 ด้าน คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ควรให้ความสำคัญกับการสร้างคลัสเตอร์ใน 3 รูปแบบกิจการ ดังนี้

- **กิจการด้านการค้า:** ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน เป็นแนวความคิดที่ต่อยอดจากตลาดอินโดจีนในจังหวัดมุกดาหาร
- **กิจการด้านการท่องเที่ยว:** ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน เป็นแนวความคิดที่พัฒนาบนพื้นฐานของการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ และการที่ถูกจัดให้เป็นเมืองนำอยู่ของจังหวัดหนองคาย และจังหวัดนครพนม
- **กิจการด้านการผลิต:** อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ เป็นแนวความคิดที่ใช้ประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสินค้าเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด รวมถึงพื้นที่ข้างเคียงใน สปป.ลาว

6.3.1 ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน

กรอบความคิดหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดตำแหน่งและรูปแบบในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลก คือ ทฤษฎี Value Chain หรือ Smile Curve ที่นำเสนอโดยนาย Stan Shih อดีตผู้บริหารของบริษัท ACER (รูปที่ 7) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าธุรกรรมตลอดห่วงโซ่การค้ายุคใหม่สามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินการและความรับผิดชอบออกเป็นหลายขั้นตอนหลัก เริ่มตั้งแต่การวิจัยและพัฒนา การออกแบบและการสร้างตราสินค้า การผลิต การตลาดและการกระจายสินค้า การขายและบริการหลังการขาย โดยธุรกิจที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุดจะเป็นธุรกิจที่รับผิดชอบในขั้นตอนที่อยู่ทั้ง 2 ปลายของ Smile Curve คือ 1) การออกแบบ วิจัย และสร้างแบรนด์ และ 2) การกระจายสินค้า การตลาด และบริการหลังการขาย ส่วนผู้รับจ้างผลิตในลักษณะ OEM ที่ไม่มีตราและช่องทางการจัดจำหน่ายของตนเอง กลับเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ต่ำที่สุด

รูปที่ 7 ความแตกต่างของความสามารถในการสร้างคุณค่าตามทฤษฎี Smile Curve

แนวความคิดของการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนเป็นความพยายามที่จะผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจไทยที่เคยอาศัยความสามารถในการผลิตแบบรับจ้างผลิต (OEM) ที่ใช้แรงงานเข้มข้น มาสู่ระบบเศรษฐกิจที่อาศัยความสามารถในการควบคุมช่องทางจัดจำหน่าย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในตำแหน่งปลายด้านขวาของ Smile Curve ด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่เป็นประตู (Gateway) ในการระบายผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจ OTOP ของไทยสู่ตลาดโลก และเป็นศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน หรือคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อก้าวไปสู่การเป็นชาติการค้าในภูมิภาคและระดับโลก โดยเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ล่าสุดของไทยที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ “**Trading Nation**” เป็นศูนย์กลางทางการค้าและตัวแทนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ภายใต้นโยบายการค้าระหว่างประเทศที่ขับเคลื่อนโดยกลยุทธ์ทางการค้าตามความเชี่ยวชาญและความสามารถของประเทศ มุ่งตลาดโลกเป็นเป้าหมายบนพื้นฐานของการสร้างขีดความสามารถและความชำนาญด้านการตลาด การจัดหาทรัพยากร แหล่งสินค้า และบริการจากทุกที่ทั่วโลก และการจัดการธุรกรรมการค้าและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

รูปแบบในการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนเกิดจากความคิดที่ต่อยอดจากประสบการณ์ความสำเร็จที่เกิดกับตลาดค้าส่งอู๋ (Yiwu) ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าส่งและกระจายสินค้าเบ็ดเตล็ด (Small Commodity) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยการรับรองจากสหประชาชาติและธนาคารโลก โดยรูปที่ 8 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดเป้าหมาย ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจประกอบด้วย พื้นที่แสดงและจำหน่ายสินค้า และกิจการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่การค้า และผู้ประกอบการที่เข้ามาทำธุรกิจในศูนย์ฯ เช่น

- อาคารแสดงและจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นหัวใจของศูนย์ฯ พื้นที่ของอาคารจะถูกแยกเป็นสัดส่วนตามหมวดหมู่ของสินค้า
- บริการด้านโลจิสติกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้า
- สถาบันทางการเงิน
- ธุรกิจประกันภัย
- ศูนย์ประชุม อบรม และสัมมนา
- สำนักงาน
- ร้านอาหาร
- สถานบันเทิง
- สถานพยาบาล
- โรงแรมและที่พักอาศัย เพื่อการพำนักรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

รูปที่ 8 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน

6.3.2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่น่าเสนอนี้ เป็นแนวความคิดที่ผนวกกระแสสังคมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 3 กระแส คือ

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน: ประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Community) เกิดจากปณิธานที่จะรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งและมั่นคงของชาติอาเซียน 10 ประเทศ ผ่านความร่วมมือใน 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ทั้งนี้ การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีความก้าวหน้าและมีรายละเอียดของการดำเนินงานมากกว่าการรวมตัวกันในอีก 2 ด้านที่เหลือ ชาติสมาชิกอาเซียนจึงควรเร่งสร้างความร่วมมือกันทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง และด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนตามที่น่าเสนอ จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานด้านสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน ภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: เป็นการเดินทางเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวมถึงการเดินทางเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น โดยความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน จะเป็นปัจจัยดึงดูดให้ทั่วโลกสนใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน เป็นโอกาสในการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย

อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม: อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม เป็น การนำทุนและคุณค่าทางวัฒนธรรมมาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ตอบสนองกระแสการแข่งขันในโลกปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มและ

การสร้างสรรคในตัวสินค้าและบริการ จากพื้นฐานความหลากหลายในวัฒนธรรมของชาติอาเซียน จึงน่ายังมีโอกาสอีกมากที่สมาชิกอาเซียนจะร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานหรือผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมที่นอกจากจะช่วยดำรงรักษาวัฒนธรรมอาเซียน สร้างความเข้าใจและความภูมิใจในวัฒนธรรมอาเซียนร่วมกันระหว่างชาติอาเซียนแล้ว ยังจะเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจของอาเซียนมีการขยายตัวแบบยั่งยืนในระยะยาวอีกด้วย

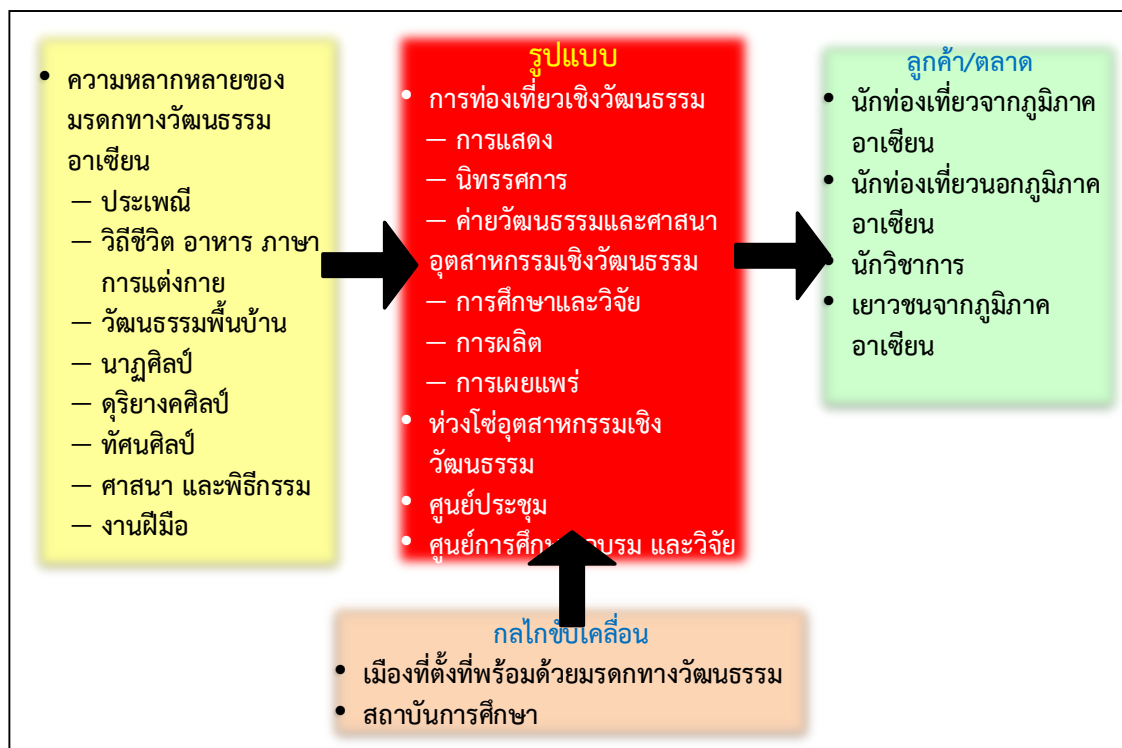
ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร จะมีขอบเขตของกิจกรรมที่หลากหลาย โดยแบ่งเป็นกิจกรรมหลัก (Core Activities) ของประกอบด้วย การนำเสนอศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของทุกชาติในอาเซียนในมิติต่างๆ เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 3 รูปแบบ ประกอบด้วย

- 1) การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism)
- 2) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/Village Tourism)
- 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism)

ทั้งนี้ ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) ที่นักท่องเที่ยวประสงค์จะชมสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์นั้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ ไม่ต้องการทดแทนประสบการณ์ที่จะได้สัมผัสจากการเยี่ยมชมสถานที่จริง แต่จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อเสริมและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยากจะเดินทางไปสัมผัสสถานที่จริง จึงจะไม่มีการจำลองแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ภายในศูนย์ฯ โดยอย่างมากที่สุดศูนย์ฯ อาจนำเสนอด้วยภาพหรือวีดิทัศน์เสมือนจริง พร้อมกับเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่สำคัญๆ แทน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวให้อยากที่จะเดินทางไปสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ในพื้นที่จริงทั่วทั้งอาเซียน

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ จะอยู่ภายใต้การออกแบบวัฒนธรรมสร้างความสนใจและประทับใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้มากขึ้น โดยมีกรอบความคิดที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดกระบวนการเรียนรู้ในศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของอาเซียน ทำให้นักท่องเที่ยวชาติอาเซียนได้รับการบ่มเพาะจิตวิญญาณในการรวมตัวกันในทุกมิติของอาเซียน เกิดความภาคภูมิใจและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองและของอาเซียนร่วมกัน ในขณะเดียวกันสร้างแรงบันดาลใจให้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นของโลกมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายในศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น นำไปสู่อนาคตที่มีความยั่งยืนของศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการให้บริการที่พักกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมค่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่เป็นเยาวชนชาติอาเซียนที่จะมาค้างคืนและใช้ชีวิตร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน ขณะที่การศึกษาวิจัย การอบรม การสัมมนา และการประชุม เพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้และภูมิปัญญาเกี่ยวกับประชาชน สังคม และประเทศในอาเซียน รวมถึงการเป็นศูนย์กลางที่ดึงดูดให้นักวิจัยจากสถาบันต่างๆ ทั่วโลกมาร่วมกันศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนในทุกมิติ ส่วนการผลิตสินค้าเชิงวัฒนธรรมโดยเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) อันประกอบด้วยธุรกิจโนบพาทต่างๆ ตลอดห่วงโซ่อุปทานของการสร้างสรรค์สินค้าเชิงวัฒนธรรม เช่น การศึกษาวิจัย การออกแบบ การผลิต และการเผยแพร่ เป็นต้น

รูปที่ 12 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดเป้าหมาย

รูปที่ 12 แนวความคิดของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

6.3.3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

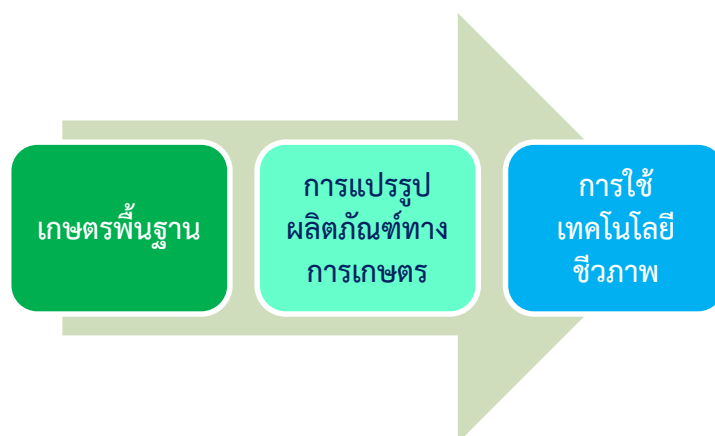
เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) คือ เทคโนโลยีซึ่งนำเอาความรู้ทางด้านต่างๆ ของวิทยาศาสตร์หลากหลายสาขา ได้แก่ ชีววิทยา จุลชีววิทยา เคมี ชีวเคมี พันธุศาสตร์ และอนุพันธุศาสตร์ มาประยุกต์ใช้กับสิ่งมีชีวิตหรืออนุพันธ์ของสิ่งมีชีวิต เพื่อสร้างผลผลิตที่จะเกิดประโยชน์แก่มนุษย์ โดยครอบคลุมเทคโนโลยีในหลายด้านตั้งแต่เทคโนโลยีสำหรับการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแพทย์ การผลิตพลังงานทดแทน ไปจนถึงการรักษาสุขภาพแวดล้อม และยังรวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการแปรรูปและเพิ่มคุณค่าของสินค้าต่างๆ ที่มาจากสิ่งมีชีวิต

เนื่องด้วยประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณและวัตถุดิบทางการเกษตร การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในประเทศไทย จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ อันเป็นผลจากการยกระดับขีดความสามารถใน 2 ด้าน คือ²⁶

²⁶ ดัดแปลงจาก เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์, กรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย (พ.ศ. 2555- 2564)

- **การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added) ด้วยนวัตกรรม (Innovation):** ปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มน้อย เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้น ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่ (Value Chain) จึงจำเป็นต่อการพัฒนา เช่น การพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงหรือมีคุณสมบัติที่ดี ซึ่งจะเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์อาหารได้มากกว่าร้อยละ 50
- **การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development):** ปัจจุบันภาคเกษตรจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้าร่วมเพื่อพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปัจจัยการผลิต เพื่อพัฒนาเป็นการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green industry) และการผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable agriculture)

การนำเทคโนโลยีชีวภาพมาทำการแปรรูปวัตถุดิบจากพืชผลทางการเกษตร จะเป็นการต่อยอดการผลิตหรือการแปรรูปขั้นต้น มาเป็นการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูงขึ้นกว่าการแปรรูปขั้นต้นแบบเดิมอย่างมาก เช่น อ้อยและมันสำปะหลังเป็นพืชโภคภัณฑ์ที่มีมูลค่าค่อนข้างต่ำ การแปรรูปขั้นต้นจะเปลี่ยนอ้อยให้เป็นน้ำตาล หรือมันสำปะหลังเป็นแป้ง ซึ่งสามารถเพิ่มมูลค่าได้ในระดับหนึ่ง แต่หากทำการแปรรูปด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพแล้ว ทั้งอ้อยและมันสำปะหลังจะสามารถนำไปแปรรูปเป็นพลาสติกชีวภาพ ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าเดิมมาก (รูปที่ 13)

รูปที่ 13 ระดับของการเพิ่มมูลค่าเพิ่มวัตถุดิบที่เป็นพืชผลทางการเกษตร

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมชีวภาพมาระยะหนึ่งแล้ว ตัวอย่างเช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้รับผิดชอบในการยกร่างแผนปฏิบัติการ ซึ่ง สนช. ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพื่ออนาคต (New Wave Industries) ในรูปแบบของแผนที่นำทางแห่งชาติ (Roadmap) การพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ โดยเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2551 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการแผนที่นำทางแห่งชาติการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ (พ.ศ. 2551-2555) เพื่อเป็นอุตสาหกรรมเพื่ออนาคตของประเทศไทย ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณจำนวน 1,800 ล้านบาท และล่าสุดสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติก็ได้จัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2555-2564 ภายใต้กรอบเป้าหมาย ดังนี้

- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในสาขาที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบหรือมีศักยภาพสูง
- ยกระดับรายได้ของประชาชน ด้วยการสร้างงานในพื้นที่
- ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เน้นให้ชุมชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจต้องเป็นกระบวนการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อหรือทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- สร้างความมั่นคงของประเทศ โดยผลิตสินค้าหรือบริการพื้นฐานที่จำเป็นได้ในระดับหนึ่ง

กรอบนโยบายฯ ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา 4 สาขายุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาเกษตรและอาหาร** เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนานวัตกรรมด้านการเกษตรและอาหารที่มีเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Industry) และการผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable Agriculture)
- 2) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาการแพทย์และสุขภาพ** ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการยกระดับสุขภาพ โดยทำให้มีผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพที่ให้การดูแล รักษา และตรวจวินิจฉัย ได้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนการผลิตต่ำลง
- 3) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาลังงานชีวภาพ** เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงานด้วยการพัฒนาพลังงานทดแทนที่ไม่ก่อปัญหาการแย่งชิงพืชอาหาร
- 4) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ** พัฒนาอุตสาหกรรมจากอุตสาหกรรมเคมีไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาพัฒนาต่อยอด เพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตและลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่สิ่งแวดล้อม

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต้องใช้งบลงทุนค่อนข้างมากและมีความเสี่ยงสูงทั้งการสร้างโรงงานผลิตและงานวิจัย เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องลงทุนทั้งทุนทางปัญญาและทุนการเงิน เพื่อค้นคว้า ศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรมทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตและด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความเสี่ยงว่าจะประสบความสำเร็จในแง่การผลิตและการขายตามที่ออกแบบไว้หรือไม่ อีกทั้งมักเป็นการลงทุนที่ใช้เวลาในการคืนทุนนานกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ดังนั้น นโยบายและมาตรการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และหน่วยงานอื่นๆ ในปัจจุบันก็ยังไม่เพียงพอในการผลักดันให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพให้บรรลุเป้าหมายของกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555-2564) โดยจำเป็นจะต้องมีนโยบายและกลยุทธ์เฉพาะสำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพในด้านต่างๆ ดังนี้²⁷

- 1) การปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุน
- 2) การปรับกลยุทธ์การชักจูงการลงทุนเชิงรุก

²⁷ อัจฉรินทร์ พัฒนาพันธ์ชัย. นโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 24 พ.ศ. 2554-2555

- 3) การแก้ไขกฎระเบียบและนโยบายของภาครัฐให้เอื้อต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ
- 4) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง
- 5) การสนับสนุนด้านภาษี สำหรับการวิจัยและพัฒนา
- 6) การปรับปรุงการให้บริการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนที่หลากหลายข้างต้นไม่สามารถดำเนินการได้ผ่านกลไกปกติที่มีอยู่ ดังนั้น จึงควรใช้นโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแห่งชาติ เป็นกลไกที่จะให้การสนับสนุนสิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกสูงกว่าหลักเกณฑ์หรือระเบียบอื่นๆ ที่มีอยู่ เพื่อจะขับเคลื่อนให้อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่วางรากฐานการยกระดับระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นระบบเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมต่อไป

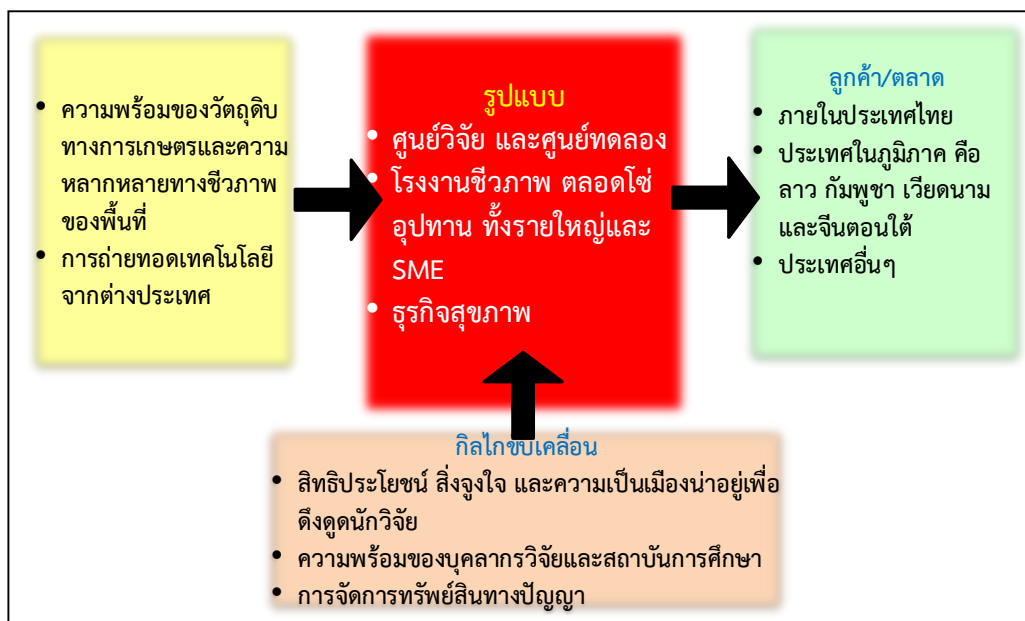
อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะประกอบด้วยกิจกรรมหรือวิสาหกิจ ดังนี้

- เครือข่ายวิสาหกิจในอุตสาหกรรมชีวภาพ ครอบคลุมตั้งแต่การวิจัยไปจนถึงการผลิตเชิงพาณิชย์
- ห้องปฏิบัติการในการวิเคราะห์และวิจัย รวมถึงโรงงานทำต้นแบบ และทำการทดสอบระดับนำร่อง ก่อนที่จะมีการผลิตในเชิงพาณิชย์
- ผู้ประกอบการที่ผลิตในเชิงพาณิชย์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ
- ผู้ผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ โดยเฉพาะเครื่องมือตรวจวัดต่างๆ ในกระบวนการผลิตและสารเคมี
- ศูนย์ทดสอบวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์

รวมถึงอุตสาหกรรมและกิจกรรมสนับสนุน เช่น

- ผู้พัฒนาและผลิตเครื่องจักรกลในการเกษตร เนื่องจากอุตสาหกรรมชีวภาพจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบทางการเกษตรจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพในการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการกองเก็บ เพื่อความมั่นใจในความพร้อมของวัตถุดิบและลดต้นทุนของวัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นปัจจัยนำเข้าขั้นต้นในอุตสาหกรรมชีวภาพ
- ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์
- ธุรกิจสุขภาพในรูปแบบต่างๆ เช่น สปา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมชีวภาพ

รูปที่ 14 สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ สำหรับการจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร

รูปที่ 14 สรุปแนวความคิดรูปแบบอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

6.4 สรุป

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษควรดำเนินการภายใต้เป้าหมายขึ้นก้าวน้ำที่จะผลักดันให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง หลักการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละจังหวัดจะต้องพิจารณาถึงศักยภาพและข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ ไม่ควรใช้ตัวแบบมาตรฐานเดียวกับทุกพื้นที่ โดยรูปแบบกิจการที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ประกอบด้วย

1) ศูนย์การค้าส่งแห่งอาเซียน

มุกดาหารมีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์ด้านการค้าของคนในพื้นที่ ตลาดอินโดจีน และการตั้งอยู่ใกล้แขวงสะหวันนะเขตที่มีประชากรจำนวนมาก

2) ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

หนองคายและนครพนมมีความเหมาะสม เนื่องจากมีความพร้อมด้านความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากกว่า

3) อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ทั้งสามจังหวัดมีความเหมาะสมในการจัดตั้งอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพด้านเกษตรและอาหาร ส่วนสาขาการแพทย์และสุขภาพมีความเหมาะสมกับจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร เนื่องจากติดกับแขวงขนาดใหญ่ของ สปป.ลาว ส่วนจังหวัดนครพนมมีความเหมาะสมกับสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ โดยจังหวัดหนองคายมีความได้เปรียบกว่าจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เนื่องจากมีเส้นทางรถไฟอยู่แล้วที่จะทำให้การขนส่งทั้งการนำเข้า-ส่งออกมีต้นทุนด้านโลจิสติกส์ที่ถูกลง

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 การกำหนดเป้าหมายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ควรดำเนินการภายใต้เป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า ดังนี้

- ยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่มของประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง
- ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง
- ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงให้กับผู้ประกอบการในประเทศ

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้น จะเป็นพื้นที่นำร่องในการพัฒนาอุตสาหกรรมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ที่เป็นอนาคตของประเทศไทย ซึ่งองค์ความรู้ เทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญที่ได้รับจากอุตสาหกรรมและกิจกรรมที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับการถ่ายทอดไปยังพื้นที่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป อันจะเป็นการสร้างรากฐานในการผลักดันประเทศไทยสู่ระบบเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรม ก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่นเดียวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษรุ่นแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งถูกจัดตั้งเพื่อให้เป็นพื้นที่นำร่องในการทดสอบระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีก่อนที่จะนำไปขยายผลในส่วนอื่นๆ ของประเทศต่อไป

นอกจากนี้ เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ที่เป็นอนาคตของประเทศ ผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศยกระดับไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนพิเศษที่ถูกออกแบบอย่างชาญฉลาดภายใต้นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะกลายเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่างๆ ของชาติ ประกอบด้วย

- การผลักดันสินค้าอาหารไทยออกสู่ตลาดโลก
- อุตสาหกรรมแห่งอนาคต: การผลักดันอุตสาหกรรมใหม่ที่จะส่งผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านจากประเทศรายได้ปานกลาง สู่ประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงของเอเชีย
- การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและการลดความเหลื่อมล้ำ: การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- การแสวงหาโอกาสจากการรวมตัวและร่วมมือกันของชาติอาเซียน
- การผลักดันให้ประเทศไทยเป็น Trading Nation

7.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 กำหนดว่าหน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาด้วย โดยร่างแผนแม่บทต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วย

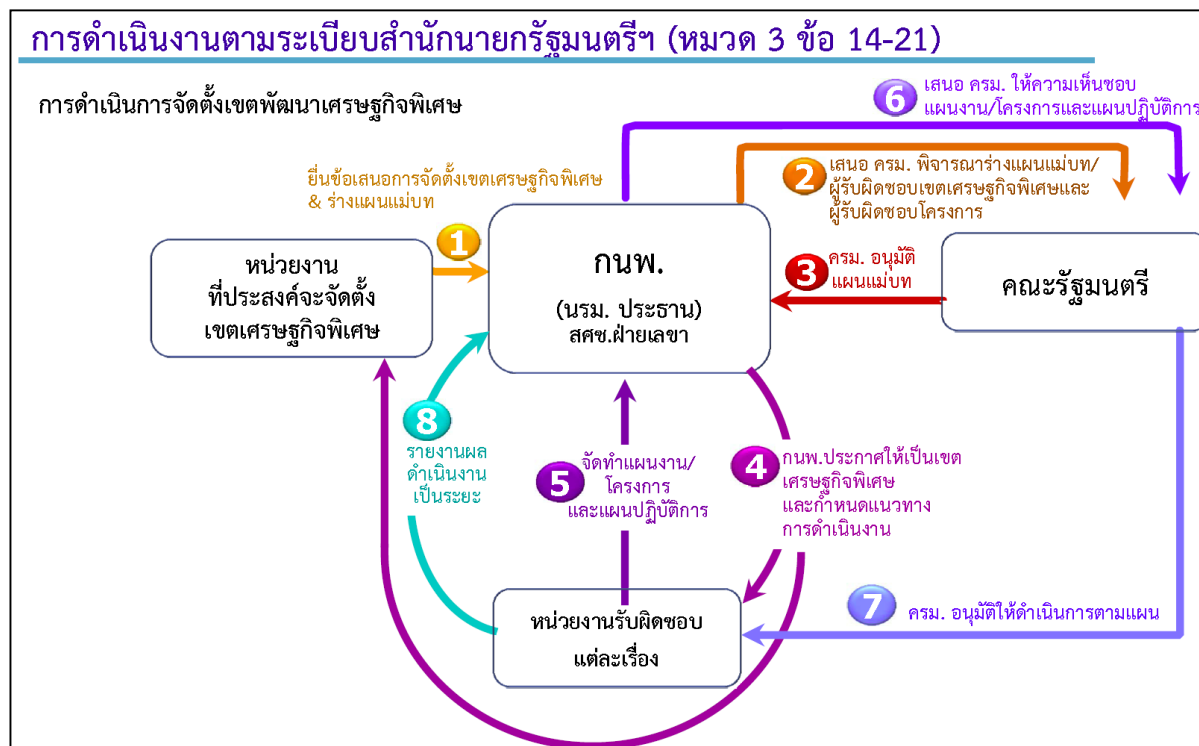
- 1) เหตุผลความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 2) บริเวณพื้นที่ที่สมควรกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 3) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 4) แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
- 5) สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่สมควรจัดให้มีแก่ผู้อยู่อาศัยและผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 6) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การขนส่ง การสื่อสาร โทรคมนาคม และด้านพลังงานที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นๆ หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และกรอบเวลาดำเนินการ
- 7) รูปแบบ วิธีการ มาตรฐาน และแนวทางในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ รวมทั้งการประเมินผลและการเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการให้บริการ
- 8) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนแนวทางและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบนั้น

ทั้งนี้ ร่างแผนแม่บทต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

โดยกระบวนการจัดทำแผนแม่บท แผนงาน และโครงการ สรุปได้ ดังนี้ (รูปที่ 15)

ปัจจุบัน (กรกฎาคม พ.ศ. 2558) ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทำหน้าที่ และได้มีคำสั่ง กนพ. เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558 และวันที่ 2 เมษายน 2558 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการรวม 6 ชุด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอ กนพ. พิจารณา ประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน
- 2) คณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน
- 3) คณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน

ที่มา: เอกสารการบรรยายหัวข้อ นโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับ AEC โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 6 พฤศจิกายน 2556

รูปที่ 15 สรุปขั้นตอนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหมวด 3 ข้อ 14-21 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

- 4) คณะกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน
- 5) คณะกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน
- 6) คณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

ถึงแม้จะได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่ผลักดันการจัดทำแผน แนวทาง และประสานติดตามการดำเนินงานการพัฒนาในทุกมิติ แต่หากพิจารณารูปแบบการทำงานผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน (ช่วงปลายปี พ.ศ. 2557 จนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2558) จะพบว่าเป็นการดำเนินงานที่ค่อนข้างรีบเร่ง ทั้งที่ยังขาดข้อมูลรายละเอียดของแผนงานแต่ละด้าน ที่ประกอบเป็นแผนแม่บทตามที่กำหนดในระเบียบฯ ส่งผลให้การขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดข้อบกพร่องที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ข้อบกพร่องประการแรก คือ การตัดสินใจที่ผ่านมาเป็นการตัดสินใจแบบกระจาย เป็นการดำเนินงานแบบแยกส่วน โดยขาดแผนแม่บทการดำเนินงานในภาพรวมซึ่งใช้เป็นกรอบกำกับให้การพัฒนาให้

สอดคล้องกันในทุกด้านได้อย่างแท้จริง เช่น มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ก่อนที่จะมีความชัดเจนในเรื่องของประเภทและขนาดของกิจการที่จะจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น

ข้อบกพร่องประการที่สอง คือ ยัง**ใช้ตัวแบบเดียว (Model) เป็นกรอบแนวคิดกรอบการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจในทุกพื้นที่** ทั้งที่ต่างมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันมาก เช่น ในคู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ระบุว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เหมาะสมจะลงทุนในเขตเศรษฐกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive)” เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการยังขาดข้อมูลที่มีรายละเอียดในระดับพื้นที่ที่เพียงพอสำหรับการกำหนดนโยบายและกำหนดแผนงานที่มีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามพื้นที่

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจัดได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ขนาดใหญ่แบบบูรณาการที่ต้องอาศัยการพัฒนาในหลายมิติที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ การลงทุนพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จในการจัดตั้งและการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นอยู่กับความสามารถในการกำหนดและกำกับให้การพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้ รวมถึงการดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายทั้งหมดมีการสอดประสานกันอย่างดี นอกจากนี้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทั้งในแง่วิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ รูปแบบการพัฒนา และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน รูปแบบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมจะจัดตั้งขึ้นในแต่ละพื้นที่จึงมีความแตกต่างกันตามไปด้วย ดังนั้น หากศึกษาจากประสบการณ์การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย จะเห็นถึงปริมาณและความสลับซับซ้อนของข้อมูลและข้อวิเคราะห์ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อีกทั้งการดำเนินการที่ใช้เวลาในการดำเนินการ ตั้งแต่วางแผนไปจนถึงวันแรกที่เปิดให้บริการมีระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างยาวนาน (ประมาณ 30 ปี)

เมื่อทบทวนกระบวนการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแรกของไทย จะเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการแผนรวมการพัฒนา (Development Comprehensive Plan) หรือแผนแม่บท (Master Plan) เพื่อใช้เป็นแม่บทหรือกรอบในการพัฒนาทุกองค์ประกอบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดเอกภาพและความราบรื่นในกระบวนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่เป้าหมายมีลักษณะเฉพาะของตนเอง จึงต้องแยกแผนรวมการพัฒนา (Development Comprehensive Plan) หรือแผนแม่บท (Master Plan) ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษออกตามพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งแต่ละพื้นที่อาจจะกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปได้ โดย การจัดทำแผนรวมการพัฒนาของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย ควรมอบให้หน่วยงานและภาคเอกชนในพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ภายใต้นโยบาย กรอบการทำงานและหลักเกณฑ์ และการสนับสนุนทางวิชาการที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้กำหนดขึ้น แล้วค่อยนำแผนรวมหรือแผนแม่บทการพัฒนา นำเสนอคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พิจารณานำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ สั่งการให้กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

7.3 การจัดการด้านองค์กร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ต่างยอมรับว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลไทยกำลังดำเนินการอยู่ก็จะเป็นไปตามกรอบความคิดเดียวกันนี้ รัฐจะเป็นผู้วางแผนและส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ ในขณะเดียวกันก็กำหนดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดและไม่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่น เช่น การจัดระเบียบแรงงาน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน เป็นต้น ในขณะที่เอกชนจะเป็นหน่วยงานหลักในการลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ สาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมและกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมา ดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ซึ่งไม่ได้มีอำนาจเบ็ดเสร็จและมีลำดับชั้นของกฎหมายไม่สูงนัก อาจทำให้การผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปเกิดอุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ระเบียบฯ เป็นเพียงระเบียบที่ออกตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งให้อำนาจในการกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และวิธีปฏิบัติของส่วนราชการต่างๆ เป็นการทั่วไป เพื่อให้เกิดบูรณาการในการบริหารและปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิได้กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด อีกทั้งยังมีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น
 - การให้สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจ อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520
 - ✓ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
 - การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินและการหาที่ดิน อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
 - ✓ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530
 - ✓ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2550
 - การจัดระเบียบแรงงาน และการทำงานของคนต่างด้าว อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
 - ✓ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551
 - ✓ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
 - การรักษาสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
 - ✓ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

- ✓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- ✓ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

ดังนั้น การใช้อำนาจในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้ระเบียบฯ นี้ จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ทำให้การดำเนินการล่าช้าหรือต้องหยุดชะงักได้ หากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวจะเป็นการกระทบถึงอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมของหน่วยงานอื่น หรือขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- 2) ถึงแม้ในปัจจุบัน หน่วยงานในพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในฐานะที่เป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่การดำเนินการส่วนใหญ่ยังเป็นไปในลักษณะสั่งการจากบนสู่ล่าง (Top Down) หน่วยงานพื้นที่อยู่ในฐานะของผู้รับนโยบายและคำสั่งจากคณะกรรมการฯ ไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อมูลค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างพื้นที่เป้าหมายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับที่ต่ำมาก นโยบายและกรอบการดำเนินงานส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบเดียว แล้วนำไปใช้กับทุกพื้นที่เป้าหมาย

ดังนั้น ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการในระดับพื้นที่ เพื่อที่การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะเป็นไปในทิศทางที่สะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับข้อจำกัดของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การศึกษาได้รับทราบข้อกังวลของคนในพื้นที่ระหว่างการระดมความคิดเห็นในพื้นที่ว่า ท้องถิ่นประสบปัญหาในการจัดทำข้อมูลและแผนงานเพื่อเสนอให้กับคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพิจารณา เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นการพัฒนาพื้นที่ผืนใหญ่ในบริเวณเดียว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีคณะทำงานหรือในระดับพื้นที่ แต่การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจควรมีความแตกต่าง เนื่องจากต้องการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในหลายพื้นที่พร้อมๆ กัน

- 3) สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจที่จะชักชวนให้นักลงทุนเข้ามาประกอบการยังไม่ชัดเจนหรือมีความเพียงพอที่จะดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ โดยเมื่อปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 นายมาชายาสุ โอชุมิ ประธานองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (เจโทร กรุงเทพฯ) หรือ เจซีซี ได้รายงานผลการสำรวจความสนใจของนักธุรกิจญี่ปุ่นที่มีต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ที่จะจัดตั้งตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านว่ามีนักธุรกิจญี่ปุ่นเพียง ร้อยละ 18 เท่านั้นที่แสดงความสนใจ ขณะที่มากกว่าครึ่ง (56%) ระบุว่าไม่สนใจ และอีกร้อยละ 29 ตอบว่ายังไม่ทราบรายละเอียดที่ชัดเจน เหตุผลที่นักธุรกิจไทยยังมีที่ทำไม่ค่อยสนใจลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษคือ บริษัทญี่ปุ่นได้ลงทุนในไทยมากอยู่แล้ว จึงยังไม่มีแนวโน้มที่จะลงทุนเพิ่มอีก ประกอบกับสิทธิพิเศษต่างๆ ยังไม่ชัดเจนหรือจูงใจเพียงพอ นอกจากนี้ นักลงทุนญี่ปุ่นยังให้ความสำคัญกับ

ระยะทางระหว่างที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับกรุงเทพฯ และท่าเรือแหลมฉบัง และความพร้อมและทักษะฝีมือของแรงงาน²⁸

นอกจากนี้ สิทธิประโยชน์ที่มีผลบังคับใช้ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมใหม่ที่เป็นรากฐานสำหรับระบบเศรษฐกิจในอนาคตของประเทศที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมดั้งเดิม อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันให้ไทยเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

- สิทธิประโยชน์ประเภทแรก จะให้กับบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่เข้ามาปฏิบัติงานในกิจกรรมเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การยกเลิกหรือลดหย่อนภาษีบุคคลธรรมดา เป็นต้น เพื่อชักจูงให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นสนใจเข้ามาพักอาศัยและปฏิบัติงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย
- ส่วนสิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจประเภทที่สอง จะให้กับธุรกิจต่างประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูงเป็นการเฉพาะ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการยินยอมที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการของไทย

- 4) ระเบียบฯ ยังขาดความชัดเจนในการให้อำนาจบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในช่วงของการบริหารจัดการภายหลังการเปิดดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ การดำเนินงานที่ต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ กระทรวง ทบวง กรม เพื่อผลการพัฒนาตามแผนแม่บท แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการ จะต้องส่งการผ่านคณะรัฐมนตรี โดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ รัฐบาลก็ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยปลายปี พ.ศ. 2558 จึงได้เริ่มดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความคล่องตัวในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจะได้เสนอร่างกฎหมายเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเห็นชอบและเสนอให้สภานิติบัญญัติไปบรรจุเข้าวาระพิจารณาตามกระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

²⁸ หอฯ ญี่ปุ่นจีไทยอิตยาแรงกระตุ้น ผลสำรวจชี้ 60% ไม่ลงทุนเพิ่ม-เมินเขต ศก. พิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.
แหล่งที่มา: http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1438261299 [18 ก.ค. 2558]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมกับสถานะการพัฒนาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร และจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในประเด็นของกิจการเป้าหมาย การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน และการจัดการด้านองค์กร

ประเทศไทยเคยมีการพัฒนาพื้นที่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมาแล้วในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก คลังสินค้าทัณฑ์บน หรือร้านค้าปลอดอากร และเขตการค้าเสรีหรือเขตการค้าปลอดภาษี อย่างไรก็ตาม เขตเศรษฐกิจพิเศษในขอบเขตของการศึกษานี้ หมายถึงโครงการพัฒนาพื้นที่ขนาดใหญ่แบบบูรณาการที่ต้องอาศัยการพัฒนาในหลายมิติที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ และการลงทุนพัฒนาธุรกิจในพื้นที่

ปัจจุบัน รัฐบาลได้มีการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างจริงจัง โดยในเดือนกรกฎาคม 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยในพื้นที่ชายแดนของ 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร และสงขลา และต่อมาในเดือนมีนาคม 2558 ได้กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในพื้นที่ชายแดนอีก 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เชียงราย นครพนม นราธิวาส และกาญจนบุรี

ในการกำหนดกิจการเป้าหมายนั้น การขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ดำเนินการอยู่มีจุดบกพร่องประการสำคัญ คือ ใช้ตัวแบบเดียว (Model) เป็นกรอบแนวคิดกรอบการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจในทุกพื้นที่ ทั้งที่ต่างมีอัตลักษณ์แตกต่างกันมาก โดยในคู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ระบุว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เหมาะสมจะลงทุนในเขตเศรษฐกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive)” แต่จากการทบทวนประสบการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ พบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมหรือกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้นบริเวณชายแดนของ 2 ประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จะจัดตั้งในฝั่งประเทศที่มีการสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าเสมอ เพื่ออาศัยประโยชน์จากความพร้อมของแรงงานที่มีมากกว่า ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า และสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences) ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนา

เมื่อพิจารณาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจของ สปป.ลาว อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นควรไปตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษฝั่ง สปป.ลาว ส่วนกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในฝั่งไทยในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารไม่ควรเน้นกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้น ควรเป็นกิจการหรืออุตสาหกรรมที่พึ่งพิงเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อผลิตสินค้าที่มี

มูลค่าเพิ่มสูงกว่ากิจการที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันและความซ้ำซ้อนกันเอง

นอกจากนี้ ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากที่เคยพึ่งพิงอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นและรับจ้างทำการผลิตเพื่อส่งออก มาเป็นเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า และสร้างขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะดำเนินการต่อไป ควรให้ความสำคัญกับเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมการดำเนินกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเพิ่มมูลค่าสูงในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การใช้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษไปยังผู้ประกอบการในพื้นที่และส่วนอื่นๆ ของประเทศ ที่จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและยกระดับความเชี่ยวชาญแรงงานของไทย ซึ่งท้ายสุดจะส่งผลต่อเนื่องถึงการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ โดยข้อพิจารณาที่สำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบในการคัดเลือกกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) การใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า 2) การเชื่อมโยงและไม่ซ้ำซ้อนกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว 3) การคำนึงถึงความได้เปรียบและเสียเปรียบทางด้านโลจิสติกส์ของพื้นที่ชายแดน และ 4) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีมิติที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัด

ภายใต้กรอบการพิจารณาข้างต้น รูปแบบกิจการที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 1) ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน ภายใต้กรอบความคิดที่จะผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจไทยที่เคยอาศัยความสามารถในการผลิตแบบรับจ้างผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น มาสู่ระบบเศรษฐกิจที่อาศัยความสามารถในการควบคุมช่องทางจัดจำหน่าย โดยศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทำหน้าที่เป็นประตูในการระบายผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจ OTOP ของไทยสู่ตลาดโลก 2) ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน ภายใต้กรอบความคิดที่ผนวกกระแสสังคมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 3 กระแส คือ กระแสประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกระแสอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม และ 3) อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ ภายใต้กรอบความคิดว่าประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณและวัตถุดิบทางการเกษตร ควรส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในประเทศไทยมาสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร อันจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเห็นว่า สิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดให้กับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ยังไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดการให้สิทธิประโยชน์เพื่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี รวมถึงสิทธิประโยชน์และการสนับสนุนจากภาครัฐที่จะให้แก่ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เพื่อดึงดูดให้เข้ามาปฏิบัติงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีเพียงแต่การให้สิทธิและประโยชน์ที่ให้แก่ผู้ที่ทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศไทยเท่านั้น

ในประเด็นของการจัดการด้านองค์กรนั้น ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ต่างยอมรับว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลไทยกำลังดำเนินการอยู่ก็เป็นไปตามกรอบความคิดเดียวกันนี้ รัฐจะเป็นผู้วางแผนและส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ ในขณะที่เดียวกันก็กำหนดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดและไม่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ในขณะที่เอกชนจะเป็นหน่วยงานหลักในการลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ สาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมและกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

นอกจากนี้ การผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมา ดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ซึ่งมีลำดับชั้นของกฎหมายไม่สูงนัก จึงไม่ได้ให้อำนาจเบ็ดเสร็จอย่างเพียงพอในการขับเคลื่อน อาจทำให้การผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปเกิดอุปสรรคและปัญหาในทางปฏิบัติ ทำให้การดำเนินการล่าช้าหรือต้องหยุดชะงักได้ หากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวจะเป็นการกระทบถึงอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมของหน่วยงานอื่นหรือขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีลำดับชั้นสูงกว่า

Abstract

The objectives of this study are to assess the opportunities and challenges in the development of Special Economic Zones (SEZs) that are well-suited with the development conditions and the needs of the communities in the provinces of Nong Khai, Nakhon Panom, and Mukdahan, and to propose suggestions for the development of the Special Economic Zones with emphasis on the issues of target industries, investment promotion incentives, and institutional arrangements.

Thailand has some experiences in creating the developments similar to the Special Economic Zones such as Industrial Estate, Export Processing Zones, Bonded Warehouses, Duty Free Shop, and Free Trade Zones. The Special Economic Zone in this study refers specifically to the development of a large estate with integrated provision of offsite infrastructures, investment promotion privileges, onsite infrastructures and utilities, and one-stop government services, and the development of businesses.

Presently, Thai government has seriously accelerated the development of SEZs. In July 2014, the National Committee on the Development of Special Economic Zone chaired by the Prime Minister approved the first phase of SEZ development which covers the border areas in the provinces of Tak, Sa Kaeo, Trat, Mukdahan, and Songkhla. Later in March 2015, the Committee announced the second phase of the development in the border areas of other five provinces e.g., Nong Khai, Chiang Rai, Nakhon Phanom, Narathiwat, and Kanchanaburi.

Regarding the selection of target industries to be promoted in the Zones, there exists a critical limitation inherent in the prevailing development strategy. It is unfortunate that the Committee has indiscriminately applied a single development model as the only framework across the board for SEZ development at all border areas which exhibit vast difference in characteristics. The recently released Guidebook on SEZ development clearly states that target industries to be promoted in all SEZs are labor-intensive ones. The review of overseas SEZ experience especially those SEZs established at the border areas of two adjacent countries with noticeable difference in the level of economic development reveals that these border-town SEZs have been consistently set up in the country with the lower development level in order to take advantage of greater labor availability, lower labor cost, and the Generalized System of Preferences granted by the developed countries to the imports from less-developed countries.

In the light of the disparity in the degree of economic advancement between Thailand and Laos, the SEZs that largely house labor-intensive industries should be better located in the SEZs in the Laos side. The development of SEZs in Thailand side should rather aim at industries

with advanced technology capable of producing higher value-added products than those in Laos in order to avoid unnecessary competition and duplication. In addition, there is a due paradigm shift from building the Thai economy which has relied heavily on labor-intensive industries and OEMs to creating the economy which will be driven by innovations to enhance the nation's capacity to produce high value products. The present drives to develop SEZs in Thailand should adopt sophisticated policy objectives to advance Thailand to join the rank of advanced countries by promoting the establishment of industries or businesses characterized by innovation and high value products. The SEZ development should be effectively employed as a vehicle to accelerate the development of industry clusters, the transfer of technology and know-hows from the investments in the SEZs to other businesses in the rest of the country. This will eventually lead to the enhanced capability of Thai industries and the competency of Thai labors which will in turn substantially advance the nation's competitiveness. Consequently, the study identifies four specific considerations to be incorporated in selecting the business activities to be promoted in the concerned SEZs. The four considerations include 1) the deployment of SEZ development to drive national strategies, 2) the linkages with off-site businesses and the nearby SEZs in Laos, 3) the intrinsic logistical advantages and disadvantages of the study areas, and 4) the broader perspectives to be taken in the SEZ development over those in the typical provincial development

Given these considerations, the study proposes three specific developments that should be promoted in the SEZs in the concerned areas. The first proposed development is the "Wholesale Center of ASEAN" which reflects the attempt to turn the Thai economy which has previously relied on the labor-intensive OEMs to become the economy that has the ability to influence the regional and global trade. The proposed "Wholesale Center of ASEAN" will serve as the gateway for products offered by Thai SMEs and OTOPs. The second is the "Learning and Cultural Center of ASEAN" to take advantage of the three contemporary culture-related trends including the establishment of ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC), the cultural tourisms and the cultural industries. In light of the abundance of agricultural commodities available in the study areas, the third proposed industry is the "Bio-technology Parks" to enhance the nation's ability to create high value-added to the basic agricultural produces which will result in improved competitiveness of the country.

Various stakeholders have currently raised a concern that the investment promotion incentives as approved by the Committee are not sufficiently attractive and have no distinct advantages over the currently available ones. The approved set of incentives fails to include the incentives designed to promote technology transfer and to attract foreign experts to work and stay in the SEZs. The current incentives for innovation include only incentives granted to those conducting research and development activities in Thailand.

With respect to the issue of institutional arrangements, there is a recognized agreement that the Public Private Partnership (PPP) is one of the critical factors that contribute to the success of SEZ programs. It is fortunate that the on-going effort to stimulate the establishment of SEZs in Thailand has recognized the important contribution of PPP. The government will be responsible for the promotion of SEZ development by providing basic offsite infrastructures and facilities, one-stop government services, and by enacting necessary rules and regulations to ensure the satisfactory achievement of the establishing objectives and compliance with all relevant laws. The private sector will be largely in charge of the onsite infrastructures and investment in the development of land plots.

The present promotion of SEZ development is carried out with the mandate as granted by the Regulation of the Office of the Prime Minister On Special Economic Development Zone B.E. 2556. This approach unfortunately has a limitation because the Regulation is restrained by being ranked relatively low in the hierarchy of Thai laws and therefore does not guarantee sufficient implementation autonomy. Severe delay or stoppage to the SEZ development programs may be caused if the SEZ development defies existing authorities of government agencies or challenges other laws ranked at the higher level of the hierarchy.

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	1-1
1.1	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1-2
1.2	ขอบเขตของการวิจัย	1-2
1.3	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-3
1.4	วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล	1-3
1.5	โครงสร้างของรายงาน	1-4
บทที่ 2	เขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ	2-1
2.1	ภาพรวมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	2-1
2.2	เขตการค้าเสรีและเขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	2-3
2.2.1	เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน (Savan-Seno Special Economic Zone)	2-5
2.2.2	เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก (Thakhek SEZ)	2-10
2.2.3	เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว (Phoukhyo SEZ)	2-12
2.2.4	เขตเศรษฐกิจเฉพาะอุตสาหกรรมและการค้าเวียงจันทน์โนนทอง (VITA Park)	2-13
2.2.5	เขตพัฒนาเศรษฐกิจไชยเซษฐา (Saysetha Develment SEZ)	2-13
2.2.6	เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง (Thatluang lake SEZ)	2-14
2.2.7	เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองแตงค์ (LongThanh Vientiane SEZ)	2-14
2.2.8	เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพธิ์ (Dongphosy SEZ)	2-15
2.2.9	เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ (Boten Beautiful Land SEZ)	2-15
2.2.10	เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ (Golden Triangle SEZ)	2-16
2.2.11	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังอยู่ในการเจรจา	2-16
2.3	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน	2-16
2.3.1	เขตผลิตเพื่อการส่งออกมาควิลาโดร่า	2-19
2.3.2	เขตเศรษฐกิจพิเศษคอสริน-สลุบิส	2-20
2.3.3	เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น	2-22
2.3.4	เขตความร่วมมืออุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่เซินเจิ้น-ฮ่องกง เฉียนไห่	2-24
2.3.5	ภูมิภาคอุตสาหกรรมแคซอง	2-25
2.3.6	ภูมิภาคการพัฒนาอีสกันดาร์	2-26
2.3.7	เขตเศรษฐกิจพิเศษบาตัม	2-27
2.3.8	เขตเศรษฐกิจพิเศษบาเวต	2-28
2.4	เขตเศรษฐกิจพิเศษในบริบทอื่นๆ	2-28
2.4.1	เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกัมพูชา	2-28
2.4.2	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประสบความสำเร็จในประเทศอินเดีย	2-29
2.4.3	การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในบังคลาเทศ	2-32

2.4.4	การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในทวีปแอฟริกา	2-33
2.4.4.1	Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone (ZCCZ).....	2-33
2.4.4.2	เขตการค้าเสรี Lekki.....	2-34
2.4.4.3	เขตการค้าเสรี Ogun-Guangdong	2-35
2.4.4.4	Eastern Industrial Park (EIP).....	2-35
2.4.4.5	JinFei Economic & Trade Cooperation Zone	2-36
2.4.5	การพัฒนาเขตการค้าเสรีและเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศอิหร่าน	2-36
2.5	สรุปการทบทวนเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ.....	2-37
	บรรณานุกรมท้ายบทที่ 2	2-38
บทที่ 3	แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	
	บริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย	3-1
3.1	แผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนของประเทศไทย.....	3-1
3.2	สรุปผลการดำเนินการ	3-61
3.2.1	การกำหนดขอบเขตพื้นที่	3-61
3.2.2	การกำหนดสิทธิประโยชน์	3-66
3.2.2.1	สิทธิประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	3-66
3.2.2.2	สิทธิประโยชน์ตามมาตรการกระทรวงการคลัง.....	3-68
3.2.3	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	3-69
3.3	การทบทวนการศึกษารูปแบบเขตเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับประเทศไทย	3-73
3.3.1	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เน้นกิจกรรมการผลิต	3-73
3.3.2	เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจกรรมการบริการ	3-74
3.4	มุมมองด้านกฎหมาย.....	3-76
3.5	มุมมองด้านกายภาพ.....	3-77
3.6	ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-77
	บรรณานุกรมท้ายบทที่ 3	3-79
บทที่ 4	การทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ.....	4-1
4.1	ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย	4-1
4.1.1	ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดหนองคาย.....	4-1
4.1.1.1	สภาพทั่วไปของจังหวัดหนองคาย	4-1
4.1.1.2	อาณาเขตติดต่อ	4-1
4.1.1.3	ลักษณะภูมิประเทศ	4-2
4.1.1.4	สภาพภูมิอากาศ	4-3
4.1.1.5	ประชากรและการปกครอง	4-3
4.1.1.6	ด้านเศรษฐกิจ	4-3
4.1.1.7	ด้านการศึกษา.....	4-6
4.1.2	การวิเคราะห์จังหวัดหนองคาย	4-7

4.2	ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครพนม	4-21
4.2.1	ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครพนม	4-21
4.2.1.1	สภาพทั่วไปของจังหวัดนครพนม	4-21
4.2.1.2	อาณาเขตติดต่อ	4-21
4.2.1.3	ลักษณะภูมิประเทศ	4-23
4.2.1.4	ลักษณะภูมิอากาศ	4-23
4.2.1.5	ประชากรและการปกครอง	4-24
4.2.1.6	ด้านเศรษฐกิจ	4-24
4.2.1.7	ด้านการศึกษา.....	4-26
4.2.2	การวิเคราะห์จังหวัดนครพนม	4-26
4.3	ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดมุกดาหาร	4-37
4.3.1	ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดมุกดาหาร	4-37
4.3.1.1	สภาพทั่วไปของจังหวัดมุกดาหาร.....	4-37
4.3.1.2	อาณาเขตติดต่อ	4-37
4.3.1.3	ลักษณะภูมิประเทศ	4-38
4.3.1.4	ลักษณะภูมิอากาศ	4-39
4.3.1.5	ประชากรและการปกครอง	4-39
4.3.1.6	ด้านเศรษฐกิจ	4-39
4.3.1.7	ด้านการศึกษา.....	4-40
4.3.1.8	ด้านการท่องเที่ยว.....	4-41
4.3.2	การวิเคราะห์จังหวัดมุกดาหาร	4-41
4.4	สรุปจุดเด่น (Niche) ของแต่ละจังหวัด.....	4-50
4.4.1	จังหวัดหนองคาย	4-51
4.4.2	จังหวัดนครพนม.....	4-51
4.4.3	จังหวัดมุกดาหาร.....	4-52
	บรรณานุกรมท้ายบทที่ 4	4-54
บทที่ 5	สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	5-1
5.1	กฎหมายและระเบียบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	5-1
5.2	ขั้นตอนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	5-2
5.3	บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	5-4
5.4	สิทธิประโยชน์สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	5-6
5.5	การเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์	5-7
5.6	ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิประโยชน์	5-29
	บรรณานุกรมท้ายบทที่ 5	5-34

บทที่ 6	รูปแบบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	6-1
6.1	เป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	6-2
6.1.1	กรอบความคิดเดิม	6-2
6.1.2	กรอบความคิดใหม่	6-4
6.2	การกำหนดกิจการเป้าหมาย	6-9
6.2.1	แนวความคิดที่ผ่านมา	6-9
6.2.2	กรอบการพิจารณากิจกรรมเป้าหมาย	6-17
6.3	รูปแบบกิจการเป้าหมายที่เสนอแนะ	6-25
6.3.1	ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน	6-26
6.3.1.1	กรอบความคิด	6-26
6.3.1.2	ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจ	6-34
6.3.1.3	ปัจจัยนำเข้า	6-34
6.3.1.4	ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย	6-35
6.3.1.5	กลไกขับเคลื่อน	6-36
6.3.1.6	ประโยชน์	6-36
6.3.2	ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน	6-37
6.3.2.1	กรอบความคิด	6-37
6.3.2.2	รูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย	6-46
6.3.2.3	ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจ	6-47
6.3.2.4	ปัจจัยนำเข้า	6-48
6.3.2.5	ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย	6-49
6.3.2.6	กลไกขับเคลื่อน	6-51
6.3.2.7	ประโยชน์	6-52
6.3.3	อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ	6-53
6.3.3.1	กรอบความคิด	6-53
6.3.3.2	รูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย	6-59
6.3.3.3	ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจ	6-60
6.3.3.4	ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย	6-61
6.3.3.5	ปัจจัยนำเข้า	6-63
6.3.3.6	กลไกขับเคลื่อน	6-64
6.3.3.7	ประโยชน์	6-64
6.4	ความคิดเห็นของชุมชนต่อข้อเสนอรูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย	6-64
6.4.1	จังหวัดหนองคาย	6-65
6.4.2	จังหวัดนครพนม	6-66
6.4.3	จังหวัดมุกดาหาร	6-67
6.5	สรุป	6-68
	บรรณานุกรมท้ายบทที่ 6	6-69

บทที่ 7 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	7-1
7.1 การกำหนดเป้าหมายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	7-1
7.2 ขั้นตอนการดำเนินการ.....	7-2
7.3 การจัดการด้านองค์กร	7-7
บรรณานุกรมท้ายบทที่ 7	7-12
 ภาคผนวก ก การสำรวจความคิดเห็น	ก-1
ก.1 สรุปผลจากการสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 1	ก-1
ก.1.1 จังหวัดหนองคาย	ก-2
ก.1.2 จังหวัดนครพนม.....	ก-4
ก.1.3 จังหวัดมุกดาหาร.....	ก-5
ก.2 สรุปผลการสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 2.....	ก-6
ก.2.1 ข้อเสนอจากที่ประชุมจังหวัดหนองคาย.....	ก-7
ก.2.2 ข้อเสนอจากที่ประชุมจังหวัดนครพนม	ก-10
ก.2.3 ข้อเสนอจากที่ประชุมจังหวัดมุกดาหาร	ก-13
ก.2.4 ข้อเสนอจากที่ประชุมกรุงเทพมหานคร	ก-16
 ภาคผนวก ข การศึกษาฐานงานการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษ	
มกราคม ระหว่างวันที่ 16-19 มีนาคม 2558 ณ สาธารณรัฐอินเดีย.....	ข-1
ข.1 ที่มา	ข-1
ข.2 วัตถุประสงค์หลักของการดำเนินงาน.....	ข-1
ข.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินงาน	ข-1
ข.4 กำหนดการเดินทาง ระหว่างวันที่ 16-19 มีนาคม 2558.....	ข-2
ข.5 รายนามผู้เดินทาง	ข-3
ข.6 รายงานการเดินทาง.....	ข-3
ข.6.1 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวันแรก	ข-3
ข.6.2 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวันที่สอง.....	ข-9
 ภาคผนวก ค การศึกษาฐานงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเชิงเงิน	
ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2558 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน	ค-1
ค.1 ที่มา	ค-1
ค.2 วัตถุประสงค์หลักของการดำเนินงาน.....	ค-1
ค.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินงาน	ค-1
ค.4 กำหนดการเดินทาง ระหว่างวันที่ 26-28 พฤษภาคม 2558.....	ค-2
ค.5 รายนามผู้เดินทาง	ค-2
ค.6 รายงานการเดินทาง.....	ค-3
ค.6.1 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวันแรก	ค-3
ค.6.2 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวันที่สอง.....	ค-3
ค.6.3 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวันที่สาม	ค-8

ภาคผนวก ง ลำดับความเป็นมาของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก.....	ง-1
ง.1 ความเป็นมา	ง-1
ง.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคมก่อนและหลังมีการพัฒนา	ง-4
ง.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ	ง-4
ง.4 รายละเอียดการพัฒนา	ง-5
ง.5 ผลดี-ผลเสียจากการพัฒนา	ง-6
ภาคผนวก จ สรุปผลสัมฤทธิ์ของโครงการ.....	จ-1
จ.1 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ	จ-1
จ.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	จ-3
จ.3 บทความ.....	จ-4

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.2-1 เขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	2-5
ตารางที่ 2.3-1 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่สำคัญในต่างประเทศ	2-17
ตารางที่ 2.3-2 ผู้ลงทุนรายใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทริน-สลุบิส	2-21
ตารางที่ 3.1-1 ลำดับเหตุการณ์ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน	3-4
ตารางที่ 3.2-1 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร ในปีงบประมาณ 2558	3-69
ตารางที่ 3.2-2 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรจังหวัดหนองคาย ในปีงบประมาณ 2558	3-71
ตารางที่ 3.2-3 แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	3-72
ตารางที่ 3.2-4 แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	3-73
ตารางที่ 3.3-1 รูปแบบเขตเศรษฐกิจชายแดนเพื่อการผลิต	3-74
ตารางที่ 3.3-2 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการบริการ	3-75
ตารางที่ 3.3-3 พื้นที่และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน	3-76
ตารางที่ 4.1-1 พื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดหนองคาย	4-5
ตารางที่ 4.1-2 พื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดหนองคาย	4-5
ตารางที่ 4.1-3 พื้นที่ปลูกมะเขือเทศในจังหวัดหนองคาย	4-6
ตารางที่ 4.1-4 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย	4-6
ตารางที่ 4.1-5 มูลค่าสินค้าผ่านแดนด้านศุลกากรหนองคาย	4-18
ตารางที่ 4.1-6 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรหนองคาย ปี 2557	4-19
ตารางที่ 4.2-1 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556	4-33
ตารางที่ 4.2-2 สถิติสินค้าผ่านแดน ผ่านด้านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556	4-33
ตารางที่ 4.3-1 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรมุกดาหาร เดือนสิงหาคม 2557	4-46
ตารางที่ 4.3-2 สถิติสินค้าผ่านแดน 10 อันดับ ผ่านด้านศุลกากรมุกดาหาร เดือนสิงหาคม 2557	4-46
ตารางที่ 5.5-1 สรุปการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ	5-9
ตารางที่ 5.5-2 เปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญและกิจกรรมที่ส่งเสริม	5-12
ตารางที่ 5.5-3 เปรียบเทียบกิจการเป้าหมายที่ได้สิทธิประโยชน์ตามเขตเศรษฐกิจพิเศษ กับสิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการของประเทศไทย	5-16
ตารางที่ 5.5-4 เปรียบเทียบกิจการที่ได้สิทธิประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับที่อื่น	5-26
ตารางที่ 6.1-1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว บริเวณชายแดนไทยกับ สปป.ลาว ที่ ได้เริ่มดำเนินการแล้ว	6-5

ตารางที่ 6.2-1 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการผลิตที่นำเสนอ ภายใต้โครงการ “แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”	6-10
ตารางที่ 6.2-2 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการบริการที่นำเสนอ ภายใต้โครงการ “แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”	6-11
ตารางที่ 6.2-3 ผลการคัดเลือกกลุ่มกิจกรรมเป้าหมายที่เหมาะสม กับศักยภาพและพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจังหวัด.....	6-12
ตารางที่ 6.2-4 สรุปความแตกต่างระหว่างการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับแผนพัฒนาจังหวัด	6-25
ตารางที่ 6.3-1 ยุทธศาสตร์สร้างความเชื่อมโยงด้านประชาชน ในแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน	6-39
ตารางที่ 6.3-2 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของไทย	6-51
ตารางที่ 7.3-1 บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	7-8
ตารางที่ ก-1 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จังหวัดหนองคาย	ก-8
ตารางที่ ก-2 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จังหวัดนครพนม.....	ก-11
ตารางที่ ก-3 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จังหวัดมุกดาหาร.....	ก-14
ตารางที่ ค-1 ปลายทางและระยะเวลาในการเดินทางจาก Shekou Passenger Terminal, เซินเจิ้น ...	ค-4
ตารางที่ ง-1 สรุปลำดับเหตุการณ์แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก.....	ง-1
ตารางที่ ง-2 เปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ก่อนและหลังมีการพัฒนา	ง-4
ตารางที่ ง-3 ภาพรวมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก	ง-6
ตารางที่ จ-1 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ. จ-1	

สารบัญภาพ

รูปที่ 2.1-1 จำนวนประเทศที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	2-2
รูปที่ 2.1-2 จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการจัดตั้งทั่วโลก	2-2
รูปที่ 2.2-1 เขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว	2-4
รูปที่ 2.2-2 Master plan Zone A “Savan city” เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน.....	2-8
รูปที่ 2.2-3 Zone B “Logistic Park” ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน.....	2-9
รูปที่ 2.2-4 Zone C “Savan Park” ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน.....	2-9
รูปที่ 2.2-5 “Resettlement” ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน.....	2-10
รูปที่ 2.4-1 เปรียบเทียบค่าแรงของแรงงานไร้ฝีมือในแต่ละประเทศ.....	2-33
รูปที่ 3.2-1 ขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	3-61
รูปที่ 3.2-2 การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	3-62
รูปที่ 3.2-3 ขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม.....	3-63
รูปที่ 3.2-4 การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม	3-64
รูปที่ 3.2-5 ขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร	3-65
รูปที่ 3.2-6 การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร	3-66
รูปที่ 4.1-1 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดหนองคาย.....	4-2
รูปที่ 4.2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อของจังหวัดนครพนม	4-22
รูปที่ 4.3-1 อาณาเขตติดต่อของจังหวัดมุกดาหาร	4-38
รูปที่ 6.1-1 สรุปเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	6-2
รูปที่ 6.1-2 กรอบความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย.....	6-4
รูปที่ 6.1-3 วงจรการพัฒนาเศรษฐกิจ	6-7
รูปที่ 6.1-4 การปรับเปลี่ยนเป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	6-9
รูปที่ 6.2-1 ข้อเสนอให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร เป็น “ศูนย์ค้าส่งและขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”	6-13
รูปที่ 6.2-2 สรุปภารกิจของกรมโยธาธิการและผังเมืองในการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	6-14
รูปที่ 6.2-3 กระบวนการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	6-14
รูปที่ 6.2-4 กรอบความคิดในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร	6-15
รูปที่ 6.2-5 กรอบความคิดในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย.....	6-15
รูปที่ 6.2-6 การทำงานโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	6-16
รูปที่ 6.2-7 ทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนจังหวัดมุกดาหาร.....	6-17
รูปที่ 6.2-8 ที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม	6-18
รูปที่ 6.2-9 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิทธิประโยชน์พิเศษและอุตสาหกรรมหรือกิจการประเภทพิเศษ ภายใต้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	6-20
รูปที่ 6.2-10 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ของชาติ	6-20
รูปที่ 6.2-11 ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ศึกษาในมุมมองด้านโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ.....	6-24

รูปที่ 6.3-1 ความแตกต่างของความสามารถในการสร้างคุณค่าตามทฤษฎี Smile Curve.....	6-27
รูปที่ 6.3-2 กรณีสตัวอย่าง Smile Curve ของผลิตภัณฑ์ iPhone.....	6-27
รูปที่ 6.3-3 แผงร้านค้าในตลาดอ้อยยุคแรกเริ่ม	6-30
รูปที่ 6.3-4 แผงร้านค้าในตลาดอ้อย.....	6-31
รูปที่ 6.3-6 ตลาดอ้อยในปัจจุบัน.....	6-31
รูปที่ 6.3-7 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน	6-34
รูปที่ 6.3-8 มูลค่าตลาดการค้าในเวียดนาม (พินลันเหรียญสหรัฐ).....	6-35
รูปที่ 6.3-9 มูลค่าตลาดการค้าในลาว (พินลันเหรียญสหรัฐ).....	6-36
รูปที่ 6.3-10 เสาหลักของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	6-37
รูปที่ 6.3-11 ทุนวัฒนธรรมเป็นแกนของการพัฒนาสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์	6-44
รูปที่ 6.3-12 ทุนทางวัฒนธรรมที่มีรูปลักษณ์และไม่มีรูปลักษณ์.....	6-45
รูปที่ 6.3-13 ขอบเขตของอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม	6-45
รูปที่ 6.3-14 การเติบโตของการส่งออกและส่วนแบ่งการตลาดในตลาดโลกของอุตสาหกรรม เชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยเทียบกับประเทศอื่นของโลก	6-46
รูปที่ 6.3-15 แนวความคิดของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน.....	6-47
รูปที่ 6.3-16 แนวโน้มการท่องเที่ยวโลกในอนาคต.....	6-50
รูปที่ 6.3-17 สถานะในการแข่งขันของไทยในการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ.....	6-50
รูปที่ 6.3-18 ระดับของการเพิ่มมูลค่าเพิ่มวัตถุดิบที่เป็นพืชผลทางการเกษตร.....	6-54
รูปที่ 6.3-19 มูลค่าเพิ่มจากการนำมันสำปะหลังมาผลิตเป็นเม็ดพลาสติก PLA ในสัดส่วนต่างๆ เปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ด.....	6-55
รูปที่ 6.3-20 สรุปแนวความคิดรูปแบบอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ.....	6-59
รูปที่ 6.3-21 วัฏจักรของพลาสติกชีวภาพ.....	6-61
รูปที่ 6.3-22 การนำเข้าเม็ดพลาสติกชีวภาพ PLA ของประเทศไทย.....	6-63
รูปที่ 7.2-1 สรุปขั้นตอนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหมวด 3 ข้อ 14-21 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556	7-3
รูปที่ 7.3-1 สรุปแนวทางการแบ่งแยกบทบาทระหว่างภาครัฐและเอกชน.....	7-7
รูปที่ ก-1 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 1 จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร	ก-2
รูปที่ ก-2 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดหนองคาย.....	ก-7
รูปที่ ก-3 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดนครพนม.....	ก-10
รูปที่ ก-4 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดมุกดาหาร	ก-13
รูปที่ ก-5 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่กรุงเทพมหานคร	ก-16
รูปที่ ก-6 ตัวอย่างแบบสอบถามในการสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 2	ก-19
รูปที่ ข-1 คณะนักวิจัยเข้าแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์การเข้าเยี่ยมชมการบริหารเขตอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส	ข-5
รูปที่ ข-2 คณะนักวิจัยร่วมหารือกับผู้บริหารเขตอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส	ข-6
รูปที่ ข-3 บรรยากาศทั่วไปของเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส	ข-6

รูปที่ ข-4 บริษัทที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส	ข-7
รูปที่ ข-5 คณะนักวิจัยเข้าสัมภาษณ์ Mr.Dhinesh Kumar Varadhharajan กรรมการผู้จัดการบริษัท Manav Packaging Private Limited	ข-7
รูปที่ ข-6 คณะนักวิจัยเข้าเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ของบริษัท Manav Packaging Private Limited.....	ข-8
รูปที่ ข-7 สภาพภายในส่วนการผลิตของบริษัท Manav Packaging Private Limited.....	ข-8
รูปที่ ข-8 สถานประกอบการที่ตั้งภายใน MEPZ	ข-9
รูปที่ ค-1 ท่าเทียบเรือและอาคารผู้โดยสารเสอโข่ว (Shekou Passenger Terminal).....	ค-5
รูปที่ ค-2 คณะนักวิจัยและผู้เข้าร่วมหารือ ณ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.....	ค-6
รูปที่ ค-3 สายการผลิตของ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.	ค-6
รูปที่ ค-4 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.	ค-7
รูปที่ ค-5 บรรยากาศการสัมภาษณ์ ณ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.....	ค-7
รูปที่ จ-1 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน.	จ-8
รูปที่ จ-2 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน	จ-10
รูปที่ จ-3 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน	จ-13

บทที่ 1

บทนำ

จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดนและประตูการค้าชายแดน (Border Gateway) ที่สำคัญของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเชื่อมโยงประเทศไทยกับเศรษฐกิจในภูมิภาคอินโดจีน ได้แก่ สปป.ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้ ในอนาคตจังหวัดหนองคายและจังหวัดนครพนมจะมีเส้นทางโลจิสติกส์ใหม่ทางบกที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างไทยกับภูมิภาคอินโดจีนเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น ก่อให้เกิดการขยายตัวด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกันเพิ่มขึ้น โดยกรณีของจังหวัดหนองคายจะเป็นจุดยุทธศาสตร์แรกของไทยที่เชื่อมโยงการขนส่งระหว่างไทย สปป.ลาว เวียดนาม และจีน ด้วยระบบการขนส่งทางราง ขณะที่จังหวัดนครพนมจะมีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่สามซึ่งจะช่วยเชื่อมการขนส่งระหว่างไทย สปป.ลาวตอนกลาง เวียดนาม และจีน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทดแทนการขนส่งรูปแบบเดิมที่ต้องอาศัยการลำเลียงผู้โดยสารและสินค้าข้ามแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอเมืองนครพนมกับเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สปป.ลาว ขณะที่จังหวัดมุกดาหารเป็นประตูการค้าสำคัญตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor) ซึ่งมีสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรที่ทำการขนส่งผ่าน สปป.ลาว เวียดนาม และบางส่วนเชื่อมโยงไปถึงจีนตอนใต้

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2554 ผู้บริหารหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐในท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ตลอดจนจังหวัดใกล้เคียงที่อยู่ถัดจากพรมแดน อาทิ อุดรธานี และหนองบัวลำภู มีแนวคิดผลักดันภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ (เมืองหลวงด้านเศรษฐกิจ) ในภูมิภาคอินโดจีน โดยเสนอให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone – SEZ) เพิ่มขึ้นในจังหวัดหนองคายและจังหวัดนครพนม เนื่องจากมีความได้เปรียบด้านที่ตั้งและติดกับเมืองสำคัญของ สปป.ลาว โดยกรณีของจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ติดกับแขวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซซึ่งเป็นแขวงของ สปป.ลาวที่มีสัดส่วนการค้ากับไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งของการค้าชายแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาวทั้งหมด ส่วนกรณีของจังหวัดนครพนมมีพื้นที่ติดกับแขวงคำม่วนซึ่งเป็นแขวงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอันดับที่สามของ สปป.ลาว รวมทั้งมีเส้นทางถนนที่สั้นที่สุดที่เชื่อมระหว่างไทยกับเขตปกครองตนเองกว่างซีจิง และกรณีของจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ติดกับแขวงสะหวันนะเขตและเขตเศรษฐกิจสะพานไซโนและเป็นเส้นทางเชื่อมต่อที่สำคัญที่สุดสำหรับการค้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟฟ้าระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเชื่อมต่อ สปป.ลาวและเวียดนาม ทำให้ทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารมีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และเหมาะสมสำหรับการศึกษาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิพิเศษที่เอื้อต่อการลงทุน ตลอดจนขอให้รัฐปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกด้านการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน การเคลื่อนย้ายทุน ปัจจัยการผลิต และแรงงานระหว่างประเทศมากขึ้น เพื่รองรับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และการเปิดตลาดการค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Area – ACFTA) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร

เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสม มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและการค้า มีแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนโดยรอบ

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาารูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษและกฎระเบียบของไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ศึกษาโอกาส ปัญหา อุปสรรค และความพร้อมในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมกับสถานะการพัฒนาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนโดยรอบ
3. เสนอแนะรูปแบบการลงทุนและการดำเนินการ (Model) ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะมีการพัฒนาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
4. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารที่มีความสอดคล้องลักษณะพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมุ่งเน้นประเด็นการกำหนดกิจการเป้าหมาย การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน และการจัดการด้านองค์กร

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษานโยบายและกฎระเบียบของไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ศึกษาความพร้อมทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว แรงงาน ความมั่นคง ภูมิศาสตร์ โครงสร้างพื้นฐาน และความพร้อมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ
3. ศึกษาารูปแบบการลงทุนและการดำเนินการ (Model) ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะมีการพัฒนาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร สิทธิประโยชน์และบริการต่างๆ ที่จะจัดให้มีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความเหมาะสมในการจัดตั้ง และความเสี่ยงในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
4. จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารที่มีความสอดคล้องลักษณะพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษและกฎระเบียบของไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. เข้าใจโอกาส ปัญหา อุปสรรค และความพร้อมในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมกับสถานะการพัฒนาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนโดยรอบ
3. มีข้อเสนอแนะรูปแบบการลงทุนและการดำเนินการ (Model) ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะมีการพัฒนาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
4. มีแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารที่มีความสอดคล้องลักษณะพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

ระเบียบวิธีการศึกษาของโครงการนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

ก. การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว โดยทำการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- เอกสารเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยและต่างประเทศ
- เอกสารเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบของไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและการค้าระหว่างประเทศ
- เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเชิงพื้นที่ของจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร

ข. การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเบื้องต้นและสำรวจภาคสนามที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร คณะผู้วิจัยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและเก็บข้อมูลภาคสนามที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 1 ครั้ง โดยเป็นการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและขอบเขตของกิจกรรมที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การค้า การเงิน การนำเข้า-ส่งออก แรงงาน และความมั่นคง นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังใช้การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้ทราบโอกาส ปัญหาและอุปสรรค และความพร้อมต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ค. การสำรวจภาคสนามที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ใช้อ้างอิงเป็นต้นแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร คณะผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูล ณ เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ ได้แก่ จีน (เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตั้งอยู่ในมณฑลกลางต้ง ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ณ เมืองเซินเจิ้น ชัวเถา และจูไห่) และอินเดีย (เขตเศรษฐกิจพิเศษในรัฐทมิฬนาฑู) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ การแบ่งเขตพื้นที่ ลักษณะสิ่งจูงใจ และโครงสร้างพื้นฐานและการออกกฎระเบียบ เพื่อให้เอื้อต่อการค้า

และการประกอบธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต้นทุนการก่อสร้างและการดำเนินงาน การบริหารด้านการตลาด เพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศไทย โดยจะดำเนินการ ดังนี้

- สังเกตการณ์การปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูล กฎระเบียบ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า
- สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารจัดการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่อยู่ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ง. **ประมวลข้อมูลทั้งหมดและวิเคราะห์รูปแบบการลงทุนและการดำเนินงานที่เหมาะสม และความพร้อมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** พร้อมทั้งจัดทำร่างข้อเสนอแนะการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร รวมทั้งจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นผลการวิเคราะห์/สังเคราะห์ เพื่อนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ณ จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดนครพนม โดยมีผู้เข้าร่วมจังหวัดละ 70 คน และที่กรุงเทพฯ 30 คน
- จ. **จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร** โดยพิจารณารูปแบบการลงทุนและการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ สิทธิประโยชน์ที่จะจัดให้มีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การจัดการด้านองค์กรในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.5 โครงสร้างของรายงาน

รายงานฉบับสมบูรณ์นี้ แบ่งการนำเสนอตามโครงสร้าง ดังนี้

- บทที่ 1 สรุปวัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขตของโครงการ และขั้นตอนการดำเนินงาน
- บทที่ 2 นำเสนอตัวอย่างการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศทั่วโลก
- บทที่ 3 สรุปวิวัฒนาการการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย
- บทที่ 4 นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ที่รวบรวมได้จากรายงาน เอกสาร การสัมมนา และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของแต่ละจังหวัด การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง และยุทธศาสตร์จังหวัด
- บทที่ 5 สรุปประเด็นทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- บทที่ 6 นำเสนอรูปแบบ (Model) ของกิจการเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งบริเวณจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหาร
- บทที่ 7 ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนและกระบวนการในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร

บทที่ 2

เขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ

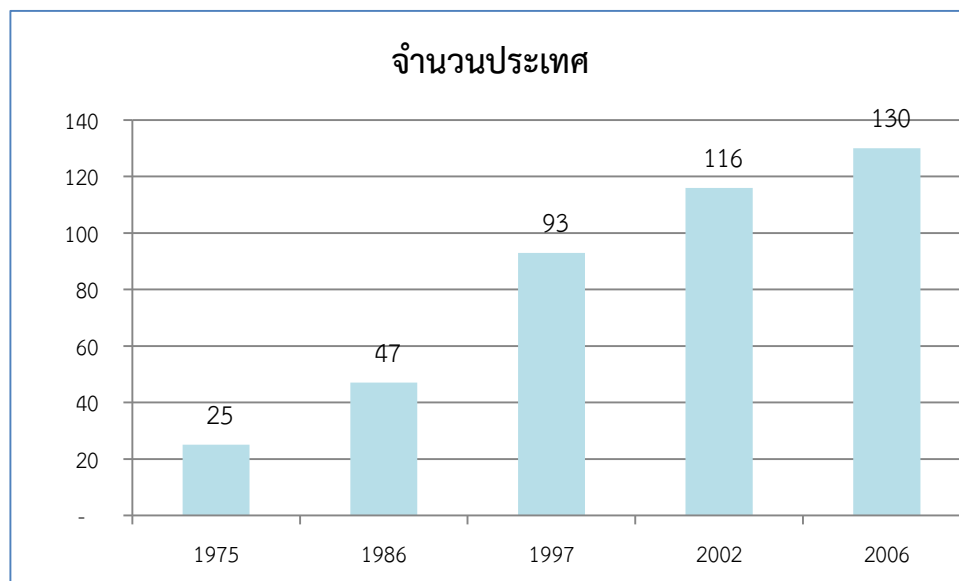
บทนี้นำเสนอตัวอย่างการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ภาพรวมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

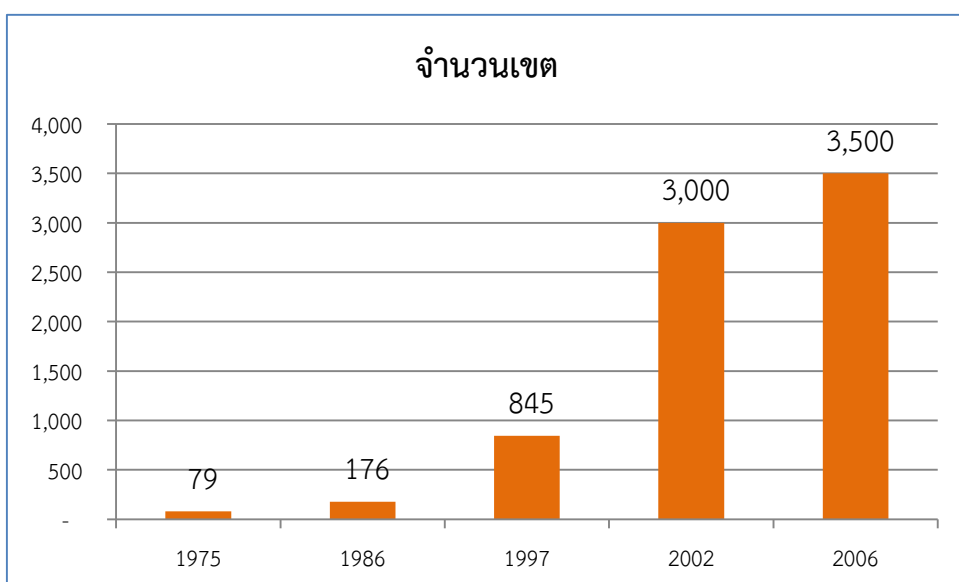
มหาวิทยาลัยแห่งรัฐไอโอว่า²⁹ ได้ให้คำจำกัดความเขตเศรษฐกิจพิเศษว่า **เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์กรหนึ่งซึ่งให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่บริษัทที่เลือกที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจนั้น** จากคำจำกัดความข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการค้าในภูมิภาคต่างๆ โดยการให้สิทธิพิเศษทางการค้าและเพื่อกระตุ้นการลงทุนทั้งภายในท้องถิ่นเอง และจากต่างประเทศภายในภูมิภาคนั้นๆ โดยใช้เครื่องมือด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยอาจยกเว้นกฎหมายที่ปกติใช้ทั่วไปทั้งประเทศในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งมาตรการทางภาษีที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นในประเทศ โดยทั่วไปแล้วการประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริษัทเอกชนจะได้รับสิทธิจูงใจทางภาษีและโอกาสในการจ่ายภาษีต่างๆ ที่ต่ำกว่าปกติ

จากรายงาน Special Economic Zones in Africa: Comparing Performance and Learning from Global Experience โดยธนาคารโลก แสดงให้เห็นว่าในช่วง 30 ปี ระหว่างปี ค.ศ. 1975-2006 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วโลกได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (รูปที่ 2.1-1 และรูปที่ 2.1-2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังปี ค.ศ. 1986 จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงมาก ซึ่งเป็นกระแสที่ถูกจุดประกายจากผลสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจในสาธารณรัฐประชาชนจีน

²⁹ Iowa State University, what are special economic zones, 2553, อ้างถึงใน เชิญ ไกรนรา. การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, หน้า 1, 2555.

รูปที่ 2.1-1 จำนวนประเทศที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รูปที่ 2.1-2 จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการจัดตั้งทั่วโลก

แต่ละประเทศจะให้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจำแนกออกได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. เขตการค้าเสรี (Free Trade Zones: FTZ) เป็นเขตการค้าปลอดภาษี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งเพื่อการบริโภคภายในประเทศหรือการส่งออก
2. เขตการแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ) เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมกิจการด้านการผลิตและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญ แต่ในบางกรณีอาจจะพัฒนาเป็น Hybrid EPZ ซึ่งจะรวมการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศด้วย

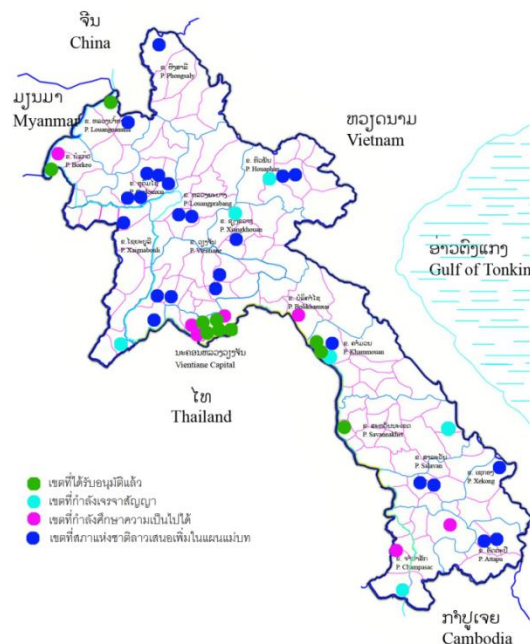
3. เขตประกอบการอุตสาหกรรม (Enterprise Zone) เป็นการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูการพัฒนาพื้นที่ย่อยในเขตเมืองหรือชนบทด้วยการให้แรงจูงใจและสิทธิประโยชน์ต่างๆ
4. โรงงานเดี่ยว (Single Factories) เป็นการให้สิทธิเฉพาะกับโรงงานหรือผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง โดยไม่จำกัดทำเลที่ตั้งของการประกอบการ
5. ท่าเรือเสรี (Free ports) เป็นการพัฒนาที่ใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ โดยส่งเสริมกิจการและการใช้ประโยชน์หลายประเภทแบบบูรณาการ
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะด้าน (Specialized Zone) เป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือกิจการเฉพาะด้าน เช่น อุทยานวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี เขตอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และศูนย์กลางการบริการทางการเงิน เป็นต้น

โดยทั่วไป เขตเศรษฐกิจพิเศษจะตั้งอยู่ใกล้เมืองชายแดนหรือท่าเรือ โดยที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนหรือห่างจากพื้นที่ชายแดนเข้ามายังพื้นที่ตอนในไม่เกิน 100 กิโลเมตร กิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในเขตเศรษฐกิจชายแดนส่วนใหญ่ ประกอบด้วย โรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์อำนวยความสะดวกทางการศุลกากร ศูนย์บริการด้านต่างๆ ของรัฐบาล คลังสินค้าทัณฑ์บน ศูนย์กระจายสินค้า ตลาดการค้าชายแดน โรงบำบัดน้ำเสีย พื้นที่สีเขียว และโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคม เช่น ที่อยู่อาศัย บริการทางการศึกษา โรงพยาบาล การขนส่งและการสื่อสาร ห้างสรรพสินค้า การท่องเที่ยว การจัดทำบรรจุภัณฑ์ บริการธนาคารและการประกันภัย เป็นต้น

เนื่องจากขอบเขตการศึกษานี้ ครอบคลุมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่ติดกับ สปป.ลาว การทบทวนตัวอย่างเขตเศรษฐกิจพิเศษในบทนี้ จึงให้ความสำคัญกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว และเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ในต่างประเทศที่จัดตั้งบริเวณชายแดนระหว่าง 2 ประเทศ ที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจค่อนข้างแตกต่างกัน ซึ่งเป็นบริบทที่ใกล้เคียงกับความแตกต่างระหว่างไทยกับ สปป.ลาว

2.2 เขตการค้าเสรีและเขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศเกษตรกรรมที่กำลังจะพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรม มีการเจริญเติบโตทางด้านประชากร การขยายตัวของเขตเมือง จำนวนยานพาหนะ การเดินทาง และการขนส่งสินค้า และด้วยปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ที่มีแนวเขตแดนติดต่อกับประเทศจีน ไทย เวียดนาม กัมพูชา และเมียนมาร์ ทำให้ สปป.ลาวเหมาะสมที่จะเป็นประเทศเครือข่ายในการขนส่งสินค้า จึงทำให้เกิดการลงทุนจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจ

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก สภาบริหารเศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษ [ออนไลน์]. 2557, แหล่งที่มา: www.sncsex.gov.la [2558]

รูปที่ 2.2-1 เขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว

สปป.ลาวได้ริเริ่มแนวความคิดในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเมื่อปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 (จังหวัดมุกดาหาร-แขวงสะหวันเขต) โดยรัฐบาล สปป.ลาวได้ตัดสินใจก่อสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโนเป็นแห่งแรก เพื่อเป็นการส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศตามเส้นทางหมายเลข 9 โดยดำเนินนโยบายตามทิศทางการพัฒนาของรัฐบาล ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดการพัฒนา 3 แนวทางหลัก ดังนี้

- กำหนดพื้นที่ทุกชายฝั่งเขตท่าไกลเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีสิทธิพิเศษดีกว่า เพื่อส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- กำหนดพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะ ส่งเสริมการลงทุน การค้า การท่องเที่ยว
- กำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม เป็นเขตอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรกรรม ผลิตเพื่อส่งออก

ทั้งนี้ ในระหว่างปี พ.ศ. 2546-2554 รัฐบาล สปป.ลาวได้อนุมัติการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (ขพส.: ชื่อย่อตามภาษาลาว) (Special Economic Zone: SEZ) ด้วยการลงทุนนับพันล้านเหรียญสหรัฐฯ จำนวน 8 แห่ง โดยได้กำหนดความหมายของการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

- เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตที่รัฐบาลกำหนดเพื่อพัฒนาให้เป็นตัวเมืองใหม่ที่ทันสมัยอย่างรอบด้าน เป็นสถานที่ดึงดูดการลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ มีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งพันเฮกตาร์ขึ้นไป มีนโยบายส่งเสริมพิเศษ มีระบบเศรษฐกิจ การเงิน การบริหารจัดการ มีระบบรับประกันความสงบปลอดภัย และปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

- เขตเศรษฐกิจเฉพาะ หมายถึง เขตที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรม เขตการผลิต เพื่อการส่งออก เขตตัวเมืองท่องเที่ยว เขตการค้าปลอดภาษี เขตพัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร เขตเศรษฐกิจชายแดนและอื่นๆ

รัฐบาล สปป.ลาวตั้งเป้าหมายว่าในปี พ.ศ. 2563 จะมี ขพส. ให้ได้ 25 แห่ง พื้นที่ 16,000 เฮกตาร์ (100,000 ไร่) เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ 7,000 เฮกตาร์ (43,750 ไร่) และเขตเศรษฐกิจเฉพาะ 9,000 เฮกตาร์ (56,250 ไร่) เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดย ขพส. จะเป็นพื้นที่สำหรับส่งเสริมการลงทุนที่มีประสิทธิภาพต่อประเทศที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ รัฐบาล สปป.ลาวคาดว่าในปี พ.ศ. 2563 จะเกิดการจ้างงานประมาณ 50,000 คน ณ สิ้นปี พ.ศ. 2555 สปป.ลาวมีเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลแล้ว รวม 10 เขต ดังสรุปในตารางที่ 2.2-1

ตารางที่ 2.2-1 เขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แขวงที่ตั้ง	เขตเศรษฐกิจพิเศษ
แขวงสะหวันนะเขต	เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน
แขวงคำม่วน	เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก
	เขตเศรษฐกิจเฉพาะภูเขียว
นครหลวงเวียงจันทน์	เขตเศรษฐกิจเฉพาะเวียงจันทน์-โนนทอง
	เขตพัฒนาไฮสปีดหรือไฮเวย์รวม
	เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง
	เขตเศรษฐกิจเฉพาะลองแก้งเวียงจันทน์
	เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพธิ์
แขวงหลวงน้ำทา	เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ
แขวงบ่อแก้ว	เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ

โดยมีรายละเอียดของแต่ละเขตเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

2.2.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน (Savan-Seno Special Economic Zone)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2546 ตั้งอยู่ในแขวงสุวรรณเขต (สะหวันนะเขต) มีเขตติดต่อกับจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทยทางทิศตะวันตก และตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor – EWEC)

การลงทุน จัดตั้งด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์กลางทางการค้า/การลงทุน ด้วยงบประมาณ 74 ล้านเหรียญสหรัฐ ลงทุนไปแล้ว 9 ล้านเหรียญสหรัฐ³⁰ มีพื้นที่รวม 954 เฮกตาร์ (5,962 ไร่) ระยะเวลาสัมปทาน 99 ปี³⁰

สิทธิพิเศษด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานเขต-เซโน³¹

1. ยกเว้นภาษีกำไร (อากรกำไร) เป็นระยะเวลา 2-10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 8-10 ตามปกติ จะยกเว้นภาษีกำไรเป็นระยะเวลา 2-7 ปี หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 10-20 สำหรับนักลงทุนต่างชาติ และในอัตราร้อยละ 35 สำหรับนิติบุคคลสัญชาติลาว
2. เสียภาษีรายได้ส่วนบุคคล (อากรรายได้ส่วนบุคคล) สำหรับคนต่างชาติ ในอัตราร้อยละ 5 (ตามปกติ คนต่างชาติเสียในอัตราร้อยละ 10)
3. ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า (อากรตัวเลขธุรกิจ) และภาษีสรรพสามิต (อากรخمใช้) (ตามปกติจะเสียภาษีการค้าในอัตราร้อยละ 5-10 และภาษีสรรพสามิตในอัตราร้อยละ 5-90)
4. ยกเว้นภาษีส่งออก และยกเว้นภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้างและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต
5. ระยะเวลาสัมปทานที่ดินนานสุดไม่เกิน 99 ปี และสามารถขอต่อสัมปทานได้ หากเช่าที่ดินเกิน 30 ปี จะได้รับการยกเว้นค่าเช่าเป็นระยะเวลา 12 ปี
6. นักลงทุนที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 100,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป พร้อมคู่สมรสและบุตรอายุต่ำกว่า 21 ปี จะได้รับ Foreign ID Card ซึ่งอนุญาตให้ทำงานใน สปป. ลาวได้และได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย 1 ปี หากมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป จะได้รับ Permanent Resident ID Card หรือได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย 1 ปี หรือได้รับหนังสือเดินทางลาว³²

ธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมและอนุญาตให้ดำเนินกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีดังนี้

1. ธุรกิจการผลิตและการแปรรูป เช่น การผลิตสินค้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออก การประกอบชิ้นส่วนเป็นสินค้าสำเร็จรูป การแปรรูปสินค้านำเข้าเพื่อส่งขายต่อภายในประเทศหรือส่งออกต่างประเทศ การแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม การผลิตสินค้าหัตถกรรม โรงงานรับเหมา การบรรจุหีบห่อสินค้า และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
2. ธุรกิจการค้า เช่น ร้านค้าปลอดภาษี การค้าขายส่งผ่านแดนปลอดภาษี การขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ (เช่น สินค้าหัตถกรรม ไม้หอม เครื่องประดับ อัญมณี และอื่นๆ) ศูนย์

³⁰ สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต, แขวงสะหวันนะเขต. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/data-service/sub-savannakhet/savannakhet/economic.php> [20 พฤษภาคม 2558]

³¹ กระทรวงพาณิชย์. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. การเลือกทำเลที่ตั้งในการประกอบธุรกิจ/นิคมอุตสาหกรรม (เขตเศรษฐกิจพิเศษ), 2557

³² กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2557

หรือร้านแสดงสินค้า ห้างสรรพสินค้าและค้าปลีก ศูนย์การประชุมและสัมมนา (เพื่อส่งเสริมงาน การขายส่งและการส่งออก) การส่งออก การนำเข้า และการผ่านแดน

3. ธุรกิจบริการและการจัดส่ง เช่น ระบบจัดเก็บสินค้าทั่วไป ห้องเย็น การบริการจัดส่งสินค้า สถานีบริการขนถ่ายสินค้าหนัก บริษัทรับเหมาขนส่ง โรงแรม อาคารชุดให้เช่า (Apartment) บ้านจัดสรร อาคาร สำนักงานให้เช่า การจัดทัวร์ท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนา แหล่งพักผ่อน สถานที่เล่นกีฬา สวนสนุก แหล่งท่องเที่ยว ธนาคารหรือสถาบันการเงิน การ ประกันภัย กองทุนสวัสดิการสังคม โรงเรียนวิชาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน โรงเรียนสามัญศึกษา มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ร้านอาหาร ไปรษณีย์
4. สำนักงานผู้แทน และสาขาบริษัทภายในหรือต่างประเทศ เช่น สำนักงานผู้แทนการค้า (เพื่อ ส่งเสริมการส่งออก) สำนักงานผู้แทนด้านการท่องเที่ยว บริษัทที่ปรึกษาสากล บริษัทการบิน บริษัทขนส่ง

ข้อได้เปรียบของการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ได้แก่

1. มีเสถียรภาพทางการเมืองและปลอดภัยสูง
2. เป็นแหล่งต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศอื่นๆ
3. ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) สำหรับการส่งออกไปยังประเทศพัฒนาแล้ว
4. มีสิทธิประโยชน์ในการลงทุน อาทิเช่น ได้รับการยกเว้นภาษีกำไรระยะเวลา 2-10 ปี นับตั้งแต่เริ่ม มีกำไร ยกเว้นภาษีส่งออกและภาษีนำเข้าวัตถุดิบและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และระยะเวลา สัมปทานที่ดิน นานถึง 99 ปี

ข้อจำกัดของการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ได้แก่

1. สาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ยังไม่พร้อม
2. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่มีผลบังคับต่ำกว่ากฎหมาย ทำ ให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่น
3. การดำเนินการเรื่องเอกสารสลับซับซ้อนและยังมีปัญหาการประสานความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายมาก

ตัวอย่างโรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน³³

- โรงงาน KP Beau Lao Co., Ltd. (KPBL) เปิดดำเนินการในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 เป็นการ ร่วมทุนระหว่าง KP Group ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ที่เวียงจันทน์ กับ Burea Co. โดยมุ่งเน้นส่งเสริม

³³ สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. การสำรวจศักยภาพพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไทย-ลาว- เวียดนาม ณ มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน-ลาวบาว-เว้-ดามัง และนครพนม-คำม่วน. ในรายงานสรุปผล, หน้า 2. ระหว่างวันที่ 20-23 มีนาคม 2557 ณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557.

การผลิตสินค้า “Made in Lao” จำพวกเครื่องสำอาง อาทิ สบู่ สุนัขพันธุ์ และของเล่นเด็ก เพื่อส่งออกขายยังต่างประเทศ โดยเฉพาะญี่ปุ่นและประเทศในอาเซียน โดยใช้ท่าเรือแหลมฉบัง มีพนักงานรวมประมาณ 90 คน และมีแผนขยายการจ้างงานเพิ่มเป็น 180 คน

- โรงงาน Aeroworks (Lao) Co., Ltd สัญชาติเนเธอร์แลนด์ เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2554 เป็นโรงงานผลิตชิ้นส่วนของเครื่องบิน โดยเฉพาะเก้าอี้และระบบล้อคประตูละดับบนเครื่องบิน ทำการผลิตเสริมจากการผลิตของโรงงาน Aeroworks ในไทยที่แหลมฉบัง โดยนำเข้าวัตถุดิบจากไทย และส่งสินค้ากลับไปรวบรวมและส่งออกที่ท่าเรือแหลมฉบังและทางเครื่องบินจากกรุงเทพฯ ซึ่งส่วนใหญ่ส่งออกไปยังสหรัฐฯ การมาลงทุนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน เพื่อต้องการขยายฐานการผลิตมายังลาวและต้องการสิทธิประโยชน์ทางภาษี ปัจจุบันมีพนักงานประมาณ 60 คน ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมจากไทยและมีพนักงานคนไทยเป็นผู้ควบคุมงาน
- โรงงาน Nikon Lao., Ltd เป็นการลงทุนของญี่ปุ่น เพื่อผลิตชิ้นส่วนของกล้องดิจิทัล โดยการย้ายฐานการผลิตชิ้นส่วนที่เคยผลิตที่บริษัทแม่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน โรงงานเปิดดำเนินการแล้วเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ปัจจุบันมีพนักงานประมาณ 525 คน โดยมีการส่งไปฝึกอบรมที่ประเทศไทย และมีคนไทยเป็นผู้ควบคุมงานและเป็นผู้จัดการโรงงาน

Zone A (Savan City) มีเนื้อที่ 305 เฮกตาร์ เป็นเขตศูนย์การค้าและการบริการ ปัจจุบันมีบริษัท สะหวันโล จำกัด ของ สปบ.ลาว ได้รับสัมปทาน 31 ปี โดยลงทุนแบบครบวงจร ประกอบด้วย โรงแรม ร้านอาหาร ศูนย์การค้า และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบไฟฟ้า และน้ำประปา

ที่มา: สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต (ออนไลน์) <http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/data-service/sub-savannakhet/savannakhet/economic.php>, 2558

รูปที่ 2.2-2 Master plan Zone A “Savan city” เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน

Zone B (Logistic Park) มีเนื้อที่ 20 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ในเมืองอุทุมพอน แขวงสะหวันนะเขต โดยมีรัฐบาล สปป.ลาวลงทุนพัฒนาเอง เป็นศูนย์การบริการจัดส่งสินค้า โดยรัฐบาล สปป.ลาวได้ขอให้ JBIC ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเพื่อขยายพื้นที่เป็น Zone B1 รวมทั้งขอเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Soft loans) เพื่อพัฒนาร่วมกับประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบัน Zone B มี 3 บริษัทเข้าไปลงทุน ได้แก่ บริษัท Double A logistics (ไทย) บริษัท นานน โลจิสติกส์ (ไทย) และบริษัท Logitem (ญี่ปุ่น)

ที่มา: เรื่องเดียวกัน

รูปที่ 2.2-3 Zone B “Logistic Park” ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน

Zone C (Savan Park) มีเนื้อที่ 211 เฮกตาร์ เป็นเขตอุตสาหกรรมและการค้า โดยมีบริษัทจำนวน 24 บริษัทเข้าไปลงทุน เช่น บริษัท Savan Pacific (ลาว-มาเลเซีย) บริษัท Lao tin (ญี่ปุ่น) บริษัท DKLS (มาเลเซีย) เป็นต้น

ที่มา: เรื่องเดียวกัน

รูปที่ 2.2-4 Zone C “Savan Park” ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน

Zone D (Resettlement) มีเนื้อที่ 118 เฮกตาร์ ทางรัฐบาล สปป.ลาวได้ลงทุน เพื่อรองรับการโยกย้ายของประชาชนออกจากพื้นที่ Zone A

ที่มา: เรื่องเดียวกัน

รูปที่ 2.2-5 “Resettlement” ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน

2.2.2 เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก (Thakhek SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2555 ตั้งอยู่ในเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน มีเขตติดต่อกับจังหวัดนครพนมของประเทศไทยทางทิศตะวันตก ใกล้กับสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 มีพื้นที่ 1,035 เฮกตาร์ (6,468.75 ไร่)

การลงทุน รัฐบาล สปป.ลาวเป็นผู้ลงทุน มีมูลค่าการลงทุน 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการ ระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 75 ปี โดยแบ่งการก่อสร้างเป็น 3 ระยะ คาดว่าจะใช้เวลาก่อสร้างทั้งหมด 7 ปี

- ระยะแรก จะพัฒนาโครงการด้วยการก่อสร้างศูนย์การเงินนานาชาติ ใช้เวลาก่อสร้าง 2 ปี เงินลงทุน 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ระยะที่สอง จะก่อสร้างสวนสนุกดิสนีย์ลาวที่จะใช้เวลาก่อสร้าง 2 ปี เงินลงทุน 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ระยะที่สาม จะพัฒนาเป็นสวนที่อยู่อาศัย ใช้เวลาก่อสร้าง 3 ปี เงินลงทุน 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสัมปทานที่ดินระยะที่ 2 และ 3 รัฐบาล สปป. ลาวจะให้สัมปทานแยก

ในปี พ.ศ. 2556 ผู้พัฒนาได้ลงทุน 4.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และมีบริษัทจากประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ เวียดนาม และ สปป.ลาวขออนุญาตลงทุนในเขตเศรษฐกิจ³⁴ โดยแบ่งเป็นบริษัทต่างชาติ 1 บริษัท บริษัทลาว 4 บริษัท และบริษัทร่วมทุนลาว-ต่างประเทศจำนวน 3 บริษัท รวมเป็น 8 บริษัท ได้แก่

- 1) บริษัท SK-KS ขาเข้า-ขาออก จำกัด เป็นบริษัทลาว เป็นผู้พัฒนาพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจฯ และลงทุนในเนื้อที่ 5.5 เฮกตาร์ เพื่อสร้างห้างสรรพสินค้า
- 2) บริษัท โจ้ บุนมี จำกัด (Jo Bounmy company Limited) เป็นบริษัทลาว ลงทุนในเนื้อที่ 114 เฮกตาร์ มีแผนจะดำเนินธุรกิจ ได้แก่ โครงการประกอบรถยนต์ บริษัทเครือข่ายเทคโนโลยีครบวงจรและโทรคมนาคม โครงการประกอบเครื่องไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิด โรงงานซ่อมแซมผลิตเครื่องดื่ม โสมเกาหลีบำรุงร่างกาย โรงงานจัดเย็บและผลิตรองเท้าทุกชนิด โรงงานแปรรูปผลไม้แช่แข็ง โรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวและเส้นหมี่ โรงงานผลิตหน่อไม้แห้ง โรงงานผลิตกระดาษทราย โรงงานผลิตหัวอาหารสุกร และโรงงานผลิตกระบะเป่า
- 3) บริษัท Beijing Pensen Technology Development จำกัด (สัญชาติจีน ถือหุ้นร้อยละ 90) ร่วมทุนกับบริษัทบุนมี พัฒนาการค้า ขาออก-ขาเข้า จำกัด (สัญชาติลาว ถือหุ้นร้อยละ 10) ลงทุนในเนื้อที่ 375 เฮกตาร์ มีแผนจะดำเนินธุรกิจ ได้แก่ โรงแรม 5 ดาว โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง โกดังเก็บสินค้า โรงงานผลิตปุ๋ยปลอดสารพิษ โรงงานผลิตเส้นหมี่กึ่งสำเร็จรูป โรงงานผลิตอาหารกระป๋อง โรงงานผลิตกระเบื้องปูพื้น ศูนย์บริการขนส่งภายในและต่างประเทศ ศูนย์บริการท่องเที่ยว และธนาคาร
- 4) บริษัท Sisouvan Australia and Architects' regional team (สัญชาติสิงคโปร์ ถือหุ้นร้อยละ 90) ร่วมทุนกับบริษัทบุนมี พัฒนาการค้า ขาออก-ขาเข้า จำกัด (สัญชาติลาว ถือหุ้นร้อยละ 10) ลงทุนในเนื้อที่ 80 เฮกตาร์ มีแผนจะดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ศูนย์บริการด้านอุตสาหกรรมและการค้า การเงิน และโรงแรม
- 5) บริษัท Sanum Investment จำกัด เป็นบริษัทสัญชาติอเมริกัน ลงทุนในเนื้อที่ 90 เฮกตาร์ มีแผนจะดำเนินธุรกิจ ได้แก่ คาสิโน สโมสรตู้เกมส์ โรงแรม 5 ดาว ศูนย์การค้าปลอดภาษี เขตธุรกิจการค้า ศูนย์บริการอบนวดและสปา ศูนย์บริการต้อนรับลูกค้า
- 6) บริษัท GYS (สัญชาติจีน ถือหุ้นร้อยละ 90) และบริษัท บุนมี พัฒนาการค้า ขาออก-ขาเข้า จำกัด (สัญชาติลาว ถือหุ้นร้อยละ 10) ลงทุนในเนื้อที่ 50 เฮกตาร์ มีแผนจะดำเนินธุรกิจ ได้แก่ โรงงานไก่กระป๋องสำเร็จรูปเพื่อส่งออก และโกดังสินค้า
- 7) บริษัท TC Group จำกัด เป็นบริษัทสัญชาติ สปป.ลาว ลงทุนเกี่ยวกับการให้เช่าป้ายโฆษณาต่างๆ
- 8) บริษัทเจริญพัฒนาก่อสร้างและซ่อมแซมเคสสถาน จำกัด เป็นบริษัทสัญชาติลาว ลงทุนในเนื้อที่ 3 เฮกตาร์ มีแผนจะดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ศูนย์การค้า อาคารสำนักงาน ลานจอดรถ

³⁴ สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต. ลาวเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะแห่งใหม่ที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน. [ออนไลน์]. 18 พฤษภาคม 2555. แหล่งที่มา: http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/news/detail.php?ELEMENT_ID=648 [20 พฤษภาคม 2558]

ต้นปี พ.ศ. 2557 บริษัทสัญญาติเวียดนามทำสัญญาเช่าประกอบการในพื้นที่ 14.5 เฮกตาร์ เป็นเวลา 75 ปี ด้วยเงินลงทุน 152 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อพัฒนา โรงแรม สำนักงาน สถานตากอากาศ ร้านอาหาร และสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว รวมพื้นที่ที่ทำสัญญาแล้วมากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่³⁵

ในปี พ.ศ. 2557 ได้มีการลงนามในสัญญาข้อตกลงร่วมในการพัฒนาระยะแรกของการก่อสร้างในพื้นที่ขนาด 7 เฮกตาร์ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์การเงินนานาชาติ โดยบริษัทอาคเนย์ ฟาร์ม โซล (Akane Farm sole Co Ltd) และนักลงทุนสัญชาติไทยและมาเลเซียจะพัฒนาสวนสนุกตีสันยาลาว ในระยะการก่อสร้างที่สอง และส่วนที่อยู่อาศัย ในระยะที่สามต่อไป³⁶

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ใกล้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 (จังหวัดนครพนม-แขวงคำม่วน) และถนนหมายเลข 12 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักเชื่อมต่อกับท่าเรือน้ำลึก Young Anh ของเวียดนาม นอกจากนี้ นักลงทุนยังได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าประเภทพลังงานและพาหนะสำหรับการผลิตอีกด้วย

ธุรกิจที่มีศักยภาพ แบ่งเป็นเขตต่างๆ อาทิเช่น เขตการค้าและบริการ (ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า และสถาบันการเงิน) เขตโรงแรม (โรงแรม 3-5 ดาว) เขตขนส่งและกระจายสินค้า (คลังสินค้า และธุรกิจบริการกระจายสินค้า) เขตการศึกษาและสาธารณสุข (โรงเรียน โรงพยาบาล และศูนย์สุขภาพ)

2.2.3 เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว (Phoukhyo SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2553 ในแขวงคำม่วน มีเขตติดต่อกับจังหวัดนครพนมของประเทศไทยทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ 4,850 เฮกตาร์ (30,312 ไร่)

การลงทุน พัฒนาโดยนักลงทุนภายในประเทศ มูลค่าเงินลงทุน 708 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อพัฒนาเป็นตัวเมืองใหม่ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนวางผังเมืองเพื่อรองรับการก่อสร้าง โดยมีระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 99 ปี

ปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 (จังหวัดนครพนม-แขวงคำม่วน) เพียง 14 กิโลเมตร และอยู่ใกล้กับถนนหมายเลข 12 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักเชื่อมต่อกับท่าเรือน้ำลึก Young Anh ของเวียดนาม โดย สปป.ลาวมีเป้าหมายพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตเมืองใหม่ นอกจากนี้ นักลงทุนยังได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีต่างๆ เช่น ภาควัตถุอุตสาหกรรมจะได้รับยกเว้นภาษีกำไรในช่วง 3-10 ปีแรกของการดำเนินการ หลังจากนั้น จะเสียภาษีกำไรในอัตราร้อยละ 7-8

ธุรกิจที่มีศักยภาพ โรงแรม 3-5 ดาว โรงเรียน ศูนย์วัฒนธรรม โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้าและประกอบชิ้นส่วนอะไหล่

³⁵ ที่มา: สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต

³⁶ Vientiane time, 2557

2.2.4 เขตเศรษฐกิจเฉพาะอุตสาหกรรมและการค้าเวียงจันทน์โนนทอง (VITA Park)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2554 ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดหนองคายของประเทศไทยทางทิศใต้ มีพื้นที่ 110 เฮกตาร์ (687 ไร่)

การลงทุน โดยการพัฒนาจากนักลงทุนจากจีน-ไต้หวัน ร่วมกับรัฐบาล สปป.ลาว มีมูลค่า 43 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นการลงทุนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ขั้นตอนการสำรวจที่ดิน การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน จัดสรรและแบ่งเขตการลงทุน และการก่อสร้างอาคารและโรงงาน ปัจจุบันอยู่ในช่วงเริ่มต้น

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ห่างจากใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์เพียง 22 กิโลเมตร จึงเอื้อต่อการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ และสามารถหาแรงงานที่มีทักษะได้ค่อนข้างง่าย นอกจากนี้ นักลงทุนยังได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีต่างๆ เช่น หากเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งออก ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ของสินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้ จะได้รับยกเว้นภาษีกำไร 5-10 ปี (นับตั้งแต่ปีที่ธุรกิจมีกำไร)

ธุรกิจที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น ภาคบริการ (โรงเรียน โรงพยาบาล และโรงแรม) ภาคการค้า (ร้านค้าปลีก และศูนย์การค้า) ภาคอุตสาหกรรม (สิ่งทอ รองเท้า จักรยาน และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์)

2.2.5 เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซธธา (Saysetha Development SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2554 ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดหนองคายของประเทศไทยทางทิศใต้ มีพื้นที่ 1,000 เฮกตาร์ (6,250 ไร่)

การลงทุน พัฒนาโดยบริษัทร่วมทุนลาวและจีน มีมูลค่าการลงทุน 128 ล้านดอลลาร์สหรัฐ พัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อการส่งออก ระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 50 ปี

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ จึงเอื้อต่อการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ และสามารถหาแรงงานที่มีทักษะค่อนข้างง่าย นอกจากนี้ สาธารณูปโภคพื้นฐานยังมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อส่งออก

ธุรกิจที่มีศักยภาพ ธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร ไม้ อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องจักร

2.2.6 เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง (Thatluang lake SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2554 ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดหนองคายของประเทศไทยทางทิศใต้ มีพื้นที่ 365 เฮกตาร์ (2,281 ไร่)

การลงทุน พัฒนาโดยนักลงทุนจากประเทศจีน เงินลงทุน 1,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ พัฒนาเป็นเขตท่องเที่ยว การค้าและบริการ ระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 99 ปี

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ จึงเอื้อต่อการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ สามารถหาแรงงานที่มีทักษะค่อนข้างง่าย และสาธารณูปโภคพื้นฐานมีความพร้อม โดยเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ได้มีการทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เพื่อเริ่มต้นการก่อสร้างอย่างเป็นทางการ

ธุรกิจที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น เขตวัฒนธรรม (สถานทูต โรงแรม 5 ดาว และห้างสรรพสินค้า) เขตการเงินและธุรกิจ (สถาบันการเงิน) เขต Intensive Residential Area (โรงพยาบาล และโรงเรียน) เขต Low-rise Residential Area (ที่อยู่อาศัยในรูปแบบต่างๆ) เขตการท่องเที่ยวและสนันทนาการ (ศูนย์การค้า โรงแรม และที่พักตากอากาศ) และสนามกอล์ฟ

2.2.7 เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองแตงค์ (LongThanh Vientiane SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2551 ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดหนองคายของประเทศไทยทางทิศใต้ มีพื้นที่ 557.75 เฮกตาร์ (3,486 ไร่)

การลงทุน พัฒนาโดยกลุ่มบริษัทกอล์ฟลองแตงค์จากประเทศเวียดนาม มูลค่าการลงทุน 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ พัฒนาเป็นเขตรองรับการท่องเที่ยวและการบริการ ปัจจุบันเปิดเป็นสนามกอล์ฟแล้ว ระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 99 ปี

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ห่างจากใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ 16 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 (จังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์) 400 เมตร มีสาธารณูปโภคพื้นฐานพร้อม

ธุรกิจที่มีศักยภาพ สนามกอล์ฟ 36 หลุม โรงแรม 5 ดาว สถานที่พักตากอากาศ หอประชุม ศูนย์กีฬา โรงเรียน และซูเปอร์มาร์เก็ต

2.2.8 เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพธิ์ (Dongphosy SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2555 ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดหนองคายของประเทศไทยทางทิศใต้ มีพื้นที่ 53.9 เฮกตาร์ (337 ไร่)

การลงทุน พัฒนาโดยบริษัทยูพีแอร์ลาว กับบริษัท ยูนิเวอร์ซัลแปซิฟิก จำกัด เพื่อรองรับการลงทุนด้านการค้า การบริการ การท่องเที่ยว และการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ โดยพัฒนาจากข้อสังเกตที่ประชาชนลาวข้ามฝั่งไปซื้อสินค้าในประเทศไทยจำนวนมาก จึงได้ก่อตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพธิ์ เพื่อส่งเสริมการค้าบริเวณชายแดนให้หลากหลายและทันสมัย โดยมีระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 50 ปี

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ห่างจากใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ 16 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนถนน 450 ปี ซึ่งเป็นถนนเพื่อร่วมฉลองครบรอบ 450 ปีแห่งการก่อตั้งนครหลวงเวียงจันทน์ในปี พ.ศ. 2553 ถนนดังกล่าวมีสภาพดีเหมาะแก่การเดินทางและขนส่งสินค้า

ธุรกิจที่มีศักยภาพ สถาบันการเงิน ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า โรงแรม คลังสินค้า โรงพยาบาล และศูนย์ฝึกอบรม โดยมีเป้าหมายเพื่อรองรับการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการค้าบริเวณชายแดน

2.2.9 เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ (Boten Beautiful Land SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2553 ในแขวงหลวงน้ำทาทางตอนเหนือของประเทศ มีเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐประชาชนจีนทางทิศเหนือ มีพื้นที่ 1,640 เฮกตาร์ (10,250 ไร่)

การลงทุน อยู่ใกล้บริเวณเขตชายแดนลาวและจีนตอนใต้ มีนักลงทุนจากจีน เกาหลี อังกฤษ รัสเซีย และไทยเข้าไปลงทุน มูลค่าโครงการ 500 ล้านเหรียญ ประกอบด้วย คลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้า ร้านค้า และแหล่งบันเทิง โรงแรม ระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 50 ปี

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ใกล้กับเส้นทาง A3 ซึ่งเชื่อมระหว่างจีนตอนใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ธุรกิจที่มีศักยภาพ คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า โรงแรม รีสอร์ท สถาบันการเงิน โทรคมนาคม สนามกอล์ฟ และศูนย์สุขภาพ

2.2.10 เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ (Golden Triangle SEZ)

ลักษณะทางกายภาพ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2553 ในเมืองต้นฝั้ว แขวงบ่อแก้ว ทางตอนเหนือของ สปป.ลาว มีเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ทางทิศเหนือ มีพื้นที่ 3,000 เฮกตาร์ (18,750 ไร่)

การลงทุน พัฒนาเป็นเขตการท่องเที่ยวซึ่งมีกลุ่ม บริษัท ดอกจิวคำ เป็นผู้ลงทุนพัฒนา มีมูลค่า 86.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปัจจุบันมีการลงทุนไปแล้ว 602 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการ โดยมีแผนที่จะก่อสร้างสนามบินนานาชาติซึ่งกำลังอยู่ในช่วงสำรวจและออกแบบ ระยะเวลาสัมปทานพื้นที่ 50 ปี

ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน พื้นที่อยู่ระหว่างเขตแดน สปป.ลาว ไทย และพม่า ส่งผลให้นักลงทุนสามารถนำเข้าวัตถุดิบหรือวัสดุก่อสร้างจากไทยและพม่าได้สะดวกรวดเร็ว

ธุรกิจที่มีศักยภาพ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคพื้นฐาน เกษตรกรรม ปศุสัตว์ โรงแรม ที่อยู่อาศัย สนามกอล์ฟ สถาบันการศึกษา ศูนย์สุขภาพ ร้านค้า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ร้านอาหาร และคลังสินค้า

2.2.11 เขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังอยู่ในการเจรจา

- **เขตการค้าชายแดนแดนสวรรค์ (Dansavanh Border Trade Zone)** ตั้งอยู่ในแขวงสุวรรณเขต (สะหวันนะเขต) มีเขตติดต่อกับจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทยทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ 3,853.90 เฮกตาร์ พัฒนาโดยรัฐบาล สปป.ลาว เพื่อเป็นพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว การค้าและการบริการ ตลอดจนอุตสาหกรรม
- **เขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะเชียงขวาง (Xiangkhouang SEZ)** ตั้งอยู่ในแขวงเชียงขวาง มีเขตติดต่อกับประเทศเวียดนามทางทิศตะวันออก มีพื้นที่ 26,195.64 เฮกตาร์ พัฒนาโดยรัฐบาล สปป.ลาว เพื่อเป็นพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม
- **เขตเศรษฐกิจพิเศษมหานที-สีพันดอน (Mahanaty Siphandon SEZ)** ตั้งอยู่ในแขวงจำปาศักดิ์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานีของประเทศไทยทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ 7,075 เฮกตาร์ พัฒนาโดยนักลงทุนประเทศเกาหลี เพื่อเป็นพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว การค้าและการบริการ
- **เขตเศรษฐกิจเฉพาะวังเต่า (Vangtao Specific Economic Zone)** ตั้งอยู่ในแขวงจำปาศักดิ์ มีเขตติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานีของประเทศไทยทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ 312 เฮกตาร์ พัฒนาโดยนักลงทุนประเทศรัสเซีย เพื่อเป็นพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว การค้าและการบริการ

2.3 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน

ตัวอย่างการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ บนพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแตกต่างกันนั้น สามารถสรุปได้ ดังแสดงในตารางที่ 2.3-1

ตารางที่ 2.3-1 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่สำคัญในต่างประเทศ³⁷

ชื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	ที่ตั้ง	ขนาดพื้นที่และอุตสาหกรรมเป้าหมาย	นักลงทุน
1. เขตผลิตเพื่อการส่งออก มาควิลาโดร่า	ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศเม็กซิโกอยู่ในแนวชายแดนระหว่างเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2508 อุตสาหกรรมหลักคืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ตัดเย็บเสื้อผ้า พลาสติก เพอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วนยานยนต์ สินค้าที่ผลิตประมาณ ร้อยละ 90 ส่งกลับไปจำหน่ายยังสหรัฐอเมริกา	นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นบริษัทสัญชาติสหรัฐอเมริกา
2. เขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทารีน-สตูบิส	ตั้งอยู่ทางตะวันตกของประเทศโปแลนด์ อยู่ในแนวชายแดนระหว่างโปแลนด์และเยอรมัน	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2540 อุตสาหกรรมหลักคือ อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ เพอร์นิเจอร์สำนักงาน อุปกรณ์ตกแต่งสำนักงาน เคมี สิ่งทอ วิศวกรรมและอาหาร ซึ่งดึงดูดนักลงทุนจากประเทศในทวีปยุโรป	นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีสัญชาติในทวีปยุโรป เช่น เยอรมัน โปแลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร เบลเยียม สวีเดน
3. เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น	ตั้งอยู่บนแผ่นดินใหญ่ของจีนใกล้กับเกาะฮ่องกง	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2523 มีเนื้อที่ 1,953 ตร.กม. เป้าหมายเพื่อเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของจีนและประสบความสำเร็จมากที่สุด ส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ การผลิตยา การก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง เคมีภัณฑ์ ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ การประกอบและการผลิตอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเครื่องมืออุตสาหกรรมและเครื่องมือวัด อุปกรณ์ทางการแพทย์ การวิจัยและพัฒนาและอุปกรณ์โทรคมนาคมขนส่งสินค้า	นักลงทุนเป็นบริษัทสัญชาติ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ยุโรป และสหรัฐอเมริกา

³⁷ ดัดแปลงมาจาก เชิญ ไกรนรา, เรื่องเดียวกัน.

ชื่อเขตเศรษฐกิจ พิเศษชายแดน	ที่ตั้ง	ขนาดพื้นที่และอุตสาหกรรม เป้าหมาย	นักลงทุน
4. ภูมิภาค อุตสาหกรรม เคซอง	ตั้งอยู่ในประเทศเกาหลี เหนือในแนวชายแดน เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2545 พื้นที่ 66 ตร.กม. ภายในปี พ.ศ. 2555 จะมีการจ้างงานประมาณ 700,000 คน บริษัทจากเกาหลี ใต้ใช้ประโยชน์จากแรงงานราคา ถูกของเกาหลีเหนือเพื่อผลิต สินค้ามาตรฐานต่ำ เช่น รองเท้า เสื้อผ้า และนาฬิกา เพื่อแข่งขัน กับประเทศจีน	นักลงทุนเป็นบริษัท จากเกาหลีใต้
5. ภูมิภาคการ พัฒนาอีอีอี ดาร์	ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของ ประเทศมาเลเซียใกล้กับ เกาะสิงคโปร์	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2549 พื้นที่ 2,217 ตร.กม. ประมาณ ร้อยละ 60 ของมูลค่าเพิ่มด้าน อุตสาหกรรมมาจาก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรมเคมี และผลิตภัณฑ์เคมี เช่น ปิโตร เคมีพลาสติกและ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	นักลงทุนเป็นบริษัท สัญชาติสิงคโปร์
6. เขตเศรษฐกิจ พิเศษบาตัม	ตั้งอยู่บนเกาะบาตัมของ อินโดนีเซียใกล้กับเกาะ สิงคโปร์	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2550 เป็นเขตการค้าเสรี อุตสาหกรรม หลัก คือ การต่อเรือ และ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์	นักลงทุนเป็นบริษัท สัญชาติสิงคโปร์
7. เขตเศรษฐกิจ พิเศษบาเวต	ตั้งอยู่ในประเทศกัมพูชา ในแนวชายแดนกัมพูชา และเวียดนาม	เปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2548 มี เป้าหมายเพื่อส่งเสริมการผลิต อุตสาหกรรมสิ่งทอ และ อุตสาหกรรมการผลิตจักรยาน และบริการคาสีโนชายแดน	นักลงทุนเป็นบริษัท สัญชาติจีนและญี่ปุ่น

2.3.1 เขตผลิตเพื่อการส่งออกมาควิลาโดร่า

ในปี พ.ศ. 2508 มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างประเทศเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา เรียกว่า มาควิลาโดร่า (Maquiladora) หรือเขตการผลิตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเมืองชายแดนมาควิลาโดร่า ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือที่รู้จักกันในชื่อ “Zona Libre” หรือเขตเสรี ประกอบด้วย บาจาแคลิฟอร์เนีย และบางเมืองในรัฐโซโนรา ที่มีบทบาทเป็นเมืองท่าเสรี ซึ่งการค้าและการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาในเขตนี้เป็นไปอย่างเสรี โดยอุตสาหกรรมหลักในเขตเศรษฐกิจชายแดนเหล่านี้ ประกอบด้วย สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้า และยานยนต์³⁸

เขตเศรษฐกิจชายแดนของเม็กซิโกเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและแหล่งจ้างงานที่สำคัญของเม็กซิโก โดยในปี พ.ศ. 2545 มีโรงงานอุตสาหกรรมชายแดนประมาณ 3,000 แห่งตามแนวชายแดนประมาณ 2,000 ไมล์ระหว่างเม็กซิโก-สหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดการจ้างงานประมาณ 1 ล้านคน และเม็กซิโกนำเข้าสินค้ามากกว่า 51 พันล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้ การพึ่งพาระหว่าง 2 ประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็วผ่านการค้าชายแดนระดับดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองชายแดนของทั้งสองประเทศ³⁹ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการพัฒนาเกิดขึ้นอย่างมาก ก็ยังมีปัญหาเฉพาะพื้นที่ระหว่างเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีการกระจุกตัวการลงทุนของต่างชาติ โดยการพึ่งพาของอุตสาหกรรมอย่างสมบูรณ์จากการนำเข้าวัตถุดิบหรือใช้วัตถุดิบจากเม็กซิโกน้อยกว่าร้อยละ 2 สาเหตุดังกล่าวทำให้การสนับสนุนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศเม็กซิโกเกิดขึ้นน้อยกว่าศักยภาพที่มี เนื่องจากไม่มีการบูรณาการเข้ากับพื้นที่อื่นของเศรษฐกิจในภูมิภาคหรือเศรษฐกิจระดับชาติ โรงงานถูกย้ายจากสหรัฐอเมริกามายังเขตเศรษฐกิจชายแดนในเม็กซิโก สินค้าทุนที่ผลิตได้ไม่ได้จำหน่ายในตลาดภายในประเทศเม็กซิโก แต่ส่งออกสินค้าเกือบทั้งหมดไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ยังมีรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มแรงงานราคาถูก การกดขี่ทางเพศต่อสตรี การบังคับทำงานล่วงเวลา สภาพการทำงานผิดกฎหมายสำหรับแรงงานเด็ก การพัฒนาอุตสาหกรรมและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของประชากรนำไปสู่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อพืชท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงการไหลเวียนของน้ำในแม่น้ำธรรมชาติและคลอง และการขาดการวางแผนในด้านของเม็กซิโก และมีอยู่บ้างเล็กน้อยในส่วนของสหรัฐอเมริกา⁴⁰

³⁸ Brannon, J., James, D., and Lucker, G. 1994. Generating and Sustaining Backward Linkages Between Maquiladoras and Local Suppliers in Northern Mexico. *World Development*, 22, no. 12: 1933-1945.

³⁹ Scott, J.W. 2002. On the Political Economy of Cross-Border Regionalism: Regional Development and Cooperation on the US-Mexican Border. In Perkmann, M. and Ling Sum, N. (eds.), *Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions*: 191-211. New York: Palgrave Macmillan.

⁴⁰ Brouthers, L.E., McCray, J.P. and Wikinson, T.J. 1999. Maquiladoras: Entrepreneurial Experimentation to Global Competitiveness. *Business Horizons*, March-April: 37-44.

2.3.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทริน-สลุบิส

ปัจจุบัน โปแลนด์จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ จำนวน 14 แห่ง โดยได้รับสิทธิพิเศษจากการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การยกเว้นภาษีรายได้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยเงื่อนไขการลงทุนทั่วไปใน SEZ ที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับกฎหมาย คือ

- 1) มูลค่าการลงทุนขั้นต่ำของผู้รับสิทธิประโยชน์ อย่างน้อย 100,000 EUR
- 2) ต้องดำเนินการมาแล้วอย่างน้อยและจ้างงานตลอดเวลา ไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 3) ผู้ประกอบการจะต้องส่งผลประกอบการให้กับ President of the office for competition and consumer protection เป็นประจำ
- 4) หากผู้ประกอบการต่างชาติตามที่กฎหมายกำหนดต้องการซื้อที่ดิน จะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย
- 5) การขออนุญาตเปิดกิจการและดำเนินการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต้องระบุข้อมูลอย่างชัดเจนในเรื่องระยะเวลา การจ้างงาน และมูลค่าการลงทุนขั้นต่ำ ผ่านคณะกรรมการการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งทำหน้าที่อนุมัติการลงทุนตามอำนาจที่กำหนดโดยกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดประเภทของธุรกิจ สินค้า และบริการที่อนุญาตให้ดำเนินการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทริน-สลุบิส มีพื้นที่ประมาณ 1,800 เฮกตาร์ ประกอบด้วย เขตเศรษฐกิจพิเศษย่อย 41 เขต ตั้งอยู่ทางตะวันตกของประเทศโปแลนด์ที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใจกลางของทวีปยุโรป ประกอบด้วย ทางหลวงนานาชาติ 3 สาย และเส้นทางรถไฟสาย ปารีส-เบอร์ลิน-วอร์ซอ-มอสโก ตลอดจนแม่น้ำ ซึ่งเป็นทางออกไปยังท่าเรือทางทะเล ทำให้สะดวกต่อการขนส่ง โดยสถานการณ์ปัจจุบันสรุปได้ ดังนี้

- ได้อนุญาตให้ทำธุรกิจในเขตไปแล้ว 277 ครั้ง
- มีเงินลงทุนในเขต 1,522 ล้านเหรียญสหรัฐฯ
- มีการจ้างงาน 28,157 อัตรา
- รายชื่อบริษัท สัญชาติ และภาคการผลิตของบริษัทที่เข้าไปลงทุน ดังสรุปในตารางที่ 2.3-2

ตารางที่ 2.3-2 ผู้ลงทุนรายใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทรีน-สลุบิ⁴¹

ชื่อบริษัท	สัญชาติ	ภาคการผลิต
ICT Poland Sp. z o.o.	อิตาลี	กระดาษ
Faurecia Gorzów Sp. z o.o.	สเปน	ยานยนต์
TPV Displays Sp. z o.o.	ไต้หวัน	เครื่องใช้ไฟฟ้า
Arctic Paper Kostrzyn S.A.	สวีเดน	กระดาษ
Funai Electric Sp. z o.o.	ญี่ปุ่น	เครื่องใช้ไฟฟ้า
AB Foods Polska Sp. z o.o.	สหราชอาณาจักร	อาหาร
Teleskop Sp. z o.o.	เบลเยียม	โลหะ
Volkswagen Poznań S.A.	เยอรมนี	ยานยนต์
Nord Napędy Zakłady Produkcyjne Sp. z o.o.	เยอรมนี	โลหะ
Gedia Poland sp. z o.o.	เยอรมนี	ยานยนต์
Phoenix Contact Wielkopolska Sp. z o.o.	เยอรมนี	ไฟฟ้า
Alumetal Poland sp. z o.o.	โปแลนด์	โลหะ
Amica Wronki S.A.	โปแลนด์	เครื่องใช้ในครัวเรือน
Europol Meble S.A.	โปแลนด์	เฟอร์นิเจอร์
Barlinek Inwestycje S.A.	โปแลนด์	ไม้

— สิทธิประโยชน์⁴²

สิทธิพิเศษทางภาษีและสิทธิด้านอื่นๆ ที่เป็นการส่งเสริมการลงทุนใน SEZ มีดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งเกิดจากการทำธุรกิจที่ได้รับอนุญาตภายใน SEZ ตามอัตราที่ได้รับ การยกเว้น แต่จะต้องมียอดไม่เกิดเพดานความช่วยเหลือตามที่รัฐกำหนดไว้ และคำนวณภาษีที่ ได้รับการยกเว้น โดยคิดจากยอดเงินที่รัฐให้ความช่วยเหลือ หากด้วยอัตราภาษีรายได้ตามภาษีที่ ได้กำหนดไว้

⁴¹ หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนประเทศโปแลนด์. ผู้ลงทุนรายใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทรีน-สลุบิประเทศโปแลนด์. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://www.paiz.gov.pl/investment_support/sez/kostrzyn [2 มิถุนายน 2558]

⁴² หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนประเทศโปแลนด์. สิทธิพิเศษสำหรับการลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศโปแลนด์. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.paiz.gov.pl> [2 มิถุนายน 2558]

- ยกเว้นภาษีสังหาริมทรัพย์ โดยองค์กรท้องถิ่นจะเป็นผู้พิจารณาสำหรับกรณีทั่วไปและกลุ่มผู้ประกอบการ แต่กรณีของคอมมูน จะพิจารณาโดยสภาคอมมูน (Commune Council)
- ลดหย่อนภาษีขนส่ง องค์กรท้องถิ่นจะเป็นผู้พิจารณาสำหรับกรณีทั่วไปและกลุ่มผู้ประกอบการ แต่ในกรณีของคอมมูน จะพิจารณาโดยสภาคอมมูน (Commune Council)
- ลดหย่อนภาษีศุลกากร อำนาจความสะดวกด้านพิธีศุลกากรและการปฏิบัติงานในเขตปลอดภาษี และยกเว้นไม่ต้องใช้หลักประกันสำหรับหนี้สินจากภาษีศุลกากรและภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง
- สิทธิพิเศษที่ได้รับการช่วยเหลือ จะต้องไม่เกินเพดานความช่วยเหลือจากรัฐ คือ ร้อยละ 50 ของเงินลงทุน และเพิ่มอีกร้อยละ 15 สำหรับผู้ลงทุนขนาดเล็ก ตามที่กำหนดไว้ใน Business Activity Act
- สิทธิขอรับความช่วยเหลือด้านภาษีในแต่ละพื้นที่สำหรับการลงทุนโครงการใหม่และการจ้างงานใหม่ จะได้รับวงเงินสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับขนาด ลักษณะและโครงสร้างการเงินของโครงการ ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาถึงรายการต้นทุนโครงการที่เหมาะสม
- มาตรการส่งเสริมการลงทุนอื่นๆ เช่น บริการรังวัดที่ดินสำหรับรองรับโครงการที่จะลงทุน คิดราคาการรังวัดในราคาพิเศษ พิจารณานุมัติการซื้อสังหาริมทรัพย์ภายใน 1 เดือน ประสานงานการดำเนินการด้านเอกสาร และพิธีการต่างๆ โดยไม่คิดมูลค่า

2.3.3 เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น

เซินเจิ้นพัฒนาจากหมู่บ้านชาวประมงขนาดเล็กในมณฑลกว่างตุ้งที่มีประชากรเพียง 30,000 คน เมื่อปี พ.ศ. 2523 มีพื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร สู่เมืองศูนย์กลางทางการเงินและการอุตสาหกรรมด้วยนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีโดยรัฐบาลกลาง พัฒนากลายเป็นพื้นที่ที่สร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลกลางกว่า 200,000 ล้านหยวน มีโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ กว่า 1,400 แห่ง และมีการสร้างงานปีละกว่า 6 ล้านคน โดยเซินเจิ้นมีการพัฒนามาตามลำดับ ดังนี้

- พ.ศ. 2523-2528 สร้างเมืองเซินเจิ้นให้เป็นเขตการแปรรูปเพื่อการส่งออกของจีน ซึ่งส่วนใหญ่ นักลงทุนในช่วงแรก จะเป็นนักลงทุนจากประเทศฮ่องกง ไต้หวัน และจากประเทศแถบเอเชีย
- พ.ศ. 2528-2530 เริ่มพัฒนาจากการพัฒนาช่วงที่ 1 โดยเน้นบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเข้ามาที่เมืองเซินเจิ้นจำนวนมาก และพัฒนาจากอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการแปรรูปไปสู่อุตสาหกรรมบริการและการออกแบบมากขึ้น
- พ.ศ. 2530-2535 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเซินเจิ้นมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในพื้นที่
- พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน การพัฒนาเซินเจิ้นจากเมืองเศรษฐกิจแบบธรรมดาสู่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทางภาคใต้ของประเทศไทย ด้วยการขยายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมทั้งเมืองจนไม่มีพื้นที่ชนบทหลงเหลืออยู่ในปี พ.ศ. 2547 ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก 4 ด้าน ได้แก่ เทคโนโลยีขั้นสูง การเงิน โลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรม และอีกทั้งยังเป็นฐานการผลิตสินค้าด้านเทคโนโลยีและบริการที่มีชื่อเสียงของจีน เช่น Huawei, ZTE, China Merchants Bank, Ping An และเป็นที่ตั้งของตลาดหลักทรัพย์ (Shenzhen Stock Exchange) ในจีน นอกจากนี้มหานครเซี่ยงไฮ้

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น

- 1) ปัจจัยแรกและสำคัญที่สุด คือ รัฐบาลกลางจีนได้ให้สิทธิในการออกนโยบายพิเศษสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเซินเจิ้น ซึ่งช่วยให้สามารถเริ่มการสร้างสภาพแวดล้อมที่เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของเมือง โดยเฉพาะการดึงดูดเงินลงทุนสำหรับการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ
- 2) เซินเจิ้นเป็นเมืองแรกในการนำร่องการปฏิรูปในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำระบบภาษีนิติบุคคลที่แตกต่างกันมาใช้สำหรับผู้ประกอบการต่างประเทศและผู้ประกอบการจีน กล่าวคือ บริษัทต่างประเทศจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ในขณะที่ผู้ประกอบการจีนเสียภาษีถึงร้อยละ 33 (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 อัตราภาษีนิติบุคคลของจีนได้ปรับเป็น ร้อยละ 25 เท่ากัน สำหรับผู้ประกอบการทั้งจีนและต่างประเทศ แต่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและบริษัทขนาดเล็กในเมืองจะได้รับสิทธิพิเศษเช่นเดิม)
- 3) เซินเจิ้นเปรียบเสมือนบ้านสำหรับชาวจีนจากมณฑลอื่นๆ เป็นเมืองที่มีผู้อพยพจากต่างประเทศรวมถึงชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลกพักอาศัยอยู่ ซึ่งประชากรจากต่างถิ่นนี้ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 80 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเมืองเซินเจิ้น และเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและดึงดูดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจากทั่วโลกด้วยการให้สัญชาติจีน
- 4) เซินเจิ้นสามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินเพื่อสร้างความมั่นใจสำหรับสถาบันการเงินจากต่างประเทศ รวมถึงการลดความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน อีกทั้งยังเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน
- 5) โครงสร้างพื้นฐานในเมืองเซินเจิ้นที่พร้อมรองรับการพัฒนา โดยท่าเรือเมืองเซินเจิ้นจัดเป็นท่าเรืออันดับ 4 ในการเป็นเมืองท่าที่สำคัญของโลก สนามบินเซินเจิ้นจัดอยู่ในอันดับ 4 ของสนามบินภายในประเทศจีน รวมถึงความพร้อมของถนน ระบบโทรคมนาคม และระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา ที่สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการขนส่งในระบบต่างๆ สำหรับการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเมือง
- 6) เซินเจิ้นมีทำเลที่มีศักยภาพ เช่น มีที่ตั้งติดทะเลบริเวณจินตงใต้และอยู่ตรงข้ามเกาะฮ่องกง ซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาของเกาะฮ่องกงอีกด้วย โดยการลงทุนจากต่างประเทศในช่วงแรกจะมาจากเกาะฮ่องกงเป็นส่วนใหญ่
- 7) การบริหารงานโดยรัฐบาลของเซินเจิ้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาและปฏิรูปการดำเนินงานอยู่เสมอ เพื่อจะสนับสนุนส่งเสริมผู้ประกอบการให้เป็น “One stop service” สำหรับผู้ประกอบการต่างๆ ในเมืองเซินเจิ้น เน้นความโปร่งใสของการบริหารงาน เช่น แผนพัฒนาเมืองเซินเจิ้นต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลกลาง ควบคู่กับการเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลท้องถิ่นในระดับต่างๆ รวมถึงกระบวนการทำธุรกิจในเซินเจิ้นที่ไม่ซับซ้อนและปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว กระบวนการขั้นตอนการขออนุมัติอยู่ภายใต้การสอบทานและตรวจสอบเพื่อให้เป็นมิตรต่อการดำเนินธุรกิจ (Business-friendly)
- 8) ความยืดหยุ่นของกฎหมายแรงงาน
- 9) มีการเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษกับเศรษฐกิจในประเทศ
- 10) มีการมุ่งเน้นนโยบายทางการคลังในเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจ อุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจพิเศษได้

2.3.4 เขตความร่วมมืออุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่เซินเจิ้น-ฮ่องกง เฉียนไห่

การพัฒนาเขตใหม่หนานซาในนครกว่างโจวเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ระดับชาติที่เกิดขึ้นหลังโครงการพัฒนาเขตใหม่ผู้ตงในนครเซี่ยงไฮ้และเขตใหม่ปิ่นไห่ในเทียนจิน โครงการพัฒนาเขตใหม่หนานซามีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็นเขตแห่งความร่วมมือเชิงลึกระดับชาติของจีน โดยให้มีสภาพเป็นศูนย์กลางการบริการทางการค้า ศูนย์กลางแห่งนวัตกรรมเทคโนโลยี และศูนย์การฝึกอบรมทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับฮ่องกงและมาเก๊า โดยในปี พ.ศ. 2555 คณะกรรมการกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้อนุมัติแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตใหม่หนานซาแห่งเมืองกว่างโจวให้มีสภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น คือ

- 1) เป็นเขตที่ครอบคลุมเขตสาธิตความร่วมมือสำหรับมณฑลกว่างตุง ฮ่องกงและมาเก๊า โดยยึดแนวคิดหลักในการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และการก่อสร้าง
- 2) เขตใหม่หนานซาเป็นเมืองชั้นนำของเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งติดกับเมืองสำคัญต่างๆ ในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ จึงสามารถส่งเสริมให้เขตใหม่หนานซาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง อีกทั้งยังเป็นเขตเศรษฐกิจนำร่องในการพัฒนาเขตสำคัญอื่นๆ ในอนาคต ดังนั้น เขตใหม่หนานซาจึงเป็นตัวเลือกสำหรับการลงทุนของนักลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมการผลิต และมีความต้องการทำตลาดในประเทศจีน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของประเทศจีน ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2523 เพื่อเป็นแม่แบบในการพัฒนาพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ เดิมเมืองเซินเจิ้นนั้นประกอบด้วย 6 เขต มีพื้นที่ประมาณ 2,000 ตร.กม. ในปี พ.ศ. 2523 รัฐบาลจีนได้มีการทดลองระบบเศรษฐกิจแบบตลาด โดยตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นขึ้น กำหนดให้ 4 เขตของเมืองเซินเจิ้นเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ หลัวหู ฝูเถียน หนานซาน และเหยียนเถียน มีพื้นที่ประมาณ 400 ตร.กม. และอีก 2 เขต ได้แก่ เป่าอัน และหลงกั่ง อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตความร่วมมืออุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่เซินเจิ้น-ฮ่องกง เฉียนไห่ หรือเขตพัฒนาเฉียนไห่ ตั้งอยู่ทางตะวันตกของเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น เป็นส่วนหนึ่งของเขตหนานซา มีพื้นที่ประมาณ 15 ตารางกิโลเมตร มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง โดยเขตพัฒนาเฉียนไห่ ด้านหลังชิดภูเขา ด้านหน้าติดทะเล อีกทั้งยังอยู่ใกล้กับฮ่องกง นอกจากคุณสมบัติทางพื้นที่ตามธรรมชาติที่เอื้ออำนวยแล้วยังมีระบบการคมนาคมที่ดี จึงเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ความร่วมมือสำคัญระหว่างมณฑลกว่างตุงกับฮ่องกง โดยมีบทบาท 4 ด้าน ได้แก่

- 1) เขตนวัตกรรมระบบการบริการสมัยใหม่
- 2) เขตศูนย์รวมการพัฒนาอุตสาหกรรมให้บริการสมัยใหม่
- 3) เขตแบบอย่างความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างฮ่องกงและจีนแผ่นดินใหญ่
- 4) เขตยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง (PRD) เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม 4 ด้าน ได้แก่ การเงิน โลจิสติกส์สมัยใหม่ การบริการด้านข้อมูลข่าวสาร และการบริการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในปี พ.ศ. 2563 มีการตั้งเป้าว่า เขตพัฒนาเฉียนไห่จะกลายเป็นศูนย์บริการผู้ผลิตที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และจะมีบทบาทสำคัญต่อโลก โดยจะเป็นฐานสำคัญของโลกในเรื่องการบริการทางอุตสาหกรรม โดยมีการตั้งเป้าผลผลิตมวลรวมมีมูลค่าสูงถึง 150,000 ล้านหยวนต่อปี หรือคือเฉลี่ยแล้วพื้นที่แต่ละกิโลเมตรจะสามารถสร้างผลผลิตมวลรวมได้ถึง 10,000 ล้านหยวน⁴³

2.3.5 ภูมิภาคอุตสาหกรรมแคซอง

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเกาหลีเหนือเริ่มในปี พ.ศ. 2534 หลายปีจากการประกาศกฎหมายอนุญาตให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนในเกาหลีเหนือ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรก คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษ Rason ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2534 เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของเกาหลีเหนือ ตั้งอยู่ใกล้บริเวณชายแดนประเทศจีนและรัสเซีย เพื่อเป็นเมืองที่ใช้กฎหมายพิเศษสำหรับรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 สามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้ 150 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และบริษัทจากฮ่องกงได้เข้าไปลงทุนสร้างโรงแรมและคาสิโนสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

ภูมิภาคอุตสาหกรรมแคซอง (Kaesung Industrial Complex: KIC) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างสองเกาหลี (Inter-Korean SEZ) เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างทั้งสองประเทศและเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในประเทศเกาหลีเหนือ ริเริ่มก่อตั้งในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ตามกฎหมายว่าด้วยนิคมอุตสาหกรรมแคซอง (DPRK Law of the Kaesung Industrial Complex: KICL) ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดกิจกรรมที่สามารถทำได้ภายในเขตนิคมฯ เช่น อุตสาหกรรม การค้า พาณิชยกรรม การเงิน และการท่องเที่ยว โดยไม่มีข้อจำกัดการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติ

- ช่วงเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2543 ภูมิภาคอุตสาหกรรมแคซองซึ่งยังอยู่ในช่วงพัฒนา ได้ทำให้เกิดการจ้างงาน 350,000 อัตรา บนพื้นที่ 5,000 เอเคอร์ โดยรอบพื้นที่เขตซึ่งรวมพื้นที่ท่องเที่ยวและพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ
- ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ผู้นำของทั้งสองประเทศได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะก่อสร้างระยะแรกของเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้สำเร็จและดำเนินการพัฒนาในระยะที่สอง แต่การพัฒนาไม่ได้ขยายตัวตามที่ได้วางแผนไว้ เนื่องจากการกระทบกระทั่งกันระหว่าง 2 ประเทศ
- ในช่วงที่เจริญสูงสุด ในปี พ.ศ. 2556 ด้วยลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างประเทศ ภูมิภาคอุตสาหกรรมแคซองดึงดูด 123 บริษัทจากประเทศเกาหลีใต้ โดยมีพนักงานจากเกาหลีเหนือมากกว่า 50,000 คน และจากเกาหลีใต้ 800 คน

⁴³ ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. ข้อมูลพื้นฐานมณฑลกว่างตง. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/about-china/country/guangdong/city.php> [พฤศจิกายน 2557]

2.3.6 ภูมิภาคการพัฒนาอิสกันดาร์

จากรายงานการศึกษาคุณงานการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ ประเทศมาเลเซีย และการวางแผนผังเมืองประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 26-28 มีนาคม พ.ศ. 2557 ภูมิภาคการพัฒนาอิสกันดาร์เกิดขึ้นจากการวางแผนเพื่อพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ 10 ของประเทศมาเลเซีย นโยบายการพัฒนาภายใต้พระดำริประเทศ ปี พ.ศ. 2549 และกฎหมายการวางผังเมืองและผังประเทศของมาเลเซีย กำหนดให้มีการวางผังเมืองรวม ปี พ.ศ. 2568 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศมาเลเซียให้เป็นประเทศรายได้สูง ภายในปี พ.ศ. 2563 โดยแบ่งช่วงการพัฒนาเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- พ.ศ. 2550-2553 เป็นช่วงวางแผนและสร้างรากฐานการพัฒนาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายการลงทุนหลัก
- พ.ศ. 2554-2558 เป็นช่วงเสริมความแข็งแกร่งและสร้างการเติบโตของเขตเศรษฐกิจ ตลอดจนกำหนดกลุ่มเป้าหมายการลงทุนที่ยั่งยืน
- พ.ศ. 2559-2568 เป็นช่วงสร้างความยั่งยืนและคิดค้นนวัตกรรม

ภูมิภาคการพัฒนาอิสกันดาร์ตั้งอยู่ในฝั่งประเทศมาเลเซียตะวันตก 3 พื้นที่ และในฝั่งประเทศมาเลเซียตะวันออก 2 พื้นที่ ดังนี้

- เขตเศรษฐกิจพิเศษ Iskandar ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2549 เป็นแห่งแรกใน 5 แห่ง อยู่ในรัฐยะโฮร์ตอนใต้ของประเทศมาเลเซียตะวันตก เน้นการพัฒนาการบริการ เช่น ด้านการศึกษา สุขภาพ โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวและสนทนากิจการเงิน และเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมีทักษะ เช่น การแปรรูปอาหารและวัตถุดิบทางการเกษตร ปิโตรเคมีและไบโอดีเซล และอิเล็กทรอนิกส์
- เขตเศรษฐกิจ Koridor Utara (Northern Corridor) ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2550 อยู่ทางตอนเหนือของฝั่งมาเลเซียตะวันตก เน้นการพัฒนาภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว
- เขตเศรษฐกิจ East Coast ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2551 บริเวณชายฝั่งตะวันออกของประเทศมาเลเซียตะวันตก เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซ ปิโตรเคมี การท่องเที่ยว การศึกษา และเกษตรกรรม
- เขตเศรษฐกิจ Sarawak ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2551 อยู่ทางตอนใต้ของประเทศมาเลเซียตะวันออก เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำมัน เหล็ก กระจก อะลูมิเนียม และวิศวกรรมทางน้ำ
- เขตเศรษฐกิจ Saban ตั้งขึ้นใน ปี พ.ศ. 2550 อยู่ทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซียตะวันออก เน้นการพัฒนาเกษตรกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์

ปัจจัยความสำเร็จของภูมิภาคเศรษฐกิจอิสกันดาร์

- 1) ตั้งอยู่ในพื้นที่ติดกับประเทศสิงคโปร์ซึ่งมีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่และค่าครองชีพที่สูง จึงได้รับโอกาสในการพัฒนาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์มาสู่ประเทศมาเลเซีย
- 2) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ประกอบด้วย ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า และขนส่งมวลชน เพื่อเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์กับสิงคโปร์ จากการร่วมมือพัฒนาระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง
- 3) ความสามารถในการบริหารจัดการของหน่วยงานควบคุม ซึ่งดำเนินการตามนโยบายอย่างเคร่งครัดในการพิจารณาอนุมัติให้สิทธิ์ประโยชน์เฉพาะแก่ธุรกิจที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเท่านั้น เพื่อป้องกันปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรม
- 4) ความสามารถในการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนการดำเนินการตามแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศเกษตรรายได้สูง

2.3.7 เขตเศรษฐกิจพิเศษบาตัม

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างประเทศอินโดนีเซียและสิงคโปร์เริ่มต้นในทศวรรษ 1980 โดยช่วงเริ่มต้นประเทศอินโดนีเซียได้กำหนดให้เกาะบาตัมและเกาะใกล้เคียงเป็นเขตการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเกิดมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ที่ต้องการนำเอาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น และอุตสาหกรรมที่ไม่สะอาดขยายออกไปนอกประเทศ ดังนี้

- ในช่วงต้นทศวรรษปี พ.ศ. 2530 เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบาตัมเป็นไปได้ช้า ประกอบกับประเทศในภูมิภาค เช่น จีน อินเดีย เวียดนาม และมาเลเซีย ได้ให้ข้อเสนอเพื่อสนับสนุนการลงทุนคล้ายๆ กันในประเทศของตน ทำให้การพัฒนาต้องชะงักงันอย่างมาก
- ในปี พ.ศ. 2557 นักลงทุนสัญชาติสิงคโปร์มากกว่า 280 บริษัท ได้เข้ามาลงทุนด้วยเงินมากกว่า 453 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีทิศทางว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
- ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ผู้นำประเทศของทั้งสิงคโปร์และอินโดนีเซียได้เป็นพยานในการทำสัญญาเพื่อพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบาตัมและเกาะข้างเคียงทั้งสองเกาะ ซึ่งการทำข้อตกลงร่วมระหว่างสองประเทศและการดำเนินตามนโยบายการพัฒนา และการส่งเสริมการลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษบาตัมเป็นที่น่าสนใจต่อการลงทุนไม่เพียงแค่นักลงทุนสัญชาติสิงคโปร์เท่านั้น แต่จากนานาประเทศด้วย

2.3.8 เขตเศรษฐกิจพิเศษบาเวต

เขตเศรษฐกิจพิเศษบาเวต ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2550 ด้วยขนาดพื้นที่ 99 เฮกตาร์ เงินลงทุน 37 ล้านเหรียญสหรัฐ ตั้งอยู่บนทางหลวงสายเอเชียหมายเลข 1 ในจังหวัดสวายเรียงของประเทศกัมพูชา ห่างจากกรุงพนมเปญ 165 กิโลเมตร และนครโฮจิมินห์ซึ่งมีท่าอากาศยานและท่าเรือ 80 กิโลเมตร

- ในปี พ.ศ. 2557 การดำเนินโครงการได้มีการสร้างรั้ว ทางเข้า อาคารสำนักงาน แหล่งพลังงานจากเวียดนาม ระบบจ่ายน้ำเสร็จสมบูรณ์ และระบบบำบัดน้ำที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา
- ปัจจุบันได้มีนักลงทุนเข้าลงทุน 18 บริษัท ส่วนใหญ่เป็นสัญชาติจีนและญี่ปุ่น ผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องสวมใส่ จักรยาน พลาสติก และเวชภัณฑ์

2.4 เขตเศรษฐกิจพิเศษในบริบทอื่นๆ

2.4.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกัมพูชา

ลักษณะทางกายภาพ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชาดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) ตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตและสร้างรายได้จากการส่งออกให้แก่ประเทศ โดยมี Cambodian Special Economic Zone Board (CSEZB) ทำหน้าที่พัฒนาและควบคุมดูแลการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศทั้งหมด ทำให้มีโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นหลายแห่ง ปัจจุบันประเทศกัมพูชามีเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการอนุมัติจากสภาเพื่อการพัฒนาการค้า (CDC) และคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษกัมพูชา (CSEZB) จำนวน 25 แห่ง ใน 9 จังหวัด มีการตั้งโรงงานในเขตอุตสาหกรรมแล้วจำนวน 10 แห่ง ส่วนอีก 15 แห่งยังอยู่ระหว่างการพัฒนาหรือยังไม่ได้มีการดำเนินการ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งหนึ่งที่น่าสนใจคือ Phnom Penh Special Economic Zone (PPSEZ) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ

การลงทุน PPSEZ มีพื้นที่รวมราว 360 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ในจังหวัดกันดาล (Kandal) ทางตอนใต้ของกัมพูชา เป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นโดยบริษัท Japan Cambodia Development Corporation ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัท Zephyr Co., Ltd. ของญี่ปุ่น และบริษัท Attwood Investment Group ของกัมพูชา มีเป้าหมายเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า อาหารแปรรูป เฟอร์นิเจอร์ จักรยาน และสินค้าอุปโภคบริโภคอื่นๆ เป็นต้น

PPSEZ ดำเนินโครงการระยะที่ 1 บนที่ดิน 141 เฮกตาร์ แล้วเสร็จสมบูรณ์ และโครงการระยะที่ 2 จำนวน 162 เฮกตาร์ เริ่มก่อสร้างเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2554 และระยะที่ 3 บนพื้นที่ 57 เฮกตาร์ เป็นส่วนของที่พักอาศัย ในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนบริษัทเข้าไปลงทุนใน PPSEZ จำนวน 58 บริษัท ประกอบด้วย ธุรกิจเสื้อผ้า อาหาร สิ่งทอ ชิ้นส่วนยานยนต์ โดยมีนักลงทุนจากประเทศในเอเชีย อาทิเช่น ญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย เกาหลี และสิงคโปร์

2.4.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประสบความสำเร็จในประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียเป็นประเทศแรกๆ ในทวีปเอเชียที่นำเอาแม่แบบของการพัฒนาเขตแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export Processing zone: EPZ) ในปี ค.ศ. 1965 และอีก 7 แห่งต่อมาใน Kandla เพื่อส่งเสริมการส่งออก แต่เนื่องจากขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบกับความไม่มั่นคงในนโยบายทางการเงิน ทำให้การพัฒนาของเขตแปรรูปเพื่อการส่งออกไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 ได้มีการปรับปรุงด้วยการนำนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ให้สิทธิพิเศษสำหรับนิติบุคคลไปปรับปรุงใช้ และในปี ค.ศ. 2005 ประเทศอินเดียได้ประกาศกฎหมายสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในปี ค.ศ. 2006 ซึ่งมีผลทำให้การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปได้สะดวกขึ้น ด้วยการทำให้กระบวนการในการขออนุญาตและที่ดินชั้นต่ำสำหรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละประเภท นอกจากนี้ ยังมีสิทธิพิเศษเพื่อจูงใจนักลงทุน ดังนี้

- ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการ และการบำรุงรักษา
- ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับ 5 ปีแรกของการทำการ และร้อยละ 50 ของ 5 ปีถัดไป และลดลงร้อยละ 50 สำหรับ 5 ปีต่อไป
- ยกเว้นภาษีทางเลือกขั้นต่ำ
- ยกเว้นภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง
- ยกเว้นภาษีการบริการ และภาษีขาย
- การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ลงทุนในโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจูงใจผู้ลงทุน โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1. อำนวยความสะดวกด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงงานผลิตไฟฟ้าและสายส่ง โรงงานผลิตน้ำประปา โรงงานบำบัดน้ำเสีย และโครงข่ายถนนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. เชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษกับเขตอื่นๆ ผ่านห่วงโซ่อุปทาน เช่น รถไฟ ถนน ท่าอากาศยาน เครือข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคม

ตัวอย่างของเขตเศรษฐกิจพิเศษในอินเดียที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ ประกอบด้วย

เขตเศรษฐกิจพิเศษโนเกีย ตั้งอยู่ในเมือง Sriperumbudur ของรัฐทมิฬนาฑู (Tamil Nadu) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2007 ด้วยเงินลงทุน 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีพนักงานจำนวน 20,000 คน ปัจจุบันมีมูลค่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยผลิตสินค้าประเภทอุปกรณ์โทรคมนาคมเป็นหลัก

เขตอุตสาหกรรมส่งออกมัทราส หรือ Madras Export Processing Zone จัดตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1984 มีพื้นที่ 262 เอเคอร์ เป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจพิเศษแรกๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศอินเดีย เพื่อดึงดูดการลงทุนทางตรงและส่งเสริมรายรับเงินตราสกุลต่างประเทศ ตลอดจนเพื่อสร้างโอกาสในการจ้างงานในพื้นที่ โดย

ต่อมาเขตอุตสาหกรรมการส่งออกมัทราสได้ถูกเปลี่ยนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออก ผ่านการลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมและการอำนวยความสะดวกมากขึ้น โดยการจัดตั้งสถานีขนส่งตู้คอนเทนเนอร์และหน่วยบัญชีการเงินนอกประเทศ (OBU) ภายในเขต ในปี ค.ศ. 2003

ต่อมาในปี ค.ศ. 2005 ได้มีการตรากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยได้เริ่มใช้ในปี ค.ศ. 2006 ช่วยในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศอินเดีย ทั้งจากรัฐบาลกลาง ท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยมีหน่วยงานควบคุมเขตเศรษฐกิจพิเศษจากรัฐบาลกลาง คือ Zonal Development Commissioners ช่วยในการจัดตั้งและควบคุมเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในกรณีของเขตอุตสาหกรรมการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส จะมี Zonal DC อยู่ในเมืองเจนไน ซึ่งมีขอบเขตอำนาจควบคุมเหนือเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) และหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งออก (EOUs) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมจากรัฐบาลกลางของประเทศอินเดีย

— ปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน

เขตอุตสาหกรรมการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราสตั้งอยู่ในเมืองเจนไน หรือชื่อเดิม มัทราส ได้ชื่อว่าเป็นประตูสู่ทิศใต้ของประเทศอินเดีย เนื่องจากท่าเรือเจนไน ที่มี 21 ท่าเทียบเรือ และ 3 อู่เรือที่ห่างจากเขตอุตสาหกรรมการส่งออกมัทราสเพียง 24 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนชายฝั่งโคมันเดลในภูมิภาคทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ สภาพภูมิอากาศของเมืองเจนไนสามารถทำการเดินเรือได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งยังมีสนามบินนานาชาติเจนไนที่ห่างออกไปจากเขตอุตสาหกรรมการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราสทางเหนือเพียง 6 กิโลเมตร และเมืองเจนไนยังมีชื่อเสียงเรื่องการศึกษาและเทคโนโลยีจากสถาบันเทคโนโลยีอินเดีย และสถาบันวิจัยอื่นๆ

เขตอุตสาหกรรมการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราสมีพื้นที่ 262 เอเคอร์ หรือ 109 เฮกตาร์ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับการพัฒนาหรือก่อสร้างโรงงาน แปลงพื้นที่จะมีขนาด 1-5 เอเคอร์ ระยะเวลาสัมปทานอย่างต่ำ 15 ปี พร้อมระบบไฟฟ้าและประปา นอกจากนี้ ยังมีระบบการสื่อสารและไปรษณีย์ภายในเขตสามารถขอใช้บริการได้ง่ายและมี State Industries Promotion Corporation of Tamilnadu Ltd (SIPCOT) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1971 เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในรัฐทมิฬนาฑู และเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรม SIPCOT จะอำนวยความสะดวกในการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมโดยการให้สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานครบวงจร ปัจจุบัน SIPCOT ได้พัฒนานิคมอุตสาหกรรม จำนวน 20 นิคมฯ ใน 12 เขต และ 6 เขตเศรษฐกิจพิเศษในรัฐทมิฬนาฑู อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาลในรัฐทมิฬนาฑูในการอนุมัติและกระจายความช่วยเหลือไปยังหน่วยอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

— เป้าหมายหลักของกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส

- เพิ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
- ส่งเสริมการส่งออกสินค้าและบริการ
- ส่งเสริมการลงทุนจากในและต่างประเทศ

- สร้างโอกาสการจ้างงาน
 - การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน
- แรงจูงใจการอำนวยความสะดวกที่เสนอให้ผู้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีทราส
- ยกเว้นภาษีอากรขาเข้าและการจัดซื้อภายในประเทศของสินค้าสำหรับการพัฒนาการดำเนินงาน และการบำรุงรักษาของหน่วยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
 - ยกเว้นภาษีอากรการส่งออกและรายได้จากการส่งออกของหน่วยในเขตเศรษฐกิจพิเศษในส่วน พื้นที่ 10AA ใน 5 ปีแรก และร้อยละ 50 ใน 5 ปีถัดไป และลดลงในอัตรานี้ ทุกๆ 5 ปี
 - ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากรัฐบาลกลาง
 - ยกเว้นภาษีการบริการ
 - การให้บริการอนุมัติแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดบริการเดียวสำหรับรัฐบาลกลางและท้องถิ่น
 - ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและอื่นๆ จากรัฐบาลท้องถิ่น

— เขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญในเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีทราส

เขตเศรษฐกิจพิเศษมหินทรา (Mahindra world city SEZ) ตั้งอยู่ในเมืองเชนไน (Chennai) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 2002 มีเนื้อที่ 1,550 เอเคอร์ โดยออกแบบให้รวมโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมเข้ากับการค้าปลีกและสวนอุตสาหกรรม โดยมีการวางแผนให้เป็นจุดศูนย์รวมสำหรับการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ เป็นพื้นที่สำหรับการจ้างงานโดยตรงถึง 200,000 อัตรา Mahindra World City SEZ ประกอบด้วย พื้นที่ไลฟ์สไตล์ ศูนย์การแพทย์ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าปลีก โรงแรม และพื้นที่สีเขียว เปิดให้บริการสำหรับกิจกรรมสุขภาพ ประกอบด้วย เขตย่อย 3 ส่วน และพื้นที่ Domestic Tariff Area (DTA) ดังนี้

- Infosys, Capgemini, Renault Nissan ดำเนินงานอุตสาหกรรมสารสนเทศ
- Srinivana Fashions ดำเนินงานอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายและแฟชั่น
- Sundram Fasteners, Timken, Sundaram Clayton ดำเนินงานอุตสาหกรรมส่วนประกอบและอะไหล่รถยนต์
- MW india, Depuy Synthes Institute, Husky Injection Molding Systems, Lincoln Electric, Mahindra Research Valley ฯลฯ ดำเนินงานในส่วน DTA

เขตเศรษฐกิจมหินทรา มีพนักงาน 57,236 คน มีมูลค่าการลงทุน 400 ล้านดอลลาร์ และ 41.5 ล้านดอลลาร์ จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และมีมูลค่าการส่งออก 500 ล้านดอลลาร์ (รวมตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007-2010)

2.4.3 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในบังคลาเทศ

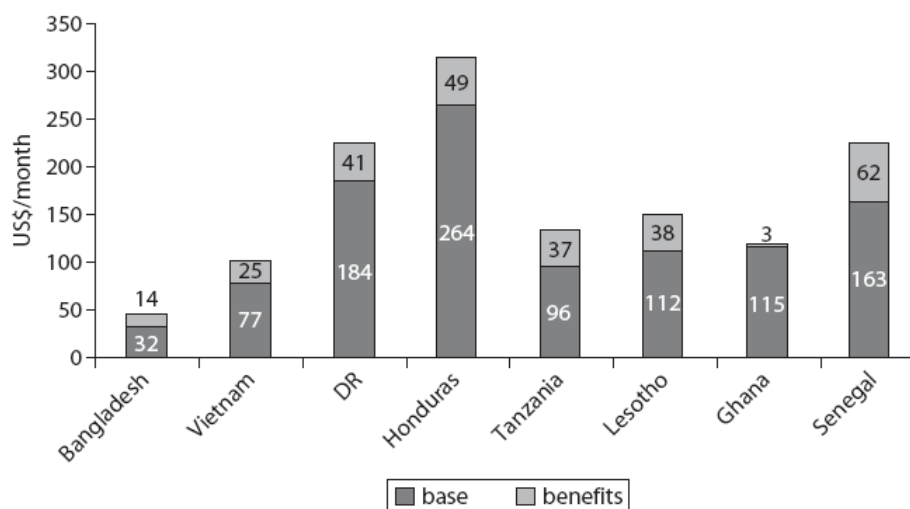
บังคลาเทศเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นมาก โดยมีประชากรราว 150 ล้านคน อาศัยอยู่บนพื้นที่น้อยกว่า 150,000 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเพื่อสนับสนุนการผลิตอาหารเลี้ยงประชากรของประเทศ ถึงแม้ว่าในอดีตบังคลาเทศเคยมีชื่อเสียงในด้านการผลิตสิ่งทอที่มีคุณภาพและผลิตปอกระเจา รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการค้า แต่ปัจจุบันบังคลาเทศเป็นประเทศที่มีฐานอุตสาหกรรมและการผลิตที่ต่ำ

ปอกระเจาเคยเป็นสินค้าส่งออกหลักของบังคลาเทศในระหว่าง ค.ศ. 1950-1960 โดยร้อยละ 80 ของปอกระเจาของโลกผลิตในบังคลาเทศ แต่จากปี ค.ศ. 1970 อุตสาหกรรมปอทั่วโลกเผชิญกับภาวะตกต่ำจากการพัฒนาวัสดุสังเคราะห์ อย่างไรก็ตาม บังคลาเทศได้ปรับฐานการส่งออกโดยการเน้นการพัฒนาการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้า โดยใช้ข้อได้เปรียบจากต้นทุนแรงงานต่ำเพื่อดึงดูดนักลงทุนจากประเทศ และได้รับการตอบรับอย่างดีจากตลาดต่างประเทศ

การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าของบังคลาเทศเริ่มต้นในช่วงต้นทศวรรษ 1980 จากโรงงานสิ่งทอเพียง 50 โรงงาน จำนวนคนงานไม่กี่พันคน หลังจากบังคลาเทศได้เริ่มนำ EPZ มาใช้ ทำให้เกิดการกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าในทศวรรษที่ผ่านมา ในปี ค.ศ. 2009 บังคลาเทศมีโรงงานประมาณ 4,500 โรงงาน มีแรงงานประมาณ 2 ล้านคน (ร้อยละ 50 ของแรงงานอุตสาหกรรมในประเทศ) และคิดเป็น ร้อยละ 75 ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศ

ปัจจัยความสำเร็จของ EPZ ในบังคลาเทศ ประกอบด้วย ความพร้อมของที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงความโปร่งใสและการบริหารในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ และปัจจัยจูงใจที่มีให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ค่าจ้าง และการเข้าถึงตลาด

บังคลาเทศมีความได้เปรียบด้านค่าแรงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยมีค่าแรงต่ำที่สุดเพียงประมาณ 30 เหรียญสหรัฐต่อเดือน ซึ่งต่ำกว่าเวียดนามถึง 2.5 เท่า และต่ำกว่าประเทศในแอฟริกาถึง 3 เท่า ค่าแรงดังกล่าวจึงเหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เช่น ธุรกิจสิ่งทอที่ต้นทุนด้านแรงงานจะมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 50 หรือมากกว่าของต้นทุนการผลิตรวม จึงส่งผลให้บังคลาเทศเป็นประเทศที่น่าสนใจสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ

รูปที่ 2.4-1 เปรียบเทียบค่าแรงของแรงงานไร้ฝีมือในแต่ละประเทศ⁴⁴

2.4.4 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในทวีปแอฟริกา

ทวีปแอฟริกาเริ่มโครงการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในช่วงปี ค.ศ. 1970 และมีการเติบโตของเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นอย่างมาก ซึ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาหวังว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นในการนำประเทศของตนเข้าสู่อุตสาหกรรมในเวลาต่อมา โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศมอริเชียสที่ประสบความสำเร็จ ต่อมาในช่วงกลางทศวรรษ 2000 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจในทวีปแอฟริกาได้ประสบปัญหาซึ่งการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในทวีปนี้ ได้นำเอาแนวทางการพัฒนามาจากโครงการของจีน โดยปัจจุบันโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษในทวีปแอฟริกาที่มีประเทศจีนเป็นผู้ริเริ่มพัฒนามีจำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย⁴⁵

2.4.4.1 Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone (ZCCZ)

ลักษณะทางกายภาพ เขตเศรษฐกิจและการค้าโดยความร่วมมือระหว่างประเทศจีนและประเทศแซมเบีย เนื่องจากแร่ทองแดง โดยมีพื้นที่เมืองทองแดง คือ เศรษฐกิจพิเศษ Chamishi (11.58 ตารางกิโลเมตร) และรัฐบาลท้องถิ่น Lusaka ต้องการพัฒนารูปแบบการผลิตสินค้ารอบๆ พื้นที่เมืองทองแดง คือ พื้นที่ของเศรษฐกิจพิเศษ EastLusaka (5.79 ตารางกิโลเมตร) และจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในช่วงกลางทศวรรษ 2000 การค้าขายแบบทวิภาคได้เจริญเติบโตจนมีมูลค่า 108 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 2,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. 2010 เนื่องจากความต้องการการใช้แร่ทองแดงของจีนมีความต้องการมากขึ้น จึงส่งผลให้นักลงทุนของประเทศจีนหลั่งไหลเข้าไปลงทุนในสินค้าประเภทอื่น เช่น สินค้าหัตถกรรม การเกษตร การก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน สินค้าเทคโนโลยี พลังงาน และการสื่อสาร เป็นต้น

⁴⁴ Farole, T., and Akinci, G. Special Economic Zones Progress, Emerging Challenges, and Future Directions. The World Bank, 2011.

⁴⁵ Kim, Y. Chinese-led SEZs in Africa: Are They a Driving Force of China's Soft Power?. Stellenbosch University Centre for Chinese Studies, 2013.

การลงทุน การก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศแซมเบียเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2003 ก่อตั้งโดยบริษัท Non-Ferrous Metals Corporation Africa (NFCA) ซึ่งเป็นบริษัทของประเทศแซมเบีย โดยมีบริษัทแม่ คือ บริษัท China Non-Ferrous Metal mining Group Company (CNMC) เข้าสำรวจแร่ทองแดงและเสนอให้ จัดตั้งเขตเศรษฐกิจ โดยการบริหารเศรษฐกิจจะถูกบริหารโดยบริษัทลูกที่จดทะเบียนในประเทศเพื่อบริหารงาน ตามการเจรจาต่อรองระหว่าง CNMC จากประเทศจีน และ Zambia Development Agency (ZDA) จาก กระทรวงการค้า พาณิชย์ และอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลังของประเทศแซมเบีย โดยมีกฎหมายควบคุม ทั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi และเขตเศรษฐกิจพิเศษย่อย East Lusaka หรือรวมเรียกว่า Multi-Facility Economic Zones (MFEZ) มีระยะเวลาการให้สัมปทานที่ดินในส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi เป็นเวลา 76 ปี และเขตเศรษฐกิจพิเศษ East Lusaka เป็นเวลา 80 ปี โดยไม่เปิดเผยค่าสัมปทานและได้รับการยกเว้น ภาษีเงินปันผลเป็นเวลา 5 ปี จากการประกาศครั้งแรก ยกเว้นภาษีรายได้ใน 5 ปีแรก ร้อยละ 50 ในปี 6-8 และร้อยละ 75 ในปี 9-10 และยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับวัตถุดิบ สินค้าที่ใช้เป็นการลงทุนและ เครื่องจักรเป็นเวลา 5 ปี ส่วนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ทางผู้พัฒนาเขตเศรษฐกิจเป็นผู้ก่อสร้าง โดย ออกแบบให้ดึงดูดนักลงทุนชาวจีนมาลงทุนเป็นหลัก ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำต้องไม่น้อยกว่า 500,000 เหรียญ สหรัฐฯ

สถานการณ์ปัจจุบันของเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศแซมเบียและจีนในระยะที่ 1 ได้ดำเนินการไปแล้วและมีเงินลงทุนประมาณ 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากจำนวน 14 นักลงทุน โดยมี พนักงานจำนวน 6,658 คน โดยการดำเนินงานมุ่งเน้นไปทางด้านเหมืองแร่ทองแดง⁴⁶

2.4.4.2 เขตการค้าเสรี Lekki

ลักษณะทางกายภาพ อยู่ระหว่างประเทศไนจีเรียและจีน ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 2004 มีพื้นที่ 16,500 เฮกตาร์ อยู่ห่างออกไปประมาณ 60 กิโลเมตร ทางตะวันออกของเมืองเลกอส ประเทศไนจีเรีย เขตการค้าเสรี Lekki เป็นส่วนหนึ่งของของแผนพัฒนาเมืองใหม่บนคาบสมุทร Lekki ซึ่งรวมไปถึงส่วนพักอาศัย ย่านการค้า ส่วนอุตสาหกรรม การขนส่งและการท่องเที่ยว โดยมีจุดประสงค์เพื่อจัดตั้งเขตการค้าและเมืองนานาชาติที่พร้อม ด้วยส่วนการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม ท่าอากาศยาน ท่าเทียบเรือน้ำลึก ฯลฯ

การลงทุน เขตการค้า Lekki เกิดจากความร่วมมือทางการค้าของบริษัทประเทศจีน 4 บริษัท คิดเป็น ร้อยละ 60 ของการลงทุนทั้งหมด และมาจากการลงทุนของเมืองเลกอส ร้อยละ 20 และ Lekki worldwide investment Ltd อีกร้อยละ 20 โดยผู้ถือหุ้นร้อยละ 40 คือ the lagos state government development corporation (LSDPC) และอีกร้อยละ 40 มาจากบริษัท Ibile holdings มีระยะเวลาสัมปทาน 50 ปี ขณะนี้ มี การส่งมอบพื้นที่แล้ว 3,000 เฮกตาร์ โดยมีสิทธิประโยชน์ให้แก่นักลงทุน คือ การยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษี รายได้

⁴⁶ Alves, Ana Christina. The Zambia-China Cooperation Zone at a Crossroads: What Now. Policy Briefing 41, 2011.

จากการศึกษาความเหมาะสมของการลงทุนในระยะที่ 1 พื้นที่ 1,176 เฮกตาร์ ในระยะเวลา 5 ปี โดยโครงการถูกลดขนาดลงเหลือพื้นที่ 780 เฮกตาร์ ในระยะที่ 1 จะใช้พื้นที่ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน 109 เฮกตาร์ เช่น การปรับพื้นที่ ถนน ระบบน้ำ ระบบน้ำเสีย ระบบไฟฟ้า การสื่อสารโทรคมนาคม ระบบส่งก๊าซ และระบบอื่นๆ ใน 5 ปีแรก และอีก 45 เฮกตาร์ใน 5 ปีถัดไป ในระยะที่ 2 ที่จะใช้เงินลงทุน 392 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อโครงการแล้วเสร็จสมบูรณ์จะสร้างงานโดยตรงจำนวน 10,000 อัตรา และอีกจำนวนมากในทางอ้อม แต่ทว่าการก่อสร้างท่าเทียบเรือท่าเรือและท่าอากาศยาน ตลอดจนถนนเชื่อมต่อ คาดการณ์ว่าต้องใช้เงินลงทุนมากถึง 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งทางประเทศผู้พัฒนายังไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้

2.4.4.3 เขตการค้าเสรี Ogun-Guangdong

ลักษณะทางกายภาพ ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 30 ทางตะวันตกของท่าอากาศยานนานาชาติ เลกอส โครงการนี้เริ่มต้นวางแผนจะก่อสร้างในรัฐ Imo แต่ทางผู้พัฒนาประสบปัญหาค่าธรรมเนียมในการบริหารที่สูง จึงทำให้โครงการต้องย้ายการก่อสร้างไปที่รัฐ Ogun ต่อมาในปี ค.ศ. 2009 โครงการเริ่มก่อสร้างได้เพียงแค่ครึ่งหนึ่งของที่วางแผนไว้ เนื่องจากปัญหาทางด้านที่ตั้งและความล่าช้า มีพื้นที่รวมประมาณ 10,000 เฮกตาร์ ที่จะถูกพัฒนาเป็น 2 ช่วง โดยระยะที่ 1 มีพื้นที่ประมาณ 2,000 เฮกตาร์ มีมูลค่าการลงทุนจำนวน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในช่วงเริ่มต้นจะใช้พื้นที่ในการพัฒนาประมาณ 250 เฮกตาร์

การลงทุน มีมูลค่าการลงทุนก่อสร้าง จำนวน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยโซนเริ่มต้นจะมุ่งเน้นผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเบา วัสดุก่อสร้าง เซรามิค ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเหล็ก เพอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูป วรรณกรรม เครื่องใช้ในบ้านขนาดเล็ก คอมพิวเตอร์ กระดาษ ฯลฯ

ลักษณะการพัฒนาเขตการค้า Ogun-Guangdong จะมีลักษณะเดียวกับการพัฒนาเขตการค้า Lekki คือ การพัฒนาเป็นเขตการค้าหลายวัตถุประสงค์ ประกอบกับ การผลิตสินค้า การขนส่ง และที่อยู่อาศัย โดยให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุน คือ การยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีรายได้ เช่นเดียวกับเขตการค้าเสรี Lekki ในขณะนี้ มีนักลงทุนตกลงเข้ามาลงทุน จำนวน 20 ราย

2.4.4.4 Eastern Industrial Park (EIP)

ลักษณะทางกายภาพ ตั้งอยู่ห่างจากแอดดิสอาบาบา (Addis ababa) เมืองหลวงของประเทศ เอธิโอเปีย ประมาณ 35 กิโลเมตร บริเวณริมถนนของเมือง Dukem รัฐ Oromia ซึ่งเป็นรัฐที่มีประชากรหนาแน่นเหมาะสำหรับการลงทุน มีท่าเทียบเรือที่ใกล้ที่สุด คือ ท่าเทียบเรือ Djibouti อยู่ห่างออกไป 900 กิโลเมตร โดยเป็นท่าเทียบเรือที่รองรับการขนส่งระหว่างประเทศส่วนใหญ่ของประเทศเอธิโอเปีย ในปี ค.ศ. 2007 โครงการได้วางแผนที่จะพัฒนาพื้นที่ EIP ประมาณ 500 เฮกตาร์ ต่อมาในปี ค.ศ. 2009 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร และได้ลดพื้นที่ลงเหลือเพียง 200 เฮกตาร์ โดยสงวนพื้นที่ 300 เฮกตาร์ไว้สำหรับการพัฒนาต่อไป ตามที่ผู้พัฒนาได้ร้องขอ และโครงการได้เริ่มต้นด้วยพื้นที่ 100 เฮกตาร์ ประกอบด้วยการพัฒนาหลายส่วน เช่น ส่วนพาณิชย์และการค้า คลังสินค้าและพื้นที่เปิดโล่ง รวมถึงพื้นที่พักอาศัย โดยผู้ลงทุนจะได้สิทธิประโยชน์ด้วยการยกเว้นภาษีรายได้และได้คืนภาษี ร้อยละ 30 จากการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

การลงทุน มาจากกลุ่มนักลงทุนสัญชาติจีนทั้งหมด โดยมีมูลค่าเงินลงทุนเริ่มแรกจำนวน 250 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ก่อนปรับลดแผนการลงทุนเนื่องจากประสบปัญหา เหลือ 101 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ปัจจุบันมีเงินลงทุนแล้ว จำนวน 22 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

2.4.4.5 JinFei Economic & Trade Cooperation Zone

ลักษณะทางกายภาพ อยู่ในประเทศมอริเชียส ภายใต้การลงทุนร่วมระหว่างประเทศมอริเชียสและจีน ก่อตั้งโดยบริษัทสัญชาติจีน ในปี ค.ศ. 2006 ตั้งอยู่ในพื้นที่ Riche Terra ท่าเทียบเรือหลักของประเทศ มีพื้นที่ 211 เฮกตาร์ ประกอบด้วย การพัฒนาพื้นที่แบบผสมผสาน โดยวัตถุประสงค์เดิมของการพัฒนาเขตการค้านี้ คือ การเป็นฐานรองรับสำหรับนักลงทุนสัญชาติจีนในการลงทุนในประเทศแถบทวีปแอฟริกา

การลงทุน ระยะแรก มีพื้นที่ 70 เฮกตาร์ มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 220 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เริ่มพัฒนาในปี ค.ศ. 2009–2012 ในระยะที่สอง มีพื้นที่ 141 เฮกตาร์ มีมูลค่าการลงทุน ประมาณ 500 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยมุ่งเน้นดึงดูดการลงทุนด้านอาหารทะเลแปรรูป พลังงานแสงอาทิตย์ อุตสาหกรรมเภสัช อุปกรณ์ทางการแพทย์ อุตสาหกรรมเหล็ก และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม

สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุน คือ ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากร

2.4.5 การพัฒนาเขตการค้าเสรีและเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศอิหร่าน

ลักษณะทางกายภาพ ประเทศอิหร่านได้เริ่มก่อตั้งเขตการค้าเสรีในทศวรรษ 1970 โดยมีการพัฒนาเกาะ Kish ในอ่าวเปอร์เซียเป็นโครงการหลัก ต่อมาหลังจากประเทศอิหร่านได้ยุติสงครามกับประเทศอิรักในปลายทศวรรษ 1980 และเนื่องจากอิหร่านเป็นประเทศผลิตน้ำมัน แต่ภาวะสงครามยาวนานทำให้ประเทศจำเป็นต้องปฏิรูปเศรษฐกิจภายในประเทศด้วยการปรับข้อกำหนดการขายสิทธิในการนำเข้าสินค้าที่ไม่ใช่น้ำมัน และจัดตั้งเขตการค้า ใน 5 ปีแรกของการดำเนินการได้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรี จำนวน 3 แห่ง โดย 2 แห่งแรก ตั้งอยู่บนเกาะในอ่าวเปอร์เซีย คือ เกาะ Kish และ Qeshm และแห่งที่ 3 คือ Chahbahar หลังจากนั้นได้มีการจัดตั้งโครงการเขตการค้าเสรีและเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นอีกหลายแห่ง

การลงทุน สิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้ คือ การยกเว้นภาษีเงินได้ ยกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับวัตถุดิบและเครื่องจักรสำหรับการผลิต ยกเว้นภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าส่งออก ตลอดจนจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน โดยเริ่มต้นเขตการค้าเสรี Kish มีโครงการที่จะเป็นศูนย์การส่งออกสินค้าและขยายการจ้างงาน แต่เมื่อโครงการได้เดินหน้ากลับกลายเป็นศูนย์การท่องเที่ยวและการค้าขายในประเทศ เนื่องจากข้อบังคับเพื่อดึงดูดนักลงทุนและการค้า โดยอนุญาตให้พลเมืองในประเทศสามารถเดินทางเข้าไปในเขตการค้าเพื่อซื้อของออกจากเขตการค้าโดยไม่เสียภาษี

2.5 สรุปการทบทวนเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ พบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งขึ้นเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยเป้าหมายในระยะแรกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกำลังพัฒนา คือ **การสร้างอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ** ตามด้วยเป้าหมายในระยะต่อมา คือ **การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพิ่มศักยภาพและทักษะของแรงงานในประเทศ**

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งบริเวณชายแดนระหว่างประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่างกันนั้น **จะจัดตั้งในพื้นที่ของประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า** เพื่ออาศัยประโยชน์จากอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า โดยมักเป็นการลงทุนของนักลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีระดับเศรษฐกิจที่สูงกว่า

บรรณานุกรมท้ายบทที่ 2

- กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมประเทศอินเดีย. เขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศอินเดีย [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://sezindia.nic.in/> [20 พฤษภาคม 2558]
- กระทรวงพาณิชย์. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. การเลือกทำเลที่ตั้งในการประกอบธุรกิจ/
นิคมอุตสาหกรรม (เขตเศรษฐกิจพิเศษ), 2557.
- เชิญ ไกรนรา. การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ
กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, 2555.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. ข้อมูลพื้นฐานมณฑลกว่างตุง. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา:
<http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/about-china/country/guangdong/city.php>
[พฤศจิกายน 2557]
- สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต. แขวงสะหวันนะเขต. [ออนไลน์] 2558. แหล่งที่มา:
<http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/data-service/sub-savannakhet/savannakhet/economic.php> [20 พฤษภาคม 2558]
- สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต. ลาวเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะแห่งใหม่ที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน.
[ออนไลน์]. 18 พฤษภาคม 2555. แหล่งที่มา:
http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/news/detail.php?ELEMENT_ID=648
[20 พฤษภาคม 2558]
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. แนวทางและมาตรการเพื่อพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณ
พื้นที่แนวชายแดนของไทย. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- สภาบริหารเศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษ.[ออนไลน์].2557.
แหล่งที่มา: <http://www.sncsex.gov.la> [พฤศจิกายน 2557]
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. การสำรวจศักยภาพพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไทย-
ลาว-เวียดนาม ณ มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน-ลาวบาว-เว้-ดามัง และนครพนม-คำม่วน. ใน
รายงานสรุปผล, หน้า 2. ระหว่างวันที่20-23 มีนาคม 2557 ณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557.
- หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนประเทศโปแลนด์. ผู้ลงทุนรายใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษคอสทิน-สลุบิสประเทศ
โปแลนด์. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา:
http://www.paiz.gov.pl/investment_support/sez/kostrzyn [2 มิถุนายน 2558]
- หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนประเทศโปแลนด์. สิทธิพิเศษสำหรับการลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศ
โปแลนด์. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.paiz.gov.pl> [2 มิถุนายน 2558]
- Alves, Ana Christina. The Zambia-China Cooperation Zone at a Crossroads: What Now. Policy
Briefing 41, 2011.

- Brannon, J., James, D., and Lucker, G. 1994. Generating and Sustaining Backward Linkages Between Maquiladoras and Local Suppliers in Northern Mexico. *World Development*, 22, no. 12: 1933-1945. อ้างถึงใน เชิญ ไกรนรา, การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, หน้า 3, 2555.
- Brautigam, Deborah, and Tang Xiaoyang. China's Investment in Special Economic Zones in Africa. *Special Economic Zones*, pp.69, 2011.
- Brouthers, L.E., McCray, J.P. and Wikinson, T.J. Maquiladoras: Entrepreneurial Experimentation to Global Competitiveness. *Business Horizons*, March-April: 37-44, 1999. อ้างถึงใน เชิญ ไกรนรา, การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ, สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, 2555, หน้า 3.
- Farole, T. Special Economic Zones in Africa: Comparing Performance and Learning from Global Experience. The World Bank, 2011.
- Farole, T., and Akinci, G. Special Economic Zones Progress, Emerging Challenges, and Future Directions. The World bank, 2011.
- Iowa State University, what are special economic zones, 2010, อ้างถึงใน เชิญ ไกรนรา. การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, หน้า 1, 2555.
- Khammuan world-class financial centre and tourism attraction announced. *Vientiane Times*. (6 October 2014)
- Kim, Y. Chinese-led SEZs in Africa: Are They a Driving Force of China's Soft Power?. Stellenbosch University Centre for Chinese Studies, 2013.
- Scott, J.W. 2002. On the Political Economy of Cross-Border Regionalism: Regional Development and Cooperation on the US-Mexican Border. In Perkmann, M. and Ling Sum, N. (eds.), *Globalization, Regionalization and Cross- Border Regions*: 191-211. New York: Palgrave Macmillan. อ้างถึงใน เชิญ ไกรนรา. การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. หน้า 3, สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง, 2555.

บทที่ 3

แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย

จากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเมื่อกว่า 30 ปีที่ผ่านมา ถือเป็นโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบบูรณาการบนพื้นที่ขนาดใหญ่ครั้งแรกในประเทศไทย ในเวลาต่อมาประเทศไทยได้เริ่มให้ความสนใจกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกครั้งในปี พ.ศ. 2547 ในบทนี้จึงนำเสนอลำดับเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 และทบทวนรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

3.1 แผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนของประเทศไทย

ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยเคยมีการพัฒนาพื้นที่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมาแล้วในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) นิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone: FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty Free Port) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา แต่แนวคิดดังกล่าวมีข้อจำกัด คือ

- นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออก จำกัดประเภทธุรกิจไว้เฉพาะ “อุตสาหกรรมส่งออก” และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น ทำให้นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่ได้ถูกออกแบบให้สามารถรองรับธุรกิจประเภทอื่น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจได้ เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว การขนส่ง และการบริการ เป็นต้น
- องค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออก ยังไม่ได้รับมอบอำนาจในการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้การให้บริการแก่ผู้ประกอบการล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในขณะที่แนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone)” เป็นแนวความคิดในการพัฒนาแบบใหม่ที่มุ่งหวังจะแก้ไขข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าว ภายใต้สาระสำคัญในการดำเนินงาน 3 ประการ คือ

- 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้จำกัดประเภทของธุรกิจที่ควรได้รับการส่งเสริม โดยนอกจากจะส่งเสริมกิจการที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตแล้ว การส่งเสริมอาจขยายไปถึงธุรกิจการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การท่องเที่ยว การขนส่ง การเคหะและการก่อสร้าง การวิจัยและการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง ตลอดจนการค้าและการบริการ
- 2) การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร

- 3) องค์การบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีอำนาจอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจและผู้อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่อง เพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เคยมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการพัฒนาในรูปแบบของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งเริ่มต้นดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ที่รัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาเพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้าอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี โดยเป้าหมายสูงสุด คือ ต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ พร้อมกับเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

ต่อมาได้เกิดแนวความคิดของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เกิดจากดำเนินงานภายใต้โครงการหรือแผนงานต่างๆ โดยสามารถจัดกลุ่มและแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับเพื่อนบ้าน

- โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย [Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT)] ภายใต้โครงการนี้ มีแผนพัฒนาภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - ✓ แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
 - ✓ แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจปีนัง-สงขลา โดยใช้ประโยชน์จากก๊าซธรรมชาติ กลยุทธ์ในการพัฒนา เน้นการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจเฉพาะ สงขลา-ปีนัง-เบลาวัน-เมดาน
 - ✓ แผนพัฒนาเมืองชายแดน
- แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุทวีปบังคลาเทศ – อินเดีย – เมียนมา – ศรีลังกา – ไทย (Bangladesh-India-Myanmar-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation) แผนงานนี้กำหนดกลยุทธ์ครอบคลุม 6 สาขา ได้แก่ การค้าและการลงทุน เทคโนโลยี คมนาคมขนส่ง พลังงาน การท่องเที่ยว และการประมง โดยแต่ละประเทศแบ่งกันเป็นเจ้าภาพในแต่ละสาขา ส่วนลักษณะโครงการพัฒนาหลักๆ ได้แก่ การเชื่อมโยงโครงข่ายถนน ข่ายการบิน เส้นทางคมนาคมทางแม่น้ำโขง และโครงการพัฒนาพลังงานต่างๆ ทั้งนี้ พื้นที่ของไทยที่เป็นส่วนหนึ่งในแผนงานนี้ คือ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตก (WSB)

- **โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ** เป็นโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องไปกับการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Sub regional - GMS) ได้แก่ กัมพูชา เมียนมา สปป.ลาว เวียดนาม ไทย และจีนตอนใต้ (ยูนาน) ภายใต้การสนับสนุนของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) สำหรับกลยุทธ์ในการพัฒนาเน้นที่ การขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตรและบริการ เพื่อก่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับการครองชีพ มีโครงการสาขาการพัฒนาความร่วมมือที่สำคัญ 7 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง พลังงาน สื่อสารโทรคมนาคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการค้า-การลงทุน โดยเน้นที่สาขา คมนาคมขนส่ง และสาขาพลังงาน มากที่สุด

2. การพัฒนาพื้นที่เฉพาะภายในประเทศ

- **โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตก (Western Seaboard Development Program: WSB)** ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และบางส่วนของชุมพร โดยแบ่งเขตพัฒนาตามความเหมาะสม 3 แนวทาง ได้แก่ 1) เขตการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการคมนาคมขนส่ง พัฒนาอุตสาหกรรม ศูนย์กลางพลังงาน การค้าเสรี 2) เขตการพัฒนาสาธารณูปโภค การท่องเที่ยว ศูนย์วิจัยและพัฒนา และ 3) เขตการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก (เหล็ก) ศูนย์กลางพลังงาน ท่าเรือน้ำลึก เขตเกษตรกรรม
- **โครงการพัฒนาศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาค (Strategic Energy Landbridge)** เป็นโครงการเดียวกันกับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard Development Program) แต่ในช่วงรัฐบาลที่ผ่านมาได้ปรับให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ระดับชาติ เรื่องการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพลังงานของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยเน้นการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งแบบผสมผสานทั้ง ถนน รถไฟ ท่อขนส่งน้ำมัน และท่าเรือน้ำลึกที่เชื่อมการขนส่งระหว่างฝั่งทะเลอันดามันกับอ่าวไทย พร้อมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ภายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ และนครศรีธรรมราช

3. การพัฒนาพื้นที่ชายแดน

- **แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้** ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล โดยใช้ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเศรษฐกิจเพื่อนบ้านเพื่อนำไปสู่การลงทุน การค้า และการท่องเที่ยวบริเวณชายแดน เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม 2 ประเภท คือ อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราอย่างครบวงจร
- **การพัฒนาพื้นที่หาดใหญ่-สะเดา** โครงการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และโครงการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และอำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส

- **เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เชียงราย** เป็นโครงการในพื้นที่ที่อยู่ในแผนยุทธศาสตร์เมืองชายแดนและเมืองรองรับยุทธศาสตร์ระดับอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง สำหรับพื้นที่พัฒนาสำคัญ ได้แก่ แม่สาย เชียงแสน และเชียงของ โดยพื้นที่แรกถูกกำหนดเป็นศูนย์กลางการค้า บริการ การท่องเที่ยว เป็นประตูเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและสนับสนุนการเชื่อมโยงกับอีก 2 พื้นที่พัฒนาหลัก ส่วนเชียงแสนถูกวางให้เป็นเมืองฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมแห่งใหม่ของประเทศและเป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีโครงการหลัก คือ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-จีน และโครงการก่อสร้างท่าเรือเชียงแสน ในขณะที่เชียงของถูกกำหนดเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมเกษตรครบวงจรและเขตอุตสาหกรรมทั่วไป
- **เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตาก** ยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ การมุ่งพัฒนาอำเภอแม่สอดให้เป็นเขตการลงทุน อุตสาหกรรม การค้า และท่องเที่ยว ส่วนอำเภอพบพระและแม่ระมาดให้เป็นพื้นที่การเกษตรและอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่อำเภอแม่สอด โดยมีการกำหนดให้สิทธิประโยชน์สูงสุดตามกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรม กรมศุลกากร และบีโอไอแก่การลงทุนในพื้นที่ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ทางภาษีและการผ่อนปรนในการใช้แรงงานต่างด้าว
- **อื่นๆ** ตามเมืองชายแดนที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างไทยกับเมียนมา ไทยกับลาว และไทยกับกัมพูชา มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในลักษณะการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic Cooperation Strategy) โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่เพื่อการลงทุนร่วมระหว่างประเทศ ในลักษณะเป็นฐานเศรษฐกิจและประตูการค้า การลงทุน การพัฒนาอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทั้งนี้ โดยมีแนวโน้มที่เมืองชายแดนหลายแห่งจะถูกกำหนดให้จัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากปริมาณการค้าชายแดนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แนวความคิดในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษดังที่นำเสนอข้างต้น เป็นแนวความคิดที่ถูกบรรจุอยู่ในแผนงานโครงการของรัฐ แต่ก็ไม่ได้ถูกผลักดันอย่างต่อเนื่องและจริงจังให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จนกระทั่งรัฐบาลได้เริ่มนำแนวความคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษมาผลักดันอย่างจริงจังอีกครั้ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 โดยมีลำดับเหตุการณ์สำคัญจนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 ที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.1-1 ลำดับเหตุการณ์ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน

วันที่	เรื่อง
19 ตุลาคม 2547	มติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้สร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อให้แม่สอดเป็นเมืองเศรษฐกิจ-การค้าชายแดน เพราะมีศักยภาพและความพร้อมของเมืองสูง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และการท่องเที่ยว

วันที่	เรื่อง
11 มกราคม 2548	ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ⁴⁷ ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ผ่านมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 แต่ได้ตกไป เนื่องจากปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนของสิทธิประโยชน์ การลิดรอนสิทธิของท้องถิ่น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1. เขตพิเศษ หมายถึง พื้นที่เฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ ภายในเขตพื้นที่ เช่น การอุตสาหกรรม การเกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริหาร หรือการอื่นใด และยังเป็นการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดี 2. ให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพิเศษ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายเขตพิเศษและการตั้งเขตพิเศษแต่ละแห่งต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินการของเขตพิเศษให้เป็นไปตามนโยบาย โดยมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพิเศษซึ่งมีสถานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่ศึกษาถึงรายละเอียดที่จะตั้งเขตพิเศษ รวมทั้งเป็นฝ่ายวิชาการและธุรการให้คณะกรรมการนโยบายฯ 3. กำหนดให้มีกระบวนการจัดตั้งเขตพิเศษ การบริหารจัดการเขตพิเศษแต่ละเขต รายได้ และอำนาจหน้าที่ของเขตพิเศษ 4. เขตพิเศษอาจได้มาซึ่งที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการดำเนินงาน โดยจัดหาเอง เช่น ซื้อ เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน เช่าระยะยาว เว้นคืน ให้เอกชนนำที่ดินมาร่วมลงทุน เป็นต้น หรือได้มาโดยผลของกฎหมาย เช่น ให้ พรฎ.จัดตั้งเขตพิเศษมีผลเป็นการถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตที่กำหนดเป็นเขตพิเศษ และให้ตกเป็นของเขตพิเศษ โดยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายที่ดิน 5. กรณีที่กฎหมายกำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใดเป็นอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมาย ให้เขตพิเศษมีอำนาจดำเนินการได้ เช่นเดียวกับหน่วยงานของรัฐนั้น และให้ถือว่าผู้ว่าการเขตพิเศษเป็นและมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายนั้น 6. การดำเนินการเรื่องใดที่กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ เขตพิเศษมีอำนาจดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับผู้ขออนุญาตตามกฎหมายนั้น

⁴⁷ มติชนรายวัน. สาระสำคัญร่างพรบ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2548
แหล่งที่มา: <http://www.ftawatch.org/node/1899>

วันที่	เรื่อง
	7. ถ้าเขตพิเศษเห็นว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับผู้ขออนุญาตตามกฎหมายใดเป็นอุปสรรคแก่ผู้ประกอบการ/ผู้อยู่อาศัย ให้รายงานคณะกรรมการนโยบายเพื่อนำเสนอ ครม.ปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ ยกเว้นกิจการที่อยู่ในอำนาจของ กทช.และ กสช. 8. ถ้าพื้นที่ของเขตพิเศษครอบคลุมป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรืออุทยานแห่งชาติ และเขตพิเศษนั้นมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนและแนวทางการดำเนินงานของเขตพิเศษ 9. เขตพิเศษมีอำนาจให้บริการแก่ผู้ประกอบการ/ผู้อยู่อาศัย เช่น อนุมัติออกใบอนุญาตแทนหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายภายในพื้นที่เขตพิเศษ และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ซึ่งค่าธรรมเนียมหลังจากหักค่าใช้จ่ายไม่เกินร้อยละ 10 ให้ส่งเป็นรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายนั้นกำหนด และเมื่อดำเนินการแล้วต้องแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายทราบ 10. ให้เขตพิเศษมีอำนาจเช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในพื้นที่เขตพิเศษ และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เมื่อดำเนินการแล้วต้องแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ค่าธรรมเนียมหลังจากหักค่าใช้จ่ายไม่เกินร้อยละ 10 ให้ส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 11. กรณีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการดำเนินการของเขตพิเศษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งเขตพิเศษเพื่อแก้ไข ถ้าเขตพิเศษไม่ดำเนินการให้เสนอคณะกรรมการนโยบายเพื่อวินิจฉัย 12. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ในคณะกรรมการบริหารเขตพิเศษ 13. ผู้ประกอบการ/ผู้อยู่อาศัยในเขตพิเศษมีสิทธิ (1) ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีสรรพสามิต และค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน (2) การลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (3) หักค่าใช้จ่ายก่อนการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกจากที่กำหนดในประมวลรัษฎากร (4) นำคนต่างด้าวเข้ามาอยู่และทำงานในราชอาณาจักร (5) สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินของคนต่างด้าว (6) สิทธิในการถือครองหรือเปิดบัญชีเงินฝากเป็นเงินตราต่างประเทศ (7) สิทธิในการนำหรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักร

วันที่	เรื่อง
21 มกราคม 2556	ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบฯ ตามที่ สศช. เสนอและให้ส่งให้ สคก. ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ให้แก้ไขค่านิยาม “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ไม่ได้มีการค้าบริเวณพรมแดนด้วยแล้วดำเนินการต่อไปได้ เมื่อร่างระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้วให้นำเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษมาพิจารณาดำเนินการเป็นลำดับแรก สาระสำคัญของร่างระเบียบฯ ฉบับที่เสนอโดย สศช. มีดังนี้ 1. กำหนดนิยามคำว่า “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายถึงพื้นที่ทั้งหมดหรือบางส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งหรือหลายแห่งที่ได้รับสนับสนุนจากรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการค้าสินค้าหรือบริการหรือการลงทุนเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการค้าบริเวณพรมแดนและการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และนิยามอื่นๆ อาทิ “การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ” “การค้าบริเวณพรมแดน” “ประเทศเพื่อนบ้าน” “แผนแม่บท” “การพัฒนาพื้นที่” “หน่วยงาน” และ “หน่วยงานรับผิดชอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นต้น 2. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้แทนการค้าไทย ประธานหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบคนเป็นกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อำนาจการสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ 3. กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายฯ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนแม่บทต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการที่สำนักงานเสนอ ให้ความเห็นเกี่ยวกับแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานตามที่สำนักงานร้องขอ กำหนดแนวทางเพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาการค้าบริเวณพรมแดนและการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน กำกับดูแล

วันที่	เรื่อง
	ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นระยะ 4. กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นหน่วยงานภายใน สศช. มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาวิเคราะห์ร่างแผนแม่บทเพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตรวจสอบและวิเคราะห์แผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติของหน่วยงาน อำนวยการ ติดตามผล ประสานงาน การบริหาร การปฏิบัติตามแผนแม่บท รวมทั้งสนับสนุนและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. กำหนดให้ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการนโยบายฯ หรือคณะทำงานที่คณะกรรมการนโยบายฯ แต่งตั้ง ค่าใช้จ่ายของสำนักงานและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่นให้จ่ายจากงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 6. กำหนดให้หน่วยงานที่ประสงค์จะรับผิดชอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจจัดทำร่างแผนแม่บทเสนอคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณา โดยผ่านความเห็นชอบของกระทรวงเจ้าสังกัด 7. กำหนดให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามแผนแม่บทจัดทำแผนงานหรือโครงการ และส่งให้หน่วยงานรับผิดชอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ แล้วจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการและนำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาและให้ความเห็นชอบต่อไป ในการดำเนินการจัดทำแผนงานหรือโครงการให้หน่วยงานที่จัดทำให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่นั้นประกอบด้วย 8. กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่สอดคล้องกับแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและแผนงานโครงการ หรือวิธีการดำเนินกิจการที่กำหนดตามระเบียบนี้
31 มีนาคม 2556	มติคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ⁴⁸

⁴⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาทางสาธารณสุขเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: http://bps.moph.go.th/sites/default/files/2.ss.ch.naaybuychay_chatpraethuengkul.pdf

วันที่	เรื่อง
24 กรกฎาคม 2556	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556⁴⁹ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน ตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น และจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับ มีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถให้บริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาพื้นที่ของตนขึ้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภค บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่จำเป็นต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งมีกลไกที่ช่วยให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจัดให้มีการมอบอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นให้สามารถสั่ง อนุญาต อนุมัติ ปฏิบัติราชการ หรือดำเนินการอื่นใดที่หน่วยราชการจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556” ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ข้อ 3 ในระเบียบนี้ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งรัฐจะ

⁴⁹ สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: http://nakhonphanom.go.th/wp_twincity/wp-content/uploads/2014/02ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ-พ.ศ.-2556.pdf

วันที่	เรื่อง
	สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ “การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ” หมายความว่า การที่ราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคมอบอำนาจในการสั่ง อนุญาต อนุมัติ ปฏิบัติราชการหรือดำเนินการอื่นใดตามกฎหมายกฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบ เศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้แก่เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถสั่ง อนุญาต อนุมัติ ปฏิบัติราชการ หรือดำเนินการนั้นรวมอยู่ ณ จุดเดียวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษแต่ละแห่ง “การค้าบริเวณพรมแดน” ให้หมายความรวมถึงการลงทุน การให้บริการ และการเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรของแรงงานต่างด้าวบริเวณพรมแดนและพื้นที่ ต่อเนื่องกับพื้นที่ดังกล่าว “ประเทศเพื่อนบ้าน” หมายความว่า ประเทศที่มีพรมแดนติดกับราชอาณาจักร ไทย “แผนแม่บท” หมายความว่า แผนแม่บทการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง “แผนงานหรือโครงการ” หมายความว่า แผนงานหรือโครงการที่จำเป็นต่อการ พัฒนาและจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่ หน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งขึ้น ตามแผนแม่บท “แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนปฏิบัติการเพื่อจัดตั้งและดำเนินการเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง “การพัฒนาพื้นที่” หมายความว่า การปรับปรุงและใช้ประโยชน์ใน อสังหาริมทรัพย์ทั้งของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและ ดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยความ เห็นชอบของคณะรัฐมนตรี “หน่วยงาน” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการ ส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ “คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 4 ในกรณีที่มีความจำเป็นที่ไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ ให้นายกรัฐมนตรีมี อำนาจสั่งให้ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ตามที่เห็นสมควร รวมทั้งให้มีอำนาจ

วันที่	เรื่อง
	ดำเนินการใดตามควรแก่กรณี เพื่อให้การค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ หมวด 1 คณะกรรมการนโยบาย ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ประกอบด้วย (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ (2) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย จำนวนสองคน เป็นรองประธานกรรมการ (3) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการ (4) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ (5) ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานผู้แทนการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ (6) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ ให้เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้ผู้ช่วยราชการสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตาม (6) ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด ข้อ 7 ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) พิจารณาให้ความเห็นชอบ เสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ (2) ให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานตามที่ได้รับคำร้องขอ (3) กำหนดแนวทางให้หน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อให้การส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปโดยเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วันที่	เรื่อง
	(4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท ตลอดจนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี (5) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความเหมาะสม (6) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนและประชาชนให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ (7) เชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง หรือเรียกเอกสารจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น (8) ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้ (9) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่จำเป็นต่อการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (10) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นระยะ ข้อ 8 การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ข้อ 9 การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการที่ต้องมีการดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการนั้น เป็นอนุกรรมการหรือคณะทำงานในคณะกรรมการหรือคณะทำงานนั้นแล้วแต่กรณีด้วยการประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ให้นำข้อ 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม หมวด 2 สำนักงาน ข้อ 10 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับผิดชอบงานด้านวิชาการและธุรการของคณะกรรมการนโยบาย และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) จัดทำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาและให้ความเห็นชอบ

วันที่	เรื่อง
	(2) เสนอความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการที่หน่วยงานเสนอต่อ คณะกรรมการนโยบายพิจารณาและให้ความเห็นชอบ (3) ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการ (4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปตามแผนแม่บท (5) อำนาจการ ติดตามผล และประสานงานการบริหารและการปฏิบัติตามแผนแม่บท รวมทั้งสนับสนุนและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บท (6) ศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ต่อคณะกรรมการนโยบาย (7) ขอยืมตัวบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ รวมทั้งการขอใช้ทรัพย์สินจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสำนักงานได้ตามความจำเป็น (8) ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายหรือประธาน กรรมการมอบหมาย หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาม (1) อย่างน้อยต้องประกอบด้วย แนวทางการให้ การสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มาตรฐานการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระบบการ ให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ตลอดจนกรอบเวลาดำเนินการแล้วเสร็จให้ ชัดเจน รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานดังกล่าว ข้อ 11 ให้สำนักงานรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อทราบ ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ข้อ 12 ให้ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติเป็นผู้อำนวยความสะดวกสำนักงาน ทำหน้าที่บริหารงานและเป็นผู้บังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน โดยขึ้นตรงต่อเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ข้อ 13 ค่าใช้จ่ายสำหรับคณะกรรมการนโยบาย คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่ คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง หรือบุคคลใดซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของสำนักงาน ค่าใช้จ่ายของสำนักงาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่น ให้จ่ายจากงบประมาณของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จัดไว้สำหรับการ ดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบาย

วันที่	เรื่อง
	หมวด 3 การดำเนินงาน ส่วนที่ 1 การจัดทำแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ ข้อ 14 ให้หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยื่นข้อเสนอพร้อมทั้งร่างแผนแม่บทต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเจ้าสังกัดก่อนในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้อ 15 ร่างแผนแม่บทต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย (1) เหตุผลความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2) บริเวณพื้นที่ที่สมควรกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (3) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (4) แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง (5) สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่สมควรจัดให้แก่ผู้อยู่อาศัยและผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (6) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การขนส่ง การสื่อสาร โทรคมนาคม และด้านพลังงาน ที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และกรอบเวลาดำเนินการ (7) รูปแบบ วิธีการ มาตรฐาน และแนวทางในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ รวมทั้งการประเมินผลและการเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการให้บริการ (8) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนแนวทางและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบนั้น ร่างแผนแม่บทตามวรรคหนึ่งต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

วันที่	เรื่อง
	ข้อ 16 ในการพิจารณาร่างแผนแม่บท หากคณะกรรมการนโยบายเห็นสมควร มอบหมายให้หน่วยงานใดดำเนินการในเรื่องใดเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งหรือดำเนินการ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดรายชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน รวมทั้งกรอบเวลาในการดำเนินการของแต่ละ หน่วยงาน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ ข้อ 17 เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนแม่บทแล้ว ให้คณะกรรมการนโยบายประกาศ กำหนดให้พื้นที่ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนด แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติการให้เป็นไปตาม แผนแม่บทดังกล่าว ข้อ 18 ให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามแผนแม่บทจัดทำแผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เสนอต่อ คณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจัดให้มีการเผยแพร่ ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ นั้นประกอบด้วย ส่วนที่ 2 การบริหารและการควบคุมโครงการ ข้อ 19 เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการ และ แผนปฏิบัติการแล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติ แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานที่ รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการ และ แผนปฏิบัติการนั้น ให้ถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการ ปฏิบัติราชการของหน่วยงานดังกล่าวด้วย ข้อ 20 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการจัดให้มี ระบบควบคุมตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานหรือ โครงการและแผนปฏิบัติการ แล้วส่งรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการต่อสำนักงานเพื่อเสนอให้คณะกรรมการนโยบายทราบ โดยให้ สำนักงานกำหนดรูปแบบและระยะเวลาการรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือ โครงการและแผนปฏิบัติการให้หน่วยงานถือปฏิบัติ ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการและ แผนปฏิบัติการ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบประสานงานกับสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหา ดังกล่าวโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ไม่มีปัญหาดังกล่าวได้ ให้สำนักงานรายงานต่อ คณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป ข้อ 21 ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่สอดคล้องกับ แผนแม่บทแผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการ หรือวิธีการดำเนินการที่กำหนด ตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ใน กรณีที่คณะกรรมการนโยบายไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อ คณะรัฐมนตรี เพื่อวินิจฉัยหรือมีมติตามที่เห็นสมควรต่อไป

วันที่	เรื่อง																																																															
19 มิถุนายน 2557	คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557⁵⁰ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากความร่วมมือด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนและข้อตกลง การค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติจึงแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1. องค์ประกอบ <table><tr><td>1.1</td><td>หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ</td><td>ประธานกรรมการ</td></tr><tr><td></td><td>หรือรองหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ</td><td></td></tr><tr><td></td><td>ที่หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติมอบหมาย</td><td></td></tr><tr><td>1.2</td><td>ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.3</td><td>ปลัดกระทรวงการคลัง</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.4</td><td>ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.5</td><td>ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.6</td><td>ปลัดกระทรวงคมนาคม</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.7</td><td>ปลัดกระทรวงพาณิชย์</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.8</td><td>ปลัดกระทรวงมหาดไทย</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.9</td><td>ปลัดกระทรวงแรงงาน</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.10</td><td>ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.11</td><td>เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.12</td><td>เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.13</td><td>เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.14</td><td>ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.15</td><td>ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.16</td><td>ประธานกรรมการหอการค้าไทย</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.17</td><td>ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.18</td><td>ประธานสมาคมธนาคารไทย</td><td>กรรมการ</td></tr><tr><td>1.19</td><td>เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</td><td>กรรมการและเลขานุการ</td></tr></table>	1.1	หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ	ประธานกรรมการ		หรือรองหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ			ที่หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติมอบหมาย		1.2	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ	1.3	ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ	1.4	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ	1.5	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ	1.6	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ	1.7	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ	1.8	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ	1.9	ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ	1.10	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ	1.11	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ	1.12	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ	1.13	เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ	1.14	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ	1.15	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ	1.16	ประธานกรรมการหอการค้าไทย	กรรมการ	1.17	ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ	1.18	ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ	1.19	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
1.1	หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ	ประธานกรรมการ																																																														
	หรือรองหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ																																																															
	ที่หัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติมอบหมาย																																																															
1.2	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ																																																														
1.3	ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ																																																														
1.4	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ																																																														
1.5	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ																																																														
1.6	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ																																																														
1.7	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ																																																														
1.8	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ																																																														
1.9	ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ																																																														
1.10	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ																																																														
1.11	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ																																																														
1.12	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ																																																														
1.13	เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ																																																														
1.14	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ																																																														
1.15	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ																																																														
1.16	ประธานกรรมการหอการค้าไทย	กรรมการ																																																														
1.17	ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ																																																														
1.18	ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ																																																														
1.19	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ																																																														

⁵⁰ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557.
 แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>.

วันที่	เรื่อง
	1.20 รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมอบหมาย กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ 2. อำนาจหน้าที่ 2.1 พิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อพิจารณาอนุมัติ 2.2 กำหนดแนวทางให้หน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปโดยเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ 2.3 กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท ตลอดจนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ 2.4 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความเหมาะสม 2.5 เชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง หรือเรียกเอกสารจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น 2.6 ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งนี้ 2.7 เสนอแนะต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อให้มีกฎระเบียบ หรือปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบที่จำเป็นต่อการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2.8 ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนี้ หรือตามที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติหรือหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายฯ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเฉพาะกิจ สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายฯ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเฉพาะกิจ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันที่	เรื่อง
15 กรกฎาคม 2557	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557⁵¹ ที่ประชุมรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ 1) ศึกษาเพื่อวางยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ 2)หารือร่วมกับหน่วยงานในเรื่องการให้สิทธิประโยชน์การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว 3) เตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจและการรับฟังความคิดเห็นของภาคส่วนการพัฒนาในพื้นที่ชายแดน 4) ศึกษาตัวอย่างรูปแบบการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ 5) สำรวจพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและโอกาสการเชื่อมโยงไปยังประเทศในภูมิภาค และ 6) ประสานความร่วมมือในระดับทวิภาคีกับประเทศกับพม่าและประเทศมาเลเซีย ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษร่วมกัน รวมทั้งที่ประชุมฯ กนพ. ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดน เพื่อให้สามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558 ได้แก่ 1) แม่สอด 2) อรัญประเทศ 3) ตราด 4) มุกดาหาร 5) สะเดา (ด้านศุลกากรสะเดา และปาดังเบซาร์) โดยเน้นการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการจ้างงาน และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามายังพื้นที่ตอนใน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาความแออัดบริเวณด้านชายแดน อีกทั้ง ที่ประชุม กนพ. ได้เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน 2) การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ 3) มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว และ

⁵¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557.[ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรในพื้นที่เพื่อให้สามารถรองรับกิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเชื่อมโยงในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกันนี้ ที่ประชุม กนพ. ได้กำหนดแผนการดำเนินงานและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้ 1. อนุมัติให้ตั้งคณะอนุกรรมการ 3 ชุด เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้ กนพ. พิจารณา ภายในเดือนสิงหาคม 2557 ได้แก่ (1) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน เสนอขอบเขตและจัดหาพื้นที่ สิทธิประโยชน์ และแผนพัฒนาระบบบริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน โดยมีปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน และ ผอ.สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขานุการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และ สศช. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (2) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และ ความมั่นคง เสนอแนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การพัฒนาฝีมือแรงงาน และแผนการจัดตั้ง One Stop Service แรงงานต่างด้าว โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน และกระทรวงแรงงานเป็นฝ่ายเลขานุการ สศช. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ และ (3) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร เสนอแผนและลำดับความสำคัญการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน แผนปรับปรุงด้านบุคลากร/ด้านชายแดน และแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม โดยมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน และผอ.สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) เป็นเลขานุการ กรมศุลกากร และ สศช. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ 2. ให้ สศช. ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 พื้นที่ (ตุลาคม 2557-ธันวาคม 2557) ในลักษณะก่อน-หลังในประเด็น ดังนี้ (1) ความก้าวหน้าการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ (3) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง (4) ความพึงพอใจของภาคส่วนต่างๆ (5) ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และก่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อใช้ประกอบในการพัฒนาและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพ

วันที่	เรื่อง
28 กรกฎาคม 2557	คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557⁵² เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) นั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2, 4 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ 3 คณะ ประกอบด้วย (1) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (2) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานสาธารณสุข และความมั่นคง (3) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร
29 กรกฎาคม 2557	คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 109/2557⁵³ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) นั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังต่อไปนี้ 1. รองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรรมการ และหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) 2. รองหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ กรรมการ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

⁵² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

⁵³ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 109/2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>.

วันที่	เรื่อง
17 พฤศจิกายน 2557	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2557⁵⁴ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้มีการประชุมครั้งที่ 2/2557 ณ ตึกสันติไมตรีหลังใน ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธานการประชุม โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ 1. ที่ประชุมรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีความก้าวหน้าสำคัญ 7 เรื่อง ได้แก่ 1.1 ผลการดำเนินงานและข้อเสนอของอนุกรรมการ 3 ชุดที่ได้รับการแต่งตั้งโดย กนพ. เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ (1) ด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (2) ด้านศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุขและความมั่นคง และ (3) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ซึ่งดำเนินงานโดยเจ้าภาพหลัก คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม ร่วมกับสำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กรมศุลกากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในแต่ละอนุกรรมการ 1.2 สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เตรียมความพร้อมให้แก่จังหวัดในพื้นที่ชายแดนเป้าหมาย โดยการจัดประชุมสร้างความเข้าใจให้ 5 จังหวัดเป้าหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก ทำข้อเสนอการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อประกอบการพิจารณาของอนุกรรมการ และมีการจัดเวทีรับฟังความเห็นในพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพ 1.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำข้อเสนอโครงการบริหารจัดการผลิตผลการเกษตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยสหกรณ์ 1.4 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่าปัญหาที่พบในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเห็นควรพิจารณาประเด็นสำคัญ ได้แก่ เส้นเขตแดน การตรวจสอบดูแลแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเพื่อรองรับการดำเนินงาน

⁵⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2557. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	1.5 กระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างนำเสนอเรื่องการจัดระบบการจ้างคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับ หรือตามฤดูกาล ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา นอกจากนี้ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานและกรมสวัสดิการแรงงานได้เตรียมจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและการใช้แรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 1.6 กระทรวงมหาดไทยมีการดำเนินงานของ 3 หน่วยงานเพื่อรองรับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ดังนี้ (1) กรมโยธาธิการและผังเมืองเร่งรัดวางแผนและปรับปรุงผังเมืองรวม ออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดน วางผังโซนนิ่งการใช้ประโยชน์ที่ดิน วางระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และออกแบบรายละเอียดโครงการพัฒนาต่างๆ ใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ภายใน 8 เดือน (2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจัดทำแผนงานพัฒนาระบบไฟฟ้ารองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก ครอบคลุม 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย (3) การประปาส่วนภูมิภาคอยู่ระหว่างขยายระบบผลิตน้ำประปาและวางท่อส่งน้ำเพื่อให้บริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและด่านชายแดน 1.7 นายกรัฐมนตรีมอบนโยบายให้ทุกหน่วยงานสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ให้มีผลในทางปฏิบัติในเดือนธันวาคม 2557 ทั้งในเรื่องการเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า ประปา) การวางผังเมืองและผังเมืองเฉพาะให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลักและกิจกรรมรองในพื้นที่ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน 2. ที่ประชุม กนพ. ให้ความเห็นชอบเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษใน 5 พื้นที่ชายแดน เป้าหมาย รวม 36 ตำบล ใน 10 อำเภอ พื้นที่รวมประมาณ 1.83 ล้านไร่ (2,932 ตร.กม.) โดยกำหนดขอบเขตพื้นที่ในระดับตำบลที่อยู่ติดชายแดนและไม่ทับซ้อนพื้นที่ป่าไม้ ดังนี้ 2.1 ตาก : 14 ตำบล 886,875 ไร่ (1,419 ตร.กม.) ใน อ.แม่สอด อ.พบพระ และ อ.แม่ระมาด 2.2 มุกดาหาร : 11 ตำบล 361,542 ไร่ (578.5 ตร.กม.) ใน อ.เมือง อ.ห้วยใหญ่ และ อ.ดอนตาล 2.3 สงขลา : 4 ตำบล 354,187 ไร่ (552.3 ตร.กม.) ใน อ.สะเดา 2.4 สระแก้ว : 4 ตำบล 207,500 ไร่ (332.2 ตร.กม.) ใน อ.อรัญประเทศ และ อ.วัฒนานคร 2.5 ตราร : 3 ตำบล 31,375 ไร่ (50.2 ตร.กม.) ซึ่งเป็นพื้นที่ อ.คลองใหญ่ทั้งอำเภอ

วันที่	เรื่อง
	3. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปี 2558-2559 โดยตั้งเป้าหมายให้วันที่ 1 มกราคม 2558 เป็นจุดเริ่มต้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมายจะได้รับการสนับสนุนในลักษณะ Package ที่ชัดเจนในทางปฏิบัติ โดยจะเริ่มให้ภาคเอกชนขอรับการส่งเสริมการลงทุนได้รับสิทธิประโยชน์ในระดับสูงสุดและเริ่มใช้บริการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จสำหรับการลงทุนในพื้นที่ที่ได้ที่ศูนย์ดำรงธรรม นอกจากนี้ยังมีการอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวในพื้นที่ได้ในลักษณะไป-กลับ มีการก่อสร้าง/ปรับปรุงถนน ด้านชายแดน โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคที่สำคัญ และเริ่มเตรียมการใช้สหกรณ์ในบางพื้นที่เป้าหมาย เพื่อบริหารจัดการการผลิตผลการเกษตร รายละเอียดของแผนการดำเนินงาน 3 เรื่อง มีดังนี้ 3.1 สิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน 3.1.1 สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน เห็นชอบให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้รับสิทธิประโยชน์ในระดับสูงสุดหรือใกล้เคียงกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีทั่วไป ทั้งอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในลักษณะไป-กลับในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมทั้งโครงการใหม่หรือขยาย ทั้งในและนอกเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ใกล้เคียงกับสิทธิประโยชน์ที่ให้กับจังหวัดชายแดนใต้ และให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่มีใช้ทางภาษีเหมือนเขต 3 รวมทั้งพิจารณาอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมเป็นรายๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่โดยเร็ว ทั้งนี้ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาต่อไป นอกจากนี้เห็นชอบให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางมาตรการการเงินโดยรัฐจัดเงินกู้ดอกเบี้ยผ่อนปรนและค้ำประกันสินเชื่อวงเงิน 1-20 ล้านบาท ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 3.1.2 ขอบเขตพื้นที่ ที่ประชุม กนพ. ให้ความเห็นชอบขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย รวม 36 ตำบล ใน 10 อำเภอ พื้นที่รวมประมาณ 1.83 ล้านไร่ (2,932 ตร.กม.) 3.1.3 ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ในระยะแรกใช้พื้นที่ศูนย์ดำรงธรรมระดับจังหวัดหรืออำเภอ โดยสำนักงานจังหวัดหรือหน่วยงานในท้องถิ่นเป็นผู้ให้บริการภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

วันที่	เรื่อง
	3.2 โครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการ แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรระยะเร่งด่วน (ปี 2558-2559) โดยมอบหมายให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาจัดทำรายละเอียดโครงการและวงเงินให้ชัดเจน โดยให้จัดทำเป็นแผนการดำเนินงานในรายละเอียดโครงการรายปี ในระหว่างปีงบประมาณ 2557-2559 เพื่อเสนอ กนพ. ต่อไป 3.3 แรงงานและศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานสาธารณสุขและความมั่นคง เห็นชอบให้มีการจัดระบบแรงงานต่างด้าวให้มาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ลักษณะไป-กลับ และให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน ซึ่งให้บริการเรื่องอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร การตรวจสุขภาพ การประกันสุขภาพ และการคุ้มครองแรงงาน โดยให้ใช้รูปแบบของศูนย์บริการจดทะเบียนต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ รวมทั้งมีแผนการฝึกอบรมฝีมือแรงงานไทยบริเวณชายแดนและแรงงานต่างด้าวที่มาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน 4. ที่ประชุมมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการตามแผนการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปี 2558-2559 โดยมี สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กนพ. ทำหน้าที่บูรณาการการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกในปี 2558 ประกอบด้วย 4.1 ด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน 9 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กรมป่าไม้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่นและภาคเอกชน 4.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร 6 หน่วยงาน กระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง กรมการขนส่งทางบก กรมเจ้าท่า) กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 4.3 ด้านแรงงานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง 10 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานประกันสังคม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

วันที่	เรื่อง
18 ธันวาคม 2557	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557⁵⁵ เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เห็นควรส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดกิจการและเงื่อนไขในการให้การลงทุนของโครงการที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้ ข้อ 1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายความว่า เขตที่ตั้งหรือพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 2 กรณีเป็นประเภทกิจการทั่วไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2557 และตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้ 2.1 ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี 2.2 หากเป็นกิจการในกลุ่ม A 1 หรือ A 2 ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปีแล้ว ให้ได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมโดยได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 2.3 ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ 2.4 ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ 2.5 ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร 2.6 ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี 2.7 อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด 2.8 สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร

⁵⁵ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์].
 แหล่งที่มา: http://www.faq108.co.th/boi/announcement/pdf/2557_04.pdf.

วันที่	เรื่อง
	ข้อ 3 กรณีเป็นกิจการเป้าหมายตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดและตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ดังนี้ 3.1 ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี โดยจำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละ 100 ของเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน 3.2 ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 3.3 ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ 3.4 ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ 3.5 ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร 3.6 ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี 3.7 อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด 3.8 สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร ข้อ 4 ต้องยื่นคำขอรับการส่งเสริมภายในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป
19 มกราคม 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558⁵⁶ ผลการประชุม สรุปสาระสำคัญว่านายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมอบนโยบายให้เร่งรัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้เริ่มลงทุนได้ในปี 2558 ตามความพร้อมของพื้นที่ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและด้านพรมแดน โดยเฉพาะระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการรองรับกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจ การได้มาซึ่งที่ดิน แรงงาน ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนและแรงงาน นอกจากนี้ ขอให้โรงงานที่จะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเน้นการแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกตลาดต่างประเทศ

⁵⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	เลขาธิการฯ กล่าวว่า เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และสามารถดึงดูดการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ประชุม กนพ. มีมติที่สำคัญ ดังนี้ (1) เห็นชอบในหลักการกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมหารือในรายละเอียดของกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้นักลงทุนสามารถเริ่มขอรับการสนับสนุนการลงทุนตามประกาศของ BOI ในกรณีเป็นกิจการเป้าหมาย สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้โดยเร็ว (2) กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการให้ข้อมูลและประสานการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรก 4 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สศช. ศูนย์ดำรงธรรม และกระทรวงการต่างประเทศ (3) ตั้งคณะกรรมการพิจารณาขอบเขตพื้นที่และการจัดหาที่ดิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน (แยกออกจากคณะกรรมการด้านขอบเขตพื้นที่ สิทธิประโยชน์ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ที่มี ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน) โดยรับข้อเสนอของจังหวัดเป้าหมายไปพิจารณาต่อไป นอกจากนั้น ให้จัดหาพื้นที่ของรัฐเพื่อให้เอกชนเช่าเพื่อให้ดำเนินการได้โดยเร็ว (4) เห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ปี 2557-2565 รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก จำนวน 6 พื้นที่ (7 ด้าน) ได้แก่ จังหวัดตาก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดตราด จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสงขลา (สะเดาและปาดังเบซาร์) และจังหวัดหนองคาย และให้ความเห็นชอบแผนระยะเร่งด่วน (ปี 2557-2559) โดยในระยะแรกมี 45 โครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2558 (งบกลาง) วงเงิน 2,622.088 ล้านบาท และ 79 โครงการจะขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2559 วงเงิน 7,924.35 ล้านบาท (5) ให้กระทรวงแรงงานประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับ ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และ (6) ให้มีการเตรียมการด้านสาธารณสุข การศึกษา ความปลอดภัย เพื่อรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
19 มกราคม 2558	ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558⁵⁷ เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เห็นสมควรกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามข้อ 2.6 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ให้ท้องที่ตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่กุ ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่สวด และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สวด ตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ และตำบลวาลย์ อำเภอพบพระ ตำบลชะเนือ ตำบลแม่จะเรว และตำบลแม่ระมาด อำเภอระมาด จังหวัดตาก เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก” ข้อ 2 ให้ท้องที่ตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลชะโนด ตำบลบางทรายน้อย ตำบลป่งขาม และตำบลห้วยน้ำใหญ่ อำเภอห้วยน้ำใหญ่ ตำบลดอนตาล และตำบลโพธิ์ไทร อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร” ข้อ 3 ให้ท้องที่ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน และตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ และ ตำบลผักชะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว” ข้อ 4 ให้ท้องที่ตำบลสะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแก้ว และตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา” ข้อ 5 ให้ท้องที่ตำบลคลองใหญ่ ตำบลไม้รูด และตำบลหาดเล็ก อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด”

⁵⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์].2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง														
19 ตุลาคม 2547	มติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้สร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อให้แม่สอดเป็นเมืองเศรษฐกิจ-การค้าชายแดน เพราะมีศักยภาพและความพร้อมของเมืองสูง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และการท่องเที่ยว														
12 กุมภาพันธ์ 2558	คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 1/2558⁵⁸ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และได้มีคำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2557 แต่งตั้งอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2.4 และข้อ 2.8 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557 และแต่งตั้งอนุกรรมการ 4 คณะ ดังต่อไปนี้ 1. แต่งตั้งอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน 1.1 องค์ประกอบ <table border="0"> <tr> <td>(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง</td><td>ประธานอนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(2) ปลัดกระทรวงการคลัง</td><td>รองประธาน</td></tr> <tr> <td></td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(4) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(5) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(6) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> </table>	(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ประธานอนุกรรมการ	(2) ปลัดกระทรวงการคลัง	รองประธาน		อนุกรรมการ	(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	อนุกรรมการ	(4) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการ	(5) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	อนุกรรมการ	(6) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ประธานอนุกรรมการ														
(2) ปลัดกระทรวงการคลัง	รองประธาน														
	อนุกรรมการ														
(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	อนุกรรมการ														
(4) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการ														
(5) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	อนุกรรมการ														
(6) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ														

⁵⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 1/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: [http://www.nesdb.go.th/มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ \(กนพ.\) ครั้งที่ 1/2558](http://www.nesdb.go.th/มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558)

วันที่	เรื่อง
	(7) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ อนุกรรมการ (8) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย อนุกรรมการ (9) อธิบดีกรมศุลกากร อนุกรรมการ (10) อธิบดีกรมป่าไม้ อนุกรรมการ (11) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อนุกรรมการ (12) อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อนุกรรมการ (13) ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม อนุกรรมการ (14) ผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ (15) ประธานกรรมการหอการค้าไทย อนุกรรมการ (16) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ (17) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อนุกรรมการและเลขานุการ (18) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (19) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 1.2 อำนาจหน้าที่ (1) พิจารณาวิเคราะห์ความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้เขตการปกครอง และพิจารณาจากข้อเสนอของพื้นที่/จังหวัด (2) กำหนดการให้สิทธิประโยชน์ทั้งที่เกี่ยวกับภาษีอากรและมีใช้ภาษีอากรสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (3) พิจารณาจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (On site – mobile – internet) (4) ปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มอบหมาย (5) รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นระยะๆ 2. แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง 2.1 องค์ประกอบ (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ประธานอนุกรรมการ (2) ปลัดกระทรวงแรงงาน รองประธานอนุกรรมการ

วันที่	เรื่อง
	(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อนุกรรมการ (4) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ อนุกรรมการ (5) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย อนุกรรมการ (6) อธิบดีกรมการกงสุล อนุกรรมการ (7) อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก อนุกรรมการ (8) อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อนุกรรมการ (9) เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อนุกรรมการ (10) ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง อนุกรรมการ (11) ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข อนุกรรมการ (12) ประธานกรรมการหอการค้าไทย อนุกรรมการ (13) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ (14) อธิบดีกรมการจัดหางาน อนุกรรมการและ เลขานุการ (15) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
	2.2 อำนาจหน้าที่ (1) พิจารณากำหนดแนวทางและขับเคลื่อนการจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับ (2) พิจารณาจัดทำและขับเคลื่อนแผนการจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงานต่างด้าว โดยครอบคลุมงานสาธารณสุข สวัสดิการ ค่าจ้าง และการตรวจคนเข้าเมืองในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (3) พิจารณาแนวทางฝึกอบรมฝีมือแรงงานไทยบริเวณชายแดนและแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (4) ปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมอบหมาย (5) รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นระยะๆ
	3. แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร
	3.1 องค์ประกอบ (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ประธานอนุกรรมการ (2) ปลัดกระทรวงคมนาคม รองประธาน อนุกรรมการ (3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อนุกรรมการ (4) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ อนุกรรมการ

วันที่	เรื่อง
	(5) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย อนุกรรมการ
	(6) อธิบดีกรมศิลปากร อนุกรรมการ
	(7) อธิบดีกรมชลประทาน อนุกรรมการ
	(8) อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อนุกรรมการ
	(9) อธิบดีกรมเจ้าท่า อนุกรรมการ
	(10) อธิบดีกรมการbinพลเรือน อนุกรรมการ
	(11) อธิบดีกรมทางหลวง อนุกรรมการ
	(12) อธิบดีกรมทางหลวงชนบท อนุกรรมการ
	(13) อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อนุกรรมการ
	(14) อธิบดีกรมป่าไม้ อนุกรรมการ
	(15) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อนุกรรมการ
	(16) อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อนุกรรมการ
	(17) ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ
	(18) ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อนุกรรมการ
	(19) ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค อนุกรรมการ
	(20) ผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ
	(21) ประธานกรรมการหอการค้าไทย อนุกรรมการ
	(22) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ
	(23) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและ แผนการขนส่งและจราจร อนุกรรมการและ เลขานุการ
	(24) ผู้แทนกรมศิลปากร อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
	(25) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
	3.2 อำนาจหน้าที่
	(1) พิจารณาจัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ในพื้นที่เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษและบริเวณใกล้เคียงให้มีคุณภาพที่ดีและสามารถเชื่อมต่อกับ โครงข่ายหลักของประเทศได้
	(2) กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านศิลปากรและจุดผ่านแดนให้เกิดความสะดวกและ ได้มาตรฐานสากล ซึ่งรวมถึงแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการผ่าน แดนบริเวณด้านศิลปากรและจุดผ่านแดน รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อให้เกิด ความสะดวกในการขนส่งสินค้าและการสัญจรของคนข้ามพรมแดน
	(3) พิจารณาแนวทางการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมและแนวทางการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้มีความ สอดคล้องกับศักยภาพขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และความ ต้องการของประชาชน

วันที่	เรื่อง
	4.2 อำนาจหน้าที่ (1) พิจารณากำหนดพื้นที่ของทางราชการที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2) จัดทำผังการใช้ที่ดินและกำหนดแผนการนำที่ดินของราชการมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (3) ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบและขั้นตอนของทางราชการ (4) ปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมอบหมาย (5) รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นระยะๆ
24 กุมภาพันธ์ 2558	มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558 1. เห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ปี 2557-2565 รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก จำนวน 6 พื้นที่ (7 ด้าน) 2. ให้ความเห็นชอบแผนระยะเร่งด่วน (ปี 2557-2559) โดยในระยะแรกมี 45 โครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2558 (งบกลาง) วงเงิน 2,622.088 ล้านบาท
13 มีนาคม 2558	คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558⁶⁰ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้แถลงยุทธศาสตร์สำคัญ 9 ด้าน เพื่อใช้เป็นหลักหรือแนวทางในการปฏิรูปและพัฒนาประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยในยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีการผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้มีการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และโดยที่มาตรา 42 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 บัญญัติให้ในกรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นว่าคณะรัฐมนตรีควรดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในเรื่องใด ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงให้มี

⁵⁹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

⁶⁰ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>

วันที่	เรื่อง
	"คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ" โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1. องค์ประกอบ 1.1 พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ ประธานกรรมการ รองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ 1.2 นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ กรรมการ สมาชิกคณะรักษาความสงบแห่งชาติ 1.3 นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ กรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 1.4 ผู้บัญชาการทหารสูงสุด กรรมการ 1.5 ผู้บัญชาการทหารเรือ กรรมการ 1.6 ปลัดกระทรวงกลาโหม กรรมการ 1.7 ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ 1.8 ปลัดกระทรวงมหาดไทย กรรมการ 1.9 ปลัดกระทรวงแรงงาน กรรมการ 1.10 พลอากาศเอก ถาวร มณีพฤกษ์ กรรมการ 1.11 ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรรมการ 1.12 เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กรรมการ 1.13 ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย กรรมการ 1.14 ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรรมการ 1.15 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานแต่งตั้งจำนวน 3 คน กรรมการ 1.16 รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายชาญวิทย์ อมตะมาตุชาติ) กรรมการและเลขานุการ 1.17 พล.ร.ท.นवल ดำรงพงศ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ เจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย 2. อำนาจหน้าที่ 2.1 กำกับดูแล ประสานงาน และเร่งรัดการจัดหาที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็น โดยเฉพาะด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภคสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดาก มุกดาหาร สงขลา สระแก้ว ตราด และหนองคาย รวมทั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่จะจัดตั้งขึ้นในอนาคต 2.2 ดำเนินการเร่งรัดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐดำเนินการอนุมัติหรืออนุญาตในเรื่องต่างๆ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี รวมทั้งกำหนดมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ให้กับภาคเอกชนที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือนิคมอุตสาหกรรมตามข้อ 2.1

วันที่	เรื่อง
	2.3 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามความจำเป็น 2.4 ดำเนินการอื่นใดตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานและรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานตามคำสั่งนี้ และให้การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นๆ ที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
16 มีนาคม 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558⁶¹ ที่ประชุม กนพ. มีมติที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้บรรลุเป้าหมายและพร้อมรองรับการลงทุนของภาคเอกชนในปี 2558 รวมถึงเริ่มเตรียมการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป ดังนี้ - เห็นชอบให้ตั้งอนุกรรมการภายใต้ กนพ. เพิ่มเติมอีก 1 ชุด โดยประกอบด้วยผู้แทนภาคเอกชน เพื่อให้ข้อเสนอแนะด้านการตลาดและเชิญชวนนักลงทุนเพื่อให้เกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นรูปธรรม - เห็นชอบกิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 จำนวน 13 กลุ่มกิจการ ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมการเกษตรประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง (2) เซรามิกส์ (3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง (4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน (5) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ (6) การผลิตเครื่องมือแพทย์ (7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน (8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (9) การผลิตพลาสติก (10) การผลิตยา (11) กิจการโลจิสติกส์ (12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ (13) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยให้ สกท. เสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป และกนพ. ยังได้เห็นชอบกิจการเป้าหมายรายพื้นที่ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร

⁶¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558. [ออนไลน์].2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	และสงขลา โดยให้ สกท. นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป 3. เห็นชอบการกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เชียงราย นครพนม นราธิวาส และกาญจนบุรี รวม 54 ตำบล ใน 13 อำเภอ ดังนี้ 3.1 หนองคาย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ คือ อ.เมือง/อ.สระใคร 3.2 เชียงราย 21 ตำบล ใน 3 อำเภอ คือ อ.แม่สาย/อ.เชียงแสน/อ.เชียงของ 3.3 นราธิวาส 5 ตำบล ใน 5 อำเภอ คือ อ.สุไหงโกลก/อ.ตากใบ/อ.แว้ง/อ.ยี่งอ/อ.เมืองนราธิวาส 3.4 นครพนม 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ คือ อ.เมือง/อ.ท่าอุเทน 3.5 กาญจนบุรี 2 ตำบล ใน 1 อำเภอ คือ อ.เมืองกาญจนบุรี 4. เห็นชอบพื้นที่แปลงที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่นำมาจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือให้เช่าใน 6 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมประมาณ 24,000 ไร่ ได้แก่ 4.1 ตาก ใน ต.ท่าสายลวด และ อ.แม่ปะ (อ.แม่สอด) 4.2 สระแก้ว ใน ต.บ้านป่าไร่และต.บ้านใหม่หนองไทร (อ.อรัญประเทศ) 4.3 ตราด ใน ต.ไม้รูด (อ.คลองใหญ่) 4.4 มุกดาหาร ใน ต.คำอาฮวน (อ.เมือง) 4.5 สงขลา ใน ต.สำนักขาม (อ.สะเดา) 4.6 หนองคาย ใน ต.หนองกอมเกาะ ต.มีชัย ต.โพนสว่าง (อ.เมือง) และ ต.สระใคร (อ.สระใคร) โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดทำรายละเอียดทางด้านกฎหมายและการชดเชย เสนอ คสช. เพื่อถอนสภาพที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แทนการดำเนินงานตามกระบวนการปกติ และให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่มีการถอนสภาพแทนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป 5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ให้ความเห็นชอบการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้ 5.1 โครงการก่อสร้างทางเลี้ยวเมืองแม่สอดพร้อมสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 มอบหมายกรมทางหลวงดำเนินการ วงเงินรวม 3,900 ลบ. โดยเห็นชอบให้ใช้งบกลางปี 2558 วงเงิน 500 ลบ. เพื่อดำเนินงานระยะเริ่มต้น 5.2 โครงการก่อสร้างอาคารด้านบุคลากร บ.หาดเล็ก จ.ตราด มอบหมาย กต. ร่วมกับ กท. เร่งหาข้อยุติเรื่องเขตแดน และการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อก่อสร้างด้านบุคลากร บ.หาดเล็ก 5.3 การพัฒนาด่านถาวร ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว มอบหมาย สมช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งหาข้อยุติการกำหนดพื้นที่พัฒนาด่าน

วันที่	เรื่อง																		
	ถาวร ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ กับกัมพูชา และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ร่วมกันจัดทำ MOA กับกัมพูชาว่าการเปิดด่านศุลกากรดังกล่าวไม่กระทบต่อการปักปันเขตแดนระหว่างกัน และมอบหมายกรมทางหลวงตั้งงบประมาณสำหรับการพัฒนาต่อไป 6. มอบหมายให้ สศช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนดำเนินการประชาสัมพันธ์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งปัจจุบันมีความพร้อมทั้งในเรื่องพื้นที่ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายของ สกท.																		
3 เมษายน 2558	คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 2/2558⁶² เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2.4 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการ 2 คณะ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1. คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ 1.1 องค์ประกอบ <table border="0"> <tr> <td>(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์</td><td>ประธานอนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(2) ปลัดกระทรวงพาณิชย์</td><td>รองประธาน</td></tr> <tr> <td></td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(4) อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(5) อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(6) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(7) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> <tr> <td>(8) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</td><td>อนุกรรมการ</td></tr> </table>	(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	ประธานอนุกรรมการ	(2) ปลัดกระทรวงพาณิชย์	รองประธาน		อนุกรรมการ	(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	อนุกรรมการ	(4) อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	อนุกรรมการ	(5) อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ	(6) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ	(7) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	อนุกรรมการ	(8) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	ประธานอนุกรรมการ																		
(2) ปลัดกระทรวงพาณิชย์	รองประธาน																		
	อนุกรรมการ																		
(3) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	อนุกรรมการ																		
(4) อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	อนุกรรมการ																		
(5) อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ																		
(6) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ																		
(7) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	อนุกรรมการ																		
(8) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ																		

⁶² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 2/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	(9) ผู้ว่าราชการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ (10) ประธานกรรมการหอการค้าไทย อนุกรรมการ (11) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ (12) ประธานสมาคมธนาคารไทย อนุกรรมการ (13) ผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศ อนุกรรมการและ เลขานุการ (14) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ (15) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ 1.2 อำนาจหน้าที่ (1) พิจารณาให้ข้อเสนอแนะทางการตลาดที่สนับสนุนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2) ดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ จัดสัมมนา เพื่อเชิญชวนนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และจัดทำข้อมูลการประชาสัมพันธ์และคู่มือสำหรับนักลงทุน (3) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม (4) ปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมอบหมาย (5) รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นระยะๆ 2. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ 2.1 องค์ประกอบ (1) นายสุวัจน์ ตันยวรรณนะ ประธานอนุกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (2) ปลัดกระทรวงมหาดไทย รองประธาน อนุกรรมการ (3) รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย รองประธาน อนุกรรมการ (4) ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อนุกรรมการ (5) อธิบดีกรมการจัดหางาน อนุกรรมการ (6) อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อนุกรรมการ (7) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อนุกรรมการ (8) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน การขนส่งและจราจร อนุกรรมการ

วันที่	เรื่อง
	(9) เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อนุกรรมการ
	(10) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการ
	(11) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อนุกรรมการ
	(12) ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก อนุกรรมการ
	(13) ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด อนุกรรมการ
	(14) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม อนุกรรมการ
	(15) ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส อนุกรรมการ
	(16) ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร อนุกรรมการ
	(17) ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา อนุกรรมการ
	(18) ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว อนุกรรมการ
	(19) ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย อนุกรรมการ
	(20) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ อนุกรรมการ
	(21) ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ
	(22) ประธานกรรมการหอการค้าไทย อนุกรรมการ
	(23) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ
	(24) ประธานสมาคมธนาคารไทย อนุกรรมการ
	(25) เจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อนุกรรมการและ ที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ
	(26) เจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย อนุกรรมการและ ที่ได้รับมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ
	2.2 อำนาจหน้าที่
	(1) ประสาน ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่
	(2) รายงานปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน และจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
	(3) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม
	(4) ปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมอบหมาย
	(5) รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นระยะๆ

วันที่	เรื่อง
10 เมษายน 2558	คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 5/2558⁶³ เรื่องแต่งตั้งรองประธานกรรมการและกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) นั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติจึงแต่งตั้งรองประธานกรรมการและกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังต่อไปนี้ 1. รองนายกรัฐมนตรีและรองหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) 2. สมาชิกคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ กรรมการ (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)
23 เมษายน 2558	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 3/2558⁶⁴ เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร อนุสนธิประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2557 เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การให้การส่งเสริมการลงทุน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดกิจการเป้าหมายในการให้การส่งเสริมการลงทุนของโครงการที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้ ข้อ 1 กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ดังต่อไปนี้

⁶³ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 5/2558 เรื่องแต่งตั้งรองประธานกรรมการและกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.
 แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>.

⁶⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 3/2558 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร. [ออนไลน์]. 2558.
 แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง																								
	หมวด 1 เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร <table> <tr> <th>ประเภทกิจการ</th><th>เงื่อนไข</th></tr> <tr> <td>1. กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ</td><td>ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซนเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น</td></tr> <tr> <td>2. กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)</td><td>ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซนเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ และระบบป้องกันและลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น</td></tr> <tr> <td>3. กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์</td><td>ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์สลบราวแขวนสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบสิ่งปลอมปน เป็นต้น</td></tr> <tr> <td>4. กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้</td><td>ต้องใช้เทคโนโลยีทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสี การอบไอน้ำฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิว เป็นต้น</td></tr> <tr> <td>5. กิจการผลิตแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแป้งจากพืช ที่มีคุณสมบัติพิเศษ</td><td></td></tr> <tr> <td>6. กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นจากน้ำมันถั่วเหลือง)</td><td> - ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันกึ่งบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร - ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ </td></tr> <tr> <td>7. กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ (ยกเว้น ยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง)</td><td></td></tr> <tr> <td>8. กิจการแปรรูปยางขึ้นต้น</td><td></td></tr> <tr> <td>9. กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่มวัตถุเจือปนอาหาร (Food Additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food Ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย (ยกเว้นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)</td><td> - ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสม หรือทำให้เจือจางเท่านั้น - สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว </td></tr> <tr> <td>10. กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น</td><td></td></tr> <tr> <td>11. กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร</td><td> - ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 50 ไร่ - ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการ และบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่า </td></tr> </table>	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	1. กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซนเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น	2. กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซนเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ และระบบป้องกันและลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น	3. กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์	ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์สลบราวแขวนสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบสิ่งปลอมปน เป็นต้น	4. กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้	ต้องใช้เทคโนโลยีทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสี การอบไอน้ำฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิว เป็นต้น	5. กิจการผลิตแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแป้งจากพืช ที่มีคุณสมบัติพิเศษ		6. กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นจากน้ำมันถั่วเหลือง)	- ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันกึ่งบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร - ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ	7. กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ (ยกเว้น ยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง)		8. กิจการแปรรูปยางขึ้นต้น		9. กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่มวัตถุเจือปนอาหาร (Food Additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food Ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย (ยกเว้นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)	- ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสม หรือทำให้เจือจางเท่านั้น - สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว	10. กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น		11. กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร	- ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 50 ไร่ - ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการ และบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่า
ประเภทกิจการ	เงื่อนไข																								
1. กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซนเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น																								
2. กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซนเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ และระบบป้องกันและลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น																								
3. กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์	ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์สลบราวแขวนสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบสิ่งปลอมปน เป็นต้น																								
4. กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้	ต้องใช้เทคโนโลยีทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสี การอบไอน้ำฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิว เป็นต้น																								
5. กิจการผลิตแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแป้งจากพืช ที่มีคุณสมบัติพิเศษ																									
6. กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นจากน้ำมันถั่วเหลือง)	- ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันกึ่งบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร - ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ																								
7. กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ (ยกเว้น ยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง)																									
8. กิจการแปรรูปยางขึ้นต้น																									
9. กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่มวัตถุเจือปนอาหาร (Food Additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food Ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย (ยกเว้นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)	- ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสม หรือทำให้เจือจางเท่านั้น - สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว																								
10. กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น																									
11. กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร	- ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 50 ไร่ - ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการ และบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่า																								

วันที่	เรื่อง	
		ร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับแสดง หรือซื้อขายสินค้าเกษตร ศูนย์ประมูลสินค้า ห้องเย็น และคลังสินค้า
		3. ต้องให้บริการตรวจสอบ คัดคุณภาพ และตรวจสอบสารพิษตกค้าง
	หมวด 5 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	
	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
	1. กิจการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า	
	2. กิจการผลิตหลอดไฟแบบ LED	
	3. กิจการผลิต Compressor และ/หรือ Motor สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า	
	4. กิจการผลิต Wire Harness	
	5. กิจการผลิตชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ	
	6. กิจการผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง (Audio Visual Product)	
	7. กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน	
	8. กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ	
	9. กิจการผลิต Hard Disk Drive ทั่วไป และ/หรือชิ้นส่วน (ยกเว้น Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral)	การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
	10. กิจการผลิต Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral สำหรับ Hard Disk Drive	
	11. กิจการผลิต Flexible Printed Circuit และ/หรือ Multi Layer Printed Circuit Board และ/หรือชิ้นส่วน	ต้องมีกรรมวิธีการผลิตตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ
	12. กิจการผลิตอุปกรณ์หน่วยความจำอื่นๆ	
	13. กิจการผลิต Printed Circuit Board Assembly (PCBA) ทั่วไป	
	14. กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง	
	15. กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน	
	16. กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ	
	หมวด 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค	
	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
	1. กิจการสถานที่ตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์เพื่อส่งออก หรือโรงพักสินค้าเพื่อตรวจปล่อยของขาเข้า และบรรจุของขาออกที่ขนส่ง โดยระบบคอนเทนเนอร์นอกเขตท่าเทียบเรือ (รพท.) (Inland Container Depot: ICD)	
	2. กิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย	1. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท

วันที่	เรื่อง	
	(Distribution Center: DC)	2. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย
	3. กิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย (International Distribution Center: IDC)	1. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท 2. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย 3. กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ดังนี้ 3.1 ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท 3.2 ต้องกระจายสินค้าไปต่างประเทศตั้งแต่ 1 ประเทศขึ้นไป
	4. กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 500 ไร่ 2. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโรงงานต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 แต่ไม่เกินร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมด ยกเว้นกรณีมีที่ดินทั้งหมดเกิน 1000 ไร่ ให้กำหนดตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3. เงื่อนไขอื่น มีดังนี้ 3.1 มาตรฐานของถนนหลัก - กรณีที่ดินเกินกว่า 1000 ไร่ ขึ้นไป ต้องมีถนน 4 ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า 30 เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า 14 เมตร มีเกาะกลางถนนและทางเท้าไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน - กรณีที่ดินเกินกว่า 500-1000 ไร่ ต้องมีถนน 2 ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า 20 เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า 7 เมตร มีเกาะกลางถนนและทางเท้าไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน 3.2 มาตรฐานของถนนสายรองต้องมีผิวจราจรไม่น้อยกว่า 8.50 เมตร ไหล่ถนนไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง 3.3 ระบบบำบัดน้ำเสียต้องเหมาะสมตามลักษณะสมบัติของน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสียต้องเป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีบ่อเก็บน้ำทิ้งหลังการบำบัดด้วย

วันที่	เรื่อง	
		3.4 ระบบระบายน้ำเสียต้องแยกออกจากระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด 3.5 ต้องจัดให้มีที่รวบรวม จัดเก็บ และกำจัดขยะที่เหมาะสมตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3.6 โรงงานที่ใช้พื้นที่ต้องเป็นโรงงานที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3.7 ต้องมีบริการสาธารณูปโภค โดยมีไฟฟ้า น้ำประปาและน้ำใช้ โทรศัพท์ และการไปรษณีย์แก่โรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าไปอยู่ในเขตอุตสาหกรรมใช้ได้เพียงพอ 3.8 ต้องจัดปรับปรุงที่ดินประมาณร้อยละ 25 ของที่ดินทั้งหมดหรือตามจำนวนที่คณะกรรมการให้การเห็นชอบให้มีความพร้อมในด้านบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม
	5. กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 100 ไร่ 2. ต้องมีพื้นที่สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัญมณีและเครื่องประดับไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด 3. ต้องมีพื้นที่สำหรับการค้าขายอัญมณีและเครื่องประดับ 4. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม 5. ต้องมีห้องประชุมและห้องแสดงสินค้า รวมทั้งศูนย์ธุรกิจ
	6. จกการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics Park)	1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 200 ไร่ และมีการลงทุนก่อสร้างคลังสินค้าให้เช่าหรือขาย โดยมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 50000 ตารางเมตร 2. ต้องตั้งในพื้นที่รัศมีไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากบริเวณท่าเรือ ท่าอากาศยาน ด่านขนแดน ศุลกากร สถานีตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าสู่คอนเทนเนอร์ (Inland Container Depot: ICD) หรืออยู่ในเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone)

วันที่	เรื่อง
	3. ต้องจัดให้มีพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone) 4. ต้องจัดให้มีสถานีเปลี่ยนถ่ายขึ้น-ลงตู้คอนเทนเนอร์ หรือสถานีรถบรรทุกและสถานีเก็บ และรับฝากตู้คอนเทนเนอร์ไม่น้อยกว่า 50 ตู้ 5. ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงจากเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศ และระหว่างประเทศ 6. ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน 7. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. กิจการเฟอร์รี่ หรือเดินเรือท่องเที่ยว หรือให้เช่าเรือท่องเที่ยว	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง
8. กิจการบริการที่จอดรถเรือท่องเที่ยว	ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อุปกรณ์ยกเรือ ที่จอดรถบนบก โรงจอดรถสำหรับซ่อมบำรุงเรือ เป็นต้น
9. กิจการสวนสนุก	1. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท 2. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
10. กิจการศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรม	ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 30 ล้านบาท
11. กิจการสวนสัตว์เปิด	1. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท และมีที่ดินไม่น้อยกว่า 500 ไร่ 2. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ 3. ต้องจัดที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวและที่จอดรถอย่างละไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของที่ดินทั้งหมด
12. กิจการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ	1. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท 2. ต้องจัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภายใน 12 เดือน นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม
13. กิจการศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	1. ต้องมีพื้นที่แสดงสินค้าภายในอาคารไม่น้อยกว่า 25000 ตารางเมตร 2. ต้องมีห้องสำหรับเจรจาธุรกิจทุกห้องแสดงสินค้า

วันที่	เรื่อง
	14. กิจกรรมศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ 1. ต้องใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัดและฟื้นฟูสุขภาพ 2. ต้องมีการจัดโปรแกรมการฟื้นฟูสุขภาพแบบต่อเนื่อง และมีการฝึกค้างคินสำหรับผู้มาใช้บริการ ข้อ 2 สิทธิและประโยชน์ที่ได้รับตามหลักเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 3 ต้องยื่นคำขอรับการส่งเสริมภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2560
15 พฤษภาคม 2558	ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ 17/2558⁶⁵ ให้มีการเพิกถอนเขตป่าไม้ถาวร เขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นพื้นที่สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้ ข้อ 2 ให้ที่ดินดังต่อไปนี้ตกเป็นที่ราชพัสดุ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนสภาพที่ดินต่างๆ ดังต่อไปนี้ (1) ที่ดินในท้องที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 1/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 945 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (2) ที่ดินในท้องที่ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 2/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลคำป่าหลาย ตำบลบ้านโคก ตำบลดงมอน ตำบลกุดแซ่ ตำบลโพธิ์ทราย ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี และตำบลหนองแวง

⁶⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ 17/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	อำเภอเนินคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2536 และ (3) ถนนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ที่ดินในท้องที่ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เฉพาะภายใน แนวเขตตามแผนที่หมายเลข 3/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนป่า สงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2507) ออกตามความใน พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และเขตป่าไม้ถาวรตามมติ คณะรัฐมนตรี และถนนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน (4) ที่ดินในท้องที่ตำบลไม้รูด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เฉพาะภายในแนวเขต ตามแผนที่หมายเลข 4/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการถอนสภาพที่ดินอัน เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (5) ที่ดินในท้องที่ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เฉพาะภายในแนว เขตตามแผนที่หมายเลข 5/8 ท้ายคำสั่งนี้ โดยให้มีผลเป็นการถอนสภาพที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
25 มิถุนายน 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 3/2558⁶⁶ ที่ประชุม กนพ. มีมติที่สำคัญ 7 เรื่อง ในการขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษเพื่อสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเตรียมเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป ดังนี้ - เห็นชอบกิจการเป้าหมายรายพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เชียงราย กาญจนบุรี นครพนม ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 โดยให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) นำเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (กกท.) พิจารณาและออกเป็นประกาศ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป ซึ่งกิจการที่ให้ส่งเสริมการลงทุนใน เศรษฐกิจพิเศษ ทั้งระยะที่ 1 ระยะที่ 2 มีรวม 13 ประเภท โดยแต่ละพื้นที่มี เกณฑ์การคัดเลือกในเรื่องอุตสาหกรรมหรือกิจการเป้าหมายแตกต่างกันไปตาม ศักยภาพของพื้นที่ สำหรับในกรณีของนราธิวาสใช้สิทธิประโยชน์ที่ได้รับภายใต้ เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ขอให้แต่ละจังหวัด เตรียมการให้พร้อมเพื่อรองรับการลงทุนด้วย - เห็นชอบการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ โดยผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในเขตพัฒนา

⁶⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 3/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

วันที่	เรื่อง
	เศรษฐกิจพิเศษ อาทิ ลดเงินลงทุนขั้นต่ำจาก 1 ล้านบาท เหลือ 5 แสนบาท อนุญาตให้นำเครื่องจักรที่ใช้แล้วในประเทศมาใช้ในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนได้มีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านบาท เพื่อเป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนการตีมูลค่าของเครื่องจักรจะตีมูลค่าตามบัญชีที่เหลือ หักค่าเสื่อมของเครื่องจักรให้ตามความเป็นจริง และมอบหมาย สกท. นำเสนอ กกท. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป 3. มอบหมายให้คณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร และสำนักงบประมาณ ทบทวนแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรตามลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วน และความพร้อมของโครงการสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกและระยะที่ 2 โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ชัดเจน โดยในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร นายอาคม กล่าวเพิ่มเติมว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณในปี 2558 รวม 35 โครงการ วงเงิน 2,405 ล้านบาท ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ ส่วนการจัดสรรงบประมาณให้กับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ในปี 2559 มีวงเงิน 1,196 ล้านบาท ที่ประชุมได้ให้ไปจัดลำดับความสำคัญใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโอกาสการค้าการลงทุนในบริเวณชายแดน พร้อมกันนี้ที่ประชุมเห็นชอบการขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในปี 2559 รวม 175 ล้านบาท สำหรับ 1. การปรับปรุงอาคารด่านพรมแดนคลองลึก จ. สระแก้ว วงเงิน 50 ล้านบาท 2. แก้ไขปัญหาจราจรบริเวณชายแดนบ้านคลองลึก โดยเฉพาะการก่อสร้างลานตรวจสินค้าเอ็กสเรย์ วงเงิน 115 ล้านบาท 3. การปรับปรุงด้านศุลกากร อ.สะเดา จ.สงขลา ในการติดตั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ 10 ล้านบาท 4. เห็นชอบการจัดสรรที่ดินให้หน่วยราชการใช้ประโยชน์ และให้เอกชน และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เข้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก สระแก้ว มุกดาหาร ตราด สงขลา และหนองคาย ทั้งนี้ สำหรับสงขลาให้ กนอ. เป็นผู้ดำเนินการ โดยนำแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ซึ่ง จ.สงขลา และภาคเอกชนจัดทำไว้มาประกอบการดำเนินงาน และประสาน ปปง. ให้เร่งรัดการส่งมอบพื้นที่ต่อไป และมอบหมายให้คณะกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการและกระทรวงการคลังทบทวนหลักเกณฑ์การจัดให้เช่าที่ดิน การกำหนดอัตราค่าเช่า และผลประโยชน์ตอบแทนการเช่าที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเสนอ กนพ. พิจารณาต่อไป 5. มอบหมายสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (สมช.) เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดน ณ พื้นที่ บ.ป่าไร่ จ.สระแก้ว และช่องอานม้า จ.อุบลราชธานี โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (JBC) และเร่งดำเนินการสำรวจรายละเอียดภูมิประเทศ (Joint Detail Survey) ให้แล้วเสร็จโดยเร็วต่อไป

วันที่	เรื่อง
	6. มอบหมายกระทรวงพาณิชย์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย (มท.) สกท. และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) พิจารณาแนวทางการดำเนินงานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน 7. มอบหมายอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ พิจารณากำหนดพื้นที่สำหรับนำมาใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 และมอบหมายกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดำเนินการเพื่อถอนสภาพที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่มีการถอนสภาพแทนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป
15 กรกฎาคม 2558	ประกาศกรมศุลกากร ที่ 154/2558⁶⁷ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายความว่า บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อ 2 หลักเกณฑ์คุณสมบัติการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรณีพิเศษ ดังนี้ 2.1 คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.1.1 เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย กรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือส่วนราชการ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท หรือมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในจำนวนที่อธิบดีเห็นว่าเหมาะสมกับประเภทกิจการ 2.1.2 เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิในการใช้พื้นที่ที่ขอจัดตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย 2.1.3 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ

⁶⁷ ประกาศกรมศุลกากร ที่ 154/2558 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
	2.1.4 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 4/2557 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวกับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าที่บังคับใช้ 2.2 คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.2.1 เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย กรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือส่วนราชการ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท 2.2.2 เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิในการใช้พื้นที่ที่ขอจัดตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย 2.2.3 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.2.4 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 5/2557 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวกับคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป ที่บังคับใช้ 2.3 เขตปลอดอากร ผู้ขอจัดตั้งเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.3.1 เป็นรัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย กรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือส่วนราชการ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท หรือมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในจำนวนที่อธิบดีเห็นว่าเหมาะสมกับประเภทกิจการ 2.3.2 เป็นกิจการที่มีฐานะการเงินที่มั่นคง 2.3.3 เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิในการใช้พื้นที่ที่ขอจัดตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย 2.3.4 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.3.5 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 87/2546 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวกับเขตปลอดอากรที่บังคับใช้

วันที่	เรื่อง
	2.4 การขอประกอบกิจการในเขตปลอดอากร ผู้ขอประกอบกิจการในเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 2.4.1 เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีฐานะการเงินที่มั่นคง เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือพื้นที่ที่ขอประกอบกิจการในเขตปลอดอากร 2.4.2 ได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเขตปลอดอากร 2.4.3 ผู้ประกอบกิจการในเขตปลอดอากรต้องดำเนินการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตปลอดอากร หรือกิจการอื่นใดที่อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ 2.4.4 ต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร โดยการตรวจสอบย้อนหลัง 3 ปี นับตั้งแต่วันยื่นขอ 2.4.5 สำหรับคุณสมบัติอื่นที่ไม่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งวิธีปฏิบัติหรือพิธีการศุลกากร ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 87/2546 หรือประกาศกรมศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตปลอดอากรที่บังคับใช้ ข้อ 3 ให้ผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดอากร รวมถึงการประกอบกิจการในเขตปลอดอากร ยื่นคำขอจัดตั้งตามแบบแนบท้ายประกาศกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้อง พร้อมเอกสารประกอบที่สำนักสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร หรือสำนักงานศุลกากรภาคหรือด่านศุลกากรที่กำกับดูแลพื้นที่ ข้อ 4 ให้ผู้นำของเข้ายื่นคำขออนุมัติสูตรการผลิต รวมถึงการขอแก้ไขเพิ่มเติมสูตรการผลิตสำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ตามแบบแนบท้ายประกาศกรมศุลกากรที่ 35/2545 ต่อด่านศุลกากรที่กำกับดูแลพื้นที่
10 สิงหาคม 2558	ประกาศนโยบายส่งเสริมการลงทุน ที่ 8/2558⁶⁸ เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การให้การส่งเสริมการลงทุนและเงื่อนไข ดังนี้

⁶⁸ ประกาศนโยบายส่งเสริมการลงทุน ที่ 8/2558 เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

วันที่	เรื่อง
	1. ต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำของแต่ละโครงการไม่น้อยกว่า 500,000 บาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) 2. ต้องมีบุคคลธรรมดาสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน 3. ต้องมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3 ต่อ 1 4. อนุญาตให้นำเครื่องจักรใช้แล้วในประเทศไทยมาใช้ในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมได้มีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยจะคำนวณราคาเครื่องจักรที่ใช้แล้วในประเทศ โดยใช้มูลค่าตามบัญชีและต้องลงทุนใหม่ในเครื่องจักรหลักเป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าเครื่องจักรที่ใช้ในโครงการ 5. เมื่อรวมกิจการทั้งหมดทั้งที่ได้รับการส่งเสริมและไม่ได้รับการส่งเสริมแล้ว ผู้ขอรับการส่งเสริมต้องมีสินทรัพย์ถาวรสุทธิหรือเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียนไม่เกิน 200 ล้านบาท สิทธิประโยชน์ ให้ได้รับตามหลักเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
9 กันยายน 2558	พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558⁶⁹ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล บางกรณี อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และมาตรา 3 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้ มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558” มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

⁶⁹ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558

วันที่	เรื่อง
	มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้ “สินค้า” หมายความว่า ทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างที่อาจมีราคาและถือเอาได้ที่มิใช่เพื่อขายเท่านั้น “บริการ” หมายความว่า การกระทำใดๆ อันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่าซึ่งมิใช่การผลิตสินค้าหรือการขายสินค้า “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 มาตรา 4 ให้ลดอัตราภาษีเงินได้ตาม (ก) ของ (2) สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลของบัญชีอัตราภาษีเงินได้ท้ายหมวด 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร และคงจัดเก็บในอัตราร้อยละสิบของกำไรสุทธิ ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งมีสถานประกอบกิจการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะมีส่วนงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ ที่ใด สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือรายได้ที่เกิดจากการให้บริการและมีการใช้บริการนั้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเวลาสิบรอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง หากจดทะเบียนจัดตั้งนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ สถานประกอบกิจการที่ตั้งขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นอาคารถาวร แต่ถ้าจดทะเบียนก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ สถานประกอบกิจการที่ตั้งขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องเป็นอาคารถาวรที่ขยายหรือเพิ่มเติมจากสถานประกอบกิจการที่มีอยู่เดิม มาตรา 5 การนับรอบระยะเวลาบัญชีตามมาตรา 4 ให้นับรอบระยะเวลาบัญชีดังต่อไปนี้ (1) กรณีที่รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ได้จดทะเบียนขอใช้สิทธิประโยชน์ต่อกรมสรรพากรตามมาตรา 6 (1) ให้นับรอบระยะเวลาบัญชีนั้นเป็นรอบระยะเวลาบัญชีแรก (2) กรณีที่มีการจดทะเบียนขอใช้สิทธิประโยชน์ต่อกรมสรรพากรตามมาตรา 6 (1) ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีใด ให้นับรอบระยะเวลาบัญชีนั้นเป็นรอบระยะเวลาบัญชีแรก แม้ว่าจะมีระยะเวลาน้อยกว่าสิบสองเดือนก็ตาม มาตรา 6 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จะได้รับสิทธิในการลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 4 จะต้องมีความสมบูรณ์ดังต่อไปนี้ (1) ได้จดทะเบียนขอใช้สิทธิการเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก่อน หรือในปี พ.ศ. 2560 (2) ต้องไม่ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

วันที่	เรื่อง
	(3) ต้องไม่ใช่สิทธิลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2554 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 583) พ.ศ. 2558 หรือยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2554 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 564) พ.ศ. 2556 (4) ต้องจัดทำบัญชีแยกรายการสำหรับกิจการที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและกิจการที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (5) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งข้อหนึ่งข้อใดในรอบระยะเวลาบัญชีใด ให้การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสิ้นสุดลงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้
8 ตุลาคม 2558	ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 4/2558⁷⁰ ผลการประชุม สรุปสาระสำคัญว่าที่ประชุม กนพ. ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของอนุกรรมการทั้ง 6 คณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีมติที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้ - เห็นชอบการเพิ่มเติมประเภทกิจการเป้าหมายที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (กกท.) พิจารณาและออกเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่อไป และให้จังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 จังหวัดให้ข้อมูลกับภาคส่วนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนการลงทุน โดยประเภทกิจการเป้าหมายเพิ่มเติม ได้แก่ - กลุ่มที่ สกท. ให้การส่งเสริมอยู่ในปัจจุบัน 4 ประเภทกิจการ ได้แก่ (1) กิจการอบฟุ้งและไซโล (2) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร (3) กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม (4) กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป ทั้งนี้ จะ

⁷⁰ ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 4/2558

วันที่	เรื่อง
	ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี และได้ลดหย่อนภาษีร้อยละ 50 ในปีที่ 9-13 1.2 กลุ่มที่ สกท. ยกเลิกการส่งเสริมไปแล้ว แต่นำกลับมาให้สิทธิประโยชน์ 6 ประเภทกิจการ เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 พื้นที่ โดยมีเงื่อนไขให้ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนภายในเดือนมิถุนายน 2559 ได้แก่ (1) กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ (2) กิจการผลิตวัสดุก่อสร้าง และกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค (ยกเว้นการผลิตกระเบื้องมุงหลังคา และกระเบื้องปูพื้นหรือผนัง) (3) กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติมากรรมร่างกาย เช่น สบู่ ยา สระผม ยาสีฟัน (4) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค (5) กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ (6) กิจการพัฒนอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า ทั้งนี้ จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี 2. เห็นชอบในหลักการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชายแดน จ. สระแก้ว จ. สงขลา และ จ.กาญจนบุรี และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการและประสานกับสำนักงานงบประมาณต่อไป ดังนี้ 2.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดน อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว และมอบหมาย (1) กระทรวงการต่างประเทศ เป็นเจ้าภาพหารือกับฝ่ายกัมพูชา เพื่อหาข้อสรุปรูปแบบสัดส่วนการลงทุนก่อสร้างสะพานข้ามคลองพรมโหด บ.หนองเอี่ยน ก่อนกรมทางหลวงดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (2) กรมทางหลวงชนบท ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2559 (งบกลางฯ) จำนวน 32 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างถนนสาย ทล.348-บ้านป่าไร่ ระยะทาง 12.5 กม. พร้อมสำรวจอสังหาริมทรัพย์ (3) กรมศุลกากร ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2559 (งบกลางฯ) เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรบริเวณด่านบ้านคลองลึก โดยสร้างลานตรวจสินค้าด้วยระบบ X-ray วงเงิน 115 ล้านบาท และโครงการปรับปรุงอาคารที่ทำการ วงเงิน 50 ล้านบาท 2.2 เห็นชอบในหลักการโครงการปรับปรุงด่านศุลกากรสะเดา และมอบหมายกรมศุลกากรขอรับจัดสรรงบประมาณสำหรับปรับปรุงด่านศุลกากรสะเดาเพิ่มเติม วงเงิน 40 ล้านบาท และค่าครุภัณฑ์และค่าวางสาย Fiber Optic วงเงิน 10 ล้านบาท 2.3 การพัฒนาพื้นที่ชายแดนกาญจนบุรี มอบหมายกระทรวงคมนาคม ร่วมกับ กระทรวงการคลัง และ สศช. เปรียบเทียบมาในการเตรียมพัฒนาด่านพรมแดนบ้านพุน้ำร้อน จ.กาญจนบุรี 3. มอบหมายกระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย การนิคมอุตสาหกรรมและภาคเอกชนหารือร่วมกันเพื่อปรับปรุงข้อเสนออัตราค่าเช่าที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เหมาะสม รวมทั้งพิจารณาแนวทางการให้เช่าที่ดินในระยะหลังจาก 50 ปีแรก

วันที่	เรื่อง
	4 เห็นชอบให้กรมทางหลวงใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากบางส่วน ประมาณ 225 ไร่ ในการก่อสร้างถนน 4 ช่องจราจร และการก่อสร้าง CIQ โดยให้กรมธนารักษ์ดำเนินการตามระเบียบของกรมธนารักษ์ในเรื่องการให้หน่วยงานของรัฐใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ 5. เห็นชอบในหลักการการจัดหาพื้นที่ของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส นครพนม เชียงราย และกาญจนบุรี โดยให้จัดลำดับความสำคัญและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่ไม่มีผลกระทบเชิงลบต่อประชาชนและพื้นที่ 6. เห็นชอบในหลักการของร่างแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (ปี 2558-2564) ในพื้นที่ 31 จังหวัดทางบก และ 23 จังหวัดทางทะเล โดยกำหนดให้พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา และหนองคาย เป็นพื้นที่เป้าหมายระยะที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ให้เพิ่มเรื่องโรคระบาดทั้งคนและสัตว์ การจัดระบบแรงงานไป-กลับตามฤดูกาลและรายปี การพัฒนาฝีมือแรงงานไทย และต่างด้าวบริเวณชายแดน โดยให้มีการประชุมหารือ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีการบูรณาการ 7. เห็นชอบให้มีการยกระดับศักยภาพสหกรณ์การเกษตรให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชน และพิจารณาส่งเสริมการอำนวยความสะดวกการนำเข้าผลผลิตสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจากเกษตรกรรายย่อยเพื่อลดปัญหาการลักลอบนำเข้า นอกจากนี้ ที่ประชุม กนพ. มีมติรับทราบในเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ มติคณะรัฐมนตรีเรื่องนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน การสาธารณสุข และความมั่นคง ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ความก้าวหน้าการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแผนบูรณาการงบประมาณเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
29 ตุลาคม 2558	ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 262)⁷¹ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ ของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 6 (5) แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558 อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ในประกาศนี้ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งได้ประกาศกำหนดพื้นที่โดยประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มกราคม พุทธศักราช 2558 และประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 2/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 ลงวันที่ 24 เมษายน พุทธศักราช 2558 “รายได้จากการผลิตสินค้า” หมายความว่า (1) รายได้จากการผลิตสินค้าตามประเภทที่อ้างอิงจากสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทยประเภทเป็นสินค้านำเข้าซึ่งจัดทำโดยกระทรวงพาณิชย์เพื่อทดแทนการนำเข้า (2) รายได้จากการผลิตสินค้าที่มีการส่งออกไม่น้อยกว่าอัตราร้อยละ 50 ของการผลิตทั้งหมด (3) รายได้จากการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มจะสูญเสียการแข่งขันตามที่ระบุในแผนธุรกิจซึ่งได้ยื่นต่ออธิบดีกรมสรรพากร “รายได้จากการให้บริการ” หมายความว่า รายได้ที่เกิดจากการให้บริการและได้มีการให้บริการนั้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น “รายได้จากกิจการอื่น” หมายความว่า รายได้ของกิจการซึ่งไม่ใช่รายได้ที่ได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558

⁷¹ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 262) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วันที่	เรื่อง
	ข้อ 2 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประสงค์จะใช้สิทธิตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558 แจ้งการขอใช้สิทธิต่ออธิบดีกรมสรรพากร ตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ตามแบบที่แนบท้ายประกาศนี้ โดยให้ยื่น ณ สำนักงานบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ กรมสรรพากร ในกรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ หรือยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสถานประกอบการซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ข้อ 3 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามข้อ 2 ยื่นแผนธุรกิจเพื่อประกอบการพิจารณาดังต่อไปนี้ พร้อมแบบแจ้งการใช้สิทธิต่ออธิบดีกรมสรรพากร แผนธุรกิจต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวนิติบุคคลของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (2) รายละเอียดธุรกิจที่ขอจดแจ้งการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ประกอบด้วย (ก) ประเภทกิจการการผลิต ได้แก่ การผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลัก หรือการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มจะสูญเสียการแข่งขัน (ข) ประเภทสินค้าที่ผลิต ทั้งนี้ หากเป็นการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลักให้ระบุสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกในแผนธุรกิจด้วย (ค) รายละเอียดอื่นๆ (ถ้ามี) (3) วิสัยทัศน์และเป้าหมายธุรกิจในระยะยาว (4) แผนการดำเนินงานปัจจุบัน (5) แผนการจัดหาเงินทุน (6) ประมาณการรายได้ และรายจ่ายจากการประกอบกิจการ ข้อ 4 การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในมาตรา 65 มาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีรายได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้และรายได้จากกิจการอื่น ให้คำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของแต่ละกิจการแยกต่างหากหากกัน หากรายจ่ายใดไม่สามารถแยกกันได้โดยชัดแจ้งว่าส่วนใดเป็นรายจ่ายของกิจการใด ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉลี่ยรายจ่ายดังกล่าวตามส่วนของรายได้แล้วให้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลและใช้เลขประจำตัว

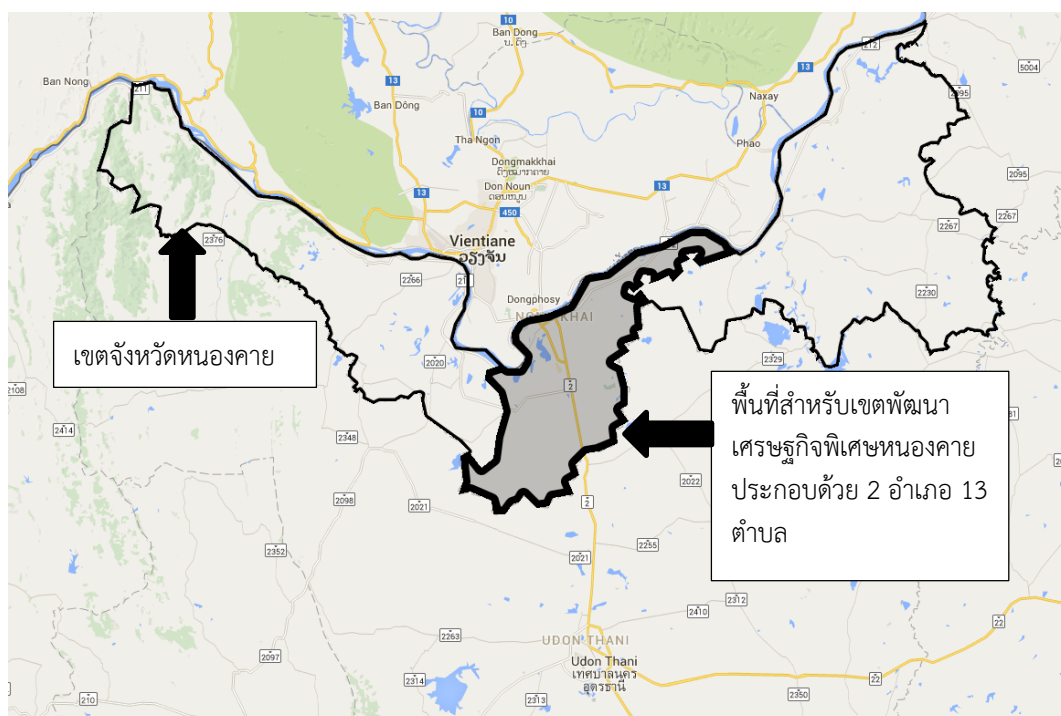
วันที่	เรื่อง
	ผู้เสียภาษีอากรเดียวกัน โดยให้แยกกระดาษทำการซึ่งแสดงรายละเอียดการคำนวณกำไรขาดทุนของแต่ละกิจการออกจากกัน ข้อ 5 กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกิจการอื่น มีรายได้จากกิจการที่ได้รับสิทธิลดอัตราภาษีเงินได้และรายได้จากกิจการอื่น หากมีผลขาดทุนสุทธิสำหรับกิจการใด ให้คงผลขาดทุนสุทธิดังกล่าวไว้สำหรับกิจการนั้นเท่านั้น ข้อ 6 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

3.2 สรุปผลการดำเนินการ

3.2.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่

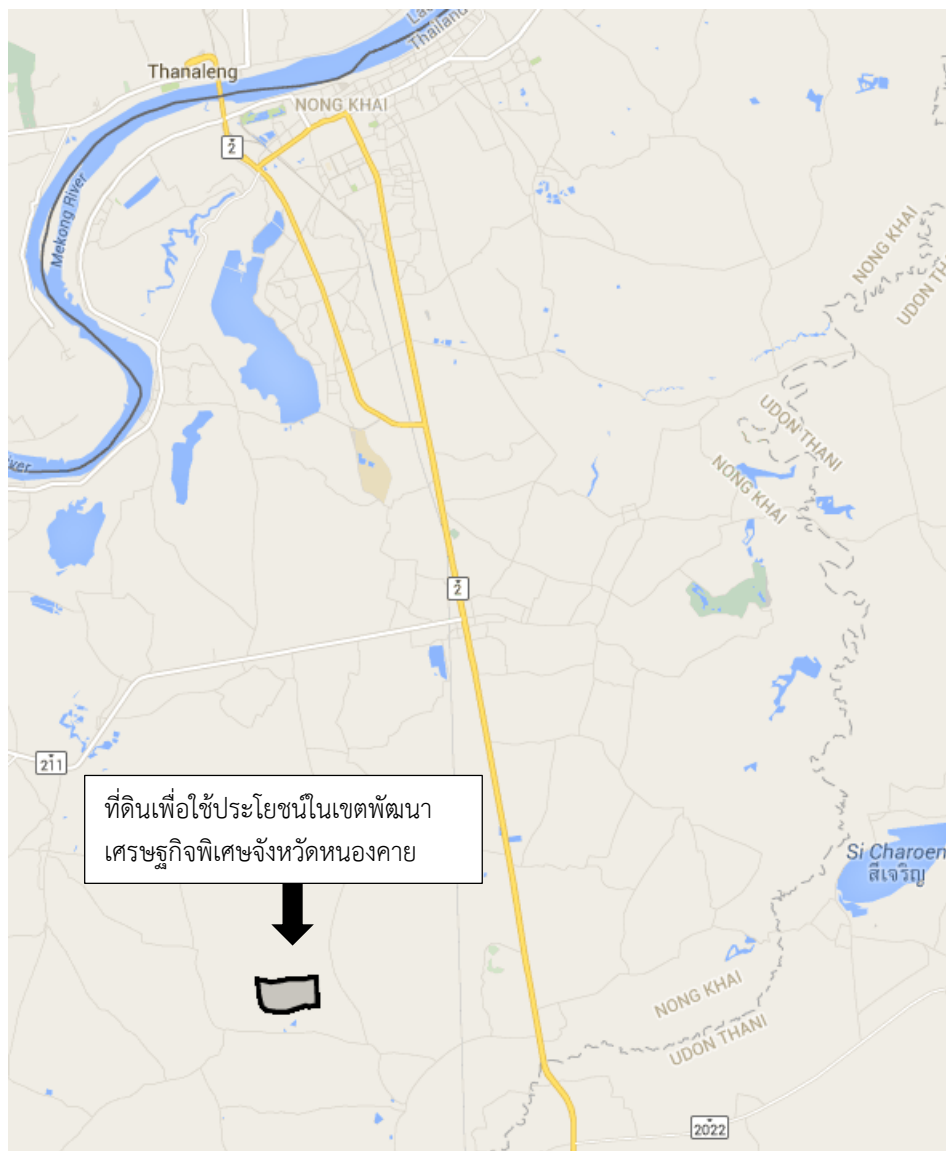
- จังหวัดหนองคาย

จากผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558 ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 2 อำเภอ 13 ตำบล คือ อำเภอเมืองหนองคาย มี 12 ตำบล ดังนี้ ตำบลค้ายบกวาน ตำบลโนเมือง ตำบลบ้านเตื่อ ตำบลพระธาตุบังพวน ตำบลโพธิ์ชัย ตำบลโพนสว่าง ตำบลมีชัย ตำบลเวียงคุก ตำบลสีกาย ตำบลหนองกอมเกาะ ตำบลหาดคำ และตำบลหินโงม และอำเภอสระใคร มี 1 ตำบล คือ ตำบลสระใคร ดังขอบเขตแสดงในรูปที่ 3.2-1

รูปที่ 3.2-1 ขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

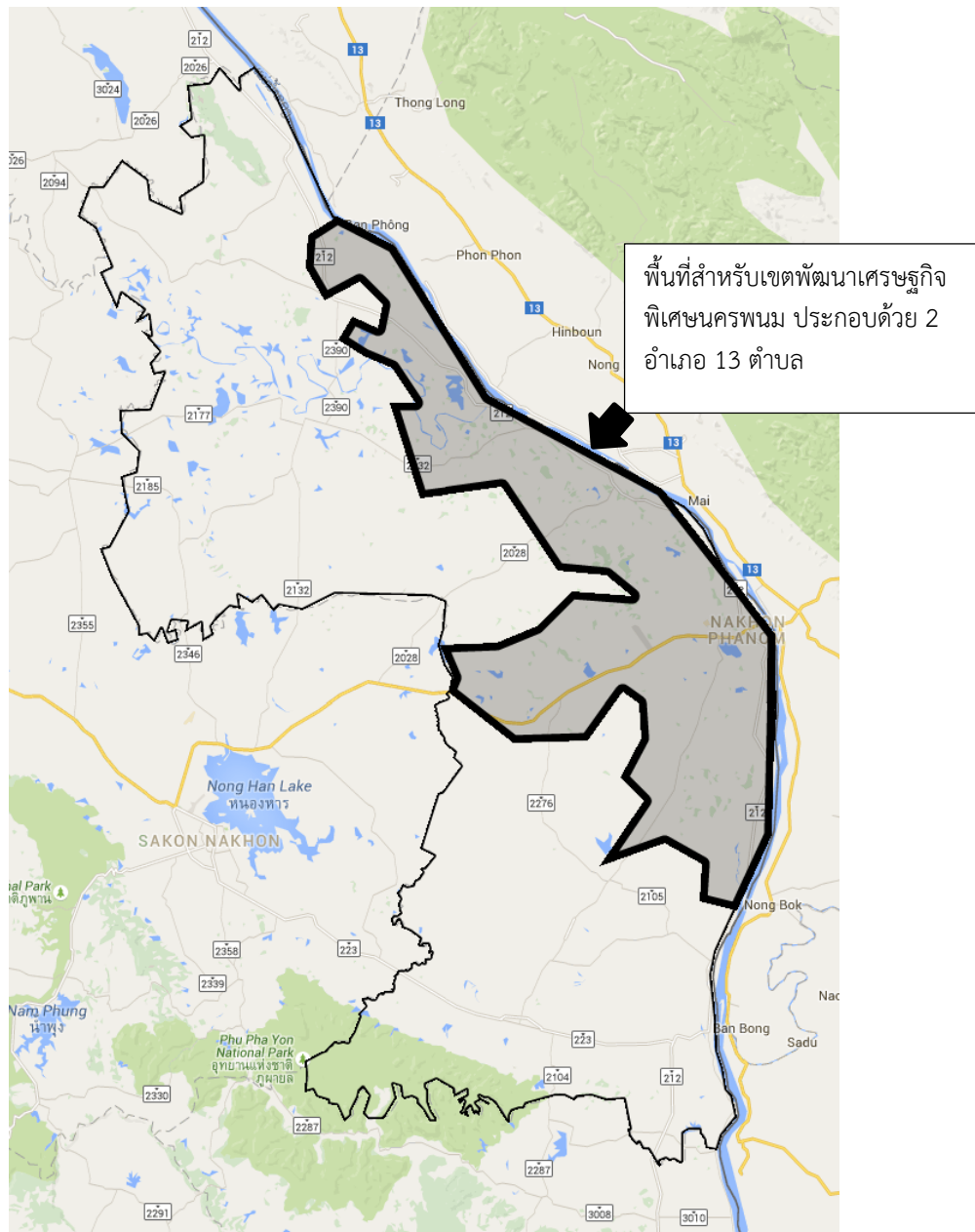
และในการประชุมเดียวกันนี้ยังได้กำหนดพื้นที่เพื่อจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือให้เข้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ซึ่งประกอบด้วยเนื้อที่เพิกถอนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พื้นที่ประมาณ 718 ไร่ 35.8 ตารางวา ดังแสดงในรูปที่ 3.2-2

รูปที่ 3.2-2 การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

- จังหวัดนครพนม

จากผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558 ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 2 อำเภอ 13 ตำบล คือ อำเภอเมืองนครพนม มี 10 ตำบล ดังนี้ ตำบลท่าค้อ ตำบลนาทราย ตำบลราชควาย ตำบลในเมือง ตำบลบ้านผึ้ง ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลหนองญาติ ตำบลหนองแสง ตำบลอาจสามารถ และตำบลกुरुคุ และอำเภอท่าอุเทน มี 3 ตำบล คือ ตำบลโนนตาล ตำบลรามราช และตำบลเวินพระบาท ดังขอบเขตแสดงในรูปที่ 3.3-3

รูปที่ 3.2-3 ขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม

นอกจากนี้ การประชุมคณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ⁷² มีมติเห็นชอบพื้นที่ภาครัฐที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย พื้นที่ภาครัฐ 8 แปลง 13,290 ไร่ (รูปที่ 3.3-4) ได้แก่

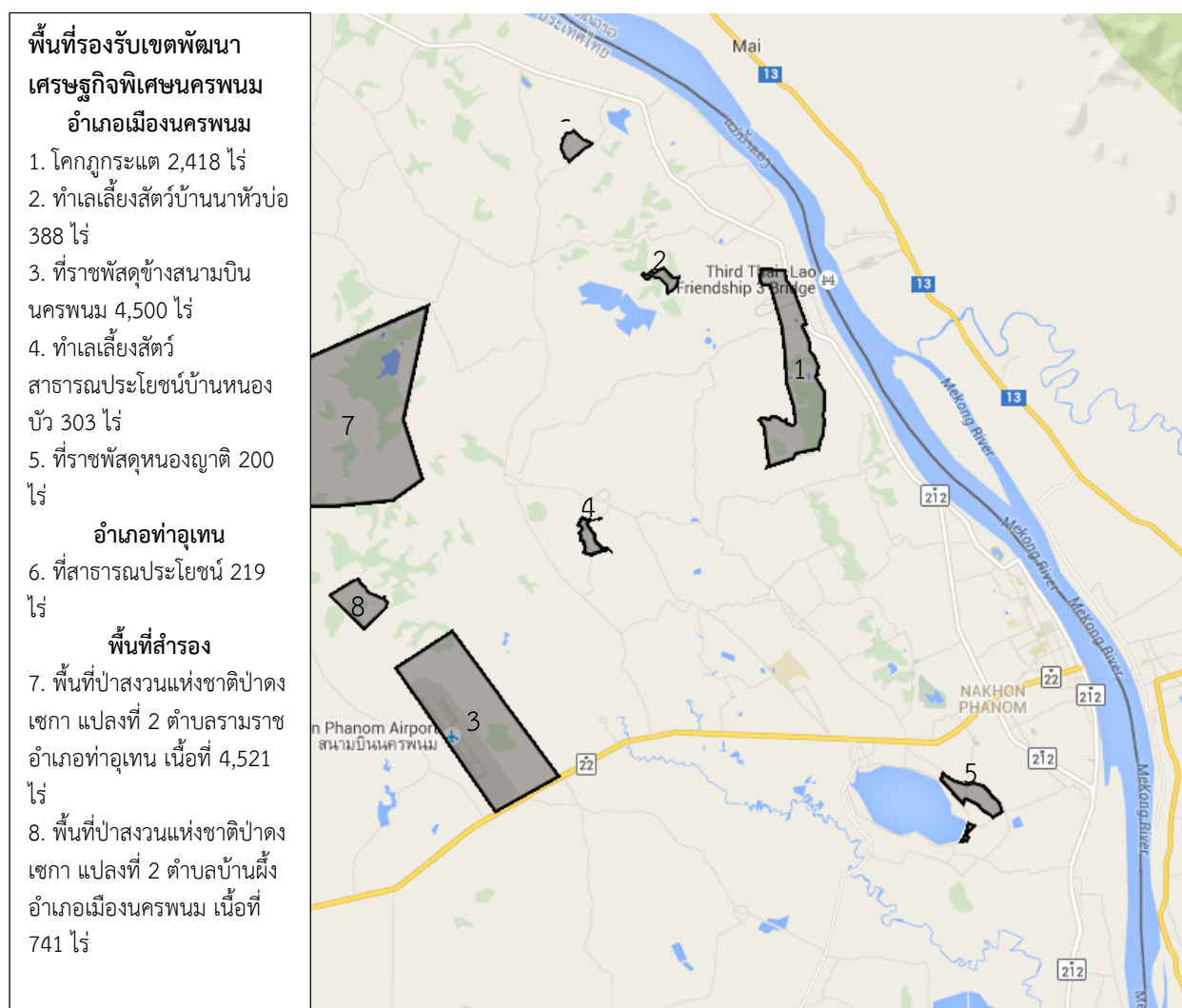
1. โคกภูกระแต บริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จำนวน 2,418 ไร่

⁷² สำนักงานจังหวัดนครพนม. ข้อมูลเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจจังหวัดนครพนม. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: <http://www.clinictech.most.go.th/online/filemanager/fileclinic/F1/files/sez-nakornphanom.pdf>

2. ทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณะประโยชน์บ้านนาหัวบ่อ ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จำนวน 388 ไร่
3. ที่ราชพัสดุข้างสนามบินนครพนม ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จำนวน 4,500 ไร่
4. ทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณะประโยชน์บ้านหนองบัว ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จำนวน 303 ไร่
5. ที่ราชพัสดุนองญาติ ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จำนวน 200 ไร่
6. ที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ 219 ไร่ อำเภอท่าอุเทน
7. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเซกา (พื้นที่สำรอง) แปลงที่ 2 ส่วนที่ 1 ตำบลรามราช อำเภอท่าอุเทน พื้นที่ 4,521 ไร่
8. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเซกา (พื้นที่สำรอง) แปลงที่ 2 ส่วนที่ 2 ตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง เนื้อที่ 741 ไร่

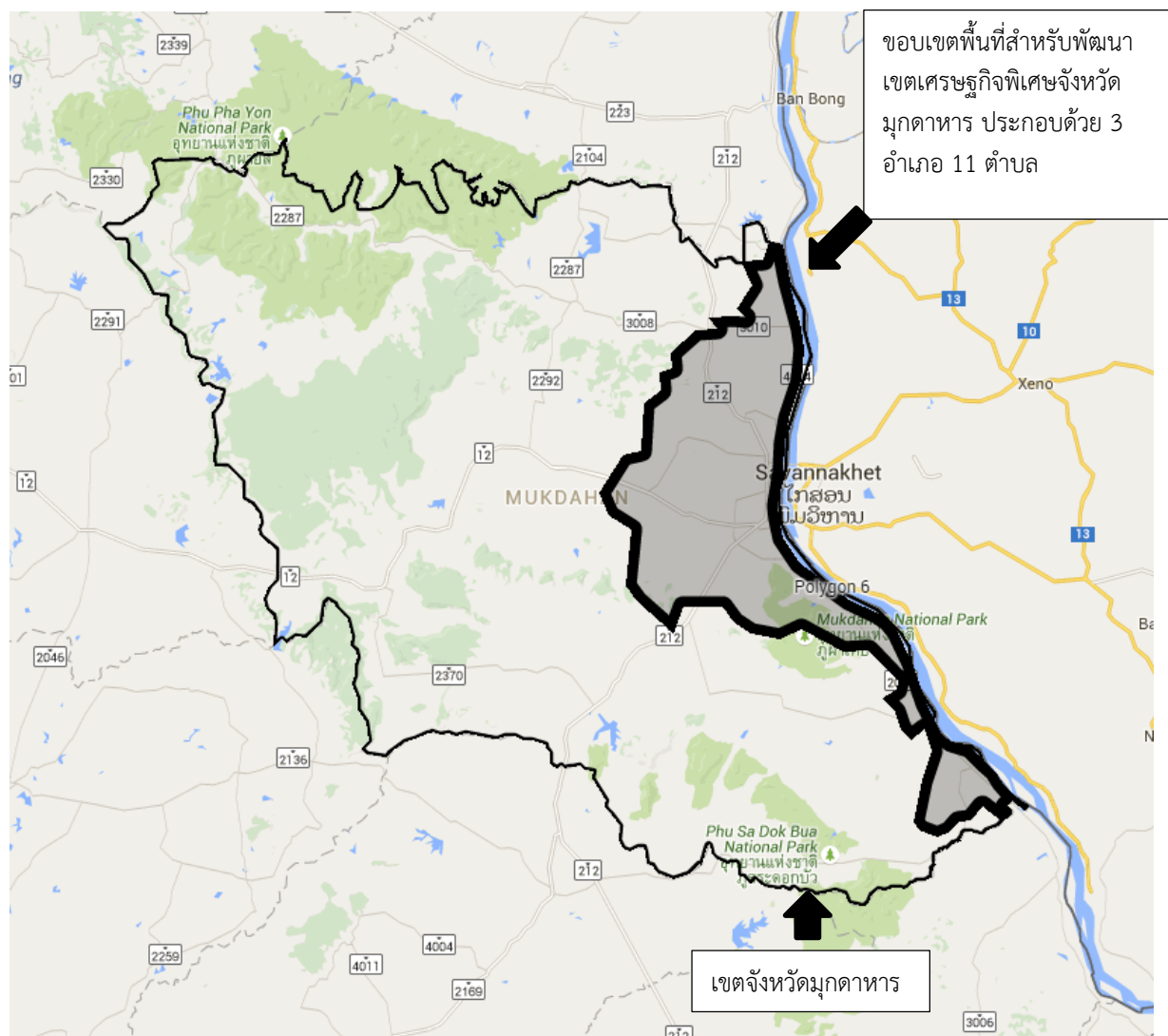
ทั้งนี้ มติที่ประชุมดังกล่าวยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รูปที่ 3.2-4 การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม

- จังหวัดมุกดาหาร

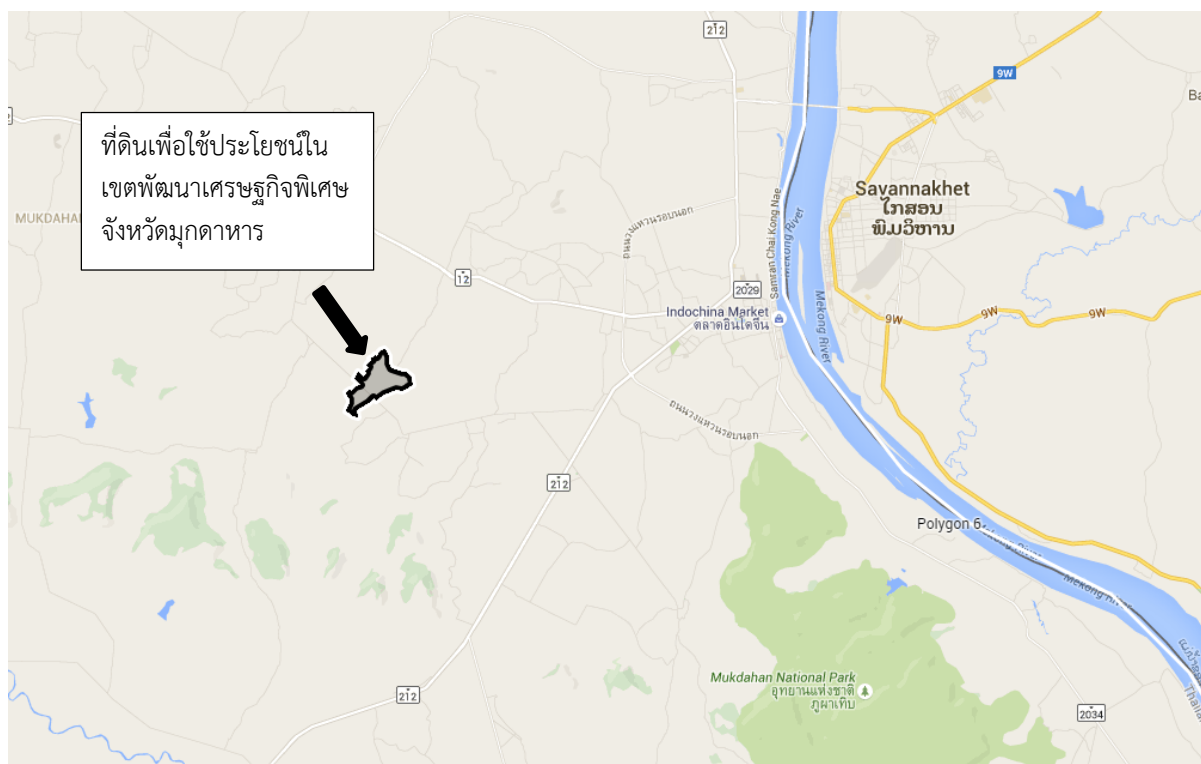
จากประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีพื้นที่ 361,542 ไร่ ประกอบด้วย 3 อำเภอ 11 ตำบล ดังนี้ อำเภอเมืองมุกดาหาร มี 5 ตำบล คือ ตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อำเภอหว้านใหญ่ มี 4 ตำบล คือ ตำบลชะโนด ตำบลบางทรายน้อย และตำบลหว้านใหญ่ และอำเภอดอนตาล ประกอบด้วย 2 ตำบล คือ ตำบลดอนตาล และตำบลดอนไทร ดังแสดงในรูปที่ 3.2-5

รูปที่ 3.2-5 ขอบเขตพื้นที่สำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558 ได้เห็นชอบพื้นที่แปลงที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่นำมาจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือให้เข้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร ในพื้นที่ ต.คำอาฮวน อ.เมือง ประกอบด้วย พื้นที่ที่เพิกถอนเขตป่าไม้ถาวรฯ พื้นที่ประมาณ 187 ไร่ 2 งาน 37 ตารางวา พื้นที่ที่เพิกถอนเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน พื้นที่ประมาณ

877 ไร่ 20 ตารางวา และพื้นที่ที่เพิกถอนพื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พื้นที่ประมาณ 1,085 ไร่ 2 งาน 57 ตารางวา ดังแสดงในรูปที่ 3.2-6

รูปที่ 3.2-6 การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

3.2.2 การกำหนดสิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ที่ให้กับกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ⁷³ จะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น มาตรการสนับสนุนด้านภาษี การอำนวยความสะดวกของหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น โดยประกอบด้วย สิทธิประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสิทธิประโยชน์ตามมาตรการกระทรวงการคลัง

3.2.2.1 สิทธิประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

จากประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้กำหนดสิทธิประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

⁷³ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://chonburi.boei.go.th/public/upload/center_4/BOI-book_2015-special_economic_zone-20150623_89389.pdf

- กรณีเป็นประเภทกิจการทั่วไปตามบัญชีแนบท้ายประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2557 และตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้
 1. ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี
 2. หากเป็นกิจการในกลุ่ม A 1 หรือ A 2 ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นเวลา 8 ปีแล้ว ให้ได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม โดยได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
 3. ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าว เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ
 4. ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ
 5. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
 6. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออก เป็นระยะเวลา 5 ปี
 7. อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด
 8. สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร
- กรณีเป็นกิจการเป้าหมายตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดและตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้
 1. ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี โดยจำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละ 100 ของเงินลงทุน ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน
 2. ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุน ในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
 3. ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าว เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ
 4. ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ
 5. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
 6. ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออก เป็นระยะเวลา 5 ปี
 7. อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด
 8. สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร

3.2.2.2 สิทธิประโยชน์ตามมาตรการกระทรวงการคลัง

สำหรับกิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เช่น กิจการที่ไม่เข้าข่ายประเภทที่ได้รับการส่งเสริม หรือไม่ผ่านขนาดการลงทุนขั้นต่ำ เป็นต้น สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ภายใต้ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... (มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ) เป็นร่างกฎหมายที่ออกมาเป็นการเฉพาะสำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อวันที่ 20 เม.ย. 2558 ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดให้มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล โดยให้จัดเก็บในอัตราร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ สำหรับกิจการที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับหรือการขยายอาคารถาวรที่ใช้ในการประกอบกิจการ และมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลัก และการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มจะสูญเสียการแข่งขันในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หรือรายได้ที่เกิดจากการให้บริการและมีการใช้บริการนั้น ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน
2. กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จะได้รับสิทธิในการลดอัตราภาษีเงินได้จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 2.1 ได้จดทะเบียนการใช้สิทธิการเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ก่อนหรือในปี พ.ศ. 2560
 - 2.2 ต้องไม่ใช่สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
 - 2.3 ต้องไม่ใช่สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและได้รับสิทธิลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ทั้งนี้ ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2554 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 2.4 ต้องจัดทำบัญชีแยกรายการสำหรับกิจการที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและกิจการที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษออกจากกัน

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องแรงงานต่างด้าว ดังนี้

1. อนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเดินทางเข้ามาทำงานแบบไป-กลับ หรือไม่เกิน 7 วัน
2. มีการฝึกอบรมแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว
3. สำหรับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย ทั้งผู้ชำนาญการและแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ

3.2.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

จากมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 ได้รับทราบและเห็นชอบผลการประชุม คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 1/2558 ซึ่งรวมถึงเห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรปี 2557-2565 เพื่อรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก จำนวน 6 พื้นที่ (7 ด้าน) และเห็นชอบโครงการเร่งด่วน พ.ศ. 2558 จำนวน 52 โครงการ วงเงิน 2,642.88 ล้านบาท

โดยแผนการดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของจังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

ตารางที่ 3.2-1 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร ในปีงบประมาณ 2558

โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	แผนการดำเนินงานระยะต่อไป	
		ไตรมาสที่ 1-2 (ต.ค. 57 – มี.ค.58)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ษ.-มิ.ย. 58)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. 58)
กรมทางหลวง				
1. ทล.12 กาฬสินธุ์ - บรรจบทางหลวง 12 (บ.นาไคร้) ตอนที่ 1	249	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง	ก่อสร้าง	ก่อสร้าง
2. ทล.12 กาฬสินธุ์ - อ.สมเด็จ ตอน 2	470	อยู่ระหว่างปรับปรุงราคากลาง	หาผู้รับจ้าง	ก่อสร้าง
3. ทล.12 กาฬสินธุ์ - นาไคร้ ตอน 2	(3,000)	ออกแบบแล้วเสร็จ	จัดทำแผนขอ งบประมาณ	จัดทำแผนขอ งบประมาณ
4. ทล.12 นาไคร้ - อ.คำชะอี	(1,765)	อยู่ระหว่างการออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ
5. ทล.212 ห้วยใหญ่ - อ.ธาตุพนม	(1,050)	อยู่ระหว่างการออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ
กรมทางหลวงชนบท				
6. ถนนสาย ง2 และ ง3 ผัง เมืองรวมเมืองมุกดาหาร	(465.75)	เวนคืนแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่าง การขอรับการจัดสรรงบประมาณ ปี 2559 เพื่อก่อสร้าง จำนวน 450 ลบ. และค่าจ้างที่ปรึกษา ควบคุมงาน 15.75 ลบ.		
กรมการขนส่งทางบก				
7. สถานีขนส่งสินค้า	39.34	ศึกษาความเป็นไปได้ เริ่ม 25 ธ.ค. 57 แล้วเสร็จ ธ.ค. 58		
กรมศุลกากร				
8. โครงการก่อสร้างอาคาร ที่พักอาศัยด้านศุลกากร มุกดาหาร	72	อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างขั้นตอนการประกวดราคา		

โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	แผนการดำเนินงานระยะต่อไป	
		ไตรมาสที่ 1-2 (ต.ค. 57 – มี.ค.58)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ษ.-มิ.ย. 58)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. 58)
9. ตรวจคนเข้าเมือง งานก่อสร้างอาคาร ผู้โดยสารขาเข้า-ขาออก พร้อมห้องน้ำ และ โครงการก่อสร้างอาคาร ที่ทำการแพทย์ ตม.	-	ออกแบบแล้วเสร็จ ของบกลาง ปี 58	หาตัวผู้รับจ้าง	หาตัวผู้รับจ้าง
10. กรมปศุสัตว์/ประมง โครงการเพิ่มศักยภาพ ด้านสินค้าเกษตร ชายแดนเพื่อรองรับการ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน	กรมปศุสัตว์ (12.523) กรมประมง (2.5841)	จัดทำรายละเอียดครุภัณฑ์ ของบกลาง ปี 58	จัดซื้อจัดจ้าง	
11. การนิคมอุตสาหกรรม พัฒนานิคมอุตสาหกรรม	15	- ประสานจังหวัดเพื่อขอความ อนุเคราะห์พื้นที่จัดตั้งนิคมฯ - ประชุมคณะอนุกรรมการชุดที่ 4 เพื่อกำหนดพื้นที่ตั้งนิคมฯ - รวบรวมข้อมูล/ออกแบบวางผัง นิคมฯ เบื้องต้น	สำรวจและเก็บ ข้อมูลพื้นที่ที่ เหมาะสมในการ จัดตั้งนิคมฯ	จัดเตรียมร่าง TOR เพื่อศึกษา ความเป็นไปได้
12. กรมชลประทาน สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำห้วย กะหล่องตอนล่าง จ.มุกดาหาร	(40)	ระหว่างเตรียมเสนองบประมาณ พ.ศ.2558 เพิ่มเติม (เงินกู้) ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ		
13. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านป่าพยอม จ.มุกดาหาร	(35)	ระหว่างเตรียมเสนองบประมาณ พ.ศ.2558 เพิ่มเติม (เงินกู้) ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ		
14. แก้มลิงหนองเทินพร้อม อาคารระบายน้ำ จ.มุกดาหาร	(35)	ระหว่างเตรียมเสนองบประมาณ พ.ศ.2558 เพิ่มเติม (เงินกู้) ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ		
15. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านสุขสำราญ จ.มุกดาหาร	(35)	ระหว่างเตรียมเสนองบประมาณ พ.ศ.2558 เพิ่มเติม (เงินกู้) ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ		
16. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านโคกสวาท จ.มุกดาหาร	(35)	ระหว่างเตรียมเสนองบประมาณ พ.ศ.2558 เพิ่มเติม (เงินกู้) ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ		

โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	แผนการดำเนินงานระยะต่อไป	
		ไตรมาสที่ 1-2 (ต.ค. 57 – มี.ค.58)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ษ.-มิ.ย. 58)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. 58)
17. แก้มลิงลำห้วยชะโนด พร้อมอาคารประกอบ ระยะที่ 1 จ.มุกดาหาร	(34)	ระหว่างเตรียมเสนองบประมาณ พ.ศ.2558 เพิ่มเติม (เงินกู้) ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ		
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 18. โครงการพัฒนาระบบ ไฟฟ้าเพื่อรองรับการ จัดตั้งเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ ระยะแรก	(558)	คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาคให้ความเห็นชอบ โครงการฯ เมื่อวันที่ 30 ม.ค. 58	นำเสนอขอความ เห็นชอบจาก มท. สศช. และ สกพ.	ขออนุมัติ ครม. ดำเนินโครงการฯ
การประปาส่วนภูมิภาค 19. โครงการก่อสร้าง ปรับปรุงขยายการ ประปาส่วนภูมิภาค สาขามุกดาหาร	(319.51)	เสนอของบประมาณปี 2559 สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ		

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงว่ายังไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

ตารางที่ 3.2-2 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรจังหวัดหนองคาย ในปีงบประมาณ 2558

โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	แผนการดำเนินงานระยะต่อไป	
		ไตรมาสที่ 1-2 (ต.ค. 57 – มี.ค.58)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ษ.-มิ.ย. 58)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. 58)
กรมทางหลวง				
1. ทล.212 หนองคาย - อ.โพนพิสัย	700	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง	ก่อสร้างแล้วเสร็จ พ.ค.58	
2. ทล.212 อ.โพนพิสัย – บึงกาฬ ตอน 1	1,200	หาผู้รับจ้าง	อยู่ระหว่างการ ก่อสร้าง	อยู่ระหว่างการ ก่อสร้าง
3. ทล.211 แยกสาย 2 (บ.หนองสองห้อง) - อ.ท่าบ่อ - อ.ศรีเชียงใหม่ ตอน 1	(1,170)	อยู่ระหว่างการออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ
4. ทางเลี้ยวเมืองหนองคาย (ตะวันออก)	(3,000)	อยู่ระหว่างปรับปรุงแบบขั้น สุดท้าย	เตรียมการออก พ.ร.ฎ.	เตรียมการออก พ.ร.ฎ.
5. ทล.211 แยกสาย 2 (บ. หนองสองห้อง) - อ.ท่าบ่อ - อ.ศรีเชียงใหม่ ตอน 2	(660)	อยู่ระหว่างการออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ	อยู่ระหว่างการ ออกแบบ

โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	แผนการดำเนินงานระยะต่อไป	
		ไตรมาสที่ 1-2 (ต.ค. 57 – มี.ค.58)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ษ.-มิ.ย. 58)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. 58)
กรมทางหลวงชนบท				
6. ถนนสาย ก ผังเมืองรวม เมืองหนองคาย จ. หนองคาย		เวนคืนแล้วในปี 2557 ซึ่งปัจจุบัน อยู่ระหว่างการขอรับการจัดสรร งบประมาณปี 2559 เพื่อก่อสร้าง จำนวน 300 ลบ. และค่าจ้างที่ ปรึกษาควบคุมงาน 10.5 ลบ.		
กรมการขนส่งทางบก				
7. สถานีขนส่งสินค้า	39.34	ศึกษาความเป็นไปได้ เริ่ม 25 ธ.ค. 57 แล้วเสร็จ ธ.ค. 58		
กรมศิลปากร				
8. โครงการพัฒนาด่าน พรมแดนหนองคาย	(12.84)	รอกการพิจารณารับการจัดสรร งบประมาณประจำปี 59		
9. โครงการก่อสร้างด่าน ศุลกากรหนองคายและ ลานตรวจสินค้าแห่งใหม่ พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ประกอบ	(279.22)	รอกการพิจารณารับการจัดสรร งบประมาณประจำปี 59-60		
การประปาส่วนภูมิภาค				
10. โครงการก่อสร้าง ปรับปรุงขยายการ ประปาส่วนภูมิภาค สาขาหนองคาย	397.783	เสนอของบประมาณปี 2559 สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ		

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงว่ายังไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

ในขณะเดียวกันการนิคมอุตสาหกรรมได้เสนอแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกทั้ง 5 จังหวัดต่อคณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร มีขนาดทั้งหมด 4,684 ไร่ มีกรอบแนวคิดเบื้องต้น ดังนี้

ตารางที่ 3.2-3 แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

พื้นที่	ขนาด (ไร่)	ประมาณค่าใช้จ่ายรวมค่า ที่ดิน (บาท/ไร่)	ค่าเช่า (บาท/ไร่/ปี)	ประมาณรายได้ (ล้านบาท/ปี)
จ.ตาก	1,421	1,517,093	121,823	110.98
จ.มุกดาหาร	1,065	1,364,258	109,550	83.37
จ.สระแก้ว	690	1,596,993	128,239	67.58
จ.ตราด	411	1,601,029	128,563	34.45
จ.สงขลา	1,097	1,771,884	142,283	116.24
รวม	4,684			412.62

โดยมีกรอบเวลาในการดำเนินงานทั้ง 5 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 3.2-4 แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ปีงบประมาณ	กิจกรรม
2558	คัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมและศึกษาเบื้องต้น โดยประสานจังหวัด หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน
2559	ศึกษาออกแบบรายละเอียด และศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)
2560	สำรวจและออกแบบนิคมอุตสาหกรรม
2561	จัดหาที่ดินเพื่อพัฒนานิคมอุตสาหกรรม
2562-2563	พัฒนาและก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม
2564	เปิดดำเนินการ

3.3 การทบทวนการศึกษารูปแบบเขตเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับประเทศไทย

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”⁷⁴ ได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนในไทย โดยมีพื้นที่เป้าหมายของการศึกษา คือ

- อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- จังหวัดกาญจนบุรี
- อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

การศึกษาได้นำเสนอว่ารูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนจะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เน้นกิจกรรมการผลิต และเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจกรรมการบริการ

3.3.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เน้นกิจกรรมการผลิต

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เน้นกิจกรรมการผลิต ส่วนมากจะเป็นเขตการแปรรูปเพื่อการส่งออก (EPZ) และเขตการค้าเสรี (Free Zones) เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดนมักจะได้รับการจัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เพื่ออาศัยการดึงดูดแรงงานต่างด้าวในประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงาน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมดังกล่าว และในขณะเดียวกันการจัดให้มีเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดนจะช่วยชะลอปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากแรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาบริเวณตอนในของประเทศมาก

⁷⁴ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย. สัมมนาเผยแพร่ 29 ตุลาคม 2557.

เกินไป นอกจากนี้ อาจรวมถึงการอาศัยประโยชน์จากวัตถุดิบในการผลิตจากประเทศเพื่อนบ้าน หรือประโยชน์จากขยายตลาดในประเทศเพื่อนบ้าน และยังสามารถใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงฐานการผลิตไปยังเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ในประเทศเพื่อนบ้านได้ โดยรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการผลิตสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.3-1 รูปแบบเขตเศรษฐกิจชายแดนเพื่อการผลิต

พื้นที่	— จำกัดพื้นที่ชัดเจน มีรั้วรอบขอบชิด — เน้นพื้นที่ที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานเพียงพอ
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	— ในระยะสั้น เน้นการผลิตเพื่อการส่งออกในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานเข้มข้นหรืออุตสาหกรรมที่สามารถอาศัยความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในการส่งออกได้ — ในระยะยาวมุ่งเน้นการผลิตที่เชื่อมโยงกับฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านได้ โดยคงการผลิตอุตสาหกรรมที่เน้นใช้เทคโนโลยีสูงหรือทักษะแรงงานสูงไว้ในฝั่งประเทศไทย
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	— มีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตาม BOI สำหรับการผลิตเพื่อการส่งออก แต่ผ่อนปรนสัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าว
สิทธิประโยชน์จากการใช้แรงงาน	— ผ่อนปรนสัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าวที่ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี — ผ่อนปรนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวประเภทเข้าไปเย็นกลับ แต่จำกัดให้อยู่ในพื้นที่เท่านั้น
สิทธิประโยชน์อื่นๆ	— อนุญาตการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศแต่ยกเว้นสิทธิประโยชน์ทางภาษี — ให้เงินอุดหนุนสำหรับอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการทำ R&D สร้างองค์ความรู้หรือสร้างเทคโนโลยี
รูปแบบการบริหารจัดการ	— คณะกรรมการร่วมโดยมีตัวแทนจากทั้งรัฐบาลกลาง ส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม — เน้นการใช้สายการทำงานเดิมของจังหวัด
กลยุทธ์ในระยะยาว	— การสร้างฐานการผลิตร่วมกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเพื่อนบ้าน — การส่งเสริมการออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านในกรณีของอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น

3.3.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจกรรมการบริการ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจกรรมการบริการ มีจุดเด่นในการดำเนินกิจกรรมการบริการ โดยจะมุ่งเน้นกิจกรรมการบริการที่เชื่อมโยงกับการผลิตหรือการค้า ณ จุดผ่านแดน มากกว่าการจัดทำเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจกรรมการบริการแบบรวมศูนย์ขนาดใหญ่

ตารางที่ 3.3-2 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการค้าบริการ

พื้นที่	— จำกัดพื้นที่ชัดเจน แต่อาจมีขนาดใหญ่กว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิต — เน้นความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและศักยภาพของจังหวัด
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	— การบริการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์จากประโยชน์ด้านความเชื่อมโยง — การจัดตั้งเขตปลอดอากรภายในพื้นที่ — การบริการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีศักยภาพ หรือสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านได้ด้วย — การบริการด้านสุขภาพและการศึกษา
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	— มีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตาม BOI สำหรับกิจกรรมการบริการภายในพื้นที่ที่กำหนด และจำกัดเฉพาะกิจกรรมการบริการสำหรับลูกค้าในต่างประเทศที่เข้ามาใช้บริการภายในพื้นที่ หรือลูกค้าอยู่ต่างประเทศ
สิทธิประโยชน์จากการใช้แรงงาน	— ผ่อนปรนสัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าวที่ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี — ผ่อนปรนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวประเภทเข้าไปเย็นกลับ แต่จำกัดให้อยู่ในพื้นที่เท่านั้น
สิทธิประโยชน์อื่นๆ	— การจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อการขายสำหรับสินค้าบางประเภท หรือ duty free สำหรับเขตการท่องเที่ยว — การให้เงินทุนสนับสนุนสำหรับธุรกิจที่สร้างสรรค์ หรือธุรกิจที่สร้างองค์ความรู้
รูปแบบการบริหารจัดการ	— คณะกรรมการร่วมโดยมีตัวแทนจากทั้งรัฐบาลกลาง ส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม — เน้นการใช้สายการทางานเดิมของจังหวัด
กลยุทธ์ในระยะยาว	— ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานด้านการบริการแทนการผลิตที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น

ในกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการค้าบริการแบบรวมศูนย์นั้น มีความแตกต่างจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิต กล่าวคือ เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวจะไม่มีผลในด้านการจัดการความมั่นคงเกี่ยวกับการชะลอแรงงานต่างด้าวเข้าตอนในของประเทศ ในความเป็นจริงแล้วเขตเศรษฐกิจพิเศษประเภทนี้ ไม่จำเป็นต้องอยู่บริเวณชายแดนของประเทศก็ได้ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษประเภทนี้ มักจะมีเป้าหมายด้านการพัฒนาประเทศและมีขนาดใหญ่ต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงอาจคัดเลือกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นบริเวณชายแดนหรือไม่ก็ตาม ที่เหมาะสมจะพัฒนาโครงการดังกล่าวโดยพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ความสะดวกในการเข้าถึง ความต้องการของลูกค้าและผู้ลงทุน เป็นต้น โดยอาจพิจารณาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเภทบริการในพื้นที่ เช่น เกาะสมุย เกาะภูเก็ต หรือพัทยา เป็นต้น

อนึ่ง การศึกษาได้สรุปประเภทของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้มีการวางแผนในพื้นที่ตามมติของคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2556 ดังนี้

ตารางที่ 3.3–3 พื้นที่และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน

เขตเศรษฐกิจเพื่อการผลิต (Export processing zones/Hybrid zones)		เขตการค้าเสรี (Free zones)/ เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจกรรมการบริการ	
ชื่อพื้นที่	ประเภทกิจกรรมการผลิต	ชื่อพื้นที่	ประเภทกิจกรรม
แม่สอด	อุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงาน เข้มข้น เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง	สะเดา	การค้า และบริการด้านการขนส่ง และโลจิสติกส์
กาญจนบุรี	อุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงาน เข้มข้น เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง	มุกดาหาร	บริการด้านการขนส่งและ โลจิสติกส์
อรัญประเทศ	อุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงาน เข้มข้น เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง	เชียงใหม่	การบริการประเภทโลจิสติกส์ และการขนส่ง และการจัดตั้ง คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับน้ำมัน
เชียงใหม่	อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อ ขายให้ประเทศจีนตอนใต้	เชียงใหม่	การบริการประเภทการขนส่งและ โลจิสติกส์
สะเดา	อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา และอุตสาหกรรมอาหารทะเล แปรรูป	ตราด	การบริการประเภทการท่องเที่ยว

3.4 มุมมองด้านกฎหมาย

เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดตั้งได้ด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 อย่างไรก็ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นเพียงกรอบการดำเนินการในเชิงรูปแบบเท่านั้น ไม่ใช่หลักเกณฑ์และวิธีการในเชิงเนื้อหาสาระ ทั้งไม่มีสถานะเทียบเท่ากับกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนยังได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ตามกฎหมายฉบับต่างๆ ผู้ประกอบการจะต้องแน่ใจว่าได้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วอย่างครบถ้วนตามมาตรฐานการดำเนินการของรัฐที่ได้บัญญัติในกฎหมายสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะและผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก

นอกจากนี้ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีการออกแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและวางแผนแม่บท เพราะปัจจุบันไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงมาตรฐานต่างๆ ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนด อาทิเช่น กระบวนการในเชิงรายละเอียด ระยะเวลาพิจารณาเพื่ออนุมัติโครงการ มาตรฐานเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน มาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.5 มุมมองด้านกายภาพ

ในการวิเคราะห์ถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ การศึกษาได้พิจารณาความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่จะส่งเสริมการดำเนินงานของแต่ละประเภทอุตสาหกรรม/กิจกรรม โดยอุตสาหกรรม/กิจกรรมที่ได้พิจารณา ประกอบด้วย 5 ประเภทอุตสาหกรรม/กิจกรรม ดังนี้

1. อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อำเภอแม่สอดยังมีความพร้อมทางกายภาพน้อยเทียบกับพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากอยู่ไกลท่าเรือและถนนที่เชื่อมโยงไปท่าเรือยังไม่ดีเท่าที่ควร รวมถึงด้านยังไม่ได้มีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายแรงงาน แต่ก็มีแผนที่จะพัฒนาถนนทั้งสองด้านที่เชื่อมโยงมา อ.แม่สอด ปัญหาจึงน่าจะลดลงในระยะยาว ส่วนพื้นที่อื่นๆ ไม่มีปัญหาทางกายภาพที่ชัดเจน ขณะที่มุกดาหารยังไม่มี ความเหมาะสมเท่าใด แม้จะอยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ แต่ก็อยู่ห่างไกลจากท่าเรือหลัก
2. อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป พื้นที่ที่มีความเหมาะสมทางกายภาพน้อยในปัจจุบัน คือ กาญจนบุรี และอำเภอแม่สอด เนื่องจากด้านศุลกากรยังไม่ได้รับการพัฒนาและถนนที่เชื่อมโยงยังมีปัญหาอยู่ อย่างไรก็ตาม คาดว่าจะได้รับการปรับปรุงจากแผนงานของภาครัฐที่กำลังดำเนินการ
3. พื้นที่การค้าที่เหมาะสมที่สุดในทางกายภาพ คือ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ที่เชื่อมโยงไปมาเลเซีย อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ และอำเภอเชียงแสน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศจีนตอนใต้ได้สะดวก ทั้งหมดนี้มีโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอยู่ในเกณฑ์ดี ขณะที่พื้นที่อื่นๆ หากมีการพัฒนาตามแผนงานในอนาคตแล้ว ก็น่าจะอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
4. ศูนย์กลางโลจิสติกส์ (คลังสินค้า, ศูนย์กระจายสินค้า) เมืองชายแดนที่ศึกษาทั้งหมดอยู่ในระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ แต่ที่มีความพร้อมทางกายภาพสูง คือ อำเภอสะเตา อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย ในพื้นที่อื่นๆ ต้องรอให้มีการพัฒนาตามแผนงานของภาครัฐก่อนจึงจะอยู่ในเกณฑ์ดี
5. ศูนย์กลางการท่องเที่ยว เมืองชายแดนที่มีความพร้อมในปัจจุบัน คือ อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ขณะที่หากมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการผ่านแดนของกาญจนบุรีตามแผนงาน ก็จะทำให้กาญจนบุรีมีความพร้อมทางกายภาพเช่นกัน

3.6 ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การศึกษาได้นำเสนอว่า ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

จากที่มีการพัฒนาพื้นที่ ส่งผลให้มีพัฒนาเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ดีขึ้นจากการที่รายได้และเศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงของรายได้ของชุมชนและผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้น แต่การที่เศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น อาจจะทำให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรงขึ้นจากการเข้ามาลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นของผู้ประกอบการรายใหม่จากพื้นที่อื่น ซึ่งอาชีพที่คนในชุมชน

คิดว่าสนใจจะเปลี่ยนหรือทำเสริมหากมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้น คือ การทำการค้าขายมากกว่าธุรกิจประเภทอื่นๆ

2) ผลกระทบทางด้านสังคม

ผลกระทบต่อสภาพสังคม ความเป็นอยู่ของประชาชน และผู้ประกอบการในพื้นที่มีทั้งผลเชิงบวกและผลเชิงลบ

- *ผลบวก* ปัญหาการย้ายถิ่นไปทำงานของคนในพื้นที่ลดลง และประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยให้สภาพสังคมดีขึ้น
- *ผลลบ* จากการเข้ามาลงทุนของผู้ประกอบการจากคนพื้นที่อื่นอาจส่งผลให้ประชาชนบางส่วนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น และการย้ายเข้ามาของแรงงานจากพื้นที่อื่น อาจมีผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ได้

3) ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและการปกครอง

การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ และติดตามการทำงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยประกอบด้วยตัวแทนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ได้มีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารการปกครองของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิม

4) ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาเรื่องการจราจรเป็นสิ่งที่ชุมชนและผู้ประกอบการมีความกังวลมากที่สุด รองลงมาคือผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม และผลกระทบแต่ละกลุ่มกิจกรรมทางธุรกิจมีความแตกต่างกันชัดเจน เช่น ภาคธุรกิจที่ใช้แรงงานเข้มข้นกังวลถึงเรื่องปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ในขณะที่ภาคธุรกิจการค้ากังวลเรื่องปัญหาขยะของเสียอุตสาหกรรมและปัญหามลภาวะทางน้ำ ส่วนภาคธุรกิจบริการจะกังวลเรื่องผลกระทบจากมลภาวะทางอากาศและฝุ่นละออง

บรรณานุกรมท้ายบทที่ 3

กรมศุลกากร. 2558. ประกาศกรมศุลกากรที่ 154/2558 เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ผู้ขอจัดตั้ง คลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.e-customs.co.th/ECS/23072015-02/>

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2558. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 8/2558 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/8_2558_16446.pdf

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2558. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 11/2558 เรื่อง มาตรการพิเศษเพื่อเร่งรัดการลงทุน. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/11_2558_80881.pdf

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2558. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 14/2558 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/14_2558_60410.pdf

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2558. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 16/2558 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/16_2558_14553.pdf

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2558. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 19/2558 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/19_2558_37496.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราภาษี (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 4/2558. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 262). (ออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: http://www.faq108.co.th/boi/announcement/pdf/2557_04.pdf.

มติชนรายวัน. สาระสำคัญร่างพรบ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2548. แหล่งที่มา: <http://www.ftawatch.org/node/1899>

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย. สัมมนาเผยแพร่ 29 ตุลาคม 2557.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557. [ออนไลน์]. 2557.

แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2557. [ออนไลน์]. 2557.

แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: http://nakhonphanom.go.th/wp_twincity/wp-content/uploads/2014/02/ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ-พ.ศ.-2556.pdf

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557.

แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 109/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557.

แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนางานสาธารณสุขเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา:

http://bps.moph.go.th/sites/default/files/2.ssch.naaybuychay_chatpraethuengkul.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 1/2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/> มติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2558

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2558. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 2/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 3/2558 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ 17/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 3/2558. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://chonburi.boi.go.th/public/upload/center_4/BOI-book_2015-special_economic_zone-20150623_89389.pdf

สำนักงานจังหวัดนครพนม. ข้อมูลเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจจังหวัดนครพนม. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.clinictech.most.go.th/online/filemanager/fileclinic/F1/files/sez-nakornphanom.pdf>

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 5/2558 เรื่องแต่งตั้งรองประธานกรรมการและกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://library2.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>

บทที่ 4

การทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ

การทบทวนข้อมูลทุติยภูมิมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายของการศึกษา คือ จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ทั้งในด้านข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการขนส่งข้ามแดน/ผ่านแดน รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด เพื่อฉายภาพให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันของพื้นที่และแนวโน้มในการพัฒนาในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในบทต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดหนองคาย

4.1.1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดหนองคาย

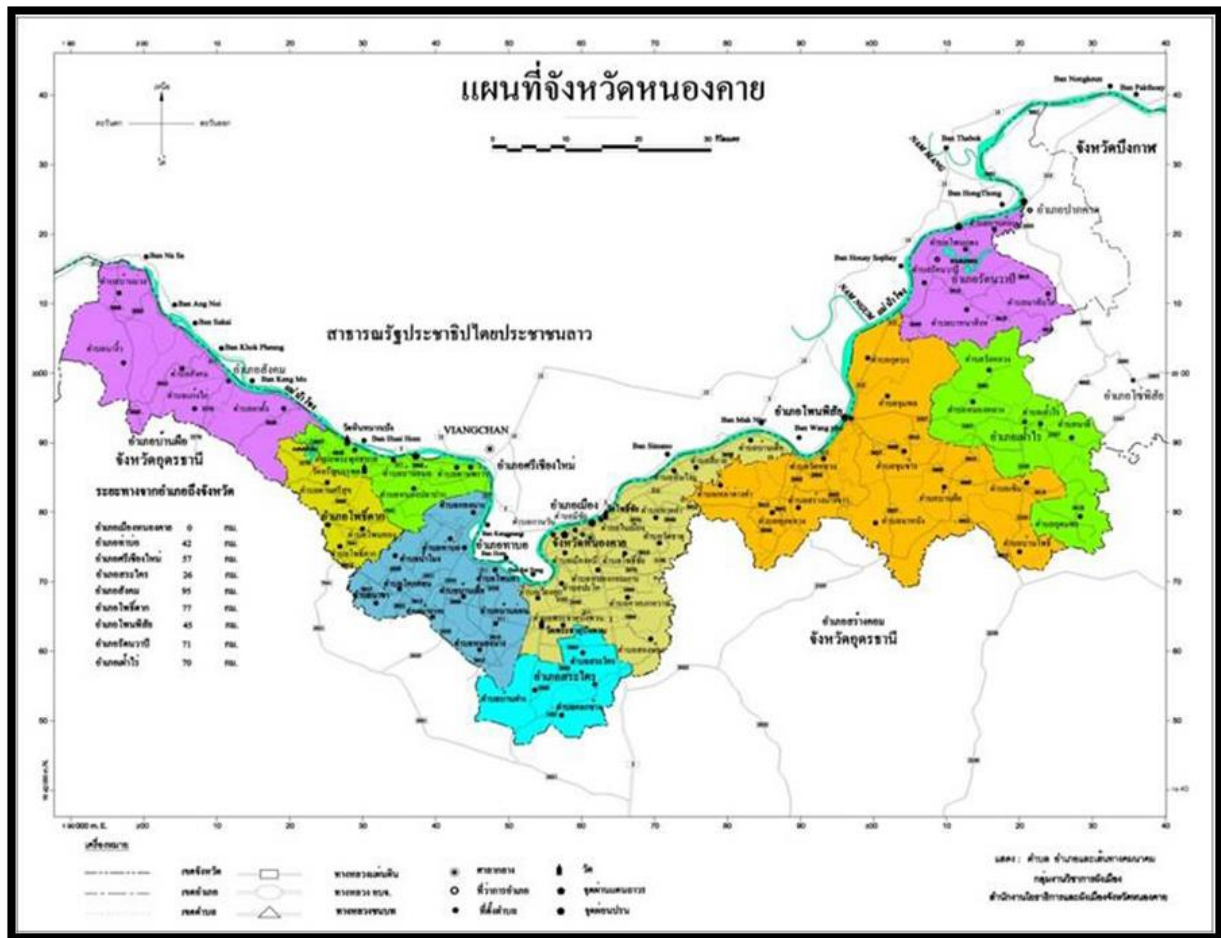
จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ประมาณ 615 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,026.534 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,891,583 ไร่ ลักษณะเป็นรูปยาวเรียงทอดไปตามลำน้ำโขงซึ่งเป็นเส้นกั้นเขตแดนกับ สปป.ลาว มีความยาวทั้งสิ้น 210.60 กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ที่ทอดขนานไปตามลำน้ำโขงโดยเฉลี่ย 20-25 กิโลเมตร⁷⁵

4.1.1.2 อาณาเขตติดต่อ

จังหวัดหนองคายมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ โดยรอบ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดแม่น้ำโขงซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว
ทิศใต้	อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดอำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก	ติดอำเภอปากชม จังหวัดเลย

⁷⁵ ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย. <http://www.nongkhai.go.th/home/>

รูปที่ 4.1-1 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดหนองคาย

4.1.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดหนองคาย โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง แยกได้เป็น 4 บริเวณ คือ

1. พื้นที่ค่อนข้างราบ ได้แก่ เขตอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชสวนบริเวณริมน้ำโขง
2. พื้นที่เป็นคลื่นลอนลาด กระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อมๆ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนาและปลูกพืชไร่ พืชสวน และป่าธรรมชาติ
3. พื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง และเบญจพรรณ พบในเขตอำเภอสังคม
4. สภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกในเขตอำเภอสังคม

4.1.1.4 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศจัดอยู่ในจำพวกฝนแถบร้อนและแห้งแล้ง (ธ.ค.-ม.ค.) ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มลดลงในเดือนพฤศจิกายนและต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม ในช่วงเดือนมีนาคมถึง พฤษภาคมเป็นช่วงเปลี่ยนฤดู อุณหภูมิจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในเดือนมีนาคมและร้อนจัดในเดือนเมษายน ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ (มิ.ย.-ก.ค.) อุณหภูมิโดยทั่วไปจะลดลง และในเดือนตุลาคมอุณหภูมิจะเริ่มลดลงจนอากาศหนาวเย็น

- อุณหภูมิต่ำสุดรายปี 9.50 องศาเซลเซียส สูงสุดรายปี 40.60 องศาเซลเซียส เฉลี่ยรายปี 26.46 องศาเซลเซียส
- ปริมาณน้ำฝนทั้งปี 1,843.6 มิลลิเมตรต่อปี

4.1.1.5 ประชากรและการปกครอง

— ประชากร

จังหวัดหนองคายมีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 510,263 คน เป็นชาย 255,350 คน คิดเป็นร้อยละ 50.04 เป็นหญิง 254,913 คน คิดเป็นร้อยละ 49.96 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอโพนพิสัย

— การปกครอง

แบ่งการปกครองเป็น 9 อำเภอ 62 ตำบล 722 หมู่บ้าน มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 68 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 49 แห่ง

4.1.1.6 ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายขึ้นอยู่กับสาขาการผลิตสำคัญ คือ

1. ภาคการเกษตร	มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 28.38
2. ภาคการค้าส่ง-ค้าปลีก	มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 20.17
3. ภาคการศึกษา	มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.01
4. ภาคอุตสาหกรรม	มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 10.50
5. การบริหารราชการ	มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 6.15

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2553 มีมูลค่า 43,914 ล้านบาท มีมูลค่าเป็นลำดับที่ 50 ของประเทศ หรือเป็นลำดับที่ 13 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 3 ของกลุ่มจังหวัด รายได้ต่อหัวของประชากร (GPP Per Capita) เท่ากับ 45,049 บาท/ปี คิดเป็นลำดับที่ 65 ของประเทศ หรือเป็นลำดับที่ 8 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 3 ของกลุ่มจังหวัด อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2553 ขยายตัวร้อยละ 4.06 เป็นผลจากการขยายตัวของภาคเกษตร (+3.52%) และการขยายตัวของภาคนอกเกษตร (+4.21%)

ภาวะเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 ขยายตัวจากด้านอุปสงค์และอุปทาน ขยายตัว เป็นผลจากภาคเกษตรขยายตัวมาจากปริมาณผลผลิตภาคเกษตรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปริมาณผลผลิตยางพาราเพิ่มสูงมาก เป็นผลจากการผลิตรายก่อนฤดูเพิ่มขึ้นเนื่องจากพื้นที่เปิดกรีดเพิ่มขึ้น และขยายตัวเพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมาเนื่องจากปริมาณฝนลดลง เกษตรกรสามารถกรีดยางได้เพิ่มขึ้น ขณะที่ราคายางพาราปรับตัวลดลง ด้านปศุสัตว์หดตัวเป็นผลจากจำนวนอาชญาบัตรสัตว์ลดลง เนื่องจากเกิดโรคระบาดตามรอยต่อจังหวัดหนองคาย-อุดรธานี ส่งผลทำให้ไม่สามารถเคลื่อนย้ายสัตว์เข้ามายังโรงฆ่าสัตว์ภายในจังหวัดหนองคาย สถานการณ์ราคาสัตว์มีชีวิต ราคาสุนัขมีชีวิตปรับตัวลดลง ในขณะที่ราคาโคและกระบือปรับตัวสูงขึ้น ด้านประมงหดตัวเป็นผลจากปริมาณปลาที่จับได้ลดลง ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวสะท้อนจากจำนวนทุนจดทะเบียนโรงงาน ภาษีมูลค่าเพิ่ม และปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น การบริโภคภายในจังหวัดขยายตัวต่อเนื่องเมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า เป็นผลจากราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น สามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มการขายส่ง-ขายปลีกฯ ได้เพิ่มขึ้น โรงงานผลิตรถยนต์เริ่มกลับมาผลิตได้ตามปกติ การท่องเที่ยวขยายตัว พิจารณาจากยอดภาษีมูลค่าเพิ่มโรงแรมและภัตตาคารเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดโครงการประชุมสัมมนาของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การค้าขายแดนขยายตัวจากมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาวเพิ่มขึ้น สำหรับการใช้จ่ายภาครัฐหดตัวเนื่องจากส่วนราชการเบิกจ่ายเงินงบประมาณงบประมาณลดลง การลงทุนภาคเอกชนหดตัวจากการลดลงของทุนจดทะเบียนธุรกิจตั้งใหม่ และทุนจดทะเบียนเลิกกิจการเพิ่มขึ้น แต่มีแนวโน้มจะขยายตัวจากพื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างรวมเพิ่มขึ้น สำหรับภาคการเงินขยายตัวเป็นผลมาจากปริมาณเงินฝากและปริมาณสินเชื่อรวมขยายตัว เนื่องจากปริมาณเงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ธ.ก.ส. และธนาคารออมสินเพิ่มขึ้น สำหรับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดัชนีราคาผู้บริโภคขยายตัว สาเหตุสำคัญจากการสูงขึ้นของราคาผักและผลไม้ ขณะที่ดัชนีราคาผู้ผลิตหดตัวจากราคายางพาราที่ลดลง ด้านการจ้างงานในจังหวัดเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนผู้ว่างงานภาคเกษตรฤดูกาลเพื่อการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น

พื้นที่ปลูกยางพาราของจังหวัดหนองคาย ก่อนหน้าที่จะแยกจังหวัดบึงกาฬออกไปจากจังหวัดหนองคายถือว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นอันดับที่ 1 ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประมาณ 1,000,000 ไร่ แต่เมื่อแยกจังหวัดบึงกาฬออกจากจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกยางพาราคงเหลือประมาณ 200,000 ไร่ อย่างไรก็ตาม ยางพาราก็ยังคงเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายเหมือนเดิม

ตารางที่ 4.1-1 พื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	ไร่
เมือง	1,633
ท่าบ่อ	2,704
โพนพิสัย	31,195
ศรีเชียงใหม่	10,805
สังคม	57,447
สระใคร	2,636
เฝ้าไร่	27,774
รัตนวาปี	48,082
โพธิ์ตาก	23,408
รวม	205,684

พื้นที่ปลูกข้าวของจังหวัดหนองคายมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกยางพาราแทน เนื่องจากรายได้จากการปลูกยางพาราในระยะยาว ค่อนข้างที่จะมีแนวโน้มดีกว่าการปลูกข้าว ดังนั้น จากข้อมูลด้านล่างจะเห็นได้ว่า พื้นที่ปลูกข้าวมีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 4.1-2 พื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดหนองคาย

หน่วย: ไร่

พื้นที่ปลูกข้าวในอำเภอต่างๆ (รวมข้าวเหนียว/ข้าวเจ้า)							
อำเภอ	2542	2543	2544	2549	2550	2551	2552
1. เมือง	223,688	206,584	202,867	160,657	167,797	159,095	140,826
2. ท่าบ่อ	124,593	116,835	109,699	130,602	137,172	130,400	125,247
3. โพนพิสัย	195,048	183,018	195,048	194,159	204,717	201,407	211,389
4. ศรีเชียงใหม่	113,980	113,856	119,616	113,195	100,495	110,528	26,271
5. สังคม	118,979	118,982	117,269	125,747	113,764	99,173	17,454
6. สระใคร	38,200	35,500	34,700	32,502	46,208	48,352	46,133
7. เฝ้าไร่	70,808	69,977	61,190	75,508	50,323	62,473	60,469
8. รัตนวาปี	64,926	64,017	65,378	56,230	55,210	56,569	57,098
9. โพธิ์ตาก	20,770	22,136	20,930	136,180	19,206	13,994	13,785
รวม	970,992	930,905	926,697	1,024,780	894,892	881,991	698,672

มะเขือเทศเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายอีกชนิดหนึ่ง มูลค่าทางเศรษฐกิจอาจจะไม่มากนัก แต่ก็เป็นสินค้าทางการเกษตรที่โดดเด่น เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.1-3 พื้นที่ปลูกมะเขือเทศในจังหวัดหนองคาย

หน่วย: ไร่

ลำดับที่	อำเภอ	ฤดูเพาะปลูก 2552/53	ฤดูเพาะปลูก 2553/54	ฤดูเพาะปลูก 2554/55
1	เมือง	1,064	1,634	180
2	โพนพิสัย	247	535	-
3	ศรีเชียงใหม่	498	1,840	577
4	ท่าบ่อ	1,480	2,150	1,095
5	สังคม	27	70	40
6	สระใคร	268	81	79
	รวม	3,584	6,310	1,971

อุตสาหกรรมการผลิตของจังหวัดหนองคาย ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีบ้างเล็กน้อย เช่น โรงงานสุรา ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมผลิตของจังหวัดหนองคายจึงไม่โดดเด่นมากนัก

ตารางที่ 4.1-4 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย

ประเภท	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม
โรงงานยางพารา	1
โรงสีข้าว	5
โรงงานสุรา	1
โรงงานมะเขือเทศ	3
โรงงานข้าวโพดหวาน	2

4.1.1.7 ด้านการศึกษา

การจัดการศึกษาในระบบของจังหวัดหนองคาย แบ่งเป็น 3 เขตการศึกษา คือ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 รวม 31 โรงเรียน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1-2 รวม 267 โรงเรียน
3. โรงเรียนเอกชน 26 โรงเรียน

มีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์หนองคาย และ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ศูนย์หนองคาย

4.1.2 การวิเคราะห์จังหวัดหนองคาย

❖ การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis)

— สถานะแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

● จุดแข็ง (Strength)

- เป็นจังหวัดชายแดน เป็นประตูสู่อาเซียน มีจุดผ่อนปรนจำนวนมาก และมีด่านถาวรที่เป็นมาตรฐานสากล มีสำนักงานการค้าชายแดน และสำนักงานการค้าต่างประเทศตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน
- มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาวค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว
- มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว
- มีชายแดนทอดยาวตามลำน้ำโขงเป็นระยะทางประมาณ 210.60 กิโลเมตร มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและยังเหมาะสมในการทำประมง ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด
- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่สำคัญ เช่น วังน้ำมอก บั้งไฟพญานาค วัดหลวงพ่อพระใส วัดศรีชมพูนาคีร์ วัดอรัญบรรพต วัดหินหมากเป้ง แหล่งโบราณคดีโคกคอน อำเภอท่าบ่อ และมีเกจิอาจารย์ชื่อดัง คือ หลวงปู่เทสก์ และหลวงปู่เหรียญ เป็นต้น
- มีปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) ตามลำน้ำโขง เช่น อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอรันทนาปี ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและยางแท่ง

● จุดอ่อน (Weakness)

- บุคลากรภาครัฐและประชาชนขาดความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และการบริการ
- การสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรกรรมยังไม่มีชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรขาดการรวมตัวที่เข้มแข็ง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- ปัญหาความยาวของอาณาเขตพื้นที่ชายแดนตามลำน้ำโขง ส่งผลกระทบต่อสินค้าหนีภาษี การค้ายาเสพติด การลักลอบค้าสัตว์ป่า ตลอดจนแรงงานต่างด้าวและปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย และยาเสพติดและลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าว

- ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ สำหรับแรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหาร และขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร
- การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า ป่าไม้เสื่อมโทรม การจัดการขยะไม่ถูกวิธี ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนเมือง การกัดเซาะตามแนวตลิ่งของแม่น้ำโขงบางช่วง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ขาดบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ขาดแพทย์เฉพาะทางโรคหัวใจ และทางจิตเวช
- การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐยังไม่ได้ตามเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อการให้บริการประชาชนทั้งด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และประสิทธิผลการให้บริการ ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลต่อความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตและภูมิคุ้มกันทางสังคม

— สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment)

● โอกาส (Opportunity)

- การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. 2558 และการพัฒนาระบบ Logistics เชื่อมโยงจากประเทศจีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ รวมทั้งเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ช่วยส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
- สะพานมิตรภาพไทย-ลาวเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สปป.ลาว และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ลาว-เวียดนาม-จีน-กัมพูชา ช่วยส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
- มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Greater Mekong Sub-region (GMS) (ประเทศที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน พม่า ลาว และกัมพูชา)
- รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการค้า และการยกระดับการแข่งขันในประเทศ กลุ่มประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวและ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย (Food Safety)
- รัฐบาลสนับสนุนให้จังหวัดชายแดนมีการกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการศึกษาอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคายควรมีทิศทางเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รักษาสิ่งแวดล้อม และเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การทุจริตประพฤติมิชอบ และการปฏิรูประบบการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม
- กระแสการตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนมีสูงขึ้น จะช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

- วารสาร mm (Modern Maturity) จัดลำดับให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 จาก 40 เมืองทั่วโลก ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ
- สปป.ลาวมีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ยาง อ้อย ฯลฯ ซึ่งสามารถนำเข้ามาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเขตจังหวัดหนองคาย
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างสูง ทำให้จังหวัดหนองคายสามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิดและเกือบทุกฤดูกาล

● อุปสรรค (Threat)

- ในยุคการค้าเสรีมีการย้ายฐานการลงทุนเข้ามาในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแข่งขันสูง มีการเคลื่อนย้ายการลงทุนธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่งเข้ามาแข่งขันกับร้านค้าปลีก-ค้าส่งขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น
- ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในด้านต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การติดต่อค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจน รวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากรมีปัญหาด้านกฎหมาย ขั้นตอน ระเบียบเงื่อนไขไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าขายระหว่างจังหวัดกับ สปป.ลาว เวียดนาม และจีน
- ภาวะเศรษฐกิจราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และพลังงานมีแนวโน้มสูงขึ้น ประชาชนต้องรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้น
- เกิดปัญหาพื้นที่น้ำท่วม/แห้งแล้งซ้ำซาก และปัญหาการกัดเซาะตลิ่งตามลำน้ำโขง ปัญหามลพิษธรรมชาติ และต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นสูง ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ
- ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก (ยุโรป) ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ทำให้การเติบโตของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- การแพร่กระจายโรคจากคนและสัตว์และพืชอื่น เนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของคน สัตว์ หรือพาหะอื่นๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อด้านอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว
- ชายแดนจังหวัดหนองคายเอื้ออำนวยต่อการส่งผ่านนำเข้า-ส่งออกยาเสพติด แรงงานต่างด้าว สินค้าผิดกฎหมาย รวมทั้งการค้าประเวณีตามแนวชายแดน
- การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น ภาวะโลกร้อน การละลายของน้ำแข็งขั้วโลก การขาดแคลนพลังงาน ฯลฯ
- ความหลากหลายด้านวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน บางครั้งส่งผลต่อการลงทุนรายย่อย และอาจส่งผลต่อความร่วมมือด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง เกิดความขัดแย้งด้านการเมือง ความคิดเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนความน่าเชื่อถือในการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ

❖ การวิเคราะห์กลยุทธ์ (TOWS Matrix)

ในการดำเนินงานเพื่อบ่มงูสู่เป้าหมาย หลักการและวิธีการที่นิยมใช้กัน คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะแวดล้อมภายในและสถานะแวดล้อมภายนอก หรือตารางความสัมพันธ์ของ SWOT (TOWS Matrix) การวิเคราะห์ตารางความสัมพันธ์ดังกล่าว สามารถกำหนดวิธีการดำเนินงานหรือที่เรียกว่า “กลยุทธ์” ออกมาเป็นประเด็น ดังนี้

กลยุทธ์ SO เป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง จุดแข็งกับโอกาส หรือเราเรียกว่า กลยุทธ์เชิงรุก เป็นการใช้จุดแข็งที่มีอยู่ และโอกาสจากปัจจัยภายนอกมาเป็นตัวสนับสนุน

กลยุทธ์ ST เป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง จุดแข็งกับอุปสรรค หรือเราเรียกว่า กลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นการใช้จุดแข็งที่มีอยู่ และต้องมีการฟันฝ่า หรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่ต้องเผชิญ

กลยุทธ์ WO เป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง จุดอ่อนกับโอกาส หรือเราเรียกว่า กลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นการแก้ไขจุดอ่อน หรือทำให้จุดอ่อนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยใช้โอกาสเป็นปัจจัยภายนอกเข้ามาสนับสนุน

กลยุทธ์ WT เป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง จุดอ่อนกับอุปสรรค หรือเราเรียกว่า กลยุทธ์เชิงรับที่ต้องปรับปรุงและแก้ไขจุดอ่อนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันอาจต้องเผชิญกับอุปสรรคหรืออาจจะต้องใช้วิธีหลีกเลี่ยงอุปสรรคในขณะเดียวกัน

ดังนั้น การวิเคราะห์กลยุทธ์และการที่จะนำกลยุทธ์ใดมาขับเคลื่อนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จะต้องคำนึงถึงความเร่งด่วน การสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล การสนับสนุนงบประมาณของทั้งภาครัฐและเอกชน มิเช่นนั้นแล้ว อาจทำให้แผนการพัฒนาจังหวัดไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix จังหวัดหนองคายสรุปได้ ดังนี้

— กลยุทธ์ SO

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
1. เป็นจังหวัดชายแดนเป็นประตูสู่อาเซียน มีจุดผ่อนปรนจำนวนมาก และมีด่านถาวรที่เป็นมาตรฐานสากล มีสำนักงานการค้าชายแดน และสำนักงานการค้าต่างประเทศตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน 2. มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาวค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว 3. มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว	1. การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ภายในปี 2558 และการพัฒนาระบบ Logistics เชื่อมโยงจากประเทศจีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซียและสิงคโปร์ รวมทั้งเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor :EWEC) ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว 2. สะพานมิตรภาพไทย-ลาวเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สปป.ลาวและประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ลาว-เวียดนาม-จีน-กัมพูชา ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
4. มีชายแดนทอดยาวตามลำน้ำโขงเป็นระยะทางประมาณ 210.6 กิโลเมตร มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ และยังสามารถใช้ในการทำการประมงซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด 5. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่สำคัญ เช่น วัดน้ำมอก บั้งไฟพญานาค วัดหลวง พ่อพระใส วัดศรีชมพูนาคีร์ วัดอรัญบรรพต วัดหินหมากเป้ง แหล่งโบราณคดีโคกคอน อำเภอท่าบ่อ และมีเกจิอาจารย์เกจิอาจารย์ชื่อดัง คือ หลวงปู่เทสก์ และหลวงปู่เหรียญ เป็นต้น 6. มีปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) ตามลำน้ำโขง เช่น อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 7. มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตสูง	3. มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Greater Mekong Sub-region (GMS) (ประเทศที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน พม่า ลาว และกัมพูชา) 4. รัฐบาลมีนโยบาย สนับสนุน และส่งเสริมการทำการค้าและยกระดับการแข่งขันในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวและ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย (Food Safety) 5. รัฐบาลสนับสนุนให้จังหวัดชายแดนมีการกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีศึกษาอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคายควรมีทิศทางเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์รักษาสิ่งแวดล้อมและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน 6. รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การทุจริตประพฤติมิชอบ และการปฏิรูประบบการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม 7. กระแสการตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนมีสูงขึ้น จะช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 8. วารสาร mm (Modern Maturity) จัดลำดับให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 จาก 40 เมืองทั่วโลก ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ 9. สปป.ลาวมีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ยาง อ้อย ฯลฯ ซึ่งสามารถนำเข้ามาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในจังหวัดหนองคาย 10. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างสูง ทำให้จังหวัดหนองคายสามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิดและเกือบทุกฤดูกาล
กลยุทธ์ SO : - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน - ผลักดันจังหวัดหนองคายเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ - เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิตและการบริการ	

— กลยุทธ์ ST

จุดแข็ง (Strengths : S)	อุปสรรค (Threats : T)
1. เป็นจังหวัดชายแดนเป็นประตูสู่อาเซียน มีจุดผ่อนปรนจำนวนมาก และมีด่านถาวรที่เป็นมาตรฐานสากล มีสำนักงานการค้าชายแดน และสำนักงานการค้าต่างประเทศตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน 2. มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาวค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว 3. มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว 4. มีชายแดนทอดยาวตามลำน้ำโขงเป็นระยะทางประมาณ 210.6 กิโลเมตร มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ และยังเหมาะสมในการทำการประมงซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด 5. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่สำคัญ เช่น วัดน้ำมอก บึงไฟพญานาค วัดหลวงพ่อพระใส วัดศรีชมพูนาคีร์ตอ วัดอรัญบรรพต วัดหินหมากเป้ง แหล่งโบราณคดีโคกคอน อำเภอท่าบ่อ และมีเกจิอาจารย์เกจิอาจารย์ชื่อดัง คือ หลวงปู่เทสก์ และหลวงปู่เหรียญ เป็นต้น 6. มีปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) ตามลำน้ำโขง เช่น อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 7. มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตสูง	1. ในยุคการค้าเสรีมีการย้ายฐานการลงทุนเข้ามาในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแข่งขันสูง มีการเคลื่อนย้ายการลงทุนธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่งเข้ามาแข่งขันกับร้านค้าปลีก-ค้าส่งขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น 2. ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในด้านต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การติดต่อค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจน รวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากรมีปัญหาด้านกฎหมาย ขั้นตอนระเบียบ เงื่อนไขไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าขายระหว่างจังหวัดกับ สปป.ลาว เวียดนาม จีน 3. ภาวะเศรษฐกิจราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และพลังงานมีแนวโน้มสูงขึ้น ประชาชนต้องรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้น 4. เกิดปัญหาพื้นที่น้ำท่วม/แห้งแล้งซ้ำซาก และปัญหาการกัดเซาะตลิ่งตามลำน้ำโขง ปัญหายาภัยธรรมชาติ และต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นสูง ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ 5. ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก (ยุโรป) ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ทำให้การเติบโตของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย 6. การแพร่กระจายโรคจากคน สัตว์ และพืช อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของคน สัตว์ หรือพาหะอื่นๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ อาจส่งผลกระทบต่อด้านอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว 7. ชายแดนจังหวัดหนองคายเอื้ออำนวยต่อการส่งผ่านนำเข้า-ส่งออกยาเสพติด แรงงานต่างด้าว สินค้าผิดกฎหมาย รวมทั้งการค้าประเวณีตามแนวชายแดน 8. การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น ภาวะโลกร้อนการละลายของน้ำแข็งขั้วโลก การขาดแคลนพลังงาน ฯลฯ 9. ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน บางครั้งส่งผลกระทบต่อการลงทุนรายย่อยและอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคง

จุดแข็ง (Strengths : S)	อุปสรรค (Threats : T)
	10. เกิดความขัดแย้งด้านการเมือง ความคิดเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนความน่าเชื่อถือในการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ
กลยุทธ์ ST : 1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรม ตามฤดูกาล 2. สร้างเครือข่ายการควบคุมและป้องกันโรคและยาเสพติดตามแนวชายแดน	

— กลยุทธ์ WO

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
1. บุคลากรภาครัฐและประชาชนขาดความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้าการลงทุนและการบริการ 2. การสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรกรรมยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเกษตรกรขาดการรวมตัวที่เข้มแข็ง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง 3. ปัญหาความยาวของอาณาเขตพื้นที่ชายแดนตามลำน้ำโขงส่งผลกระทบต่อสินค้าหนีภาษี การค้ามนุษย์ การค้ายาเสพติด การลักลอบค้าสัตว์ป่า ตลอดจนแรงงานต่างด้าวและปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมายและยาเสพติด และลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าว 4. ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่สำหรับแรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหาร และขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 5. การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า ป่าไม้เสื่อมโทรม การจัดการขยะไม่ถูกวิธี ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนเมือง การกีดขวางตามแนวตลิ่งของแม่น้ำโขงบางช่วง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6. สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นขาดบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ขาดแพทย์เฉพาะทางโรคหัวใจและทางจิตเวช 7. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐยังไม่ได้ตามเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อการให้บริการประชาชนทั้งด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และประสิทธิผลการให้บริการ ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิต และภูมิคุ้มกันทางสังคม	1. การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ภายในปี 2558 และการพัฒนาระบบ Logistic เชื่อมโยงจากประเทศจีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ รวมทั้งเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor :EWEC) ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว 2. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สปป.ลาว และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ลาว-เวียดนาม-จีน-กัมพูชา ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว 3. มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Great Mekong Sub region (GMS) (ประเทศที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน พม่า ลาว และกัมพูชา) 4. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการค้าและยกระดับการแข่งขันในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวและ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย (Food Safety) 5. รัฐบาลสนับสนุนให้จังหวัดชายแดนมีการกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษและกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการศึกษาอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคายควรมีทิศทางเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์รักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน 6. รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การทุจริตประเพณีมิชอบ และการปฏิรูประบบการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
	7. กระแสการตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนมีสูงขึ้น จะช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 8. วารสาร mm (Modern Maturity) จัดลำดับให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 จาก 40 เมืองทั่วโลก ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ 9. สปป.ลาวมีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ยาง อ้อย ฯลฯ ซึ่งสามารถนำเข้ามาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเขตจังหวัดหนองคาย 10. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างสูง ทำให้จังหวัดหนองคายสามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิด และเกือบทุกฤดูกาล
กลยุทธ์ WO : 1. พัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม 3. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตร 4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน 5. ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ	

— กลยุทธ์ WT

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
1. บุคลากรภาครัฐและประชาชนขาดความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้าการลงทุนและการบริการ 2. การสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรกรรมยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเกษตรกรขาดการรวมตัวที่เข้มแข็ง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง 3. ปัญหาความยาวของอาณาเขตพื้นที่ชายแดนตามลำน้ำโขงส่งผลกระทบต่อสินค้าหนีภาษี การค้ามนุษย์ การค้ายาเสพติด การลักลอบค้าสัตว์ป่า ตลอดจนแรงงานต่างด้าวและปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย และยาเสพติด และลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าว 4. ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่สำหรับแรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหาร และขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร	1. ในยุคการค้าเสรีมีการย้ายฐานการลงทุนเข้ามาในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแข่งขันสูงมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่ง เข้ามาแข่งขันกับร้านค้าปลีก-ค้าส่งขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น 2. ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในด้านต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การติดต่อค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจน รวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากรมีปัญหาด้านกฎหมาย ขั้นตอน ระเบียบ เงื่อนไขไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าขายระหว่างจังหวัดกับ สปป.ลาว เวียดนาม จีน 3. ภาวะเศรษฐกิจ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และพลังงานมีแนวโน้มสูงขึ้น ประชาชนต้องรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้น 4. เกิดปัญหาพื้นที่น้ำท่วม/แห้งแล้งซ้ำซาก และปัญหาการกัดเซาะตลิ่งตามลำน้ำโขง ปัญหายาเสพติดและต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นสูง ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
5. การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า ป่าไม้เสื่อมโทรม การจัดการขยะไม่ถูกวิธี ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนเมือง การกีดเซาะตามแนวตลิ่งของแม่น้ำโขงบางช่วง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6. สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ขาดบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ขาดแพทย์เฉพาะทางโรคหัวใจ และทางจิตเวช 7. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐยังไม่ได้ตามเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อการให้บริการประชาชน ทั้งด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และประสิทธิผลการให้บริการ ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิต และภูมิคุ้มกันทางสังคม	5. ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก (ยุโรป) ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ทำให้การเติบโตของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ 6. การแพร่กระจายโรคจากคน สัตว์ และพืช อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของคน สัตว์ หรือพาหะอื่นๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ อาจส่งผลกระทบต่อด้านอุตสาหกรรมการผลิต และการท่องเที่ยว 7. ชายแดนจังหวัดหนองคายเอื้ออำนวยต่อการส่งผ่านนำเข้า-ส่งออกยาเสพติด แรงงานต่างด้าว สินค้าผิดกฎหมาย รวมทั้งการค้าประเวณีตามแนวชายแดน 8. การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น ภาวะโลกร้อนการละลายของน้ำแข็งขั้วโลก การขาดแคลนพลังงาน ฯลฯ 9. ความหลากหลายด้านวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน บางครั้งส่งผลการลงทุนรายย่อยและอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคง 10. เกิดความขัดแย้งด้านการเมือง ความคิดเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งผลการบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนความน่าเชื่อถือในการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ
กลยุทธ์ WT : - ยกระดับสถาบันการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล - พัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน - สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน - ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย - การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันสังคม	

จากผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของจังหวัดหนองคาย รวมทั้งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ตลอดจนการวิเคราะห์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดหนองคาย ผนวกข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าจังหวัดหนองคายที่เป็นเมืองชายแดนติดกับ สปป.ลาว มีโอกาสในการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและมีโอกาสขยายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ได้ข้อสรุปหรือเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาจังหวัดหนองคาย คือ **“เมื่อนำอยู่ เปิดประตูอาเซียน”**

❖ โอกาสเชื่อมโยงภูมิภาค

จังหวัดหนองคายเป็นเมืองชายแดนและเป็นประตูสู่เมืองเวียงจันทน์เมืองหลวงของ สปป.ลาว โดยผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 ในการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ศักยภาพที่สำคัญเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North Southern Economic Corridor: NSEC) และแนวระเบียงทางเศรษฐกิจตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นความร่วมมือทางด้านการผลิต การส่งเสริมการลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในพื้นที่กลุ่มประเทศสมาชิก

นอกจากนี้ กรอบเศรษฐกิจที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายอีกกรอบหนึ่งคือ กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจรอบอ่าวเป๋อ่ย์ (Pan-Beibu Gulf Economic Cooperation: PBGEC) ซึ่งประกอบด้วยประเทศจีน เวียดนาม ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน โดยภายใต้กรอบความร่วมมือดังกล่าว จีนได้ผลักดันระเบียงเศรษฐกิจหนานหนิง-สิงคโปร์ (Nanning-Singapore Economic Corridor) เข้าสู่แผนงานสนับสนุนเงินทุนความร่วมมือทางการลงทุนจีน-อาเซียน เพื่อส่งเสริมการค้า โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว และการคมนาคม ครอบคลุม 7 ประเทศ 5 เมืองหลวง คือ จีน (เมืองหนานหนิง)-เวียดนาม (กรุงฮานอย)-ลาว (นครเวียงจันทน์)-กัมพูชา (กรุงพนมเปญ)-ไทย (กรุงเทพมหานคร)-มาเลเซีย (กรุงกัวลาลัมเปอร์) และสิงคโปร์ ภายใต้กรอบความร่วมมือนี้ กระทรวงการรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเสนอแนวทางการเชื่อมต่อทางรถไฟนครหนานหนิง-สิงคโปร์ (Nanning-Singapore Railways) เชื่อมต่อนครหนานหนิง-กรุงฮานอย-นครเวียงจันทน์-กรุงเทพฯ-กรุงกัวลาลัมเปอร์ และสิงคโปร์ผ่านทางจังหวัดหนองคาย

นอกจากนี้ จังหวัดหนองคายยังมีโครงการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ที่สำคัญ ได้แก่ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 สามารถเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านทางตอนบน ได้แก่ ประเทศลาว เวียดนามตอนบน และจีนตอนใต้ โดยสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่เส้นทางหลวงหมายเลข 13 ของ สปป.ลาวที่นครหลวงเวียงจันทน์ หลวงพระบาง อุดมไซ บ่อเต็น และบ่อหาน เข้าสู่เส้นทางหมายเลข 214 สู่มืองเชียงรุ่ง และคุนหมิง และอีกทางหนึ่งสามารถเชื่อมโยงเส้นทางหมายเลข 2E ที่เมืองไซ เข้าสู่เมืองเดียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม โครงการรถไฟความเร็วสูงจีน-ลาว-ไทย จังหวัดหนองคาย สามารถเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้านโดยเส้นทางรถไฟ ซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้การสนับสนุนในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟตามยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางรถไฟในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ภายใต้กรอบ GMS ซึ่งเป็นความร่วมมือในด้านการพัฒนาการจราจรทางรถไฟระหว่างไทยกับจีน โดยไทยทำการพัฒนาทางรถไฟกรุงเทพฯ-หนองคาย มีระยะทางรวม 615 กิโลเมตร เป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยัง สปป.ลาว เข้าสู่นครเวียงจันทน์ หลวงพระบาง อุดมไซ หลวงน้ำทา และเข้าสู่คุนหมิง มณฑลยูนนานของจีน ผ่านด่านชายแดนลาว-จีน (บ่อเต็น-บ่อหาน) รวมระยะทาง 430 กิโลเมตร โดยเส้นทางดังกล่าวใช้เวลาเดินทางประมาณ 15 ชั่วโมง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมขนส่งทางรถไฟ สาธารณรัฐประชาชนจีน กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงโยธาธิการและการขนส่งของ สปป.ลาว ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ภายใต้กรอบ PBGEC เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2553 โดยมีข้อกำหนดร่วมกันสร้าง

รถไฟความเร็วสูงกว่า 200-250 กิโลเมตร/ชั่วโมง ระยะทางประมาณ 400 กิโลเมตร ปัจจุบันแม้โครงการดังกล่าวได้ถูกชะลอ เนื่องจากปัญหาภายในระหว่างลาวกับจีน แต่ในอนาคตหากโครงการดังกล่าวสำเร็จได้ จะทำให้จังหวัดหนองคายสามารถเชื่อมกับจีน ประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ได้ใกล้เคียงที่สุด

❖ คมนาคมและโลจิสติกส์

● ถนน

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ เป็นทางหลวงเริ่มจากจังหวัดสระบุรีไปสิ้นสุดที่สะพานมิตรภาพ จังหวัดหนองคาย เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายทางหลวงเอเชีย AH12

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 211 แยกออกมาจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ที่เทศบาลตำบลหนองสองห้อง ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และสิ้นสุดที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยตัดผ่านอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย อำเภอปากชม และอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 หรือถนนชยางกูร เป็นทางหลวงเริ่มต้นจากจังหวัดหนองคาย ไปสิ้นสุดที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีช่วงผ่านจังหวัดหนองคาย ประมาณ 90 กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 233 เป็นถนนเข้าเมืองหนองคายหรือถนนมิตรภาพเก่า เดิมเป็นส่วนหนึ่งของถนนมิตรภาพที่เข้าเมืองหนองคาย หลังจากการก่อสร้างสะพานมิตรภาพแล้วเสร็จ ถนนมิตรภาพจึงไปสิ้นสุดที่สะพานมิตรภาพ ถนนเข้าเมืองเส้นเดิมจึงเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 233

สะพานมิตรภาพ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์) เป็นสะพานข้ามแม่น้ำโขงขนาดใหญ่แห่งแรก โดยเชื่อมต่อระหว่างเทศบาลเมืองหนองคายเข้ากับบ้านท่านาแล้ง นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ตัวสะพานมีความยาว 1,170 เมตร มี 2 ช่องจราจร ทางเดินเท้า 2 ช่องทาง และทางรถไฟกว้าง 1 เมตร 1ราง

โครงการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงแผ่นดิน 212 อ.โพนพิสัย-จ.บึงกาฬ ตอน 1 ระยะทาง 30 กิโลเมตร ปีงบประมาณ 2558-2560

โครงการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงแผ่นดิน 212 อ.โพนพิสัย-จ.บึงกาฬ ตอน 2

โครงการพัฒนาสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งทางถนนด้วยรถบรรทุกทุกจังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ 2557-2561

● รถไฟ

ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แยกจากทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่สถานีรถไฟชุมทางถนนจิระ จังหวัดนครราชสีมา ผ่านจังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย ข้ามสะพานมิตรไทย-ลาวแห่งที่ 1 และสุดปลายทางที่สถานีรถไฟท่านาแล้ง สปป.ลาว

โครงการรถไฟรางคู่ระยะที่ 2 เส้นทางขอนแก่น-หนองคาย ระยะทาง 174 กิโลเมตร ปีงบประมาณ 2558

โครงการพัฒนาทางคู่ขนาดรางมาตรฐาน (Standard Gauge) ระยะที่ 3 เส้นทางนครราชสีมา-หนองคาย ระยะทาง 355 กิโลเมตร ความเร็ว 180 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

● ด้านศุลกากร

โครงการพัฒนาด้านศุลกากรหนองคายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 และเพิ่มศักยภาพทางการบริการและการอำนวยความสะดวก โดยสามารถรองรับการปฏิบัติงานแบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (OSS: One Stop Service) และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ให้สามารถดำเนินการขนส่งและกระจายสินค้าได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ตรงเวลา ประหยัด และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาคอินโดจีนบนเส้นทาง Asian Highway 12 (Central Corridor) ระยะเวลาดำเนินการ ปีงบประมาณ 2557-2559

❖ ข้อมูลการค้าและการขนส่งผ่านด่านหนองคาย

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรหนองคายประจำปีงบประมาณ 2551-2557 พบว่ามีมูลค่าการค้ารวมปีละ 22,834-41,529 ล้านบาท

ตารางที่ 4.1-5 มูลค่าสินค้าผ่านแดนด่านศุลกากรหนองคาย

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปประเทศที่สาม	มูลค่าสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว	มูลค่ารวม
2551	11,883.538	10,950.360	22,833.898
2552	21,128.149	13,966.915	35,095.064
2553	27,354.016	14,633.774	41,987.790
2554	24,028.849	19,265.804	43,294.652
2555	24,826.938	25,069.795	49,896.733
2556	23,279.114	20,259.568	43,538.682
2557	22,076.830	19,452.053	41,528.883

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2557 สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด คือ น้ำมันปิโตรเลียมและยานยนต์สำหรับขนส่งของ มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับที่ 2 ในขณะที่สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ รถยนต์นั่งที่มีกระบะใหม่เครื่องยนต์ดีเซลไม่เกิน 3,000 ซีซี

ตารางที่ 4.1-6 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรหนองคาย ปี 2557

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ ที่	สินค้าส่งออก		ลำดับ ที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า		ชนิดสินค้า	มูลค่า
1	น้ำมันปิโตรเลียม	14335.48	1	รถยนต์นั่งที่มีกระบะใหม่ เครื่องยนต์ดีเซลไม่เกิน 3,000 ซีซี	395.63
2	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ	5279.41	2	ส่วนประกอบรองเท้าด้านบน	330.56
3	ยานยนต์ที่ออกแบบเฉพาะ เพื่อการเดินทาง	4231.69	3	ชุดสายไฟรถยนต์สำเร็จรูป/สาย เคเบิล	300.00
4	โทรศัพท์มือถือเครื่องโทรสาร	1355.46	4	ไม้แปรรูป	229.93
5	เหล็กเส้น	881.64	5	รถกระบะนั่งสองตอนสองแถว 3,000 ซีซี	156.23
6	ของปรุงแต่งที่ใช้ในการเลี้ยง สัตว์	876.75	6	รถตู้โดยสารใหม่ เครื่องยนต์ไม่เกิน 2500 ซีซี	132.78
7	เครื่องดื่ม	773.20	7	หนังสือเด็ก	106.21
8	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	678.24	8	หม้อแปลงไฟฟ้า	99.69
9	รถแทรกเตอร์ใช้ในการ การเกษตร	633.06	9	ไบยาสูบ	94.05
10	ลูกเหล็ก	598.95	10	รถจักรยานยนต์	59.77
11	อื่นๆ	28,640.29	11	อื่นๆ	1,377.22
รวมทั้งสิ้น		58,266.16	รวมทั้งสิ้น		3,282.06

❖ ยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560) ดังนี้

ก. วิสัยทัศน์

“เมืองน่าอยู่ เปิดประตูสู่อาเซียน”

ข. พันธกิจของจังหวัดหนองคาย

1. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน
2. พัฒนาคมน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
3. พัฒนาและยกระดับสินค้าการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น
4. พัฒนาความสัมพันธ์ และความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
5. พัฒนาระบบการให้บริการให้ได้มาตรฐาน

ค. ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐาน การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อให้การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการ มีมาตรฐาน

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน
2. เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิตและการบริการ
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรม ตามฤดูกาล
4. พัฒนาความรู้ ทักษะด้านภาษา และฝีมือแรงงาน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
5. พัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุน เกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน
6. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคมน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

กลยุทธ์หลัก

1. สร้างเครือข่ายการควบคุมและป้องกันโรคแบบบูรณาการ
2. ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
3. ยกระดับสถาบันการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล
4. ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
5. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้านการเกษตร

กลยุทธ์หลัก

1. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน

กลยุทธ์หลัก

1. สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

กลยุทธ์หลัก

1. ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ
2. ผลักดันจังหวัดหนองคายเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ

4.2 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครพนม

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครพนม

4.2.1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีลักษณะเป็นแนวยาวเลียบตามฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ประมาณ 175 กิโลเมตร บริเวณเส้นรุ้งที่ 16-18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 753 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 5,528.88 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,474,437 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 3 ของพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

4.2.1.2 อาณาเขตติดต่อ

จังหวัดนครพนมมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ โดยรอบ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ระยะทาง 158 กิโลเมตร
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอดงหลวง และอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ระยะทาง 104 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแขวงคำม่วน และแขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอกุสุมาลย์ และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ระยะทาง 93 กิโลเมตร

รูปที่ 4.2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อของจังหวัดนครพนม

4.2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนครพนมมีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำทะเล ประมาณ 140 เมตร สภาพภูมิประเทศแบ่งออกได้เป็น 2 เขต ดังนี้

เขตตอนเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงและที่ดอน มีป่าไม้สลับกับพื้นที่ราบที่ใช้ทำนาทางเหนือสุดของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพง มีเทือกเขาภูสิงห์ทอดผ่าน นอกจากนี้ ยังมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำสงครามและแม่น้ำอูน สำหรับอำเภอในเขตนี้ คือ อำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม

เขตตอนใต้ พื้นที่บริเวณใกล้แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม ส่วนทางทิศตะวันตกซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำโขงออกไปเป็นพื้นที่ดอนมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง พื้นดินส่วนมากมีลักษณะเป็นหินลูกรัง บางแห่งมีลักษณะเป็นที่เนินและที่ราบสลับกัน มีแม่น้ำก่ำไหลผ่านพื้นที่ทางใต้สุดของจังหวัด ในเขตอำเภอนาแก มีเทือกเขาภูพานทอดเป็นแนวกั้นเขตระหว่างจังหวัดนครพนมกับจังหวัดมุกดาหาร สำหรับอำเภอที่อยู่ในเขตนี้ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม อำเภอปลาปาก อำเภอนาแก และอำเภอวังยาง

4.2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกในฤดูฝน เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุม และอิทธิพลจากป่าไม้และเทือกเขาจาก สปป.ลาว รวมทั้งพายุจากทะเลจีนใต้ที่เคลื่อนผ่านหรือเคลื่อนเข้าใกล้ ทำให้สามารถแบ่งฤดูกาลได้ออกได้ 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์-กลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี ฤดูร้อนจะมีอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิเฉลี่ย 25-35 องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิสูงสุดอยู่ระหว่าง 37-40 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม-กลางเดือนตุลาคมของทุกปี ในบางส่วนของจังหวัดมีฝนตกชุก โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงจะประสบอุทกภัยได้รับความเสียหายเป็นประจำทุกปี เช่น อำเภอเมือง อำเภอท่าอุเทน และอำเภอบ้านแพง เป็นต้น ปริมาณฝนเฉลี่ย 2,424.4 มิลลิเมตร/ปี

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม-กลางเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี โดยทั่วไปอากาศจะหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ย 16-25 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ในช่วง 8-15 องศาเซลเซียส

4.2.1.5 ประชากรและการปกครอง

— ประชากร

จังหวัดนครพนมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 710,860 คน เป็นชาย 354,947 คน หญิง 355,913 คน มีจำนวนครัวเรือน 206,290 ครัวเรือน ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครพนมมีทั้งสิ้น 26,497 คน เป็นชาย 12,546 คน หญิง 13,951 คน จำนวนครัวเรือน 13,213 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556)

— การปกครอง

แบ่งการปกครองเป็น 12 อำเภอ 99 ตำบล 1,123 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 86 แห่ง

4.2.1.6 ด้านเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครพนม ณ ราคาประจำปี 2555 มีมูลค่า 36,300 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 30,078 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา เท่ากับ 6,222 ล้านบาท คิดเป็นลำดับที่ 58 ของประเทศ โดยมาจากภาคการเกษตร จำนวน 11,744 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 9,244 ล้านบาทในปีที่ผ่านมา เท่ากับ 2,499 ล้านบาท ภาคนอกเกษตร จำนวน 24,556 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 20,834 ล้านบาทในปีที่ผ่านมา 3,722 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (GPP Per Capita) ปี พ.ศ. 2555 เท่ากับ 62,764 บาท เพิ่มขึ้นจาก 51,782 บาทในปีที่ผ่านมา เท่ากับ 10,984 บาท คิดเป็นลำดับที่ 59 ของประเทศ

จังหวัดนครพนมมีพื้นที่การเกษตร 1,842,822 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.48 ของจังหวัด มีครัวเรือนทั้งสิ้น 192,029 ครัวเรือน ประชาชนประกอบอาชีพด้านการเกษตร 123,018 ครัวเรือน และมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา สับปะรด มันสำปะหลัง ยาสูบ โดยสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และสับปะรด

นอกจากอาชีพเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักแล้ว ยังมีอาชีพประมงที่ประชาชนหันมาประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพดังกล่าว ประกอบกับทรัพยากรทางแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแห่ง เช่น แม่น้ำโขง ลำน้ำสงคราม ลำน้ำยาม ลำน้ำก่ำ ลำน้ำอูน เป็นต้น และหน่วยงานทางภาครัฐได้ส่งเสริมและสนับสนุน เช่น โครงการเลี้ยงปลาเพาะ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น หลังจากหมดช่วงฤดูการเก็บเกี่ยว

นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังมีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ 57,016 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกหญ้า 26,614 ไร่ พื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 115,800.50 ไร่ โดยมีปศุสัตว์ที่สำคัญ คือ โคเนื้อ 121,074 ตัว (โคพื้นเมือง 93,064 ตัว, โคพันธุ์และโคลูกผสม 26,789 ตัว, โคขุน 1,221 ตัว) กระบือทั้งหมด 62,802 ตัว สุกรทั้งหมด 64,484 ตัว (สุกรพื้นเมือง 7,031 ตัว, สุกรพันธุ์ 31,366 ตัว, สุกรขุน 26,087 ตัว) และไก่ทั้งหมด 1,185,240 ตัว (ไก่พื้นเมือง 941,265 ตัว, ไก่เนื้อ 34,122 ตัว, ไก่ไข่ 161,788 ตัว, ไก่เนื้อพันธุ์ 592 ตัว, ไก่ไข่พันธุ์ 47,473 ตัว)

จังหวัดนครพนมมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน จำนวน 398 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 3 มกราคม 2556) ประกอบด้วย

- 1) โรงสีข้าว จำนวน 8 แห่ง จำนวนเงินลงทุน 241,737,804 บาท จำนวนคนงานชาย 101 คน จำนวนคนงานหญิง 35 คน รวมคนงานทั้งหมด 136 คน
- 2) โรงงานขนาดเล็ก (เงินลงทุนไม่เกิน 10 ล้านบาท) จำนวนเงินลงทุน 625,629,966 บาท จำนวนคนงานชาย 1,992 คน จำนวนคนงานหญิง 483 คน รวมคนงานทั้งหมด 2,475 คน
- 3) โรงงานขนาดกลาง (เงินลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท) จำนวนเงินลงทุน 858,141,878 บาท จำนวนคนงานชาย 488 คน จำนวนคนงานหญิง 432 คน รวมคนงานทั้งหมด 920 คน
- 4) โรงงานขนาดใหญ่ (เงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านบาทขึ้นไป) จำนวนเงินลงทุน 2,013,067,111 บาท จำนวนคนงานชาย 329 คน จำนวนคนงานหญิง 701 คน รวมคนงานทั้งหมด 1,030 คน

โดยมีสาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรกของจังหวัด ได้แก่

อุตสาหกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย การผลิตเกี่ยวกับหิน กรวด หินหรือดิน สำหรับใช้ในการก่อสร้างเป็นหลัก เช่น ขุดตักดิน และขุดหรือลอกกรวดและทราย คัดกรวด คัดแยกกรวด การถนอมสัตว์น้ำโดยทำให้เยือกแข็ง รองลงมาได้แก่ การทำเครื่องประดับเงิน ทอง เพชร พลอย และอัญมณี ผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เช่น โปงลาง พิณ แคน แบ่งบรรจุออกซิเจน แบ่งบรรจุก๊าซหุงต้ม ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 56 โรงงาน เงินลงทุน 11,048,111,500 บาท คนงาน 1,141 คน

อุตสาหกรรมอาหาร ประกอบด้วย การผลิตเกี่ยวกับการทำน้ำแข็ง หรือตัดซอย บด ย่อยน้ำแข็งเป็นหลัก เช่น ทำน้ำแข็งหลอดและทำน้ำดื่ม รองลงมาผลิตข้าวโพดหวานบรรจุกระป๋อง ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว ฆ่าสัตว์ ทำลูกชิ้น และทำขนมปัง ผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้นบรรจุภาชนะฉีก ตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 30 โรงงาน เงินลงทุน 637,357,975 บาท คนงาน 569 คน

อุตสาหกรรมโลหะ ประกอบด้วย การผลิตเกี่ยวกับซีเมนต์ เช่น ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต เป็นหลัก รองลงมา ทำอิฐแดง และจอกดินเผา มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 53 โรงงาน เงินลงทุน 685,610,500 ล้านบาท คนงาน 479 คน

4.2.1.7 ด้านการศึกษา

การจัดการศึกษาในระบบของจังหวัดนครพนม แบ่งเป็น 3 เขตการศึกษา คือ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (นครพนม-มุกดาหาร) มีจำนวนสถานศึกษา 81 แห่ง ครู 1,799 คน และนักเรียน 52,947 คน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1:25
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครพนม อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนคร และอำเภอวังยาง
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอสรีสงคราม อำเภอบ้านแพง อำเภอนาทม อำเภอนาทม อำเภอท่าอุเทน อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาหว้า

สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจำนวน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยนครพนม และมหาวิทยาลัยรามคำแหง (วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอนาแก) หรือสามารถจำแนกจำนวนสถานศึกษาตามสังกัดได้ ดังนี้

1. วิทยาลัยสงฆ์นครพนม (มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตวัดพระธาตุพนม วรมหาวิหาร) จำนวน 1 แห่ง
2. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และ 2 จำนวน 447 แห่ง
3. สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 23 แห่ง
4. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน 4 แห่ง
5. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน 4 แห่ง
6. สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศูนย์ท้องถิ่น จำนวน 8 แห่ง
7. สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) จำนวน 9 แห่ง
8. สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 6 แห่ง
9. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 6 แห่ง

4.2.2 การวิเคราะห์จังหวัดนครพนม

จากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกจังหวัด จังหวัดนครพนมได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่อการพัฒนาจังหวัดไว้หลายข้อ สถานการณ์ปัจจุบันทิศทางในการพัฒนาจังหวัดเปลี่ยนไป เนื่องจากนโยบายรัฐบาล นโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (Country Strategy) รวมถึงความต้องการของพี่น้องประชาชนในจังหวัด ประกอบกับจังหวัดนครพนมได้เปิดใช้สะพานมิตรภาพ แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) ทำให้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา (Positioning) เปลี่ยนจากเมืองกันขอยหรือเมืองปิด กลายเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ที่สั้นและสะดวกที่สุด โดยสรุปผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ได้ ดังนี้

❖ การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis)

— สถานะแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

● จุดแข็ง (Strengths)

- มีภูมิสังคม มีทุนทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานที่หลากหลาย เป็นที่ประดิษฐานขององค์พระธาตุพนมอันล้ำค่า พระธาตุสำคัญ 7 พระธาตุ มีความสำคัญทางด้านศาสนาในระดับภูมิภาคไทย-ลาว อินโดจีน ตลอดจนมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์แถบลุ่มน้ำโขงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง
- มีจุดเด่นด้านสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ อยู่บนปากทางที่สั้นและสะดวกที่สุดในการเชื่อมโยงภาคอีสานของไทยเข้ากับเขตเศรษฐกิจจีนตอนใต้ (หนานหนิงและกวางตุ้ง) โดยเส้นทางนี้จะเชื่อมผ่านเขตเศรษฐกิจสำคัญขนาดใหญ่ที่กำลังพัฒนา (Economic node) ในภูมิภาคอินโดจีน อาทิ แหล่งทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งผลิตไฟฟ้าใน สปป.ลาวตอนกลาง ท่าเรือน้ำลึกใหม่ในทะเลจีนใต้ห้วงอ่าว ที่ สปป.ลาวและเวียดนามให้ความสำคัญ เขตนิคมอุตสาหกรรมเหล็กกล้าเซินเยืองที่ได้หวั่นมาลงทุนกว่า 3 แสนล้านบาท เมืองวินห์มหานครขนาดใหญ่ในเวียดนามตอนกลาง และเมืองฮานอยเมืองหลวงของเวียดนาม โดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 เส้นทาง R8 และ R12 ของลาว และ National Highway 1 (1A) ของเวียดนาม
- ลักษณะภูมิประเทศมีความอุดมสมบูรณ์เอื้อต่อการพัฒนาจังหวัดนครพนม ดังนี้
 - 1) พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบริมแม่น้ำโขง ด้านตะวันตกของจังหวัด คือ เทือกเขาภูพานเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสาขาหลายสายที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงผ่านจังหวัดนครพนม ก่อให้เกิดพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพหลายแห่งที่สำคัญ อาทิ ลุ่มน้ำสงคราม ลุ่มน้ำยาม ลุ่มน้ำก่ำ ลุ่มน้ำอูน เป็นต้น
 - 2) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร/ปี (อันดับ 2 ของประเทศ)
 - 3) มีศักยภาพการปลูกพืชคุณภาพสูงหลายชนิด อาทิ ข้าวหอมมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิชั้นคุณภาพดีเยี่ยมของนครพนมได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันระดับประเทศถึง 4 ปี) นอกจากนี้ นครพนมมีพรมแดนติดกับแขวงคำม่วนและบอลิคำไซของลาว เป็นแขวงที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ยังขาดแคลนของไทย อาทิ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา เป็นต้น และมีศักยภาพในด้านการประมงน้ำจืด
 - 4) มีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมที่ดี เอื้ออำนวยความสะดวกด้านการติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ มีสนามบินนครพนม (สร้างมาตั้งแต่ในสมัยทหารอเมริกัน ทำให้มีลานบินขนาดใหญ่ มีสายการบินราคาประหยัดบินจากกรุงเทพ-นครพนม วันละ 2 เที่ยวบิน) มีสะพานมิตรภาพ และมีโครงการจัดตั้งศูนย์ขนถ่ายและกระจายสินค้าชายแดน และสถานีต้นทางรถไฟรางคู่ สายนครพนม-บ้านไผ่
 - 5) มีสถาบันทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาจังหวัดในระยะยาว อาทิ โครงการโรงพยาบาลศูนย์สุขภาพพณภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยนครพนม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม วิทยาลัยการบิณนาชาติ วิทยาลัยการท่องเที่ยว คณะเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันภาษา รวมถึงศูนย์อนุรักษ์และพิพิธภัณฑสถานน้ำจืดลุ่มน้ำโขง

6) เป็นจังหวัดที่ได้รับการสำรวจพบว่า ประชาชนมีความสุขเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย ถึง 2 ปีซ้อน (ปี พ.ศ. 2555-2556)⁷⁶

7) มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่มีมลพิษต่ำเพื่อรองรับผลผลิตทางด้านการเกษตร เช่น โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลา โรงงานแปรรูปข้าวโพดหวาน โรงสีข้าวขนาดใหญ่ โรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับมาตรฐาน โรงงานยางแท่ง STR 20

8) มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม ประเพณีไหลเรือไฟ

● จุดอ่อน (Weaknesses)

- เศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดมีขนาดเล็กกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยคิดเป็นร้อยละ 28 ของขนาดเศรษฐกิจเฉลี่ยจังหวัดทั่วประเทศ
- ประชาชนยากจน มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีเท่ากับ 39,224 ต่อคนต่อปี อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประชาชนทั้งประเทศ คิดเป็นร้อยละ 31 ของรายได้เฉลี่ยของประชาชนทั้งประเทศ มีสัดส่วนคนจนมากถึง ร้อยละ 32 สูงเกินเกณฑ์เฉลี่ยระดับประเทศ
- แรงงานมีระดับผลิตภาพแรงงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 3 เท่า มีสัดส่วนผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่ำ ภาคการเกษตรมีผลผลิตต่อไร่ต่ำ
- อัตราการลงทุนจากนักลงทุนภายนอกจังหวัดต่ำ
- ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในระบบปฏิบัติการบางส่วนที่เอื้อต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- กฎระเบียบบางส่วนไม่เอื้อต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการผลักดันให้เกิดรถโดยสารและขนส่งสินค้าขนาดเล็ก 3 ประเทศ (ไทย ลาว เวียดนาม)
- ธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดได้รับประโยชน์จากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ในระดับที่ต่ำกว่าธุรกิจระดับประเทศ
- ด้านสาธารณสุข ขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ มีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร 1:7,508 ขาดแพทย์สูงเป็นอันดับ 6 ของภาคอีสาน สูงเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ ค่าเฉลี่ยประเทศ 1: 2,960 อัตราการตายจากโรคฉุกเฉินทางศัลยกรรม อายุกรรม และการส่งต่อผู้ป่วยอาการหนักสูง และขาดอุปกรณ์การแพทย์สำหรับผู้ป่วยฉุกเฉินและอาการหนัก
- ด้านการศึกษาและคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ เยาวชนมีมาตรฐานการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ (โดยการวัดจาก O-Net และ GAT PAT ปี 2554) แรงงานขาดทักษะฝีมือที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ผู้ประกอบการท้องถิ่นขาดทักษะและโอกาสในการพัฒนาธุรกิจเพื่อเข้าสู่การแข่งขันระหว่างประเทศ เช่น ทักษะด้านการจัดการ ด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาเวียดนาม ภาษาจีน และภาษาลาวบางส่วน รวมทั้งเกษตรกรว่างงานนอกฤดูกาลทำนาสูง มีปัญหาการย้ายถิ่นของประชากรวัยทำงานเข้าสู่เมืองใหญ่

⁷⁶ ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- ขาดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในระดับที่สูง เป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ
- ประสิทธิภาพและการบริหารจัดการภาครัฐยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอในประเด็น ต่อไปนี้
 - 1) มีปัญหาเสพติดและการลักลอบสิ่งผิดกฎหมายตามแนวชายแดน
 - 2) มีอัตราการเข้าถึงน้ำประปาและอินเทอร์เน็ตต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ
 - 3) ลำน้ำสำคัญๆ ในฤดูแล้งไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ได้ พื้นที่ชลประทานยังมีไม่เพียงพอต่อการปลูกข้าวนาปรัง/การเกษตรฤดูแล้ง
 - 4) ขาดเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการต่างประเทศโดยตรง/วิเทศสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการค้าชายแดนและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบและมุมมองด้านลบเมื่อไปติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - 5) กฎหมายผังเมืองรวมจังหวัด/ผังพื้นที่เฉพาะ ไม่เหมาะสมและไม่ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการประเด็นการปกป้องสิ่งแวดล้อมของเมืองและการรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดน และการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ

— สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment)

● โอกาส (Opportunities)

- การเปิดใช้สะพานมิตรภาพ แห่งที่ 3 ทำให้นครพนมเป็นเมืองท่าบนปากทางที่สั้นที่สุดในการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับเขตเศรษฐกิจจีนตอนใต้ ผ่านเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของประเทศเพื่อนบ้านที่กำลังขยายตัวหลายแห่งของทั้งลาวและเวียดนาม ตามแนวเส้นทางหนานหนิง-นครพนม
- นโยบายการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเขตกรอบความร่วมมือ GMS และนโยบายการพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์สำคัญของเพื่อนบ้านที่มีผลทางบวกต่อนครพนมที่สำคัญ คือ
 - 1) นโยบาย “โจ้วซุตงเหมิง” (เดินออกสู่อาเซียน) ของจีน โดยมีการยกประเด็นการพัฒนาเส้นทางนครพนม-หนานหนิง และเมืองฉงจั่ว ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของการเข้าสู่จีนใต้ ได้ให้การสนับสนุนสิทธิพิเศษแก่จังหวัดนครพนมในด้านความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรม
 - 2) นโยบายพัฒนาเวียดนามตอนกลาง โดยมีโครงการสำคัญที่มีผลต่อจังหวัดนครพนม คือ การพัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรมถลุงเหล็กกล้าเซินเยืองซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีมูลค่าการลงทุน 3 แสนล้านบาท และท่าเรือหูงอ้าง ซึ่งเป็นทางออกทะเลที่ใกล้ที่สุดของภาคอีสานที่บริเวณปลายสุดของถนนหมายเลข R12
 - 3) ประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว และเวียดนาม) มีนโยบายเปิดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และมีขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูง
- รัฐบาลมีนโยบายที่เอื้อต่อโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครพนม เช่น
 - 1) การประกาศให้จังหวัดนครพนมอยู่ในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
 - 2) พ.ร.บ. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศ โดยจังหวัดนครพนมได้สถานีรถไฟรางคู่

3) นโยบายสนับสนุนการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green and Cool Agricultural Economy) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร และ Smart Farmer ของรัฐบาล

4) นโยบายพัฒนา รพ.นครพนมให้เป็นโรงพยาบาลศูนย์สุขภาพแห่งอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ตามมติ ครม. สัญจรที่จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2555

➤ ประเทศเพื่อนบ้านมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และศักยภาพสูง

1) ประเทศเพื่อนบ้านทั้งลาวและเวียดนามมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรมที่สมบูรณ์หลายแห่งขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

2) เวียดนามมีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานและมีแรงงานอัตราค่าจ้างต่ำ

3) แขวงคำม่วนและแขวงบอลิคำไซของ สปป.ลาวมีแหล่งแร่ธาตุและพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์

4) ประเทศเพื่อนบ้านขาดแคลนเทคโนโลยีและผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรทางการศึกษา

● อุปสรรค (Threats)

➤ ข้อจำกัดด้านนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบระหว่างประเทศที่ซับซ้อน ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว ปัญหาเร่งด่วนที่สำคัญ คือ เส้นทาง R8 และ R12 ไม่อยู่ในกรอบความร่วมมือการขนส่งของประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMSCBTA) และระเบียบ กฎเกณฑ์ และกฎหมายบางส่วนของประเทศ ไม่เอื้อต่อการผลักดันการให้บริการรถโดยสารและรถขนส่งสินค้า SMEs ระหว่าง 3 ประเทศ (ไทย ลาว เวียดนาม) เช่น การสัมปทานการเดินรถไทย และกฎหมายการประกันภัยทางรถระหว่างประเทศ

➤ ปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน ประกอบด้วย

1) ปัญหายาเสพติดข้ามฝั่ง สินค้าหนีภาษี ของผิดกฎหมาย อาชญากร และการลักลอบเข้าเมืองตามแนวชายแดน

2) การเกิดโรคติดต่อ และโรคอุบัติใหม่ที่มาจากรัฐเพื่อนบ้าน

3) การมีบ่อนการพนันในประเทศเพื่อนบ้าน

4) การลักลอบค้าสุนัขและสัตว์เลี้ยงป่าข้ามแดน

➤ ปัญหาภัยธรรมชาติ คือ ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ลุ่มน้ำสำคัญมีปริมาณน้ำฝนสูง แต่ขาดระบบการบริหารจัดการน้ำ ทำให้ไม่มีน้ำใช้ในการเกษตรและน้ำแล้ง

➤ การแข่งขันทางการค้าจากสินค้าของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค อาทิ สินค้าเกษตรและสิ่งทอราคาถูกจากจีนและเวียดนาม

➤ โครงสร้างประชากรไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น นครพนมมีแนวโน้มการเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

➤ นโยบายรัฐของไทยในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสาธารณะช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ 3G Wifi ในที่สาธารณะ

❖ โอกาสเชื่อมโยงภูมิภาค

จังหวัดนครพนมอยู่ในเส้นทางเชื่อมโยงเศรษฐกิจ NSEC และ EWEC มีสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) ซึ่งสะพานแห่งนี้เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริม การคมนาคมขนส่ง การค้า และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคอีสานตอนบนของไทย ภาคกลางของ สปป.ลาว และภาคกลางของเวียดนาม ตลอดจนต่อเชื่อมโครงข่ายถึงประเทศจีน

จากเส้นทางหมายเลข 12 (R 12) หรือเส้นทางหมายเลข 8 (R 8) ใน สปป.ลาวและเวียดนาม ส่งผลให้ จังหวัดนครพนมเป็นโครงข่ายการจราจรในฝั่งไทยตามทางหลวงหมายเลข 212 เชื่อมต่อกับเส้นทาง R 12 ซึ่งเริ่ม จากเมืองท่าแขกไปถึงตอนกลางประเทศเวียดนามที่มีเมืองวินห์ จังหวัดฮาติงห์ อันเป็นที่ตั้งของท่าเรือหู่ฮัง อ่าง ท่าเรือหลักของเวียดนามได้สั้นที่สุด ด้วยระยะทางเพียง 330 กิโลเมตร และสามารถเดินทางไปยังกรุงฮานอย ตามถนนสาย 1A ด้วยระยะทางเพียง 650 กม. และสามารถเข้าสู่ฝั่งเสียง มณฑลหนานหนิง ประเทศจีน ในระยะทางเพียง 1,029 กิโลเมตร เท่านั้น

❖ คมนาคมและโลจิสติกส์

● ถนน

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 22 หรือถนนนิตโย เป็นทางหลวงเริ่มจากจังหวัดอุดรธานีไปสิ้นสุดที่ จังหวัดนครพนม และเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงเอเชีย AH15

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 หรือถนนชยางกูร เป็นทางหลวงเริ่มต้นจากจังหวัดหนองคายไป สิ้นสุดที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีช่วงผ่านจังหวัดนครพนม ประมาณ 179 กิโลเมตร

สะพานมิตรภาพ แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) เป็นสะพานที่เชื่อมต่อระหว่างบ้านห้อม ตำบลอาจ สามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม กับบ้านเวินใต้ เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน มี 2 ช่องจราจร ความยาวรวม 780 เมตร มีช่องลอดกว้าง 60 เมตร สูง 10 เมตร 2 ช่อง ความกว้างสะพาน 13 เมตร และไม่มีทางรถไฟ

โครงการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงแผ่นดิน 212 อ.หัวน้ำใหญ่- อ.ธาตุพนม

● รถไฟ

โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายบ้านไผ่-นครพนม ระยะทาง 347 กิโลเมตร ปีงบประมาณ 2557- 2562

● สนามบิน

สนามบินนครพนม ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นสนามบินในสังกัดกรมการบินพลเรือน กระทรวงคมนาคม มีสายการบิน 2 สายที่ทำการบิน คือ ไทยแอร์เอเชีย และนกแอร์

● ด้านศุลกากร

โครงการพัฒนาด้านศุลกากรนครพนมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ให้สามารถดำเนินการขนส่งและกระจายสินค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ตรงเวลาประหยัด และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาคอินโดจีนบนเส้นทาง Asian Highway 15 เชื่อมกับเส้นทาง Central Corridor ปีงบประมาณ 2556-2558

❖ ข้อมูลการค้าและการขนส่งผ่านด่านนครพนม

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2557 พบว่ามีมูลค่าการค้ารวม 6,346.47 ล้านบาท (เดือนมกราคม-เมษายน 2557 มีมูลค่า 25,412.69 ล้านบาท) เป็นมูลค่าการส่งออก 2,814.55 ล้านบาท (เดือนมกราคม-เมษายน 2557 มีมูลค่า 14,209.23 ล้านบาท) สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์ (ประเทศปลายทาง คือ ฮองกง จีน) มูลค่าการนำเข้า 3,531.92 ล้านบาท (เดือนมกราคม-เมษายน 2557 มีมูลค่า 11,203.46 ล้านบาท) สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือพร้อมอุปกรณ์ครบชุด (ประเทศต้นทาง คือ เวียดนาม จีน) ภาวะการค้าผ่านแดน มีมูลค่าการค้าผ่านแดน (ขาออก-ขาเข้า) จำนวน 44.69 ล้านบาท สินค้าผ่านแดนขาออก (มูลค่าการค้าผ่านแดนจากประเทศที่สามไป สปป.ลาว) มีมูลค่า 44.28 ล้านบาท สินค้าผ่านแดนขาออกที่สำคัญ ได้แก่ โซเดียมไฮยาไนด์ (ประเทศต้นทาง คือ จีน) สินค้าผ่านแดนขาเข้า (มูลค่าการค้าผ่านแดนขาเข้าจาก สปป.ลาวไปประเทศที่สาม) มีมูลค่า 0.41 ล้านบาท สินค้าผ่านแดนขาออกที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สำเร็จรูป (ประเทศปลายทาง คือ ญี่ปุ่น)

ข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556 อันดับแรกเป็นสินค้าอุตสาหกรรม โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด คือ สินค้าเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องดื่มและเครื่องดื่มบำรุงกำลัง มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับที่ 2 ในขณะที่สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ สินค้าเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลสินค้าผ่านแดนพบว่า สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาวไปประเทศที่ 3 ที่มีมูลค่าสูงสุด คือ หมวดพลาสติกและผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4.2-1 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556

ลำดับ ที่	สินค้าส่งออก		ลำดับที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	ล้านบาท		ชนิดสินค้า	ล้านบาท
1	เครื่องอิเล็กทรอนิกส์	1,467.63	1	เครื่องอิเล็กทรอนิกส์	642.16
2	เครื่องดื่มและเครื่องดื่มบำรุงกำลัง	449.32	2	ไม้ ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์	48.68
3	สินค้าการเกษตร	184.01	3	สิ่งทอ	36.71
4	สินค้าเชื้อเพลิง	91.40	4	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ ส่วนประกอบ	24.30
5	สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	14.18	5	เครื่องใช้สำหรับเดินทาง	9.73
6	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	12.26	6	วัสดุก่อสร้าง	7.91
7	ผลิตภัณฑ์เซรามิก	9.74	7	สินค้าการเกษตร	7.04
8	วัสดุก่อสร้าง	6.11	8	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	5.08
9	เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	5.41	9	ยานพาหนะและส่วนประกอบ	4.43
10	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ส่วนประกอบ	3.39	10	รองเท้า และชิ้นส่วน	2.71
11	อื่นๆ	48.18	11	อื่นๆ	13.89
รวมทั้งสิ้น		2,291.63	รวมทั้งสิ้น		802.64

ตารางที่ 4.2-2 สถิติสินค้าผ่านแดน ผ่านด่านศุลกากรนครพนม เดือนเมษายน 2556

ลำดับ ที่	จากประเทศ สปป.ลาว ไปประเทศที่ 3		ลำดับ ที่	จากประเทศที่ 3 ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ไม้สำเร็จรูป	1,639,135.84	1	เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	791,419.01
2	ไม้แปรรูป	3,990,998.57	2	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	1,114,452.33
			3	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์และส่วนประกอบ	879,662.38
			4	เครื่องจักรที่ไม่ใช่ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	344,584.89
รวมทั้งสิ้น		5,630,134.41	รวมทั้งสิ้น		3,130,118.61

❖ ยุทธศาสตร์จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. วิสัยทัศน์

“เมืองน่าอยู่ ประตูละครธุรกิจสู่อาเซียนและจีนตอนใต้”

ข. พันธกิจของจังหวัดนครพนม

1. ด้านสังคม ประชาชนมีสุขภาพดี มีการศึกษา มีอาชีพและชีวิตมั่นคง โดยใช้หลักศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น และมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต
2. ด้านเศรษฐกิจ สร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรที่ยั่งยืน พื้นที่ชายแดนมีความมั่นคงและปลอดภัย
4. ด้านการบริหารจัดการ ประชาคมมีส่วนร่วมพัฒนาธรรมาภิบาลและองค์กรภาครัฐมีขีดสมรรถนะ และระบบที่ทันสมัยพึงพอใจการให้บริการภาครัฐ

ค. ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาการค้าและการลงทุน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมผู้ประกอบการค้าการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์หลัก

1. การพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือทางการค้าการลงทุนกับประเทศลาว เวียดนาม จีนตอนใต้
2. ส่งเสริมการค้าการลงทุนระดับประเทศ โดยสนับสนุนรัฐบาลในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ นครพนม ในฐานะประตูเชื่อมโยงสู่จีนตอนใต้
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ SME ในท้องถิ่นสู่ระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคกลุ่ม

น้ำโขง

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

กลยุทธ์หลัก

1. การพัฒนาและฟื้นฟูองค์ความรู้ด้านศาสนา ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการยกระดับมาตรฐานและส่งเสริมรูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าของจังหวัดเพื่อการตลาดเชิงรุก เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์
5. พัฒนาและดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตและความร่วมมืออันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน
6. พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลง ที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน
7. สร้างกลไกและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ความสามารถในการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน
2. ระบบการผลิตและการตลาดสินค้าทางการเกษตรมีมาตรฐานและปลอดภัย
3. เกษตรกรมีความเป็นอยู่อย่างผาสุก ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ความสามารถในการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตสินค้าทางการเกษตร
2. พัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน
3. ส่งเสริมการค้าเนืองนภายใต้โครงการพระราชดำริฯ
4. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการเกษตรกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ประชาชนนครพนมมีวิถีชีวิตพอเพียง มีความสุข มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาความสามารถในการแข่งขัน มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียนและเวทีโลก

กลยุทธ์หลัก

1. ผลักดันให้นครพนมเป็นเมืองต้นแบบด้านการร่วมมือจัดการปฏิรูปการศึกษาแห่งอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
2. จัดตั้ง/พัฒนาสถาบันสร้างสรรค์การเรียนรู้ (Institute of Innovative Learning; NPU) เป็นศูนย์กลางการให้บริการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อาเซียน และจีนตอนใต้
3. เสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนในการแข่งขัน เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอาเซียนและจีนตอนใต้ (Community Empowerment)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างสุขอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เมืองศูนย์กลางการให้บริการด้านสุขภาพมาตรฐานสากลเพื่อประชาชนมีสุขภาพดี
2. เมืองแห่งวัฒนธรรมศรีโคตรบูรณ
3. เมืองเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กร

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาระดับโรงพยาบาลประจำจังหวัดนครพนมให้เป็นแม่ข่ายศูนย์กลางการรักษาพยาบาลระดับตติยภูมิของอนุภูมิภาคอินโดจีน
2. จัดตั้งศูนย์แพทยศาสตรศึกษาเพื่อชาชนบที่นครพนม และผลักดันให้เป็นสถาบันร่วมผลิตแพทย์และพยาบาลแห่งอินโดจีน เพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วนของการขาดแคลนแพทย์และพยาบาลในจังหวัดนครพนมและประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง
3. ส่งเสริม/พัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลประจำอำเภอและสถานพยาบาลระดับปฐมภูมิให้ได้มาตรฐานสากล

4. พัฒนาชุมชนให้ตระหนักถึงการส่งเสริมดูแลสุขภาพพระดั่งครอบครัวและบุคคล โดยยึดแนวทางตามธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ
5. อนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีศรีโคตรบูรณ์ ส่งเสริมวิถีชีวิตและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐสู่มาตรฐานสากล
7. สร้างความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในจังหวัด ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
8. การจัดทำแผนแม่บทการใช้ประโยชน์ที่ดินและผังเมือง เพื่อบริหารจัดการเจริญเติบโตในอนาคต
9. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

กลยุทธ์หลัก

1. จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
2. จัดการปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
3. ป้องกันรักษาป่าและเพิ่มพื้นที่สีเขียว
4. สนับสนุนการใช้และผลิตพลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ และรณรงค์สร้างจิตสำนึกการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน
5. พัฒนฐานข้อมูลเพื่อป้องกันพิบัติภัยทางธรรมชาติ
6. ฝึกกำลังเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน
7. พัฒนาความร่วมมือตามแนวชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การปรับสมดุลและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ประชาชนในจังหวัดนครพนมเข้าถึงการบริการภาครัฐ และประสิทธิภาพในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์หลัก

1. การเพิ่มสมรรถนะระบบการบริหารจัดการภาครัฐและเอกชนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดการและกระบวนการบริการประชาชนของภาครัฐ ตามแนวทางนโยบายการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (One stop service)
3. พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับการบริการสู่ระบบ Single Window

ยุทธศาสตร์ที่ 8 : การรักษาความมั่นคงชายแดน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ป้องกันการลักลอบเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมายผ่านแนวชายแดน

กลยุทธ์หลัก

1. เสริมสร้างความมั่นคงในหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ตามแนวชายแดน
2. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
3. สร้างเสริมศักยภาพด้านความมั่นคงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. พัฒนากำลังพลอาสาสมัครในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพในการป้องกันหมู่บ้านของตนเอง

4.3 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดมุกดาหาร

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดมุกดาหาร

4.3.1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดกับ สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ความยาว 72 กิโลเมตร และเป็นบริเวณที่แม่น้ำโขงกว้างที่สุดของประเทศไทย คือมีความกว้างถึง 1,600 เมตร ตั้งอยู่เส้นรุ้งที่ 16-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,394 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 642 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง เป็นเมืองหน้าด่านชายแดน หรือกล่าวกันหนึ่งได้ว่า เป็นประตูสู่อินโดจีนที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นเมืองการค้า/การท่องเที่ยวชายแดน โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ไทย-ลาว ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2549 เป็นเส้นทางสัญจรผ่านแดน นอกจากนี้ จังหวัดมุกดาหารยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและมีชนบทร่มเย็นประเพณีศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม โดยมีวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ของชนพื้นเมือง 8 เผ่า ประกอบด้วย ชาวไทยอีสาน ชาวผู้ไทย ชาวข่า ไทยกะโซ่ ชาวไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยย้อ และไทยกุลา

4.3.1.2 อาณาเขตติดต่อ

จังหวัดมุกดาหารมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ โดยรอบ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร และอำเภอขามุนี จังหวัดอำนาจเจริญ
ทิศตะวันออก	ติดกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

รูปที่ 4.3-1 อาณาเขตติดต่อของจังหวัดมุกดาหาร

4.3.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของมุกดาหารอยู่ทางตอนใต้ของแอ่งสกลนคร (Sakon Nakhon Basin) ประกอบด้วยเทือกเขาภูพาน (Phupan Range) ซึ่งมีแนวต่อเนื่องมาจากเขตจังหวัดสกลนครทางตะวันตก เทือกเขานี้ได้ทอดตัวแยกออกเป็นสี่แถวลาดไปทางทิศตะวันออกสู่แม่น้ำโขงที่กั้นอาณาเขตของจังหวัดมุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว เป็นระยะทาง 72 กิโลเมตร ที่ราบระหว่างแนวภูเขามีสภาพเป็นที่ราบลูกคลื่น (Rolling Plain) นอกจากบริเวณปากน้ำในอ่างที่ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำโขงจะมีสภาพเป็นคันดินธรรมชาติ (Natural Levee) แคบๆ ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนแม่น้ำนานไปกับลำน้ำโขง มีลำน้ำสำคัญ คือ ห้วยมุก ห้วยบังอี ห้วยบางทราย ห้วยชะโนด ห้วยทราย เป็นต้น พื้นที่จังหวัดอยู่ในระดับสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 289 เมตร

4.3.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดมุกดาหาร แบ่งออกได้ 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์–กลางเดือนพฤษภาคม จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปะทะกับมวลอากาศร้อน ซึ่งจะทำให้บริเวณดังกล่าวเกิดพายุฝนฟ้าคะนองลมกระโชกแรง เกิดขึ้นได้ หรือเรียกอีกอย่างว่า พายุฤดูร้อน ซึ่งจะสร้างความเสียหายเกิดขึ้นในบริเวณที่พายุเคลื่อนผ่านอยู่ในบริเวณแคบๆ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม–กลางเดือนตุลาคม จะเกิดฝนทั้งช่วงประมาณปลายเดือนมิถุนายน–ต้นเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนที่ได้เกิดจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นเข้ามา และปริมาณฝนที่เกิดจากร่องฝนหรือร่องความกดอากาศต่ำพัดผ่านในแนวตะวันออก-ตก ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองเป็นบริเวณกว้าง โดยจะมีพายุหมุนเขตร้อนจากทะเลจีนตอนใต้เคลื่อนเข้ามาปีหนึ่ง ประมาณ 2-3 ลูก

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม–กลางเดือนกุมภาพันธ์ จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมบริเวณดังกล่าว ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งโดยทั่วไป

4.3.1.5 ประชากรและการปกครอง

— ประชากร

จังหวัดมุกดาหารจำนวนประชากรทั้งสิ้น 344,302 คน เป็นชาย 172,744 คน หญิง 171,558 คน มีจำนวนครัวเรือน 91,019 ครัวเรือน ประกอบด้วย ชน 8 เผ่า ได้แก่ ชาวไทยอีสาน ชาวผู้ไทย ชาวข่า ไทยกะโซ่ ชาวไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยย้อ และไทยกุลา ประชากรในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารมีทั้งสิ้น 33,102 คน เป็นชาย 16,237 คน หญิง 16,865 คน จำนวนครัวเรือน 13,854 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556)

— การปกครอง

แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 อำเภอ 52 ตำบล 526 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 10 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 43 แห่ง

4.3.1.6 ด้านเศรษฐกิจ

การผลิตของจังหวัดมุกดาหารในปี พ.ศ. 2556 ขยายตัวในอัตราร้อยละ 8.88 เมื่อเทียบกับการชะลอตัว ร้อยละ 5.02 ในปีที่ผ่านมา เป็นผลจากการขยายตัวทั้งภาคเกษตรและภาคนอกเกษตร โดยภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 10.69 และภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ 8.21 ตามลำดับ

สำหรับการขยายตัวของภาคเกษตรมาจากการขยายตัวของสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ ซึ่งขยายตัวร้อยละ 10.91 ในปีที่ผ่านมา ตามมาด้วยการขยายตัวของการปลูกข้าว ยางพารา และอ้อยโรงงาน เป็นสำคัญ ประกอบกับ สาขาประมงขยายตัวร้อยละ 7.20 โดยขยายตัวตามการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น

ส่วนการขยายตัวของภาคนอกเกษตรมาจากการขยายตัวของสาขาอุตสาหกรรมที่ขยายตัวร้อยละ 17.53 อุตสาหกรรมที่มีการเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงสีข้าว อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ ยางพารา และ อุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาล ซึ่งเพิ่มขึ้นตามปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นผลมาจากการขยายตัวของสาขาการก่อสร้าง สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ สาขาบริหารราชการแผ่นดินฯ สาขาการศึกษา สาขาบริการด้านสุขภาพและสาขาการบริการด้านชุมชน เป็นสำคัญ ส่งผลให้การผลิตภาคนอกเกษตรขยายตัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี มีมูลค่าเท่ากับ 26,009.17 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 22,671.51 ล้านบาทในปีที่ผ่านมา จำนวน 3,337.66 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.72 โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) ในปี พ.ศ. 2556 เท่ากับ 73,862.94 บาท เพิ่มขึ้นจาก 64,075.03 บาท ในปี พ.ศ. 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.28

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP Implicit Price Deflator) ขยายตัวร้อยละ 5.37 เมื่อเทียบกับการขยายตัวร้อยละ 4.41 ในปีที่ผ่านมา โดยดัชนีราคาภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ 8.92 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 10.07 ในปีที่ผ่านมา ส่วนดัชนีราคาภาคเกษตรหดตัวร้อยละ 4.35 จากสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ หดตัวเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

4.3.1.7 ด้านการศึกษา

จังหวัดมุกดาหารมีสถานศึกษา จำนวน 313 แห่ง จำแนกตามสังกัดออกเป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 246 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (มุกดาหาร) 30 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน 10 แห่ง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2 แห่ง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 8 แห่ง สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 1 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 8 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3 แห่ง สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2 แห่ง สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง มีนักเรียน/นักศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับปริญญาตรี จำนวน 73,348 คน และมีครูผู้สอน จำนวน 3,831 คน อัตราเฉลี่ยนักเรียนต่อครูเท่ากับ 19: 1

4.3.1.8 ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามอยู่เป็นจำนวนมาก โดยแบ่งสถานที่ท่องเที่ยวเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณวัตถุ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี การแข่งเรือออกพรรษา การละเล่นพื้นบ้าน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกภูเขากะแก่ง อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำโขง เขากมโนรมย์ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ หาดมโนภิรมย์ วนอุทยานภูหมู อ่างเก็บน้ำห้วยขี้เหล็ก น้ำตกตาดโตน น้ำตกแก่งโพธิ์ ภูผาซาน หาดหินวัดเวินไชย อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว น้ำตกคำชะอี น้ำตกห้วยเลา แก่งกะเบา

แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและโบราณวัตถุ ได้แก่ ศาลหลักเมือง ศาลาเจ้าฟ้าเมือง ศาลเจ้าแม่สองนางสถิตย์ วัดศรีมหาโพธิ์ วัดมโนภิรมย์ วัดภูค่านแต่ วัดบรรพตคีรี (ภูจ้อก้อ) วัดป่าวิเวกวัฒนาราม (หลวงปู่จาม) วัดศรีมงคลใต้ วัดศรีมงคลเหนือ วัดศรีบุญเรือง วัดภูพระบาทแก่นจันทร์ วัดรอยพระพุทธบาท พระพุทธไสยาสน์กลองมโหระทึก พระพุทธสิงห์สอง พระเจ้าองค์หลวง ธรรมาสันเสาเดียว

แหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น ได้แก่ เขื่อนริมโขง สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ตลาดอินโดจีน หอแก้วมุกดาหารเฉลิมพระเกียรติ วัดสองคอน อุทยานสมเด็จพระย่า (ฐานวรพัฒน์) หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านเป่าบ้านภู บ้านหนองหล่ม

4.3.2 การวิเคราะห์จังหวัดมุกดาหาร

❖ การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis)

— สถานะแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

● จุดแข็ง (Strength)

- เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย ปศุสัตว์ และประมง)
- มีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์เป็นประตูสู่ประเทศอินโดจีน ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC)
- มีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย
- มีขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรมอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นเมือง 8 เผ่า
- มีโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร
- อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง
- มีตลาดอินโดจีนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกระจายสินค้าขนาดใหญ่

● จุดอ่อน (Weakness)

- ขาดการพัฒนากระบวนการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมแบบครบวงจร
- ผู้ประกอบการด้านสินค้า OTOP และ SMEs ขาดองค์ความรู้และข้อมูลการตลาดกับประเทศเพื่อนบ้าน
- ไม่มีระบบการคมนาคมขนส่งทางอากาศในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ
- ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
- ขาดการบริหารจัดการด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม
- ประชากรส่วนใหญ่ยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา และการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพ
- อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรต่ำกว่าเกณฑ์
- ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงจากการบุกรุกทำลาย
- ไม่มีระบบป้องกันน้ำท่วม และระบบกักเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้งไม่เพียงพอ
- ไม่มีเส้นทางเลี่ยงเมืองทางทิศใต้
- การจัดระเบียบการจราจรบริเวณด้านมีความแออัด มีปัญหาคอขวด และบริเวณตลาดอินโดจีนไม่เป็นระเบียบ
- การเข้าถึง IT ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
- ผลิตภาพแรงงานต่ำ
- ขาดศูนย์การกระจายสินค้าและจุดขนถ่ายสินค้า
- การขยายตัวทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อความแออัดของจราจร
- ขาดแรงงานที่มีฝีมือ
- การกำหนดพื้นที่ป่าและพื้นที่ของประชาชนที่ไม่ชัดเจน
- อาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมีน้ำโขงเป็นแนวเส้นพรมแดน ระยะทาง 72 ก.ม. ยากแก่การป้องกันการลักลอบกระทำผิดกฎหมาย
- น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูง เนื่องจากมีต้นทุนค่าขนส่ง ส่งผลให้ต้นทุนธุรกิจสูงตามไปด้วย

— สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment)

● โอกาส (Opportunity)

- การเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 มุกดาหาร-สะหวันนะเขต และข้อตกลงด้านการคมนาคมขนส่งทางถนนระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม สามารถเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งในภูมิภาค
- การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองแฝดสามระหว่างมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ลาว)-กวางตรี (เวียดนาม)-ฉงจั่ว(จีน) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ
- นโยบายการเปิดเสรีทางการค้ากับกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศอื่นๆ

- นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านพลังงาน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่
- ประชาชนในชุมชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์อันดีกัน
- ขนบธรรมเนียมประเพณีและการสื่อสาร (ภาษา) คล้ายกัน (มุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต)

● อุปสรรค (Threat)

- ข้อจำกัดด้านนโยบาย กฎหมาย และระเบียบระหว่างประเทศที่ยังยากซับซ้อน ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการศึกษา
- มีปัญหาการลักลอบเข้าเมือง สินค้าหนีภาษี ของผิดกฎหมาย ยาเสพติด และแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดน
- ภัยธรรมชาติหรือสาธารณภัยที่มีแนวโน้มสูงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อชดเชยความเสียหายจากภัยพิบัติสูงขึ้น

❖ โอกาสเชื่อมโยงภูมิภาค

จังหวัดมุกดาหารมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เชื่อมโยงกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ตามแผนงานการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกในแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบ GMS และ ACMECS ระหว่างไทย ลาว พม่า และเวียดนาม ภายใต้การสนับสนุนของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ให้เป็นเส้นทางคมนาคมทางบกที่สั้นที่สุด มีต้นทุนน้อยที่สุด และเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและภาคบริการ ตลอดจนด้านอื่นๆ มีบทบาทในการรองรับการเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 9 หรือ R 9 ของ สปป.ลาว ทางแขวงสะหวันนะเขตไปเชื่อมต่อกับเวียดนามตอนกลาง ตลอดไปถึงชายแดนทะเลเข้าบรรจบเส้นทางหมายเลข 1 โดยมีหัวเมืองที่สำคัญของเวียดนาม คือ เมืองกวางตรี เมืองเว้ และเมืองดานัง ซึ่งเป็นท่าเรือสำคัญ

จากกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement: GMS CBTA) ระหว่างไทย ลาว และเวียดนาม ตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ที่มีข้อกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกในการขนส่งโดยการดำเนินการตรวจปล่อยสินค้าจุดเดียว (Single Stop Inspection: SSI) ในจุดผ่านแดนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ไทย-ลาว) จุดผ่านแดนแดนสะหวัน-ลาวบาว ในวันที่ 11 มิถุนายน 2552 ทำให้มุกดาหารอยู่ในฐานะเมืองหน้าด่าน หรือประตูออกสู่ทะเลจีนใต้ และเป็นฮับในการกระจายสินค้าผ่านลาว-เวียดนาม ตามเส้นทางหมายเลข 9 ไปยังท่าเรือดานัง และขึ้นเหนือผ่านวินท์-ฮานอยเข้าสู่จีนตอนใต้ที่หนานหนิงที่เป็นเมืองศูนย์กลางฐานโลจิสติกส์ ฐานธุรกิจ การค้า และฐานการผลิตแปรรูประดับภูมิภาคสำหรับความร่วมมือระหว่างจีน-อาเซียน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ GMS CBTA ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนักทั้งข้อกำหนดเรื่องการขนส่ง การเก็บค่าผ่านทาง ระยะเวลาทำการของด่านทั้ง 3 ประเทศ รวมทั้งข้อจำกัดเรื่องเส้นทางขนส่งในช่วงของประเทศเวียดนามที่ยังไม่ได้มาตรฐาน การจราจรหนาแน่น และมีการจำกัดความเร็วค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ของเส้นทางหมายเลข 9 ลดขีดความสามารถลง

เส้นทาง R 9 ที่กล่าวถึงเป็นเส้นทางสายหลักตามกรอบความร่วมมือในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub region: GMS) และเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ของฝั่งทะเลจีนใต้และทะเลอันดามัน โดยมีมุกดาหารและสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เป็นประตู (Gateway) จากมุกดาหารสู่ทะเลจีนใต้ ผ่านสะพานมิตรภาพของ สปป.ลาว เข้าสู่เวียดนามในด้านลาวบาว-กวางจิงสู่ท่าเรือดานัง จะมีระยะทางประมาณ 520 กิโลเมตร และจากมุกดาหารเชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามัน ผ่านขอนแก่น-พิษณุโลก-ตาก-แม่สอด เข้าสู่พม่าที่เมียวดี ลงสู่ทะเลอันดามันที่ท่าเรือเกาะละเห่ง มีระยะทางประมาณ 930 กิโลเมตร รวมระยะทางเส้นทางสายนี้ทั้งสิ้น 1,450 กิโลเมตร ปัจจุบันสินค้าไทยจะขนส่งผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เชื่อมโยงไปยังเมืองลาวบาวชายแดนของเวียดนาม ก่อนเข้าสู่เส้นทางหลักหมายเลข 1 ของเวียดนามและเชื่อมโยงไปยังท่าเรือไฮฟอง หรือท่าเรือดานัง ปัจจุบันการขนส่งสินค้าจากไทยจะผ่านเส้นทางสายนี้เป็นหลัก โดยสินค้าที่จะลงท่าเรือดานังจะมีประมาณร้อยละ 15 ของสินค้าทั้งหมด สินค้าที่เหลือจะกระจายสู่เวียดนามตอนกลางที่มีพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษลาวบาว ซึ่งจัดเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่พัฒนาได้รวดเร็วที่สุดแห่งหนึ่งของภาคกลางของเวียดนาม และตอนเหนือเข้าสู่ฮานอยเมืองหลวงของเวียดนามตามเส้นทางหมายเลข 1A และมีบางส่วนเข้าสู่จีน โดยผ่านด่านโหยวอี๋กวาง เมืองหนานหนิง

สำหรับเหตุผลอีกประการหนึ่งที่จังหวัดมุกดาหารมีข้อได้เปรียบ คือ การพัฒนาเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจในเมืองสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ซึ่งมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอันดับ 2 ของลาว รองจากแขวงเวียงจันทน์ เป็นจุดบรรจบของเส้นทางสำคัญหลายสายทั้งเส้นทาง R9 และ R13 ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงตามแนวเหนือ-ใต้ของ สปป.ลาว จะบรรจบกับเส้นทางหลักหมายเลข 7 ของกัมพูชา ทั้งนี้ เส้นทางหมายเลข 9 จะตัดกับเส้นทางหมายเลข 13 ที่แยกเซโนในแขวงสะพานมิตรภาพ ส่งผลให้แขวงสะพานมิตรภาพเป็นพื้นที่ศักยภาพแห่งใหม่ของ สปป.ลาวที่มีถนนเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ในกลุ่ม GMS ถึง 5 ประเทศ ทำให้แขวงสะพานมิตรภาพสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ แขวงสะพานมิตรภาพจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาต่างๆ ขึ้นเพื่อรองรับการลงทุน ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน (Savan-Seno Special Economic Zone) เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมและศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า โครงการเมืองสะพาน (Savan City) เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ 2,680 ไร่ ในแขวงสะพานมิตรภาพ

❖ คมนาคมและโลจิสติกส์

● ถนน

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 เป็นทางหลวงที่เชื่อมระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เริ่มต้นที่สะพานมิตรภาพไทย-พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และสิ้นสุดที่อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มีระยะทางตลอดทั้งสายรวม 793.391 กิโลเมตร และเป็นหนึ่งในถนนสายเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) ที่เชื่อมระหว่างเมืองเกาะละเห่ง ประเทศพม่า และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ เส้นทางหลวงแผ่นดินสายนี้ ในช่วงจังหวัดมุกดาหารยังถือเป็นเส้นทางหลวงสายเอเชีย AH16 อีกด้วย

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 หรือถนนชยางกูร เป็นทางหลวงเริ่มต้นจากหนองคายไปสิ้นสุดที่อุบลราชธานี โดยมีช่วงผ่านจังหวัดมุกดาหารประมาณ 69 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดินนี้ยังเป็นเส้นทางหลวงสายเอเชีย AH121 ในช่วงมุกดาหาร-อำนาจเจริญ

สะพานมิตรภาพ แห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งเริ่มจากพม่า ไทย ลาว และสิ้นสุดที่เวียดนาม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย ซึ่งตัวสะพานมีความยาวทั้งหมด 1600 เมตร มีความกว้าง 12 เมตร และมีช่องทางจราจร 2 ช่อง

โครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดิน 12 กาสสินธุ์-นาไคร้-คำชะอี ระยะทาง 107 กิโลเมตร กำหนดแล้วเสร็จปี 2561

โครงการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงแผ่นดิน 212 อ.ห้วยใหญ่-อ.ธาตุพนม ระยะทาง 23 กิโลเมตร กำหนดแล้วเสร็จปี 2561

โครงการพัฒนาสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งทางถนนด้วยรถบรรทุก จังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ 2557-2561

● รถไฟ

โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายบ้านไผ่-นครพนม ระยะทาง 347 กิโลเมตร ปีงบประมาณ 2557-2562

● ด้านศุลกากร

โครงการพัฒนาด้านศุลกากรมุกดาหารเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกทางการค้าและขนส่งกระจายสินค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ตรงเวลา ประหยัด และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาคอินโดจีน บนเส้นทางสายหลัก East-West Corridor ปีงบประมาณ 2556-2558

❖ ข้อมูลการค้าและการขนส่งผ่านด่านมุกดาหาร

จากข้อมูลการขนส่งสินค้าผ่านด่านศุลกากรมุกดาหาร พบว่าสินค้าที่มีการส่งออก/นำเข้าสูงสุด 5 อันดับแรก เป็นสินค้าอุตสาหกรรม โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด คือ หน่วยประมวลผลข้อมูลใน HARD DISC ผลไม้สดมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับที่ 6 ในขณะที่สินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ ทองแดงบริสุทธิ์ที่ยังไม่ได้จัดทำสำเร็จรูปชนิดแคโทด และเมื่อพิจารณาข้อมูลสินค้าผ่านแดนพบว่า สินค้าผ่านแดนจากจาก สปป.ลาว ไปประเทศที่ 3 ที่มีมูลค่าสูงสุด คือ ทองแดงบริสุทธิ์

ตารางที่ 4.3-1 สถิติสินค้าส่งออก/นำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ด้านศุลกากรมุกดาหาร เดือนสิงหาคม 2557

ลำดับ ที่	สินค้าส่งออก		ลำดับ ที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	หน่วยประมวลผลข้อมูลใน HARD DISC	1,154,452,525.27	1	ทองแดงบริสุทธิ์ที่ยังไม่ได้ จัดทำสำเร็จรูป ชนิดแคโทด	1,331,223,592.06
2	แท็งก์เปล่า	297,255,248.50	2	ส่วนประกอบกล่องดิจิตอล	467,127,856.00
3	มอเตอร์	195,816,490.33	3	ถังเปล่า	331,416,137.50
4	น้ำมันเชื้อเพลิง	173,135,991.13	4	หน่วยเก็บข้อมูลของ คอมพิวเตอร์	130,515,210.99
5	กล่องทำด้วยพลาสติก	171,390,786.51	5	เสื้อผ้าสำเร็จรูปพร้อม อุปกรณ์ตกแต่ง	114,975,738.29
6	ผลไม้สด	165,830,027.69	6	แผงวงจรควบคุมความสว่าง ของหลอดไฟจักรเย็บผ้า	99,406,459.76
7	รถยนต์สำเร็จรูป	98,126,878.36	7	มอเตอร์	47,336,843.20
8	ชิ้นงานทำด้วยพลาสติก	95,869,514.75	8	โลหะขึ้นรูป	69,958,828.09
9	เลนส์	91,684,768.38	9	ชุดงานทำด้วยพลาสติก	27,190,125.14
10	แผ่นโลหะ	69,855,128.10	10	ไม้แปรรูป	25,374,541.66
11	อื่นๆ	744,210,180.95	11	อื่นๆ	251,371,510.79
รวมทั้งสิ้น		3,257,627,539.97	รวมทั้งสิ้น		2,895,896,843.48

ตารางที่ 4.3-2 สถิติสินค้าผ่านแดน 10 อันดับ ผ่านด้านศุลกากรมุกดาหาร เดือนสิงหาคม 2557

ลำดับ ที่	จากประเทศ สปป.ลาว ไปประเทศที่ 3		ลำดับ ที่	จากประเทศที่ 3 ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ทองแดงบริสุทธิ์	231,282,556.25	1	อุปกรณ์สำหรับใช้ใน อุตสาหกรรมเหมืองแร่	79,175,934.57
2	น้ำตาลทรายดิบ	88,296,712.02	2	บุหรี	5,069,669.27
3	ไม้แปรรูป	12,274,002.99	3	อุปกรณ์โทรศัพท์	5,729,290.39
4	ข้าวสาร	8,826,363.67	4	ส่วนประกอบของรถบรรทุก	36,758,771.79
5	ถุงเท้า	7,190,114.47	5	รถยนต์ใหม่-พวงมาลัยซ้าย	33,454,661.62
6	แบตเตอรี่	6,587,534.69	6	ส่วนประกอบรถยนต์และอุปกรณ์	16,855,382.16
7	ถุงผ้าฝ้าย	2,146,476.30	7	สุรา	10,746,573.66
8	สบู่	1,554,892.50	8	ก้านกรองบุหรี	9,626,649.68
9	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	1,066,804.93	9	เครื่องจักร	9,142,880.23
10	ผ้า	867,294.01	10	น้ำยาปรับสภาพน้ำให้บริสุทธิ์	9,053,707.03
11	อื่นๆ	981,129.48	11	อื่นๆ	64,977,808.19
รวมทั้งสิ้น		361,073,881.31	รวมทั้งสิ้น		390,591,328.59

❖ ยุทธศาสตร์จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. วิสัยทัศน์

“เมืองการศึกษา การค้า การท่องเที่ยว วัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง เชื่อมโยงอาเซียน”

ข. พันธกิจของจังหวัดมุกดาหาร

1. พัฒนาระบบการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน เพื่อเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลกสู่สังคมฐานความรู้
3. ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม
4. สร้างความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ค. ยุทธศาสตร์ของจังหวัดมุกดาหาร

ยุทธศาสตร์ของจังหวัดมุกดาหาร มี 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาให้มีคุณภาพ ศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขัน สู่สังคมฐานความรู้
2. ยกระดับฝีมือแรงงานและผลิตแรงงานระดับฝีมือเทคนิคและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล
3. ประชาชนได้รับการเสริมสร้างคุณภาพและบริการทางการแพทย์สาธารณสุขแบบองค์รวมที่มีคุณภาพ
4. ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม เชิดชูคุณค่าความเป็นไทย และสืบสานวัฒนธรรมพื้นเมือง
5. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สงบสุขปลอดจากอบายมุขและยาเสพติด
6. ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คงความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า
7. เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกด้าน เพื่อเป็นกำลังสำคัญทางสังคม

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาสถานศึกษา การให้บริการทางการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
2. ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ การคุ้มครองแรงงาน ส่งเสริมการมีงานทำ การจัดสวัสดิการแรงงาน
3. พัฒนาสถานพยาบาลและระบบการให้บริการสาธารณสุข
4. ส่งเสริมเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. เสริมสร้างความมั่นคง ความสงบสุข และความปลอดภัยในสังคม
6. จัดระบบการดูแลและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส
7. ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ
8. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ให้ความรู้ปลูกจิตสำนึกในคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งและสมานฉันท์
9. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การเสริมสร้างประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
10. ส่งเสริมให้คนมีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ระบบการค้า การลงทุน และการบริการ มีศักยภาพที่รองรับการแข่งขันในอาเซียนและสากล
2. ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์มีศักยภาพเชื่อมโยงอาเซียนและสากล
3. มีความสัมพันธ์ที่ดีด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศอาเซียนและสากล

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาเศรษฐกิจชายแดนและส่งเสริมการค้าการลงทุน
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการค้า การลงทุน เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์
5. พัฒนาและดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตและความร่วมมืออันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน
6. พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลง ที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน
7. สร้างกลไกและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและบูรณาการทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค
2. ธุรกิจการท่องเที่ยว การบริการ และการค้าเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างรายได้ และการกระจายรายได้สู่ชุมชน ภายใต้การบริหารจัดการที่ดีอย่างยั่งยืน
3. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงอาเซียนสู่สากล

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
2. พัฒนารัฐกิจและการบริการด้านการท่องเที่ยว
3. พัฒนาปัจจัย/โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงบูรณาการ
4. พัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์
5. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาคบริการด้านการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร
6. ผลักดันให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงอาเซียนสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมการเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. พัฒนาระบบการผลิตให้มีคุณภาพ
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน เช่น อาหารปลอดภัย มาตรฐานสินค้า
3. เพิ่มมูลค่าผลผลิต
4. พัฒนาด้านการตลาด

กลยุทธ์หลัก

1. วิจัยและพัฒนาต่อยอดเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่ม/สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต
2. พัฒนาและบริหารปัจจัยการผลิต
3. พัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่าและให้มีคุณภาพ
4. พัฒนาบรรจุภัณฑ์และการสร้างตราสินค้า
5. พัฒนาระบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์
6. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายและกระจายสินค้า
7. เพิ่มความรู้ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ
8. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรและผู้ประกอบการ
9. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบการกระจาย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ทรัพยากรธรรมชาติคงความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
2. มีระบบการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม และคุณภาพน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน
3. บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน
4. ป้องกันควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. มีภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมในการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและพิบัติภัยทางธรรมชาติ

กลยุทธ์หลัก

1. อนุรักษ์ ป่าไม้ สัตว์ป่า และพัฒนาทรัพยากรทางชีวภาพ
2. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรทางน้ำทรัพยากรธรณีและนิเวศวิทยาอย่างมีระบบ
3. ลด ควบคุม และป้องกันปัญหามลพิษ
4. พัฒนาระบบเตือนภัยจากธรรมชาติ
5. พัฒนาและปลูกจิตสำนึกของบุคลากรและประชาชนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. พัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
7. พัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การรักษาความมั่นคงชายแดน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติด และลดอาชญากรรมในเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบ
2. มีระบบการบริหารจัดการสถานะบุคคล ระบบการป้องกันการลักลอบเข้าออกเมือง และการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่มีประสิทธิภาพ
3. พัฒนความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน

กลยุทธ์หลัก

1. การรักษาความมั่นคงชายแดน
2. พัฒนาระบบการตรวจคนเข้าเมืองและป้องกันการลักลอบเข้าออกเมือง
3. ป้องกันการลักลอบยาเสพติดตามแนวชายแดน
4. ป้องกันการลักลอบสินค้าหนีภาษีและผิดกฎหมาย
5. พัฒนาศักยภาพคนและชุมชนในพื้นที่เป้าหมายชายแดน
6. ผนึกกำลังเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน
7. พัฒนาคือร่วมมือตามแนวชายแดน

4.4 สรุปจุดเด่น (Niche) ของแต่ละจังหวัด

จากการทบทวนข้อมูลด้านต่างๆ ของจังหวัดมุกดาหาร นครพนม และหนองคาย สามารถวิเคราะห์ถึงจุดเด่นของแต่ละจังหวัดที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ การวิเคราะห์จุดเด่นของจังหวัด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ในประเด็นที่หลากหลาย เพื่อชี้ให้เห็นถึงความโดดเด่นในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดบทบาทของการพัฒนาให้สอดคล้องกับจุดเด่น ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.4.1 จังหวัดหนองคาย

จุดเด่นของจังหวัดหนองคายจำแนกออกเป็น 3 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม ด้านการผลิตและการค้า และด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกสามารถเชื่อมโยงการขนส่งทั้งทางถนนและทางรถไฟ รวมทั้งมีโครงการรถไฟทางคู่ขนาดรางมาตรฐานที่จะเชื่อมโยงไปสู่จีนตอนใต้ กรุงเทพมหานคร และมาบตาพุด

ด้านการผลิตและการค้า มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและยางแท่ง มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาวค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว

ด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่สำคัญ เช่น วังน้ำมอก บึงไฟพญานาค วัดหลวงพ่อพระใส วัดศรีชมพูนุศัตโต วัดอรัญบรรพต วัดหินหมากเป้ง แหล่งโบราณคดีโคกคอน อำเภอท่าบ่อ และมีเกจิอาจารย์ชื่อดัง คือ หลวงปู่เทสก์ และหลวงปู่เหรียญ เป็นต้น มีปรากฏการณ์บึงไฟพญานาค (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) ตามลำนํ้าโขง เช่น อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอรันทวาปี ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ วารสาร mm modern maturity จัดลำดับให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 จาก 40 เมืองทั่วโลก ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

4.4.2 จังหวัดนครพนม

จุดเด่นของจังหวัดนครพนมจำแนกออกเป็น 4 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม ด้านการผลิตและการค้า ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม จังหวัดนครพนมตั้งอยู่บนปากทางที่สั้นและสะดวกที่สุดในการเชื่อมโยงภาคอีสานของไทยเข้ากับเขตเศรษฐกิจจีนตอนใต้ (หนานหนิงและกวางตุ้ง) โดยเส้นทางนี้จะเชื่อมผ่านเขตเศรษฐกิจสำคัญขนาดใหญ่ที่กำลังพัฒนา (Economic node) ในภูมิภาคอินโดจีน อาทิ แหล่งทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งผลิตไฟฟ้าใน สปป.ลาวตอนกลาง ท่าเรือน้ำลึกใหม่ในทะเลจีนใต้ห้วงอ่างที่ลาว และเวียดนามให้ความสำคัญเขตนิคมอุตสาหกรรมหลักกล้าเซินเยืองที่ได้หวั่นมาลงทุนกว่า 3 แสนล้านบาท เมืองวินห์มหานครขนาดใหญ่ในเวียดนามตอนกลาง และเมืองฮานอยเมืองหลวงของเวียดนาม โดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 เส้นทาง R8 R12 ของลาว และ National Highway 1 รวมทั้งมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมที่ดีเอื้อความสะดวกด้านการติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ มีสนามบินนครพนม และมีโครงการจัดตั้งศูนย์ขนถ่ายและกระจายสินค้าชายแดน และสถานีต้นทางรถไฟรางคู่ สายนครพนม-บ้านไผ่

ด้านการผลิตและการค้า จังหวัดนครพนมมีศักยภาพการปลูกพืชคุณภาพสูงหลายชนิด อาทิ ข้าวหอมมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิขั้นคุณภาพดีเยี่ยมของนครพนมได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันระดับประเทศถึง 4 ปี) นอกจากนี้ นครพนมมีพรมแดนติดกับแขวงคำม่วนและบอลิคำไซของลาว เป็นแขวงที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ยังขาดแคลนของไทย อาทิ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา เป็นต้น และมีศักยภาพในด้านการประมงน้ำจืด มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่มีมลพิษต่ำเพื่อรองรับผลผลิตทางด้านการเกษตร เช่น โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลา โรงงานแปรรูปข้าวโพดหวาน โรงสีข้าวขนาดใหญ่ โรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับมาตรฐาน โรงงานยางแท่ง STR 20

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดนครพนมมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์แถบลุ่มน้ำโขงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง มีการกำหนดนโยบาย “โจ้วซุดงเหมิง” (เดินออกสู่อาเซียน) ของจีน โดยมีการยกประเด็นการพัฒนาเส้นทาง นครพนม-หนานหนิง และเมืองฉงจั่ว ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของการเข้าสู่จีนใต้ได้ให้การสนับสนุนสิทธิพิเศษแก่จังหวัดนครพนมในด้านความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรม รวมทั้งนโยบายพัฒนาเวียดนามตอนกลาง โดยมีโครงการสำคัญที่มีผลต่อจังหวัดนครพนม คือ การพัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรมถลุงเหล็กกล้าเซินเยืองซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEA) มูลค่าการลงทุน 3 แสนล้านบาท และท่าเรือหู่จ้งอ่าง ซึ่งเป็นทางออกทะเลที่ใกล้ที่สุดของภาคอีสานที่บริเวณปลายสุดของถนนหมายเลข R12

ด้านการท่องเที่ยว เป็นจังหวัดที่ได้รับการสำรวจพบว่าประชาชนมีความสุขเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทยถึง 2 ปีซ้อน (ปี 2555-2556) นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมมีภูมิสังคม มีทุนทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานที่หลากหลาย เป็นที่ประดิษฐานขององค์พระธาตุพนมอันล้ำค่า พระธาตุสำคัญอีก 7 พระธาตุ มีความสำคัญทางด้านศาสนาในระดับภูมิภาคไทย-ลาว อินโดจีน มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม และประเพณีไหลเรือไฟ

4.4.3 จังหวัดมุกดาหาร

จุดเด่นของจังหวัดมุกดาหารจำแนกออกเป็น 3 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม ด้านการผลิตและการค้า ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม จังหวัดมุกดาหารมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เชื่อมโยงกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ตามแผนงานการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกในแนวระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบ GMS และ ACMECS ระหว่างไทย ลาว พม่า และเวียดนาม นอกจากนี้ จากกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement: GMS CBTA) ระหว่างไทย ลาว และเวียดนาม ตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ที่มีข้อกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง โดยการดำเนินการตรวจปล่อยสินค้าจุดเดียว (Single Stop Inspection: SSI) ในจุดผ่านแดนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ไทย-ลาว) จุดผ่านแดนแดนสะหวัน-ลาวบาว ในวันที่ 11 มิถุนายน 2552 ทำให้มุกดาหารอยู่ในฐานะเมืองหน้าด่าน หรือประตูออกสู่ทะเลจีนใต้ และเป็นฮับในการกระจายสินค้าผ่านลาว-เวียดนาม ตามเส้นทางหมายเลข 9 ไปยังท่าเรือดานัง และขึ้นเหนือผ่านวินห์-ฮานอยเข้าสู่จีนตอนใต้ที่หนานหนิงที่เป็นเมืองศูนย์กลางฐานโลจิสติกส์

สถิติ ฐานธุรกิจการค้า และฐานการผลิตแปรรูประดับภูมิภาค สำหรับความร่วมมือระหว่างจีน-อาเซียน นอกจากนี้ จังหวัดมุกดาหารยังอยู่ในแนวเส้นทางโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายบ้านไผ่-นครพนม ระยะทาง 347 กิโลเมตร ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าทางรถไฟ

ด้านการผลิตและการค้า จังหวัดมุกดาหารเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งมีโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร มีตลาดอินโดจีนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกระจายสินค้าขนาดใหญ่

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดมุกดาหารได้ดำเนินการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองแฝดสามระหว่างมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ลาว)-กวางตรี (เวียดนาม)-ฉงจั่ว(จีน) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ นอกจากนี้ ประชาชนในชุมชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง รวมทั้งมีขนบธรรมเนียมประเพณี และการสื่อสาร (ภาษา) คล้ายกัน (มุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต)

บรรณานุกรมท้ายบทที่ 4

- กลุ่มงานลาว อินโดนีเซีย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน. เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (Special Economic Zone : SEZ) ในสปป.ลาว. [ออนไลน์]. พฤษภาคม 2555.
แหล่งที่มา: http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/57/upload/File_IPD_FILE57189104.pdf
- จังหวัดนครพนม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nakhonphanom.go.th/> [3 กุมภาพันธ์ 2558]
- ชาตีส สัมมะวัฒนา กลุ่ม สปป.ลาว/จีนตอนใต้. สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://bts.dft.go.th/>
- ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ...ช่องทางการลงทุนสำคัญใน สปป.ลาว . [ออนไลน์]. เมษายน 2556.
แหล่งที่มา: <http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/42153.pdf>
- สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร. แผน พัฒนา จังหวัด มุกดาหาร 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560). [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: http://www.mukdahan.go.th/sta_prov.php [3 กุมภาพันธ์ 2558]
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานการสำรวจพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดนหมุ่แสน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และเขตเศรษฐกิจชายแดนรุยลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน. [ออนไลน์]. มีนาคม 2557.
แหล่งที่มา: <http://www.thaibizchina.com/> [5 ตุลาคม 2556]
- หนองคาย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nongkhai.go.th/home/> [2 กุมภาพันธ์ 2558]

บทที่ 5

สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

5.1 กฎหมายและระเบียบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในอดีต ได้มีความพยายามที่จะตรากฎหมายเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ คือ ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ซึ่งผ่านมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 **แต่ก็ไม่ได้ถูกนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา** เนื่องจากถูกท้วงติงจากหน่วยงานต่างๆ ในประเด็นปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนของสิทธิประโยชน์ และการลิดรอนสิทธิของท้องถิ่น โดยมีสาระสำคัญของข้อท้วงติง สรุปได้ดังนี้⁷⁷

ก. กระทรวงการคลัง

การกำหนดให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจดำเนินการได้เช่นเดียวกับหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายใดเป็นการเฉพาะนั้น อาจทำให้การพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตขาดการพิจารณาจากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ข. กระทรวงกลาโหม

เห็นควรตัดร่างมาตรา 62 (1) (2) มาตรา 64 65 และ 66 ออก เนื่องจากกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และตัดร่างมาตรา 88 และไม่สมควรกำหนดตามร่างมาตรา 99 เพราะอาจจะขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 36 วรรคแรก

ค. กระทรวงวัฒนธรรม

ควรเพิ่มบทบัญญัติเพื่อปกป้องคุ้มครองโบราณสถาน และควรเพิ่มผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรมในคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษให้มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน และจะต้องไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร แต่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไร

ง. กระทรวงสาธารณสุข

การกำหนดให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต หรือให้ความเห็นชอบ หรือเป็นผู้มีอำนาจในการรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งตามกฎหมายอื่นด้วยนั้น ควรมีการประเมินความคิดเห็นของทุกฝ่ายให้รอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ

⁷⁷ เขตเศรษฐกิจพิเศษ.[ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://iqepi.com/19168/> [กรกฎาคม 2558]

จ. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ร่างกฎหมายดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ถ้าหากพื้นที่ของ อปท. ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ฉ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจที่จะให้มีการถมทะเลได้ ซึ่งนอกจากจะต้องศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ควรต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมก่อน

ช. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

เห็นควรให้กำหนดการให้สิทธิพิเศษในการดำเนินกิจการตามร่างมาตรา 4 แต่เฉพาะ “การอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และกิจการที่เกี่ยวข้อง” เท่านั้น โดยควรตัดข้อความ “การท่องเที่ยว การบริการ และการอื่นใด” ออก และในส่วนอำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกับส่วนราชการอื่น ควรมีบทบัญญัติกำหนดให้มีการบูรณาการความร่วมมือและประสานงานเพื่อใช้อำนาจหน้าที่ร่วมกัน

ถึงแม้ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ได้ตกไปแล้ว แต่รัฐบาลสมัยต่อมาก็ยังคงเห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นกรอบทางกฎหมายหลักที่ใช้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในปัจจุบัน ดังมีเนื้อหาสาระสรุปไว้ในบทที่ 3 แล้ว

5.2 ขั้นตอนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีขั้นตอนการดำเนินการตามที่ได้กำหนดใน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ดังนี้

— หมวด 3 การดำเนินงาน ส่วนที่ 1 การจัดทำแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 หมวด 3 การดำเนินงาน ส่วนที่ 1 การจัดทำแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ ได้วางระเบียบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

ข้อ 14 ให้หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยื่นข้อเสนอพร้อมกับร่างแผนแม่บทต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเจ้าสังกัดก่อน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องให้ข้อมูล และรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ข้อ 15 ร่างแผนแม่บทต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) เหตุผลความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- (2) บริเวณพื้นที่ที่สมควรกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- (3) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- (4) แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
- (5) สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่สมควรจัดให้แก่ผู้อยู่อาศัยและผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- (6) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การขนส่ง การสื่อสาร โทรคมนาคม และด้านพลังงานที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน หรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศ ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและกรอบเวลาดำเนินการ
- (7) รูปแบบ วิธีการ มาตรฐาน และแนวทางในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ รวมทั้งการประเมินผลและการเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการให้บริการ
- (8) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน และสังคม ที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนแนวทางและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบนั้น

ร่างแผนแม่บทตามวรรคหนึ่งต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ข้อ 16 ในการพิจารณาร่างแผนแม่บท หากคณะกรรมการนโยบายเห็นสมควรมอบหมายให้หน่วยงานใดดำเนินการในเรื่องใดเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งหรือดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดรายชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน รวมทั้งกรอบเวลาในการดำเนินการของแต่ละหน่วยงาน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ 17 เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนแม่บทแล้ว ให้คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนแม่บทดังกล่าว

ข้อ 18 ให้นำหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามแผนแม่บทจัดทำแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นำหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูล และรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่นั้นประกอบด้วย

— ส่วนที่ 2 การบริหารและการควบคุมโครงการ

ข้อ 19 เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการแล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการนั้น และให้ถือว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานดังกล่าวด้วย

ข้อ 20 ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ จัดให้มีระบบควบคุมตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ และส่งรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อสำนักงาน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการนโยบายทราบ โดยให้สำนักงานกำหนดรูปแบบและระยะเวลาการรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ ให้นำหน่วยงานถือปฏิบัติ

ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบประสานงานกับสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ไม่มีอาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ให้สำนักงานรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป

ข้อ 21 ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่สอดคล้องกับแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการ หรือวิธีการดำเนินการที่กำหนดตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อวินิจฉัยหรือมีมติตามที่เห็นสมควรต่อไป

5.3 บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้กล่าวถึงบทบาทอำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ในหมวด 1 คณะกรรมการนโยบาย ดังนี้

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
- (2) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย จำนวนสองคน เป็นรองประธานกรรมการ
- (3) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการ
- (4) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- (5) ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานผู้แทนการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ
- (6) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ ให้เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตาม (๖) ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ
- (2) ให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานตามที่ได้รับคำร้องขอ
- (3) กำหนดแนวทางให้หน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อให้การส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน หรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปโดยเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- (4) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท ตลอดจนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี
- (5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความเหมาะสม
- (6) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนและประชาชนให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ

- (7) เชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง หรือเรียกเอกสารจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมา เพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น
- (8) ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่จำเป็นต่อการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ
- (10) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายรายงานผลการดำเนินงานต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นระยะ

ข้อ 8 การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายตามลำดับเป็นประธานในที่ ประชุม ถ้าประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 9 การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยในการดำเนินงานของ คณะกรรมการนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการที่ต้องมี การดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้แต่งตั้งผู้ว่าราชการ จังหวัด หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการ หรือแผนปฏิบัติการนั้น เป็นอนุกรรมการหรือคณะทำงานในคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานนั้น แล้วแต่กรณีด้วย การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้นำข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

5.4 สิทธิประโยชน์สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการที่รัฐบาลอาจนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเกิดความสนใจเข้ามาลงทุนในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย มาตรการจูงใจ มาตรการอำนวยความสะดวก และมาตรการหลักประกันและ ค้ำครองแก่การประกอบการ⁷⁸ สิทธิประโยชน์จัดว่าเป็นมาตรการประเภทจูงใจเพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร และสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับ ภาษีอากร โดยสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรเพื่อใช้ส่งเสริมการลงทุนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ สามารถจำแนกออกได้เป็นประเภทต่างๆ ได้ ดังนี้⁷⁹

⁷⁸ สิริวิชา สิทธิชัย. สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน.

- ก) การปลอดจากการภาษีในช่วงเวลาหนึ่ง (Tax Holidays) เป็นการยกเว้นการภาษีที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่กำหนด
- ข) ค่าเผื่อเงินลงทุนและการเครดิตภาษี (Investment Allowance and Tax Credits) เป็นการบรรเทาภาระภาษีตามมูลค่าค่าใช้จ่ายในการลงทุน โดยให้สิทธิประโยชน์เหนือกว่าการหักค่าเสื่อมทรัพย์สิน
- ค) ความแตกต่างด้านเวลา (Time Difference) เป็นการผ่อนเวลาการรับรู้รายได้ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเลื่อนการชำระภาษีออกไป จึงเปรียบเสมือนรัฐได้ให้เงินกู้ยืม โดยมิได้คิดดอกเบี้ย
- ง) การยกเว้นอากร (Duty Exemptions) และการลดอัตราภาษี (Tax Rate Reduction)
- จ) การใช้การขาดทุนสะสมเพื่อประโยชน์ทางภาษี (Loss Carry Forward) เป็นการยอมให้ใช้ผลขาดทุนสะสมไปหักจากยอดกำไรสุทธิในปีถัดไป
- ฉ) การลดภาษีเงินปันผลและดอกเบี้ยที่จ่ายไปต่างประเทศ (Reduced Taxes on Dividends and Interest Paid Abroad) เป็นการบรรเทาภาระภาษีที่จัดเก็บจากเงินปันผลที่นักลงทุนต่างประเทศส่งออกนอกประเทศ
- ช) การปฏิบัติการเป็นพิเศษกับผลได้ของเงินทุนระยะยาว (Preferential Treatment of Long-Term Capital Gains) เป็นการกระตุ้นให้นักลงทุนคงเงินลงทุนไว้ในระยะที่ยาวนานขึ้น
- ซ) การให้เครดิตภาษีสำหรับมูลค่าที่เพิ่มขึ้น (Tax Credits for Value Addition) เป็นการให้เครดิตภาษีสำหรับมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการ ซึ่งหมายถึงมูลค่าขายหักค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ฝ่ายทุนและมูลค่าของการนำเข้าวัตถุดิบและวัสดุจำเป็น
- ฌ) การลดอัตราภาษีหรือเครดิตภาษีสำหรับรายได้ที่มาจากเงินตราต่างประเทศที่แข็งค่า (Tax Reductions/Credits for Foreign Hard Currency Earnings)

การตัดสินใจว่าจะเลือกให้สิทธิประโยชน์ประเภทใดจากรายการข้างต้นนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะสิทธิประโยชน์แต่ละประเภทจะมีข้อดีและข้อด้อยที่แตกต่างกันออกไป จากข้อมูลสถานการณ์การผลักดันการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 3 สามารถสรุปได้ว่ากิจการที่เข้าไปลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรผ่าน 2 ช่องทางหลัก คือ **มาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับกิจการเป้าหมายตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมาตรการของกรมสรรพากรสำหรับกิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน**⁸⁰

5.5 การเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์

ตารางที่ 5.5-1 แสดงสรุปการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญของต่างประเทศ

⁸⁰ รายละเอียดสิทธิประโยชน์ภายใต้ทั้ง 2 มาตรการได้นำเสนอแล้วในบทที่ 3

จากตารางที่ 5.5-1 การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยยกเว้นสูงสุด 8 ปี และได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ ร้อยละ 50 เพิ่มเติมอีกสูงสุด 5 ปี เขตเศรษฐกิจพิเศษ Eastern Industrial Park (EIP) ในประเทศเอธิโอเปียให้สิทธิประโยชน์สูงสุดแก่นักลงทุน คือ ละเว้นภาษีรายได้ รองลงมา คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone ละเว้นภาษีเงินปันผลเป็นเวลา 5 ปี จากการประกาศครั้งแรก ละเว้นภาษีรายได้ใน 5 ปีแรก ร้อยละ 50 และในปีที่ 6-8 เท่ากับร้อยละ 75 ในส่วนของ สปป.ลาว เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน เขตเศรษฐกิจเฉพาะอุตสาหกรรมและการค้าเวียงจันทน์โนนทอง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียวให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีกำไรอากรกำไร โดยยกเว้นสูงสุด 10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 7-10 ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศอินเดีย ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับ 5 ปีแรกของการทำการ และร้อยละ 50 ของ 5 ปีถัดไป และลดลงร้อยละ 50 สำหรับ 5 ปีต่อไป เขตการค้าชายแดนเจียเก้า เมืองรุ่ยลี่ ให้สิทธิประโยชน์ คือ ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 3 ปี และจ่ายเพียงครั้งเดียวอีก 2 ปี ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น ให้สิทธิบริษัทต่างประเทศเสียภาษี ร้อยละ 15 (ปกติ ร้อยละ 33)

การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอื่นๆ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยให้สิทธิ โดยยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโนให้สิทธิประโยชน์สูงสุดคือ ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า อากรตัวเลขธุรกิจ ภาษีสรรพสามิต อากรخمใช้ ภาษีในการส่งออกและภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้างและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ให้สิทธิรองลงมา คือ เขตการค้าชายแดนเจียเก้า เมืองรุ่ยลี่ ให้การยกเว้นภาษีนำเข้าส่งออก และไม่ต้องยื่นเรื่องกับทางด่านตรวจ ยกเว้นจำนวนสินค้าเกินกว่าที่รัฐบาลกำหนดก็จะต้องเสียภาษี ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศอินเดีย ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการ และการบำรุงรักษา และยกเว้นภาษีทางเลือกขั้นต่ำ ภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง ภาษีการบริการ และภาษีขาย ส่วนที่ Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone ละเว้นภาษีศุลกากรนำเข้า สำหรับวัตถุดิบ สินค้าที่ใช้เป็นการลงทุน และเครื่องจักร เป็นเวลา 5 ปี และเขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขกลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าประเภทพลังงานและพาหนะสำหรับการผลิต

ตารางที่ 5.5-1 สรุปการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านที่ดิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี และได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ 50% เพิ่มเติมอีกสูงสุด 5 ปี	1. ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร 2. ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก	1. หักค่าขนส่ง ไฟฟ้า ประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี 2. หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน	การถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ไม่กำหนดอายุ ครอบครองที่ไม่ถูกเพิกถอน
เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน	1. ยกเว้นภาษีกำไรอากรกำไร 2-10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 8-10 2. เสียภาษีรายได้ส่วนบุคคล อากรรายได้ส่วนบุคคลสำหรับคนต่างชาติในอัตรา ร้อยละ 5 (ปกติ 10)	1. ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า อากร ตัวเลขธุรกิจ และภาษีสรรพสามิต อากรخم ใช้ 2. ยกเว้นภาษีในการส่งออกและภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้าง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต		สัมปทานเช่าที่ดินนานสุด 99 ปี และสามารถขอต่อสัมปทานได้ นอกจากนี้ หากเช่าที่ดินเกิน 30 ปี จะได้รับการ ยกเว้นค่าเช่าเป็นเวลา 12 ปี **ค่าเช่าที่ดินถูกมาก อยู่ที่ 10-20 บาทต่อตารางเมตรต่อปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะ ท่าแขก		ลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าประเภทพลังงานและพาหนะสำหรับการผลิต		สัมปทานพื้นที่ 75 ปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะ อุตสาหกรรมและการค้า เวียงจันทน์โนนทอง	ยกเว้นภาษีกำไร 5-10 ปี นับตั้งแต่ปีแรกที่ธุรกิจมีกำไร เมื่อผลิตสินค้าส่งออกตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไปของสินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้			
เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว	ยกเว้นภาษีกำไรในช่วง 3-10 ปีแรกของการดำเนินธุรกิจ หลังจากนั้นจึงเสียภาษีกำไรในอัตรา ร้อยละ 7-8			สัมปทานพื้นที่ 99 ปี
เขตพัฒนาเศรษฐกิจไชยเซษฐา				สัมปทานพื้นที่ 50 ปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง				สัมปทานพื้นที่ 99 ปี
เขตเศรษฐกิจพิเศษ เวียงจันทน์-ลองแกงค์				สัมปทานพื้นที่ 99 ปี
เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพสี				สัมปทานพื้นที่ 50 ปี

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้	สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ	สิทธิประโยชน์ด้านที่ดิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็น แดนคำ				ระยะเวลาในการเข้าพื้นที่ 50 ปี
เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามเหลี่ยมทองคำ				สัมปทานพื้นที่ 50 ปี
เขตเศรษฐกิจพิเศษเขินเจิน	บริษัทต่างประเทศเสียภาษี 15% (ปกติ 33%)			
เขตการค้าชายแดนเจียเก้า เมืองลุ่ยลี่	ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 3 ปี และจ่ายเพียง ครึ่งเดียวอีก 2 ปี	ยกเว้นภาษีนำเข้าส่งออก และไม่ต้องยื่นเรื่องกับ ทางด่านตรวจ ถ้าจำนวนสินค้าเกินกว่าที่รัฐบาล กำหนดถึงจะต้องเสียภาษี		
เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศ อินเดีย	ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับ 5 ปีแรกของการทำ การ และร้อยละ 50 ของ 5 ปีถัดไปและลดลง ร้อยละ 50 สำหรับ 5 ปีต่อไป	1. ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้า เพื่อ การพัฒนา ดำเนินการ และบำรุงรักษา 2. ยกเว้นภาษีทางเลือกขั้นต่ำ 3. ยกเว้นภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง 4. ยกเว้นภาษีการบริการและภาษีขาย		
Chambishi and East Lusaka in Zambia-China Cooperation Zone ZCCZ	1. ละเว้นภาษีเงินปันผลเป็นเวลา 5 ปี จาก การประกาศครั้งแรก 2. ละเว้นภาษีรายได้ใน 5 ปีแรก 50% ในปี ที่ 6-8 และ 75% ในปี 9-10	ละเว้นภาษีศุลกากรนำเข้า สำหรับวัตถุดิบ สินค้า ที่ใช้เป็นการลงทุนและเครื่องจักรเป็นเวลา 5 ปี	ผู้พัฒนาเขตเศรษฐกิจเป็นผู้ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	สัมปทานที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi 76 ปี และเขตเศรษฐกิจ พิเศษ East Lusaka 80 ปี
Eastern Industrial Park ประเทศเอธิโอเปีย	สิทธิประโยชน์ด้วยการละเว้นภาษีรายได้		ได้เงินคืนร้อยละ 30 จากการ ลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	

ที่มา: 1. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2557

2. สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ นครคุนหมิง พ.ศ. 2556

การให้สิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา เป็นจำนวน 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน และที่ Eastern Industrial Park (EIP) ประเทศเอธิโอเปีย ให้สิทธิโดยได้เงินคืนร้อยละ 30 จากการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่กำหนดอายุ ตราบเท่าที่ไม่ถูกเพิกถอน ส่วน สปป.ลาว พื้นที่ที่ให้สัมปทาน 99 ปี คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง และเขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองແກ່ງ พื้นที่ที่ให้สัมปทาน 75 ปี คือ เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก พื้นที่ที่ให้สัมปทาน 50 ปี คือ เขตพัฒนาเศรษฐกิจไชยเซษฐา เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพนี เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ ส่วนประเทศแซมเบีย เขตเศรษฐกิจพิเศษ East Lusaka ให้สัมปทานที่ดิน 80 ปี และเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi ให้สัมปทานที่ดิน 76 ปี

ตารางที่ 5.5-2 แสดงการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญและกิจกรรมที่ส่งเสริม

ตารางที่ 5.5-2 เปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจที่สำคัญและกิจกรรมที่ส่งเสริม

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจกรรมที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	1. ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี และได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ 50% เพิ่มเติมสูงสุด 5 ปี 2. หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่มีรายได้ 3. หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน 4. ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร 5. ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก เป็นเวลา 5 ปี 6. ผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ 7. อนุญาตให้นำช่างฝีมือและผู้ชำนาญการเข้ามาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 25 และ 26) 8. อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน (มาตรา 27) 9. อนุญาตให้ส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ (มาตรา 37)	กิจการเป้าหมาย 13 กลุ่ม ครอบคลุม 61 กิจการย่อย ได้แก่ 1. อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง 2. การผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ 3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง 4. การผลิตเครื่องเรือน 5. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ 6. การผลิตเครื่องมือแพทย์ 7. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน 8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 9. การผลิตพลาสติก 10. การผลิตยา 11. กิจการโลจิสติกส์ 12. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม 13. กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว
เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน	1. ยกเว้นภาษีกำไรอากรกำไร 2-10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร หลังจากนั้นจะเสียในอัตราร้อยละ 8-10 2. เสียภาษีรายได้ส่วนบุคคล อากรรายได้ส่วนบุคคลสำหรับคนต่างชาติในอัตรา ร้อยละ 5 (ปกติ 10%) 3. ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า อากรตัวเลขธุรกิจ และภาษีสรรพสามิต อากรخمใช้ 4. ยกเว้นภาษีในการส่งออก และยกเว้นภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้าง อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต 5. ได้รับสัมปทานเช่าที่ดินมีระยะเวลาจนถึง 99 ปี และสามารถขอต่อสัมปทานได้ นอกจากนี้ หากเช่าที่ดินเกิน 30 ปี จะได้รับการยกเว้นค่าเช่าเป็นระยะเวลา 12 ปี 6. นักลงทุนที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 100,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป พร้อมคู่สมรสและบุตรอายุต่ำกว่า 21 ปี จะได้รับ Foreign ID Card ซึ่งอนุญาตให้ทำงานใน สปป.ลาวได้และได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย 1 ปี หากมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป จะได้รับ Permanent Resident ID Card หรือได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย 1 ปี หรือได้รับหนังสือเดินทางลาว **ค่าเช่าที่ดินถูกมาก อยู่ที่ 10 ถึง 20 บาทต่อตารางเมตรต่อปี	1. ธุรกิจการผลิตและการแปรรูป เช่น การผลิตสินค้า การประกอบชิ้นส่วน การแปรรูป 2. ธุรกิจการค้า เช่น ร้านค้าปลอดภาษี ศูนย์หรือร้านแสดงสินค้า ห้างสรรพสินค้าและค้าปลีก ศูนย์การประชุมและสัมมนา 3. ธุรกิจบริการและการจัดส่ง เช่น ระบบจัดเก็บสินค้าทั่วไป การจัดทัวร์ ธนาคารหรือสถาบันการเงิน การประกันภัย กองทุนสวัสดิการสังคม โรงเรียน โรงพยาบาล ร้านอาหาร ไปรษณีย์ 4. สำนักงานผู้แทน และสาขาบริษัทภายในหรือต่างประเทศ

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจการที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก	ลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าประเภทพลังงานและพาหนะสำหรับการผลิต ได้รับสัมปทานพื้นที่คือ 75 ปี	ศูนย์การเงินนานาชาติ สวนสนุกดิสนีย์ลาว โรงแรม 3-5 ดาว สถานคาสีโน โรงเรียน ศูนย์วัฒนธรรม โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้า และประกอบชิ้นส่วนอะไหล่
เขตเศรษฐกิจเฉพาะอุตสาหกรรมและการค้าเวียงจันทน์โนนทอง	หากเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งออกตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไปของสินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้ จะได้รับยกเว้นภาษีกำไร 5-10 ปี นับตั้งแต่ปีแรกที่มีกำไร	— ภาคบริการ อาทิ โรงเรียน โรงพยาบาล และโรงแรม — ภาคการค้า อาทิ ร้านค้าปลีก และศูนย์การค้า — ภาคอุตสาหกรรม อาทิ สิ่งทอ รองเท้า จักรยาน และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว	ได้รับสัมปทานพื้นที่ 99 ปี ภาคอุตสาหกรรมจะได้รับยกเว้นภาษีกำไรในช่วง 3-10 ปีแรกของการดำเนินธุรกิจ หลังจากนั้นจึงเสียภาษีกำไรในอัตราร้อยละ 7-8	โรงแรม 3-5 ดาว โรงเรียน ศูนย์วัฒนธรรม โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้า และประกอบชิ้นส่วนอะไหล่
เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซษฐา	สัมปทานพื้นที่ 50 ปี	ธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร ไม้ อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องจักร
เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง	สัมปทานพื้นที่ 99 ปี	— เขตวัฒนธรรม อาทิ สถานทูต โรงแรม 5 ดาว และห้างสรรพสินค้า — เขตการเงินและธุรกิจ สถาบันการเงิน — เขต Intensive Residential Area อาทิ โรงพยาบาลและโรงเรียน — เขต Low-rise Residential Area ที่อยู่อาศัยในรูปแบบต่างๆ — เขตการท่องเที่ยวและสันทนาการ อาทิ ศูนย์การค้า โรงแรมและรีสอร์ท สนามกอล์ฟ
เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองແກ່	สัมปทานพื้นที่ 99 ปี	สนามกอล์ฟ 36 หลุม โรงแรม 5 ดาว รีสอร์ท หอประชุม ศูนย์กีฬา โรงเรียนและซูเปอร์มาร์เก็ต

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจการที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจเฉพาะดง โพธิ์	สัมปทานพื้นที่ 50 ปี	ด้านการค้า การบริการ การท่องเที่ยว สถาบันการเงิน ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า โรงแรม คลังสินค้า โรงพยาบาล และศูนย์ฝึกอบรม
เขตเศรษฐกิจพิเศษ บ่อเต็นแดนคำ	ระยะเวลาในการเช่าพื้นที่ 50 ปี	คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า โรงแรม รีสอร์ท สถาบันการเงิน โทรคมนาคม สนามกอล์ฟ และศูนย์สุขภาพ
เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามเหลี่ยมทองคำ	สัมปทานพื้นที่ 50 ปี	ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคพื้นฐาน เกษตรกรรม ปศุสัตว์ โรงแรม ที่อยู่อาศัย สนามกอล์ฟ สถาบันการศึกษา ศูนย์สุขภาพ ร้านค้า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ร้านอาหาร และ คลังสินค้า
เขตเศรษฐกิจพิเศษเขิน เงิน	บริษัทต่างประเทศจะเสียภาษี 15% (ปกติ 33%)	เทคโนโลยีขั้นสูง การเงิน โลจิสติกส์ และอุตสาหกรรม ด้านวัฒนธรรม
เขตการค้าชายแดนเจีย เก๋ เมืองร้อยลี่	- ยกเว้นภาษี 3 ปี และจ่ายเพียงครั้งเดียวอีก 2 ปี - ภายในเขตการค้าฯ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการเดินเอกสารต่างๆ ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจะ ลดลงครึ่งหนึ่ง รายการที่กฎหมายกำหนดให้เสียค่าใช้จ่ายจะใช้เกณฑ์ที่ถูกที่สุด - ผู้ที่มีสัญชาติพม่าเข้ามาดำเนินธุรกิจส่วนตัวในเขตการค้าฯ ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับชาวจีน - จดทะเบียนบริษัทได้ที่คณะกรรมการบริหารเขตการค้าชายแดนเจียเก๋ได้ทันที - นอกจากสินค้าที่รัฐบาลกำหนดว่าเป็นสินค้าต้องห้ามแล้ว สินค้าทุกชนิดสามารถจัดจำหน่ายในเขต การค้าฯ ได้ - เงินลงทุนต่ำสุดอยู่ที่ 30,000 หยวน และสามารถใช้ทรัพย์สินที่ไม่ใช่ตัวเงินเป็นส่วนหนึ่งในการลงทุน ได้อีกไม่เกินร้อยละ 70 - ไม่ต้องเสีย ภาษีนำเข้าส่งออก และไม่ต้องยื่นเรื่องกับทางด่านตรวจ ยกเว้นจำนวนสินค้าเกินกว่าที่ รัฐบาลกำหนดก็จะต้องเสียภาษี - นักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการที่เข้ามาในเขตการค้าชายแดนเจียเก๋ จะมีการใช้นโยบายไม่ใช้วีซ่า ได้ภายใน 72 ชั่วโมง แต่ถ้าจะเข้ามาที่เมืองลู่ลี่จะต้องทำวีซ่า	อุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบที่ได้นำเข้าจาก สหภาพเมียนมาร์โดยเฉพาะ เช่น เครื่องประดับ การแปรรูปหยก ไม้ไผ่ ไม้แปรรูป นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น การแปรรูปน้ำตาล มะนาว ทรัพยากรชีวภาพ แร่ เวชภัณฑ์ และวัสดุก่อสร้าง ตลอดจนอุตสาหกรรมทางเคมี แปรรูปสินค้าทางการเกษตร กระดาษ

พื้นที่ลงทุน	สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ	กิจการที่ส่งเสริม
เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศอินเดีย	- ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับ 5 ปีแรกของการทำการ และร้อยละ 50 ของ 5 ปีถัดไป และลดลงร้อยละ 50 สำหรับ 5 ปีต่อไป - ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการและการบำรุงรักษา - ยกเว้นภาษีทางเลือกขั้นต่ำ - ยกเว้นภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง - ยกเว้นภาษีการบริการ และภาษีขาย - การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว - ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการ และการบำรุงรักษา - ยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับสินค้าเพื่อการพัฒนา การดำเนินการ และการบำรุงรักษา - อำนวยความสะดวกด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงงานผลิตไฟฟ้าและโครงข่ายจ่ายพลังงาน โรงงานผลิตน้ำประปา โรงงานบำบัดน้ำเสีย และโครงข่ายถนนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ - เชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษกับเขตอื่นๆ ผ่านห่วงโซ่อุปทาน เช่น รางรถไฟ ถนน สะพาน ท่าอากาศยาน เครือข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคม	
Chambishi and East Lusaka in Zambia- China Cooperation Zone ZCCZ	- สัมปทานที่ดินในส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษ Chambishi เป็นเวลา 76 ปี และเขตเศรษฐกิจพิเศษ East Lusaka เป็นเวลา 80 ปี - ได้รับการลดเว้นภาษีเงินปันผลเป็นเวลา 5 ปี จากการประกาศครั้งแรก ลดเว้นภาษีรายได้ใน 5 ปีแรก 50% ในปี 6-8 และ 75% ในปี 9-10 - ลดเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับวัตถุดิบ สินค้าที่ใช้เป็นการลงทุนและเครื่องจักรเป็นเวลา 5 ปี - โครงสร้างพื้นฐานทางผู้พัฒนาเขตเศรษฐกิจเป็นผู้ก่อสร้าง	
Eastern Industrial Park ประเทศ เอธิโอเปีย	สิทธิประโยชน์ด้วยการลดเว้นภาษีรายได้และได้เงินคืนร้อยละ 30 จากการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	

ที่มา: 1. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2557

2. สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ นครคุนหมิง พ.ศ. 2556 <<http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/views/dViews.aspx?pv=62&pi=256141>>

จากตารางที่ 5.5-2 จะพบว่าเขตเศรษฐกิจแต่ละแห่งจะกำหนดธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะได้รับการส่งเสริม โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยจะเน้นส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมทั่วไปและการท่องเที่ยว ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาวจะเน้นด้านการท่องเที่ยว สันทนาการ สถานศึกษา สาธารณสุข สถาบันการเงิน อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เขตเศรษฐกิจพิเศษจีนจะเน้นเทคโนโลยีขั้นสูง การเงิน โลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรม ส่วนของเขตการค้าชายแดนเจียก๊วก เมืองลี่เจียงจะส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบที่ได้นำเข้าจากสหภาพเมียนมาร์

ตารางที่ 5.5-3 แสดงการเปรียบเทียบกิจการเป้าหมายที่ได้สิทธิประโยชน์ตามเขตเศรษฐกิจพิเศษกับสิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการของประเทศไทย

ตารางที่ 5.5-3 เปรียบเทียบกิจการเป้าหมายที่ได้สิทธิประโยชน์ตามเขตเศรษฐกิจพิเศษกับสิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการของประเทศไทย

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	SEZ
หมวด 1 เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร								
อุตสาหกรรม การเกษตร ประมง และ กิจการที่ เกี่ยวข้อง	1.5.1 กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น	√	√	√	√	√	A4
	1.5.2 กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ และระบบป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น	√	√	√	√	√	A4
	1.6 กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์	ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์สลบ รวบรวมสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบสิ่งปลอมปน เป็นต้น	√	√	√	√	√	A4
	1.8 กิจการคัดคุณภาพ บรรจุและเก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสี การอบไอน้ำ ฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิว เป็นต้น	√	√	√	√	√	A3

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก SEZ
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	
	1.9 กิจการผลิตแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแปรงจากพืชที่มีคุณสมบัติพิเศษ		✓	✓	✓	✓	✓	A3
	1.10 กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นจากน้ำมันถั่วเหลือง)	1. ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันก๊าดบริสุทธิ์จากพืชต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร 2. ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืชต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ	✓	✓	✓	✓	✓	A3
	1.11 กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติหรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ (ยกเว้น ยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง)		✓	✓	✓	✓	✓	A4
	1.14.1 กิจการแปรรูปยางขึ้นต้น		✓	✓	✓	✓	✓	A4
	1.17 กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่ม วัตถุเจือปนอาหาร (Food Additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food Ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (ยกเว้น เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)	1. ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสม หรือทำให้เจือจางเท่านั้น 2. สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว	✓	✓	✓	✓	✓	A3
	1.19 กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น		✓	✓	✓	✓	✓	B1
	1.20 กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร	1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 50 ไร่ 2. ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการและบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับแสดงหรือซื้อขายสินค้าเกษตร ศูนย์ประมูลสินค้า ห้องเย็น และคลังสินค้า 3. ต้องให้บริการตรวจสอบ คัดคุณภาพ และตรวจสอบสารพิษตกค้าง	✓	✓	✓	✓	✓	A3
หมวด 2 เซรามิกส์								
การผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกส์	2.4.3 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ (ยกเว้น Earthen Ware และ กระเบื้อง)	ต้องมีขั้นตอนการเผา และ/หรือการอบ		✓				B1

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก SEZ
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	
หมวด 3 อุตสาหกรรมเบา								
	3.1.1 กิจการผลิตเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยประดิษฐ์	เฉพาะการผลิตเส้นใยรีไซเคิล ต้องใช้เศษวัสดุของเสียที่เกิดขึ้นในประเทศเท่านั้น		√		√	√	A4
	3.1.2 กิจการผลิตด้ายหรือผ้า			√		√	√	A3 A4 B1 ตามเงื่อนไข
	3.1.4 กิจการผลิตเครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบการแต่งกาย และเคหะสิ่งทอ			√		√	√	A4 B1 ตามเงื่อนไข
	3.2 กิจการผลิต Non-woven Fabric หรือผลิตภัณฑ์สุขอนามัย (Hygienic Products) จาก Non-woven Fabric			√		√	√	A4
	3.3 กิจการผลิตกระเป๋าหรือรองเท้า หรือผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์หรือหนังเทียม			√		√	√	A4 B1 ตามเงื่อนไข
	3.4 กิจการผลิตเครื่องกีฬาหรือชิ้นส่วนการผลิตเครื่องเรือน			√		√	√	B1
	3.6 กิจการผลิตหรือเรือนหรือชิ้นส่วนอัญมณีและเครื่องประดับ			√		√	√	A4 B1 ตามเงื่อนไข
	3.8 กิจการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับหรือชิ้นส่วน รวมถึงวัตถุดิบและต้นแบบการผลิต			√			√	A4
	3.11 กิจการผลิตเครื่องมือแพทย์หรือชิ้นส่วน			√			√	A2 A3 A4 ตามเงื่อนไข
หมวด 4 ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง								
การผลิตเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร	4.4 กิจการผลิตเครื่องยนต์เนกประสงค์หรืออุปกรณ์			√			√	A4 B1 ตามเงื่อนไข
	4.5.2 กิจการผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์หรือชิ้นส่วน และ/หรือการซ่อมแซมแม่พิมพ์	ต้องมีขั้นตอนการขึ้นรูปชิ้นส่วน และ/หรือการออกแบบทางวิศวกรรม		√			√	A3
	4.5.3 กิจการประกอบเครื่องจักร และ/หรืออุปกรณ์เครื่องจักร	ต้องมีขั้นตอนการประกอบตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ		√			√	A4
	4.8.5 กิจการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะอื่นๆ			√			√	B1
	4.12 กิจการผลิตรถจักรยานยนต์ (ยกเว้นที่มีความจุกระบอกสูบต่ำกว่า 248 ซีซี)	1. ต้องมีขั้นตอนการเชื่อมประกอบโครงรถและพ่นสี 2. ต้องเสนอแผนการลงทุนผลิตชิ้นส่วน และการใช้ชิ้นส่วน และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ		√			√	B1

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	SEZ
หมวด 5 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์								
อุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้า และ อิเล็กทรอนิกส์	5.1 กิจการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า			√	√		√	A3 A4 B1 ตามเงื่อนไข
	5.2.2 กิจการผลิตหลอดไฟแบบ LED			√				A4
	5.2.3 กิจการผลิต Compressor และ/หรือMotor สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า			√	√		√	A4 ตามเงื่อนไข
	5.2.4 กิจการผลิต Wire Harness			√	√		√	B1
	5.2.5 กิจการผลิตชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ			√	√		√	B1
	5.3.5 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง (Audio Visual Product)			√	√		√	A4
	5.3.6 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน			√	√		√	A4
	5.3.7 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ			√	√		√	B1
	5.4.6.2 กิจการผลิต Hard Disk Drive ทั่วไปและ/หรือชิ้นส่วน (ยกเว้น Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral)	การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล		√	√		√	A3
	5.4.6.3 กิจการผลิต Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral สำหรับ Hard Disk Drive			√	√		√	A4
	5.4.12 กิจการผลิต Flexible Printed Circuit และ/หรือ Multi Layer Printed Circuit Board และ/หรือชิ้นส่วน	ต้องมีกรรมวิธีการผลิตตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ		√	√		√	A3
	5.4.13 กิจการผลิตอุปกรณ์หน่วยความจำอื่นๆ			√	√		√	A4
	5.4.14 กิจการผลิต Printed Circuit Board Assembly (PCBA) ทั่วไป			√	√		√	A4
	5.4.17 กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง			√	√		√	A4
	5.4.18 กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน			√	√		√	A4
5.4.19 กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ			√	√		√	A4	

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก SEZ
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	
หมวด 6 เคมีภัณฑ์และพลาสติก								
การผลิตพลาสติก	6.6 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับอุตสาหกรรม (Plastic Products for Industrial Goods)	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปพลาสติก		√			√	B1
	6.7.1 กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดหลายชั้น (Multilayer Plastics Packaging)	ต้องมีการผลิตเชื่อมประสานพลาสติกมากกว่า 2 ชั้น ขึ้นไป		√			√	A3
	6.7.2 กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดปลอดเชื้อ (Aseptic Plastics Packaging)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ 7 หรือมาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 10000 ขึ้นไป หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่าภายใน 2 ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ		√			√	A3
	6.7.3 กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดป้องกันไฟฟ้าสถิต (Antistatic Plastics Packaging)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ 7 หรือมาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 10000 ขึ้นไป หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่าภายใน 2 ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ		√			√	A3
	6.8 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกกรีไซเคิล	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปจากเศษพลาสติกในประเทศเท่านั้น		√			√	A4
การผลิตยา	6.10 กิจการผลิตยา	1. กรณีการผลิตยาแผนปัจจุบัน ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ตามแนวทาง PIC/S ภายใน 2 ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ 2. กรณีการผลิตยาแผนโบราณ ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ภายใน 2 ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ 3. ในกรณีการปรับปรุงกิจการเดิม จะอนุญาตให้นำเครื่องจักรเดิมมาใช้ในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมได้ แต่ไม่ให้นับเป็นมูลค่าการลงทุนของโครงการ		√			√	B1

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	SEZ
หมวด 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค								
กิจการโลจิสติกส์	7.1.3 กิจการสถานที่ตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์เพื่อส่งออก หรือโรงพักสินค้าเพื่อตรวจปล่อยของขาเข้าและบรรจุของขาออกที่ขนส่งโดยระบบคอนเทนเนอร์ นอกเขตท่าเทียบเรือ (รพท.) (Inland Container Depot: ICD)		✓	✓	✓	✓	✓	A3
	7.4.1 กิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย (Distribution Center: DC)	1. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท 2. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	✓	✓	✓	✓	✓	B1
	7.4.2 กิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย (International Distribution Center: IDC)	1. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท 2. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย 3. กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ดังนี้ 3.1 ต้องมีเงินทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท 3.2 ต้องกระจายสินค้าไปต่างประเทศตั้งแต่ 1 ประเทศ ขึ้นไป	✓	✓	✓	✓	✓	A3
นิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอุตสาหกรรม	7.9.1.1 กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 500 ไร่ 2. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งโรงงานต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 และไม่เกินร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมด ยกเว้นกรณีมีที่ดินทั้งหมดเกิน 1,000 ไร่ ให้กำหนดตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3. เงื่อนไขอื่น ดังนี้ 3.1 มาตรฐานของถนนหลัก กรณีที่ดินเกินกว่า 1,000 ไร่ขึ้นไป ต้องมีถนน 4 ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า 30 เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า 14 เมตร มีเกาะกลางถนนและทางเท้าไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน กรณีที่ดินเกินกว่า 500-1,000 ไร่ ต้องมีถนน 2 ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า 20 เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า 7 เมตร มีทางเท้าไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน	✓	✓	✓	✓	✓	B1

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก SEZ
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	
		3.2 มาตรฐานของถนนสายรองต้องมีผิวจราจรไม่น้อยกว่า 8.50 เมตร ไหล่ถนนไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง 3.3 ระบบบำบัดน้ำเสียต้องเหมาะสมตามลักษณะสมบัติของน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสียต้องเป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีบ่อเก็บน้ำทิ้งหลังการบำบัดด้วย 3.4 ระบบระบายน้ำเสียต้องแยกออกจากระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด 3.5 ต้องจัดให้มีที่รวบรวม จัดเก็บ และกำจัดขยะที่เหมาะสมตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3.6 โรงงานที่ใช้พื้นที่ต้องเป็นโรงงานที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการของ สนผ. 3.7 ต้องมีบริการสาธารณูปโภค โดยมีไฟฟ้า น้ำประปา และน้ำใช้ โทรศัพท์ และการไปรษณีย์แก่โรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าไปอยู่ในเขตอุตสาหกรรมใช้ได้เพียงพอ 3.8 ต้องจัดปรับปรุงที่ดินประมาณร้อยละ 25 ของที่ดินทั้งหมดหรือตามจำนวนที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ให้ความพร้อมในด้านบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม						
	7.9.1.2 กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 100 ไร่ 2. ต้องมีพื้นที่สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับอัญมณีและเครื่องประดับไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด 3. ต้องมีพื้นที่สำหรับการค้าขายอัญมณีและเครื่องประดับ 4. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม 5. ต้องมีห้องประชุมและห้องแสดงสินค้า รวมทั้งศูนย์ธุรกิจ	√	√	√	√	√	A3

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก SEZ
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	
	7.9.1.3 กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics Park)	- ที่ดินไม่น้อยกว่า 200 ไร่ และมีการลงทุนก่อสร้างคลังสินค้าให้เช่าหรือขาย โดยมีพื้นที่รวมไม่น้อยกว่า 50,000 ตร.ม. - ต้องตั้งในพื้นที่ริมไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากบริเวณท่าเรือ ท่าอากาศยาน ด้านชายแดน ศุลกากร สถานีตรวจปล่อย และบรรจุสินค้าเข้าสู่คอนเทนเนอร์ (Inland Container Depot: ICD) หรืออยู่ในเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone) - ต้องจัดให้มีพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone) - ต้องจัดให้มีสถานีเปลี่ยนถ่ายขึ้น-ลงตู้คอนเทนเนอร์หรือสถานีรถบรรทุกและสถานีเก็บ และรับฝากตู้คอนเทนเนอร์ ไม่น้อยกว่า 50 ตู้ - ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงจากเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศ และระหว่างประเทศ - ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน - ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	A3
กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว	7.22.1 กิจการเฟอร์รี่ หรือเดินเรือท่องเที่ยวหรือให้เช่าเรือท่องเที่ยว	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	
	7.22.2 กิจการบริการที่จอดรถเรือท่องเที่ยว	ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อุปกรณ์ยกเรือ ที่จอดเรือบนบก โรงจอดเรือสำหรับซ่อมบำรุงเรือ เป็นต้น	✓	✓	✓	✓	✓	B1
	7.22.3 กิจการสวนสนุก	- ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท - ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ	✓	✓	✓	✓	✓	A3

กลุ่มกิจการ	ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับสิทธิ					สิทธิประโยชน์นอก SEZ
			ตราด	ตาก	มุกดาหาร	สงขลา	สระแก้ว	
	7.22.4 กิจการศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรม	ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 30 ล้านบาท	✓	✓	✓	✓	✓	A3
	7.22.5 กิจการสวนสัตว์เปิด	1. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท และต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 500 ไร่ 2. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ 3. ต้องจัดที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวและที่จอดรถอย่างละ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15 ของที่ดินทั้งหมด	✓	✓	✓	✓	✓	A3
	7.22.6 กิจการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ	1. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท 2. ต้องจัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายใน 12 เดือน นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม	✓	✓	✓	✓	✓	A3
	7.23.3 กิจการศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	1. ต้องมีพื้นที่แสดงสินค้าภายในอาคารไม่น้อยกว่า 25,000 ตร.ม. 2. ต้องมีห้องสำหรับเจรจาธุรกิจทุกห้องแสดงสินค้า	✓	✓	✓	✓	✓	A3
	7.23.4 กิจการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ	1. ต้องใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัด และฟื้นฟูสุขภาพ 2. ต้องมีการจัดโปรแกรมการฟื้นฟูสุขภาพแบบต่อเนื่อง และมีการพักค้างคืนสำหรับผู้มาใช้บริการ	✓	✓	✓	✓	✓	B1

หมายเหตุ: 1. สิทธิประโยชน์นอก SEZ หมายถึง เขตส่งเสริมการลงทุนที่ไม่ใช่ 1) พื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ 2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3) เขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4) สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามมูลค่าของโครงการ
2. พื้นที่ล่งสี หมายถึง ไม่ใช่กิจการ

ที่มา: ดัดแปลงจาก ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน, ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด, ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก, ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 3/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร, ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา, ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 5/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

จากตารางที่ 5.5-3 หมวด 1 เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร กิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้ง 5 แห่ง ได้สิทธิและประโยชน์ในประเภทกิจการที่เหมือนกันในบางกิจการของอุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและประโยชน์กลุ่ม A3 A4 และ B1

หมวด 2 เซรามิกส์ กิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดตากที่เดียวที่ได้สิทธิและประโยชน์เพียง ในกิจการ 2.4.3 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ (ยกเว้น Earthen Ware และกระเบื้อง) ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและประโยชน์กลุ่ม B1

หมวด 3 อุตสาหกรรมเบา เขตเศรษฐกิจพิเศษของตราดและมุกดาหารจะไม่ได้รับสิทธิ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษของตากและสระแก้วได้ประเภทกิจการเหมือนกัน แต่เขตเศรษฐกิจพิเศษของสงขลาจะได้ ประเภทกิจการน้อยกว่า ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและ ประโยชน์กลุ่ม A2 A3 A4 และ B1 โดยบางกิจการจะมีเงื่อนไขมากกว่าของกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

หมวด 4 ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง ในบางประเภทกิจการของการผลิตเครื่องมือ แพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร ในเขตเศรษฐกิจพิเศษของตราด มุกดาหาร และสงขลาจะไม่ได้รับสิทธิ ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษของตากและสระแก้วได้ประเภทกิจการเหมือนกัน ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจ พิเศษจะได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและประโยชน์กลุ่ม A3 A4 และ B1 โดยบางกิจการจะมีเงื่อนไขมากกว่า ของกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

หมวด 5 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ในบางกิจการของการผลิตเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร เขตเศรษฐกิจพิเศษของตราดและสงขลาจะไม่ได้รับสิทธิ ส่วนเขตเศรษฐกิจ พิเศษของตาก มุกดาหาร และสระแก้วได้ประเภทกิจการเหมือนกัน ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะ ได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและประโยชน์กลุ่ม A3 A4 และ B1

หมวด 6 เคมีภัณฑ์และพลาสติก ในบางประเภทของการผลิตพลาสติกและการผลิตยา เขตเศรษฐกิจ พิเศษของตากและสระแก้วจะไม่ได้รับสิทธิ ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษของตราด มุกดาหาร และสงขลาได้ประเภท กิจการเหมือนกัน ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและประโยชน์กลุ่ม A3 A4 และ B1

หมวด 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค ในบางประเภทของกิจการโลจิสติกส์ นิคมหรือเขต อุตสาหกรรม และกิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว ทุกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิในประเภทกิจการ เหมือนกัน ส่วนกิจการที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้สิทธิน้อยกว่า คือ จะได้สิทธิและประโยชน์กลุ่ม A3 และ B1

ตารางที่ 5.5-4 แสดงการเปรียบเทียบกิจการที่ได้สิทธิประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับที่อื่น

ตารางที่ 5.5-4 เปรียบเทียบกิจการที่ได้สิทธิประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับที่อื่น

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ			ประเภทกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนใหม่			เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค (20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ)	เพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม
ประเภทกิจการทั่วไปที่ไม่ได้รับการส่งเสริม	ประเภทกิจการทั่วไปที่ได้รับการส่งเสริม	ประเภทกิจการเป้าหมาย	กลุ่ม A1	กลุ่ม A2	กลุ่ม A3		
	1) ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี	1) ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี โดยจำกัดวงเงินร้อยละ 100 ของเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี โดยไม่กำหนดวงเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จะได้รับการยกเว้น (กรณีนี้จะไม่ได้รับสิทธิ Merit)	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ 100 ของเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) (กรณีนี้จะไม่ได้รับสิทธิ Merit)	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ 100 ของเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) เว้นแต่กรณีที่จะเป็นกรณีเฉพาะ ๆ ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยไม่กำหนดวงเงินภาษีเงินได้นิติบุคคล (กรณีนี้จะไม่ได้รับสิทธิ Merit)	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี	หากตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 1 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงประเภทกิจการที่มีเงื่อนไขบังคับว่าต้องตั้งในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม
ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิเป็นเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชี	2) หากเป็นกิจการในกลุ่ม A1 หรือ A2 ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปีแล้ว ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากำไรสุทธิเป็นเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	2) ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากำไรสุทธิเป็นเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล				หากเป็นกิจการในกลุ่ม A 1 หรือ A 2 ซึ่งได้รับสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี จะให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากำไรสุทธิเป็นเวลา 5 ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง	

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ			ประเภทกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนใหม่			เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค (20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ)	เพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม
ประเภทกิจการทั่วไปที่ไม่ได้รับการส่งเสริม	ประเภทกิจการทั่วไปที่ได้รับการส่งเสริม	ประเภทกิจการเป้าหมาย	กลุ่ม A1	กลุ่ม A2	กลุ่ม A3		
	3) ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าว เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ					อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากการที่ได้รับการส่งเสริม	
	4) ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ					อนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินที่ลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม โดยผู้ได้รับการส่งเสริมจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ ภายใน 10 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ	
	5) ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร		ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร				
	6) ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี		ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม				
	7) อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด						
	8) สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร		สิทธิประโยชน์ที่มีใช้ภาษี				

ที่มา: ดัดแปลงจาก ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน
 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 นโยบายการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนในระยะ 7 ปี (พ.ศ. 2558 – 2564) ข้อมูล ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2557 <www.boei.go.th>

จากตารางที่ 5.5-4 จะเห็นว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้สิทธิพิเศษเพิ่มขึ้นจากที่อื่นๆ เพียงเล็กน้อย โดยสิทธิประโยชน์ที่เด่นกว่าที่อื่น คือ การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนใน อัตราร้อยละ 50 ของอัตรากกติ เป็นระยะเวลา 5 ปี ส่วนสิทธิพิเศษที่เหนือกว่าที่อื่นๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย กลุ่ม A1 และกลุ่ม A2 จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการทั่วไป และกลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี
 - กลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 1 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี
 - กลุ่ม A3 จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5 ปี
- 2) ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุน
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย กิจการทั่วไป และกลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ หากได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปีแล้ว จะได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากกติ เป็นระยะเวลา 5 ปี
 - กลุ่ม A1 กลุ่ม A2 กลุ่ม A3 และกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้
- 3) ได้รับอนุญาตหักค่าใช้จ่าย
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย กิจการทั่วไป และพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา จำนวน 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ
 - กลุ่ม A1 กลุ่ม A2 กลุ่ม A3 และกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้
- 4) หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย กิจการทั่วไป และกลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ
 - กลุ่ม A1 กลุ่ม A2 กลุ่ม A3 และกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้
- 5) ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย กิจการทั่วไป และกลุ่ม A1 กลุ่ม A2 กลุ่ม A3 ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
 - กลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำและกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้

- 6) ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็น
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย และกิจการทั่วไปได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี
 - กลุ่ม A1 กลุ่ม A2 และกลุ่ม A3 ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
 - กลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำและกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้
- 7) อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย และกิจการทั่วไปได้รับอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด
 - กลุ่ม A1 กลุ่ม A2 กลุ่ม A3 กลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ และกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้
- 8) สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร
 - เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมาย กิจการทั่วไป และกลุ่ม A1 กลุ่ม A2 กลุ่ม A3 ได้รับสิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร
 - กลุ่มพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำและกลุ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ได้สิทธินี้

5.6 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิประโยชน์

การดำเนินการผลักดันเขตเศรษฐกิจพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เกิดความล่าช้าหรือการชะงักงันในการดำเนินการซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

— สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 มิได้กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด และเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น กฎหมายที่ดิน กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ทำให้ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อการบริหารจัดการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

— สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใน 2 ขั้นตอน คือ

- ก. การจัดทำร่างแผนแม่บทของหน่วยงานที่ประสงค์เสนอให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ
- ข. ขั้นตอนการจัดทำแผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ ภายหลังจากที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและแผนแม่บท

แต่ยังขาดความชัดเจนในกระบวนการและลักษณะของการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้ มาตรฐานการจัดการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการจัดหาพื้นที่เพื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อชุมชนตามประเด็นที่สรุปได้ ดังนี้

- การจัดหาพื้นที่โดยใช้ที่ราชพัสดุ อาจทำให้ต้องเวนคืนที่ดินจากชุมชน
- การจัดหาพื้นที่จากป่าเสื่อมโทรมหรือจากพื้นที่ป่าสงวน อาจได้รับการต่อต้านจากชุมชน
- ท้องถิ่นที่มีความใส่ใจในผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กังวลว่าในขณะที่ท้องถิ่นมีภาระจะต้องจัดหางบประมาณมาจัดการของเสียและขยะที่เกิดจากโรงงาน แต่ท้องถิ่นกลับไม่ได้รับภาษีจากโรงงาน เนื่องจากโรงงานมักจะจดทะเบียนจากส่วนกลาง จึงจ่ายภาษีบำรุงท้องที่ให้ส่วนกลาง เท่านั้น
- การปรับปรุงผังเมืองรวมหรือการจัดทำผังเฉพาะ ต้องใช้เวลาในการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะการจัดทำผังเมืองเฉพาะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
- เขตเศรษฐกิจพิเศษอาจส่งผลกระทบต่อโบราณสถาน

— กฎหมายไม่ยืดหยุ่นตามพื้นที่และให้อำนาจกับส่วนกลาง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ข้อ 10 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับผิดชอบงานด้านวิชาการและธุรการของคณะกรรมการนโยบาย ที่คณะกรรมการทั้งหมดมาจากส่วนกลาง ซึ่งต่างจากการบริหารเขตเศรษฐกิจในต่างประเทศที่จะให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลดำเนินการบริหาร และออกกฎระเบียบต่างๆ

— สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจ

ผู้ร่วมสัมมนาในการประชุมกลุ่มย่อยมักให้ความเห็นว่า สิทธิประโยชน์ที่ให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม เมื่อศึกษาตัวกฎหมายจะพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายเดิมอยู่แล้ว เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่เกิน 8 ปี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แต่จะมีการให้สิทธิเพิ่มเติม คือ ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ให้เหลืออัตราร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ สำหรับกิจการที่ตั้งขึ้นใหม่ ภายหลังจากกฎหมายมีผลใช้บังคับหรือการขยายอาคารถาวรที่ใช้ในการประกอบกิจการ และมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ... ซึ่งเป็นการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมการให้สิทธิประโยชน์สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน

ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 ที่เป็นการให้สิทธิตามกฎหมายเดิม (พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520) ผู้วิจัยเห็นว่าที่ยังคงอิงกับสิทธิประโยชน์เดิมอยู่ น่าจะเป็นเพราะพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูง ถ้าจะให้สิทธิประโยชน์ที่สูงกว่าที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย ทำให้เกิดความล่าช้า ในการขับเคลื่อนนโยบาย จึงทำได้เพียงออกพระราชกฤษฎีกาซึ่งมีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าเป็นการเพิ่มเติม แต่จะมีเนื้อหาเกินกว่าขอบเขตอำนาจที่กฎหมายศักดิ์สูงกำหนดให้ไว้ได้ มิฉะนั้นจะใช้บังคับมิได้เลย⁸¹

นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดการให้สิทธิประโยชน์เพื่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี มีเพียงแต่การให้สิทธิและประโยชน์ที่ให้แก่ผู้ที่ทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศไทยเท่านั้น ทั้งนี้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ถึงแม้ไทยได้ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมาเป็นระยะเวลานาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีของต่างประเทศให้กับอุตสาหกรรมไทยยังอยู่ในระดับจำกัด ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมยานยนต์หรืออิเล็กทรอนิกส์⁸² ดังนั้น เพื่อยกระดับผลิตภาพของอุตสาหกรรมไทยและศักยภาพในการแข่งขันของไทยในระยะยาว เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยก้าวพ้นจากประเทศกำลังพัฒนาไปเป็นประเทศที่พัฒนา การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงควรให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อผลักดันให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากนักลงทุนต่างประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูงสู่ผู้ประกอบการไทย

หลายๆ ประเทศได้ให้สิทธิประโยชน์ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีเช่นกัน ในกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงิน สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีการเสนอสิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ⁸³ อาทิเช่น

- ผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง กรณีเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เองจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้นจะได้รับการลดหย่อนอัตราภาษีในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากปกติเป็นเวลา 3 ปี หากมีนำเทคโนโลยีที่คิดค้นใหม่ใส่เพิ่มเข้าไปในผลิตภัณฑ์
- กรณีที่มีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่และมีการจดทะเบียนสิทธิบัตรในเส้นเงิน รวมทั้งมีการใช้หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีสิทธิบัตรนั้น ผู้ประกอบการจะได้รับการคืน (Credit) ภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 100 ของภาษีเงินได้ (กำไร) เป็นเวลา 2 ปี

⁸¹ ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. [ออนไลน์]. 20 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: <http://www.ryt9.com/s/cabt/2141128>

⁸² สิริวิศา สิทธิชัย. สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

⁸³ เรื่องเดียวกัน.

- ผู้ประกอบการด้าน Software อาจได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 3 ปี หลังจากนั้น จะได้รับการลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2 ปี แต่หากเป็นผู้ประกอบการด้าน Software ที่มีเทคโนโลยีระดับสูงจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2 ปี หลังจากนั้น จะได้รับการลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 6 ปี
- ผู้ประกอบการด้าน Software ระดับโลก จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้น จะได้รับการลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นเวลา 5 ปี

ส่วนในกรณีของเขตพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่และอุตสาหกรรมขั้นสูงล้วนหยาง (Luayang National New and High Tech Industry Development Zone) สาธารณรัฐประชาชนจีน มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้แก่

- ผู้ประกอบการต่างชาติที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง ภายหลังจากหมดระยะเวลาได้รับการยกเว้นภาษีและลดหย่อนอัตราภาษี จะได้รับการขยายเวลาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี
- ผู้ประกอบการต่างชาติที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับการรับรองในฐานะบริษัทขนาดใหญ่ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง จะถูกจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 15 นับตั้งแต่ปีที่บริษัทได้รับการรับรองว่าอยู่ในฐานะบริษัทขนาดใหญ่ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง แต่หากการอนุมัติหรือรับรองดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากวันเริ่มทำกำไรในปีภาษีใด ให้บริษัทดังกล่าวได้รับการยกเว้นภาษีหรือการลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามข้อกำหนดการยกเว้นหรือการลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีนั้นไปพลางก่อน
- ผู้ประกอบการต่างชาติที่เริ่มดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือเทคโนโลยีขั้นสูงที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2 ปี โดยเริ่มจากปีที่มีการผลิตและได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานจัดเก็บภาษี
- ผู้ประกอบการต่างชาติที่ได้ชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลไปแล้ว จะได้รับการคืนภาษี ภายหลังจากได้รับการยอมรับหรือรับรองว่าเป็นผู้ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีสิทธิบัตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- กรณีผู้ประกอบการใดที่มีเงินได้เนื่องจากการถ่ายโอนเทคนิค การให้คำปรึกษาด้านเทคนิค การให้บริการด้านเทคนิค และบริการฝึกอบรมด้านเทคนิค จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นการชั่วคราว ในกรณีที่เงินได้สุทธิในปีดังกล่าว น้อยกว่า 300,000 หยวน
- ผู้ประกอบการจะได้รับการคืนภาษีในอัตรา ร้อยละ 50 จากยอดภาษีที่ชำระ หากถูกกว่าจ้างในการโอนเทคโนโลยี การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยี การให้บริการด้านเทคนิค และการฝึกอบรมด้านเทคนิค ในกรณีมีรายได้ต่อปี มากกว่า 300,000 หยวน
- กรณีสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยที่มีเงินได้เนื่องจากการถ่ายโอนเทคนิค การให้คำปรึกษาด้านเทคนิค การให้บริการด้านเทคนิค การฝึกอบรมด้านเทคนิค ฯลฯ จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นการชั่วคราว สำหรับเงินได้ที่ได้รับจากการให้บริการดังกล่าว

- บริษัทอุตสาหกรรม หรือบริษัทเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีขั้นสูงขนาดใหญ่ ซึ่งจัดตั้งขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษฯ นอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ตามนโยบายของรัฐแล้ว ยังจะได้รับการคืนภาษี โดยขึ้นอยู่กับยอดรายรับรวมประจำปี ได้แก่
 - คืนภาษีเงินได้ ร้อยละ 20 หากมียอดขายรวมไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท
 - คืนภาษีเงินได้ ร้อยละ 30 หากมียอดขายรวมไม่น้อยกว่า 30 ล้านบาท
 - คืนภาษีเงินได้ ร้อยละ 50 หากมียอดขายรวมไม่น้อยกว่า 50 ล้านบาท
 - “หนึ่งโรงงาน หนึ่งนโยบาย” ซึ่งเป็นการสนับสนุนพิเศษ หากมียอดขายรวมไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท
- ผู้ประกอบการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีขั้นสูง จะได้รับการคืนภาษีเงินได้ ร้อยละ 50 หากมูลค่าการส่งออกในปีดังกล่าวมากกว่า ร้อยละ 70 ของมูลค่าการผลิตทั้งหมดในปีนั้น
- สิทธิพิเศษสำหรับอุตสาหกรรม หากเป็นอุตสาหกรรมใหม่หรืออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง จะได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนโครงการด้านการอำนวยความสะดวกและสวัสดิการสังคม โดยอุตสาหกรรมดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นภาษี หรือลดภาษี และค่าธรรมเนียมระหว่างการดำเนินการ
- การหักค่าเสื่อมในอัตราเร่ง ผู้ประกอบการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีขั้นสูงจะได้รับอนุญาตให้หักค่าเสื่อมในอัตราเร่ง สำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต
- ผู้ประกอบการต่างชาติที่มีการลงทุนเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง ที่มีการผลิตสินค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษฯ และส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ จะได้รับยกเว้นภาษีท้องถิ่นและภาษียานพาหนะ

บรรณานุกรมท้ายบทที่ 5

- เขตเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://iqepi.com/19168/> [กรกฎาคม 2558]
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557. [ออนไลน์]. 3 ธันวาคม 2557.
แหล่งที่มา: http://www.faq108.co.th/boi/announcement/pdf/2557_02.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน. [ออนไลน์]. 3 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/2_2557_64939.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 นโยบายการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 18 ธันวาคม 2557.
แหล่งที่มา: http://www.faq108.co.th/boi/announcement/pdf/2557_04.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด. [ออนไลน์]. 23 เมษายน 2558.
แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/1_2558_13315.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก. [ออนไลน์]. 23 เมษายน 2558.
แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/2_2558_52846.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 3/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร. [ออนไลน์]. 23 เมษายน 2558.
แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/3_2558_61031.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสงขลา. [ออนไลน์]. 23 เมษายน 2558.
แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/4_2558_62418.pdf
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 5/2558 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว. [ออนไลน์]. 23 เมษายน 2558.
แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/upload/content/5_2558_36356.pdf
- ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. [ออนไลน์]. 20 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: <http://www.ryt9.com/s/cabt/2141128>
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย. สัมมนาเผยแพร่ 29 ตุลาคม 2557.
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกำแพงเพชร. เขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว: น่าสนใจแค่ไหน. [ออนไลน์]. 23 เมษายน 2557.
แหล่งที่มา: <http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/views/dViews.aspx?pv=62&pi=256141>
- สิริวิชา สิทธิชัย. สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

บทที่ 6

รูปแบบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สืบเนื่องจากความสำเร็จของเขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาชนจีน นานาประเทศทั่วโลกต่างให้ความสนใจกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้วัตถุประสงค์หลักที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป เช่น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา มักดำเนินการภายใต้ความต้องการที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและให้เกิดการสร้างงาน และกระตุ้นการส่งออกสินค้าเพื่อนำเข้าเงินตราจากต่างประเทศ ในขณะที่การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ในบางเมืองใหญ่ของสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร มีการจัดตั้งเป็นรูปแบบเฉพาะที่เรียกว่า “Urban Enterprise Zone” เพื่อดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้ามาจัดตั้งธุรกิจในเขตเมือง และหวังผลให้เกิดการฟื้นฟูเมืองและชุมชนที่ประสบปัญหาความถดถอยทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ดี บทเรียนจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศต่างๆ ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ทั้งที่ประสบความสำเร็จและจำนวนมากที่ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะของปัญหา ระดับของการพัฒนา บริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป จึงไม่มีรูปแบบที่เป็นสูตรสำเร็จของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่พื้นที่ต่างๆ จะสามารถลอกเลียนแบบได้โดยตรง เราจึงไม่สามารถนำรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่หนึ่ง ไป “ครอบ” วิธีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อื่นได้ ดังนั้น ความสำเร็จในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงขึ้นอย่างมากกับการกำหนดรูปแบบ (Model) และกิจกรรมทางธุรกิจในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจของพื้นที่เป้าหมายนั้นๆ

การนำเสนอในบทนี้ จะครอบคลุมรายละเอียดของรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สอดคล้องกับจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร โดยประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ 3 ประการ คือ

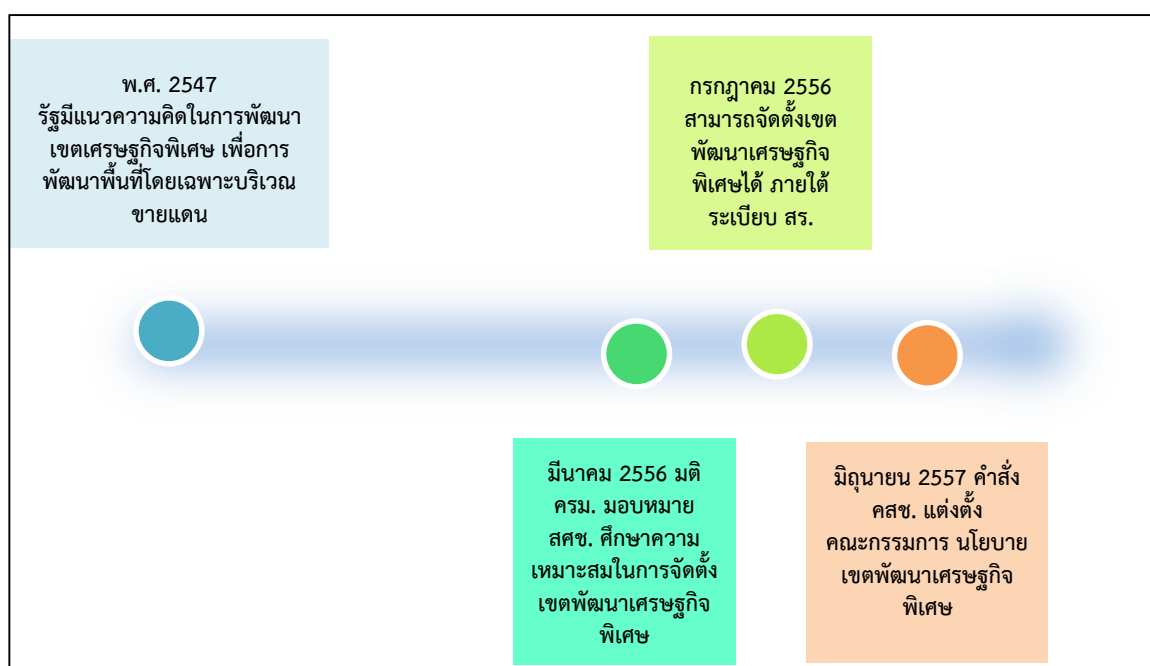
- เป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- กิจการเป้าหมาย
- สิทธิประโยชน์ โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเด็นทั้ง 3 มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์โดยตรง โดยเป้าหมายเชิงนโยบายที่กำหนดขึ้น จะถูกยึดเป็นกรอบในการพิจารณากิจการเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กิจการเป้าหมายแต่ละประเภทจะมีลักษณะและข้อจำกัดในการลงทุนที่ต่างกันออกไป สิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะจูงใจให้เกิดการพัฒนากิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงอาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป

6.1 เป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6.1.1 กรอบความคิดเดิม

ตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 3 นับจากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ขนาดใหญ่ครั้งแรกของไทย กระแสความสนใจในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เริ่มเกิดขึ้นอย่างจริงจังอีกครั้งในปี พ.ศ. 2547 โดยมีต้นกำเนิดจากแนวความคิดของหน่วยงานราชการและภาคเอกชนในจังหวัดตากที่ต้องการผลักดันให้อำเภอแม่สอดพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้แม่สอดยกระดับเป็นฐานการผลิตหลักตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East West Corridor) ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และเป็นพื้นที่พัฒนานำร่องในลักษณะเมืองคู่แฝดระหว่างไทย-เมียนมาร์ (แม่สอด-เมียวดี) ภายใต้กรอบ ACMECS โดยอาศัยศักยภาพและความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุนของเมือง ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคการท่องเที่ยว ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 สศช. ได้เริ่มทำการศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และล่าสุดในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างจริงจัง (รูปที่ 6.1-1)

รูปที่ 6.1-1 สรุปเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

การกำหนดรูปแบบและแนวทางในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในบริเวณชายแดนของไทยในระยะแรกเริ่มในปี พ.ศ. 2547 จึงได้ดำเนินการภายใต้กรอบการพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงบริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ประสบในบริเวณชายแดนอำเภอแม่สอดเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนในระยะต่อมา ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2557 กลับไม่ได้มีการพิจารณารูปแบบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างไปจากเดิม โดยยังคงใช้แนวความคิดในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งที่อำเภอแม่สอดเป็น “ต้นแบบ” ของแนวความคิดในการสร้างเขต

เศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนทั่วทั้งประเทศ ซึ่งเป็นการจัดตั้งตามกรอบการพิจารณาทางด้านนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับนโยบายทางด้านความมั่นคง ดังนี้

- ก. **นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ:** ส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์เชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนในและจังหวัดอื่นๆ เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม และใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยอาศัยจุดที่ตั้งของเมืองชายแดนที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค
- ข. **นโยบายลดความเหลื่อมล้ำ:** เป็นการกระจายความเจริญและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ชายแดน
- ค. **นโยบายความมั่นคง:** พื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะตามแนวตะเข็บชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ มักประสบปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว หน่วยงานความมั่นคงเห็นว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนให้รองรับกิจการที่ใช้แรงงานต่างด้าวภายใต้การจัตระเบียบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษในลักษณะไป-กลับ จะช่วยสร้างงานให้กับแรงงานเหล่านี้ในบริเวณชายแดน อันจะเป็นการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้ามาทำงานในพื้นที่ตอนในของประเทศ

ภายใต้กรอบพิจารณาข้างต้น คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จึงได้กำหนด นิยาม วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน ดังนี้

— นิยาม

บริเวณพื้นที่ที่ กนพ. กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น

— วัตถุประสงค์

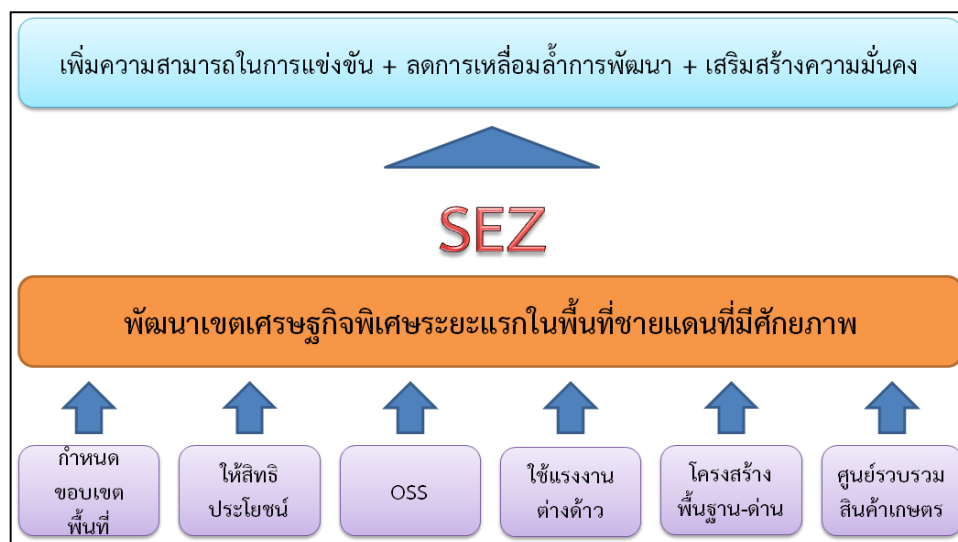
- ก. ดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI)
- ข. เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ
- ค. กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
- ง. ลดความเหลื่อมล้ำ
- จ. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ฉ. แก้ปัญหาความมั่นคง

— กลยุทธ์

- ก. สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เน้นบริเวณชายแดนสำหรับระยะแรก โดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ข. สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SME) และการลงทุนต่อเนื่องของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน
- ค. จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และสินค้าเกษตรลักลอบจากประเทศเพื่อนบ้าน

รูปที่ 6.1-2 สรุปกรอบแนวคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ซึ่งจะเห็นถึงการให้ความสำคัญกับการใช้แรงงานต่างด้าวและการกระจายสินค้าเกษตร

รูปที่ 6.1-2 กรอบความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

6.1.2 กรอบความคิดใหม่

ถึงแม้กรอบความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามที่สรุปในรูปที่ 6.1-2 อาจมีความเหมาะสมสำหรับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แต่การยึดแนวความคิดเดียวกันนี้ เป็นต้นแบบของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อื่นในลักษณะเป็นแบบจำลองมาตรฐานอาจไม่เป็นที่ถูกต้องนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารที่มีชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว ซึ่งมีบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แตกต่างจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอแม่สอดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมา โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

— ปัจจัยด้านแรงงาน

ในขณะที่ชายแดนด้านเมียนมาประสบปัญหา แรงงานจากเมียนมาจำนวนมากลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย แต่ชายแดนด้าน สปป.ลาวกลับประสบปัญหาแรงงานขาดแคลน เนื่องจาก สปป.ลาวมีประชากรค่อนข้างเบาบางอยู่แล้ว กอปรกับทางฝั่ง สปป.ลาวก็ได้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่หลายแห่งตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว (ตารางที่ 6.1-1) ซึ่งกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจเหล่านี้มีความต้องการ

แรงงานเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ดังนั้น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นเป้าหมายที่จะใช้แรงงานต่างด้าวจำนวนมาก จึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทางฝั่งชายแดนที่ติดกับ สปป.ลาว⁸⁴

**ตารางที่ 6.1-1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว บริเวณชายแดนไทยกับ สปป.ลาว
ที่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว**

เขตเศรษฐกิจพิเศษ	ปีที่จัดตั้ง	ที่ตั้ง	การลงทุน	รูปแบบกิจการ
เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ	พ.ศ. 2553	แขวงหลวงน้ำทา	นักลงทุนจากจีน เกาหลี อังกฤษ รัสเซีย และไทย	คลังสินค้า โรงแรม สถาบันการเงิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ	พ.ศ. 2553	แขวงบ่อแก้ว	กลุ่มบริษัทตอกจิวคำ จากประเทศจีน	ธุรกิจท่องเที่ยว และการบริการ
เขตเศรษฐกิจเฉพาะอุตสาหกรรมและการค้าเวียงจันทน์โนนทอง	พ.ศ. 2554	นครหลวงเวียงจันทน์	จีน-ไต้หวันร่วมกับรัฐบาลลาว	ห้าง โรงแรม สิ่งทอ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซเชษฐา	พ.ศ. 2554	นครหลวงเวียงจันทน์	บริษัทร่วมทุนลาวและจีน	ธุรกิจแปรรูปเกษตร อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องจักร
เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง	พ.ศ. 2554	นครหลวงเวียงจันทน์	นักลงทุนจากจีน	เขตวัฒนธรรม ที่อยู่อาศัย สถาบันการเงิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์-ลองแตงค์	พ.ศ. 2551	นครหลวงเวียงจันทน์	กลุ่มบริษัทกอล์ฟลองแตงค์จากเวียดนาม	สนามกอล์ฟ โรงแรม หอประชุม ศูนย์กีฬา
เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพสี	พ.ศ. 2555	นครหลวงเวียงจันทน์	บริษัทยูพีแอร์ลาว กับ บริษัท ยูนิเวอร์ซัล แปซิฟิก จำกัด	สถาบันการเงิน ห้าง โรงแรม คลังสินค้า
เขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียว	พ.ศ. 2553	แขวงคำม่วน	นักลงทุนภายในประเทศ	ตัวเมืองใหม่ ที่อยู่อาศัย
เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก	พ.ศ. 2555	แขวงคำม่วน	รัฐบาลลาว	ศูนย์การเงิน
เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน	พ.ศ. 2546	แขวงสะหวันนะเขต	(ดูรายละเอียดด้านล่าง)	

โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ในเมืองสะหวันนะเขตที่ตั้งอยู่ตรงข้ามจังหวัดมุกดาหารได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และแบ่งการพัฒนาพื้นที่ออกเป็นหลายโซน โดยมีรูปแบบกิจการที่ค่อนข้างหลากหลาย ดังนี้

- ก. โซน A สะหวันซิตี เป็นศูนย์กลางการค้า/การบริการ มีบริษัท สะหวันโล จำกัด ของ สปป.ลาวเป็นผู้ลงทุน

⁸⁴ นางอ่อนจัน ทามะวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สปป.ลาว รายงานว่าในปี 2558 สปป.ลาวจะต้องใช้แรงงานถึง 3,260,000 คน แต่ สปป.ลาวมีแรงงานอยู่แค่เพียง 3,170,000 คน ชาวเศรษฐกิจ ช่อง 3 30 ธ.ค. 2557 www.krobkrukao.com

- ข. โซน B โลจิสติกส์ปาร์ค เป็นเขตบริการโลจิสติกส์และกระจายสินค้า มีบริษัท 3 บริษัทเข้าไปลงทุน ได้แก่ บริษัท Double A logistics (ไทย) บริษัท นานน โลจิสติกส์ (ไทย) และบริษัท Logitem (ญี่ปุ่น)
- ค. โซน C สะหวันนะปาร์ค เป็นเขตอุตสาหกรรมและการค้า มีบริษัทจำนวน 24 บริษัทเข้าไปลงทุน เช่น บริษัท Savan Pacific (ลาว-มาเลเซีย) บริษัท Lao tin (ญี่ปุ่น) บริษัท DKLS (มาเลเซีย) เป็นต้น
- ง. โซน D เขตบ้านจัดสรร เป็นบ้านพักรองรับผู้มาลงทุนและทำงาน รัฐบาลลาวเป็นผู้ลงทุน

— ปัจจัยด้านระดับของการพัฒนา

จากการทบทวนประสบการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ พบว่า**เขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมหรือกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้น**บริเวณชายแดนของ 2 ประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น **จะถูกจัดตั้งในฝั่งประเทศที่มีการสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าเสมอ** เพื่ออาศัยประโยชน์จากความพร้อมของแรงงานที่มีมากกว่า ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า และสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนา จึงทำให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ใช้แรงงานเข้มข้นเป็นจำนวนหลายแห่งใน สปป.ลาว

จากข้อจำกัดข้างต้น จึงไม่น่าแปลกใจที่เอกชนไทยยังไม่มีท่าทีตอบรับอย่างชัดเจนกับแผนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของ กนพ. ด้วยเหตุผลที่ประเทศไทยมีค่าแรงขั้นต่ำสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน และไม่ได้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร อีกทั้งผู้ประกอบการไทยจำนวนหนึ่งได้ไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านแล้ว

เมื่อพิจารณาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจของ สปป.ลาว อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นควรไปตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษฝั่ง สปป.ลาว **ส่วนกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในฝั่งไทยในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร**ไม่ควรเน้นกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้น **ควรเป็นกิจการหรืออุตสาหกรรมที่พึ่งพิงเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า**เพื่อผลิตสินค้าที่มูลค่าเพิ่มสูงกว่ากิจการที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันและความซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากที่เคยพึ่งพิงอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นและรับจ้างทำการผลิตเพื่อส่งออก (OEM: Original Equipment Manufacturer) มาเป็นเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า และสร้างขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

โดยทั่วไป ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ (Stages) (รูปที่ 6.1–3) ดังนี้

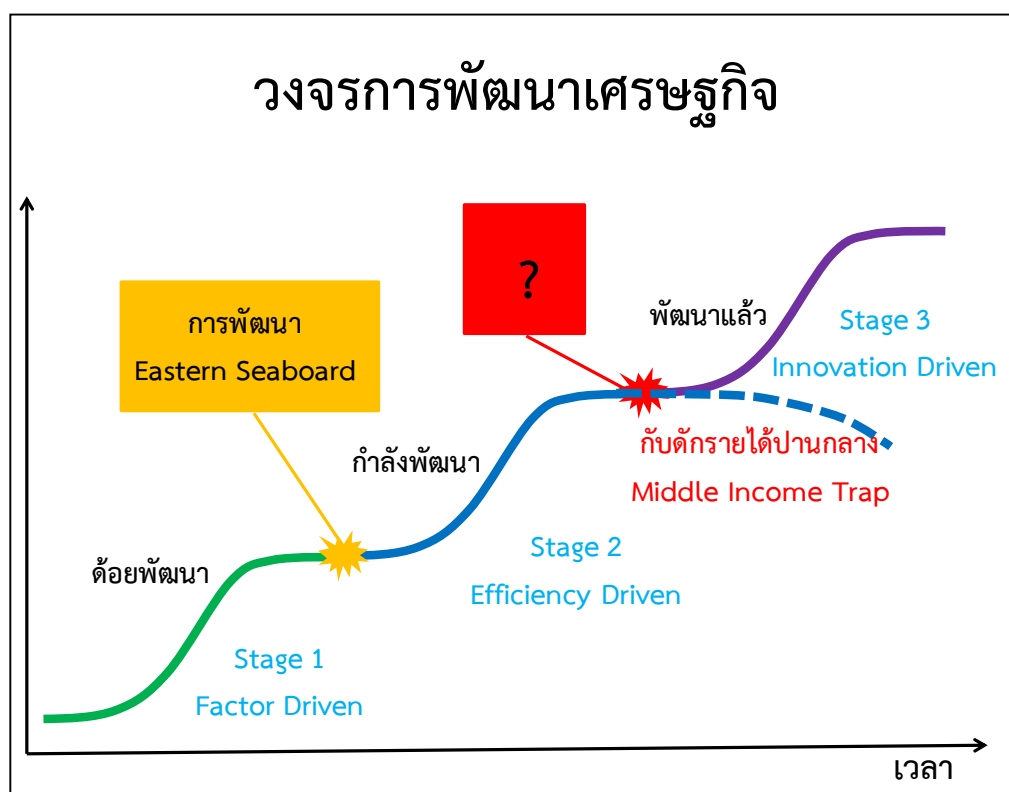
ระยะที่ 1 เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ภายในประเทศเป็นสำคัญ (Resource Driven) โดยอาศัยปัจจัยผลิตขั้นพื้นฐาน เช่น ที่ดิน และแรงงานไร้ฝีมือ เป็นต้น ทำการ

ผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) ประเทศที่มีระดับเศรษฐกิจในระยะนี้ มักถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม “ประเทศด้อยพัฒนา”

ระยะที่ 2 เป็นเศรษฐกิจที่ขยายตัวด้วยการยกระดับประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ (Efficiency/Investment Driven) ในบทบาทของ Original Equipment Manufacturer (OEM) ที่เป็นผู้รับจ้างผลิตเพื่อส่งออกโดยพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ประเทศที่มีระดับเศรษฐกิจในระยะที่ 2 จะเป็นกลุ่มประเทศที่เรามักเรียกว่า “ประเทศกำลังพัฒนา”

ระยะที่ 3 เป็นเศรษฐกิจที่มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Innovation Driven) เป็นเศรษฐกิจที่มีขีดความสามารถสร้างเทคโนโลยี องค์ความรู้ และนวัตกรรมด้วยตนเอง ได้ จนเกิดความสามารถในการผลิตและนำเสนอสินค้าและบริการที่สร้างมูลค่าเพิ่มที่แตกต่างจากคู่แข่งได้ด้วยตนเอง ประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจถึงระยะนี้ เป็นกลุ่มประเทศที่เรียกว่า “ประเทศที่พัฒนาแล้ว”

การขยายตัวทางเศรษฐกิจในแต่ละระยะ จะมีลักษณะคล้ายกับรูปตัว “S” (S Curve) โดยเติบโตค่อนข้างช้าในช่วงแรกและจะเริ่มขยายตัวในอัตราที่สูงในช่วงถัดมา ก่อนที่การเจริญเติบโตจะเริ่มชะลอตัวในช่วงสุดท้าย โดยหากต้องการจะรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในอัตราที่สูงต่อไป จำเป็นต้องขยับระดับเศรษฐกิจไปสู่ระยะที่สูงกว่า เช่น จากระยะที่ 1 ไปเป็นระยะที่ 2 หรือจากระยะที่ 2 เป็นระยะที่ 3 ดังนั้น การก้าวข้ามจากการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะที่ต่ำกว่าไปยังเศรษฐกิจในระยะที่สูงกว่า จำเป็นต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนหรือการปฏิรูปโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยถือเป็นจังหวะเวลาที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะผลักดันให้ประเทศสามารถรักษาอัตราการเติบโตสูงได้อย่างยั่งยืน

รูปที่ 6.1-3 วงจรการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประเทศไทยได้ก้าวข้ามรอยต่อที่สำคัญจากประเทศด้อยพัฒนาเป็นประเทศกำลังพัฒนามาแล้ว โดยนโยบายสำคัญที่ขับเคลื่อนให้ไทยผันตัวเองจากประเทศด้อยพัฒนาในระยะแรกมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาได้ คือ อานิสงส์จากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของไทย คือ **โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern Seaboard Development Program (ESB)** ซึ่งดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ส่งผลให้เกิดการปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศจากการผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นพื้นฐานและการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกยกระดับศักยภาพของประเทศในการผลิตและส่งออกสินค้า การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและการจ้างงานจำนวนมาก ผลจากการผลักดันโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประเทศไทยเริ่มมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมากอย่างต่อเนื่อง จนมีการคาดคะเนในช่วงหลังปี พ.ศ. 2530 ว่าไทยกำลังจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมเกิดใหม่ (Newly Industrial Country) อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการผลักดันระดับการพัฒนาเศรษฐกิจจากระยะที่ 2 มาเป็นระยะที่ 3 จะเผชิญความท้าทายมากกว่าการก้าวข้ามจากระยะที่ 1 เป็นระยะที่ 2 เพราะต้องทำการปฏิรูป (Transformation) โครงสร้างทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม มากไปกว่าการมุ่งเน้นเฉพาะไปที่การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตอย่างที่เราค้นเคยกันมาตลอด ทั้งนี้ ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงสุดท้ายของการเติบโตภายใต้ระดับเศรษฐกิจระยะที่ 2 แล้ว และหากไม่สามารถก้าวข้ามไปสู่ระดับเศรษฐกิจระยะที่ 3 ได้ ประเทศก็จะประสบปัญหาที่เรียกว่า **“กับดักของประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ปานกลาง”** เกิดสภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวหรือชะงักงันได้

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในยุคเริ่มต้นโดยเฉพาะการพัฒนาในประเทศด้อยพัฒนา จะดำเนินการจัดตั้งภายใต้เป้าหมายขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ คือ เพื่อให้เกิดการสร้างงานภายในประเทศ ส่งเสริมการส่งออกและสร้างรายได้จากเงินตราต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศและนำไปสู่การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการภายในประเทศ ซึ่งการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในระยะเริ่มต้นของไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ก็ดำเนินการภายใต้เป้าหมายขั้นพื้นฐานนี้ อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้เป้าหมายขั้นพื้นฐานในหลายพื้นที่ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะเกิดผลกับการจ้างงานของประเทศอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะกับประเทศเล็กที่มีขนาดประชากรน้อยกว่า 5 ล้านคน ในขณะเดียวกัน การลงทุนจากต่างประเทศในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเนื่องถึงการยกระดับขีดความสามารถในการผลิตของผู้ประกอบการภายในประเทศ เพราะปรากฏว่ากิจการที่ได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษกลับเป็นอุตสาหกรรมที่มักใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำ และเป็นอุตสาหกรรมประกอบ (Assembly Operation) ที่ส่วนใหญ่พึ่งพาแรงงานไร้ทักษะและมีต้นทุนต่ำ จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในระดับที่ค่อนข้างจำกัด

สำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ผันตัวเองมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาระยะหนึ่งแล้ว และจากผลของการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะต่ำและการยกระดับค่าจ้างแรงงานที่เกิดขึ้น **ประเทศไทยจึงพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยการพึ่งพาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำและแรงงานที่มีทักษะต่ำไม่ได้อีกต่อไป** ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) เพื่อไปสู่การยกระดับเป็นประเทศที่พัฒนา จึงเป็นเหตุผลทำให้ไม่ควรที่จะจำกัดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เพียงบรรลุเป้าหมายขั้นพื้นฐานเท่านั้น จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติมและให้ก้าวหน้ากว่าเป้าหมายขั้นพื้นฐานแบบเดิมๆ ด้วยการ

คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมของผู้ประกอบการไทย

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถใช้เป็นกลไกหรือเครื่องมือในการผลักดันการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามไปสู่ระดับเศรษฐกิจที่สูงกว่าได้ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจไทยก้าวข้ามไปสู่ระดับที่สูงกว่าและเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว **การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะดำเนินการต่อไป ควรให้ความสำคัญกับเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างแท้จริง (รูปที่ 6.1-4)** โดยส่งเสริมการดำเนินกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเพิ่มมูลค่าสูงในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การใช้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษไปยังผู้ประกอบการในพื้นที่และส่วนอื่นๆ ของประเทศ จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและยกระดับความเชี่ยวชาญแรงงานของไทย ซึ่งท้ายสุดจะส่งผลต่อเนื่องถึงการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ หากสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษหรือธุรกิจท้องถิ่น ทั้งด้านต้นน้ำ (Backward Linkage) และปลายน้ำ (Forward Linkage) จะเกิดการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำในการขยายตัวของเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ของประเทศไทย

รูปที่ 6.1-4 การปรับเปลี่ยนเป้าหมายเชิงนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6.2 การกำหนดกิจการเป้าหมาย

6.2.1 แนวความคิดที่ผ่านมา

ผลสืบเนื่องจากการยึดกรอบความคิดเดิมที่นำรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งบริเวณอำเภอแม่สอดมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณจังหวัดชายแดนอื่นๆ ทำให้ข้อเสนอเกี่ยวกับกิจการเป้าหมายที่ควรพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จึงยังคงสนับสนุนให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นแรงงานเข้มข้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

— โครงการศึกษา “แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”

โครงการศึกษา “แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย” โดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา” ตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 3 ได้แบ่งประเภทของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เขตเศรษฐกิจเพื่อการผลิต และเขตเศรษฐกิจเพื่อการค้า (ตารางที่ 6.2-1 และตารางที่ 6.2-2) โดยเขตเศรษฐกิจเพื่อการผลิตจะเป็นการพัฒนาที่ใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งวัตถุดิบและแรงงาน สำหรับการพัฒนาในระยะใกล้จะให้ความสำคัญกับกิจการหรือธุรกิจที่ใช้แรงงานเข้มข้นเพื่อดึงดูดแรงงานต่างด้าว ช่วยแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่จะลักลอบเข้ามาในพื้นที่ตอนในของประเทศ ในขณะที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการค้าจะเน้นการบริการขนส่งและโลจิสติกส์ในส่วนที่มีความเชื่อมโยงกับการผลิตหรือการค้าในบริเวณชายแดนมากกว่าการให้บริการแบบครบวงจร

ทั้งนี้ โครงการศึกษาฯ ยังได้นำเสนอให้บริการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เป็นกิจการเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งที่จังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 6.2-1 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการผลิตที่นำเสนอ ภายใต้โครงการ “แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”

รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อการผลิต	
พื้นที่	- จำกัดพื้นที่ชัดเจนมีรั้วรอบขอบชิด - เน้นพื้นที่ที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานเพียงพอ
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	- ในระยะสั้น เน้นการผลิตเพื่อการส่งออกในอุตสาหกรรมที่ต้องการใช้แรงงานเข้มข้นหรืออุตสาหกรรมที่สามารถอาศัยความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในการส่งออกได้ - ในระยะยาว มุ่งเน้นการผลิตที่เชื่อมโยงกับฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านได้
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	มีการให้สิทธิทางภาษีตาม BOI สำหรับการผลิตเพื่อการส่งออก แต่ผ่อนปรนสัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าว
สิทธิประโยชน์จากการใช้แรงงาน	- ผ่อนปรนสัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าวที่ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี - ผ่อนปรนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวประเภทเข้าไปเย็นกลับ แต่จำกัดให้อยู่ในพื้นที่เท่านั้น
สิทธิประโยชน์อื่นๆ	อนุญาตการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ แต่ยกเว้นสิทธิประโยชน์ทางภาษี
รูปแบบการบริหารจัดการ	- คณะกรรมการร่วมโดยมีตัวแทนจากทั้งรัฐบาลกลาง ส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม - เน้นการใช้สายการทำงานเดิมของจังหวัด
กลยุทธ์ในระยะยาว	- การสร้างฐานการผลิตร่วมกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ประเทศเพื่อนบ้านผลิตในขั้นตอนหรืออุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานเข้มข้นและประเทศไทยผลิตส่วนที่ใช้เทคโนโลยีหรือทักษะแรงงานที่สูง - การส่งเสริมการออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านในกรณีของอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น

ตารางที่ 6.2-2 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อให้บริการที่นำเสนอ ภายใต้โครงการ
“แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”

รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเพื่อให้บริการ	
พื้นที่	• จำกัดพื้นที่ชัดเจน แต่อาจมีขนาดใหญ่กว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิต • เน้นความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและศักยภาพของจังหวัด
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	• การบริการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์จากประโยชน์ด้านการเชื่อมโยง • การจัดตั้งเขตปลอดอากรภายในพื้นที่ • การบริการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีศักยภาพ หรือสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านได้ด้วย • การบริการด้านสุขภาพและการศึกษา
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	• มีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตาม BOI สำหรับกิจกรรมการบริการภายในพื้นที่ที่กำหนด และจำกัดเฉพาะกิจกรรมการบริการสำหรับลูกค้าในต่างประเทศที่เข้ามาใช้บริการภายในพื้นที่ หรือลูกค้าอยู่ต่างประเทศ
สิทธิประโยชน์จากการใช้แรงงาน	• ผ่อนปรนสัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าวที่ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี • ผ่อนปรนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวประเภทเข้าไปเย็นกลับ แต่จำกัดให้อยู่ในพื้นที่เท่านั้น

— คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เมื่อวันที่ 16 มี.ค. 2558 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้มีมติเห็นชอบกิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2557 จำนวน 13 กลุ่มกิจการ ได้แก่

- 1) อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
- 2) เซรามิกส์
- 3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- 4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
- 5) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
- 6) การผลิตเครื่องมือแพทย์
- 7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
- 8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- 9) การผลิตพลาสติก
- 10) การผลิตยา
- 11) กิจการโลจิสติกส์
- 12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
- 13) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

เป็นที่น่าสังเกตว่า กิจกรรมการค้าไม่ว่าจะเป็นการค้าในลักษณะค้าปลีกหรือค้าส่ง ไม่ได้ถูกจัดให้เป็นกิจกรรมเป้าหมายอย่างเป็นทางการจะเป็นกิจจะลักษณะ ตามมติของ กนพ.

ทั้งนี้ จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการกลั่นกรองคัดเลือกกลุ่มกิจกรรมเป้าหมาย จำนวน 13 กิจกรรม ที่เหมาะสมกับศักยภาพและพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของแต่ละจังหวัด โดยสามารถสรุปผลการคัดเลือกได้ ดังนี้

ตารางที่ 6.2-3 ผลการคัดเลือกกลุ่มกิจกรรมเป้าหมายที่เหมาะสม
กับศักยภาพและพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจังหวัด

	กิจกรรมเป้าหมาย	หนองคาย	นครพนม	มุกดาหาร
1	อุตสาหกรรมเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓
2	เซรามิกส์		✓	
3	อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง	✓	✓	
4	อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน		✓	
5	อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ		✓	
6	การผลิตเครื่องมือแพทย์		✓	
7	อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน		✓	
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์		✓	✓
9	การผลิตพลาสติก		✓	
10	การผลิตยา		✓	
11	กิจการโลจิสติกส์	✓	✓	✓
12	นิคมอุตสาหกรรม	✓	✓	✓
13	กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว	✓	✓	✓

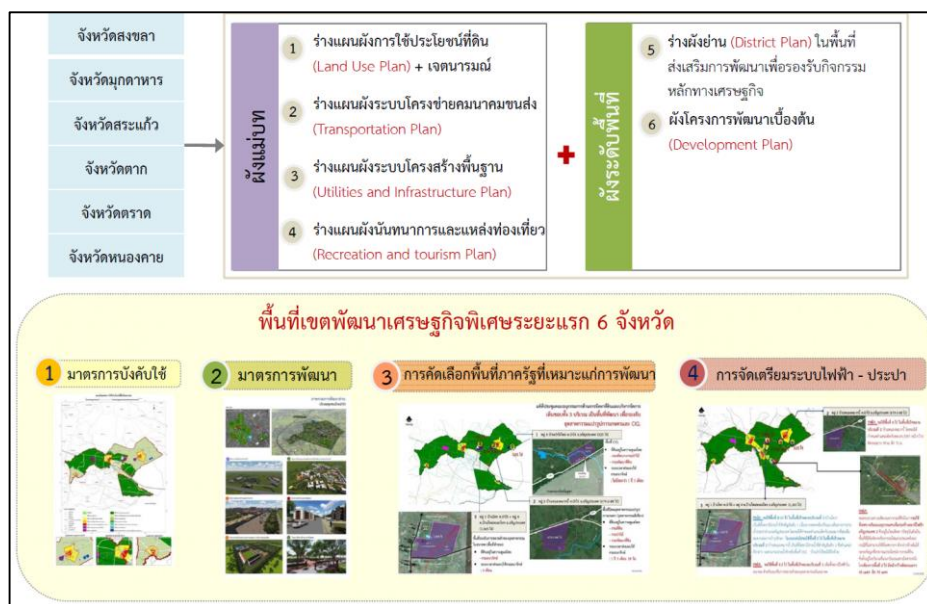
— คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เป็นคู่มือที่เผยแพร่เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558 จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ด้วยการสนับสนุนข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมสรรพากร และจังหวัดที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจ 10 จังหวัด เพื่อประโยชน์สำหรับนักลงทุนที่สนใจจะลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งรัฐบาลได้พัฒนาขึ้นสำหรับพื้นที่ชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยคู่มือนำเสนอความคิดว่าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนจะได้ประโยชน์จากความสามารถเข้าถึงแรงงานจำนวนมากและความสะดวกในการกระจายสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการนำเข้าสินค้าต่างๆ รวมทั้งวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนต่างๆ จากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามายังประเทศไทย และได้ระบุว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เหมาะสมจะลงทุนในเขตเศรษฐกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive) อุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน ธุรกิจการค้าชายแดนที่ต้องมีการตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าส่งไปจำหน่ายยังประเทศเพื่อนบ้าน ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว รวมถึงธุรกิจบริการที่หลากหลายเพื่อรองรับการขยายตัวชุมชนในบริเวณเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

ที่มา: เอกสารประกอบการบรรยายในหัวข้อ “เจาะลึกผังเมืองกับยุทธศาสตร์ประเทศ”
โดยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง 13 กรกฎาคม 2558

รูปที่ 6.2-2 สรุปภารกิจของกรมโยธาธิการและผังเมืองในการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ
เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา: อ้างแล้ว

รูปที่ 6.2-3 กระบวนการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา: อ้างแล้ว

รูปที่ 6.2-6 การทำงานโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1) บทบาทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร

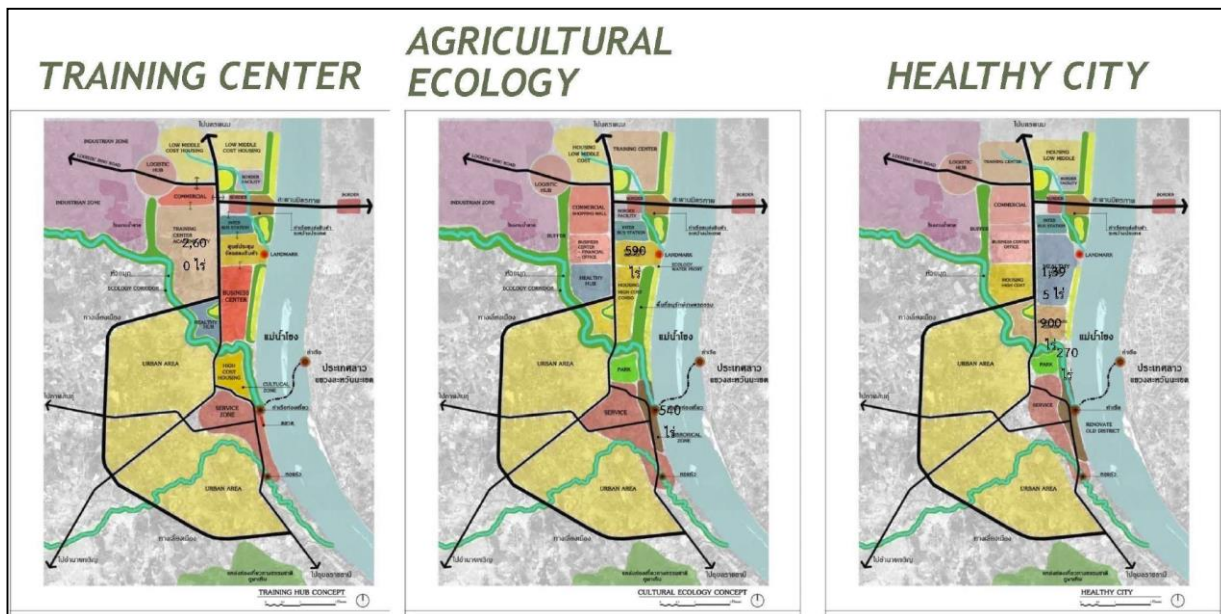
เมืองหน้าด่านสู่อินโดจีน การค้าชายแดน ศูนย์กลางการกระจายสินค้า สร้างคุณค่าสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมปลอดภัย

2) บทบาทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย

ศูนย์กลางค้าส่งค้าปลีก ศูนย์โลจิสติกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรและการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ ในระยะเร่งด่วน กรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการออกแบบผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดน 5 แห่ง ได้แก่ 1) ชุมชนชายแดนอำเภอสะเตกา จังหวัดสงขลา 2) อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร 3) ชุมชนชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 4) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 5) อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ตามขั้นตอนการทำงานที่นำเสนอในรูปที่ 6.2-6

โดยในส่วนของการวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนจังหวัดมุกดาหารนั้น ได้มีแนวความคิดของการพัฒนาออกเป็น 3 ทางเลือก (รูปที่ 6.2-7) ดังนี้

ที่มา: เอกสารประกอบการบรรยายในหัวข้อ “ยุทธศาสตร์การผังเมืองกับการเข้าสู่ AEC” โดยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” 6 พฤศจิกายน 2557

รูปที่ 6.2-7 ทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนจังหวัดมุกดาหาร

- พื้นที่ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและทักษะขั้นสูง (Training Center): พัฒนาฝีมือแรงงานและทักษะขั้นสูง เป็นศูนย์อบรมและให้ความรู้ด้านการผลิตเทคโนโลยีที่ทันสมัย ใช้พื้นที่ประมาณ 2,600 ไร่
- พื้นที่นิเวศวิทยาเกษตร (Agricultural Ecology): เน้นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในเมืองและลานกิจกรรมในเมือง เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีพื้นที่รวม 1,130 ไร่
- เมืองสุขภาพ (Health City): ส่งเสริมธุรกิจบริการและสุขภาพ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางสาธารณสุขและ ศูนย์กลางการแพทย์ รองรับการให้บริการระดับอาเซียน

6.2.2 กรอบการพิจารณากิจกรรมเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาข้อเสนอกิจกรรมเป้าหมายต่างๆ ที่นำเสนอมาข้างต้นจะเห็นว่า โดยทั่วไปยังให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น แต่ยังขาดความชัดเจนในรายละเอียดของรูปแบบกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมให้จัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของแต่ละจังหวัด โดยข้อพิจารณาที่สำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบในการคัดเลือกกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีทั้งหมด 4 ด้านดังนี้

- 1) การใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า
- 2) การเชื่อมโยงและไม่ซ้ำซ้อนกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว

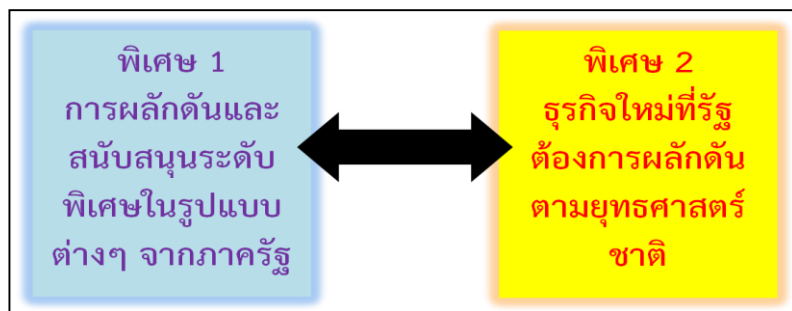
ดังนั้น การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร จะไม่ประสบความสำเร็จ หากยังยึดโยงติดกับแนวความคิดและรูปแบบเดียวกันกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม อีกทั้งสืบเนื่องจากการกำหนดขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้ราคาที่ดินในพื้นที่เป้าหมายใน 3 จังหวัดนี้พุ่งสูงขึ้นกว่าในอดีตมาก จึงยังส่งผลให้ความคุ้มค่าในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีแรงงานเข้มข้นในลักษณะเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปเป็นไปได้ยากกว่าเดิมอย่างมาก

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นเป้าหมายของการศึกษานี้ จะหมายถึงโครงการพัฒนาพื้นที่ขนาดใหญ่แบบบูรณาการที่ต้องอาศัยการพัฒนาในหลายมิติที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ การลงทุนพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ อีกทั้งกิจการที่จะได้รับการส่งเสริมให้ไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะจัดตั้งในลักษณะคลัสเตอร์ (Cluster) ที่มีกิจการหลากหลายประเภทที่เกี่ยวพันกัน เข้ามาอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และมีการร่วมมือและเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างกัน กิจการที่ได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงไม่จำกัดเฉพาะกิจการที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตเท่านั้น แต่จะรวมถึงกิจการด้านการค้าและกิจการด้านบริการอีกด้วย และเมื่อพิจารณาเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้าของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่นำเสนอในหัวข้อที่ 6.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้นควรมีลักษณะ “พิเศษ” ที่แตกต่างจากนิคมอุตสาหกรรมแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

- 1) **สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนจากรัฐบาลที่มีความพิเศษ** เหนือกว่าการลงทุนในพื้นที่อื่นของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ที่ระบุในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 คือ เป็นบริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่นที่จำเป็น เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- 2) **อุตสาหกรรมหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีรูปแบบพิเศษ** แตกต่างจากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ เนื่องจากพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐสูงกว่าพื้นที่อื่น อุตสาหกรรมหรือกิจการเป้าหมายที่จะจัดตั้งในพื้นที่นี้ ซึ่งจะได้รับอานิสงส์จากสิทธิประโยชน์ที่มากกว่ากิจการในพื้นที่อื่นของประเทศ จึงควรเป็นอุตสาหกรรมใหม่หรือกิจการรูปแบบใหม่ที่ประเทศไทยต้องการจะผลักดันให้เกิดขึ้นโดยเร็วภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติ เพราะเป็นอุตสาหกรรมหรือกิจการที่มีความสำคัญอย่างมากต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ของประเทศในระยะยาว

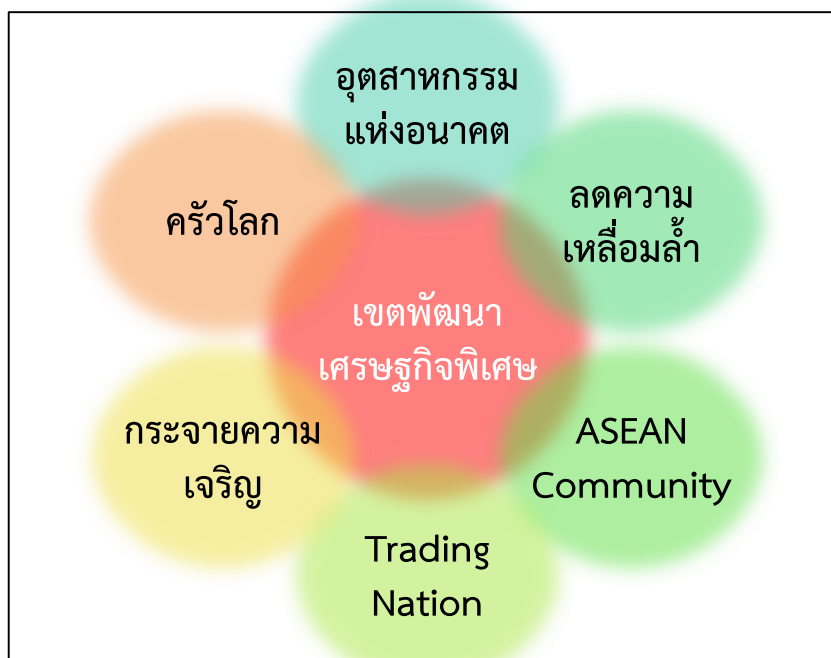
ความพิเศษทั้ง 2 ประการของเขตเศรษฐกิจพิเศษมีเหตุและผลรองรับซึ่งกันและกัน (รูปที่ 6.2-9) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับอุตสาหกรรมหรือกิจการอื่นๆ ที่ตั้งอยู่นอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนในระดับพิเศษที่รัฐจัดให้กับกิจการเป้าหมายภายใต้นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงควรจำกัดให้กับอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่รัฐต้องการให้เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่เป็น

ความหวังของประเทศเหล่านี้ จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่ได้รับแรงสนับสนุนในด้านต่างๆ เป็นกรณีพิเศษจากภาครัฐ โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของการลงทุน

รูปที่ 6.2-9 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิทธิประโยชน์พิเศษและอุตสาหกรรมหรือกิจการประเภทพิเศษ ภายใต้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประสบการณ์โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ยืนยันว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ที่เป็นอนาคตของประเทศ ผลักดันให้เศรษฐกิจประเทศยกระดับไปสู่การพัฒนาที่สูงขึ้น สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนพิเศษที่ถูกออกแบบอย่างชาญฉลาดภายใต้นโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่างๆ ของชาติ โดยประกอบด้วย (รูปที่ 6.2-10)

รูปที่ 6.2-10 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ของชาติ

- ก. **ครัวโลก:** การผลักดันสินค้าอาหารไทยออกสู่ตลาดโลก
 - ข. **อุตสาหกรรมแห่งอนาคต:** การผลักดันอุตสาหกรรมใหม่ที่จะส่งผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านจากประเทศรายได้ปานกลาง สู่ประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงของเอเชีย
 - ค. **การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและการลดความเหลื่อมล้ำ:** การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
 - ง. **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Community):** การแสวงหาโอกาสจากการรวมตัวและร่วมมือกันของชาติอาเซียน
 - จ. **Trading Nation:** การยกระดับขีดความสามารถด้านการค้าและการตลาดของผู้ประกอบการไทย
- **การเชื่อมโยงและไม่ซ้ำซ้อนกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว**

การพัฒนากิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องไม่เป็นการส่งเสริมกิจการที่เป็นคู่แข่งกับธุรกิจเดิมที่มีการประกอบการอยู่แล้วในพื้นที่ เนื่องจากกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษเหนือธุรกิจทั่วไป เพราะฉะนั้น หากส่งเสริมกิจการที่มีความซ้ำซ้อนกับธุรกิจที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ จะทำให้ผู้ประกอบการในพื้นที่เสียเปรียบในการแข่งขันและไม่สามารถอยู่รอดได้ กิจการที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงควรเป็นกิจการใหม่ที่ใช้ประโยชน์จากจุดเด่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงเป็นโซ่อุปทานกับเศรษฐกิจในพื้นที่ เช่น กิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษนำผลผลิตจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

สปป.ลาวมียุทธศาสตร์ที่จะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายแห่งในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัด เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้นในฝั่งไทยและที่จะจัดตั้งขึ้นใน สปป.ลาวไม่ควรเป็นการแข่งขันกันเอง ซึ่งจะทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายเกิดปัญหาในการลงทุน แต่ควรมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยกิจการที่จะได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ควรเป็นกิจการที่ไม่ซ้ำซ้อนกับที่จะเกิดขึ้นในฝั่ง สปป.ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำและใช้แรงงานเข้มข้นไม่เหมาะสมที่จะได้รับการส่งเสริมในพื้นที่ฝั่งไทย เพราะว่าการเข้าไปลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมประเภทนี้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษฝั่ง สปป.ลาว จะมีความได้เปรียบกว่าเข้ามาอยู่ในเขตเศรษฐกิจฝั่งไทย

— การพิจารณาจากอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัด

จากข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ตามที่ได้นำเสนอมาแล้วในบทที่ 4 สามารถสรุปลักษณะเด่นของแต่ละจังหวัดที่ควรนำมาพิจารณาในการคัดเลือกกิจการเป้าหมายดังนี้

1) จังหวัดหนองคาย

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ที่มีประชากรเกือบ 8 แสนคนและมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายแห่ง ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน ท่องเที่ยว และมีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวก สามารถเชื่อมโยงการขนส่งทั้งทางถนน และทางรถไฟ

ด้านการผลิตและการค้า มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ และข้าวโพดหวานที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ยางแท่ง มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาวค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว

ด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่สำคัญ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ วารสาร Modern Maturity ยังจัดลำดับให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 จาก 40 เมืองทั่วโลก ทำให้ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

2) จังหวัดนครพนม

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม จังหวัดนครพนมตั้งอยู่บนปากทางที่สั้นและสะดวกที่สุดในการเชื่อมโยงภาคอีสานของไทยเข้ากับเขตเศรษฐกิจจีนตอนใต้ (หนานหนิงและกวางตุ้ง) โดยเส้นทางนี้จะเชื่อมผ่านเขตเศรษฐกิจสำคัญขนาดใหญ่ที่กำลังพัฒนา (Economic Node) ในภูมิภาคอินโดจีน อาทิเช่น แหล่งทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งผลิตไฟฟ้าใน สปป.ลาวตอนกลาง ท่าเรือน้ำลึกใหม่ในทะเลจีนใต้ (หวู่อ่าง) ที่ สปป.ลาวและเวียดนามให้ความสำคัญ เขตนิคมอุตสาหกรรมเหล็กกล้าเซี่ยงไฮ้ที่ไต้หวันมาลงทุนกว่า 3 แสนล้านบาท เมืองวินห์ที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ในเวียดนามตอนกลาง และฮานอยเมืองหลวงของเวียดนาม โดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 เส้นทาง ได้แก่ R8 R12 ของลาว และ National Highway No. 1 รวมทั้งมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมที่ดีเอื้อความสะดวกด้านการติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ มีสนามบินนครพนม และมีโครงการจัดตั้งศูนย์ขนถ่ายและกระจายสินค้าชายแดน และสถานีต้นทางรถไฟรางคู่ สายนครพนม-บ้านไผ่

ด้านการผลิตและการค้า จังหวัดนครพนมมีศักยภาพการปลูกพืชคุณภาพสูงหลายชนิด อาทิเช่น ข้าวหอมมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิชั้นคุณภาพดีเยี่ยมของนครพนมได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันระดับประเทศถึง 4 ปี) นอกจากนี้ นครพนมมีพรมแดนติดกับแขวงคำม่วนและบอลิคำไซของ สปป.ลาว เป็นแขวงที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ยังขาดแคลนของไทย อาทิ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา เป็นต้น และมีศักยภาพในด้านการประมงน้ำจืด มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่มีมลพิษต่ำเพื่อรองรับผลผลิตทางด้านการเกษตร เช่น โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลา โรงงานแปรรูปข้าวโพดหวาน โรงสีข้าวขนาดใหญ่ โรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับมาตรฐาน และโรงงานยางแท่ง STR 20 เป็นต้น

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดนครพนมมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์แถบลุ่มน้ำโขงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง มีการกำหนดนโยบาย “โจ้วซุงเหมิง” (เดินออกสู่อาเซียน) ของจีน โดยมีการยกประเด็นการพัฒนาเส้นทางนครพนม-หนานหนิงและเมืองฉงจั่วซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของการเข้าสู่จีนใต้ ได้ให้การสนับสนุนสิทธิพิเศษแก่จังหวัดนครพนมด้านความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรม รวมทั้งนโยบายพัฒนาเวียดนามตอนกลาง โดยมีโครงการสำคัญที่มีผลต่อจังหวัดนครพนม คือ การพัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรมถลุงเหล็กกล้าเซินเยืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีมูลค่าการลงทุน 3 แสนล้านบาท และท่าเรือหู่อ่าว ซึ่งเป็นทางออกทะเลที่ใกล้ที่สุดของภาคอีสานบริเวณปลายสุดของถนนหมายเลข R12

3) จังหวัดมุกดาหาร

ด้านทำเลที่ตั้งและระบบคมนาคม จังหวัดมุกดาหารมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เชื่อมโยงกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ตามแผนงานการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกในแนวระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบ GMS และ ACMECS ระหว่างไทย ลาว พม่า และเวียดนาม นอกจากนี้ จากกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement: GMS CBTA) ระหว่างไทย ลาว และเวียดนาม ตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ทั้งนี้ แขวงสะหวันนะเขตเป็นแขวงที่ใหญ่ที่สุดของ สปป.ลาว มีประชากรเกือบ 1 ล้านคน และเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ซึ่งมีอุตสาหกรรมและธุรกิจเข้าไปลงทุนเป็นจำนวนมาก ทำให้มุกดาหารอยู่ในฐานะเมืองหน้าด่านหรือประตูออกสู่ทะเลจีนใต้ และเป็นศูนย์กลาง (Hub) ในการกระจายสินค้าผ่าน สปป.ลาวและเวียดนามตามเส้นทางหมายเลข 9 ไปยังท่าเรือดานังและขึ้นเหนือผ่านเมืองวินท์-ฮานอย เข้าสู่จีนตอนใต้ที่หนานหนิงที่เป็นเมืองศูนย์กลาง ฐานโลจิสติกส์ ฐานธุรกิจการค้า และฐานการผลิตแปรรูประดับภูมิภาค สำหรับความร่วมมือระหว่างจีน-อาเซียน

ด้านการผลิตและการค้า จังหวัดมุกดาหารเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย ปศุสัตว์ และประมง มีโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร มีตลาดอินโดจีนเป็นแหล่งรวมสินค้านำเข้าจากนานาประเทศ รวมทั้งมีสินค้าพื้นเมืองของมุกดาหารจำหน่าย ทั้งในลักษณะค้าปลีกและค้าส่ง

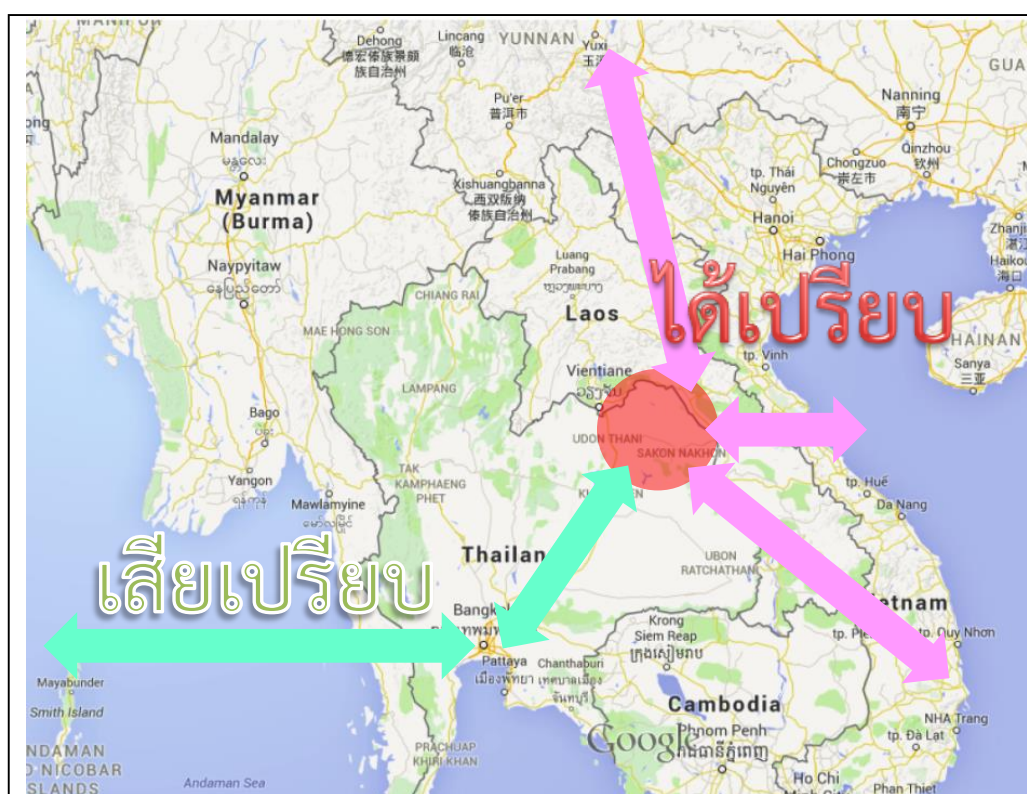
ด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดมุกดาหารได้ดำเนินการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองแฝดสาม ระหว่างมุกดาหาร-สะหวันนะเขต (สปป.ลาว)-กวางตริ (เวียดนาม)-ฉงจั่ว (จีน) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ นอกจากนี้ ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์อันดีกัน รวมทั้งมีขนบธรรมเนียมประเพณีและการสื่อสาร (ภาษา) คล้ายกัน (มุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต)

— การคำนึงถึงความได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ชายแดน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร เมื่อเปรียบเทียบกับการพัฒนาในพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศนั้น มีทั้งความได้เปรียบและเสียเปรียบ

ในคราวเดียวกัน (รูปที่ 6.2-11) โดยในแง่ของความได้เปรียบ การประกอบการในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด จะมีข้อได้เปรียบที่เห็นได้ชัดอยู่ 2 ประการ ได้แก่

- สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบที่อาจขาดแคลนในประเทศไทย แต่หาได้ง่ายกว่าในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น แหล่งแร่ธาตุใน สปป.ลาว เป็นต้น
- เนื่องจากพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัดเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 แห่งที่ 2 และแห่งที่ 3 จึงถือได้ว่ามีทำเลที่ตั้งและโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งที่อำนวยความสะดวกแก่การส่งออกสินค้าที่ผลิตได้ไปจำหน่ายยังตลาดในประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวก คือ ตลาดใน สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมณฑลตอนใต้ของจีน ซึ่งเป็นตลาดเกิดใหม่ที่มีแนวโน้มเติบโตสูงในอนาคต แม้ในปัจจุบันจะยังมีระดับของการบริโภคค่อนข้างต่ำก็ตาม

รูปที่ 6.2-11 ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ศึกษาในมุมมองด้านโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ

แต่ในขณะเดียวกัน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัด จะมีความเสียเปรียบในแง่ที่ว่าพื้นที่เหล่านี้ ตั้งอยู่ห่างจากประตู (Gateway) การส่งออกหลักของไทยที่จะเชื่อมโยงกับตลาดสำคัญของโลก เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ทำให้การส่งออกสินค้าจากเขตเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดนี้ มีต้นทุนโลจิสติกส์สูงกว่าการส่งออกจากพื้นที่อื่นของประเทศที่ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือหรือสนามบินที่เป็นประตูการส่งออกของไทย ความเสียเปรียบในประเด็นนี้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังการไม่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ดังนั้น กิจกรรมเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษของ 3 จังหวัดชายแดนด้านนี้ คือ กิจกรรมที่มีลูกค้าหรือตลาดหลักอยู่ใน สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ หรือเป็นกิจกรรมที่ใช้ปัจจัยการผลิตในพื้นที่เป็นหลัก และผลิตสินค้าที่มีสัดส่วนมูลค่าสินค้าต่อต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำ เพื่อลดผลกระทบจากความเสียหายเปรียบด้านโลจิสติกส์ในการที่จะส่งสินค้าออกไปขายยังตลาดสำคัญของโลก

— การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีมิติที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัด

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีขอบเขตที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัดในมิติที่สำคัญต่างๆ ดังนี้ (ตารางที่ 6.2-4)

ตารางที่ 6.2-4 สรุปความแตกต่างระหว่างการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับแผนพัฒนาจังหวัด

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	แผนพัฒนาจังหวัด
คำนึงถึงทั้งประโยชน์ระดับประเทศและระดับจังหวัด	คำนึงถึงประโยชน์ระดับจังหวัดเป็นสำคัญ
สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์จังหวัด	สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดเป็นหลัก
อาศัยศักยภาพทั้งจากต่างประเทศ นอกจังหวัด และในจังหวัด	อาศัยศักยภาพในจังหวัดเป็นหลัก
มีบริบทระหว่างประเทศสูง	มีบริบทภายในจังหวัด
พัฒนาแบบก้าวกระโดด	พัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป

- **ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา:** การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษควรคำนึงถึงการสร้างประโยชน์ให้เกิดกับการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมทั้งประเทศ ควบคู่ไปกับที่จะเกิดกับพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาและการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงต้องยึดโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์จังหวัด
- **ศักยภาพในการพัฒนา:** เนื่องจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจมุ่งเน้นอุตสาหกรรมที่มีความก้าวหน้าหรือที่เป็นอนาคตของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเงินทุน เทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญจากทุกภาคส่วน ทั้งในต่างประเทศ ในประเทศ และในพื้นที่
- **บริบทของการพัฒนา:** ผลักดันให้ไทยมีบทบาทที่สูงขึ้นในห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ (International Supply Chain) เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลก
- **ระดับของการพัฒนา:** ตามที่ได้นำเสนอมาแล้ว เขตเศรษฐกิจพิเศษควรใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น การผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดมากกว่าแบบค่อยเป็นค่อยไป

6.3 รูปแบบกิจกรรมเป้าหมายที่เสนอแนะ

เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษควรถูกออกแบบให้เป็นพื้นฐาน (Platform) ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาในรูปแบบของ “เครือข่ายวิสาหกิจหรือคลัสเตอร์” ซึ่งเป็นกลุ่มของธุรกิจ

ที่มีการเชื่อมโยงกันและเสริมซึ่งกันและกันทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน มาร่วมประกอบการในพื้นที่ใกล้เคียงกัน โดยธุรกิจที่มีการเชื่อมโยงกันจะมีทั้งที่ลงทุนโดยนักลงทุนจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการในประเทศ และผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยประกอบด้วย วิสาหกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม จะทำให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ภายใต้กรอบการพิจารณาทั้ง 5 ด้าน ตามที่นำเสนอในหัวข้อที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ควรให้ความสำคัญกับการสร้างคลัสเตอร์หรือเครือข่ายใน 3 รูปแบบกิจการ ดังนี้

- **กิจการด้านการค้า:** ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน เป็นแนวความคิดที่ต่อยอดจากตลาดอินโดจีนในจังหวัดมุกดาหาร
- **กิจการด้านการท่องเที่ยว:** ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน เป็นแนวความคิดที่พัฒนาบนพื้นฐานของการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ และการที่ถูกจัดให้เป็นเมืองนำอยู่ของจังหวัดหนองคาย และจังหวัดนครพนม
- **กิจการด้านการผลิต:** อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ เป็นแนวความคิดที่ใช้ประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสินค้าเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด รวมถึงพื้นที่ข้างเคียงใน สปป.ลาว

โดยมีรายละเอียดของแต่ละกิจการเป้าหมาย ดังนี้

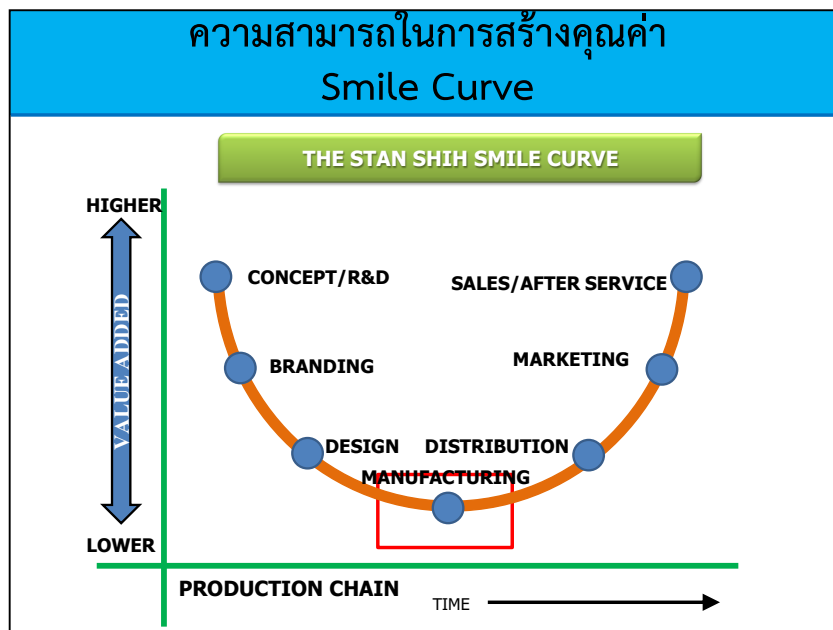
6.3.1 ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน

6.3.1.1 กรอบความคิด

กรอบความคิดหนึ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดตำแหน่งและรูปแบบในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลก คือ ทฤษฎี Value Chain หรือ Smile Curve ที่นำเสนอโดยนาย Stan Shih อดีตผู้บริหารของบริษัท ACER (รูปที่ 6.3-1) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าธุรกรรมตลอดห่วงโซ่การค้ายุคใหม่สามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินการและความรับผิดชอบออกเป็นหลายขั้นตอนหลัก เริ่มตั้งแต่การวิจัยและพัฒนา การออกแบบและการสร้างตราสินค้า การผลิต การตลาดและการกระจายสินค้า การขายและบริการหลังการขาย โดยธุรกิจที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุดจะเป็นธุรกิจที่รับผิดชอบในขั้นตอนที่อยู่ทั้ง 2 ปลายของ Smile Curve คือ

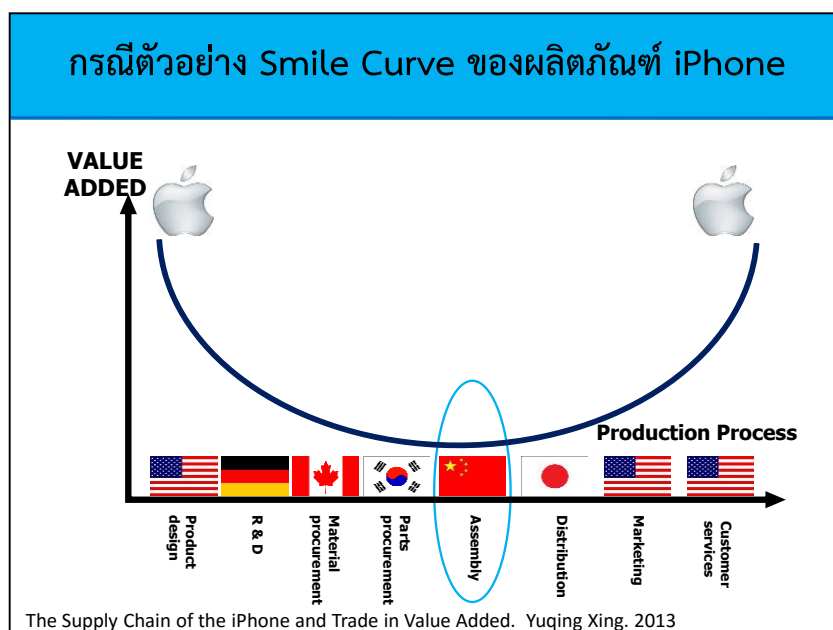
- 1) การออกแบบ วิจัย และสร้างแบรนด์ และ
- 2) การกระจายสินค้า การตลาด และบริการหลังการขาย

ส่วนผู้รับจ้างผลิตในลักษณะ OEM ที่ไม่มีตราและช่องทางการจัดจำหน่ายของตนเอง กลับเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ต่ำที่สุด

รูปที่ 6.3-1 ความแตกต่างของความสามารถในการสร้างคุณค่าตามทฤษฎี Smile Curve

ดังตัวอย่างกรณีของผลิตภัณฑ์ iPhone โดยบริษัท Apple Inc. เป็นทั้งผู้ออกแบบและจัดจำหน่าย และมีการผลิตชิ้นส่วนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในประเทศต่างๆ เช่น เยอรมัน แคนาดา และเกาหลีใต้ เป็นต้น ในขณะที่ผู้ผลิตในจีนทำหน้าที่เพียงรับจ้างประกอบชิ้นส่วนต่างๆ ที่ผลิตโดยประเทศอื่น บริษัท Apple จะได้รับผลประโยชน์เกือบร้อยละ 60 ของมูลค่า iPhone ในขณะที่ผู้ประกอบชิ้นส่วนในจีนจะได้รับผลประโยชน์จากค่าจ้างผลิต คิดเป็นเพียงประมาณ ร้อยละ 2 ของมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ เท่านั้น (รูปที่ 6.3-2)

ที่มา: ดัดแปลงจากบทความ The Supply Chain of the iPhone and Trade in Value Added โดย Yuqing Xing 2013

รูปที่ 6.3-2 กรณีตัวอย่าง Smile Curve ของผลิตภัณฑ์ iPhone

แนวความคิดของการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนเป็นความพยายามที่จะผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจไทยที่เคยอาศัยความสามารถในการผลิตแบบรับจ้างผลิต (OEM) ที่ใช้แรงงานเข้มข้น มาสู่ระบบเศรษฐกิจที่อาศัยความสามารถในการควบคุมช่องทางจัดจำหน่าย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในตำแหน่งปลายด้านขวาของ Smile Curve ด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่เป็นประตู (Gateway) ในการระบายผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจ OTOP ของไทยสู่ตลาดโลก และเป็นศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน หรือคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อก้าวไปสู่การเป็นชาติการค้าในภูมิภาคและระดับโลก โดยเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ล่าสุดของไทยที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ “Trading Nation” เป็นศูนย์กลางทางการค้าและตัวแทนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ภายใต้นโยบายการค้าระหว่างประเทศที่ขับเคลื่อนโดยกลยุทธ์ทางการค้าตามความเชี่ยวชาญและความสามารถของประเทศ มองตลาดโลกเป็นเป้าหมายบนพื้นฐานของการสร้างขีดความสามารถและความชำนาญด้านการตลาด การจัดหาทรัพยากร แหล่งสินค้า และบริการจากทุกที่ทั่วโลก และการจัดการธุรกรรมการค้าและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

— ตัวต้นแบบ (ตลาดอู่)

รูปแบบในการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนเกิดจากความคิดที่ต่อยอดจากประสบการณ์ความสำเร็จที่เกิดกับตลาดค้าส่งอู่ (Yiwu) ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าส่งและกระจายสินค้าเบ็ดเตล็ด (Small Commodity) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยการรับรองจากสหประชาชาติและธนาคารโลก

อู่เป็นเมืองขนาดเล็กในมณฑลเจ้อเจียง ตั้งอยู่ใกล้ชายฝั่งทางตะวันออกของจีน ห่างจากเซี่ยงไฮ้ประมาณ 300 กม. ในปี พ.ศ.2553 มีประชากรประมาณ 2 ล้านคน มีพื้นที่ทั้งหมด 1,105 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบัน อู่ได้กลายเป็นตลาดขายส่งสินค้าเบ็ดเตล็ดนานาชาติที่มีพื้นที่ในศูนย์ขายส่งสินค้ารวมกว่า 4 ล้านตารางเมตร มีร้านค้าส่งมากกว่า 6 หมื่นร้าน รองรับความต้องการของลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เข้าไปซื้อสินค้าแล้วนำไปจำหน่ายต่อ จัดส่งสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศปีละกว่า 500,000 TEU

ปัจจุบัน ภายในเมืองอู่มีตลาดขนาดใหญ่ 7 แห่ง ได้แก่ ตลาดหวงหยวน ตลาดปินหวาง และตลาดการค้าระหว่างประเทศอีก 5 แห่ง ดังนี้⁸⁵

- 1) ตลาดหวงหยวน (Huangyuan) เปิดบริการปี พ.ศ. 2535 ประกอบด้วยร้านค้าจำนวน 16,000 ร้าน บนพื้นที่ 160,000 ตารางเมตร ค้าขายสินค้าต่างๆ กว่า 100,000 ชนิด ประกอบด้วยเครื่องใช้ไฟฟ้า นาฬิกา เข็ม ด้าย เครื่องเขียน และสินค้าในชีวิตประจำวัน เช่น กระเป๋า และชุดกันฝน เป็นต้น

⁸⁵ เมืองอู่—ตลาดขายส่งสินค้าเบ็ดเตล็ดที่ใหญ่ที่สุดของโลก.[ออนไลน์].2558.แหล่งที่มา:
http://thai.cri.cn/247/2011/03/15/242s184854.htm และ
www.tradelogistics.go.th/download/file/1946024b.pdf

- 2) ตลาดปิ่นหวาง (Binwang) เปิดบริการปี พ.ศ. 2535 ครอบคลุมพื้นที่ 320,000 ตารางเมตร มีร้านค้ากว่า 9,000 ร้าน โดยแบ่งเป็น 5 โซน ตามประเภทสินค้า ตลาดแห่งนี้ จะเน้นสินค้าประเภทสิ่งทอ เช่น เนคไท ชุดชั้นใน ผ้าเช็ดตัว เครื่องนอน เครื่องครัว และเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น
- 3) ตลาดการค้าระหว่างประเทศแห่งแรก เปิดอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 มีพื้นที่อาคาร 340,000 ตารางเมตร มีร้านค้าประมาณ 9,000 ร้าน ชั้น 1 จำหน่ายสินค้าประเภทดอกไม้และของเล่น ชั้น 2 จำหน่ายสินค้าเครื่องประดับ งานศิลปะ และงานประดิษฐ์ ชั้น 3 ศูนย์ร้านผู้ผลิต และชั้น 4 เป็นศูนย์จัดหาข้อมูลสำหรับบริษัทต่างประเทศ
- 4) ตลาดการค้าระหว่างประเทศแห่งที่ 2 เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2547 มีพื้นที่ 600,000 ตารางเมตร มีร้านค้า 8,000 ร้าน ชั้น 1 จำหน่ายสินค้าประเภท กระเป๋า ร่มและเสื้อกันฝน ชั้น 2 จำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ประดับยนต์ ชั้น 3 จำหน่ายสินค้า เครื่องครัว สุขภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดเล็ก อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ นาฬิกา ชั้น 4 ศูนย์กลางธุรกิจและบริการอื่นๆ และชั้น 5 เป็นศูนย์บริการการค้าต่างประเทศ ภายในตลาดแห่งนี้ มีสำนักอุตสาหกรรมการพาณิชย์ สำนักงานภาษีอากร สถานีตำรวจ ธนาคาร ร้านอาหาร ไปรษณีย์ และโทรคมนาคม
- 5) ตลาดการค้าระหว่างประเทศแห่งที่ 3 มีพื้นที่ภายในอาคาร 460,000 ตารางเมตร มีร้านค้า 7,000 ร้าน จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม กีฬา เครื่องสำอาง แว่นตา ชิป อีกทั้งยังเป็น ศูนย์กลางอุปกรณ์เครื่องปรับอากาศ ระบบบรอดแบนด์ TV บริการแบบครบวงจร รวมทั้งการขนส่งที่ทันสมัย ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ บริการการเงิน ที่พัก อาหาร และความบันเทิงต่างๆ
- 6) ตลาดการค้าระหว่างประเทศแห่งที่ 4 เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2552 มีพื้นที่ 108,000 ตารางเมตร มีร้านค้ากว่า 16,000 ร้าน จำหน่ายสินค้าใช้ประจำวัน เช่น รองเท้า เข็มขัด ชุดชั้นใน นอกจากนี้ ยังมีบริการต่างๆ เช่น ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ และโลจิสติกส์ แหล่งบันเทิง เช่น โรงภาพยนตร์ 4 มิติ ตลาดการค้าระหว่างประเทศออกแบบด้วยระบบเทคโนโลยีขั้นสูง ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ระบบโทรทัศน์ LCD พลังงานแสงอาทิตย์ โดยเป็นตลาดขายส่งที่มีเทคโนโลยีทันสมัยและเป็นสากลที่สุดของจีน
- 7) ตลาดการค้าระหว่างประเทศแห่งที่ 5 เป็น Imported Communities Mall เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2554 รวบรวมสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ โดยมีสินค้ากว่า 20,000 รายการ จากอย่างน้อย 55 ประเทศทั่วโลก

ความสำเร็จของตลาดอู่ไม่ไห้เกิดขึ้นภายในชั่วข้ามคืน โดยเริ่มจากการเป็นตลาดค้าขายท้องถิ่นในลักษณะแบกะดิน ต่อมาในปี ค.ศ. 1983 รัฐบาลท้องถิ่นได้จัดระเบียบการค้าขายด้วยการสร้างพื้นที่รองรับร้านค้าจำนวน 700 ร้าน (รูปที่ 6.3-3) ต่อมาทำการจัดสร้างเพิงให้กับร้านค้า (รูปที่ 6.3-4) จนกลายเป็น ศูนย์กลางการค้าที่ทันสมัยในปัจจุบัน (รูปที่ 6.3-5) โดยกลยุทธ์หลักที่รัฐบาลมณฑลได้นำมาพัฒนาเมืองอู่ประกอบด้วย 5 แนวทาง คือ

- 1) การกำหนดตำแหน่งศูนย์กลางการค้าส่งระหว่างประเทศ (International Trade Center) สำหรับสินค้าขนาดเล็ก (Small Commodity) ภายใต้กลยุทธ์ Building the City by Prospering Commerce โดยยกระดับการดำเนินการจาก Humble Trade Market เป็น Modern Trade Market และเป็น International Trade Center ตามลำดับ

- 2) การเพิ่มปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นองค์ประกอบให้ตลาดสามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ทันสมัย โดยการเร่งพัฒนาการบริการทางการค้า โลจิสติกส์ และสถาบันการเงิน รวมทั้งธุรกิจประกันภัยเพื่อรองรับธุรกิจการค้าในอู่ ปัจจุบันมีธุรกิจการบริการมากกว่า 90,000 ธุรกิจในเมืองอู่ และมีพนักงานมากกว่า 500,000 คนที่ทำงานเกี่ยวกับการบริการธุรกิจ
- 3) การเชื่อมโยงการค้ากับอุตสาหกรรม โดยเน้นอุตสาหกรรมที่อู่สามารถผลิตได้เอง ไม่ว่าอุตสาหกรรมนั้น จะขาดแคลนวัตถุดิบหรือโครงสร้างอุตสาหกรรมไม่แข็งแรง ก็สามารถรวบรวมนำมาพัฒนาเชื่อมโยงกับการค้าให้แข็งแกร่ง โดยเริ่มจากอุตสาหกรรมขนาดย่อม (Small Commodities) พัฒนามาเป็นโรงงานอุตสาหกรรม (Manufacturing Industry) และพัฒนารูปแบบโรงงานอุตสาหกรรมสำหรับผลิตสินค้าขนาดย่อม รวมตัวกันเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมในศูนย์การค้าส่งเมืองอู่ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมากกว่า 16,000 ราย

ที่มา: Yiwu Market [Online]. Available from: www.yiwu-market-guide.com/yiwu-market-history.html

รูปที่ 6.3-3 แผงร้านค้าในตลาดอู่ยุคแรกเริ่ม

ที่มา: Yiwu Market [Online]. Available from: www.yiwusourcingagent.com/2011/11/07/yiwu-market-history/

รูปที่ 6.3-4 เฟิงร้านค้าในตลาดอู่

ที่มา: Yiwu market. [Online]. Available from: https://www.wikiwand.com/en/Yiwu_market

รูปที่ 6.3-5 ตลาดอู่ในปัจจุบัน

- 4) มองหาการตลาดแบบ Global Market โดยตั้งกลยุทธ์การตลาดระหว่างประเทศ (Internationalization) ปัจจุบันสามารถส่งออกสินค้ามากกว่า 215 ประเทศทั่วโลก และมีนักธุรกิจต่างชาติ รวมถึงบริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งสำนักงานดำเนินธุรกิจมากกว่า 3,000 บริษัท ที่เมืองอู่
- 5) พัฒนาดูแลรักษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและสังคมทั้งในเมืองและชนเมือง โดยมีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

รวมถึงการพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น การก่อสร้างบ้านที่อยู่อาศัย โรงพยาบาล สาธารณสุข ให้การศึกษาแก่ผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ และทำงานในอู่ เป็นต้น

นอกจากกลยุทธ์ในการดำเนินการข้างต้น เมืองอู่ยังได้ให้สิทธิประโยชน์ที่น่าสนใจแก่ชาวต่างชาติที่เข้ามาพักอาศัยและทำการค้าในเมืองอู่ เพื่อเปิดการค้ากับต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ด้วยความร่วมมือกันระหว่างบริษัทประกันชีวิตจีน กลุ่มบริษัทตลาดค้าส่งสินค้าเบ็ดเตล็ดเมืองอู่ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอู่ นักธุรกิจต่างชาติที่อาศัยอยู่ในเมืองอู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการประกันอุบัติเหตุวงเงิน 200,000 หยวน และประกันค่ารักษาพยาบาลที่เกิดจากอุบัติเหตุในวงเงิน 20,000 หยวน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 2010 เป็นต้นไป โดยกลุ่มบริษัทตลาดค้าส่งสินค้าเบ็ดเตล็ดเมืองอู่จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าว สิทธิประโยชน์ดังกล่าวยังครอบคลุมถึงพ่อค้าชาวฮ่องกง ไต้หวัน มาเก๊า และชาวจีนโพ้นทะเลที่พำนักอยู่ในเมืองอู่ด้วย เป็นผลให้มีชาวต่างชาติพำนักอาศัยอยู่ที่อู่กว่า 10,000 คน

— ปัจจัยสู่ความสำเร็จของตลาดอู่

- 1) ความกล้าในการคิดนอกกรอบและสร้างความแตกต่างจากส่วนอื่นๆ ของประเทศ และกล้าเสี่ยงที่จะเริ่มทำการค้าขายในระบบตลาดอย่างจริงจังก่อนพื้นที่อื่นในประเทศ หลังการเปิดประเทศในปี ค.ศ. 1980 ทั้งนี้ ก่อนหน้านั้น ในยุคแรกเริ่มที่ประเทศจีนถูกปกครองภายใต้ปรัชญาของพรรคคอมมิวนิสต์ รัฐบาลจะเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ทุกอย่างและจัดสรรให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน การซื้อขายแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันผ่านการค้าขายโดยตรงซึ่งเป็นพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมจึงเป็นสิ่งต้องห้าม ดังนั้น การดำรงกิจกรรมทางการตลาดและระบบการค้าขายในช่วงเวลาดังกล่าว ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1963 จำเป็นต้องอาศัยความกล้าหาญอย่างมากทั้งในส่วนของผู้ประกอบการท้องถิ่นและเอกชนท้องถิ่นที่มีจิตวิญญาณของการเป็นนักธุรกิจ
- 2) ความชาญฉลาดในการถกฉวยประโยชน์จากที่ได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่เคยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางบกที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกกับพื้นที่ภายในพื้นที่ทวีปของประเทศ โดยเปลี่ยนผ่านจากการที่มีบทบาทเป็นเพียงช่องทางผ่านของสินค้า ผันตัวเองเป็นชุมทางการค้าแทน
- 3) ความพยายามพัฒนาตนเองและยกระดับคุณค่าของตนเองให้สูงขึ้นตลอดเวลา ทั้งในความสามารถทางการค้าควบคู่ไปกับความสามารถทางการผลิต โดยเริ่มจากเมืองเกษตรกรรมเล็กๆ ที่ค่อนข้างยากจนที่ชาวบ้านทำการค้าขายเฉพาะในช่วงนอกฤดูการทำไร่ทำนามาเป็นตลาดค้าส่งที่เน้นการค้าขายสินค้าเบ็ดเตล็ดท้องถิ่นรองรับลูกค้าและตลาดในประเทศ จนยกระดับขีดความสามารถในการบริหารธุรกรรมการค้าแบบครบวงจรตอบสนองความต้องการของตลาดทั่วโลก จากความสามารถในการผลิตเพียงสินค้าพื้นฐาน แต่ด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างนวัตกรรมและความเป็นเลิศในการผลิตสินค้า และความพยายามในการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยภายใต้เครื่องหมายการค้าของตนเอง และสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก
- 4) ความหลากหลายของสินค้าที่มีมากกว่า 1.7 ล้านชนิด และการเป็นที่ชุมนุมของผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากจากทั่วโลก เป็นแม่เหล็กดึงดูดให้ทั้งผู้ผลิตหรือผู้ขาย และลูกค้าหรือผู้ซื้อ ต่างอยากจะได้เส้นทางเข้ามา

— รูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย

ในช่วงปี พ.ศ. 2554 ได้เคยมีความพยายามโดยกลุ่มธุรกิจจากมณฑลยูนนานที่จะนำ “อี้อูโมเดล” มาสร้างศูนย์กระจายสินค้าจีน ภายใต้โครงการ “ไซน่า ซีตี้ คอมเพล็กซ์” ที่กรุงเทพมหานคร บริเวณถนนบางนา-ตราด บนพื้นที่ขนาด 7 แสนตารางเมตร โดยแบ่งการลงทุนเป็น 3 ระยะ ระยะละ 15,000 ล้านบาท ก่อสร้างเป็นคอมเพล็กซ์ รองรับร้านค้าได้ถึง 15,000 ร้าน แบ่งเป็นพื้นที่จำหน่ายสินค้าระดับกลางลงมา โดยเป็นสินค้าไทยร้อยละ 30 และสินค้าจีนร้อยละ 70 จำหน่ายสินค้า รวมถึงที่อยู่อาศัย และอาคารสำนักงาน ซึ่งตามแผนเดิมจะเริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. 2554 และแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2556 อย่างไรก็ตาม แนวความคิดนี้ ถูกยกเลิกไปในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ตาม เราสามารถนำแนวทางตาม “อี้อูโมเดล” มาปรับใช้ประโยชน์ เพื่อผลในการสร้างประตู (Gateway) ในการกระจายสินค้าที่ผลิตโดยผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการอาเซียน แทนที่จะเป็นสินค้าจีน ด้วยการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าให้เป็นศูนย์กลางการค้าของอาเซียน อำนาจความสะดวกให้ผู้ประกอบการทั้งไทยและชาติในอาเซียนเข้ามาตั้งร้านค้าแสดงและจำหน่ายสินค้าภายในศูนย์ฯ เสริมบทบาทการเป็นศูนย์กลางการค้าของไทยในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงเป็นการดำเนินตามนโยบาย Trading Nation ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

- เป็นศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นชาติการค้าในภูมิภาคและระดับโลก
- มีนโยบายทำการค้าระหว่างประเทศ โดยมีการกำหนดกลยุทธ์ทางการค้าตามความเชี่ยวชาญและความสามารถของประเทศ มองตลาดโลกเป็นตลาดเป้าหมาย และมีความสามารถจัดหาทรัพยากรได้จากทุกที่ทั่วโลก
- เป็นศูนย์กลางทางการค้าและตัวแทนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย มีความรู้ ความชำนาญด้านการตลาด การจัดหาแหล่งสินค้าและบริการ ความชำนาญการค้าระหว่างประเทศ มีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย และระบบการขนส่งมีความน่าเชื่อถือ

รูปที่ 6.3-6 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดเป้าหมาย โดยมีศูนย์กลางและการประกอบการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โลจิสติกส์ การเงิน การประกันภัย และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

รูปที่ 6.3-6 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน

6.3.1.2 ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจ

ประกอบด้วย พื้นที่แสดงและจำหน่ายสินค้า และกิจการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่การค้า และผู้ประกอบการที่เข้ามาทำธุรกิจในศูนย์ฯ เช่น

- อาคารแสดงและจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นหัวใจของศูนย์ฯ พื้นที่ของอาคารจะถูกแยกเป็นสัดส่วนตามหมวดหมู่ของสินค้า
- บริการด้านโลจิสติกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้า
- สถาบันทางการเงิน
- ธุรกิจประกันภัย
- ศูนย์ประชุม อบรม และสัมมนา
- สำนักงาน
- ร้านอาหาร
- สถานบันเทิง
- สถานพยาบาล
- โรงแรมและที่พักอาศัย เพื่อการพำนักรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

6.3.1.3 ปัจจัยนำเข้า

จากเป้าประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ เพื่อให้เป็นประตูตลาดโลกสำหรับสินค้าไทย สินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในศูนย์ฯ จะเป็นสินค้าที่มีคุณภาพที่ผลิตโดย SME และ OTOP ของไทยที่อยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

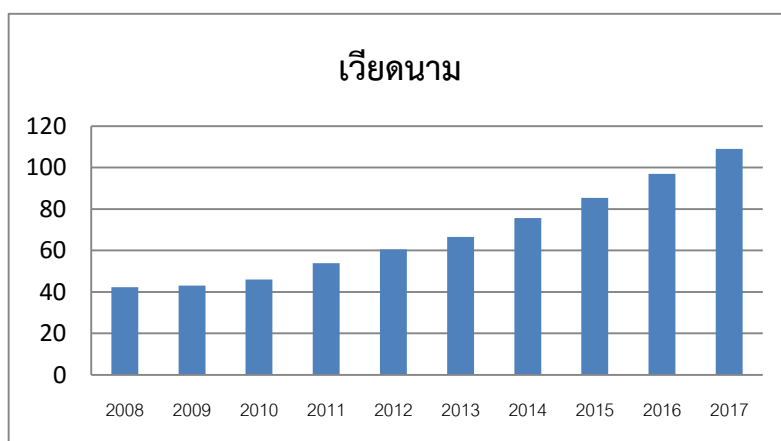
อย่างไรก็ดี ผลสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์ฯ จะขึ้นอย่างมากกับความสามารถในการสรรหาสินค้าที่มีคุณภาพและมีความหลากหลาย ดังนั้น ศูนย์ฯ ควรเปิดโอกาสให้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงที่ผลิตโดยผู้ประกอบการใน สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ เข้ามาจำหน่ายในศูนย์ฯ ได้ โดยในเบื้องต้น สัดส่วนที่คิดว่าจะเหมาะสม คือ จำหน่ายสินค้าไทย ร้อยละ 50 และสินค้าจากประเทศอื่นๆ อีกร้อยละ 50

เพื่อดึงดูดลูกค้า สินค้าที่นำมาจำหน่ายควรได้รับการสรรหาอย่างรอบคอบ โดยสินค้ากลุ่มเป้าหมาย คือ สินค้าที่มีคุณภาพมีราคาอยู่ในระดับกลางลงมา สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของตลาดที่เป็นเป้าหมาย ระยะแรกของการดำเนินงานของศูนย์ฯ คือ ผู้ประกอบการจาก สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ ซึ่งสินค้าเป้าหมายนี้ จะเป็นสินค้ากลุ่มเดียวกับที่จำหน่ายในตลาดอู่

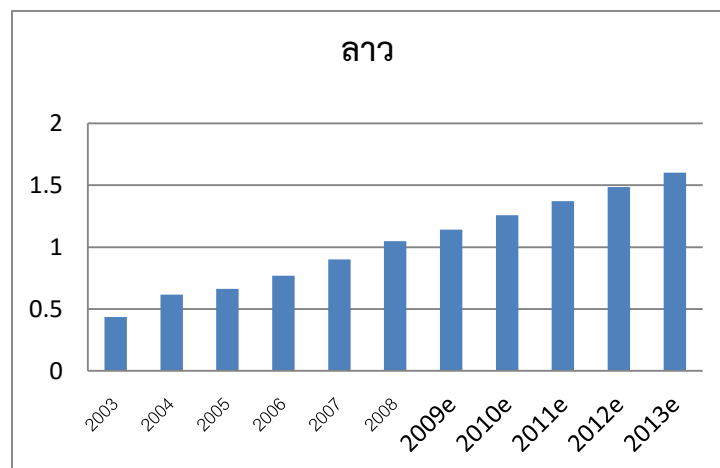
6.3.1.4 ลูกค้าย่อยเป้าหมาย

จากการที่ศูนย์ฯ จะตั้งอยู่บริเวณชายแดนไทย-สปป. ลาว ลูกค้าย่อยเป้าหมายในระยะเริ่มต้นของการเปิดให้บริการ คือ นักธุรกิจจาก สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ ที่จะเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดของตนอีกทอดหนึ่ง

ในปี พ.ศ. 2554 สปป. ลาว กัมพูชา และเวียดนามมีมูลค่าของตลาดค้าปลีกและค้าส่ง รวมประมาณ 60.21 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งสูงกว่ามูลค่าค้าปลีกของไทยที่เท่ากับ 1.4 ล้านล้านบาท โดยตลาดค้าปลีกของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม มีมูลค่า 1.37 4.94 และ 53.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ และมีแนวโน้มที่จะขยายในระดับที่สูง ทั้งนี้ ช่วงปี พ.ศ. 2552-2554 การบริโภคภาคเอกชนในกัมพูชามีการขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 10 ต่อปี ในขณะที่ตลาดการค้าในเวียดนามและ สปป.ลาวต่างก็มีอัตราการเติบโต เฉลี่ยร้อยละ 9 ต่อปี ในช่วงปี ค.ศ. 2008-2013 (รูปที่ 6.3-7 และรูปที่ 6.3-8)

รูปที่ 6.3-7 มูลค่าตลาดการค้าในเวียดนาม (พันล้านเหรียญสหรัฐ)

รูปที่ 6.3-8 มูลค่าตลาดการค้าในลาว (พันล้านเหรียญสหรัฐ)

6.3.1.5 กลไกขับเคลื่อน

- การเป็นเขตปลอดอากร
- ความสะดวกในการผ่านพิธีการศุลกากรและการตรวจปล่อยสินค้า

6.3.1.6 ประโยชน์

ศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียนตามรูปแบบที่นำเสนอ จะทำให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

1) ประเทศ

- เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการค้า (Trade Infrastructure) ขยายช่องทางและเปิดโอกาสของสินค้าไทยในการรุกเข้าไปในตลาดอาเซียนและตลาดโลก
- สร้างอำนาจการต่อรองและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเด่นๆ ของไทยที่ผลิตโดย SME และ OTOP
- แหล่งข้อมูลด้านการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคของประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาทิศทางของอุตสาหกรรมไทยให้ตอบสนองความต้องการของตลาดสินค้าอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

2) ท้องถิ่น

- มีผู้มาเยือนและนักท่องเที่ยว ทั้งในประเทศ จากชาติอาเซียน และภูมิภาคอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น
- ธุรกิจท้องถิ่นได้ประโยชน์ เช่น SME โรงแรม ร้านค้า และการบริการ
- ธุรกิจการค้าที่เกิดขึ้นในศูนย์ฯ จะเป็นตัวอย่างและประสบการณ์ที่ผลักดันให้คนในพื้นที่มีความตื่นตัวและสนใจที่จะยกระดับทักษะและความสามารถในการค้าของตนเอง

6.3.2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

6.3.2.1 กรอบความคิด

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่น่าเสนอนี้ เป็นแนวความคิดที่ผนวกกระแสสังคมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 3 กระแส คือ

- กระแสประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- กระแสอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม

1) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Community) เกิดจากปณิธานที่จะรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งและมั่นคงของชาติอาเซียน 10 ประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถทางการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงและในเวทีระหว่างประเทศ และสร้างชุมชนที่มีความแข็งแกร่งและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ผ่านความร่วมมือใน 3 เสาหลัก (รูปที่ 6.3-9) คือ

รูปที่ 6.3-9 เสาหลักของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) เป็นความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง มีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน เพื่อประเทศกลุ่มสมาชิกได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย
- 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) เป็นการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้
- 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) เป็นความร่วมมือภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรม ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อให้อาเซียนเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน

ทั้งนี้ การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีความก้าวหน้าและมีรายละเอียดของการดำเนินงานมากกว่าการรวมตัวกันในอีก 2 ด้านที่เหลือ ขาดสมาชิกอาเซียนจึงควรเร่งสร้างความร่วมมือกันทางด้านการเมืองและความมั่นคง และด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) และได้รับการรับรองในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552 โดยแผนงานประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
- 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
- 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

โดยในส่วนของแผนงานด้านการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

องค์ประกอบย่อย	หน่วยงานปฏิบัติ ⁸⁶
ส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน และความรู้สึกของการเป็นประชาคม	— กรมประชาสัมพันธ์ — กระทรวงวัฒนธรรม
การส่งเสริมและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน	— กระทรวงวัฒนธรรม
ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม	— กระทรวงวัฒนธรรม
การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน	— กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

⁸⁶ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2554

ในขณะเดียวกัน ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity) ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 17 ณ กรุงฮานอย เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 แผนแม่บทนี้มีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดการลงทุนจากทั้งภายในและภายนอกอาเซียนให้เกิดการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านประชาชน ทั้งนี้ การขับเคลื่อนในส่วนของการรวมตัวกันทางด้านสังคมและวัฒนธรรมจะต้องอาศัยการเชื่อมโยงด้านประชาชน ที่มีเป้าหมายช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคม วัฒนธรรม และการสร้างความรู้สึกร่วมกันของการเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันมากขึ้น โดยยุทธศาสตร์สร้างความเชื่อมโยงด้านประชาชนในแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียนมีเนื้อหาสรุป ดังสรุปในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6.3-1 ยุทธศาสตร์สร้างความเชื่อมโยงด้านประชาชน
ในแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน⁸⁷

ยุทธศาสตร์	มาตรการสำคัญ	ภายในปี (ค.ศ.)
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรมภายในอาเซียนให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น	1) จัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้เสมือนจริงในด้านประชาชน วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสถานที่ที่น่าสนใจ และเศรษฐกิจในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีการประสานงานระหว่างกัน ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้เสมือนจริงของอาเซียนจะเป็นเครื่องมือในการอ้างอิงที่สำคัญสำหรับนักศึกษาและประชาชนในอาเซียนในการทำการศึกษา หรือรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ	2012
	2) สนับสนุนการสร้างหลักสูตรหรือภาควิชาว่าด้วยอาเซียน	2012
	3) สนับสนุนการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับของประเทศสมาชิกอาเซียน	
	4) สนับสนุนการเรียนภาษาของประเทศอาเซียนเป็นภาษาที่สาม นอกเหนือจากภาษาแม่และภาษาอังกฤษ	
	5) ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงประกอบการฝึกอบรมครูและการสอน และเป็นเวทีที่ดีในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน	
	6) ส่งเสริมการพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตรของโรงเรียนที่ครอบคลุมทุกมิติของอาเซียน เช่น ภูมิศาสตร์ ประชากรศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม ให้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการปลูกฝังอัตลักษณ์ของภูมิภาค และเชื่อมโยงกับความยุติธรรมทางสังคม และความหลากหลาย และการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมการประสานและความร่วมมือกันในภูมิภาคอาเซียนและในระดับนานาชาติ	
	7) ดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพของอาเซียนร่วมกัน โดยการระดมทุนร่วมกันตามสัดส่วนของประเทศสมาชิกอาเซียน	2013

⁸⁷ แผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน. [ออนไลน์]. มกราคม 2554. แหล่งที่มา: http://asean.bangkok.go.th/images/asean/ASEAN_Connectivity/customize-20121218-094234-564131_re.pdf

ยุทธศาสตร์	มาตรการสำคัญ	ภายในปี (ค.ศ.)
	8) ส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับอาเซียน โดยการดำเนินการตามแผนการสื่อสารของประชาคมอาเซียนทั้งสาม	
	9) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีในด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วมกันของอาเซียน โดยการจัดการแสดงทางวัฒนธรรมเป็นประจำ การสร้างการร่วมมือกันมากขึ้นในบรรดาสถาบันการศึกษาระดับสูง สถาบันวิจัย และศูนย์ความเป็นเลิศต่างๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียนในการร่วมกันดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับภูมิภาคอาเซียน การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเพื่อไปศึกษาที่สถาบันในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้โอกาสในการไปทำการศึกษาในสภาพแวดล้อมใหม่ เรียนรู้ภาษาใหม่ ได้ประสบการณ์วัฒนธรรมใหม่ในด้านวัฒนธรรม ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศล้วนมีศิลปะการแสดงทางวัฒนธรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากชนรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นหนึ่ง ทั้งในด้านดนตรีการฟ้อนรำ การละคร ภาพยนตร์ และศิลปะการต่อสู้ บริษัทภาพยนตร์และศิลปะท้องถิ่น จึงควรร่วมกันจัดให้ศิลปินจากประเทศสมาชิกอาเซียนเดินทางไปแสดงในแต่ละประเทศ อันจะเป็นการช่วยสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในกลุ่มประชาชนทุกหมู่เหล่า	
	การดำเนินแผนงานและเป้าหมายของการดำเนินการจะกำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียนจะเป็นผู้จัดหาทรัพยากรหลักสำหรับการดำเนินงานตามแผนงาน ประเทศสมาชิกอาเซียนควรส่งเสริมให้ภาคธุรกิจ และภาคการกุศลตลอดจนประชาคมผู้ให้ระหว่างประเทศมีส่วนร่วมในการบริจาคสำหรับแผนงานนี้	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายของประชาชนภายในอาเซียนให้เพิ่มขึ้น	10) นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งของประชาชนอาเซียนในบริบทการสร้างประชาคมและอัตลักษณ์อาเซียน	
	1) ทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการเปิดเสรีข้อจำกัดในการตรวจลงตราเพื่อก้าวไปสู่การใช้ระบบการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับการเดินทางภายในอาเซียนสำหรับผู้ถือสัญชาติอาเซียน	2012
	2) ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งช่องตรวจลงตราอาเซียน สำหรับผู้ถือสัญชาติอาเซียนด่านตรวจคนเข้าเมืองหลักในอาเซียน	2011
	3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนการตรวจลงตราสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาอาเซียน	2015
	4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียนโดยการพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยวร่วมกัน (เช่น แหล่งมรดก การล่องเรือ การพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ/การรักษาพยาบาล การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ท่องเที่ยว การจัดบริการท่องเที่ยวรายย่อย และการประกันคุณภาพ	2012
การศึกษาเพื่อพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวมรดกควรได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากอุทยานมรดกอาเซียน โดยควรศึกษาการจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน โครงสร้าง		

ยุทธศาสตร์	มาตรการสำคัญ	ภายในปี (ค.ศ.)
	พื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอบรมสำหรับมัคคุเทศก์ ทักษะการใช้ภาษาและการแปล รวมถึงแผนการท่องเที่ยวที่ตรงตามความต้องการของผู้มาเยือน การท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสมและไม่มีอุปสรรคภายในอาเซียนจะนำไปสู่ความเชื่อมโยงด้านประชาชน และความเข้าใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับประชาชน สังคม และประเทศในอาเซียน	
	5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาทักษะ โดยการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ผ่านการฝึกอบรมผู้สอน ยกกระดับมาตรฐานทักษะ การแข่งขันฝีมือแรงงานอาเซียน การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพในอาเซียน และการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาศักยภาพของแรงงาน	
	6) ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือในอาเซียนให้มากขึ้น โดยการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมกันเพิ่มเติมภายในปี ค.ศ.2012 และการดำเนินการตามข้อตกลงฯ ที่ได้ข้อสรุปแล้วภายในปี ค.ศ.2015 นอกจากข้อตกลงการยอมรับร่วมกัน 8 ฉบับที่จัดทำขึ้นแล้ว จะมีการจัดทำข้อตกลงสำหรับการรับรองฝีมือในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเช่นกันในอนาคต	
	7) จัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมกันสำหรับการรับรองฝีมือเพื่อสร้างความสามารถพิเศษในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรมนุษย์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในอาเซียน	2015
	8) ทำการศึกษาโครงการนำร่องเพื่อจัดตั้งเครือข่ายการเคลื่อนย้ายในภูมิภาคอาเซียนสำหรับแรงงานมีฝีมือของอาเซียน	2015
	9) สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายการให้บริการทางสังคม และองค์กรผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม ผู้สอนและสถานศึกษาด้านกิจการสังคม เพื่อพัฒนาสวัสดิการสังคมสำหรับประชาชนในอาเซียน	
	10) ปฏิบัติตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติปี ค.ศ.2007	

การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมอาเซียนตามที่นำเสนอ จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานด้านสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน ภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน รวมถึงการดำเนินการตามมาตรการที่ 1 และที่ 9 ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 และมาตรการที่ 4 ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 ของแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็น การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น ทั้งนี้ จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกันเพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ

อีกทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อบุคคล วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นให้น้อยที่สุด ในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้และการจ้างงาน อันนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม⁸⁸ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสอดคล้องกับแนวโน้มสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ระบุในปี ค.ศ. 2003 ให้การท่องเที่ยวของโลกในศตวรรษที่ 21 ใช้หลักการของแผนแม่บทของโลก (Agenda 21) ภายใต้หลักการ 4 ประการ คือ

- 1) การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวในขอบเขตที่ความสามารถการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนจะมีได้
- 2) ความตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะมีผลกระทบต่อชุมชน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอันเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น
- 3) การมีส่วนร่วมของเจ้าบ้านและผู้มาเยือนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 4) การเชื่อมโยงประสานความจำเป็นต่อการพัฒนาทางเลือกของชุมชนและกำหนดแผนงานทางเศรษฐกิจ การดำรงอยู่ของชุมชน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท⁸⁹

- 1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม
- 2) การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์ และศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
- 3) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินได้ความรู้ผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม

⁸⁸ บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด, 2548, อ้างถึงใน ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ ไรจนโสทร. ศักยภาพของชุมชนชาวมอญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านหนองคู่-บ่อควา อำเภอบ้านคา จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าอิสระแบบอิสระ, หลักสูตรปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.

⁸⁹ เรื่องเดียวกัน.

- 4) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา หรือแข่งขันกีฬา โดยมีกิจกรรมท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
- 5) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรเป็นหนึ่งในทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในอนาคต เนื่องจาก⁹⁰

- ก. ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากเป็นอันดับ 3 ของภูมิภาคเอเชีย⁹¹
- ข. นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้านการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ ของไทย ทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านการท่องเที่ยว แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ 2555-2559 และนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 8 ล้วนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม
- ค. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบเน้นเสพสุนทรียศาสตร์จากการเดินทางมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มจะได้รับความนิยมมากในอนาคตและเป็นจุดขายสำคัญของไทย

ศูนย์วิจัยกลไกไทยคาดว่าในปี 2557 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยรวม 28 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 จากปี 2556 ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 1.35 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.8 จากปี 2556 โดยความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน เป็นปัจจัยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียนจัดการเดินทางท่องเที่ยวหลายประเทศในกลุ่มอาเซียนต่อเนื่องกัน สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสในการขยายตัวของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย ที่เป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญของภูมิภาคอาเซียน⁹² โดยคาดว่าในปี 2557 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยรวม 28 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 จากปี 2556 ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 1.35 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.8 จากปี 2556 ทั้งนี้ ในปี 2557 นักท่องเที่ยวอาเซียนเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศกลุ่มอาเซียนมีจำนวนสูงถึง 95 ล้านคน โดยเป็นนักท่องเที่ยวภายในชาติอาเซียนด้วยกัน (Intra-ASEAN tourist) มีจำนวนเป็นสัดส่วนมากกว่า ร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (International Tourist) ทั้งหมด 97.2 ล้านคนที่มาเยือนประเทศสมาชิก

⁹⁰ เรื่องเดียวกัน.

⁹¹ รายงานยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.nrct.go.th/th/Portals/0/data/2557/RPP/strategyResearch_sub/6-ยุทธวิธีวิจัยท่องเที่ยว.pdf

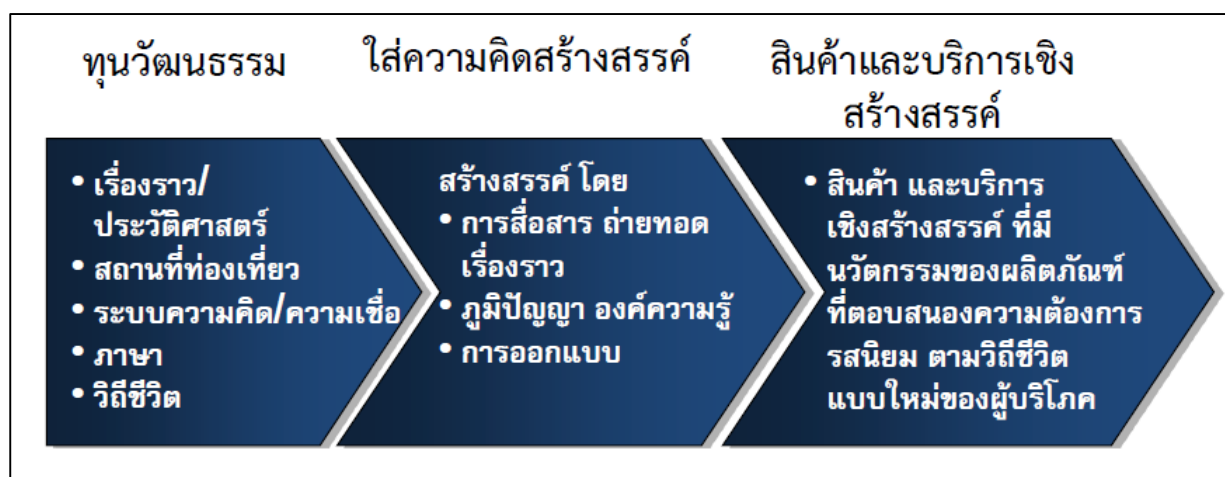
⁹² อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยสู่อาเซียน ... พลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ (กระแสนวัตกรรม ฉบับที่ 2486). [ออนไลน์]. 8 เมษายน 2557. แหล่งที่มา: www.kasikornresearch.com/th/K-EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=32570

อาเซียน⁹³ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า เมื่อเทียบกับชาติสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ประเทศไทยยังเป็นอันดับ 2 ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในอาเซียน โดยในปี 2556 ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวจากอาเซียนด้วยกันมาเยือนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 47.3 ของจำนวนนักท่องเที่ยวภายในอาเซียนทั้งหมด ตามด้วยไทยและสิงคโปร์ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาเยือนคิดเป็น ร้อยละ 16.0 และ 15.3 ตามลำดับ⁹⁴

3) อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม

อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม เป็น การนำทุนและคุณค่าทางวัฒนธรรมมาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรม เป็นอุตสาหกรรมใหม่ que ตอบสนองกระแสการแข่งขันในโลกปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มและการสร้างสรรค์ในตัวสินค้าและบริการ

ทั้งนี้ อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่นำเอาทุนวัฒนธรรมมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์มาผลิตเป็นสินค้าสร้างสรรค์ (รูปที่ 6.3-10) โดยทุนทางวัฒนธรรมที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ จะประกอบด้วย ทุนวัฒนธรรมที่มีรูปลักษณะและทุนวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปลักษณะ (รูปที่ 6.3-11) อีกทั้งวัฒนธรรมร่วมสมัยก็สามารถพัฒนาเป็นธุรกิจสร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้

ที่มา: เอกสารประกอบการบรรยายในหัวข้อ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย โดย อาคม เติมพิทยาไพสิฐ 28 มีนาคม 2554

รูปที่ 6.3-10 ทุนวัฒนธรรมเป็นแกนของการพัฒนาสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์

สินค้าและบริการซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์และผลงานที่เกิดจากแรงบันดาลใจในมรดกวัฒนธรรมประเพณี ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และสภาวะแวดล้อมของประเทศ มีรูปแบบการนำเสนอที่มีความหลากหลายมาก เช่น สถาปัตยกรรม หัตถกรรม เฟอร์นิเจอร์ แฟชั่นเสื้อผ้า ภาพยนตร์ วิดีโอ ศิลปะการแสดง และสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

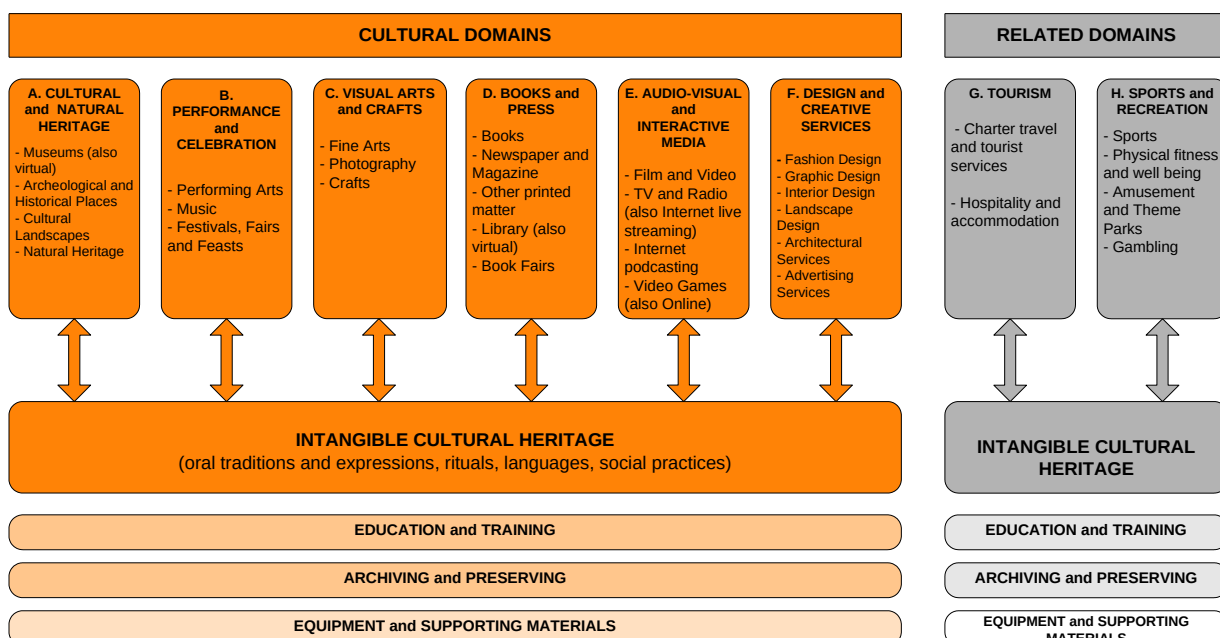
⁹³ Tourism Ministers Meetings Upbeat On ASEAN Tourism Progress. [Online]. 28 January 2015. Available from: www.aseantourism.travel/news/detail/tourism-ministers-meetings-upbeat-on-asean-tourism-progress

⁹⁴ ASEAN Economic Community Chart

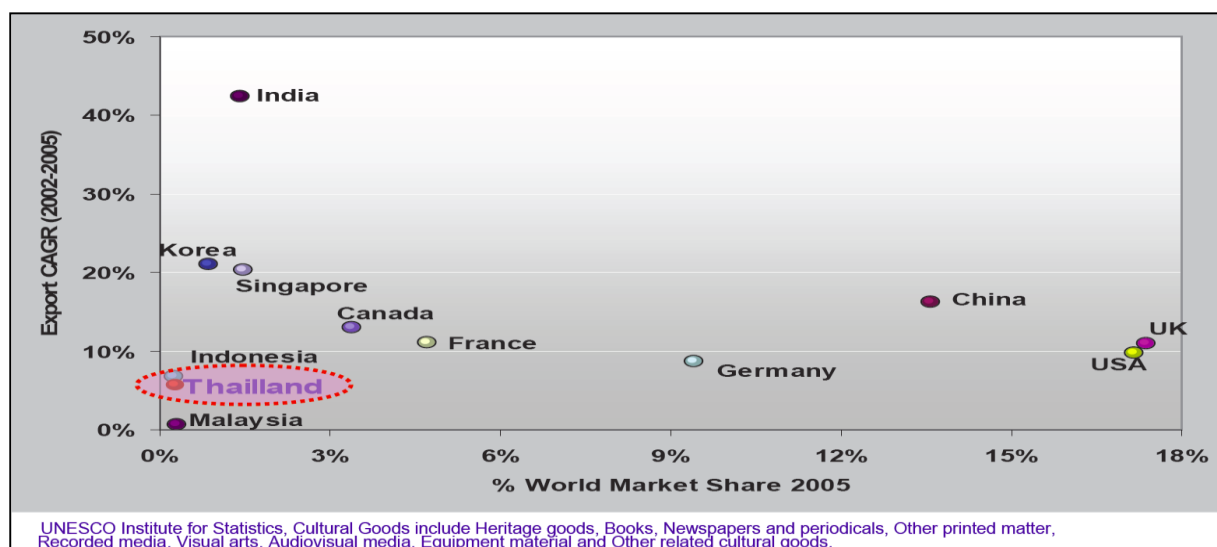
ที่มา: เรื่องเดียวกัน.

รูปที่ 6.3-11 ทูทางวัฒนธรรมที่มีรูปลักษณ์และไม่มีรูปลักษณ์

รูปที่ 6.3-12 ขอบเขตของอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม

เป็นที่น่าเสียดายว่าประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในอาเซียนซึ่งมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่ทั้งโดดเด่นและหลากหลาย แต่กลับมีการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในโลก (รูปที่ 6.3–13) ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี ค.ศ. 2005 ถึงแม้ส่วนแบ่งทางการตลาดของสินค้าเชิงวัฒนธรรมเกาหลีใต้ยังมีสัดส่วนที่ต่ำอยู่ แต่เริ่มแสดงถึงอัตราการเติบโตของการส่งออกในระดับที่ค่อนข้างสูงมาก จนกระทั่งปัจจุบันนี้ ประเทศเกาหลีใต้เป็นตัวอย่างของประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการรวบรวมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมเศรษฐกิจวัฒนธรรม โดยผลิตและส่งออกสินค้าวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ละคร หนังสือ เพลง เป็นต้น จนสามารถสร้างปรากฏการณ์กระแสความนิยมในวัฒนธรรมเกาหลี อันส่งผลต่อเนื่องให้เกิดกระแสความนิยมและความประทับใจในสินค้าประเภทอื่นๆ ของเกาหลีใต้ เช่น เครื่องไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องสำอาง เป็นต้น ไปทุกภูมิภาคของโลก ดังนั้น จากพื้นฐานความหลากหลายในวัฒนธรรมของชาติอาเซียน จึงน่าจะมีโอกาสอีกมากที่สมาชิกอาเซียนจะร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานหรือผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมที่นอกจากจะช่วยดำรงรักษาวัฒนธรรมอาเซียน สร้างความเข้าใจและความภูมิใจในวัฒนธรรมอาเซียนร่วมกันระหว่างชาติอาเซียนแล้ว ยังจะเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจของอาเซียนมีการขยายตัวแบบยั่งยืนในระยะยาวอีกด้วย

ที่มา: การบรรยาย The 10th National Economic and Social Development Plan and Creative Economy.
Mr. Arkhom Tempittayapaisith, May 2008

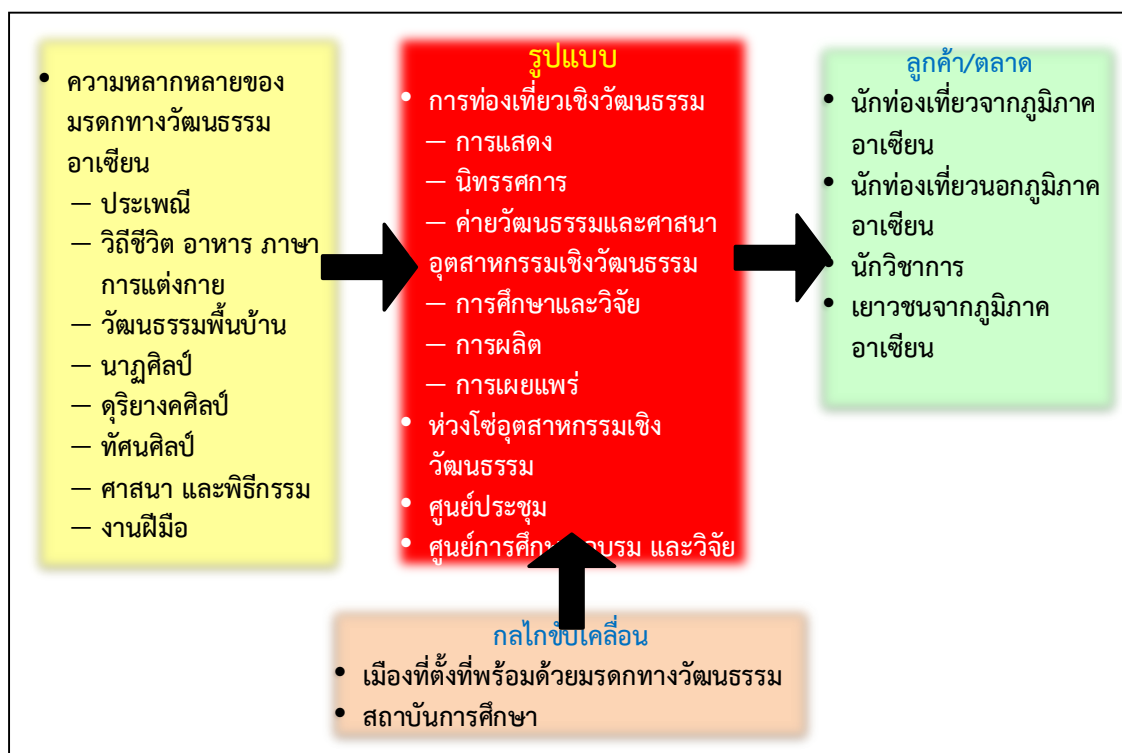
รูปที่ 6.3–13 การเติบโตของการส่งออกและส่วนแบ่งการตลาดในตลาดโลกของอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยเทียบกับประเทศอื่นของโลก

6.3.2.2 รูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย

แนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมอาเซียนได้เกิดขึ้นมาแล้ว โดยเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2558 กระทรวงวัฒนธรรมได้เปิดศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Cultural Hub) ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งสร้างสรรค์การเรียนรู้ระดับภูมิภาคอาเซียนอย่างมีมิติเรื่องราวและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน โดยการนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียนที่มีความงดงาม หลากหลาย และคล้ายคลึง รวมถึงสะท้อนวิถีชีวิต รากเหง้าวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภูมิศาสตร์ และภูมิ

ปัญญาของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์วัฒนธรรมฯ แห่งนี้มีพื้นที่ 600 ตารางเมตร โดยจัดแสดงมรดกวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าจากประเทศสมาชิกอาเซียนและโบราณวัตถุจากกรมศิลปากรของไทย เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาและค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม และอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างไรก็ดี ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร จะมีขอบเขตของกิจกรรมที่หลากหลายและกว้างไกลกว่าศูนย์ฯ ที่ได้จัดตั้งขึ้นที่กรุงเทพมหานคร ดังสรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดเป้าหมาย (รูปที่ 6.3-14)

รูปที่ 6.3-14 แนวความคิดของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

6.3.2.3 ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจ

กิจกรรมหลัก (Core Activities) ของศูนย์ฯ ประกอบด้วย

การนำเสนอศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของทุกชาติในอาเซียนในมิติต่างๆ เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 3 รูปแบบจากทั้งหมด 5 รูปแบบ ดังที่ได้นำเสนอมาแล้ว ประกอบด้วย

- 1) การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism)
- 2) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/Village Tourism)
- 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism)

ทั้งนี้ ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) ที่นักท่องเที่ยวประสงค์จะชมสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์นั้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ ไม่ต้องการทดแทนประสบการณ์ที่จะได้สัมผัสจากการเยี่ยมชมสถานที่จริง แต่จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อเสริมและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยากจะเดินทางไปสัมผัสสถานที่จริง จึงจะไม่มีการจำลองแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ภายในศูนย์ฯ โดยอย่างมากที่สุดศูนย์ฯ อาจนำเสนอด้วยภาพหรือวีดิทัศน์เสมือนจริง พร้อมกับเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่สำคัญๆ แทน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวให้อยากที่จะเดินทางไปสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ในพื้นที่จริงทั่วทั้งอาเซียน

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ จะอยู่ภายใต้การออกแบบวัฒนธรรมสร้างความสนใจและประทับใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้มากขึ้น โดยมีกรอบความคิดที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดกระบวนการเรียนรู้ในศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของอาเซียน ทำให้นักท่องเที่ยวชาวอาเซียนได้รับการบ่มเพาะจิตวิญญาณในการรวมตัวกันในทุกมิติของอาเซียน เกิดความภาคภูมิใจและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองและของอาเซียนร่วมกัน ในขณะเดียวกันสร้างแรงบันดาลใจให้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นของโลกมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายในศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น นำไปสู่อนาคตที่มีความยั่งยืนของศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของกลุ่มประเทศอาเซียน

การให้บริการที่พิกักกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมค่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่เป็นเยาวชนชาวอาเซียนที่จะมาค้างคืนและใช้ชีวิตร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน

การศึกษาวิจัย การอบรม การสัมมนา และการประชุม เพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้และภูมิปัญญาเกี่ยวกับประชาชน สังคม และประเทศในอาเซียน รวมถึงการเป็นศูนย์กลางที่ดึงดูดให้นักวิจัยจากสถาบันต่างๆ ทั่วโลกมาร่วมกันศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนในทุกมิติ

การผลิตสินค้าเชิงวัฒนธรรมโดยเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) อันประกอบด้วยธุรกิจในบทบาทต่างๆ ตลอดห่วงโซ่อุปทานของการสร้างสรรค์สินค้าเชิงวัฒนธรรม เช่น การศึกษาวิจัย การออกแบบ การผลิต และการเผยแพร่ เป็นต้น

6.3.2.4 ปัจจัยนำเข้า

ประกอบด้วย มรดกและทุนทางวัฒนธรรมในทุกรูปแบบของทุกประเทศสมาชิกอาเซียนที่หลากหลายและน่าประทับใจและเรียนรู้ อาทิเช่น

- ประเพณี
- วิถีชีวิต อาหาร ภาษา การแต่งกาย
- วัฒนธรรมพื้นบ้าน
- นาฏศิลป์

- ดุริยางค์ศิลป์
- ทศนศิลป์
- ศาสนา และพิธีกรรม
- งานฝีมือ

6.3.2.5 ลูกค้ำกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นนักท่องเที่ยวจากชาติในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศที่ประสงค์จะรับรู้มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน รวมถึงนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอาเซียน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์ฯ จะเป็นการนำเสนอในเบื้องต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของทุกชาติอาเซียนในคราวเดียว แต่การนำเสนอของศูนย์ฯ จะไม่พยายามจะทดแทนประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการไปเยี่ยมชมและสัมผัสแต่ละพื้นที่ด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายหลักของศูนย์ฯ จึงเป็นนักท่องเที่ยวในกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ ศูนย์ฯ จะมุ่งเน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนอาเซียนได้มาใช้ชีวิตร่วมกัน เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกันและกัน และมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ส่วนในกรณีของนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งไม่สะดวกที่จะเดินทางไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวและโบราณคดีในพื้นที่ต่างๆ ทั่วอาเซียน กิจกรรมของศูนย์ฯ น่าจะสามารถตอบสนองความต้องการชื่นชมความหลากหลายในวัฒนธรรมอาเซียนของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ได้ดีในระดับหนึ่ง

กลุ่มนักวิชาการ ที่ต้องการศึกษา วิจัย และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในอาเซียน ประกอบด้วย นักวิชาการไทย นักวิชาการในภูมิภาคอาเซียน และนักวิชาการจากทั่วโลก

กลุ่มผู้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และผลงานเชิงวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาแนวโน้มกิจกรรมการท่องเที่ยวของโลกที่นำเสนอในรูปที่ 6.3-15 จะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ จะได้รับความนิยมและมีแนวโน้มเติบโตได้ดี อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่ไทยมีศักยภาพสูง แต่ผลงานที่ผ่านมาเผยให้เห็นว่า ไทยยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากนัก (รูปที่ 6.3-16) ทั้งที่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย จึงเป็นหนึ่งในกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักที่ไทยควรหันมาให้การส่งเสริมและยกระดับความสำคัญให้มากขึ้น⁹⁵

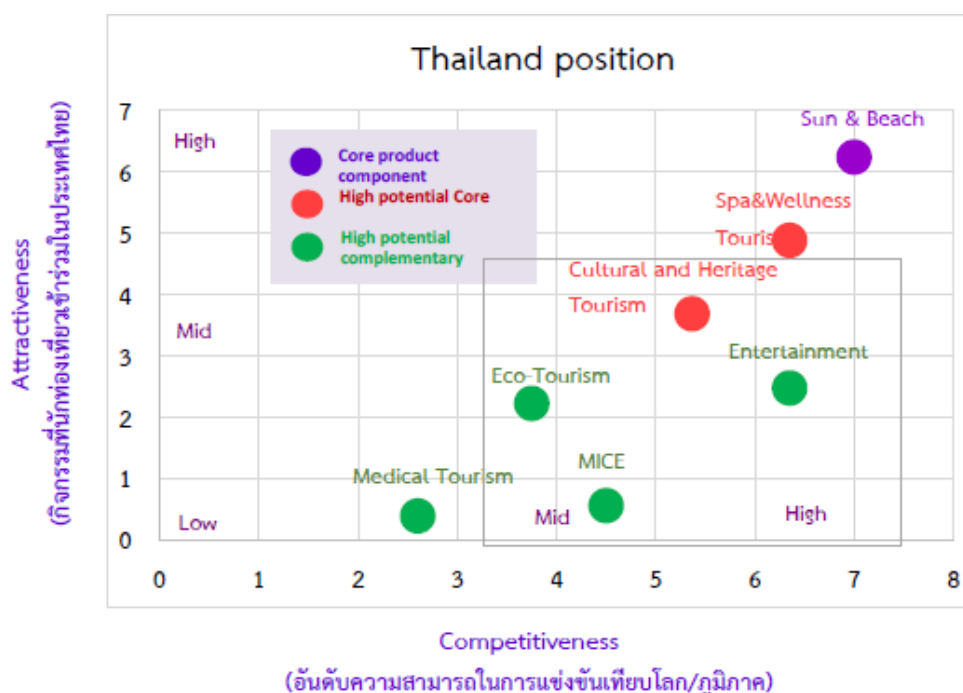
⁹⁵ ดัดแปลงจากบทความ ทำอย่างไรให้ภาคการท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างยั่งยืน? ภายใต้โครงการศึกษา Thailand's future growth โดย อุบลรัตน์ จันทพงษ์ กัมพล พรพัฒน์ไพศาลกุล รัตติยากร ลิ้มณตชัย ปภัสสร แสงสุข สันต์ สิงหาคม 2558

กิจกรรมที่ได้รับความนิยมและมีแนวโน้มเติบโตได้ดี**	อัตราการเติบโตคาดการณ์ (ต่อปี)
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism)	20.0 %
2. การท่องเที่ยวชายทะเล (Sea & Beach)	18.0%
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ (Cultural and heritage sites)	15.0%
4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและความงาม (Spa & Wellness)	9.4 %
5. การจัดประชุม สัมมนา เพื่อเป็นรางวัลจิตใจ และจัดแสดงสินค้า (MICE)	6.0%
6. กิจกรรมเพื่อความบันเทิง (Entertainment)	5.4%

ที่มา: * "Asia Pacific delivers a high value for money experience to its visitors. But growing competition calls now for more", Pacific Asia Travel Association, 2014
 ที่มา: **1. The World tourism organisation, 2010 2. The global wellness tourism economy, 2013 (ช่วงคาดการณ์ปี 2012-2017) 3. The international ecotourism society, 2005 4. ITB World travel trends report 2014/2015 5. Global attractions attendance report, Themed entertainment association, 2013

ที่มา: บทความ ทำอย่างไรให้ภาคการท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างยั่งยืน? ภายใต้โครงการศึกษา Thailand's future growth โดย อุบลรัตน์ จันทพงษ์ กัมพล พรพัฒน์ไพศาลกุล รัตติยากร ลิ้มณตชัย ปภัสสร แสงสุสันต์ สิงหาคม 2558

รูปที่ 6.3-15 แนวโน้มการท่องเที่ยวโลกในอนาคต

ที่มา: 1. โครงการสำรวจข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงลึก ปี 2556 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2. สัดส่วนนักท่องเที่ยวกลุ่ม MICE โดยกรมการท่องเที่ยว 3. จัดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปทาน WEF 4. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จัก แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 5. The Global Wellness and Tourism Economy, 2012 คำนวณโดย สปท.
 หมายเหตุ: ภาพรวมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism) ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับผู้ป่วยต่างชาติจำนวนมาก เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรทางการแพทย์ เช่น หมอและพยาบาล รวมถึงจำนวนเตียงผู้ป่วย (WEF, 2558) ซึ่งปัจจุบันประชาชนชาวไทยเองยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์

ที่มา: เรื่องเดียวกัน.

รูปที่ 6.3-16 สถานะในการแข่งขันของไทยในการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ

ในส่วนของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมนั้น อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์มีมูลค่าโดยเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 อยู่ที่ 769,511 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 ร้อยละ 6.0 หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 9.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ซึ่งรัฐบาลไทยได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของประเทศให้เป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 6.3-2 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของไทย

ปี พ.ศ.	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2545	662,635	
2546	685,231	3.4
2547	740,938	8.1
2548	792,587	7.0
2549	848,085	7.0
2550	887,591	4.7
เฉลี่ย	769,511	6.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อ่างโนบพความ บทบาทและสภาพการณ์ของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย Executive Journal Jan-Mar 2010
โดย ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์

6.3.2.6 กลไกขับเคลื่อน

- การจัดตั้งศูนย์ฯ เป็นบทพิสูจน์ที่แสดงถึงความตั้งใจและความแน่วแน่ของชาติสมาชิกอาเซียนในการร่วมมือกันอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเทศไทยไม่สามารถจัดตั้งศูนย์ฯ ในลักษณะนี้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกชาติสมาชิกในอาเซียน การขับเคลื่อนการจัดตั้งศูนย์ฯ ควรผลักดันให้การจัดตั้งเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ความร่วมมือร่วมใจระหว่างชาติอาเซียนด้วยกันในการจัดตั้งศูนย์ฯ จะครอบคลุมการสนับสนุนการนำเสนอวัฒนธรรมในศูนย์ฯ และการจัดกิจกรรมต่างๆ การจัดตั้งศูนย์ฯ ต้องให้ความสำคัญกับการจัดสรรการลงทุนและการจัดสรรรายได้ระหว่างชาติสมาชิกได้อย่างลงตัว⁹⁶ รวมถึงการออกแบบกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้รูปแบบการทำตลาดการประชาสัมพันธ์ร่วมกัน นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมที่ศูนย์ฯ จะได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ ของชาติอาเซียน โดยการนำเสนอจะร้อยเรียงเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ในประเทศต่างๆ อย่างเชื่อมโยงกัน และมีเนื้อหาที่สามารถสร้าง

⁹⁶ ทั้งนี้ ไทยต้องแสดงความประสงค์ที่จะลงทุนในสัดส่วนที่สูงกว่าสมาชิกอื่นในอาเซียน และเปิดโอกาสให้ธุรกิจของชาติอาเซียนเข้ามาลงทุน ด้วยสิทธิประโยชน์ที่สูงกว่านักลงทุนจากนอกอาเซียน

ความประทับใจและมีพลังที่จะกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ณ สถานที่จริง ความสำเร็จของการจัดตั้งศูนย์ฯ ในลักษณะนี้ จะแสดงถึงศักยภาพและความตั้งใจจริงของชาติอาเซียนในการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ทั้งนี้ อาเซียนได้ให้การสนับสนุนความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน (Single Tourist Destination) นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ยังท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปสู่ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียนด้วย จึงได้จัดตั้งคณะทำงานในด้านต่างๆ ขึ้น เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านมาตรฐานการท่องเที่ยว ด้านพัฒนาสินค้าท่องเที่ยว ด้านการตลาดและสื่อสาร โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวที่อาเซียนเห็นพ้องร่วมกันว่า มีศักยภาพที่จะนำมาเป็นจุดขายของการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค⁹⁷ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในหัวข้อหลักการท่องเที่ยวในอาเซียนที่จะสร้างความแข็งแกร่งโดยรวมให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของอาเซียน และจะได้รับการผลักดันด้วยความร่วมมือของทุกชาติในอาเซียนที่จะเริ่มดำเนินการนำเสนอการท่องเที่ยวแบบเป็นชุด (Package) แยกตามหัวข้อ (Theme) ต่างๆ ภายในปี พ.ศ. 2558 แทนที่แต่ละประเทศจะแข่งขันกันดึงดูดนักท่องเที่ยว ทุกประเทศจะหันมาร่วมมือกันผลักดันการท่องเที่ยวภายใต้หัวข้อเดียวกัน เพื่อจะได้ผลประโยชน์ร่วมกัน⁹⁸

- การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Properties) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักสร้างสรรค์สินค้าทางวัฒนธรรม
- เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของศูนย์ฯ ควรจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษในชุมชนที่มีความพร้อมในมรดกทางวัฒนธรรม และมีสถาบันการศึกษาที่จะเป็นแกนในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาเซียน

6.3.2.7 ประโยชน์

1) ประเทศ

- สร้างและบ่มเพาะจิตสำนึกอาเซียน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน
- เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว เป็นผลจากการท่องเที่ยวมายังศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมโดยตรง และจากการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งเกิดจากความอยากรู้อยากเห็น

⁹⁷ TAT Review [Online]. Available from: <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal?catid=0&id=596>

⁹⁸ อาเซียนเสนอการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หวังกระตุ้นนักท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. 13 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nationtv.tv/main/program/SawasdeeAsian/378432362/>

อยากเห็นของนักท่องเที่ยว เมื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ระหว่างการมาเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมแห่งนี้

- เกิดการตื่นตัวในการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาเกี่ยวกับอาเซียนทั้งในหมู่นักวิจัยชาวไทย นักวิจัยอาเซียน และนักวิจัยทั่วโลก

2) ท้องถิ่น

- มีจำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น สร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- ก่อให้เกิดการบริโภคและการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ตามมา
- ประชาชนและผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาติในอาเซียนมากขึ้น รวมถึงการได้รับข้อมูลความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียน ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดสร้างโอกาสในการลงทุนหรือขยายธุรกิจไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้
- เกิดการจ้างงานในท้องถิ่น

6.3.3 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ

6.3.3.1 กรอบความคิด

เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) คือ เทคโนโลยีซึ่งนำเอาความรู้ทางด้านต่างๆ ของวิทยาศาสตร์หลากหลายสาขา ได้แก่ ชีววิทยา จุลชีววิทยา เคมี ชีวเคมี พันธุศาสตร์ และอณูพันธุศาสตร์ มาประยุกต์ใช้กับสิ่งมีชีวิตหรืออนุพันธ์ของสิ่งมีชีวิต เพื่อสร้างผลผลิตที่จะเกิดประโยชน์แก่มนุษย์ โดยครอบคลุมเทคโนโลยีในหลายด้านตั้งแต่เทคโนโลยีสำหรับการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแพทย์ การผลิตพลังงานทดแทน ไปจนถึงการรักษาสุขภาพแวดล้อม และยังรวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการแปรรูปและเพิ่มคุณค่าของสินค้าต่างๆ ที่มาจากสิ่งมีชีวิต

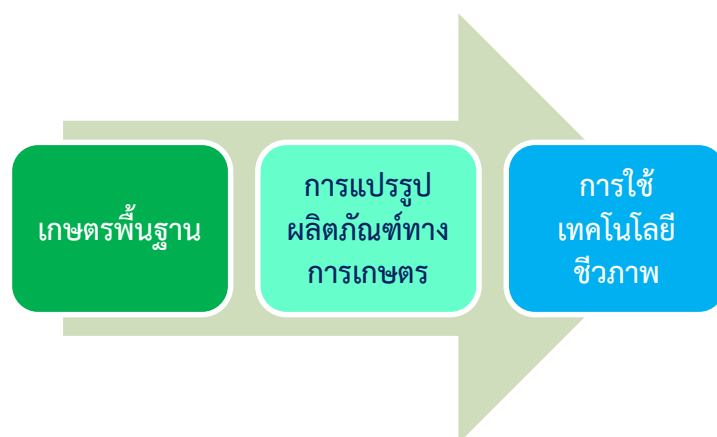
เนื่องด้วยประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณและวัตถุดิบทางการเกษตร การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในประเทศไทย จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ อันเป็นผลจากการยกระดับขีดความสามารถใน 2 ด้าน คือ⁹⁹

- **การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added) ด้วยนวัตกรรม (Innovation):** ปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มน้อย เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้น ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่ (Value Chain) จึงจำเป็นต่อการพัฒนา เช่น การพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงหรือมีคุณสมบัติที่ดี ซึ่งจะเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์อาหารได้มากกว่าร้อยละ 50

⁹⁹ ดัดแปลงจาก เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์, กรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย (พ.ศ. 2555- 2564)

- **การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development):** ปัจจุบันภาคเกษตรจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้าร่วมเพื่อพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปัจจัยการผลิต เพื่อพัฒนาเป็นการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green industry) และการผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable agriculture)

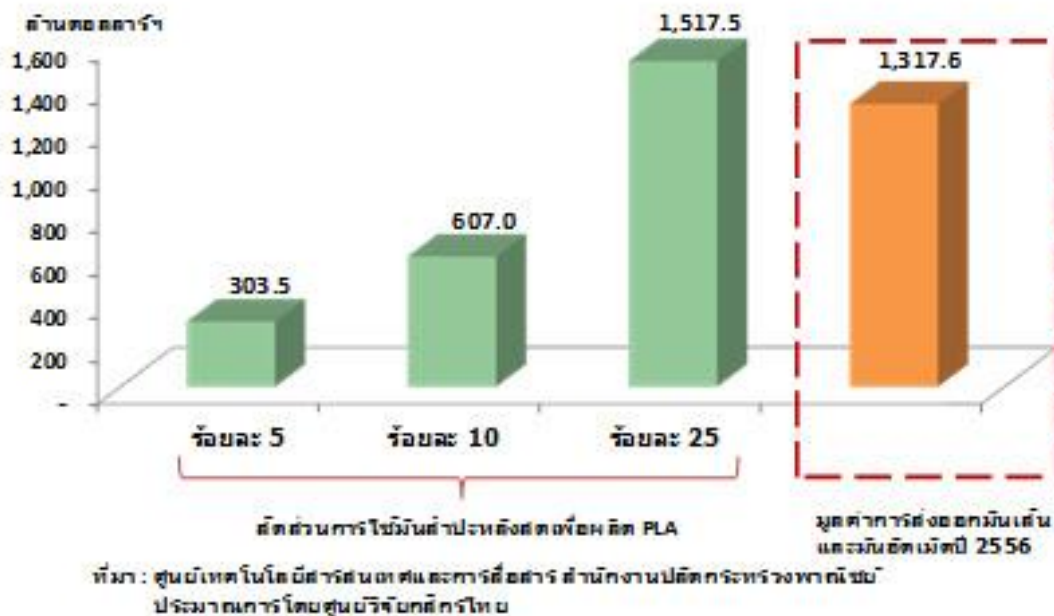
การนำเทคโนโลยีชีวภาพมาทำการแปรรูปวัตถุดิบจากพืชผลทางการเกษตร จะเป็นการต่อยอดการผลิตหรือการแปรรูปขั้นต้น มาเป็นการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูงขึ้นกว่าการแปรรูปขั้นต้นแบบเดิมอย่างมาก เช่น อ้อยและมันสำปะหลังเป็นพืชโคกภักดิ์ที่มีมูลค่าค่อนข้างต่ำ การแปรรูปขั้นต้นจะเปลี่ยนอ้อยให้เป็นน้ำตาล หรือมันสำปะหลังเป็นแป้ง ซึ่งสามารถเพิ่มมูลค่าได้ในระดับหนึ่ง แต่หากทำการแปรรูปด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพแล้ว ทั้งอ้อยและมันสำปะหลังจะสามารถนำไปแปรรูปเป็นพลาสติกชีวภาพ ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าเดิมมาก (รูปที่ 6.3-17)

รูปที่ 6.3-17 ระดับของการเพิ่มมูลค่าเพิ่มวัตถุดิบที่เป็นพืชผลทางการเกษตร

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทยได้ประเมินว่า หากนำมันสำปะหลังสดหรืออ้อยมาเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพ PLA ซึ่งเป็นเม็ดพลาสติกชีวภาพที่สามารถย่อยสลายได้ทางชีวภาพที่มีการผลิตและใช้งานมากที่สุด จะสามารถเพิ่มมูลค่าทางด้านราคาให้แก่มันสำปะหลังสดและอ้อยได้สูงถึง 3.3 และ 4.0 เท่า ตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ดของไทยในปี พ.ศ. 2556 ที่มีมูลค่า 1,317.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หากนำมันสำปะหลังสดในปริมาณ 1 ล้านตัน หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณมันสำปะหลังสดที่ใช้ในการผลิตมันเส้นหรือมันอัดเม็ดเพื่อการส่งออก มาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต PLA จะทำให้มีมูลค่าถึง 303.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.0 ของมูลค่าการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ดของไทย แต่หากนำมันสำปะหลังสดในสัดส่วนร้อยละ 25 ของปริมาณมันสำปะหลังสดที่ใช้ในการผลิตมันเส้นหรือมันอัดเม็ดเพื่อการส่งออก มาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต PLA จะทำให้มีมูลค่าสูงถึง 1,517.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมากกว่ามูลค่าการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ดถึงร้อยละ 15.2 (รูปที่ 6.3-18)

เปรียบเทียบมูลค่าระหว่างการนำมันสำปะหลังไปใช้ในการผลิต PLA ในสัดส่วนต่างๆ กับมูลค่าการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ดของไทย

ที่มา: <http://thaibanker.com/index.php/business/104-management/economics/747-kasikorn-bank-economic-pla>

รูปที่ 6.3-18 มูลค่าเพิ่มจากการนำมันสำปะหลังมาผลิตเป็นเม็ดพลาสติก PLA ในสัดส่วนต่างๆ เปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ด

ที่ผ่านมา วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของโลกและวิถีชีวิตของมนุษย์แบ่งออกได้เป็น 3 ยุค คือ

- 1) เทคโนโลยีคลื่นลูกที่ 1 คือ การปฏิวัติเกษตรกรรม เมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักการทำเกษตร การเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ แทนการยังชีพด้วยการเก็บอาหารจากป่า
- 2) คลื่นลูกที่ 2 คือ การปฏิวัติอุตสาหกรรม เมื่อสามารถพัฒนากระบวนการผลิตที่ใช้เครื่องจักรกล มาผลิตสินค้าแบบ Mass Production และ
- 3) คลื่นลูกที่ 3 คือ การปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศ อันเป็นผลจากการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายสื่อสารและโทรคมนาคม ผู้เชี่ยวชาญทั่วโลกต่างคาดการณ์ว่า เทคโนโลยีชีวภาพจะเป็น คลื่นลูกที่ 4 ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อโลกและมนุษยชาติ

ทั้งนี้ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 โลกจะเข้าสู่ยุคสังคมฐานชีวภาพ โดยจะมีการใช้ความรู้ทางจีโนมและยีนเป็นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรม¹⁰⁰

¹⁰⁰ อัจฉรินทร์ พัฒนาพันธ์ชัย. นโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 24 พ.ศ. 2554-2555

ด้วยเหตุนี้ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่พัฒนาแล้ว กำลังเร่งยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมบนฐานของเทคโนโลยีชีวภาพ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศ National Bio-Economy Blueprint กำหนดให้ภาคอุตสาหกรรมจะต้องใช้สารจากชีวภาพทดแทนสารเคมีในกระบวนการผลิตร้อยละ 25 ภายในปี พ.ศ. 2563 ในทำนองเดียวกัน สหภาพยุโรปก็ประกาศ The EU Bio-Economy 2030 ภายใต้ความคาดหวังว่าในปี พ.ศ. 2573 ผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมชีวภาพจะมีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 40 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตในกลุ่มสหภาพยุโรป เป็นต้น¹⁰¹

ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านของเรา สิงคโปร์ได้ประกาศที่จะผันตัวเองเป็น Biopolis of Asia โดยให้ความสำคัญและประกาศจะเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์ในเอเชีย โดยใช้ทุนวิจัยกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. 2012 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพของสิงคโปร์ถูกจัดอันดับเป็นอันดับ 3 ของโลก ตามหลังเพียงแค่ประเทศสหรัฐอเมริกาและเดนมาร์ก ทั้งนี้ ในปี ค.ศ. 2012 ประเทศมาเลเซียได้มีนโยบายที่จะเปลี่ยนประเทศเป็นประเทศชีวเศรษฐกิจ (Bioeconomy) โดยการเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจชีวภาพ ส่งผลให้ประเทศมาเลเซียสามารถดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ เช่น บริษัท Verdezyne ที่เป็นบริษัทสัญชาติสหรัฐอเมริกา ซึ่งสร้างงานด้านฝีมือแรงงานขั้นสูงมากกว่า 500 อัตราสำหรับคนในท้องถิ่น ด้วยเงินลงทุน 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดตั้ง Malaysian Bio-Xcell เพื่อทำธุรกิจสุขภาพและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพที่พัฒนาโดยบริษัท Malaysian Bio-Xcell Sdn Bhd ในความร่วมมือระหว่างบริษัทด้านเทคโนโลยีชีวภาพและบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ตั้งอยู่บนพื้นที่ 160 เอเคอร์ในเมือง Nusajaya เขตเศรษฐกิจ Iskandar

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมชีวภาพมาระยะหนึ่งแล้ว ตัวอย่างเช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้รับผิดชอบในการยกร่างแผนปฏิบัติการ ซึ่ง สนช. ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพื่ออนาคต (New Wave Industries) ในรูปแบบของแผนที่นำทางแห่งชาติ (Roadmap) การพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ โดยเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2551 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการแผนที่นำทางแห่งชาติการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ (พ.ศ. 2551-2555) เพื่อเป็นอุตสาหกรรมเพื่ออนาคตของประเทศไทย ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณจำนวน 1,800 ล้านบาท และล่าสุดสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติก็ได้จัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2555-2564 ภายใต้กรอบเป้าหมาย ดังนี้

- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในสาขาที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบหรือมีศักยภาพสูง
- ยกระดับรายได้ของประชาชน ด้วยการสร้างงานในพื้นที่
- ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เน้นให้ชุมชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจต้องเป็นกระบวนการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อหรือทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- สร้างความมั่นคงของประเทศ โดยผลิตสินค้าหรือบริการพื้นฐานที่จำเป็นได้ในระดับหนึ่ง

¹⁰¹ รายงานการประชุม คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ (กยอ.) ครั้งที่ 6/2555. [ออนไลน์]. 26 มิถุนายน 2555. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/home/interest/kyo/data5-10.pdf>

เกณฑ์การพิจารณาสาขาวิทยาศาสตร์เป้าหมาย ประกอบด้วย

- ก. มีความสำคัญเชิงสังคมและเศรษฐกิจสูง
- ข. เป็นสาขาที่เทคโนโลยีชีวภาพมีบทบาทสำคัญหรือประสิทธิภาพสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีอื่นๆ
- ค. ภาคเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนา และชุมชนมีโอกาสใช้ประโยชน์สูง

กรอบนโยบายฯ ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา 4 สาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่

- 1) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาเกษตรและอาหาร** เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนา นวัตกรรมด้านการเกษตรและอาหารที่มีเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Industry) และการผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable Agriculture)
- 2) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาการแพทย์และสุขภาพ** ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการยกระดับสุขภาพ โดยทำให้มีผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพที่ให้การดูแล รักษา และตรวจวินิจฉัย ได้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนการผลิตต่ำลง
- 3) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาพลังงานชีวภาพ** เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงานด้วยการพัฒนา พลังงานทดแทนที่ไม่ก่อปัญหาการแย่งชิงพืชอาหาร
- 4) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ** พัฒนาอุตสาหกรรมจากอุตสาหกรรมเคมีไปสู่การ เป็นอุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำ เทคโนโลยีชีวภาพมาพัฒนาต่อยอด เพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า รวมถึงการเพิ่ม ประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตและลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่ สิ่งแวดล้อม

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างมากและมีความเสี่ยงสูงทั้งการสร้าง โรงงานผลิตและงานวิจัย เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องลงทุนทั้งทุนทางปัญญาและทุนการเงิน เพื่อค้นคว้า ศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรมทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตและด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความเสี่ยงว่าจะประสบความสำเร็จใน การผลิตและการขายตามที่ออกแบบไว้หรือไม่ อีกทั้งมักเป็นการลงทุนที่ใช้เวลาในการคืนทุนนานกว่า อุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ดังนั้น นโยบายและมาตรการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ ลงทุน และหน่วยงานอื่นๆ ในปัจจุบันก็ยังไม่เพียงพอในการผลักดันให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรม เทคโนโลยีชีวภาพให้บรรลุเป้าหมายของกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555-2564) โดยจำเป็นจะต้องมีนโยบายและกลยุทธ์เฉพาะสำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรม เทคโนโลยีชีวภาพในด้านต่างๆ ดังนี้¹⁰²

¹⁰² อัจฉรินทร์ พัฒนาพันธ์ชัย. นโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ. หลักสูตรการ ป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 24 พ.ศ. 2554-2555

- 1) การปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุน
 - เปิดประเภทกิจการให้การส่งเสริมเพิ่มเติม โดยจัดให้กิจการที่สำคัญซึ่งถูกกำหนดเป็นธุรกิจเป้าหมายในกรอบนโยบายการพัฒนาในระยะที่ 2 ได้รับสิทธิและประโยชน์สูงสุดตามประเภทกิจการเทคโนโลยีชีวภาพ
- 2) การปรับกลยุทธ์การชักจูงการลงทุนเชิงรุก
 - ชักจูงให้นักลงทุนรายใหญ่จากประเทศเป้าหมายมาลงทุนในประเทศ
 - ส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างนักลงทุนรายใหญ่จากต่างประเทศกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิต
 - กิจกรรมชักจูงการลงทุนเชิงรุกในประเทศเป้าหมาย
- 3) การแก้ไขกฎระเบียบและนโยบายของภาครัฐให้เอื้อต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ
 - ทบทวนนโยบายการพัฒนาพืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMO) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีของโลก และเพื่อคงศักยภาพและความพร้อมในการแข่งขันของประเทศ โดยคำนึงถึงข้อดี-ข้อเสียและผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงความปลอดภัยต่อผู้บริโภค
 - ทบทวนกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมให้ภาคธุรกิจสามารถพัฒนาขีดความสามารถการรักษาโรคด้วยเทคโนโลยีชีวภาพและการให้บริการด้านการแพทย์ โดยมีมาตรฐานเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค
 - ทบทวนกฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้สินค้าด้านเทคโนโลยีชีวภาพที่ผลิตในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการช่วยด้านการตลาดและเป็นการสร้างแหล่งอ้างอิงให้กับผู้ประกอบการรายใหม่
 - ปรับปรุงกฎระเบียบด้านการจดทะเบียนยาและเครื่องมือแพทย์ให้มีความสะดวกและเป็นมาตรฐานสากล
- 4) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง
 - จัดตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์ และ Bio Park ให้ครบทุกภูมิภาค
 - สนับสนุนการจัดตั้งกองทุน Venture Capital โดยภาคเอกชนสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่ธุรกิจเทคโนโลยีชีวภาพ
 - จัดตั้งศูนย์บริการทดสอบที่ได้มาตรฐาน
 - สนับสนุนให้เกิดผู้ให้บริการตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - สนับสนุนให้มีที่ปรึกษาด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจในด้านเทคโนโลยีชีวภาพ
 - สนับสนุนให้มีที่ปรึกษาในการวางแผนธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ การออกแบบโรงงาน การออกแบบกระบวนการผลิต การจัดหาเครื่องจักรอุปกรณ์
- 5) การสนับสนุนด้านภาษี สำหรับการวิจัยและพัฒนา
 - การยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบและวัสดุจำเป็น รวมถึงสิ่งของหรือตัวอย่างที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการทำวิจัยและพัฒนา
 - การกำหนดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำสำหรับนักวิจัยหรือนักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาทำวิจัยในประเทศ

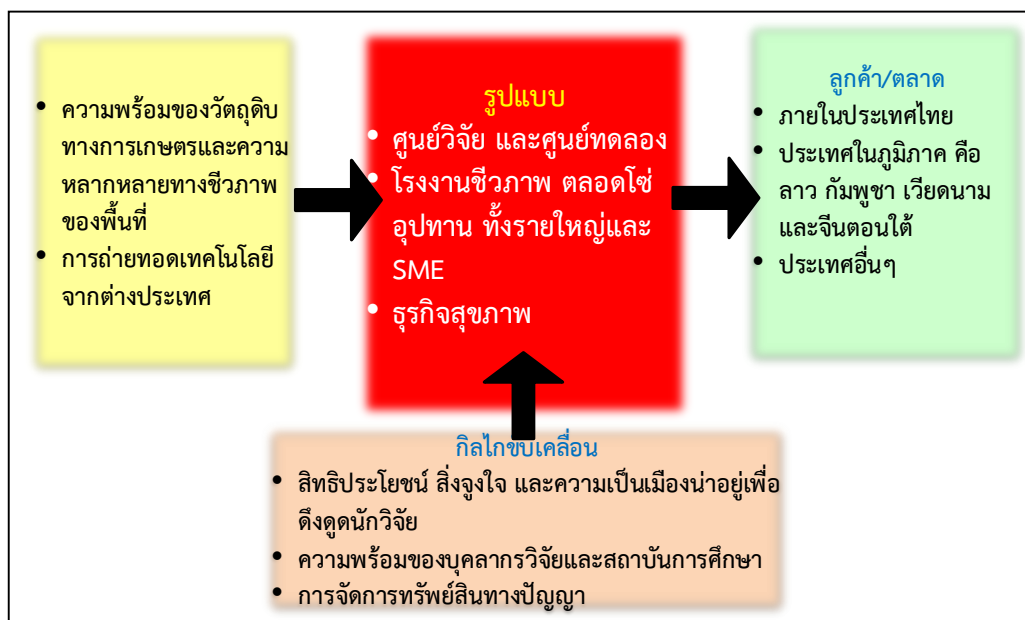
6) การปรับปรุงการให้บริการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

- ปรับปรุงการให้บริการของสำนักงานอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ จดทะเบียนผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และเครื่องดื่ม ยา เครื่องมือทางการแพทย์ จึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ
- จัดทำข้อมูลมาตรฐานของขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อให้ผู้ประกอบการรับทราบ
- ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีมาตรฐานในการทำงานเท่าเทียมกัน
- ปรับปรุงการให้บริการของกรมศุลกากร ในการตีความพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้าในธุรกิจเทคโนโลยีชีวภาพ ให้สอดคล้องกับสากล

จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนที่หลากหลายข้างต้นไม่สามารถดำเนินการได้ผ่านกลไกปกติที่มีอยู่ ดังนั้นจึงควรใช้นโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแห่งชาติ เป็นกลไกที่จะให้การสนับสนุนสิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกสูงกว่าหลักเกณฑ์หรือระเบียบอื่นๆ ที่มีอยู่ เพื่อจะขับเคลื่อนให้อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่จะวางรากฐานการยกระดับระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นระบบเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมต่อไป

6.3.3.2 รูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย

รูปที่ 6.3-19 สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ สำหรับการจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร

รูปที่ 6.3-19 สรุปแนวความคิดรูปแบบอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

6.3.3.3 ประเภทกิจกรรมหรือวิสาหกิจ

- เครือข่ายวิสาหกิจในอุตสาหกรรมชีวภาพ ครอบคลุมตั้งแต่การวิจัยไปจนถึงการผลิตเชิงพาณิชย์
- ห้องปฏิบัติการในการวิเคราะห์และวิจัย รวมถึงโรงงานทำต้นแบบ และทำการทดสอบระดับนำร่อง ก่อนที่จะมีการผลิตในเชิงพาณิชย์
- ผู้ประกอบการที่ผลิตในเชิงพาณิชย์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ตัวอย่างเช่น ในกรณีของการผลิตพลาสติกชีวภาพ
 - เทคโนโลยีต้นน้ำ (Upstream Technology) เป็นขั้นตอนแรกในการเปลี่ยนวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ฯลฯ ไปเป็นมอนอเมอร์ โดยกระบวนการเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) เช่น การหมักด้วยจุลชีพที่จำเพาะ ดังในกรณีของการหมักแป้งให้เป็นกรดแลคติก และอาจรวมถึงการหมักแป้งให้เป็นกลูโคสด้วย
 - เทคโนโลยีกลางน้ำ (Intermediate Technology) เป็นการเปลี่ยนมอนอเมอร์ที่เป็นโมเลกุลเล็กให้เป็นสายโซ่ของพอลิเมอร์ ซึ่งอาจทำได้ทั้งกระบวนการเทคโนโลยีทางชีวภาพ โดยให้จุลชีพ หรือด้วยกระบวนการพอลิเมอร์สังเคราะห์ (Polymer Synthesis Technology) โดยการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในการกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมีที่มอนอเมอร์เชื่อมโยงกันเป็นสายโซ่ยาว ได้เป็นผงหรือเม็ดพอลิเมอร์ (Polymer Powder or Resin)
 - เทคโนโลยีปลายน้ำ (Downstream Technology) เป็นการใช้เม็ดพลาสติกชีวภาพมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์พลาสติก ซึ่งครอบคลุมกระบวนการการปรับคุณสมบัติของเม็ดพลาสติกให้เหมาะสมต่อการขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้ด้วยการใช้กระบวนการคอมพาวด์ติ้ง (Compounding) รวมทั้งการขึ้นรูปเป็นชิ้นงานด้วยการใช้เทคโนโลยีการขึ้นรูป (Processing) ให้เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ¹⁰³
- ผู้ผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ โดยเฉพาะเครื่องมือตรวจวัดต่างๆ ในกระบวนการผลิตและสารเคมี
- ศูนย์ทดสอบวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์

รวมถึงอุตสาหกรรมและกิจกรรมสนับสนุน เช่น

- ผู้พัฒนาและผลิตเครื่องจักรกลในการเกษตร เนื่องจากอุตสาหกรรมชีวภาพจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบทางการเกษตรจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพในการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการกองเก็บ เพื่อความมั่นใจในความพร้อมของวัตถุดิบและลดต้นทุนของวัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นปัจจัยนำเข้าขั้นต้นในอุตสาหกรรมชีวภาพ
- ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์
- ธุรกิจสุขภาพในรูปแบบต่างๆ เช่น สปา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมชีวภาพ

¹⁰³ ภารดี พาทยโกศล. แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพตามแผนที่นำทางแห่งชาติ กรณีศึกษาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ. การค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรมการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ที่มา: <http://www.most.go.th/main/index.php/org/1462.html>

รูปที่ 6.3-20 วงจรของพลาสติกชีวภาพ

6.3.3.4 ลูกค้ำกลุ่มเป้าหมาย

ผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมนี้จะรองรับความต้องการของตลาดในประเทศ ตลาดในภูมิภาคอาเซียน และตลาดในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก

โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรอย่างยั่งยืนได้ทำการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Diamond Model เพื่อประเมินศักยภาพของอุตสาหกรรมชีวภาพในประเทศไทย พบว่า อุตสาหกรรมมีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้อุตสาหกรรมนี้เจริญเติบโตและสร้างประโยชน์ต่อทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรได้อย่างยั่งยืน หากรัฐให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสมภายใต้สถานการณ์ที่ไทยมีความได้เปรียบด้านวัตถุดิบทางการเกษตร แต่อาจจะมีอุปสรรคจากข้อจำกัดด้านเงินทุนในการพัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมของภาครัฐในการเอื้อให้อุตสาหกรรมมีความเจริญเติบโตมากขึ้น¹⁰⁴

รัฐบาลไทยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางพันธุกรรมและทางชีวภาพซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ทั้งนี้ ประเทศไทยมีทรัพยากรเหล่านี้ อยู่มากมายตามธรรมชาติ มีฐานทรัพยากรคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 8 ของโลก และมีความหลากหลายอยู่ในลำดับต้นๆ ประมาณ 1 ใน 12 ของโลก ประเทศไทย

¹⁰⁴ โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรอย่างยั่งยืน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

จึงควรให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาพัฒนาทรัพยากรเหล่านี้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ โดยกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ และผลิตภัณฑ์สีเขียว ในแต่ละปีจะมีมูลค่ารวมกัน ประมาณ 100,000-126,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้ เป็นมูลค่าของกลุ่มธุรกิจชีวภาพประมาณ 40,000 ล้านบาท และมีอัตราขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี¹⁰⁵

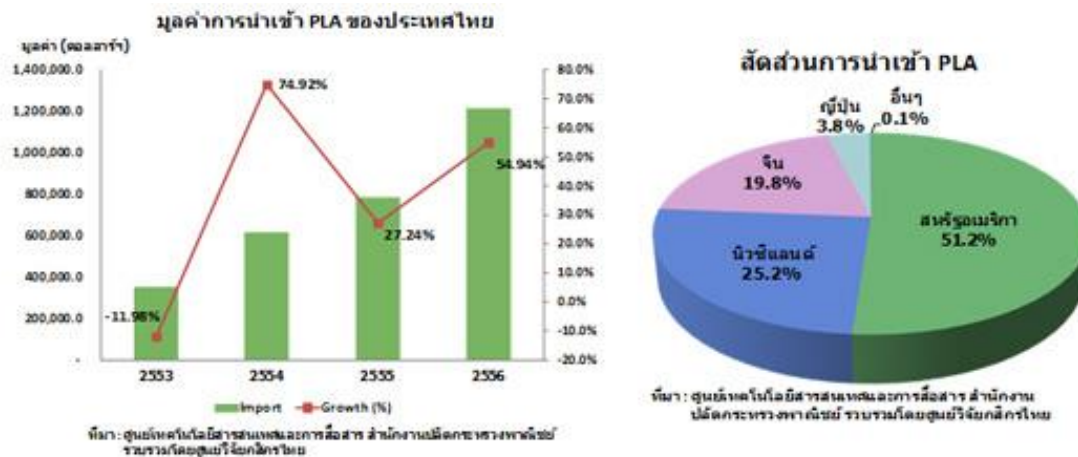
อุตสาหกรรมชีวภาพเพื่อการเกษตรจะมีบทบาทอย่างมากในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในตลาดโลก โดยเฉพาะการผลักดันเป้าหมายเพิ่มการส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปให้มากขึ้น จากอันดับที่ 12 ให้ขึ้นมาอยู่ในอันดับ 1 ใน 5 ของโลก

ปัจจุบัน ความต้องการพลาสติกชีวภาพในตลาดโลกมีแนวโน้มการเติบโตสูง โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 ต่อปี โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดการณ์ว่าในระยะ 4-5 ปีข้างหน้า ความต้องการใช้พลาสติกชีวภาพของโลกน่าจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด อันเนื่องมาจากการที่ผู้บริโภคต้นตอที่จะเลือกใช้พลาสติกชีวภาพเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลของประเทศต่างๆ ได้กำหนดนโยบายและกฎหมายเพื่อสนับสนุนการใช้พลาสติกชีวภาพอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น ฝรั่งเศสและอิตาลีได้ออกกฎหมายห้ามใช้ถุงที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ หรือสหรัฐอเมริกาได้กำหนดนโยบายการใช้ผลิตภัณฑ์ชีวมวลเพิ่ม เป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2563 จากร้อยละ 12 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นต้น โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่าในปี พ.ศ. 2563 ปริมาณความต้องการพลาสติกชีวภาพของโลกจะเพิ่มสูงขึ้นประมาณ 1.3 ล้านตัน เป็นการขยายตัวในอัตราสูงถึง ร้อยละ 216.5 เมื่อเทียบกับปริมาณความต้องการในปี พ.ศ. 2555 ที่มีปริมาณความต้องการอยู่เพียง 0.4 ล้านตัน

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพเพื่อการพาณิชย์ ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่ทำการผลิตหรือขึ้นรูปผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพต้องนำเข้าเม็ดพลาสติกชีวภาพจากต่างประเทศ โดยไทยมีการนำเข้าเม็ดพลาสติกชีวภาพชนิด PLA ในปริมาณที่ไม่มากนัก แต่ก็มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2556 ไทยนำเข้า PLA คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 54.9 ต่อปี จากมูลค่าการนำเข้าในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งอยู่ที่ 0.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนำเข้าจากสหรัฐอเมริกา ที่นับว่าเป็นประเทศผู้ผลิต PLA อันดับหนึ่งของโลก สูงถึงร้อยละ 51.2 (รูปที่ 6.3-21)¹⁰⁶

¹⁰⁵ รายงานการประชุม คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ (กยอ.) ครั้งที่ 6/2555. [ออนไลน์]. 26 มิถุนายน 2555. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/home/interest/kyo/data5-10.pdf>

¹⁰⁶ พลาสติกชีวภาพ...โอกาสการลงทุนของไทยท่ามกลาง ความต้องการตลาดโลกที่เติบโตสูงกว่าร้อยละ 50 ต่อปี ภูมิภาค. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://thaibanker.com/index.php/business/104-management/economics/747-kasikorn-bank-economic-pla>

ที่มา: <http://thaibanker.com/index.php/business/104-management/economics/747-kasikorn-bank-economic-pla>

รูปที่ 6.3-21 การนำเข้าเม็ดพลาสติกชีวภาพ PLA ของประเทศไทย

ดังนั้น จึงเป็นโอกาสดีของประเทศไทยที่มีความพร้อมด้านวัตถุดิบทั้งมันสำปะหลังและอ้อย จะยกระดับศักยภาพในการผลิตวัตถุดิบชีวมวลสำหรับการผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพ โดยเฉพาะมันสำปะหลังและอ้อย เพื่อทดแทนการนำเข้าและส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศ

สำหรับโอกาสในการผลักดันอุตสาหกรรมชีวภาพด้านพลังงานนั้น ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนให้เป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2565 โดยเป็นพลังงานชีวภาพร้อยละ 4 ประกอบด้วย เอทานอลและไบโอดีเซล อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตพลังงานชีวภาพทั้งสองประเภทเกือบทั้งหมดมาจากพืชอาหาร ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตที่สูงและอาจเกิดปัญหาในการแย่งชิงพื้นที่ในการผลิตอาหาร รัฐจึงได้หันมาตั้งเป้าหมายให้มีการใช้ก๊าซชีวภาพเป็นแหล่งพลังงานความร้อนและไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2565 โดยเพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่าจากปี พ.ศ. 2551 เนื่องจากเป็นแหล่งพลังงานที่มีต้นทุนต่ำและประเทศไทยมีศักยภาพด้านวัตถุดิบที่เป็นของเสียจากฟาร์มปศุสัตว์

6.3.3.5 ปัจจัยนำเข้า

- วัตถุดิบที่สำคัญ คือ พืชผลทางการเกษตรที่สามารถปลูกได้ในพื้นที่ 3 จังหวัด และพื้นที่ติดต่อกับสปป.ลาว
- องค์ความรู้และเทคโนโลยีขั้นสูงที่จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศในช่วงระยะแรกของการดำเนินการ

6.3.3.6 กลไกขับเคลื่อน

- สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนจากภาครัฐที่มากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถชักจูงให้ธุรกิจที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีที่จำเป็นเข้ามาลงทุน และยอมที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการไทย
- ความเป็นเมื่อนำอยู่ของพื้นที่เป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และสิทธิประโยชน์และการสนับสนุนจากภาครัฐที่จะให้แก่ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เพื่อดึงดูดให้เข้ามาปฏิบัติงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ความพร้อมของสถาบันวิจัยและผู้เชี่ยวชาญในประเทศในการที่จะรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนในอุตสาหกรรมชีวภาพ

6.3.3.7 ประโยชน์

1) ประเทศ

- มีการถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูงจากต่างประเทศ และสร้างการตื่นตัวในการพัฒนานวัตกรรมในกลุ่มผู้ประกอบการไทย อันจะขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมนวัตกรรม
- เกิดผลิตภัณฑ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูงที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ
- เกิดโอกาสทางธุรกิจตลอดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมชีวภาพ

2) ท้องถิ่น

- ใช้วัตถุดิบที่เป็นพืชผลทางการเกษตรที่ปลูกได้ในท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรมีฐานะดีขึ้นและมีโอกาสทางธุรกิจมากขึ้น
- เปิดโอกาสทางธุรกิจให้กับ SME ไทยที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมชีวภาพ
- ยกระดับศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของผู้ประกอบการและคนในพื้นที่
- เศรษฐกิจขยายตัว เพราะมีนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีรายได้สูงเข้ามาพักอาศัยในพื้นที่

6.4 ความคิดเห็นของชุมชนต่อข้อเสนอรูปแบบกิจกรรมเป้าหมาย

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบกิจกรรมเป้าหมายทั้ง 3 รูปแบบดังได้นำเสนอข้างต้น ต่อที่ประชุมระดมความคิดเห็นที่จัดขึ้น ณ จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร (ดูภาคผนวก ก สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดประชุมระดมความคิดเห็น) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้ง ณ จังหวัดทั้ง 3 แห่ง โดยความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเป้าหมายจากผู้เข้าร่วมประชุมทั้ง 3 จังหวัด สามารถสรุปได้ ดังนี้

6.4.1 จังหวัดหนองคาย

— รูปแบบที่ 1 ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน

ผู้เข้าร่วมประชุมในพื้นที่ค่อนข้างเห็นด้วยกับรูปแบบนี้ โดยการเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ ทั้งเส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้าและการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดนค่อนข้างดี จากการที่มีสะพานมิตรภาพและด่านศุลกากรฝั่งไทยที่มีมาตรฐานสากล ส่วนถนนฝั่งประเทศเพื่อนบ้านยังต้องปรับปรุง แต่คนในพื้นที่ยังมีประสบการณ์ด้านการค้าไม่ค่อยสูงนัก ทั้งที่มีศักยภาพแต่ยังขาดองค์ความรู้และความชำนาญ ส่งผลให้เป็นรองผู้ประกอบการชาว จีน เวียดนาม และสิงคโปร์ ขณะที่ความพร้อมของสินค้าและผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีอุปสรรค คือ สินค้าไทยยังไม่มีมาตรฐานและไม่หลากหลาย ต้องมีการพัฒนารูปแบบหีบห่อผลิตภัณฑ์ **โดยสรุปเห็นว่าการจัดตั้งกิจการรูปแบบนี้ ในจังหวัดหนองคายมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้**

— รูปแบบที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

คนในพื้นที่เห็นด้วยที่จะจัดตั้งกิจการประเภทนี้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีเส้นทางและบริการในการเดินทางและการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดนระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ ค่อนข้างดีและสะดวก แต่ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักให้มีมาตรฐานมากขึ้น ส่วนเส้นทางในประเทศเพื่อนบ้านยังไม่ได้มาตรฐาน ด้านแหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างมีความหลากหลายและเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แต่ควรรวมแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดข้างเคียงด้วยเพื่อเพิ่มความหลากหลายและความน่าสนใจ ด้านความสามารถในการรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยว อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี มีที่พักมากพอ แต่ยังไม่ได้มาตรฐาน และต้องพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นเมืองน่าอยู่ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมือง **โดยสรุปเห็นว่าการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัดหนองคายมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้**

— รูปแบบที่ 3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับการจัดตั้งอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ สาขาเกษตรและอาหาร และสาขาการแพทย์และสุขภาพ แต่ไม่เห็นด้วยกับสาขาพลังงานชีวภาพ ในขณะที่ยังไม่แน่ใจในส่วนสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ โดยมองว่ามีการเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ ทั้งเส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้าและการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดนค่อนข้างดี และการเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยังท่าเรือและท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยสะดวก เพราะมีทั้งทางถนน ทางราง และใกล้สนามบินอุดรธานี แต่มีระยะทางการขนส่งไกลและต้นทุนสูง ยกเว้นไปยังฝั่ง สปป.ลาวมีความพร้อมและความหลากหลายของสินค้าเกษตรในระดับปานกลาง โดยยังอาจไม่ได้มาตรฐานและขาดปริมาณที่มากพอที่จะขายต่างประเทศ ต้องอาศัยการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ ด้านความพร้อมของบุคลากร สถาบันการศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย และมหาวิทยาลัยที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านความสามารถใน

การดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองน่าอยู่ สงบ สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัดหนองคายมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในสาขาเกษตรและอาหารและสาขาการแพทย์และสุขภาพ แต่ไม่เห็นด้วยกับการพัฒนาสาขาพลังงานชีวภาพ และสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ

6.4.2 จังหวัดนครพนม

— รูปแบบที่ 1 ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน

คนในพื้นที่เห็นด้วย เนื่องจากความสะดวกในการเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ รวมทั้งมีสนามบิน โดยประสบการณ์ด้านการค้าของคนในพื้นที่ยังไม่ดีและขาดความรู้ความชำนาญ ด้านความพร้อมของสินค้าและผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่ยังไม่พร้อม มีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดย SME และ OTOP ในพื้นที่อยู่บ้าง แต่ขาดการทำตลาด ไม่ได้มาตรฐานสากล และปริมาณการผลิตยังมีน้อยอยู่ โดยสรุปเห็นว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งกิจการนี้ในจังหวัดนครพนม

— รูปแบบที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

แสดงความไม่แน่ใจในรูปแบบนี้ เพราะจังหวัดอาจมีข้อจำกัดด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่เห็นว่าเส้นทางและบริการรองรับการเดินทางระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้ และการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดนมีความสะดวก แต่ควรลดขั้นตอนการผ่านแดนให้ใช้เวลาอย่างน้อยลงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีแหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน อาจจะยังมีน้อยอยู่ และต่างชาติไม่ค่อยรู้จัก ในส่วนความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยวค่อนข้างดี รัฐต้องปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งที่พักได้มาตรฐานยังมีน้อย ความเป็นเมืองน่าอยู่ น่าจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมือง อากาศดี ทิวทัศน์สวย แต่ยังขาดความชัดเจนของเอกลักษณ์ยังไม่ชัดเจน โดยสรุปการจัดตั้งกิจการนี้ในจังหวัดนครพนมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

— รูปแบบที่ 3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ สาขาเกษตรและอาหาร และสาขาพลังงานชีวภาพ แต่คิดว่าสาขาการแพทย์และสุขภาพเป็นไปได้ยาก เพราะขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์และไม่มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ และไม่เห็นเกี่ยวกับสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ มองว่าจังหวัดมีการเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยังท่าเรือและท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยในระดับปานกลาง ความหลากหลายของสินค้าเกษตรยังอยู่ในระดับปานกลาง ต้องมีการสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดยังขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย และมหาวิทยาลัยที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่น่าจะสามารถดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่ได้ดี เพราะ

อากาศดี ทิวทัศน์สวย ค่าครองชีพต่ำ โดยสรุปการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัดนครพนมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในสาขาเกษตรและอาหาร สาขาพลังงานชีวภาพ และสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ

6.4.3 จังหวัดมุกดาหาร

— รูปแบบที่ 1 ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับรูปแบบกิจการนี้ อาศัยเส้นทางและบริการที่ดีในการเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ คนในพื้นที่มีประสบการณ์ด้านการค้าปานกลาง แต่การผลิตโดยผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่ยังมีน้อย และสินค้าที่ผลิตได้ยังต้องพัฒนาจุดขายและการตลาด แต่ก็ยัง**เห็นว่ามีเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัดมุกดาหาร**

— รูปแบบที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจการนี้ แต่ยังเห็นว่าจังหวัดมีเส้นทางและบริการที่ดีรองรับการเดินทางระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จังหวัดมีความหลากหลายของแหล่งวัฒนธรรมและเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน แต่ยังขาดความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยพร้อม ทั้งในแง่แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมืองอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอีก 2 จังหวัดอย่างชัดเจน **แต่ก็ยังเห็นถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนในจังหวัดมุกดาหาร**

— รูปแบบที่ 3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพในสาขาเกษตรและอาหาร และสาขาการแพทย์และสุขภาพ แต่ไม่ค่อยเห็นด้วยในกรณีของสาขาพลังงานชีวภาพและสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ การขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้ มีเส้นทางและบริการที่ค่อนข้างดี แต่การขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยังท่าเรือและท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยยังไม่ค่อยสะดวก ความพร้อมของทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าและความหลากหลายของสินค้าเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง แต่จุดอ่อนสำคัญ คือ การขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย และมหาวิทยาลัยที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จังหวัดยังไม่มีสภาวะแวดล้อมที่จะดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่ได้ดีพอ **โดยสรุปมีความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งอุตสาหกรรมชีวภาพสาขาเกษตรและอาหารและสาขาการแพทย์และสุขภาพในจังหวัดมุกดาหาร**

6.5 สรุป

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษควรดำเนินการภายใต้เป้าหมายขั้นก้าวหน้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง หลักการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละจังหวัดจะต้องพิจารณาถึงศักยภาพและข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ ไม่ควรใช้ตัวแบบมาตรฐานเดียวกับทุกพื้นที่

ทั้งนี้ รูปแบบกิจการที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย

1) ศูนย์การค้าส่งแห่งอาเซียน

มุกดาหารมีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์ด้านการค้าของคนในพื้นที่ ตลาดอินโดจีน และการตั้งอยู่ใกล้แขวงสะหวันนะเขตที่มีประชากรจำนวนมาก

2) ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

หนองคายและนครพนมมีความเหมาะสม เนื่องจากมีความพร้อมด้านความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากกว่า

3) อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ทั้งสามจังหวัดมีความเหมาะสมในการจัดตั้งอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพด้านเกษตรและอาหาร

ส่วนสาขาการแพทย์และสุขภาพมีความเหมาะสมกับจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร เนื่องจากติดกับแขวงขนาดใหญ่ของ สปป.ลาว ส่วนจังหวัดนครพนมมีความเหมาะสมกับสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่

ทั้งนี้ จังหวัดหนองคายมีความได้เปรียบกว่าจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เนื่องจากมีเส้นทางรถไฟอยู่แล้วที่จะทำให้การขนส่งทั้งการนำเข้า-ส่งออกมีต้นทุนด้านโลจิสติกส์ที่ต่ำกว่า

บรรณานุกรมท้ายบทที่ 6

- ข่าวเศรษฐกิจ ช่อง 3. [ออนไลน์]. 30 ธ.ค. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.krobkruakao.com/ข่าวเศรษฐกิจ/111081/สปป-ลาว-ประเมินปี-58-ขาดแคลนแรงงาน.html>
- คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://chonburi.boei.go.th/public/upload/center_4/BOI-book_2015-special_economic_zone-20150623_89389.pdf
- โครงการเชิงยุทธศาสตร์ : พลาสติกชีวภาพ. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://www.most.go.th/main/index.php/org/1462.html>
- ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์. บทบาทและสภาพการณ์ของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย. [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา: http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_10/pdf/18-22.pdf
- เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์. กรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย (พ.ศ. 2555- 2564)
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด, 2548, อ้างถึงใน ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ โรจนโสทร. ศักยภาพของชุมชนชาวมอญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านหนองคู่-บ่อควา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าอิสระแบบอิสระ, หลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.
- แผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน. [ออนไลน์]. มกราคม 2554. แหล่งที่มา: http://asean.bangkok.go.th/images/asean/ASEAN_Connectivity/customize-20121218-094234-564131_re.pdf
- พลาสติกชีวภาพ...โอกาสการลงทุนของไทยท่ามกลาง ความต้องการตลาดโลกที่เติบโตสูงกว่าร้อยละ 50 ต่อปี ภูมิภาค. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://thaibanker.com/index.php/business/104-management/economics/747-kasikorn-bank-economic-pla>
- ภารดี พาทยโกศล. แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพตามแผนที่นำทางแห่งชาติ กรณีสืบศึกษาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ. การค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- เมืองอู่—ตลาดขายส่งสินค้าเบ็ดเตล็ดที่ใหญ่ที่สุดของโลก. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://thai.cri.cn/247/2011/03/15/242s184854.htm>
- เมืองอู่ (Yiwu). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.tradelogistics.go.th/download/file/1946024b.pdf
- รายงานการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ (กยอ.) ครั้งที่ 6/2555. [ออนไลน์]. 26 มิถุนายน 2555. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/home/interest/kyo/data5-10.pdf>

รายงานยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: http://www.nrct.go.th/th/Portals/0/data/2557/RPP/strategyResearch_sub/6-ยุทธวิจัยท่องเที่ยว.pdf

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: (www.thansettakij.com/2015/07/06/4424) [กรกฎาคม 2558]

อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง. เอกสารประกอบการบรรยายใน หัวข้อ “เจาะลึกผังเมืองกับยุทธศาสตร์ประเทศ”.13 กรกฎาคม 2558.

อัจฉรินทร์ พัฒนาพันธ์ชัย. นโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 24 พ.ศ. 2554-2555

อาเซียนเสนอการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หวังกระตุ้นนักท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. 13 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: <http://www.nationtv.tv/main/program/SawasdeeAsian/378432362/>

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยสู่อาเซียน ... พลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ (กระแสนวัตกรรม ฉบับที่ 2486) [ออนไลน์]. 8 เมษายน 2557. แหล่งที่มา: www.kasikornresearch.com/th/K-EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=32570

อุบลรัตน์ จันทพงษ์ และคณะ. ทำอย่างไรให้ภาคการท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างยั่งยืน? ภายใต้โครงการศึกษา Thailand's future growth. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/Paper_TourismEngineGrowth.pdf

เอกสารประกอบการสัมมนา "ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนใหม่" ใน 4 ภูมิภาค. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://www.boi.go.th/index.php?page=boi_event_detail&topic_id=12639 [4 กุมภาพันธ์ 2558]

Arkhom Termpittayapaisith. The 10th National Economic and Social Development Plan and Creative Economy. May 2008.

TAT Review [Online]. Available from: <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal?catid=0&id=596>

The 2009 UNESCO Framework for Cultural Statistics (FCS) [Online]. Available from: <http://www.uis.unesco.org/culture/Documents/framework-cultural-statistics-culture-2009-en.pdf>

Tourism Ministers Meetings Upbeat On ASEAN Tourism Progress. [Online]. 28 January 2015. Available from: www.aseantourism.travel/news/detail/tourism-ministers-meetings-upbeat-on-asean-tourism-progress

Yuqing Xing, The Supply Chain of the iPhone and Trade in Value Added, the Asian Development Bank (ADB), 2013

Yiwu Market [Online]. Available from: www.yiwu-market-guide.com/yiwu-market-history.html

Yiwu Market [Online]. Available from: www.yiwusourcingagent.com/2011/11/07/yiwu-market-history/

Yiwu market [Online]. Available from: https://www.wikiwand.com/en/Yiwu_market

บทที่ 7

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทนี้ได้นำเสนอสาระต่างๆ ตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 5 และ 6 มาสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้นบริเวณจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และ จังหวัดมุกดาหาร โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการดำเนินงาน 3 ข้อหลัก คือ

- การกำหนดเป้าหมายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ขั้นตอนการดำเนินการ
- การจัดองค์กร

7.1 การกำหนดเป้าหมายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จากหลักการและเหตุผลตามที่ได้เสนอในบทที่ 6 การขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัด หนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ควรดำเนินการภายใต้เป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า ดังนี้

- ยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่มของประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง
- ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง
- ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงให้กับผู้ประกอบการในประเทศ

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้น จะเป็นพื้นที่นาร่องในการพัฒนาอุตสาหกรรมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ที่เป็นอนาคตของประเทศไทย ซึ่งองค์ความรู้ เทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญที่ได้รับจากอุตสาหกรรมและกิจกรรมที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับการถ่ายทอดไปยังพื้นที่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป อันจะเป็นการสร้างรากฐานในการผลักดันประเทศไทยสู่ระบบเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรม ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่นเดียวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษรุ่นแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งถูกจัดตั้งเพื่อให้เป็นพื้นที่นาร่องในการทดสอบระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ก่อนที่จะนำไปขยายผลในส่วนอื่นๆ ของประเทศต่อไป

นอกจากนี้ เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ที่เป็นอนาคตของประเทศ ผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศยกระดับไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนพิเศษที่ถูกออกแบบอย่างชาญฉลาดภายใต้นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะกลายเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่างๆ ของชาติ ประกอบด้วย

- การผลักดันสินค้าอาหารไทยออกสู่ตลาดโลก
- อุตสาหกรรมแห่งอนาคต: การผลักดันอุตสาหกรรมใหม่ที่จะส่งผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านจากประเทศรายได้ปานกลาง สู่ประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงของเอเชีย
- การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและการลดความเหลื่อมล้ำ: การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- การแสวงหาโอกาสจากการรวมตัวและร่วมมือกันของชาติอาเซียน
- การผลักดันให้ประเทศไทยเป็น Trading Nation

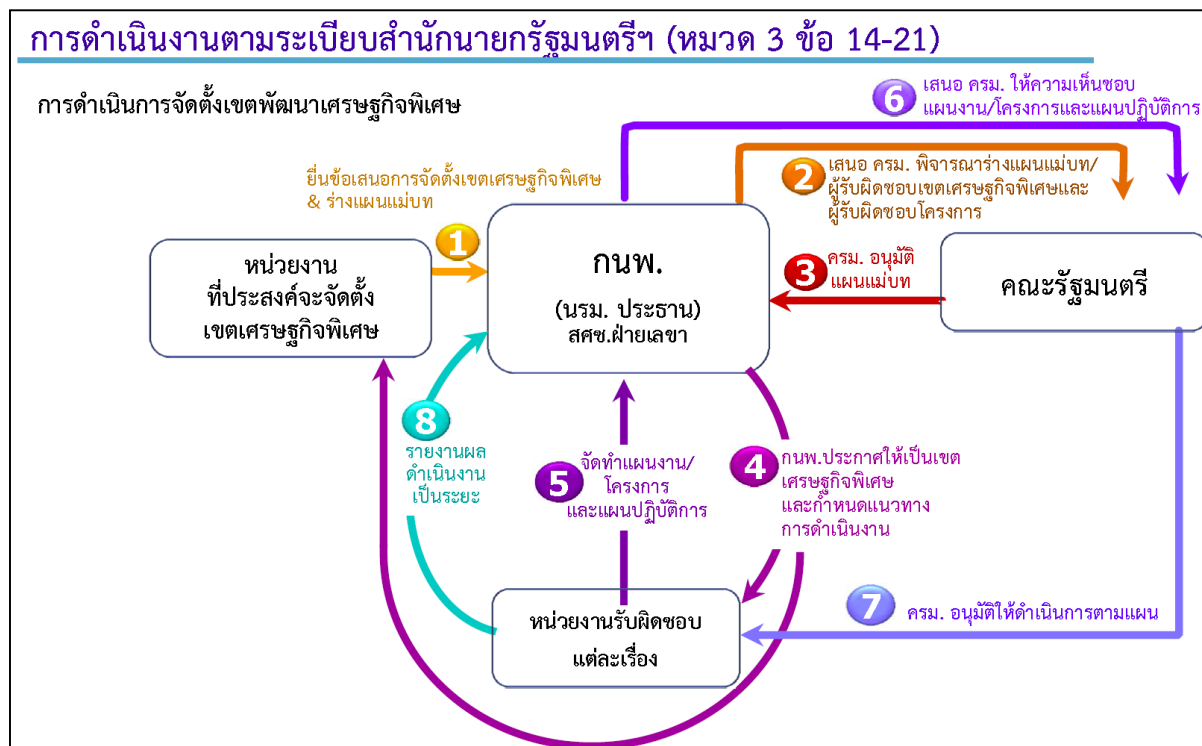
7.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 กำหนดว่าหน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาด้วย โดยร่างแผนแม่บทต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วย (ข้อ 15 ในระเบียบฯ)

- 1) เหตุผลความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 2) บริเวณพื้นที่ที่สมควรกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 3) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 4) แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
- 5) สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่สมควรจัดให้มีแก่ผู้อยู่อาศัยและผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 6) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การขนส่ง การสื่อสาร โทรคมนาคม และด้านพลังงานที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นๆ หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และกรอบเวลาดำเนินการ
- 7) รูปแบบ วิธีการ มาตรฐาน และแนวทางในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ รวมทั้งการประเมินผลและการเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการให้บริการ
- 8) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนแนวทางและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบนั้น

ทั้งนี้ ร่างแผนแม่บทต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

โดยมีกระบวนการจัดทำแผนแม่บท แผนงาน และโครงการ สรุปได้ ดังนี้ (รูปที่ 7.2-1)

ที่มา: เอกสารการบรรยายหัวข้อ นโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับ AEC โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผน พัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 6 พฤศจิกายน 2556

รูปที่ 7.2-1 สรุปขั้นตอนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหมวด 3 ข้อ 14-21 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

- **การจัดทำแผนแม่บท:** ให้หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยื่นข้อเสนอ พร้อมกับร่างแผนแม่บทต่อคณะกรรมการนโยบาย เพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ สนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเจ้าสังกัดก่อน (ข้อ 14 ในระเบียบฯ)
- **การพิจารณาร่างแผนแม่บท:** คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพิจารณาร่างแผนแม่บทและทำความเห็นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยหากคณะกรรมการนโยบายเห็นสมควร มอบหมายให้หน่วยงานใดดำเนินการในเรื่องใดเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งหรือดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดรายชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน รวมทั้งกรอบเวลาในการดำเนินการของแต่ละหน่วยงาน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ (ข้อ 16 ในระเบียบฯ)
- **การอนุมัติแผนแม่บท:** เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนแม่บทแล้ว ให้คณะกรรมการนโยบาย ประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนดแนวทาง การดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนแม่บทดังกล่าว (ข้อ 17 ในระเบียบฯ)
- **การจัดทำแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการ:** ให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามแผนแม่บทจัดทำแผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดตามที่

คณะกรรมการนโยบายกำหนด ทั้งนี้ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่นั้น ประกอบด้วย (ข้อ 18 ในระเบียบฯ)

- **การพิจารณาและการอนุมัติแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการ:** นำเสนอแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการแล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ (ข้อ 18 และ 19 ในระเบียบฯ)
- **การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการ:** ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแผนงาน หรือโครงการ และแผนปฏิบัติการจัดให้มีระบบควบคุมตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ และส่งรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อสำนักงาน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการนโยบายทราบ โดยให้สำนักงานกำหนดรูปแบบและระยะเวลาการรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการ และแผนปฏิบัติการ ให้หน่วยงานถือปฏิบัติ (ข้อ 20 ในระเบียบฯ)

ปัจจุบัน (กรกฎาคม พ.ศ. 2558) ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทำหน้าที่ และได้มีคำสั่ง กนพ. เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558 และวันที่ 2 เมษายน 2558 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการรวม 6 ชุด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอ กนพ. พิจารณา ประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน
- 2) คณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน
- 3) คณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน
- 4) คณะกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน
- 5) คณะกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน
- 6) คณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

อย่างไรก็ดี ถึงแม้จะได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่ผลักดันการจัดทำแผน แนวทาง และประสานติดตามการดำเนินการพัฒนาในทุกมิติ แต่หากพิจารณารูปแบบการทำงานผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน (ช่วงปลายปี พ.ศ. 2557 จนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2558) จะพบว่าเป็นการดำเนินงานที่ค่อนข้างรีบเร่ง ทั้งที่ยังขาดข้อมูลรายละเอียดของแผนงานแต่ละด้าน ที่ประกอบเป็นแผนแม่บทตามที่กำหนดในระเบียบฯ ส่งผลให้การขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดข้อบกพร่องที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ข้อบกพร่องประการแรก คือ การตัดสินใจที่ผ่านมาเป็นการตัดสินใจแบบกระจัดกระจาย เป็นการดำเนินงานแบบแยกส่วน โดยขาดแผนแม่บทการดำเนินงานในภาพรวมซึ่งใช้เป็นกรอบกำกับให้การพัฒนาให้สอดคล้องกันในทุกด้านได้อย่างแท้จริง เช่น มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ก่อนที่จะมีความชัดเจนในเรื่องของประเภทและขนาดของกิจการที่จะจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น

ข้อบกพร่องประการที่สอง คือ ยังใช้ตัวแบบเดียว (Model) เป็นกรอบแนวคิดกรอบการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจในทุกพื้นที่ ทั้งที่ต่างมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันมาก เช่น ในคู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ระบุว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เหมาะสมจะลงทุนในเขตเศรษฐกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive)” เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการยังขาดข้อมูลที่มีรายละเอียดในระดับพื้นที่ที่เพียงพอสำหรับการกำหนดนโยบายและกำหนดแผนงานที่มีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามพื้นที่

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจัดได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ขนาดใหญ่แบบบูรณาการที่ต้องอาศัยการพัฒนาในหลายมิติที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ การลงทุนพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จในการจัดตั้งและการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นอยู่กับความสามารถในการกำหนดและกำกับให้การพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้ รวมถึงการดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายทั้งหมดมีการสอดคล้องกันอย่างยิ่ง นอกจากนี้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทั้งในแง่วิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ รูปแบบการพัฒนา และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน รูปแบบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมจะจัดตั้งขึ้นในแต่ละพื้นที่จึงมีความแตกต่างกันตามไปด้วย ดังนั้น หากศึกษาจากประสบการณ์การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย จะเห็นถึงปริมาณและความสลับซับซ้อนของข้อมูลและข้อวิเคราะห์ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อีกทั้งการดำเนินการที่ใช้เวลาในการดำเนินการ ตั้งแต่วางแผนไปจนถึงวันแรกที่เปิดให้บริการมีระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างยาวนาน (ประมาณ 30 ปี)

เมื่อทบทวนกระบวนการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแรกของไทย จะเห็นว่าการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน ยังขาดแผนรวมการพัฒนา (Development Comprehensive Plan) หรือแผนแม่บท (Master Plan) เพื่อใช้เป็นแม่บทหรือกรอบในการพัฒนาทุกองค์ประกอบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดความราบรื่นในกระบวนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเร่งจัดทำแผนรวมหรือแผนแม่บทของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยควรประกอบด้วยแผนงานในด้านต่างๆ ดังนี้

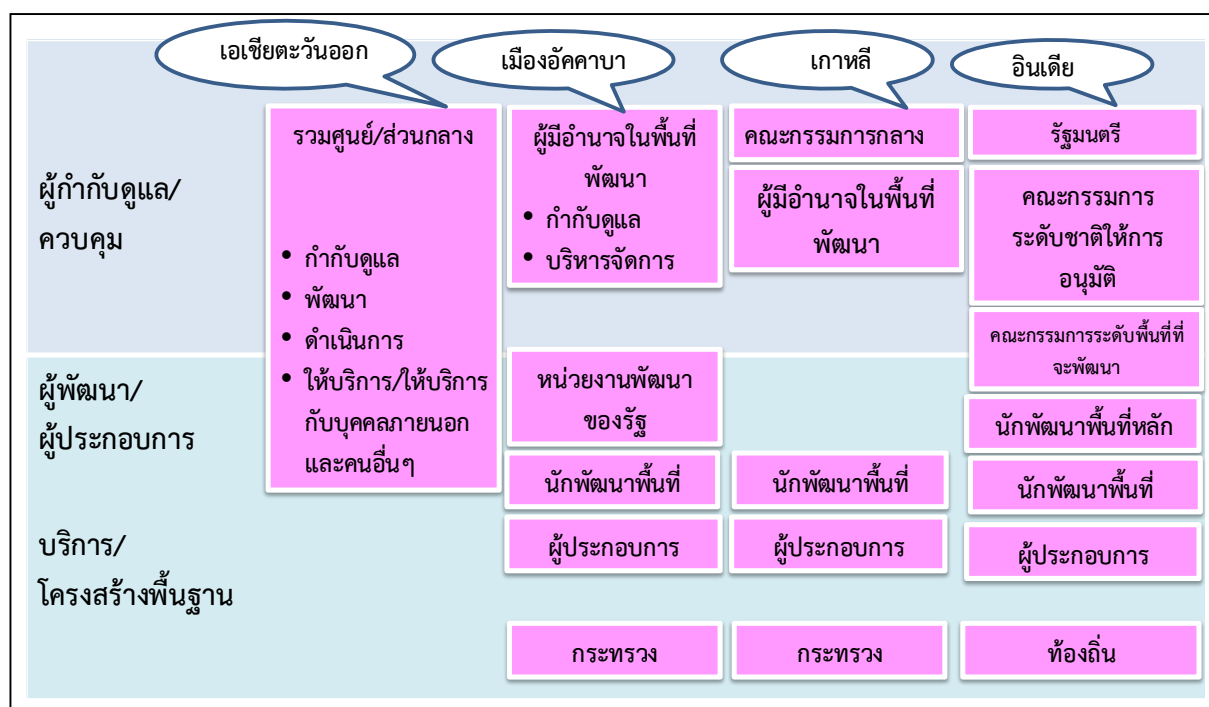
- 1) **กรอบความคิดและแผนพัฒนากิจการเป้าหมาย** แสดงรายละเอียดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนา รูปแบบ และขนาดของกิจกรรมเป้าหมาย รูปแบบและขนาดของกิจกรรมสนับสนุนในแต่ละประเภท ซึ่งรายละเอียดของแผนนี้ มีความสำคัญมากต่อการจัดทำแผนรวมหรือแผนแม่บท เพราะเป็นข้อมูลตั้งต้นให้กับการจัดทำแผนงานด้านอื่นๆ โดยรูปแบบกิจกรรมเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดหนองคาย ได้นำเสนอแล้วในบทที่ 6

- 2) **แผนพัฒนาพื้นที่ การวางผังพื้นที่ และการจัดหาที่ดิน** แสดงรายละเอียดตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน และการวางผังเฉพาะพื้นที่ เพื่อแสดงกรอบความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในพื้นที่ รวมถึงกรอบแนวทางการจัดหาที่ดินเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินที่จำเป็นต่อการพัฒนา
- 3) **แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ** ครอบคลุมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการผ่านพิธีการศุลกากรและการตรวจคนเข้าเมือง
- 4) **แผนการจัดการสาธารณสุข** ศึกษารายละเอียดรูปแบบและการสาธารณสุขที่ควรจัดให้มีไว้รองรับการอยู่อาศัยของคนในพื้นที่
- 5) **แผนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ** ศึกษาผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อม โบราณสถาน และชุมชน อันเป็นผลจากการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงแนวทางและมาตรการที่ใช้ในการลดผลกระทบ
- 6) **แผนการจัดการแรงงาน** ครอบคลุมทั้งแรงงานที่เป็นคนไทยและชาวต่างประเทศ และครอบคลุมทั้งผู้เชี่ยวชาญและแรงงานทั่วไป โดยประเภทของแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ จำนวนแรงงานที่ต้องการในแต่ละประเภท ความพร้อมของผู้เชี่ยวชาญและแรงงานที่เป็นคนไทย และการจัดระเบียบแรงงาน
- 7) **แผนการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์** แยกตามประเภทกิจกรรมที่จะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 8) **แผนการศึกษาความเหมาะสมในการลงทุนและการบริหารจัดการ** ศึกษาทั้งความเหมาะสมทางด้านเศรษฐศาสตร์และการเงิน และรูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม นอกจากนี้ กำหนดองค์ประกอบของหน่วยงานที่จะทำหน้าที่บริหารจัดการและกำกับดูแลการดำเนินงานจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งช่วงก่อนเปิดให้บริการและช่วงดำเนินงานหลังเปิดให้บริการ และกรอบเวลาในการดำเนินการในทุกด้านของการพัฒนา
- 9) **แผนการตลาดและประชาสัมพันธ์** กำหนดแนวทางในการสื่อสารให้ชุมชนในพื้นที่และประชาชนทั่วไปเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการและเหตุผล แนวทางการดำเนินงาน และผลประโยชน์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

เนื่องจากแต่ละพื้นที่เป้าหมายมีลักษณะเฉพาะของตนเอง จึงต้องแยกแผนรวมการพัฒนา (Development Comprehensive Plan) ออกตามพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งแต่ละพื้นที่อาจจะกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้ การจัดทำแผนรวมการพัฒนาของแต่ละพื้นที่เป้าหมายควรมอบให้หน่วยงานและภาคเอกชนในพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ภายใต้นโยบาย กรอบการทำงานและหลักเกณฑ์ และการสนับสนุนทางวิชาการที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้กำหนดขึ้น แล้วค่อยนำแผนรวมหรือแผนแม่บทการพัฒนา นำเสนอคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พิจารณานำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ สั่งการให้กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

7.3 การจัดการด้านองค์กร

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วยการดำเนินงานหลายขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนรวมในการพัฒนา (Development Comprehensive Plan) หรือแผนแม่บท การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ การจัดหาที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาพื้นที่และการวางผังเฉพาะของพื้นที่ การลงทุนจัดตั้งกิจการและการกำกับดูแลการดำเนินงานในพื้นที่และนอกพื้นที่ เป็นต้น จากประสบการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วโลกแสดงให้เห็นถึงแนวทางที่หลากหลายในการแบ่งแยกบทบาทและหน้าที่ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ในด้านหนึ่งเป็นลักษณะการดำเนินงานแบบรวมศูนย์ที่รัฐบาลส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการหรือสั่งการทุกอย่าง ในขณะที่อีกด้านหนึ่งเป็นการแบ่งแยกและกระจายการดำเนินงานออกไปยังหลายองค์กร ทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ดังแสดงในรูปที่ 7.3-1

ที่มา: ดัดแปลงจากเอกสารประกอบการบรรยายของ U.S. Agency for International Development (USAID) โครงการ Technical Assistance for Policy Reform II (TAPR II) 2011.

รูปที่ 7.3-1 สรุปแนวทางการแบ่งแยกบทบาทระหว่างภาครัฐและเอกชน

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ต่างยอมรับว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลไทยกำลังดำเนินการอยู่ก็เป็นไปตามกรอบความคิดเดียวกันนี้ รัฐบาลจะเป็นผู้วางแผนและส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของรัฐบาลแบบเบ็ดเสร็จ ในขณะเดียวกันก็กำหนดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดและไม่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่น เช่น การจัดระเบียบแรงงาน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน เป็นต้น

ในขณะที่เอกชนจะเป็นหน่วยงานหลักในการลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ สาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมและกิจกรรมภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตารางที่ 7.3-1 สรุปการแบ่งแยกบทบาทระหว่างภาครัฐและเอกชนภายใต้แนวความคิด PPP

ตารางที่ 7.3-1 บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ¹⁰⁷

ภาครัฐ	ภาคเอกชน
— การวางแผนเชิงกลยุทธ์ — กำหนดบทบาทของนักพัฒนาเอกชน — คัดเลือกและอนุมัติรูปแบบการลงทุน — คัดเลือกเอกชนผู้พัฒนาเขตฯ — ร่วมกับเอกชนในการจัดทำแผนแม่บทพัฒนา — จัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่นอกเขตฯ และระบบสาธารณูปโภค — อนุมัติแผนการก่อสร้างของเอกชน — ตรวจสอบการก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรฐานการก่อสร้างและระยะเวลาที่ตกลงกันได้ — อนุญาตและอนุมัติผู้เช่าหรือผู้ลงทุน — ออกใบอนุญาตอาคารและใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อม — จัดให้มีการอำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร — ติดตามและตรวจสอบการพัฒนาให้สอดคล้องกับสัญญาสัมปทาน — ตรวจสอบผู้เช่าเพื่อให้ดำเนินการสอดคล้องกับกฎระเบียบ — กำกับดูแลการบังคับใช้กฎระเบียบต่างๆ — สนับสนุนกิจกรรมทางการตลาด — พัฒนาแรงงานและบริการทางสังคมอื่นๆ	— จัดทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ — จัดทำแผนแม่บทการใช้ที่ดิน — จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ — การจัดหาเงินทุนและทรัพยากรอื่นๆ — ออกแบบ — จัดเตรียมมาตรการรักษาความปลอดภัย/งานระบบ — ก่อสร้าง — ดำเนินกิจกรรมด้านการตลาด SEZ เพื่อหาผู้เช่าในอนาคต — ให้เช่าที่ดินกับผู้เช่า — เสนอบริการหลักและบริการเสริมให้กับผู้เช่า/ประโยชน์ในการขายและการให้บริการที่ใช้ร่วมกันอื่นๆ — บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานและพื้นที่ส่วนกลาง

อย่างไรก็ดี การผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมา ดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ซึ่งไม่ได้มีอำนาจเบ็ดเสร็จ และมีลำดับชั้นของกฎหมายไม่สูงนัก อาจทำให้การผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปเกิดอุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญ ดังนี้

¹⁰⁷ ดัดแปลงจาก Jean-Paul Gauthier. Special Economic Zones in Practice: The role of government and of the private sector in initiating, funding, delivering and managing SEZs. Centre for Development and Enterprise, 2011.

- 1) ระเบียบฯ เป็นเพียงระเบียบที่ออกตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งให้อำนาจในการกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และวิธีปฏิบัติของส่วนราชการต่างๆ เป็นการทั่วไป เพื่อให้เกิดบูรณาการในการบริหารและปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิได้กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด อีกทั้งยังมีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น

- การให้สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจ อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520
 - ✓ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
- การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินและการหาที่ดิน อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
 - ✓ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530
 - ✓ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2550
- การจัดระเบียบแรงงาน และการทำงานของคนต่างด้าว อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
 - ✓ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551
 - ✓ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- การรักษาสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข อยู่ภายใต้
 - ✓ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
 - ✓ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
 - ✓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
 - ✓ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

ดังนั้น การใช้อำนาจในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้ระเบียบฯ นี้ จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ทำให้การดำเนินการล่าช้าหรือต้องหยุดชะงักได้ หากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวจะเป็นการกระทบถึงอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมของหน่วยงานอื่น หรือขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- 2) ถึงแม้ในปัจจุบัน หน่วยงานในพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในฐานะที่เป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่การดำเนินการส่วนใหญ่ยังเป็นไปในลักษณะสั่งการจากบนสู่ล่าง (Top Down) หน่วยงานพื้นที่อยู่ในฐานะของผู้รับนโยบายและคำสั่งจากคณะกรรมการฯ ไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อมูลค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังให้

ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างพื้นที่เป้าหมายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับที่ต่ำมาก นโยบายและกรอบการดำเนินงานส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบเดียว แล้วนำไปใช้กับทุกพื้นที่เป้าหมาย

ดังนั้น ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการในระดับพื้นที่ เพื่อที่การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะเป็นไปในทิศทางที่สะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับข้อจำกัดของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การศึกษาได้รับทราบข้อกังวลของคนในพื้นที่ระหว่างการระดมความคิดเห็นในพื้นที่ว่า ท้องถิ่นประสบปัญหาในการจัดทำข้อมูลและแผนงานเพื่อเสนอให้กับคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพิจารณา เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นการพัฒนาพื้นที่ผืนใหญ่ในบริเวณเดียว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีคณะทำงานหรือในระดับพื้นที่ แต่การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจคราวนี้มีความแตกต่าง เนื่องจากต้องการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในหลายพื้นที่พร้อมๆ กัน

- 3) สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจที่จะชักชวนให้นักลงทุนเข้ามาประกอบการยังไม่ชัดเจนหรือมีความเพียงพอที่จะดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ โดยเมื่อปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 นายมาชายาสุ โสขุมิ ประธานองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (เจโทร กรุงเทพฯ) หรือ เจซีซี ได้รายงานผลการสำรวจความสนใจของนักธุรกิจญี่ปุ่นที่มีต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ที่จะจัดตั้งตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านว่ามีนักธุรกิจญี่ปุ่นเพียง ร้อยละ 18 เท่านั้นที่แสดงความสนใจ ขณะที่มากกว่าครึ่ง (56%) ระบุว่าไม่สนใจ และอีกร้อยละ 29 ตอบว่ายังไม่ทราบรายละเอียดที่ชัดเจน เหตุผลที่นักธุรกิจในไทยยังมีที่ที่ไม่ค่อยสนใจลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษคือ บริษัทญี่ปุ่นได้ลงทุนในไทยมากอยู่แล้ว จึงยังไม่มีแนวโน้มที่จะลงทุนเพิ่มอีก ประกอบกับสิทธิพิเศษต่างๆ ยังไม่ชัดเจนหรือจูงใจเพียงพอ นอกจากนี้ นักลงทุนญี่ปุ่นยังให้ความสำคัญกับระยะทางระหว่างที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับกรุงเทพฯ และท่าเรือแหลมฉบัง และความพร้อมและทักษะฝีมือของแรงงาน¹⁰⁸

นอกจากนี้ สิทธิประโยชน์ที่มีผลบังคับใช้ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมใหม่ที่เป็นรากฐานสำหรับระบบเศรษฐกิจในอนาคตของประเทศที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมดั้งเดิม อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันให้ไทยเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

- สิทธิประโยชน์ประเภทแรก จะให้กับบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่เข้ามาปฏิบัติงานในกิจกรรมเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การยกเลิกหรือลดหย่อนภาษีบุคคลธรรมดา เป็นต้น เพื่อชักจูงให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นสนใจเข้ามาพักอาศัยและปฏิบัติงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย

¹⁰⁸ หอฯ ญี่ปุ่นจัดไทยออตยาแรงกระตุ้น ผลสำรวจชี้ 60% ไม่ลงทุนเพิ่ม-เมินเขต ศก. พิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.

แหล่งที่มา: http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1438261299 [18 ก.ค. 2558]

- ส่วนสิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจประเภทที่สอง จะให้กับธุรกิจต่างประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูงเป็นการเฉพาะ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการยินยอมที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการของไทย (ดังที่ได้นำเสนอในบทที่ 5)

- 4) ระเบียบฯ ยังขาดความชัดเจนในการให้อำนาจบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในช่วงของการบริหารจัดการภายหลังการเปิดดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ การดำเนินงานที่ต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ กระทรวง ทบวง กรม เพื่อผลการพัฒนาตามแผนแม่บท แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการ จะต้องส่งการผ่านคณะรัฐมนตรี โดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในปัจจุบันรัฐบาลก็ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการ จึงได้เริ่มดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความคล่องตัวในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีสาระสำคัญหลักๆ ของร่าง พ.ร.บ. คือ กำหนดโครงสร้างให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรรมการระดับชาติ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่เสนอแนะคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งแต่ละเขต และอนุมัติแผนการดำเนินงาน เป็นต้นแปลงสถานะของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่สำนักงานของคณะกรรมการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนในระดับพื้นที่จะมีคณะกรรมการบริหารในแต่ละเขตเป็นผู้กำกับนโยบายในแต่ละเขต และจะมีการจัดจ้างผู้ว่าการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นซีอีโอหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารในแต่ละพื้นที่ ตามที่ประกาศจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการแต่ละชุดจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นกรรมการ นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังให้อำนาจจัดหาที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของเอกชนหรือของรัฐ รวมทั้งการวางผังแม่บทพัฒนาได้ทันทีตามที่กฎหมายให้อำนาจ ขณะนี้การดำเนินการอยู่ในระหว่างการเสนอร่างกฎหมายเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเห็นชอบและเสนอให้สภานิติบัญญัติไปบรรจุเข้าวาระพิจารณาตามกระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป¹⁰⁹

¹⁰⁹ หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ 35 ฉบับที่ 3,109 วันที่ 29 พฤศจิกายน – 2 ธันวาคม พ.ศ. 2558

บรรณานุกรมท้ายบทที่ 7

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
นโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับ AEC. 6 พฤศจิกายน 2556.

หอวชิรปัญญาไทยอภัยาแรงกระตุ้น ผลสำรวจชี้ 60%ไม่ลงทุนเพิ่ม-เมินเขตศก.พิเศษ. [ออนไลน์]. 2558.
แหล่งที่มา: http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1438261299
[18 ก.ค. 2558]

Jean-Paul Gauthier. Special Economic Zones in Practice: The role of government and of the private sector in initiating, funding, delivering and managing SEZs. Centre for Development and Enterprise, 2011.

U.S. Agency for International Development (USAID). Technical Assistance for Policy Reform II (TAPR II), 2011.

ภาคผนวก ก

การสำรวจความคิดเห็น

ก.1 สรุปผลจากการสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2557 จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 และจังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2557 โดยผลจากการสัมมนาสามารถสรุปได้ ดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ครบถ้วน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการก็ประสบปัญหาเนื่องจากการลงทุน อาทิเช่น เอกชนเรียกร้องให้มีการสร้างนิคมอุตสาหกรรม ในขณะที่รัฐบาลมีความเห็นให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน ทำให้เอกชนขาดความมั่นใจในการลงทุน

ด้านการบริหารจัดการ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีกฎหมายเฉพาะซึ่งปัจจุบันศสช. สามารถทำให้กฎหมายผ่านได้เร็วขึ้น นอกจากนี้จากประสบการณ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แขวงคำม่วน สปป.ลาว พบว่ารัฐบาลกลางได้ให้อำนาจผู้บริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถตัดสินใจได้ให้หลายประเด็น ในขณะที่ประเทศไทยผู้ว่าราชการจังหวัดยังมีข้อจำกัดในการใช้อำนาจสั่งการ และเมื่อจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจส่งผลให้การบริหารขาดความคล่องตัว

ด้านสิทธิพิเศษ ควรทำการศึกษารูปแบบสิทธิประโยชน์แต่ละกลุ่มสินค้าให้เหมาะสมกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้น นอกจากนี้ ต้องประกาศสิทธิพิเศษของเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างรวดเร็ว เพื่อให้นักลงทุนได้ทราบข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน

ด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ เมื่อพิจารณาการขนส่งทางถนนระหว่าง 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย สปป.ลาว เวียดนาม และจีนแล้ว พบว่าการประกันภัยขนส่งทางบกยังไม่คุ้มครองตลอดเส้นทางทั้ง 4 ประเทศ ส่งผลให้ต้องทำประกันภัยทุกประเทศ ทำให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแตกต่างจากการขนส่งทางทะเลที่ทำประกันที่เดียวแต่คุ้มครองตลอดเส้นทาง ประเด็นดังกล่าวส่งผลให้ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ยางพาราเลือกการขนส่งจากไทยไปยังประเทศจีน โดยใช้การขนส่งทางเรือแทนการขนส่งทางถนน

ด้านศุลกากร ปัญหาอุปสรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ ความพร้อมของด่านศุลกากรทั้ง 2 ประเทศ เช่น การเปิดด่านประเทศไทย พร้อมเปิดด่าน 7 วัน วันละ 24 ชั่วโมง ในขณะที่ประเทศลาว พร้อมเปิดแค่ 5 วัน รวมทั้งยังมีปัญหาเรื่องบุคลากรและเทคโนโลยี ส่งผลต่อการทำ Single window นอกจากนี้ การผ่านพิธีการศุลกากร ควรมีช่องทางพิเศษสำหรับสินค้าบางชนิดเพื่อลดระยะเวลา เช่น พืช ผักสด และปลา ซึ่งต้องการความรวดเร็วในการขนส่ง

ด้านแรงงาน ปัญหาแรงงานจากประเทศเวียดนามยังไม่มีการทำข้อตกลง ส่งผลให้แรงงานเวียดนามยังไม่มี การดูแลด้านสวัสดิการและสาธารณสุข

รูปที่ ก-1 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 1 จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 13-14 มกราคม 2558 จังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ 2558 และจังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่ 16-18 กุมภาพันธ์ 2558 ประกอบด้วย หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยผลจากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

ก.1.1 จังหวัดหนองคาย

ทำเลที่ตั้ง ข้อเสนอสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

- **ระยะแรก (ภายใน 5 ปี) ประกอบด้วย**

- 1) อำเภอเมืองหนองคาย ได้แก่ ต.ในเมือง ต.เวียงคุก ต.โพธิ์ชัย ต.หินโงม ต.ค่ายบกหวาน ต.บ้านเดื่อ ต.หนองกอมเกาะ ต.หาดคำ ต.โพนสว่าง ต.พระธาตุบังพวน ต.มีชัย ต.สีกาย
- 2) อำเภอสระใคร ได้แก่ ต.สระใคร

● **ระยะที่ 2 (ภายใน 6-10 ปี) ประกอบด้วย**

- 1) อำเภอศรีเชียงใหม่ ได้แก่ ต.บ้านหม้อ ต.พุทธบาท ต.พานพร้าว
- 2) อำเภอสังคม ได้แก่ ต.บ้านม่วง ต.สังคม ต.แก่งไเก่ ต.ผาตั้ง
- 3) อำเภอรัตนวาปี ได้แก่ ต.รัตนวาปี ต.โพนแพน ต.บ้านด่อน
- 4) อำเภอท่าบ่อ ได้แก่ ต.กอนาง ต.โพนสา ต.ท่าบ่อ
- 5) อำเภอโพนพิสัย ต.วัดหลวง ต.จุมพล ต.กุดบง

● **ระยะที่ 3 รวมพื้นที่ระยะแรกและระยะที่ 2 เข้าด้วยกัน จำนวน 7 อำเภอ 29 ตำบล**

ประเภทธุรกิจ ข้อเสนอประเภทของกิจการที่เหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ได้แก่

- 1) เป็นศูนย์กลางตลาดค้าส่ง/ค้าปลีก และสินค้าระหว่างประเทศ “ครัวไทยสู่อาเซียน”
- 2) การคมนาคมขนส่งทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (โลจิสติกส์)
- 3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดหนองคายมองเห็นว่าประโยชน์ที่จะได้รับ คือ

- 1) มีเงินลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่ จ.หนองคาย เพื่อผลิตสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศ
- 2) ได้รับการส่งเสริมสินค้าเกษตร และได้รับการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)
- 3) มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดหนองคาย และ
- 4) เศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายจะมีการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น

ข้อเสนออื่นๆ จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพหลายด้าน ดังนี้

1) จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ตั้งห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของ สปป.ลาว เพียง 24 กิโลเมตร ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าออก ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ปีละประมาณ 2 ล้านคน จังหวัดหนองคายมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมากเป็นอันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 3,600 ล้านบาทต่อปี

2) จังหวัดหนองคายมีมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว มีมูลค่าสูงเป็นอันดับ 1 และแนวโน้มก็ยังคงรักษาความเป็นอันดับ 1 ในเรื่องมูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว

3) เป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับกลุ่มประเทศกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม และจีนตอนใต้

4) เป็นจังหวัดที่อยู่ในกรอบความร่วมมือ 3 ประเทศ 9 จังหวัด ประกอบด้วย สปป.ลาว ได้แก่ แขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน ประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม และจังหวัดสกลนคร ประเทศเวียดนาม ได้แก่ จังหวัดฮาทิงห์ จังหวัดเหงะอานห์ และจังหวัดกว๋างบิง

5) จังหวัดหนองคายได้รับการจัดลำดับจากนิตยสาร Modern Maturity ให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 ของโลก โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด 12 ตัว ได้แก่ 1) ลักษณะภูมิอากาศ 2) ค่าครองชีพ 3) วัฒนธรรม 4) สาธารณูปโภค 5) สถานที่พัก 6) ระบบการขนส่ง 7) การบริการด้านสาธารณสุข 8) สภาพแวดล้อม 9) กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ 10) ความปลอดภัย 11) ความมั่นคงทางการเมือง และ 12) เทคโนโลยีที่ทันสมัย

6) จังหวัดหนองคายมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สวยงาม ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัดวาอาราม วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และสถานที่ช้อปปิ้ง

7) ด้านการคมนาคมขนส่ง จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่ใกล้สนามบินนานาชาติถึง 2 แห่ง คือ ท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานี ประเทศไทย และท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต สปป.ลาว อีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดการเดินทางด้วยรถไฟสายอีสานเหนือ โดยไปสิ้นสุดที่สถานีท่านาแล้ง สปป.ลาว ในอนาคตจะมีการพัฒนารถไฟทางคู่ขนาดรางมาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกมากขึ้น

จากต้นทุนเดิมที่มีอยู่แล้วของจังหวัดหนองคาย ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนภาครัฐและผู้ประกอบการ เอกชนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นว่า การเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายจะเป็นไปในทิศทางบวก และส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย

ก.1.2 จังหวัดนครพนม

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย อุตสาหกรรมจังหวัด นครพนม หอการค้าจังหวัดนครพนม ด้านศุลกากรจังหวัดนครพนม และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครพนม สามารถสรุปได้ ดังนี้

ทำเลที่ตั้ง จังหวัดนครพนมมีความพร้อมด้านที่ดิน เนื่องจากจะใช้ที่สาธารณะประโยชน์ที่มีศักยภาพ อยู่ถึง 3 แปลง ได้แก่

- พื้นที่ในอำเภอท่าอุเทน ประมาณ 3-4 พันไร่
- พื้นที่บริเวณสะพานมิตรภาพ ประมาณ 2 พันไร่
- พื้นที่ใกล้สนามบินนครพนม ประมาณ 7 พันไร่

ประเภทธุรกิจ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ ได้แก่

- **อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก** ปัจจุบันมีการเลี้ยงปลานิลในแม่น้ำโขง เพื่อส่งออกต่างประเทศ รวมทั้งมีศักยภาพในการเพาะปลูกมะเขือเทศ ยาสูบ พริก ข้าวโพด ยางพารา และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากปัจจุบันมีการส่งชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาประกอบในประเทศไทยและส่งกลับออกไป (Re-export) ยังประเทศจีน หากตั้งโรงงานประกอบในจังหวัดนครพนมน่าจะช่วยให้ต้นทุนการขนส่งลดลงได้
- **อุตสาหกรรมเครื่องตีเหล็กกำลัง** เนื่องจากปัจจุบันมีการขนส่งกระทิงแดงไปขายที่ลาวจำนวนมาก โดยขนส่งจากโรงงานที่ปราจีนบุรี หากมาตั้งโรงงานที่จังหวัดนครพนมอาจทำให้ต้นทุนลดลง

- **อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการดูแลผู้สูงอายุหรือคนป่วยพักฟื้น** เนื่องจากเป็นเมืองน่าอยู่ อันดับ 1 และเป็นเมืองที่มีอากาศดี

ข้อเสนออื่นๆ

- อุตสาหกรรมที่เข้ามาตั้ง ควรเป็นอุตสาหกรรมสะอาดที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ไม่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
- การจัดตั้ง ควรแบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม และพื้นที่อนุรักษ์สำหรับการท่องเที่ยว
- ระบบสาธารณูปโภคของนครพนมยังไม่ดีพอ เช่น ระบบน้ำประปา เป็นต้น
- เส้นทาง R12 & R8 ไม่อยู่ในกรอบความร่วมมือ มีการเรียกเก็บภาษี ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสูงขึ้น

ก.1.3 จังหวัดมุกดาหาร

การกำหนดขอบเขตพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารที่นำเสนอ กนพ. ประกอบด้วย 3 อำเภอติดชายแดน ได้แก่

1. อำเภอเมือง ได้แก่ ต.ศรีบุญเรือง ต.มุกดาหาร ต.บางทรายใหญ่ ต.อาฮวน ต.นาสีนวล
2. อำเภอหว้านใหญ่ ได้แก่ ต.หว้านใหญ่ ต.ปงขาม ต.บางทรายน้อย ต.ชะโนด
3. อำเภอดอนตาล ได้แก่ ต.ดอนตาล ค.โพธิ์ไทร

โดยมีอำเภอคำชะอีและอำเภอนิคมน้ำอ้อยเป็นพื้นที่สำรอง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดมุกดาหารเป็นป่าและพื้นที่เอกชนครอบครองเป็นส่วนใหญ่

ในด้านการเตรียมความพร้อมของคณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากติดตามการดำเนินงาน โดยเตรียมความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในจังหวัดมุกดาหารแล้ว ยังได้มีการดำเนินการก่อสร้างถนนใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง อีกทั้งได้มีการประสานกับกรมขนส่งทางบกเพื่อพิจารณาพื้นที่ก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้ารถบรรทุก โดยคาดว่าจะดำเนินการในพื้นที่ 2 แปลง ได้แก่

- แปลงที่ 1 ที่ของกรมวิชาการเกษตร ตรงข้ามสำนักงานขนส่งจังหวัดมุกดาหาร เดิมเป็นพื้นที่สำนักงานหม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ โดยมีการวางแผนจะดำเนินการเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสาร มีเนื้อที่ประมาณ 400 ไร่
- แปลงที่ 2 สถานที่ก่อสร้างสถานีรถไฟ ใกล้ห้างสรรพสินค้าโรบินสันมุกดาหาร ห่างจากแยกสะพานมิตรภาพ ประมาณ 2 กิโลเมตร โดยบริเวณดังกล่าวจะเป็นสถานีพักรถขนส่งสินค้า (CY) ซึ่งขณะนี้ได้มีโครงการศึกษาลักษณะและรูปแบบการตรวจสอบสินค้า มีเนื้อที่ประมาณ 90 ไร่ ทั้งนี้ได้พบปัญหาและอุปสรรคเรื่องของรถบรรทุก เนื่องจากพวงมาลัยของรถในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว และเวียดนาม) อยู่คนละด้าน จึงต้องมีการจัดสรรพื้นที่สำหรับเป็นจุดเปลี่ยนหัวลากให้เป็นแบบชิดขวา เมื่อจะดำเนินการขนส่งต่อเนื่องในฝั่งประเทศไทย

ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับการขนส่งผู้โดยสารเพื่อการท่องเที่ยว มีแนวคิดก่อสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสารการท่องเที่ยวที่อยู่ระหว่างการเตรียมสถานที่ที่เหมาะสม โดยหลักการแล้วจะต้องอยู่ไม่ห่างไกลและมีสถานที่เชื่อมต่อ ซึ่งในอนาคตจะเป็นสถานีปิดคล้ายกับสนามบิน โดยมีช่องทางเดินทางไปสู่สถานที่ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป รวมทั้งได้มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยเปิดจุดบริการเอกสารนำรถออกเดินทางไปยังต่างประเทศ (Passport) ที่สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 จังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นการส่งเสริมการขนส่งระหว่างประเทศและการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ยังมีการก่อสร้างถนนเชื่อมต่อมุกดาหาร-กรุงเทพมหานคร ทางด้านมุกดาหาร-อ.กุฉินาราย จ.กาฬสินธุ์ มุกดาหาร-อุบลราชธานี มุกดาหาร-สกลนคร-อุดรธานี และมุกดาหาร-นครพนม อีกทั้งมีการวางแผนการก่อสร้างสนามบิน ซึ่งอยู่ในระหว่างการตกลงด้านสถานที่ว่าจะเป็นที่ อ.เลิงนกทา ที่เป็นการปรับปรุงสนามบินเก่าที่มีอยู่แล้ว หรือเป็นในตัวเมืองมุกดาหาร

การให้สิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เนื่องจากจังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ อยู่ในข่ายได้รับสิทธิประโยชน์ปกติตามประเภทกิจการ และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มอีก 3 ปี

ประเภทธุรกิจ ธุรกิจที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ได้แก่

- 1) ธุรกิจด้านอุตสาหกรรม เช่น ธุรกิจรับจ้างขนส่งสินค้า ธุรกิจเกี่ยวกับซอฟต์แวร์และคอมพิวเตอร์ (ซึ่งจะใช้บุคลากรและพื้นที่ไม่มาก) ธุรกิจนำเข้าแร่ทองแดง และอื่นๆ
- 2) อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เช่น ธุรกิจน้ำตาล แป้งจากมันสำปะหลัง และยางพารา
- 3) อุตสาหกรรมบริการ เช่น การบริการทางการแพทย์และสุขภาพ และการท่องเที่ยว เป็นต้น

ก.2 สรุปผลการสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในจังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2558 จังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2558 และกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 โดยผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบกิจการเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

- **การค้า** เป็นศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน ส่งเสริมความสามารถในการสร้างมูลค่าทางธุรกิจ การเปิดประตูการค้า และสนับสนุนยุทธศาสตร์ Trading Nation เพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้ก้าวไปสู่การเป็นชาติการค้าในภูมิภาคอาเซียนและระดับโลก ดำเนินกลยุทธ์ตามความเชี่ยวชาญและความสามารถของประเทศ เป็นผู้จัดหาแหล่งสินค้า บริการ ความชำนาญด้านการตลาด โดยศึกษารูปแบบจากตลาดอู่ที่เป็นศูนย์กลางการค้าส่งและชุมทางการขนส่งทางบก ปัจจัยความสำเร็จของอู่ ประกอบด้วย พ่อค้าเมืองอู่ และรัฐบาลท้องถิ่น แนวทางการดำเนินการของไทยจะเป็นลักษณะสัมปทาน Sourcing สินค้า เน้นในลักษณะ Cluster มีความ

หลากหลายในตัวสินค้า โดยจะเป็นสินค้าในประเทศไทยจาก SMEs และ OTOP 50% และสินค้าในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน 50% แสดงผ่านศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ

- **การท่องเที่ยว** เป็นศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน แนวคิดจากการผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม เพื่อจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มุ่งเน้นทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม วิธีการดำเนินชีวิตของชุมชน เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น โดยแนวคิดอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม เป็นการนำทุนและคุณค่าทางวัฒนธรรมมาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรม เช่นเดียวกับ Korea Model ที่พัฒนาจากวัฒนธรรมสู่อุตสาหกรรม และพัฒนาให้เกิดส่วนแบ่งทางการตลาด จากการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรม
- **การผลิต** เป็นอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ ครอบคลุมตั้งแต่เทคโนโลยีสำหรับการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแพทย์ การผลิตพลังงานทดแทน และรวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการแปรรูปและเพิ่มคุณค่าของสินค้าต่างๆ โดยทั้ง 3 จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีความพร้อมของวัตถุดิบและความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถพัฒนาสินค้าเกษตรสู่อุตสาหกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อนำสินค้าเกษตรประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับมนุษย์ โดยต้องอาศัยการเพิ่มมูลค่าและนวัตกรรม แนวทางการผลักดันการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต้องปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยการให้สิทธิประโยชน์ในการดึงดูดนักลงทุน เชื่อมโยงนักลงทุนกับผู้ประกอบการชาวไทยในห่วงโซ่การผลิต แก่ไขกฎระเบียบภาครัฐ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงระยะเวลาคืนทุนของภาคธุรกิจที่ใช้เวลายาวนาน

ก.2.1 ข้อเสนอจากที่ประชุมจังหวัดหนองคาย

รูปที่ ก-2 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดหนองคาย

- รูปแบบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มี ความชัดเจน ทั้งที่ประกาศนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายแล้ว และภาครัฐในจังหวัดได้ใช้งบประมาณก่อสร้างสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานไปแล้ว
- รูปแบบกิจการเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ไม่ได้เกิดจากความต้องการของคนในพื้นที่ เพราะรูปแบบกิจการเลือกมาจากกิจการเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

- โครงการเศรษฐกิจพิเศษที่เกิดขึ้น ต้องการเชื่อมต่อระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงความต่อเนื่องของอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- จังหวัดหนองคายมีแนวคิดจะหารายได้จากการเก็บภาษีขาเข้าและคลังสินค้าทัณฑ์บน
- จังหวัดหนองคายไม่มีสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัด

หลังการอภิปรายได้มีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการทั้ง 3 รูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตารางที่ ก-1 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จังหวัดหนองคาย

รูปแบบที่ 1 ตลาดค้าส่งอาเซียน	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	เห็นด้วย
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
— เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	3.42
— การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	3.58
3. ประสพการณ์ด้านการค้าของคนในพื้นที่	
— ความชำนาญด้านการค้า	2.92
4. ความพร้อมของผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่	
— ความพร้อมของสินค้าที่จะนำมาเสนอขาย	3.00
5. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	3.42
รูปแบบที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	เห็นด้วย
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
— เส้นทางและบริการในการเดินทาง	3.50
— การอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดน	3.17
3. แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว	
— มีความหลากหลายและเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน	3.33
4. ความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่	
— ความสามารถในการรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.33
5. ความเป็นเมืองน่าอยู่	
— ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมือง	3.83
6. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	3.75

รูปแบบที่ 3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ — สาขาเกษตรและอาหาร — สาขาการแพทย์และสุขภาพ — สาขาล้งงานชีวภาพ — สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	เห็นด้วย เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้ — เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า — การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	3.27 3.27
3. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยังท่าเรือและท่าอากาศยานหลักของประเทศ — เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	3.45
4. ความพร้อมของทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า — ความหลากหลายของสินค้าเกษตร	3.00
5. ความพร้อมของบุคลากร สถาบันการศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี — นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.18
6. ความเป็นเมืองน่าอยู่ — ความสามารถในการดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่	3.18
7. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด — สาขาเกษตรและอาหาร — สาขาการแพทย์และสุขภาพ — สาขาล้งงานชีวภาพ — สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	3.27 3.36 2.60 2.80

ก.2.2 ข้อเสนอจากที่ประชุมจังหวัดนครพนม

รูปที่ ก-3 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดนครพนม

- ความสำเร็จของกิจการศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียนขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตกับผู้จำหน่าย และความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งตลาด เพื่อที่จะดึงดูดการลงทุน ซึ่งอาจจะต้องใช้สินค้าเกษตรเป็นจุดตั้งต้นสำหรับการค้าระดับอาเซียนได้
- จังหวัดนครพนมเป็นเพียงทางผ่านของสินค้า โดยสินค้าที่ผ่านด่านนครพนมไม่มีสินค้าที่ผลิตในจังหวัดนครพนม
- จังหวัดนครพนมไม่ค่อยมีองค์ความรู้ในการทำธุรกิจ
- การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษควรจะส่งเสริมให้เกิดขึ้น แต่ไม่ควรแย่งธุรกิจกันเองระหว่าง 3 จังหวัด โดยกลุ่มจังหวัดนครพนม สกลนคร และมุกดาหารได้มีการแบ่งแนวทางการพัฒนาไว้แล้ว คือ จังหวัดสกลนครมีความสามารถในการผลิตบุคลากร จังหวัดมุกดาหารมีความสามารถในการค้าชายแดน และจังหวัดนครพนมมีความสามารถในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยควรส่งเสริมตามความสามารถของแต่ละจังหวัด
- การพัฒนาพื้นที่จำเป็นต้องมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงด้านการศึกษาและสถานพยาบาล เพราะประชาชนในพื้นที่ และ สปบ. ลาวต้องการความมั่นคงทางด้านการศึกษาและพยาบาล
- การส่งเสริมการลงทุน ต้องให้ภาครัฐร่วมมือกับภาคเอกชน
- รัฐบาลควรพิจารณาส่งเสริมนักลงทุนไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ

ผลการสำรวจความคิดเห็นสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ ก-2 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จังหวัดนครพนม

รูปแบบที่ 1 ตลาดค้าส่งอาเซียน	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	เห็นด้วย
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
— เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	4.29
— การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	3.43
3. ประสบการณ์ด้านการค้าของคนในพื้นที่	
— ความชำนาญด้านการค้า	1.86
4. ความพร้อมของผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่	
— ความพร้อมของสินค้าที่จะนำมาเสนอขาย	1.86
5. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	3.33
รูปแบบที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	ไม่ค่อยเห็นด้วย
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
— เส้นทางและบริการในการเดินทาง	4.00
— การอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดน	3.71
3. แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว	
— มีความหลากหลาย และเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน	3.71
4. ความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่	
— ความสามารถในการรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.29
5. ความเป็นเมืองน่าอยู่	
— ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมือง	3.57
6. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	3.43
รูปแบบที่ 3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	เห็นด้วย
— สาขาเกษตรและอาหาร	เป็นไปได้อย่าง
— สาขาการแพทย์และสุขภาพ	เห็นด้วย
— สาขาลังงานชีวภาพ	ไม่มีความเห็น
— สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	

2.	การเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
—	เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	4.14
—	การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	3.29
3.	การเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง ท่าเรือ และท่าอากาศยานหลักของประเทศ	
—	เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	3.00
4.	ความพร้อมของทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า	
—	ความหลากหลายของสินค้าเกษตร	3.00
5.	ความพร้อมของบุคลากร สถาบันการศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
—	นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.43
6.	ความเป็นเมืองน่าอยู่	
—	ความสามารถในการดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่	3.71
7.	ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
—	สาขาเกษตรและอาหาร	3.71
—	สาขาการแพทย์และสุขภาพ	2.43
—	สาขาล้างงานชีวภาพ	3.33
—	สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	3.33

ก.2.3 ข้อเสนอจากที่ประชุมจังหวัดมุกดาหาร

รูปที่ ก-4 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดมุกดาหาร

- รัฐบาลยังไม่มีความเข้าใจในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดเป็นต้นแบบในการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดอื่นๆ
- กิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารควรทำให้เกิดโครงข่ายอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดมุกดาหารมีมูลค่าสินค้าผ่านแดนสูงและติดกับแขวงสะหวันนะเขต และมีเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน ซึ่งมีการจ้างงานและการลงทุนสูง ซึ่งทางจังหวัดมุกดาหารเป็นที่หยุดพักของสินค้าบางจำพวกอยู่แล้ว และควรที่จะสร้างคลังสินค้าและห้องเย็น
- ประเด็นการค้าชายแดน เมื่อการค้าระหว่างประเทศเป็นทางการมากขึ้น การค้าที่ไม่เป็นทางการระหว่างชายแดนจะหมดไปเพราะการค้าชายแดนจะไปเกิดยังศูนย์กลางหรือแหล่งการค้าโดยตรง
- หอการค้าให้ความเห็นว่าจังหวัดมุกดาหารมีความสามารถและความรู้ในการค้าขายอยู่เดิมและสามารถผลักดันเพื่อพัฒนาตลาดอินโดจีนที่มีอยู่แล้ว ให้เป็นรูปแบบเดียวกับตลาดฮั่ว
- ในกรณีของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนสมควรทำที่นครพนม เนื่องจากมุกดาหารเหมาะสมสำหรับการค้ามากกว่า และไม่ควรตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อมาแข่งกัน และควรมองว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งมีจุดแข็งจุดอ่อนที่ต่างกันต้องวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาให้ถูกต้อง
- ควรจะส่งเสริมรูปแบบสวนเทคโนโลยีชีวภาพ แต่ต้องมีแหล่งความรู้เข้ามาในพื้นที่และส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อมาพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพต่อไป

ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมที่จังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ ก-3 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จังหวัดมุกดาหาร

รูปแบบที่ 1 ตลาดค้าส่งอาเซียน	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	เห็นด้วย
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
— เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	3.67
— การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	3.67
3. ประสิทธิภาพด้านการค้าของคนในพื้นที่	
— ความชำนาญด้านการค้า	3.00
4. ความพร้อมของผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่	
— ความพร้อมของสินค้าที่จะนำมาเสนอขาย	2.67
5. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	3.33
รูปแบบที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	ไม่มีความเห็น
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
— เส้นทางและบริการในการเดินทาง	3.27
— การอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดน	3.20
3. แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว	
— มีความหลากหลาย และเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน	3.27
4. ความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่	
— ความสามารถในการรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยว	2.55
5. ความเป็นเมืองน่าอยู่	
— ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมือง	2.73
6. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	3.45
รูปแบบที่ 3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ	
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ	
— สาขาเกษตรและอาหาร	เห็นด้วย
— สาขาการแพทย์และสุขภาพ	เห็นด้วย
— สาขาลังงานชีวภาพ	ไม่ค่อยเห็นด้วย
— สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	ไม่ค่อยเห็นด้วย

2.	การเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	
	— เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	3.67
	— การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	3.63
3.	การเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยังท่าเรือ และท่าอากาศยานหลักของประเทศ	
	— เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	2.75
4.	ความพร้อมของทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า	
	— ความหลากหลายของสินค้าเกษตร	3.09
5.	ความพร้อมของบุคลากร สถาบันการศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
	— นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1.91
6.	ความเป็นเมืองน่าอยู่	
	— ความสามารถในการดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่	2.91
7.	ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	
	— สาขาเกษตรและอาหาร	3.73
	— สาขาการแพทย์และสุขภาพ	3.44
	— สาขาล้างงานชีวภาพ	2.88
	— สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	2.50

ก.2.4 ข้อเสนอจากที่ประชุมกรุงเทพมหานคร

รูปที่ ก-5 การสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่กรุงเทพมหานคร

❖ ผู้แทนสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

- รูปแบบการลงทุนของ Eastern Seaboard แห่งใหม่ในอนาคต อาจจะเป็นที่ทวาย
- อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นเป็นไปได้ยากในประเทศไทย เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป การเคลื่อนย้ายแรงงานมีความสะดวกในการเดินทางเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ของประเทศไทย ซึ่งได้ค่าแรงสูงกว่าการทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- การผลักดัน Industrial linkage เพื่อให้เกิดความยั่งยืนจากการพึ่งพากันในการผลิต เป็นการแบ่งปันมูลค่าของสินค้าผ่านการผลิตชิ้นส่วนสินค้าระหว่างผู้ผลิตใน 2 ประเทศ ดีกว่าการใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการผลิต เท่านั้น
- การดำเนินการร่วมของการนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) กับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีสิทธิประโยชน์เพื่อการจูงใจในเรื่องของการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ลงทุน การบริการแบบเบ็ดเสร็จที่จะช่วยลดขั้นตอนและความยุ่งยากกับหน่วยงานต่างๆ
- การมุ่งเน้นนำเสนออัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมที่ในกลุ่มประเทศมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมโยงในวัฒนธรรม การส่งต่อด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันในกลุ่มประเทศ เช่น การท่องเที่ยวในนครวัด ประเทศกัมพูชา ควรมีการจัดการท่องเที่ยวมาที่พระปรางค์สามยอด จ.ลพบุรี ของไทย เป็นต้น
- ควรพัฒนาบุคลากรที่ดูแลการถ่ายทอดข้อมูลด้านวัฒนธรรม โดยให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องประวัติศาสตร์
- การดึงดูดนักวิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพและนวัตกรรม โดยให้สิทธิประโยชน์ในการเข้ามาเป็นนักวิจัยพัฒนา เช่น Free Visa กับ นักวิจัยชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุ เป็นต้น
- การนำสินค้าเศรษฐกิจ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และยางพารา มาใช้ในการผลิตพลาสติกชีวภาพ เพื่อให้เกิดการสร้างเทคโนโลยีชีวภาพและช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้ามากขึ้น

❖ ผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.)

- การนิคมฯ ยังไม่มีอำนาจในการควบคุมในพื้นที่ทั้งหมด นอกจากพื้นที่ที่การนิคมอุตสาหกรรมประกาศเป็นเขตนิคม โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้รับผิดชอบโรงงานนอกนิคม สำหรับการนิคมอุตสาหกรรมจะมี พรบ. การนิคมอุตสาหกรรม สามารถประกาศเขตพื้นที่อุตสาหกรรมได้ และอยู่ในอำนาจการนิคมอุตสาหกรรม ทำให้การนิคมอุตสาหกรรมจะมีบทบาทเป็นทั้ง Regulator และ Developer
- เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยยังเป็นลักษณะเชิงเดี่ยว ซึ่งจะเป็นภาคอุตสาหกรรมอย่างเดียว ไม่รวมในเรื่องพาณิชย์กรรม ที่อยู่อาศัย และยานการค้า เนื่องจากคนไทยกังวลว่าภาคอุตสาหกรรมจะมีมลภาวะที่กระทบต่อการอยู่อาศัย เช่น ฝนตก ฝุ่น เป็นต้น แต่ใน สปป.ลาวจะแตกต่างจากไทย ซึ่งมีการรวมที่อยู่ออาศัยและยานการค้าเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การนิคมอุตสาหกรรมจะมีการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง ในปี 2559 คือ แม่สอด สระแก้ว และสงขลา ตามลำดับ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนในระยะแรก 75 ล้านบาท
- ความเหมาะสมของนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหา คือ ต้นทุนการขนส่งและโลจิสติกส์สูงและไม่คุ้มต้นทุน จึงยังไม่เกิดรูปธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่จะมีความเป็นไปได้ในภาคตะวันออก

❖ ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มูลค่าการค้าจะมีมากในจังหวัดสกลนคร ซึ่งมาจากยอดขายวัสดุก่อสร้างส่งออกไปยัง สปป.ลาว
- นครพนมเป็นจุดเชื่อมทางการค้าที่ดีที่สุด ในเส้นทาง R8 และ R12 ซึ่งสามารถเชื่อมเวียดนามและมณฑลกว่างซีของจีน แต่ทั้งสองเส้นทางยังไม่อยู่ในกรอบความร่วมมือ CBTA จึงยังใช้ขนส่งไม่ได้
- ในพื้นที่ ้วยแรงงานลดลง และส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตร
- กิจกรรมด้านการแพทย์จะมีประโยชน์ในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีฐานะดีจะมารักษาในประเทศไทย จึงเป็นโอกาสในการขยายกิจการทางด้านนี้
- ควรผลักดันให้คนไทยไปศึกษาต่อในประเทศเพื่อนบ้านเหมือนกับที่ประเทศเพื่อนบ้านส่งนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย
- การบูรณาการระหว่างเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ร่วมกับนักวิเคราะห์และนักวิชาการจากสภาพัฒน์ฯ และสำนักงานสถิติฯ จะสามารถเป็นพี่เลี้ยงแก่จังหวัดในพื้นที่ได้

❖ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- กิจกรรมเป้าหมายจะมีส่วนช่วยในการดึงดูดนักลงทุน ใช้แรงงานและวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน และต้องไม่ใช่อุตสาหกรรมหนัก และไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม สำหรับกิจการที่คัดเลือกเป็น

กิจการเป้าหมายของ BOI และมีการพิจารณาอีกครั้งจากการคัดเลือกจาก กนพ. โดยอาจจะมีการปรับปรุงเพิ่มกิจการเป้าหมายในอนาคต

- เขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีส่วนช่วยในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน เนื่องจากความอ่อนไหวทางด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง จะมีการประเมินข้อดี-ข้อเสียสำหรับกิจการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
- รูปแบบการบริหารการจัดการ กนพ. มีคณะกรรมการ 6 ชุด โดยการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ จะมีผู้ว่าราชการจังหวัด อยู่ใน 10 พื้นที่ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนและแรงงาน เชื่อมโยงศูนย์เข้าส่วนกลาง กับ 38 หน่วยงาน โดยจะมีการเริ่มต้นที่จังหวัดตากและสระแก้ว
- มีการออกหนังสือคู่มือนักลงทุนส่วนกลางและระดับพื้นที่

❖ ตัวแทนสำนักโยธาธิการและผังเมือง

- จากกฎกระทรวงของผังเมืองรวม หากพื้นที่ที่ไม่มีผังเมืองรวม สามารถใช้กฎกระทรวงมหาดไทย กับกรมโยธาธิการ ส่วนพื้นที่สีเขียวในเขตเศรษฐกิจพิเศษยังอยู่ในระหว่างขั้นตอนประกาศใช้ด้านกฎหมาย แต่ในระยะแรกสามารถใช้กฎหมายเทศบัญญัติควบคุมได้ แต่ต้องมี พรบ.ควบคุมอาคาร ก่อน
- สำหรับพื้นที่ในจังหวัดหนองคายจะมีการปรับปรุงผังเมืองใหม่ ปี พ.ศ. 2559 เนื่องจากพื้นที่ที่สามารถจัดสรรเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีน้อยเกินไปสำหรับการพัฒนา
- การวางผังควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่จะเอื้อประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ โดยอาศัยมุมมองทางภาคธุรกิจประกอบกับการวางแผนผังเมือง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่

รูปที่ ก-6 ตัวอย่างแบบสอบถามในการสัมมนารับฟังความคิดเห็นรอบที่ 2

รูปแบบที่ 1: ศูนย์กลางการค้าสง่าอาเซียน

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ (แสดงความคิดเห็น)					
2. การเชื่อมโยงทางการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้ — เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า					
ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5	
(ความคิดเห็นข้อ 2.1)					
— การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน					
ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5	
(ความคิดเห็นข้อ 2.2)					
3. ประสิทธิภาพด้านการค้าของคนในพื้นที่ — ความชำนาญด้านการค้า					
ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5	
(ความคิดเห็นข้อ 3.)					

4. ความพร้อมของผู้ประกอบการ SME และ OTOP ในพื้นที่	ต่ำสุด				ดีสุด
— ความพร้อมของสินค้าที่จะนำมาเสนอขาย	1	2	3	4	5
(ความคิดเห็นข้อ 4.)					
5. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด	ต่ำสุด				ดีสุด
— มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด	1	2	3	4	5
(ความคิดเห็นข้อ 5.)					

รูปแบบที่ 2 : ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ (แสดงความคิดเห็น)					
2. การเชื่อมโยงทางด้านการเดินทางระหว่างจังหวัดกับ สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	ต่ำสุด				ดีสุด
— เส้นทางและบริการในการเดินทาง	1	2	3	4	5
(ความคิดเห็นข้อ 2.1)					
— การอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดน	ต่ำสุด				ดีสุด
	1	2	3	4	5
(ความคิดเห็นข้อ 2.2)					

3. แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว — มีความหลากหลาย และเป็นที่น่าสนใจของคนอาเซียน	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีที่สุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 3.)					
4. ความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ — ความสามารถในการรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยว	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีที่สุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 4.)					
5. ความเป็นเมืองน่าอยู่ — ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาศึกษาวิถีชีวิตของเมือง	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีที่สุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 5.)					
6. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด — มีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากนักน้อยเพียงใด	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีที่สุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 6.)					

รูปแบบที่ 3 : อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบกิจการ (แสดงความคิดเห็น)					
— สาขาเกษตรและอาหาร					
— สาขาการแพทย์และสุขภาพ					
— สาขาพลังงานชีวภาพ					
— สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ					
2. การเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดไปยัง สปป. ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
— เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า					
(ความคิดเห็นข้อ 2.1)					
— การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 2.2)					

3. การเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ไปยังท่าเรือ และท่าอากาศยานหลักของประเทศ — เส้นทางและบริการในการขนส่งสินค้า	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 3.)					
4. ความพร้อมของทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า — ความหลากหลายของสินค้าเกษตร	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 4.)					
5. ความพร้อมของบุคลากร สถาบันการศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี — นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยที่เน้น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 5.)					
6. ความเป็นเมืองน่าอยู่ — ความสามารถในการดึงดูดนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มาตั้งถิ่นฐานและทำงานในพื้นที่	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 6.)					
7. ความเหมาะสมในการจัดตั้งกิจการนี้ ในจังหวัด — สาขาเกษตรและอาหาร	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 7.1)					

— สาขาการแพทย์และสุขภาพ	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 7.2)					
— สาขาล้งงานชีวภาพ	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 7.3)					
— สาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ	ต่ำสุด 1	2	3	4	ดีสุด 5
(ความคิดเห็นข้อ 7.4)					

ภาคผนวก ข

การศึกษาดูงานการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส ระหว่างวันที่ 16-19 มีนาคม 2558 ณ สาธารณรัฐอินเดีย

ข.1 ที่มา

เมืองเจนไน หรือชื่อเดิม “มัทราส” เป็นเมืองชายฝั่งซึ่งสะดวกต่อการขนส่งสินค้า และมีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงทางด้านเทคโนโลยี ประกอบกับมีเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการลงทุนทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และซอฟต์แวร์ ตลอดจนให้บริการปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูง จึงเหมาะสำหรับคณะผู้วิจัยในการเดินทางไปเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล โดยมีประเด็นการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเขตพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส การดำเนินการและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของหน่วยงานบริหาร การดำเนินกิจการของผู้ประกอบการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ การสนับสนุนทางด้านกฎระเบียบ การอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานครั้งนี้ จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ต่อไป

ข.2 วัตถุประสงค์หลักของการดูงาน

1. เพื่อสัมภาษณ์ผู้แทนหน่วยงานบริหารและผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกและเศรษฐกิจพิเศษมัทราส ในด้านการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และแผนการดำเนินการในอนาคต
2. เพื่อศึกษาข้อมูลของหน่วยงานบริหารเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเศรษฐกิจพิเศษมัทราส ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเศรษฐกิจพิเศษมัทราส ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ
4. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของภูมิประเทศ ที่ตั้ง ลักษณะ และประเภทของกิจการที่ส่งเสริมการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเศรษฐกิจพิเศษมัทราส เพื่อมาปรับใช้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร

ข.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดูงาน

1. ทราบถึงข้อมูลการดำเนินการของหน่วยงานบริหารและผู้ประกอบการที่ตั้งสถานประกอบการในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเศรษฐกิจพิเศษมัทราส ในด้านการประกอบการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และแผนการดำเนินการในอนาคต
2. ทราบถึงการพัฒนาและการดำเนินการของหน่วยงานบริหารในการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส

3. ทราบถึงประเภทของธุรกิจและการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และแผนการดำเนินการในอนาคตของผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษทราส
4. ทราบถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษทราสประสบความสำเร็จ

ข.4 กำหนดการเดินทาง ระหว่างวันที่ 16-19 มีนาคม 2558

วันจันทร์ที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2558

22.35 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิไปท่าอากาศยานนานาชาติเซไน

วันอังคารที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2558

3.30 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติเซไน และเข้าพัก
8.30 น. เดินทางไปเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษทราส
10.30 น. เข้าร่วมประชุมและหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารเขตอุตสาหกรรม
เพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษทราส
11.00 น. เข้าเยี่ยมชมโรงงาน Manav Packaging Private Limited ในเขตอุตสาหกรรมการส่งออก
และเขตเศรษฐกิจพิเศษทราส
12.00 น. พักรับประทานอาหาร
13.00 น. เดินทางกลับที่พัก
15.00 น. ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์ข้อคำถามวิจัย
18.00 น. พักรับประทานอาหาร

วันพุธที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2558

8.30 น. เดินทางเข้าเยี่ยมชมการบริหารจัดการเมืองเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
10.30 น. เยี่ยมชมสถานที่ภาครัฐของประเทศอินเดีย
11.00 น. เยี่ยมชมสถานีขนส่ง สถานีโดยสาร การขยายคมนาคมขนส่งของเมืองเซไน
12.00 น. พักรับประทานอาหาร
13.00 น. เดินทางกลับที่พัก
15.00 น. ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์ข้อคำถามวิจัย
18.00 น. พักรับประทานอาหาร

วันพฤหัสบดีที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2558

1.30 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติเซไนไปท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ
6.25 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ และกลับที่พัก

ข.5 รายนามผู้เดินทาง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์ หัวหน้าคณะนักวิจัย จากสถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
3. นางสาว ประภาวี วงษ์บุตรศรี นักวิจัยจากสถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
4. นางสาว วรรณภา วัฒนญ์เลี้ยง นักวิจัยจากสถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย

ข.6 รายงานการเดินทาง**วันจันทร์ที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2558**

22.35 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิไปท่าอากาศยานนานาชาติเซไน

วันอังคารที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2558

- 3.30 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติเซไน และเข้าพัก
- 8.30 น. เดินทางไปเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส
- 10.30 น. เข้าร่วมประชุมและหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส
- 11.00 น. เข้าเยี่ยมชมโรงงาน Manav Packaging Private Limited ในเขตอุตสาหกรรมการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส
- 12.00 น. พักรับประทานอาหาร
- 13.00 น. เดินทางกลับที่พัก
- 15.00 น. ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์ข้อคำถามวิจัย
- 18.00 น. พักรับประทานอาหาร

ข.6.1 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดูงานวันแรก**ข.6.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมัทราส
(Madras export processing zone)**

เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมัทราส ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1984 มีพื้นที่ 262 เอเคอร์ ตั้งอยู่ในเมืองเซไน หรือชื่อเดิมมัทราส บนชายฝั่งโคมันเดลทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย ซึ่งมีท่าเทียบเรือขนาดใหญ่และภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับการเดินเรือตลอดทั้งปี ประกอบกับมีท่าอากาศยานนานาชาติที่ห่างออกไปจากเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ประมาณ 6 กิโลเมตร ด้วยปัจจัยทางด้านการตั้งจึงทำให้เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมัทราสสะดวกในการขนส่งสินค้าออกนอกประเทศ และยังสะดวกต่อการคมนาคมอีกด้วย

เมืองมัทราส หรือเมืองเจนไนในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาและเทคโนโลยีที่มีชื่อเสียงของประเทศอินเดีย และด้วยประการนี้ ทำให้เมืองเจนไนเหมาะสำหรับเป็นที่ตั้งของสถาบันวิจัยทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ดังนั้น ธุรกิจที่มีศักยภาพในเมืองเจนไน คือ อุตสาหกรรมที่มีความก้าวหน้าสูง ดังเห็นได้จากการที่มีบริษัทประกอบการด้านให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และบริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ต่างชาติประกอบการอยู่เป็นจำนวนมากภายในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมัทราส ยังผลให้การจ้างงานในพื้นที่และการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสูงขึ้นตามลำดับ โดยคณะวิจัยได้เข้าศึกษาดูงานในส่วนควบคุมเขต และบริษัทที่ผลิตเพื่อการส่งออก

ข.6.1.2 บริษัท Manav Packaging Private Limited

บริษัท Manav Packaging Private Limited ตั้งอยู่ใน PLOT # A4, A5 & A6, Phase -1, MEPZ – Special Economic Zone, Tambaram, Chennai – 600 045 เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมัทราส หรือ Madras Export Processing Zone (MEPZ) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1999 โดยบิดาของ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan ต่อมาเมื่อ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan สำเร็จการศึกษา ประกอบกับ บิดาของ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan ถึงแก่กรรม Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan จึงรับหน้าที่สืบทอดธุรกิจต่อมา

บริษัท Manav Packaging Private Limited เป็นบริษัทที่ผลิตกล่องกระดาษ (กล่องกระดาษแข็ง) และวัสดุบรรจุภัณฑ์ที่ส่งขายทั้งภายในประเทศอินเดียและต่างประเทศ รวมทั้งในประเทศไทย ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ตามลักษณะการห่อหุ้มสินค้าตามแบบที่ลูกค้าต้องการ พร้อมสกรีนโลโก้หรือสินค้าตามคำสั่ง และผลิตส่วนที่เป็นวัตถุดิบเพื่อนำไปประกอบชิ้นส่วนภายหลัง ความต้องการและฐานนิยมของผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นที่ต้องการและไว้วางใจของลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ ตลอดปีจะมีคำสั่งซื้อจากลูกค้าทั้งภายในและต่างประเทศโดยตลอด ส่วนใหญ่แล้วฐานลูกค้าของบริษัทฯ จะเป็นลูกค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มเอเชีย ทำให้เป็นจุดสำคัญที่ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan ตัดสินใจย้ายฐานการผลิตของบริษัทมาตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส

ในการบริหารจัดการ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan มีตำแหน่งเป็น Managing Director ซึ่งเขาได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารที่มีการวางระบบที่ดีตั้งแต่รุ่นของบิดา ด้วยความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจที่เขาสำเร็จการศึกษามา ทำให้ได้พัฒนาต่อยอดธุรกิจและองค์กรไปในทิศทางที่ตอบรับกับบริบทของสภาพแวดล้อมธุรกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยตัดสินใจที่จะมาอยู่ภายใต้เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส การบริหารของ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan จะเน้นการทำการตลาดเชิงรุก โดยการเข้าพบลูกค้าและรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าโดยตรง การเข้าถึงลูกค้านี้ จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบริษัทและลูกค้า

ด้านการผลิต นอกจากวัตถุดิบประเภทกระดาษและเนื้อเยื่อกระดาษที่ทางบริษัทฯ ไม่ได้เปิดเผยแหล่งที่มา (Supplier) เป็นวัตถุดิบในการผลิตแล้ว จากการสังเกตของผู้วิจัยเห็นว่า ส่วนหนึ่งในการจัดสรรพื้นที่จัดเก็บ (Store) จะเป็นการจัดเก็บมันวกระดาษเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเครื่องจักรและสายการผลิตนั้น จะแยกส่วน

โดยใช้บริเวณใต้อาคารสำนักงานเป็นพื้นที่ในการวางเครื่องจักรและสายการผลิต ในแต่ละสายการผลิตนั้นใช้เครื่องจักรในการอัด ริด และตัดกระดาษ นอกนั้นจะใช้เป็นแรงงานคนในการผลิต ซึ่งหากวิเคราะห์แล้วบริษัทเป็นบริษัทที่มีการผลิตที่เน้นการใช้แรงงานเข้มข้น เพราะมีการอาศัยแรงงานเป็นหลักในการผลิต เมื่อทำการผลิตแล้วก็นำสินค้าสำเร็จรูป (Finish Product) ขึ้นรถ เพื่อขนส่งต่อ โดยมีสินค้าคงคลังเหลือน้อยมาก หรือมีการขนส่งทันที (Just-in-Time)

สิ่งที่เป็นผลดีต่อธุรกิจในการย้ายฐานการผลิตเข้ามาอยู่ภายในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส นอกจากจะมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดีไว้รองรับธุรกิจด้านการผลิตแล้ว การสนับสนุนทางด้านกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวก ก่อให้เกิดความรวดเร็วในการขนส่งและดำเนินการทางธุรกิจอื่นๆ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง

รูปที่ ข-1 คณะนักวิจัยเข้าแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์การเข้าเยี่ยมชมการบริหารเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส

รูปที่ ข-2 คณะนักวิจัยร่วมหารือกับผู้บริหารเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส

รูปที่ ข-3 บรรยากาศทั่วไปของเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัตราส

รูปที่ ข-4 บริษัทที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส

รูปที่ ข-5 คณะนักวิจัยเข้าสัมภาษณ์ Mr.Dhinesh Kumar Varadharajan
กรรมการผู้จัดการบริษัท Manav Packaging Private Limited

รูปที่ ข-6 คณะนักวิจัยเข้าเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ของบริษัท Manav Packaging Private Limited

รูปที่ ข-7 สภาพภายในส่วนการผลิตของบริษัท Manav Packaging Private Limited

รูปที่ ข-8 สถานประกอบการที่ตั้งภายใน MEPZ

วันพุธที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2558

- 8.30 น. เดินทางเข้าเยี่ยมชมการบริหารจัดการเมืองเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 10.30 น. เยี่ยมชมสถานที่ภาครัฐของประเทศอินเดีย
- 11.00 น. เยี่ยมชมสถานีขนส่ง สถานีโดยสาร การขยายคมนาคมขนส่งของเมืองเซินไน
- 12.00 น. พักรับประทานอาหาร
- 13.00 น. เดินทางกลับที่พัก
- 15.00 น. ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์ข้อคำถามวิจัย
- 18.00 น. พักรับประทานอาหาร

วันพฤหัสบดีที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2558

- 1.30 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติเจนไนไปท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ
- 6.25 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ และกลับที่พัก

ข.6.2 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดูงานวันที่สอง

ในการไปศึกษาดูงานเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราสในครั้งนี้ นอกเหนือจากการเข้าไปหารือ สัมภาษณ์ และแลกเปลี่ยนข้อคำถามในด้านการบริหารจัดการ ด้านการดำเนินงาน ข้อกฎหมาย และกฎระเบียบที่บังคับใช้ที่เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจากเจ้าหน้าที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้ประกอบการแล้ว คณะผู้วิจัยยังเห็นสภาพการณ์ สภาพแวดล้อม การจัดการเมือง ที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศอินเดียโดยภาพรวม ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และการอำนวยความสะดวกของภาครัฐ

เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจที่เน้นการใช้แรงงาน เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมากและมีอัตราค่าจ้างแรงงานถูก

การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราสของประเทศไทยเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนที่มีพื้นที่ติดมหาสมุทรอินเดีย ผู้ประกอบการที่มีการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศจะได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการขนส่ง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศกว้างใหญ่ การขนส่งอาจไม่สะดวกและรวดเร็วเต็มที่ หากมีการจัดสรรเขตพื้นที่สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในเมืองเซโนที่มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งสินค้าระหว่างประเทศแล้ว ประโยชน์ที่ได้รับ คือ ก่อให้เกิดการจ้างงาน ทั้งแรงงานที่มีฝีมือและแรงงานที่ไม่มีฝีมือ ที่มีจำนวนมากในประเทศและเมืองเซโน

เนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจและสภาพเศรษฐกิจ การบริหารจัดการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับและอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจเป็นส่วนที่มีความสำคัญ ด้วยสภาพการจราจรที่คับคั่ง หากไม่มีการพัฒนาถนนที่มีความเชื่อมโยงควบคู่กันไป ก็อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจและเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจลงทุนตั้งฐานการผลิต จึงเป็นบทเรียนสำคัญในการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นบริเวณชายแดนประเทศไทย

ภาคผนวก ค

การศึกษาฐานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเชินเจิ้น

ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2558 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ค.1 ที่มา

ในการเดินทางครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้ประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชินเจิ้น ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของประเทศจีน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน การดำเนินการในอนาคต ปัจจัยในการเลือกตั้งสถานประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ การสนับสนุนทางด้านกฎระเบียบ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และการอำนวยความสะดวกของภาครัฐ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ต่อไป

ค.2 วัตถุประสงค์หลักของการดูงาน

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินการของผู้ประกอบการที่ตั้งสถานประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชินเจิ้น ในด้านการประกอบการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และแผนการดำเนินการในอนาคต
2. เพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชินเจิ้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่ตั้งสถานประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. เพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชินเจิ้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ค.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดูงาน

1. ทราบถึงข้อมูลการดำเนินการของผู้ประกอบการที่ตั้งสถานประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชินเจิ้น ในด้านการประกอบการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และแผนการดำเนินการในอนาคต
2. ทราบถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่ตั้งสถานประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. ทราบถึงประเด็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ

ค.4 กำหนดการเดินทาง ระหว่างวันที่ 26-28 พฤษภาคม 2558**วันอังคารที่ 26 พฤษภาคม 2558**

- 07.00 น. คณะวิจัยเดินทางถึงสนามบินสุวรรณภูมิ
- 09.00 น. เดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิสู่ท่าอากาศยานนานาชาติเซินเจิ้น
- 11:50 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติเซินเจิ้น
- 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 14.00 น. เดินทางเข้าสู่ที่พัก
- 15.00 น. ประชุมเตรียมงาน
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น
- 20.00 น. พักผ่อน (พักที่เซินเจิ้น คืนที่ 1)

วันพุธที่ 27 พฤษภาคม 2558

- 07:30 น. รับประทานอาหารเช้า
- 10.00 น. ศึกษาดูงานที่ Shekou Passenger Terminal ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30 น. ศึกษาดูงานที่ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd. ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น
- 18.30 น. รับประทานอาหารเย็น
- 20:00 น. เดินทางถึงที่พัก (พักที่เซินเจิ้น คืนที่ 2)

วันพฤหัสบดีที่ 29 พฤษภาคม 2558

- 07:30 น. รับประทานอาหารเช้า
- 09.00 น. ประชุมสรุปข้อมูล
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 14.00 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติเซินเจิ้นสู่ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ
- 17.00 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ

ค.5 รายนามผู้เดินทาง

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิรัช หิรัญ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
3. นางสาว ประภาวี วงษ์บุตรศรี นักวิจัยจากสถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
4. นางสาว วรรณภา วัฒนกุล นักวิจัยจากสถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย
5. นาย บำเพ็ญ สิงหาพันธ์ นักวิจัยจากสถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลวิจัย

ค.6 รายงานการเดินทาง

วันอังคารที่ 26 พฤษภาคม 2558

- 07.00 น. คณะวิจัยเดินทางถึงสนามบินสุวรรณภูมิ
- 09.00 น. เดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิสู่ท่าอากาศยานนานาชาติเซินเจิ้น
- 11:50 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติเซินเจิ้น
- 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 14.00 น. เดินทางเข้าสู่ที่พัก
- 15.00 น. ประชุมเตรียมงาน
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น
- 20.00 น. พักผ่อน (พักที่เซินเจิ้น คืนที่ 1)

ค.6.1 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดูงานวันแรก

- แผนการเดินทางเพื่อไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
- ประเด็นคำถาม

วันพุธที่ 27 พฤษภาคม 2558

- 07:30 น. รับประทานอาหารเช้า
- 10.00 น. ศึกษาดูงานที่ Shekou Passenger Terminal ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30 น. ศึกษาดูงานที่ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd. ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น
- 18.30 น. รับประทานอาหารเย็น
- 20:00 น. เดินทางถึงที่พัก (พักที่เซินเจิ้น คืนที่ 2)

ค.6.2 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดูงานวันที่สอง

ค.6.2.1 ข้อมูลเบื้องต้นเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น

เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของประเทศจีน ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2523 จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแม่แบบในการพัฒนาพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ แต่เดิมเมืองเซินเจิ้นประกอบด้วย 6 เขต มีพื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร ในปี พ.ศ. 2523 รัฐบาลจีนได้มีการทดลองระบบเศรษฐกิจแบบตลาด โดยตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นขึ้น ซึ่งกำหนดให้ 4 เขตของเมืองเซินเจิ้นเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ หัวหุ ฝูเถียน หนานซาน และเหยียนเถียน มีพื้นที่ประมาณ 400 ตารางกิโลเมตร และอีก 2 เขต ได้แก่ เปาอัน และหลงกั่ง อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เซินเจิ้นพัฒนาจากหมู่บ้านชาวประมงขนาดเล็กในมณฑลกว่างตุ้งที่มีประชากรเพียง 30,000 คน เมื่อปี ค.ศ. 1980 มีพื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร สู่เมืองศูนย์กลางทางการเงินและการอุตสาหกรรม

ด้วยนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีโดยรัฐบาลกลาง พัฒนากลายเป็นพื้นที่ที่สร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลกลางมากกว่า 200,000 ล้านหยวน มีโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ กว่า 1,400 แห่ง และมีการสร้างงานปีละกว่า 6 ล้านคน โดยเงินจื๋อมีการพัฒนามาตามลำดับ ดังนี้

- พ.ศ. 2523-2528 สร้างเมืองเงินจื๋อให้เป็นเขตการแปรรูปเพื่อการส่งออกของจีน ซึ่งส่วนใหญ่ นักลงทุนในช่วงแรกจะเป็นนักลงทุนจากประเทศฮ่องกง ไต้หวัน และจากแถบประเทศเอเชีย
- พ.ศ. 2528-2530 เริ่มพัฒนาจากการพัฒนาช่วงที่ 1 ที่เน้นบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเข้ามาที่เมืองเงินจื๋อจำนวนมาก และพัฒนาจากอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการแปรรูป มาสู่อุตสาหกรรมบริการและการออกแบบมากขึ้น
- พ.ศ. 2530-2535 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเงินจื๋อมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในพื้นที่
- พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน การพัฒนาเงินจื๋อจากเมืองเศรษฐกิจแบบธรรมดาสู่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มีความโดดเด่นทางด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

ค.6.2.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ท่าเทียบเรือและอาคารผู้โดยสารเสอโข่ว

ท่าเทียบเรือและอาคารผู้โดยสารเสอโข่ว (Shekou Passenger Terminal) เป็นท่าเรือข้ามฟาก อยู่ใน Shekou, Nanshan District, เงินจื๋อ ประเทศจีน เริ่มให้บริการในปี ค.ศ. 1981 บนพื้นที่ 25,371 ตารางเมตร ความยาวของท่า 1,025 เมตร มี 16 ท่าเทียบเรือ พื้นที่ภายใน ประกอบด้วย ห้องโถง ห้องขายตั๋วโดยสาร ห้องโถงสำหรับรถ และเคาน์เตอร์เช็คอิน นอกจากนี้ ผู้โดยสารที่จะเดินทางไปสนามบินสามารถเช็คอินเพื่อขึ้นเครื่องได้ที่ท่าเทียบเรือ Shekou นอกจากนี้ ยังให้บริการเรือข้ามฟากจากเงินจื๋อไปยังจุดหมายปลายทางใน Pearl River Delta ท่าเรือนี้ดำเนินการโดย China Merchant Shekou Ferry Terminal Service Co., Ltd. แต่ในส่วนการให้บริการเรือข้ามฟากดำเนินการโดย 2 บริษัท ได้แก่ TurboJET และ CKS เฟอรี่ โดยมีเรือให้บริการ 2 ขนาด ได้แก่ ขนาดความจุผู้โดยสาร 200 และ 300 คนต่อลำ โดยเฉลี่ยจะมีผู้โดยสาร ประมาณ 4 ล้านคนต่อปี

ตารางที่ ค-1 ปลายทางและระยะเวลาในการเดินทางจาก Shekou Passenger Terminal, เงินจื๋อ

ปลายทาง	ชื่อสถานีปลายทาง	ไมล์ทะเล (เวลาเดินทาง)
Hong Kong	Hong Kong-Macau Ferry Terminal	25 Nm (50 นาที)
Hong Kong International Airport	Skypier	11 Nm (30 นาที)
Macau	Outer Harbour Ferry Terminal	25 Nm (1 ชั่วโมง)
Macau	Taipa Temporary Ferry Terminal	32 Nm (70 นาที)
Zhuhai	Zhuhai Jiuzhou Ferry Terminal	25 Nm (1 ชั่วโมง)

ค.6.2.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.

Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd. ตั้งอยู่ที่ Area G, 3/F, Building A, Tiegang, Yicheng Industrial Park, Xixiang, Bao'an, Shenzhen เป็นผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายระบบนำทาง จีพีเอส ในรถยนต์ เครื่องเล่น DVD วิทยุในรถยนต์ ก่อตั้งในปี ค.ศ. 2001 และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย พัฒนา ผลิต และการตลาดผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์เสริม ของรถยนต์ ได้แก่ เครื่องเล่น DVD มีพนักงาน 80 คน กำลังการผลิต 50,000 ชิ้นต่อเดือน ปัจจุบัน บริษัทได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องเล่น DVD ติดตั้งในรถมากกว่า 180 แบบ ทั้งชนิดรับจ้างผลิตสินค้าตามที่ถูกคำกำหนด (OEM) และผลิตสินค้าที่ออกแบบเอง (ODM) โดยมุ่งเน้นการให้บริการด้วยผลิตภัณฑ์ที่มีราคาที่เหมาะสมได้ มีคุณภาพสูง ระยะเวลาการส่งมอบสั้น และให้บริการที่ดีที่สุด เหตุผลในการเลือกที่ตั้งโรงงานที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นเนื่องจากใกล้ท่าเรือ และการบริการของภาครัฐในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดีกว่าพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากการแข่งขันทางการตลาดในประเทศและต่างประเทศสูง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บริษัทต้องพัฒนาเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงสำหรับการแข่งขันที่สูงขึ้น

รูปที่ ค-1 ท่าเทียบเรือและอาคารผู้โดยสารเสอไห่ (Shekou Passenger Terminal)

รูปที่ ค-2 คณะนักวิจัยและผู้เข้าร่วมหารือ ณ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.

รูปที่ ค-3 สายการผลิตของ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.

รูปที่ ค-4 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.

รูปที่ ค-5 บรรยากาศการสัมภาษณ์ ณ Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd.

วันพฤหัสบดีที่ 29 พฤษภาคม 2558

07:30 น.	รับประทานอาหารเช้า
09.00 น.	ประชุมสรุปข้อมูล
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
14.00 น.	เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติเซินเจิ้นสู่ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ
17.00 น.	เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ

ค.6.3 สรุปข้อมูลที่ได้จากการดูงานวันที่สาม

- ท่าเทียบเรือและอาคารผู้โดยสารเสอโข่ว (Shekou Passenger Terminal) เป็นท่าเรือข้ามฟากอยู่ใน Shekou, Nanshan District เซินเจิ้น ประเทศจีน ให้บริการเรือข้ามฟากจากเซินเจิ้น ไปยังจุดหมายปลายทางใน Pearl River Delta
- ท่าเรือนี้ดำเนินการโดย China Merchant Shekou Ferry Terminal Service Co., Ltd. แต่ในส่วนการให้บริการเรือข้ามฟากดำเนินการโดย 2 บริษัท ได้แก่ TurboJET และ CKS เฟอร์รี่ โดยมีเรือให้บริการ 2 ขนาด ได้แก่ ความจุผู้โดยสาร 200 และ 300 คนต่อลำ มีจำนวนผู้โดยสารประมาณ 4 ล้านคนต่อปี
- Shenzhen Kaier Technology Co., Ltd. เป็นผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายระบบนำทาง จีพีเอส ในรถ เครื่องเล่น DVD วิทูในรถยนต์ อุปกรณ์เสริมของรถยนต์ ได้แก่ เครื่องเล่น DVD มีพนักงาน 80 คน กำลังการผลิต 50,000 ชิ้นต่อเดือน ปัจจุบัน บริษัทได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องเล่น DVD ติดตั้งในรถมากกว่า 180 แบบ ทั้งชนิดรับจ้างผลิตสินค้าตามที่บริษัทลูกค้ากำหนด (OEM) และผลิตสินค้าที่ออกแบบเอง (ODM)
- ปัจจัยในการเลือกที่ตั้งโรงงานที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น เนื่องจากใกล้ท่าเรือ และการบริการของภาครัฐในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดีกว่าพื้นที่อื่นๆ
- เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บริษัทต้องพัฒนาเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงสำหรับการแข่งขันที่สูงขึ้น

ภาคผนวก ง

ลำดับความเป็นมาของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ง.1 ความเป็นมา

เนื่องจากภาคตะวันออกมีข้อได้เปรียบเทียบในด้านแหล่งที่ตั้ง คือ อยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก และมีพื้นที่ติดต่อเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของแรงงานและวัตถุดิบหลายอย่าง และติดกับอ่าวไทยอันเป็นช่องทางเข้าออกที่สำคัญของสินค้า นอกจากนี้ ภาคตะวันออกมีปัจจัยพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์ คือ มีโครงข่ายด้านคมนาคมและสื่อสารเชื่อมโยงที่ดี มีท่าเรือน้ำลึก และเป็นประตูที่จะนำก๊าซธรรมชาติขึ้นบก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้จูงใจให้เอกชนเข้ามาลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่หลายประเภท

จากสภาพภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลในสมัยนั้น (พลเอกเปรม ติณสูลานนท์) จึงได้กำหนดนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา รวมเนื้อที่ประมาณ 8.3 ล้านไร่ และจำนวนประชากร ประมาณ 1.6 ล้านคน ให้เป็นศูนย์กลางความเจริญและแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลักของประเทศในอนาคต โดยพิจารณาจากข้อได้เปรียบที่พื้นที่ 3 จังหวัดนี้ เป็นที่ตั้งท่าเรือน้ำลึก สนามบินอู่ตะเภา พลังงานจากก๊าซธรรมชาติ และโครงข่ายกิจการขั้นพื้นฐานอื่นๆ ที่สมบูรณ์กว่าพื้นที่ในภาคอื่นๆ

แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้ริเริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2524 สมัย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกถูกกำหนดให้พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมแห่งใหม่ของประเทศ และเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอินโดจีน

ตารางที่ ง-1 แสดงสรุปลำดับเหตุการณ์แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ตารางที่ ง-1 สรุปลำดับเหตุการณ์แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

วันที่	เหตุการณ์
2516	ค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย
25 พ.ย. 2523	กรม. มีมติให้ความเห็นชอบการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ตามที่ สศช. เสนอ และมอบให้ สศช. เป็นเจ้าของเรื่อง โดยใช้เงินกู้ธนาคารโลกดำเนินการเจรจาว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาต่อ จากที่ได้ดำเนินการคัดเลือกบริษัทที่ปรึกษาไว้แล้ว กับอนุมัติให้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้น เพื่อรับผิดชอบการพัฒนาพื้นที่ฯ ประกอบด้วย นายวีระ โอศถานนท์ รองเลขาธิการ สศช. ทำหน้าที่หัวหน้าคณะ ดร. พิสิฐ ภัคเกษม ผู้ช่วยเลขาธิการฯ และนายวิทยา ศิริพงษ์ ผู้อำนวยการกองวางแผนภาค
2 ธ.ค. 2523	กรม. มีมติรับทราบการเดินทางมาเยือนประเทศไทยของนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ซึ่งจะมีการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ การลงทุน และเรื่องอื่นๆ จึงขอให้หน่วย

วันที่	เหตุการณ์
	ราชการที่เกี่ยวข้องเตรียมการที่จะเจรจาไว้ให้พร้อม กับแจ้งให้ทางฝ่ายญี่ปุ่นทราบล่วงหน้า ตามที่ท่านรองนายกรัฐมนตรี (พันเอกถนัด คอมันตร์) เสนอ
ธ.ค. 2523	รัฐบาลที่นำโดยนายคาฯ เปรม ได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก
ม.ค. 2524	นายเซนโก ชูซูกิ นายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นได้ออกแถลงการณ์ความร่วมมือในแผนพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ด
มี.ค. 2524	มีการกำหนดแผนพัฒนาอุตสาหกรรมหนักในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (รายงานอาณัติ อาภาภิรมย์)
14 เม.ย. 2524	กรม. มีมติรับทราบการให้บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเลียมเคมีคัลไทย จำกัด ก่อสร้างโรงงานและท่าเทียบเรือน้ำลึก โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขของกองทัพเรือ รวม 5 ประการ และให้บริษัทฯ ชี้แจงแผนการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน ให้จัดตั้งคณะกรรมการโดยมีเจ้าหน้าที่รัฐบาลเป็นตัวแทน เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะกรมโรงงานอุตสาหกรรมในการออกใบอนุญาตก่อสร้างโรงงาน ออกใบอนุญาตดำเนินการโรงงาน และควบคุมการดำเนินงานของโรงงาน โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมและผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง เป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ และเป็นตัวแทนประสานงานเพื่อความเข้าใจกับทุกฝ่าย ตามที่ประธานอนุกรรมการศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักชายฝั่งทะเลตะวันออก (นายอาณัติ อาภาภิรมย์) เสนอ
เม.ย. 2524	คณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก
มิ.ย. 2524	คณะกรรมการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ปรับมาเป็นคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (กพอ.) (นายคาฯ เปรม เป็นประธาน)
ก.ย. 2524	การวางท่อก๊าซจากอ่าวไทยมาบตาพุดเสร็จ
ต.ค. 2524	โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกถูกบรรจุเข้าไปอยู่ในกรอบงานของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 5
มี.ค. 2524	การศึกษาความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก (ระยะที่ 1) โดย JICA แล้วเสร็จ
ก.ค. 2525	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 9) โครงการโรงแยกแก๊ส และโครงการวางท่อน้ำตามชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
ก.ค. 2525	แผนแม่บทของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ภายใต้เงินช่วยเหลือจาก IBRD และรัฐบาลอังกฤษ แล้วเสร็จ
ส.ค. 2526	การศึกษาความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก (ระยะที่ 2) โดย JICA แล้วเสร็จ
ก.ย. 2526	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 10) โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก
พ.ย. 2526	การศึกษาความเป็นไปได้ และ Master Plan ของโครงการการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุดรวมทั้งนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือ โดย JICA แล้วเสร็จ

วันที่	เหตุการณ์
ก.ย. 2527	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 11) โครงการทำเรือพาณิชย์แหลมฉบัง (1) โครงการนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด (1) และโครงการวางท่อน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง
ก.ย. 2527	ก่อตั้งการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.)
ต.ค. 2527	โครงการวางท่อน้ำบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกแล้วเสร็จ
ธ.ค. 2527	เริ่มทดลองเดินเครื่องโรงแยกแก๊ส
ก.พ. 2528	การศึกษาความเป็นไปได้ และ Master Plan ของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งมาบตาพุด ซึ่งรวมท่าเรือแหลมฉบังและนิคมอุตสาหกรรม โดย JICA แล้วเสร็จ
ต.ค. 2528	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 12) โครงการทำเรือพาณิชย์แหลมฉบัง (2) โครงการนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และโครงการวางท่อน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง
พ.ย. 2528	รัฐบาลไทยระงับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อทบทวนแผนเงินกู้จากต่างประเทศ
ต.ค. 2529	รัฐบาลไทยตัดสินใจดำเนินโครงการต่อในพื้นที่แหลมฉบัง
พ.ย. 2529	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 12) โครงการทำเรือพาณิชย์แหลมฉบัง (2)
พ.ย. 2529	เริ่มโครงการปิโตรเคมี (NPC-1) ระยะที่ 1 ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
ก.พ. 2530	รัฐบาลไทยตัดสินใจเดินหน้าโครงการนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดต่อ
ก.ย. 2530	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 13) โครงการนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง (2)
ม.ค. 2531	รัฐบาลไทยตัดสินใจเดินหน้าทำโครงการท่าเรือมาบตาพุดต่อ พร้อมทั้งอนุมัติโครงการปิโตรเคมี ระยะที่ 2 (NPC-2) ในเวลาเดียวกัน
ก.ย. 2531	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 14) โครงการอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล โครงการทางรถไฟสัทธิบ-มาบตาพุด และโครงการทางรถไฟศรีราชา-แหลมฉบัง
พ.ย. 2531	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 14) โครงการวางท่อน้ำมาบตาพุด-สัทธิบ และโครงการก่อสร้างทางหลวงชลบุรี-พัทยา สายใหม่ (ระยะที่ 1)
มี.ค. 2532	โครงการวางท่อน้ำหนองค้อ-แหลมฉบังแล้วเสร็จ
มี.ค. 2532	การศึกษาความเป็นไปได้ และ Master Plan ของโครงการโครงข่ายถนนในประเทศไทยตอนกลาง (รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการก่อสร้างทางหลวงชลบุรี-พัทยาสายใหม่) โดย JICA แล้วเสร็จ
ต.ค. 2532	โครงการปิโตรเคมี (NPC-1) ระยะที่ 1 เริ่มเปิดดำเนินการ
ก.พ. 2533	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 15) โครงการทำเรือพาณิชย์แหลมฉบัง (3) โครงการวางท่อน้ำหนองปลาไหล-หนองค้อ (อีสเทิร์นซีบอร์ด) และโครงการทางรถไฟสายคลอง 19 – แก่งคอย
พ.ค. 2533	นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดแล้วเสร็จ
ธ.ค. 2533	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 15) โครงการก่อสร้างถนนวงแหวนรอบนอกสายตะวันออก และโครงการทางหลวงชลบุรี-พัทยาสายใหม่
ม.ค. 2534	เริ่มเปิดดำเนินการท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง
ก.ย. 2534	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 16) โครงการท่าเรือมาบตาพุด (3) และโครงการก่อสร้างทางหลวงชลบุรี-พัทยาสายใหม่ (ระยะที่ 2)

วันที่	เหตุการณ์
ก.พ. 2535	ท่าเรือมาบตาพุดแล้วเสร็จ
ต.ค. 2535	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 17) โครงการวางท่อน้ำหนองปลาไหล-หนองค้อ และเริ่มเปิดใช้ทางรถไฟสายศรีราชา-แหลมฉบัง
มี.ค. 2536	การวางท่อน้ำมาบตาพุด-สัตหีบ และนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังเสร็จ
ก.ค. 2536	อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลแล้วเสร็จ
ก.ย. 2536	มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ (ODA ฉบับที่ 18) โครงการก่อสร้างทางหลวงกรุงเทพฯ-ชลบุรี และโครงการก่อสร้างถนนวงแหวนรอบนอกสายตะวันออก
เม.ย. 2538	ทางรถไฟสายสัตหีบ-มาบตาพุดแล้วเสร็จ
มิ.ย. 2538	ทางหลวงตัดใหม่ชลบุรี-พัทยาแล้วเสร็จ เริ่มเปิดใช้ทางรถไฟสายคลอง 19 – แก่งคอย เพื่อการพาณิชย์
เม.ย. 2540	โครงการวางท่อน้ำหนองปลาไหล-หนองค้อแล้วเสร็จ
ธ.ค. 2541	โครงการทางหลวงกรุงเทพฯ-ชลบุรี และวงแหวนตะวันออกแล้วเสร็จ

ที่มา: <http://peuntawanok.forumsotion.com/t22-topic> Accessed on 9 ส.ค. 2558

ง.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคมก่อนและหลังมีการพัฒนา

ตารางที่ ง-2 แสดงสรุปมูลค่าและสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ก่อนและหลังมีการพัฒนา

ตารางที่ ง-2 เปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
ก่อนและหลังมีการพัฒนา

	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2542
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ ESB	43,889 ล้านบาท	139,546 ล้านบาท	411,747 ล้านบาท	481,508 ล้านบาท
สัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ ESB เปรียบเทียบกับของประเทศ	5.6%	9%	9.8%	10.4%

ที่มา: <http://manopkong.tripod.com/data/data1.htm>

ง.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ตามนโยบายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ที่ต้องการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมให้ไปตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคอย่างเป็นระบบ โดยพัฒนาให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นศูนย์กลางหลักและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ให้มีความสมบูรณ์ในตัวเอง และเป็นการเสนอทางเลือกแหล่งที่ตั้งให้กับอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคต โดยไม่ต้องมาอยู่บริเวณกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ จะเป็นการช่วยชะลอการเติบโตและบรรเทาความแออัดของกรุงเทพมหานครได้ โดยที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกจะกลายเป็นศูนย์อุตสาหกรรมใหม่ และแหล่งสร้างงานที่สำคัญของประเทศอีกแห่งหนึ่ง นอกจากนี้ มีเป้าหมายที่จะให้ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นประตูทางออกให้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอันที่จะส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพมหานครอีกต่อไป

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกโดยสรุป คือ เพื่อกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกจาก กทม. ไปสู่ภูมิภาคในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกอย่างเป็นระบบ เป็นแหล่งจ้างงานและที่พักอาศัยใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการแข่งขันกับตลาดโลก รวมทั้งเป็นฐานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมแห่งใหม่ของประเทศ และเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอินโดจีน

ง.4 รายละเอียดการพัฒนา

กรอบแนวคิดในการพัฒนา ESB ประกอบด้วย **แนวนโยบายการพัฒนา** ดังนี้

- 1) การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจเป็นตัวนำการพัฒนา โดยรัฐเป็นผู้ริเริ่มแผนงานนี้ และจะลงทุนล่วงหน้าด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก เพื่อสร้างโอกาสการลงทุนของภาคเอกชนในด้านอุตสาหกรรมภายใต้หลักการที่ว่าโครงการต่างๆ จะต้องมีความเหมาะสมเป็นไปได้ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและคุ้มค่าเชิงพาณิชย์ ทั้งนี้ ในระยะแรก รัฐจะลงทุนจำกัดเพียงพอที่จะสนองความต้องการของอุตสาหกรรมที่มีความแน่นอนก่อน แต่จะมีความยืดหยุ่นสามารถลงทุนขยายให้สอดคล้องกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในอนาคตได้
- 2) การพัฒนาจะต้องประสานเข้ากับมาตรการด้านการวางผังเมือง มาตรการด้านการควบคุมสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาแหล่งชุมชน พร้อมบริการสังคมต่างๆ ที่จำเป็น เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ตลาด ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย เพื่อสร้างแหล่งชุมชนและเมืองใหม่ โดยมีมาตรฐานเทียบเท่ากรุงเทพมหานครที่จะให้คนสามารถนำครอบครัวไปอยู่อาศัยได้
- 3) กำหนดเลือกพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่การใช้ประโยชน์และสภาวะแวดล้อม พร้อมทั้งได้มีการวางผังแม่บทการใช้ที่ดินสำหรับแหล่งอุตสาหกรรมและชุมชน การกำหนดมาตรการด้านผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ เพื่อควบคุมการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาวะสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับโอกาสการพัฒนาที่มีอยู่
- 4) พัฒนาอุตสาหกรรมหลักในบริเวณมาบตาพุด และอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่บริเวณแหลมฉบัง สำหรับในบริเวณมาบตาพุดนั้น ระยะแรก เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบซึ่งมีโรงแยกก๊าซอยู่แล้ว ทั้งนี้ โดยมุ่งให้ภาคเอกชนเป็นผู้มีบทบาทนำในการลงทุน แต่สำหรับโครงการขนาดใหญ่ รัฐจะเป็นผู้ริเริ่มสนับสนุนและร่วมลงทุนด้วย เช่น โครงการปุ๋ยแห่งชาติ และโครงการปิโตรเคมีแห่งชาติ
- 5) กำหนดมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมของภาคเอกชน ทั้งมาตรการที่จะเอื้ออำนวยให้มีการลงทุนในพื้นที่เป้าหมายบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และมาตรการที่จะไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนในพื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- 6) สนับสนุนให้มีการวางระบบองค์กรใหม่สำหรับการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ เพื่อบริหารแผนงานพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ โดยรวมถึงการกระจายระบบบริหารด้านบริการโครงสร้างพื้นฐานให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทมากยิ่งขึ้น
- 7) กำหนดให้มีการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสำหรับพื้นที่ส่วนรวมและรายโครงการ พร้อมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ออกแบบโครงการพัฒนา และจะดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมสภาพแวดล้อมตลอดไปอย่างใกล้ชิด

ง.5 ผลดี-ผลเสียจากการพัฒนา

การพัฒนาครั้งนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูง ส่งผลให้พื้นที่นี้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม แต่ก็มีผลกระทบที่ตามมา เช่น ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ไม่เพียงพอ ปัญหาขาดแคลนทักษะฝีมือแรงงาน ปัญหาผลกระทบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่ก่อให้เกิดมลพิษทั้งทางน้ำและทางอากาศ ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย และปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า ทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรมเป็นต้น

ตารางที่ ง-3 แสดงสรุปภาพรวมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ตารางที่ ง-3 ภาพรวมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

	การพัฒนาในระยะที่ 1 (ปี 2524-2538)	การพัฒนาในระยะที่ 2 (ปี 2539-ปัจจุบัน)	รวม
1. การลงทุนโดยรวม	1,322,535 ล้านบาท	775,126 ล้านบาท	2,097,661 ล้านบาท
1.1 ภาครัฐ	102,414 ล้านบาท	53,458 ล้านบาท	155,872 ล้านบาท
1.2 ภาคเอกชน	1,220,121 ล้านบาท (1,497 โครงการ)	721,668 ล้านบาท (1,329 โครงการ)	1,941,789 ล้านบาท (2,826 โครงการ)
2. การจ้างงาน	1,018,911 คน	698,296 คน	1,717,207 คน
2.1 การจ้างงานโดยตรง	318,911 คน	218,296 คน	537,207 คน
2.2 การจ้างงานโดยอ้อม	700,000 คน	480,000 คน	1,180,000 คน
3. การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ของพื้นที่	ขยายตัว 3.8 เท่า	ขยายตัว 4.75 เท่า	
4. รายได้ของประชากร	เฉลี่ย 115,993 บาท/คน/ปี	เฉลี่ย 206,775 บาท/คน/ปี	

ที่มา: <https://snt150.mail.live.com/?tid=cmcEfEtK8-5RGWsWw75afbdQ2&fid=flinbox>

ภาคผนวก จ

สรุปผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

จ.1 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ

ตารางที่ จ-1 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. ศึกษารูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษและกฎระเบียบของไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	เก็บข้อมูลทุติยภูมิ และรวบรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ทบทวนและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย และข้อมูลพื้นฐานของ 3 จังหวัดเป้าหมาย	ประสบการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ ความก้าวหน้าและสถานการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย และข้อมูลพื้นฐานของ 3 จังหวัด ประกอบด้วย สภาพทั่วไป การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ และจุดเด่นของจังหวัด
2. ศึกษาโอกาส ปัญหา อุปสรรค และความพร้อมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมกับสถานะการพัฒนาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนโดยรอบ	จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเบื้องต้น และเก็บข้อมูลภาคสนาม ณ จังหวัด	จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น 3 ครั้ง และสำรวจข้อมูลภาคสนาม ณ จังหวัดหนองคาย	ได้ทราบสถานการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังเกิดขึ้นใน 3 จังหวัด และได้รับทราบถึงความต้องการ ความ
3. เสนอแนะรูปแบบการลงทุนและการดำเนินการ (Model) ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร	นครพนม และมุกดาหาร เมื่อเดือนกันยายน 2557 และทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องใน 3 จังหวัด ในช่วงเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ 2558	คิดเห็น และข้อกังวลของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
4. จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหารที่มีความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง	เก็บข้อมูล ณ ต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นต้นแบบ	ศึกษาดูงานที่เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทราส เมืองเซินไน ประเทศอินเดีย และที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น สาธารณรัฐประชาชนจีน	ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และประสบการณ์ในการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงสภาพการณ์สภาพแวดล้อมและการจัดการเมืองที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	ประมวลข้อมูลและวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทและข้อเสนอแนะการพัฒนา SEZ	ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ และจัดทำข้อเสนอแนะ	ได้ผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะในประเด็นที่สำคัญ คือ กิจกรรมเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน และการจัดการด้านองค์กร
	จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น	จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น 4 ครั้ง ณ จังหวัดหนองคาย นครพนม มุกดาหาร และ กรุงเทพมหานคร ในเดือนกรกฎาคม 2558	ได้นำเสนอและเผยแพร่กรอบความคิดในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในกรุงเทพมหานคร ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และได้รับฟังความคิดเห็น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงผลการศึกษา

จ.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์

นอกจากคณะผู้วิจัยได้จัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นให้แก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร (ระหว่างวันที่ 22-24 กรกฎาคม 2558) และที่กรุงเทพมหานคร (วันที่ 28 กรกฎาคม 2558) ตามที่ได้รายงานในภาคผนวก ข. ของรายงานการศึกษาแล้ว คณะผู้วิจัยยังได้มีโอกาสนำเสนอผลการศึกษาให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้สนใจในโอกาสต่างๆ ดังนี้

1. การประชุมคณะกรรมการกลุ่มการค้าชายแดนและข้ามแดน ครั้งที่ 2 วาระปี 2558-2559 ในวันอังคารที่ 8 กันยายน 2558 ณ ห้องประชุม 2201 สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นการบรรยายให้กับคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนของหอการค้าในจังหวัดต่างๆ โดยได้นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดของตน
2. การสัมมนาเสนอผลงานวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยมุ่งเป้าตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศโดยเร่งด่วน กลุ่มเรื่องโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ในวันพฤหัสบดีที่ 17 กันยายน 2558 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น เป็นการนำเสนอผลการศึกษาให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะผู้แทนของหน่วยงานรัฐในจังหวัดต่างๆ ที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ของตน
3. การบรรยายหัวข้อ “กรอบความคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ: จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร” ในวันที่ 18 กันยายน 2558 ณ สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า เป็นการบรรยายให้กับคณะทำงานในโครงการ “พลังพลเมืองร่วมสร้าง ร่วมจัดการ ร่วมขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เพื่อเป็นข้อมูลให้กับคณะทำงานนำเสนอให้กับประชาชนในพื้นที่ รัฐบาล และบุคคลทั่วไปได้รับทราบ

จ.3 บทความ

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
Development of Special Economic Zones in Nong Khai, Nakhon Panom, and Mukdahan

สมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์, รองศาสตราจารย์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จักรกฤษณ์ ดวงพิสดรา, รองศาสตราจารย์ (พิเศษ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิรัช หิรัญ, อาจารย์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร
ศักดิ์สุริยา ไตรยราช, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ประภาวี วงษ์บุตรศรี, นักวิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมกับสถานะการพัฒนาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร และจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในประเด็นของกิจการเป้าหมาย การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน และการจัดการด้านองค์กร รูปแบบกิจการที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ประกอบด้วย 1) ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน 2) ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน และ 3) อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเห็นว่ สิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนที่เสนอให้กับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม และยังขาดการให้สิทธิประโยชน์เพื่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี และสิทธิประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เพื่อดึงดูดให้เข้ามาปฏิบัติงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

Abstract

The objectives of this study are to assess the opportunities and challenges in the development of Special Economic Zones (SEZs) that are well-suited with the development conditions and the needs of the communities in the provinces of Nong Khai, Nakhon Panom, and Mukdahan and to propose suggestions for the development of the Special Economic Zones with emphasis on the issues of target industries, investment promotion incentives, and institutional arrangements. The study proposes three specific developments that should be promoted in the SEZs in the concerned areas including 1) Wholesale Center of ASEAN, 2) Learning and Cultural Center of ASEAN, and 3) Bio-technology Parks. Various stakeholders have currently raised a concern that the incentives recently designed to promote the investments in the SEZs are not sufficiently attractive and have no distinct advantages over the currently available ones. The approved set of incentives also fails to include those specifically designed to promote technology transfer and to attract foreign experts to work and stay in the SEZs.

1. ความเป็นมา

โดยทั่วไป เขตเศรษฐกิจพิเศษหมายถึง พื้นที่ซึ่งรัฐบาลได้ให้สิทธิพิเศษทางการลงทุนและการค้าแก่ธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในเขตสูงกว่าธุรกิจทั่วไป จากรายงาน Special Economic Zones in Africa: Comparing Performance and Learning from Global Experience โดยธนาคารโลก แสดงให้เห็นว่าในช่วง 30 ปีระหว่างปี ค.ศ. 1975-2006 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วโลกได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังปี ค.ศ. 1986 จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงมาก ซึ่งเป็นกระแสที่ถูกจุดประกายจากผลสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศไทยเองได้เคยมีประสบการณ์พัฒนาพื้นที่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมาแล้วในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) นิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone: FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty Free Port) อย่างไรก็ตาม เขตเศรษฐกิจพิเศษในขอบเขตของการศึกษานี้ หมายถึง โครงการพัฒนาพื้นที่ขนาดใหญ่แบบบูรณาการที่ต้องอาศัยการพัฒนาในหลายมิติที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ การลงทุนพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ

ล่าสุด รัฐบาลไทยได้มีการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างจริงจัง โดยในเดือนกรกฎาคม 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยในพื้นที่ชายแดนของ 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร และสงขลา และถัดมาในเดือนมีนาคม 2558 ได้กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในพื้นที่ชายแดนเพิ่มเติมอีก 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เชียงราย นครพนม นราธิวาส และกาญจนบุรี

2. วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดนและประตูการค้าชายแดน (Border Gateway) ที่สำคัญของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเชื่อมโยงประเทศไทยกับภูมิภาคอินโดจีน ได้แก่ สปป.ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้ ทั้ง 3 จังหวัดได้มีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมการขนส่งระหว่างไทย สปป.ลาวตอนกลาง เวียดนาม และจีน อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แนวความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดไม่ใช่ความคิดใหม่ แต่เป็นแนวความคิดที่ถูกจุดประกายตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2554 โดยผู้บริหารหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร เห็นว่าทั้ง 3 จังหวัดมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และเหมาะสมที่จะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อผลักดันภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในภูมิภาคอินโดจีน

การศึกษานี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการลงทุนและการดำเนินงาน (Model) ที่เหมาะสมของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะมีการพัฒนาในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร และเพื่อจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับแผนแม่บทในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหารที่มี

ความสอดคล้องลักษณะพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ทั้งนี้ โดยทั่วไปแผนแม่บทในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะประกอบด้วยแผนงานในการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ หลายด้าน อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ได้มุ่งเน้นเฉพาะในประเด็นของการกำหนดกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริม การกำหนดสิทธิประโยชน์ และการจัดการด้านองค์กร

3. กิจการเป้าหมาย

ในการกำหนดกิจการเป้าหมายนั้น การขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ดำเนินการอยู่ มีจุดบกพร่องประการสำคัญ คือ ใช้ตัวแบบเดียว (Model) เป็นกรอบแนวคิดกรอบการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ ทั้งที่ต่างมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันมาก โดยคู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ระบุว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เหมาะสมจะลงทุนในเขตเศรษฐกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive)” ทั้งนี้ จากการทบทวนประสบการณ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ พบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมหรือกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้นบริเวณชายแดนของ 2 ประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น จะถูกจัดตั้งในฝั่งประเทศที่มีการสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าเสมอ เพื่ออาศัยประโยชน์จากความพร้อมของแรงงานที่มีมากกว่า ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า และสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นารทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนา

เมื่อพิจารณาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจของ สปป.ลาว อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นควรไปตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษฝั่ง สปป.ลาว ส่วนกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในฝั่งไทยในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหารไม่ควรเน้นกิจการที่ใช้แรงงานเข้มข้น แต่ควรเป็นกิจการหรืออุตสาหกรรมที่พึ่งพิงเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่ากิจการที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันและความซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากที่เคยพึ่งพิงอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นและรับจ้างทำการผลิตเพื่อส่งออก (OEM: Original Equipment Manufacturer) มาเป็นเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า และสร้างขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะดำเนินการต่อไป ควรให้ความสำคัญกับเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมการดำเนินกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเพิ่มมูลค่าสูงในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การใช้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษไปยังผู้ประกอบการในพื้นที่และส่วนอื่นๆ ของประเทศ จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและยกระดับความเชี่ยวชาญแรงงานของไทย ซึ่งท้ายสุดจะส่งผลต่อเนื่องถึงการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ

นอกจากนี้ หากสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษหรือธุรกิจท้องถิ่น ทั้งด้านต้นน้ำ (Backward Linkage) และปลายน้ำ (Forward Linkage) จะเกิดการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำในการขยายตัวของเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ของประเทศไทย โดยข้อพิจารณาที่สำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบในการคัดเลือกกิจการเป้าหมายที่ควรได้รับการส่งเสริมในเขตเศรษฐกิจ

พิเศษมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) การใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายเชิงนโยบายขั้นก้าวหน้า 2) การเชื่อมโยงและไม่ซ้ำซ้อนกับธุรกิจภายนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและกับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว 3) การคำนึงถึงรายได้เปรียบและเสียเปรียบของพื้นที่ชายแดน และ 4) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีมิติที่กว้างไกลกว่าแผนพัฒนาจังหวัด

ภายใต้กรอบการพิจารณาทั้ง 4 ด้าน คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ควรให้ความสำคัญกับการสร้างคลัสเตอร์หรือเครือข่ายใน 3 รูปแบบกิจการดังนี้

- 1) **กิจการด้านการค้า: ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน** เป็นแนวความคิดที่ต่อยอดจากตลาดอินโดจีนในจังหวัดมุกดาหาร
- 2) **กิจการด้านการท่องเที่ยว: ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน** เป็นแนวความคิดที่พัฒนามาบนพื้นฐานของการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ และการที่ถูกจัดให้เป็นเมืองนำอยู่ของจังหวัดหนองคาย และนครพนม
- 3) **กิจการด้านการผลิต: อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ** เป็นแนวความคิดที่ใช้ประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสินค้าเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด รวมถึงพื้นที่ข้างเคียงใน สปป.ลาว

3.1 ศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียน

แนวความคิดของการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนเป็นความพยายามที่จะผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจไทยที่เคยอาศัยความสามารถในการผลิตแบบรับจ้างผลิต (OEM) ที่ใช้แรงงานเข้มข้น มาสู่ระบบเศรษฐกิจที่อาศัยความสามารถในการควบคุมช่องทางจัดจำหน่าย ด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่เป็นประตู (Gateway) ในการระบายผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจ OTOP ของไทยสู่ตลาดโลก และเป็นศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อก้าวไปสู่การเป็นชาติการค้าในภูมิภาคและระดับโลก โดยเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ล่าสุดของไทยที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ “Trading Nation” เป็นศูนย์กลางทางการค้าและตัวแทนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ภายใต้นโยบายการค้าระหว่างประเทศที่ขับเคลื่อนโดยกลยุทธ์ทางการค้าตามความเชี่ยวชาญและความสามารถของประเทศ มองตลาดโลกเป็นเป้าหมายบนพื้นฐานของการสร้างขีดความสามารถและความชำนาญด้านการตลาด การจัดหาทรัพยากร แหล่งสินค้า และบริการจากทุกที่ทั่วโลก และการจัดการธุรกรรมการค้าและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

รูปแบบในการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าส่งแห่งอาเซียนเกิดจากความคิดที่ต่อยอดจากประสบการณ์ความสำเร็จที่เกิดกับตลาดค้าส่งอู๋ (Yiwu) ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าส่งและกระจายสินค้าเบ็ดเตล็ด (Small Commodity) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยการรับรองจากสหประชาชาติและธนาคารโลก

รูปที่ จ-1 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 3 จังหวัดเป้าหมาย โดยมีกิจกรรมหรือวิสาหกิจ ประกอบด้วย พื้นที่แสดงและจำหน่ายสินค้า และกิจการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่การค้า และผู้ประกอบการที่เข้ามาทำธุรกิจในศูนย์ฯ เช่น

- อาคารแสดงและจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นหัวใจของศูนย์ฯ พื้นที่ของอาคารจะถูกแยกเป็นสัดส่วนตามหมวดหมู่ของสินค้า
- บริการด้านโลจิสติกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้า
- สถาบันทางการเงิน
- ธุรกิจประกันภัย
- ศูนย์ประชุม อบรม และสัมมนา
- สำนักงาน
- ร้านอาหาร
- สถานบันเทิง
- สถานพยาบาล
- โรงแรมและที่พักอาศัย เพื่อการพำนักรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

รูปที่ จ-1 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าส่งอาเซียน

3.2 ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

เป็นแนวความคิดที่พัฒนาโดยผนวกกระแสสังคมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 3 กระแส คือ

- **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน:** ประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Community) เกิดจากปณิธานที่จะรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งและมั่นคงของชาติอาเซียน 10 ประเทศ ผ่านความร่วมมือใน 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ทั้งนี้ การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีความก้าวหน้าและมีรายละเอียดของการ

ดำเนินงานมากกว่าการรวมตัวกันในอีก 2 ด้านที่เหลือ ชาติสมาชิอาเซียนจึงควรเร่งสร้างความร่วมมือกันทางด้านการเมืองและความมั่นคง และด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนตามที่นำเสนอ จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานด้านสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน ภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

- **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม:** เป็นการเดินทางเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวมถึงการเดินทางเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น โดยความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน จะเป็นปัจจัยดึงดูดให้ทั่วโลกสนใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน เป็นโอกาสในการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย
- **อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม:** อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม เป็น การนำทุนและคุณค่าทางวัฒนธรรมมาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรม เป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ตอบสนองกระแสการแข่งขันในโลกปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มและการสร้างสรรค์ในตัวสินค้าและบริการ จากพื้นฐานความหลากหลายในวัฒนธรรมของชาติอาเซียน จึงน่าจะมีโอกาสอีกมากที่สมาชิกอาเซียนจะร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานหรือผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม ที่นอกจากจะช่วยดำรงรักษาวัฒนธรรมอาเซียน สร้างความเข้าใจและความภูมิใจในวัฒนธรรมอาเซียนร่วมกันระหว่างชาติอาเซียนแล้วยังจะเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจของอาเซียนมีการขยายตัวแบบยั่งยืนในระยะยาวอีกด้วย

ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียนที่จะจัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร จะมีขอบเขตของกิจกรรมที่หลากหลาย (รูปที่ จ-2) โดยแบ่งเป็นกิจกรรมหลัก (Core Activities) ประกอบด้วย การนำเสนอศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของทุกชาติในอาเซียนในมิติต่างๆ เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 3 รูปแบบ ประกอบด้วย

- 1) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism)
- 2) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/Village Tourism)
- 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism)

ทั้งนี้ ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) ที่นักท่องเที่ยวประสงค์จะชมสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์นั้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ ไม่ต้องการทดแทนประสบการณ์ที่จะได้สัมผัสจากการเยี่ยมชมสถานที่จริง แต่จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อเสริมและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะเดินทางไปสัมผัสสถานที่จริง จึงจะไม่มี การจองแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ภายในศูนย์ฯ โดยอย่างมากที่สุดศูนย์ฯ อาจนำเสนอด้วยภาพหรือวีดิทัศน์เสมือนจริง พร้อมกับเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่สำคัญๆ แทน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวให้อยากที่จะเดินทางไปสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ในพื้นที่จริงทั่วทั้งอาเซียน

3.3 อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณและวัตถุดิบทางการเกษตร การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในประเทศไทย มาสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่ จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมชีวภาพมาระยะหนึ่งแล้ว ล่าสุดสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติได้จัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2555-2564 โดยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา 4 สาขายุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาเกษตรและอาหาร** เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนานวัตกรรมด้านการเกษตรและอาหารที่มีเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Industry) และการผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable Agriculture)
- 2) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาการแพทย์และสุขภาพ** ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการยกระดับสุขภาพ โดยทำให้มีผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพที่ให้การดูแล รักษา และตรวจวินิจฉัยได้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนการผลิตต่ำลง
- 3) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาลังงานชีวภาพ** เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงานด้วยการพัฒนาพลังงานทดแทนที่ไม่ก่อปัญหาการแย่งชิงพืชอาหาร
- 4) **เทคโนโลยีชีวภาพสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ** พัฒนาอุตสาหกรรมจากอุตสาหกรรมเคมีไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ดี อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างมากและมีความเสี่ยงสูงทั้งการสร้างโรงงานผลิตและงานวิจัย เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องลงทุนทั้งทุนทางปัญญาและทุนการเงิน เพื่อค้นคว้า ศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรมทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตและด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความเสี่ยงว่าจะประสบความสำเร็จในแง่การผลิตและการขายตามที่ออกแบบไว้หรือไม่ อีกทั้งมักเป็นการลงทุนที่ใช้เวลาในการคืนทุนนานกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ โดยจะต้องมีนโยบายและกลยุทธ์เฉพาะสำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุน
- 2) การปรับกลยุทธ์การชักจูงการลงทุนเชิงรุก
- 3) การแก้ไขกฎระเบียบและนโยบายของภาครัฐให้เอื้อต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ
- 4) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง
- 5) การสนับสนุนด้านภาษี สำหรับการวิจัยและพัฒนา
- 6) การปรับปรุงการให้บริการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

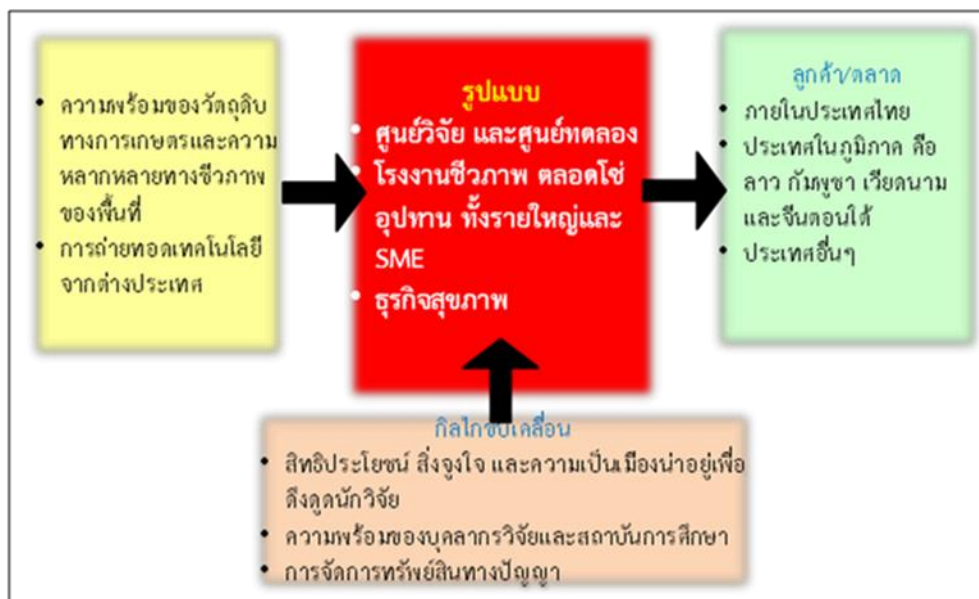
การสนับสนุนที่หลากหลายข้างต้นไม่สามารถดำเนินการได้ผ่านกลไกปกติที่มีอยู่ ดังนั้น จึงควรใช้นโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแห่งชาติ เป็นกลไกที่จะให้การสนับสนุนสิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สูงกว่าหลักเกณฑ์หรือระเบียบอื่นๆ ที่มีอยู่ เพื่อจะขับเคลื่อนให้อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่จะวางรากฐานการยกระดับระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นระบบเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมต่อไป

ทั้งนี้ อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย กิจกรรมหรือวิสาหกิจ ดังนี้ (รูปที่ จ-3)

- เครือข่ายวิสาหกิจในอุตสาหกรรมชีวภาพ ครอบคลุมตั้งแต่การวิจัยไปจนถึงการผลิตเชิงพาณิชย์
- ห้องปฏิบัติการในการวิเคราะห์และวิจัย รวมถึงโรงงานทำต้นแบบ และทำการทดสอบระดับนำร่อง ก่อนที่จะมีการผลิตในเชิงพาณิชย์
- ผู้ประกอบการที่ผลิตในเชิงพาณิชย์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- ผู้ผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ โดยเฉพาะเครื่องมือตรวจวัดต่างๆ ในกระบวนการผลิตและสารเคมี
- ศูนย์ทดสอบวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์

รวมถึงอุตสาหกรรมและกิจกรรมสนับสนุน เช่น

- ผู้พัฒนาและผลิตเครื่องจักรกลในการเกษตร เนื่องจากอุตสาหกรรมชีวภาพจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบทางการเกษตรจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพในการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการกองเก็บ เพื่อความมั่นใจในความพร้อมของวัตถุดิบและลดต้นทุนของวัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นปัจจัยนำเข้าขั้นต้นในอุตสาหกรรมชีวภาพ
- ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์
- ธุรกิจสุขภาพในรูปแบบต่างๆ เช่น สปา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมชีวภาพ

รูปที่ จ-3 สรุปแนวความคิดของรูปแบบศูนย์กลางการค้าอาเซียน

4. การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน

ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

ก. สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 เป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายที่ดิน กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้ ระเบียบฯ ไม่ได้ให้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ (เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการถูกคัดค้าน ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นกับ ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.) แต่ทำให้ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ที่จะยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายบางฉบับและให้อำนาจ สิทธิ หรือสิทธิประโยชน์ เพื่อการบริหารจัดการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ข. สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจ

ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นว่า สิทธิประโยชน์ที่ให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม เมื่อศึกษาตัวกฎหมายจะพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายเดิมอยู่แล้ว เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่เกิน 8 ปี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุที่ยังคงอิงกับสิทธิประโยชน์เดิมอยู่ น่าจะเป็นเพราะพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูง ถ้าจะให้สิทธิประโยชน์ที่สูงกว่าที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมายทำให้เกิดความล่าช้าในการขับเคลื่อนนโยบาย จึงทำได้เพียงออกพระราชกฤษฎีกาซึ่งมีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าเป็นการเพิ่มเติม แต่จะมีเนื้อหาเกินกว่าขอบเขตอำนาจที่กฎหมายศักดิ์สูงที่กำหนดให้ไว้ไม่ได้ มิฉะนั้นจะขัดกับบังคับมิได้

นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดการให้สิทธิประโยชน์เพื่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี ทั้งนี้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ถึงแม้ไทยได้ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมาเป็นระยะเวลานาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีของต่างประเทศให้กับอุตสาหกรรมไทยยังอยู่ในระดับจำกัด ดังนั้น เพื่อยกระดับผลิตภาพของอุตสาหกรรมไทยและศักยภาพในการแข่งขันของไทยในระยะยาว เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยข้ามพ้นจากประเทศกำลังพัฒนาไปเป็นประเทศที่พัฒนา ปัจจุบัน มีเพียงแต่การให้สิทธิและประโยชน์ที่ให้แก่ผู้ที่ทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศไทยเท่านั้น การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงควรให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อผลักดันให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากนักลงทุนต่างประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูงสู่ผู้ประกอบการไทย รวมถึงสิทธิประโยชน์และการสนับสนุนจากภาครัฐที่จะให้แก่ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เพื่อดึงดูดให้เข้ามาปฏิบัติงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

5. การจัดการด้านองค์กร

ในประเด็นของการจัดการด้านองค์กรนั้น ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ต่างยอมรับว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลไทยกำลังดำเนินการอยู่ก็เป็นไปตามกรอบความคิดเดียวกันนี้ รัฐบาลจะเป็นผู้วางแผนและส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ ในขณะที่เดียวกันก็กำหนดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดและไม่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่น เช่น การจัดระเบียบแรงงาน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และสุขอนามัยของประชาชน เป็นต้น ในขณะที่เอกชนจะเป็นหน่วยงานหลักในการลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่สาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมและกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

อย่างไรก็ดี การผลักดันนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมา ดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ซึ่งไม่ได้มีอำนาจเบ็ดเสร็จและมีลำดับชั้นของกฎหมายไม่สูงนัก อาจทำให้การผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปเกิดอุปสรรคและปัญหาในทางปฏิบัติ ทำให้การดำเนินการล่าช้าหรือต้องหยุดชะงักได้ หากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวจะเป็นการกระทบถึงอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมของหน่วยงานอื่น หรือขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีลำดับชั้นสูงกว่า

ถึงแม้ในปัจจุบัน หน่วยงานในพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในฐานะที่เป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่การดำเนินการส่วนใหญ่ยังเป็นไปในลักษณะสั่งการจากบนสู่ล่าง (Top Down) หน่วยงานพื้นที่อยู่ในฐานะของผู้รับนโยบายและคำสั่งจากคณะกรรมการฯ ไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือมีข้อเสนอข้อมูลค่อนข้างน้อย อีกทั้งต้องสิ้นเปลืองปัญหาในการจัดทำข้อมูลและแผนงานเพื่อเสนอให้กับคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพิจารณา เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากคณะกรรมการฯ

ทั้งนี้ รัฐบาลก็ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยปลายปี พ.ศ. 2558 จึงได้เริ่มดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความคล่องตัวในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจะได้เสนอร่างกฎหมายเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเห็นชอบและเสนอให้สภานิติบัญญัติไปบรรจุเข้าวาระพิจารณาตามกระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

6. สรุป

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษควรดำเนินการภายใต้เป้าหมายขั้นก้าวหน้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง หลักการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละจังหวัดจะต้องพิจารณาถึงศักยภาพและข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ ไม่ควรใช้ตัวแบบมาตรฐานเดียวกับทุกพื้นที่ โดยรูปแบบกิจการที่เหมาะสมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ประกอบด้วย

1) ศูนย์การค้าส่งแห่งอาเซียน

มุกดาหารมีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์ด้านการค้าของคนในพื้นที่ ตลาดอินโดจีน และการตั้งอยู่ใกล้แขวงสะหวันนะเขตที่มีประชากรจำนวนมาก

2) ศูนย์การเรียนรู้และวัฒนธรรมอาเซียน

หนองคายและนครพนมมีความเหมาะสม เนื่องจากมีความพร้อมด้านความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

3) อุทยานเทคโนโลยีชีวภาพ

ทั้งสามจังหวัดมีความเหมาะสมในการจัดตั้งอุทยานเทคโนโลยีชีวภาพด้านเกษตรและอาหาร ส่วนสาขาการแพทย์และสุขภาพมีความเหมาะสมกับจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร เนื่องจากติดกับแขวงขนาดใหญ่ของ สปป.ลาว ส่วนจังหวัดนครพนมมีความเหมาะสมกับสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพ เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ โดยจังหวัดหนองคายมีความได้เปรียบกว่าจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เนื่องจากมีเส้นทางรถไฟอยู่แล้วที่จะทำให้การขนส่งทั้งการนำเข้า-ส่งออกมีต้นทุนด้านโลจิสติกส์ที่ถูกลง

สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจที่จะชักชวนให้นักลงทุนเข้ามาประกอบการยังไม่ชัดเจนหรือมีความเพียงพอที่จะดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ สิทธิประโยชน์ที่มีผลบังคับใช้ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมใหม่ที่เป็นรากฐานสำหรับระบบเศรษฐกิจในอนาคตของประเทศที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมดั้งเดิม อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันให้ไทยเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรม

ระเบียบที่ใช้กำกับการผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดความชัดเจนในการให้อำนาจบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในช่วงของการบริหารจัดการภายหลังการเปิดดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ การดำเนินงานยังต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ กระทรวง ทบวง กรม การพัฒนาตามแผนแม่บท แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการ จะต้องสั่งการผ่านคณะรัฐมนตรี โดยต้องไม่ขัดแย้งกับ

กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อบรรเทาปัญหาที่จะเกิดขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (วช.)

เอกสารอ้างอิง

เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์, กรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย (พ.ศ. 2555- 2564).

Farole, T. Special Economic Zones in Africa: Comparing Performance and Learning from Global Experience. The World Bank, 2011.